NYTT
ORIGINAL-BIBLIOTHEK

i

DEN SKÖNA LITTERATUREN

AF

UTMÄRKTA FÖRFATTARE OCH FÖRFATTARINNOR
INOM FÄDERNESLANDET.

8.

STOCKHOLM.
ÖSTLUND & BERLING

Ett Rykte.

Roman

af

Emilie Carlén.

Första delen.

STOCKHOLM.
ÖSTLUND & BERLING.
1850.

Första boken.

LILIA.

En qvinnas själ liknar en midt i hafvet byggd och med en osynlig garnison försedd fästning: den efter hamn sökande seglaren kan väl landstiga der, men fästningen ligger likväl tillsluten.

F. T.

Inledning.

ÅNGEST.

På himlen rustade sig till strid tvänne härar af kolsvarta moln.

En förfärande hetta hade hela dagen bränt jord, menniskor och kreatur.

Aftonen nalkades, men utan svalka. Solen tycktes vilja förbränna sig sjelf, der hon långsamt sjönk ned på sin bädd af eld och blod; och alltsom hon sjönk, föll framför hennes anlete en svafvelgul gardin, ur hvars luftiga väfnad en i rödt och grönt skiftande rök trängde fram.

En djup stillhet hvilade ännu öfver landskapet.

Man såg en skog af skyhöga tallar, men det var en död skog, ty icke ens den minsta fågel gungade i grenarna, icke ens en stackars ödla ringlade sig öfver den förtorkade marken.

Man såg en sjö, omkransad af klippor, men icke minsta fisk krusade dess i sol-röken begrafna yta, icke minsta lifs-puls tycktes höja den matta vegetationen på klipporna.

Det var dödt alltsammans.

Man såg emellan skogen och sjön en hvit präktig byggnad, inträngd i en mörk ram af trädgårdar; men för de flesta fönstren voro luckorna eller jalusierna tillslutna. Förstugudörrarne voro stängda: ingen menniska syntes till. . Äfven här var döden.

Men härarne i höjden började röra sig.

En eldpil sköt först genom luften, och som den fräsande for fram, drog den upp en flik af himlen och blottade dervid ett ljus-haf så omätligt, att alla ögon på jorden häpnande slöto sig.

Men fliken föll tillbaka, och alla öron tyckte sig i stället förnimma den Allsmäktiges gång öfver molnen — himlens fäste darrade dervid: man såg molnen gunga.

Det första larmskottet hade signalerat stridens början . . . och den började.

De voro fraktansvärda dessa fantastiska luft-krigare, som ursinnigt rusade emot hvarandra, med sina gråsvarta mantlar vildt fladdrande omkring sig. Än sveptes hela bataljen in i en ogenomtränglig dimma, än upplystes den af långa hvita blixtar, hvilka tilläto åskådaren att följa de oregelbundna rörelserna i dess särskilta strider, strider, som fördes under ett dån, för hvilket dånet från jordens väldigaste bomber skälfvande skulle hafva bortdött; och efter hvar en af dessa himlens kanonader sprutade i omätliga floder de kämpandes hvita blod ned på den torrbrända jorden, som med vällust uppsög detsamma och under nyvaknadt lif skalf af begär att till fullo få släcka sin törst . . . .

Men lemnom de brottande elementerna derute i deras kamp, för att i stället kasta våra blickar på en annan, som under denna samma upprörda Juni-afton föregår derinne.

I ett stort dunkelt rum i första våningen tilldrog

sig en scen fullt öfverensstämmande med belysningen från de korsande blixtarne.

I öppningen, som de till hälften hopdragna gröna trädjalusierna lemnade i ena fönstret, visade sig ett ansigte lika blekt som blixtens hvita sken.

Detta ansigte tillhörde en man af omkring 25 eller 26 år, hvars slappa och hopsjunkna ställning märkbart kontrasterade mot formernas fasta och smidiga bildning och musklernas fulla ungdomskraft.

Den dödslika färgen på hans ansigte hade väl förändrat dess vanliga uttryck, men sjelfva anletsdragen kunde den dock icke förändra.

Dessa anletsdrag voro ej sköna. Vid en närmare granskning skulle man till och med varit frestad att kalla dem fula, emedan de voro af en nyckfull oegentlighet och tycktes hvar för sig hafva ingenting att göra med hvarandra. Men just denna brist på harmoni gaf åt ansigtet i dess helhet — vare sig i lugn eller storm — detta oförklarligt tilldragande och skiftesrika uttryck, som man ofta fåfängt söker i ett vackert.

Men nu var det hvarken lugn eller storm. Det var en töcknig dvala, afvexlande med dödsrysningar, och derföre återspeglade dessa drag också en och samma bild: en skälfvande själ, klämd mellan ramarne af det grymma vidunder, som kallas ångest.

Hvilken som blott ytligt betraktat mannens utseende och ställning — betraktat huru kallsvetten droppade från hans panna, medan hans stora i brun-grå sammetsfärg skiftande ögon än stirrande blickade ut i rymden, än åter med häftighet slöto sig, liksom de behöft skyddas af ögonlocken — skulle hafva ansett honom som rof för en feg räddsla, en sådan, öfver hvars inflytande på kroppen inga resonnemanger ega välde.

Men om man gifvit sig tid till en närmare granskning, skulle man hafva funnit att hvarken blixten eller dundret i ringaste mån ändrade hans ställning. Blixten fällde väl ned hans ögonlock, men denna rörelse var mekanisk; och dundret gick tydligt ohördt förbi hans öra.

Åskan slog ned uti och splittrade fullkomligt ett träd straxt utanför fönstret — han stod ändock qvar, ett mål för samma tyranniska makt: fruktan.

Det var blott den skillnad, att hans fruktan härledde sig från de inre elementerne, ej från de yttre.

I sex timmar hade denne unge man, hvars namn var Filip Thurné, befunnit sig innesluten i detta samma rum. Sedan sex timmar hade han genomgått alla graderna af de fruktansvärda qval, som hopp och ångest kunna låta omvexla i ett menniskohjerta.

Han stod också på väg att förlora allt, ända till lifvet.

För ännu några veckor tillbaka var Filip Thurné en rik man, den afundade egaren till en blomstrande fabriksrörelse. Men derjemte tillhörde honom också äd'are skatter.

Han egde hela sin orts aktning och förtroende; han egde en förtjusande hustru, den han tillbad och af hvilken han sjelf tycktes vara tillbedd; han egde tvänne barn — med ett ord, han egde hela paradiset: rikedom, aktning, kärlek, sällhet . . . . och i dag egde han ingenting, hvarken rikedom, kärlek, hustru, barn eller allmän aktning.

Hvarifrån kom ett så våldsamt och häftigt slag? Denna hemlighet måtte varit i tystlåtna personers vård, ty ingen anade, ingen ens gissade den.

Allt hvad man visste, var att fru Thurné, detta mönster af hustrur, lemnat sitt hem och medtagit sina

barn och att hon oåterkalleligen påyrkade en laglig skilsmässa.

Som Filip Thurné nu egde allt genom sitt giftermål, vid hvilket sådana mått blifvit vidtagna, som tillförsäkrade hustrun hela hennes egendom, förlorade han ock allt genom äktenskapets upplösning, och dertill mer än hvad han fått, ty den aktning, han förut erhållit, var i allmänna omdömet rubbad genom det steg, som hans fru tagit.

Hon kunde ej gerna ha orätt.

Men ifall allt redan var förloradt, hvarifrån då denna ångestfulla vexling, som tydde på ett hopp?

Det var nu omkring sex veckor sedan han återkom från hufvudstaden, der åtskilliga förhållanden i mer än dubbelt så lång tid qvarhållit honom; och i samma ögonblick han kastade sig ur vagnen, möttes han af den oväntade och obegripliga underrättelsen att hans hustru redan för en månad tillbaka rest bort att helsa på några slägtingar i Halland.

Om dessa slägtingar hade förr aldrig ens varit fråga . . .

Men här är icke stället att tala hvarken om den unge äkta mannens häpnad öfver hans hustrus flykt eller om det bref, påyrkande skilsmässa, hvilket han erhöll kort efter sin återkomst.

Nog af: det var 16 timmar sedan Filip Thurné efter otaliga misslyckade försök slutligen upptäckt sin hustrus närvarande vistelse-ort — honom vida närmare än han trodde — och slutligen var det ej mer än 6 timmar sedan hans förtrogne vän doktor Arnold Warvner åtagit sig den ömtåliga beskickningen att öfverföra ett bref till fru Lilia Thurné, som sedan några dagar hemligen uppehöll sig i en liten stad, belägen tre mil från det hem, som hon lemnat, och der hennes make nu afvaktade sin slutliga dom.

Brefvet, som han skrifvit, innehöll blott dessa rader:

"Lilia! Om du nekar att se mig ännu en gång — måhända den sista — så behöfs hvarken efterlysning eller process för att göra dig fri: jag skjuter mig då för pannan."

Ännu återstodo två timmar att vänta, och ändå hade han redan i tre stått vid fönstret i samma ställning.

En blixt, starkare och mera uthållande än någon af de föregående, slog honom rakt i ögonen. Han steg tillbaka.

Han strök sig med handen öfver den kalla pannan; han började begripa kampen derute, och han ryste vid den nya fruktan att detta förfärliga oväder skulle uppehålla hans budbärare.

Men han upprepade då, hvad han upprepat otaliga gånger förut, doktor Warvners sista ord:

"Om åtta timmar!"

Och genom en mekanisk rörelse gledo hans läppar sakta isär: det var ett leende. Han litade på vännens ordhållighet.

Utmattad släpade sig Filip från fönstret till kakelugnen . . . . der låg en laddad pistol . . . . han vägde den i handen.

"Om två timmar", mumlade han med oredig röst, "har hon samtyckt att höra mig — det är hoppet, och hoppet är lifvet — eller ock har hon nekat, och jag har upphört att både hoppas och lida."

Han lade åter ned pistolen.

Men det märktes väl att, hurudan hans karakter föröfrigt än var, här *nu* icke var fråga om prologen till någon tragedi, der skådespelaren, efter att hafva skjutit sig under publikens deltagande bifallsyttringar, skyndar att efter ridåns fall stiga upp igen.

Hvilken som egt en aldrig så litet säker blick i bedömmandet af menniskor, skulle hafva insett att denne man, drifven till förtviflans yttersta rand, stod färdig att bokstafligen hålla ord.

En hel timma vacklade han fram och åter på golfvet, ensam, ständigt ensam. Han hade med oafvislig stränghet tillsagt att dörren till detta rum — hans enskilta — icke finge öppnas af någon, utom doktorn.

Pendylens slag kommo Filip att spritta till ... han räknade 9 — klockan 10 skulle allt vara afgjordt.

Den beklagansvärde unge mannen sjönk ned på knä öfver fönsterpallen.

Han ville bedja, men ingen bön hittade vägen till hans förvirrade själ. Han ville gråta — o, hvilken vällust hade ej tårarne varit — men ingen droppe hittade fram till hans torra, brännande öga.

Han egde ej kraft mer att hålla sina sinnen rediga: i hans hufvud blef nästan ett fullkomligt kaos.

Plötsligt, under mellanrummet af ett par åskknallar, hördes ett annat ljud. Det var bullret af en lätt jagtvagn, hvilken, dragen af tvänne löddriga hästar, med flygande fart rullade upp på den stenlagda gården.

En galvanisk ryckning vidrörde Filips lemmar. Han reste sig machinmässigt; men genom en af dessa moraliska hemligheter, som ega rum emellan sinnena och kroppen, visade sig på hans ansigte en lika hastig som utomordentlig förändring.

En scharlakansfärgad rodnad undanträngde den grå blekheten på hans kind; en dyster beslutsamhet gnistrade ur hans nyss stirrande, nästan själlösa ögon; nerverna fingo ny spänstighet: han släpade sig ej,

han gick upprätt och stadigt till kakelugnen och lade sin hand på pistolen.

I detta ögonblick hördes en rörelse i den långa korridoren utanföre. Det gick först häftigt, otåligt, sedan långsamt, liksom stegen ville stanna — men på en gång blefvo de åter snabba, nästan ilande.

Dörren flög upp.

En annan ung man — lika blek som Filip i detta ögonblick var röd genom blodets påträngande åt hufvudet — visade sig på tröskeln.

Det var Arnold Warvner, Filips ungdomsvän.

"Ja eller nej?" frågade Filip med en röst, hvars isan le lugn var olycksbådande.

"Ja, min vän, ja — hon samtycker."

Filip uppgaf ett rop, ett enda, men det innehöll lifvet. En ström af tårar kom derefter att, liksom regnet för jorden, skänka jordens sorgbundne son en välgörande lindring.

Huru var det emellertid med budbäraren?

Han låg afsvimmad på tröskeln.

I.

KARAKTERSDRAG.

Såsom hvar och en af erfarenhet vet, finnas emellan personer sympatier och antipatier, lika omöjliga att förklara som det skulle vara att vilja förklara hvarföre vissa djurslag framför andra ingifva en obeskriflig leda eller förkärlek.

Omkring 6 eller 7 år tillbaka i tiden från inledningen till denna skiftesrika "dram ur lifvet" undrade hela orten öfver den obegripliga och alldeles oförklarliga sympati, som uppstått emellan den driftige, kärfve, häftige och prosaiske industri-idkaren herr Svante Sorenius och hans ende sons informator, den late, glade, poetiske och oförarglige Filip Thurné.

Kanske undrade desse personer dock allra mest sjelfva på den känsla, som tvärtemot deras olika naturer drog dem till hvarandra.

Direktör Sorenii hela utseende och person tillkännagaf en man, den der skulle hafva sträfvat sig fram i verlden, om han ock blifvit lemnad ensam på en naken klippa i hafvet. Också skröt han gerna — såsom fallet ofta är med rika män, hvilka sjelfva bör-

jat sin bana med intet — öfver den sparsamhet, flit och omtanke, hvarigenom han lyckats lägga tillhopa den ena skillingen, den ena riksdalern efter den andra, utan att någonsin anse den ringaste förtjenst som ringa.

Hvad åter vår hjelte beträffar, nödgas vi uppriktigt tillstå att, om några horoskoper ännu ställdes, han troligtvis blifvit förutspådd att helt poetiskt dö af svält i en vindskammare, med hopp likväl om äreminne i någon antologi eller litteraturhistoria, der romanförfattare och besjungare af "ungdomsminnen", "en glad stund vid lyran" o. s. v. systematiskt hoppackas efter föregången behörig afmönstring i den mest korrekta handelsstil, såsom t. ex.

"Herr N. N., född den och den, död då och då, utgifvit det och det."

Omdöme: "Denna gryende talang saknade ej anlag"... eller: "denna nästan afglömda talang skulle hafva kunnat blifva något utöfver det hvardagliga, ifall han mera vinlagt sig om afhjelpandet af vissa fel, dem vi beklaga, utan att vilja förneka."

Nu är det väl sant att Filip — i den händelse att spådomen gått i verkställighet — alltid kunnat trösta sig med att det icke var första gången en svensk poet sålunda dött. Och för Filip skulle denna död på visst sätt ha varit en heder, då man besinnar att han, som såg sitt ryktes gräns blott på en spalt i litteraturhistorien, fått dela samma öde som sådana män, hvilkas snillrika och klassiska verk samtiden läst med stolthet och efterverlden med beundran.

Men den stolthet och den beundran, som ett land känner för någon af sina söner, vare sig skalden eller konstnären, äro endast skimrande såpbubblor, hvilka försvinna, då han griper efter dem. De äro ett vackert lekverk, som kan upplifva, till och med berusa hans

själ; men tyvärr nödgas äfven skaldens och konstnärens själar dväljas i en kropp, och det är den som stundom, i brist på en mera reel uppmuntran, förfaller, försjunker, förtröttas, medan anden under den långsamma kampen soldör, långt innan kroppen hunnit till slut med sina sega krafter.

Och sedan .. ja, sedan komma beklagande omdömen, tvetydiga omdömen, nedriga omdömen — ty verlden har ju isynnerhet rätt att dömma öfver hvad den aldrig kan förklara för sig — och slutligen subskription till en minnesvård öfver stoftet, en ersättning för den, som man redan rest öfver den ande, hvilken en gång beherrskade det.

"Hvad skall det blifva af dig, Filip? När ärnar du börja att med någon ihärdighet läsa på din grad? När ärnar du träda i din fars fotspår?"

Så frågade otaliga gånger Filips mor, och lika ofta svarade sonen:

"Hvad som skall blifva af mig? Hvad Gud behagar, mamma! Graden tager jag väl, tänker jag, så fort jag blir färdig, men beträffande att träda i pappas fotspår, så afsäger jag mig helt och hållet den hedern."

Sade modern nu med en beklagande axelryckning: "Filip, Filip!" då tillade han:

"Jag vill hellre att man i min likpredikan säger att Filip Thurné var en strunt-karl, en enfaldig tok, än att man säger: denne värdige son beträdde troget och med samvetsgrann redlighet den tröttsamma, men hedrande bana, som hans saknade fader trampade före

honom ... Himlen bevare mig ifrån så mycken dygd: den medför sitt eget straff, och kan man tänka sig ett större, än det, hvarmed pappa i tiden fick betala *sin* likpredikan: att i fulla blomstrande ungdomskraften, då man jemnt och nätt hunnit slänga grammatikan och hela skol-litteraturen på hyllan, åter gripa till den för att börja vid början, icke *en* gång, utan *tusen* gånger, och det för att äta en rektors eller slutligen en lektors sega bröd!"

"Din far", svarade en gång lektorskan Thurné, "tänkte helt annorlunda om sitt kall och sina pligter mot samhället."

"Det kom sig deraf, mamma, att han, såsom jag sade, var den personifierade dygden. Jag deremot har det felet att vara hvarken dygdig eller elak. Jag åtrår ej att bli en pelare för samhället, men jag fodrar ej heller att *det* skall bli *min* pelare. Få vi något att sköta med hvarandra ... nå, hvarför icke ... Men jag lider ej det eviga talet om pligterna mot samhället — må hvar och en söka uppfylla pligten mot sig sjelf, och den syns mig bäst utöfvad, då man lefver i öfverensstämmelse med sina böjelser."

"Filip, du förskräcker mig — efter den regeln kan du ju öfverlemna dig åt så mycket ondt du vill?"

"Men hvad i guds namn", svarade Philip, i det han gaf modern ett hjertligt famntag till lugnande af hennes oro, "hvad i guds namn är det då för onda böjelser jag har och som jag vill öfverlemna mig åt?"

"Käre Filip!"

"Kära mamma, låt oss se till ändå ... Jag skrifver lite vers, som jag besitta mig ej vet om någon ens ögnar igenom .. men lika godt, jag studerar dem så mycket trägnare sjelf. Jag dricker ibland några glas — för mycket kanske — i ett muntert och tref-

ligt lag, men icke är jag derföre en rucklare. Jag råkar i extas, om jag får se en liten fin sylfidisk växt, ty min sånggudinna är af det småväxta slaget, och jag tycker icke om otro: det blir således en dygd. Vidare läser jag en hel hop, som jag möjligen kunde umbära, och uraktlåter deremot att läsa en hel hop, som jag för min blifvande grad får se mig om hur jag skall ersätta .... detta är alltsammans!"

"Ack, Filip, du är så lättsinnig!"

"Lappri, mamma — man har icke kommit till verlden för att dras med ett tungt sinne."

"Men man har ej heller kommit dit för att likt fåglarne lefva för dagen: man har att tänka på framtiden."

"Aj aj, hur har mamma nu läst sin bibel: Hvar dag hafver sin omsorg."

"Du gör mig riktigt ledsen, min son!"

"Nej, det är mamma sjelf som gör sig ledsen. Vore jag t. ex. redan familjfader, en dåre, som i otid tagit sig vatten öfver hufvudet, då hade mamma skäl att predika mot mitt nu helt oskyldiga lif, och det äfven i *den* händelse att jag, såsom det heter i gamla stilen, vore min mors enda stöd."

"Nå, är du icke det?"

"Låt oss aldrig tala om den saken! Mamma eger kraft att, om så erfordrades, stödja tio sådana söner, fast mamma lyckligtvis ej har mer än en; och ändtligen har mamma, gudskelof, de kontanta besparingarne af salig pappas dygder, och dessa besparingar äro för väl ställda att vi behöfva befara det någon olycklig katastrof skall tvinga mig till en förändring."

"Men kom ihåg, min son, att hvad du erhåller af dessa besparingar, är alltför ringa för dig i längden."

"Nå, när det icke räcker till..."

"Hvad då?" sporde modern med ifver.

"..då få vi väl se!"

Och en vacker dag skref lektorskan till sin son, som då befann sig i Uppsala:

"Du har nu erhållit allt hvad du får i år, Filip! Således måste du för den öfriga tiden hjelpa dig sjelf."

Filip svarade:

"Det är godt, mamma! I nästa vecka skaffar jag mig kondition. Visst fördröjer den min grad ett eller två år, men jag har aldrig brådtom."

Ånyo skref modern:

"Om det är din uppriktiga mening, Filip, att läsa med allvar, så kan jag försträcka dig af mina egna penningar."

"Det tillåter jag aldrig!" blef sonens andra svar. "Dessutom skulle jag få något att förebrå mig, i den händelse att jag ej då komme att läsa med allvar, och man kan ej vara glad, när man har en förebråelse, som ständigt hänger en i minnet. Ergo blir det vid konditionen."

Och vid den blef det.

Sålunda kom Filip till Ribyhus, det gods, der direktör Sorenius anlagt sitt stora bomullsspinneri. Men innan första veckans slut hade direktören i vredesmode förklarat att, derest icke hans son af egen drift lärde sig något, det vore att förmoda det han med en sådan informator som den närvarande skulle bli en fullkomlig idiot.

"Han behöfver väl, för tusan, ej bli hvad han redan är!" svarade Filip. "Om herr direktörn än toge tjuge informatorer, så komme alla — såvida deras arbete skall mätas efter följderna — att göra lika litet skäl för lönen som jag."

"Herrn har då den impertinensen att säga det min son är ett dumhufvud?"

"Jag har endast den äran att säga det jag ej eger förmåga att göra honom till ett qvickhufvud."

"Men vill herrn veta hvad herrn sjelf är? Jo, en ganska oförskämd menniska, som stjäl bort tiden från morgon till afton, en menniska, som ej en enda gång i sitt lif begrundat hvad en väl använd timma vill säga ... Kort om godt: jag afskedar herrn!"

"Lyckligtvis för mig är jag ej nog hetsig att taga herr direktörn på orden. Jag tycker obeskrifligen om det här stället, jag tycker om herr direktörns bord, herr direktörns vin — jag tycker till och med om herr direktörn sjelf, ehuru jag sannerligen ej vet hvarföre. Och ändtligen håller jag redan nog mycket af min discipel, för att icke vilja lemna honom i ännu sämre händer än mina egna."

"Jaså, herrn blir qvar, oaktadt sitt afsked?"

"Hvad då för afsked? Icke är det nu fråga om en af herr direktörns arbetare vid fabriken! Vår öfverenskommelse lyder för ett år, och så länge åtminstone måste herr direktörn hålla till godo med mig."

"Det var mig en sakramenskad karl!" brummade direktören, i det han vände informatorn ryggen. "Under hans vård blir väl pojken totalt förderfvad."

2.

BÖRJAN TILL VÄNSKAP.

Men den 13:årige Didrik eller Dick, såsom han i dagligt tal benämndes, blef på intet sätt förderfvad under Filip Thurnés vård.

Emellertid är det sant, att ingen visste att säga huru eller när han lärde något.

Kom man upp på skolrummet under lästimmarna, fann man ej sällan läraren liggande utsträckt på soffan, med cigarren i mun, ögonen i taket och Dick i en stol bredvid, läsande högt, icke Cornelius Nepos, utan magisterns verser, hvilka denne — då han sålunda hörde dem — tyckte sig bättre i tankarna kunna korrigera.

En annan gång åter var det Dick som låg på soffan och sparkade med fötterna på Rosabella, en liten vacker hvit hynda, hvilken lika mycket utgjorde Dicks förtjusning, som sånggudinnorna utgjorde Filips.

Och under denna hans förlustelse, som läraren icke anmärkte, satt denne i stolen och förklarade för Dick med exempel och bevisningar allt hvad gossen sjelf icke varit i stånd att begripa af de sidor, dem

magistern föregående aftonen sagt att han kunde vara snäll och "titta på" under loftimmarne, hvilket han också hade gjort, ty han skulle hafva försökt att läsa hieroglyfer, om magistern derom bedt honom.

Direktören skakade på hufvudet — allt detta kunde icke slutas väl. Men han gaf sig ändå tillfreds, så länge lärare och discipel under lästimmerne förblefvo på skolrummet.

Men minst fyra gånger bland åtta inträffade att ingen af dem fans der.

"Vi skola ta oss lite motion, Dick!" sade Filip.

"Kom, Rosabella!" sade Dick.

Och så sprungo alla tre från skolan — der mademoiselle Rosabella vanligen höll herrarne sällskap — ut i dal, skog och mark.

Men sedan man spatserat, gymnastiserat och kullbytterat sig trött, sedan Rosabella icke längre ville — en ny Psyche — hänga utsträckt på Dick-Amors arm och äfven började fnysa åt Filips komplimenter (beräknade att förmå henne till en liten solo-voltige, hvad som utgjorde Rosabellas bravur, ty hon var ett verkligt "underbarn" i den vägen), sedan allt detta, upprepa vi, var förbi, lade sig hela sällskapet i gräset, och medan Rosabella inslumrade, med sin lilla rosenröda nos näpet stödd mot vecket af Dicks armbåge, började en lång konversation emellan Filip och hans unga discipel.

Under denna konversationsform lät Filip då sin verkliga befattning framskymta, och gaf sig god ro att i allt göra sig begriplig. Stundom afbröts äfven samtalet derigenom, att läraren lät discipeln högt genomgå sitt pensum, eller sjelf läste det för honom; och på detta fragmentariska sätt inhemtade Dick under de första sex månaderna så mycket, att, då ett slags

offentlig examen ändtligen anställdes, direktören blef tillfreds vida utöfver hvad han någonsin vågat vänta.

Dessa sex månader hade gjort Dick — enligt gamla beräkningen — minst halftannat år kunskapsrikare än förut.

"Nog är herrn en odugling", sade direktören till Filip, då de blefvo ensamme, "men herrn har i alla fall stor förtjenst af min pojke."

"Och nog är direktörn en verklig stenhuggare i konsten att säga artigheter", svarade Filip glädtigt, "men direktörn har en stor förtjenst deri, att herr direktörn betalar oduglingen liksom han vore den mest dugliga person."

"Hm, min käre Thurné: hvad artigheterna beträffar, så . . . Men lika mycket: vi börja ändå att finna vår uträkning vid hvarandra, tror jag."

"Jag förundrar mig blott öfver en sak, och det är, att herr direktörn behöft sex månader för att inse det vi ordentligt äro skapade för hvarandra."

"Vi — hå hå hå, nu blir det väl starkt!"

"Med ett ord: vi skulle knappt kunna lefva hvarann förutan."

"Herrn och jag?"

"Just vi . . . låt oss tänka efter . . ."

"Om jag för min del tänker aldrig så mycket. . ."

"Vänta då, jag kommer med bevisen. . ."

"Godt — huru låta de?"

"När herr direktörn om morgonen gjort sin tur till fabriken, hvart tar direktörn då vägen? Till kontoret kanske? Jo visst ock — nej, direkte upp till skolrummen för att gräla: 'Hvad tusan, ligger herrn ännu . . . hvad tusan, låter herrn pojken ligga ännu . . . hvart tusan kommer man för väg på sådant sätt' . . . m. m."

"Nå, det der", inföll direktören småskrattande — det var en seger att få direktörens trubbiga fysionomi

att le — "nå, det der synes mig just icke bebåda vår oåtskiljaktighet!"

"Ack, hvad direktörn nu missförstår sig! Repeteras icke samma visit, med någon liten förändring, fem eller sex gånger om dagen! Men om direktörn har blifvit hindrad ifrån sitt favoritnöje, hvem är det då, om icke jag, som, märkande att någonting fattas dagordningen, i all beskedlighet söker upp direktörn, hvarefter — notabene sedan jag först tillgodonjutit en afhandling öfver rätta grunden för en väl organiserad spinnfabrik — vi som goda vänner följas åt hem för att spinna in oss i de behagligaste tobaksmoln, genom hvilka vi snart se hvarandra i en ny skönare dager...."

"... den herrn begagnar för att köra i mig sina otäcka och tråkiga verser, som alltid fastna mig i halsen ..."

"... och dem direktörn alltid sköljer ned med ett så väldigt glas punsch att de genast drunkna."

"De — nej, de äro gudnås af för dåligt krut att förgås ... jag hör strunten ofta ringa för mina öron midt på dagen."

"Säg snarare", svarade Filip skrattande, "att den gudomliga gnistan ensam håller dem uppe i denna atmosfer af ovanligt aktningsvärd prosa."

Filip hade rätt. Redan vid denna tid fann han och direktören nöje i hvarandras umgänge.

Redan då hade de blifvit ett slags vana för hvarandra. Och från den dag direktören öppet erkänt sin förbindelse till Pilip i afseende på Dick, såg Filip sig föranlåten att göra sig ännu mera värd denna förbindelse genom att han ökade den.

Likväl förändrade han ingenting i afseende på ordningen.

När det föll Filip in att poeten hos honom tog öfverhand, måste han genast ut i Ribyhus' sköna lunder och dikta, hade han än nyss på stund satt sig ned att börja lektionen med sin elev.

Och väl hände sig då att, så länge diktare-yrseln varade i Filips hjerna, Dick fick sitta ensam och läsa, utan all annan ledning än Rosabellas, den snälla Rosabella, som — då hon såg att Dick höll på att somna under bemödandet att göra sig en matematisk punkt klar — bar till honom hvad hon sjelf fann för godt att välja från en stor länstol, der Dick brukade ha sitt enskilta bibliotek.

Detta Dicks enskilta bibliotek bestod mest af resbeskrifningar och samlingar af främmande folkslags drägter, hus och fartyg, m. m., allt tillbörligen beskrifvet af personer, som besökt dessa folkslag.

Sådant roade Dick, som alltid påstod att, när han blefve "sin egen", han skulle bygga ett stort skepp, på hvilket, sedan han lastat det fullt med alla sorters varor, han ville segla omkring jorden och besöka allehanda slags menniskor för att tillbyta sig andra saker af dem. Sedermera, då han komme hem, skulle han uppföra ett stort hus åt dessa skatter och tillbringa sin öfriga tid med att studera dem och tänka på sina minnen.

Denna Dicks lysande framtidsdröm, hvari pappa såg spåren till ett blifvande verksamt köpmansgeni, begagnades af Filip såsom förevändning att förmå ynglingen till läsning af saker, som annars helt och hållet motstredo dennes smak. Dock lyckligt var för Dick att det, som han en gång inhämtat, satt lika fast i hans minne som han haft svårt att få det dit.

Direktör Sorenius, som var enkling, höll ett gästfritt hus. Han talade visserligen mycket om nödvändigheten af sparsamhet, men var det oaktadt långt mera frikostig än sparsam, och sedan "den älskvärde, den glade, den trefliga" herr Filip Thurné kommit i huset, hade detta blifvit än mera besökt, ty på det mest angenäma och ogenerade sätt spelade han värd, och alla — särdeles fruntimren — anmodade han lifligt att med det snaraste komma åter.

"Det är alldeles nödvändigt för Dicks uppfostran", plägade informatorn säga, "att han vänjes vid sällskapslifvet, ty der inhemtas också ett slags ganska nyttiga lektioner, och som vetenskaperna i evighet icke bli hans rätta studium, så är det bättre att han lär sig humant lefva med folk och bli en toujour karl."

Det hade visserligen varit direktörens mening, åtminstone önskan, att i sin son få se en lärd man, men härvid framdrog Filip så solklara bevis och dermed jemte så ömma bevis på den satsen att en hvar bör följa den bana, som naturen sjelf utstakat, att direktören nöjde sig med önskan att få sin Dick till en i allmänhet bildad man, den der finge ha sin frihet att välja emellan köpmannens bana och industri-idkarens.

Så betänkt, var allt väl, och man jemkade sig så mycket med hvarandra att direktören emot slutet af första året tillät Filip att — utan afbrott — läsa upp ett helt långt skaldestycke, hvilket var bestämdt till täflingsskrift i Svenska Akademien, ja, han fann till och med att "skräpet" icke var så dumt, en artighet, hvilken Filip hundra gånger godtgjorde derigenom, att han en dag öfverraskade sin principal med uppfinningen af en machin, den han uttänkt för direktörens fabrik och hvilken märkvärdiga machin borde blifva af oberäknelig fördel.

Vid detta stora tillfälle erhöll Filip den första omfamningen.

"Tusan djeflar, herrn har ju anlag att blifva en verklig menniska, och ehuru hela uppfinningen skulle stranda vid första försöket att bringa den i gång, sätter jag lika mycket värde på viljan; och om herrn endast gåfve på båten den .. den ..."

"Pardon för min sångmö!" ropade Filip ... Och då det några veckor sednare uppenbarade sig att Svenska Akademien med andra priset belönat det poem, vi nyss omnämt, så kan man väl föreställa sig att det icke var tid att skicka Filips älskarinna till underjorden.

Tvärtom lät älskaren henne nu lysa i alla kalendrar och landsortstidningar härs och tvärs, och han var säker att, då han utgaf sitt nästa band: "stunder vid lyran af Alexis", det skulle ta helt annan fart än det första.

Konsten var blott att vinna en förläggare ... svårigheten att ge ut på eget förlag hade han redan pröfvat. En förläggare var ej tagen så lätt i flykten som en af de väna muserna.

Besökte han dessa herrar under vintern, hette det alltid: "Min herre, vid den här tiden faller det sig svårt att med fördel ge ut ett arbete: kommunikationerna under vintern äro så svåra, diligensafgifterna så dryga, men om herrn dröjer till sommaren, kan det måhända låta sig göra" ... Men då nu Filip på sommaren gjorde en sväng från Uppsala — till Stockholm förstås — hette det: "Min herre, nu är ju hela verlden på landet ... om sommaren läser ingen menniska — men om herrn hör åt till vintern ..."

Det var vid ett sådant svar som Filip i förtreten

gaf ut sitt verk på eget förlag, till stort men för sin kassa och till ej stort mindre för sin egenkärlek.

Lyckligtvis ansåg han ej felet ligga hos sig ....

Men vi vända oss från poeten till informatorn.

Då året var slut, skref Filips mor och erinrade sin son om det gamla ämnet. Och i ett plötsligt anfall af tacksamhet för det hans älskade mor tegat så länge, beslöt Filip belöna henne derigenom att han hej fläng for till Uppsala och — beredde sig på sin grad. Men då han förkunnade detta beslut, som direktören icke alls tänkt sig, blef det en så omätlig sorg på Dick att direktören rent af måste falla till bönboken.

"Hvad tusan skall den der dumma graden tjena till, då herrn ändå icke går in vid skolverket?"

"Min själ, är icke det mer än hvad jag sjelf vet och kan svara på — men allt sedan jag gick i kolten och oskyldigheten, hörde jag samfäldt med Gud som hafver barnen kär: "när du blir stor, Filip lille, och tagit din grad" ... och så har det småningom kommit derhän att jag vant mig vid den tanken att jag icke blir "stor" förrän jag tagit den, och då jag nu snart fyller 21 år, kan jag rimligtvis ej längre vara liten."

"Men hvad skall det sedan bli af?"

"Hvem kan tänka på det nu!"

"Jag tycker likväl jag, att herrn ..."

"Med mitt akademiska pris och min årslön — som jag icke behöft röra, ty herr direktörn har märkt att jag icke är någon slösare — uppehåller jag mig i Uppsala ett år, och mer behöfver jag ej för att sluta. Hvad derefter följer låter jag vår Herre sörja för."

Direktören kunde ej göra något åt saken, men Filip lofvade med nöje att, när direktören skickade respenningar, han skulle komma ner under sommarferierna.

Efter Filips afresa började emellertid ett verkligt lidande på Ribyhus.

Direktören tog en ny informator. Men som denne icke ville lefva på kamratfot med Dick, ej ville göra lästimmarne till lektimmar eller tvärtom, allt efter omständigheterna, och än mindre ville inlåta mademoiselle Rosabella, Dicks fortfarande älskling, i skolans mysterier, knappt nog i skolrummet under lektionerna, blef Dick åter håglös, derefter tresk och slutligen så till vida istadig, att den nye läraren ej fick honom att läsa något alls, hvadan denne efter otaliga klagomål ändtligen afsade sig sin befattning; och en annan, som kom efter, medförande samma principer och rörande samma resultat, tog äfven samma väg.

"Detta här var väl då glattaste f-n!" sade direktören, när ett nytt interregnum inträffat. "Skall du då aldrig göra något skäl för mina kostnader, pojke? Skall du då alltid ledsna upp hvilken som sist kommer?"

"Ledsnade jag någonsin upp herr Thurné — läste jag icke då?"

"Åtminstone inhemtade du något af honom."

"Ja, det är säkert, och pappa skulle ha öfvertalt herr Thurné att stanna. Ingen förmår att lära så som han, och kan ej pappa ställa så till att vi åter få honom hit, så skicka mig till Uppsala till

honom, ty det vissa är att jag ej kan läsa för någon annan."

"Dick, min son, du har dina ljusa ögonblick!"

Direktören sade ingenting mer, men morgonen derpå stodo kappsäckarne packade, resvagnen förspänd — och innan klockan slagit 10 på dagen, var direktören, Dick och Rosabella på vägen till Uppsala.

3.

VÄNSKAPEN TILLKNYTES.

Det blef ett stort jubilerande, då Filip Turné — der han i sin enkla studentkammare just satt med punschslefven i hand – såg sin gamle principal och gynnare jemte den käre Dick inträda.

De kommo liksom beställda för att deltaga i den lilla fäst, som Filip i dag gaf sina vänner, emedan han ej haft styrka förneka att det var hans tionde namnsdag.

Sedan vännerna aflägsnat sig, förklarade direktören att det efter Filips afresa gått rakt för böfveln i våld med Dicks lärdom och att han (direktören) på Dicks egen begäran kommit för att öfverlemna honom åt sin gamle lärare.

"Och jag skall sköta Dick liksom han vore min egen son . . . Icke sant, Dick, du håller af pappa Filip och tager snart upp det du nu legat af dig?"

"Jag vet hvad jag gör . . . när jag *vill!*" sade Dick, hälften skrattande, hälften snyftande af sin starka rörelse. "Och när jag är hos den, som jag bland alla menniskor tycker mest om, så v i l l jag alltid."

Direktören hyrde en liten lokal. Filip skulle nu vistas i Uppsala på hans bekostnad, något som vår poet fann vara en lyckoslump af ödet, ty de otaliga namnsdagar, hvilka blifvit honom påbördade, hade redan så satt honom på efterkälken, att han stundom, när han händelsevis tänkte på saken, kände nalkas sig liksom aningen af ett moln.

Men nu, lemnad väl etablerad och kontanterad, såg han lifvet genast springa upp i starkaste rosenrödt, och sedan den gode direktören rest hem, lefde Filip och Dick som ett par goda glada bröder, hvilka föresatt sig att se framtiden, det vill säga nästa dag, i dess ljusaste perspektiv.

Vare ej härmed sagdt att Filip slösade bort direktörens penningar alldeles i onödan, ty nog fans bland den långa listan på "nödvändighetssaker" något, som kunde anses nödvändigt. Än mindre försummade han Dick, hvilken han älskade dels derföre att denne så innerligt fästat sig vid honom, dels ock derföre att Filips eget hjerta var så varmt att han kände sig lycklig af att ha någon att älska och vårda.

Men hvad han i stället försummade var sin egen läsning. Han hade tillfälle att njuta, och derföre njöt han också, "ty", sade han, "man är i alla fall icke ung mer än en gång."

Under sju månaders tid ålade sig direktören försakelsen att vara ensam och fann en ersättning i så väl Filips som Dicks bref. Dick hade just blifvit liksom lite genialisk och skröt af sitt "studentlif"; men när magisterpromotionen nalkades, utan att något förljöds om att Filip ännu tagit sin filosofie-kandidatexamen, började direktören att starkt runka på hufvudet.

Sedan detta varat ett par veckor, satte han sig ned och skref följande bref till sin sons informator:

"Herrn tar, tro mig, i evighet ingen grad — och lika godt kan det vara, ty herrn är mer än tillräckligt lärd för det påtagliga anlag herrn har att icke komma fram i verlden.

Låt oss antaga två ting!

Antingen blir herr Thurné en öfverliggare — hvilket tycks mig låta sämre än en gammal flicka på öfverblifna kartan — eller blir herrn en så kallad ung man i verken, hvilket förer herrn rakaste vägen till gillstugan, ty på versmakeriet, det begriper väl herrn, firar man icke många hvarken namnsdagar eller födelsedagar.

Nå, hvad är det nu för ljusa utsigter i allt det här som ej kunna uppskjutas?

Kom tillbaka ned till Ribyhus — jag leds efter pojken och jag leds efter herrn, och som Dick ännu i tre eller fyra år behöfver ett slags guvernör, erbjuder jag herr Thurné mitt hus, och femhundra banko årligen. Dick tager ej bort mer tid än att herrn godt kan hinna att dessutom sudda ner tre eller fyra ris papper, och dem skall jag skänka herrn på köpet, hvarjemte jag äfven förbinder mig att — när vi om höstaftnarne ej ha något bättre att roa oss med — då och då höra på herrns välsignade rosensmörja, hvilken ibland kanske ej är så oäfven. Men i alla fall är det den som förderfvat herrn, och derföre tål jag den icke gerna.

Med faderlig vänskap

Svante Sorenius.

P. S. Naturligtvis väntas svar med det första."

Omkring tvänne månader sedan detta bref afgått, intogo Filip och Dick en vacker afton sina gamla, nu tillökade rum på Ribyhus.

Som direktören, i stället att bekomma snart svar, ej erhållit en enda rad från Filip, trodde han att denne på något sätt blifvit stött, hvilket gjorde honom ondt, ty han hade menat väl både emot sig sjelf och den unge mannen.

Men nu, då han såg sina önskningar helt oförmodadt uppfyllda, var hans första ord en förebråelse att det dröjt så länge dermed.

"Jag hade ju mina tentamina!" sade Filip skrattande.

"Ja, jag är säker på att *de* tagit bort mycken tid!" Direktören knep försmädligt ihop munnen.

"Det ser minsann ut som direktörn trodde att jag ej genomgått dem?"

"Det tror jag min själ icke heller, ty i det fallet hade herrn väl kommit med på parnassen."

"J a g har min egen parnass och kan derföre umbära den, som ger endast e n krans . . . Men, allvar taladt, herr direktörns bref retade mig en smula: jag var förut lite ur humör den dagen, ty Dick hade nyss kommit från domkyrkan och berättat mig en hel volym om promotionen, som han åsett, och han gret, stackars pilt, för det att hans värde pappa Filip icke befann sig bland de utvalda."

"Hade du så mycket vett, Dick?" afbröt direktören.

"Tvifla aldrig på Dicks klokhet!" återtog Filip. "Under de sednare månaderna har han varit lika mycket min mentor som jag varit hans."

Dick smålog, och såg helt stolt ut.

"Ja", fortfor Filip, "kanske är det i det närmaste Dicks förtjenst att jag tagit min examen och nu är kandidat. Promotionen är ju blott en ceremoni!"

"Hvad in i ... hvad tusan, har herrn verkligen tagit kandidaten?"

"Ha vi tagit den, Dick — svara du!"

"Jo, pappa, lita på att vi riktigt tagit den ... jag packade ner betygen jag."

Direktören blef en smula brydd öfver sin felslagna spådom, men ännu mera förtjust, hvilket ganska väl märktes af kraften i det nya handslag, som Filip erhöll.

"Nå, hade mitt bref också något att göra med den saken?"

"Utan tvifvel. Det kom just då, såsom jag nyss nämde, Dick gråtande slutat sin beskrifning. När jag läst det, sade jag: "hm!" Derpå räckte jag det åt Dick som också sade "hm" ... "Hvad menar du?" frågade jag ... "Jo, att pappa hade orätt i det första", svarade han, "ty herr Filip tenterar nog, om han vill" ... "Tror du det, min käre son Dick!" och jag blef liksom lite rörd af att någon trodde på mig, ty ett bref från min mor, som jag erhållit dagen förut, bevisade mig att äfven hon var klen i tron."

"Och så, pappa", inföll Dick, som nu fann lämpligt att ta ordet, "sade herr Thurné: 'A la bonne heure, Dick,' sade han, 'vi skola se till om man ej lika väl kan tentera efter som före promotionen — gif akt, min gosse, här börjas ett annat lif; men märker du att jag tröttnar upp, så drif på mig, liksom jag sedan, om gud vill, skall göra med dig!"

Direktören skrattade och klappade Dick väldigt kring axlarne.

"Nå, dref du på honom?"

"Jo, dugtiga tag, pappa: jag tordes knappt somna om aftnarna af fruktan att ej kunna väcka honom i tid. Och aldrig har jag tänkt att en menniska kunde läsa så mycket — herr Thurné gröper i sig latin och grekiska som hästarne äta hafre."

"Fy, Dick, du vanslägtas från din preceptor: skall du likna honom, under sin sträfvan efter visheten, vid en häst, som äter hafre — om du ändå talat om pegasen . . . Men nog: kandidaten är tagen, och under nedresan gjorde vi en krok på en vecka, för att öfverraska min mor, som nu gud vare lof återgifvit mig sitt förtroende."

"Och lektorskan Thurné tillät mig säga tant, pappa, och hon var alldeles som en mor emot mig — ack, herre gud, hvad hon var söt och snäll! Rosabella fick så mycket skorpor, att jag höll på att aldrig få henne ifrån den goda lektorskan."

"Men hur förtjust du än är i den goda lektorskan, så lyder du henne ändå icke. Sade ej hon detsamma som jag så många gånger sagt dig: låt bli ditt eviga herr Thurné och säg Filip! Du är ju hela femton åren, och dessutom lefva vi mera som bröder, än som lärare och lärjunge."

"Och för att komplettera det förtroliga förhållande, som vi nu ingått", tillade direktören, "säger äfven jag Filip rätt och slätt — herr kandidaten låter så främmande — och jag är väl tillräckligt gammal att heta farbror."

På Ribyhus beredde man sig nu till en lång följd af trefliga år, och Filip hade redan uppränt planen för en tragedi, som borde göra hans namn odödligt, då

man redan efter några månader fann sig afbruten i sina lugna och behagliga förhållanden.

Direktören fick en slag-attack, efter hvilken han väl kom sig, men som förlamade det ena benet och ena armen. Och sedan han nu blifvit en stackars invalid i rullstol — något så totalt stridande emot mannens verksamma och raska natur — var det som han isynnerhet rönte behofvet af Filips närvaro, af hans lifvande umgänge.

Och Filip — han, som helst bodde i lunderna från morgon till afton, så länge sommaren varade, och om vintern framför brasan — huru välvilligt lade han ej band på sina tycken och blef qvar hos direktören för att låta trötta ut sig af gubben, som med hvar dag blef allt mera kinkig.

Men ej nog med den sanna välvilja, som röntes i Filips sällskapshållning: han inträdde småningom i ett slags alldeles egen befattning: han blef, så att säga, en verkande kraft i direktörens lama arm.

Det var Filip som ombetroddes hvad ej direktören varit van att ombetro hvarken bokhållarne eller fabriksföreståndaren; och som han på detta sätt invigdes i en mängd nya förhållanden, fick han ock en helt ny verksamhet, hvilken emot all förmodan behagade honom så mycket, att han, äfven sedan direktörens onda gifvit med sig, fortfor att vara sin principals "allt i allom", afledaren för hans onda lynne, verkställaren af alla hans husliga domar och vanligtvis hans intendent och förtrogne handsekter.

Hvad som mest förundrade och gladde direktören vid allt detta var Filips märkbara ordentlighet.

Han hade ej trott att en poet, en — såsom direktören kallade det — "för sig sjelf onyttig menniska" kunnat vara så nyttig för andra; och en gång yttrade han äfven denna sin tanke.

"Jag skulle väl", svarade Filip, "kunna vara nyttig äfven för mig sjelf, om jag hade något att vara nyttig med. Men att arbeta mig upp från intet, ditåt ligger ej min håg."

"Ne-nej men!"

"Dock, hvad gör det", återtog Filip med sin sorglösa ton: "jag lefver lycklig utan rikedom."

"Men om du hade den, tror jag att du icke handlöst skulle förslösa den?"

"Jag skulle förslösa så mycket som jag ansåge behöfligt för mina njutningar; men jag har ej vant mig vid stora behof, och komme troligen ej att skapa mig nya derföre att jag kunde uppfylla dem."

Direktören fortsatte ej ämnet, men för hvarje dag intogs han allt mera af Filip, kände sig mera tacksam för hans tålamod och mera nöjd med hans drift vid de anförtrodda göromålen."

Hvad beträffar Dick var Filip liksom hans själ, och när man händelsevis talade om den tid, då Dick ej behöfde någon lärare, såg han ut liksom han ej kunnat begripa huru det skulle gå till att lefva denne förutan.

4.

DIREKTÖRENS DOTTER.

"Besitta en sådan händelse, Filip!" ropade direktören en vacker vårmorgon, då Filip, som gått ut i skogen att sällskapa med sin sångmö, genom fem eller sex särskilta bud — utsända på alla möjliga gångar och stigar — blifvit hemkallad.

"Nå, hvad står på, farbror? Är farbror på vippen att bli ruinerad genom något oväntadt fallissemang? Har lamheten åter satt sig i armen? Eller har det kanske kommit eld i fabriken?"

"Åh nej, men syster min, den fromma själen i Hernösand, håller på att snart kola af, efter hvad hon skrifver, och hon vill derföre att Lilia kommer hem innan flickan blir ensam."

"Nå, i det ser jag just ingen olycka. Vi ha visserligen på Ribyhus allt hvad bäst man kan önska sig af lifvets ljuflighet, men vi sakna ändå det allra ljufligaste."

"Hå hå, hvad skulle det vara för en ljuflighet?"

"Fruntimmer, vet jag, ty jag vill ej räkna dem, som komma och fara, vackra flyttfåglar, som endast lemna tomhet och saknad qvar."

"För min del ser jag dem helst på det sättet. Ty ett hus, styrdt efter fruntimmersmetod . . uff . . ."

"Man hör att farbror varit enkling i tio år; men, tro mig, farbror vänjer sig snart vid sällheten att känna hur en liten len hand ordnar allt."

"Liten len hand?" puttrade direktören. "Tacka vill jag, då stora Gunnel tar ett tag i rullstolen eller skjuter upp kuddarna. Vid henne är jag nu van. Men min kärälskliga lilla dotters vård fruktar jag blir mera besvärlig än välgörande. De der flicksnärtorna äro så . . så . . . ja ja, jag vet hvad jag menar."

"Man skulle kunna tro att farbror ej särdeles älskade sin dotter, och jag tror verkligen icke att, på de år vi varit tillsammans, mamsell Lilia tio gånger blifvit nämd."

"Visst håller jag af henne, det förstås, på mitt sätt; men hvad är det att hålla tal om. Det är nu åtta år sedan min syster fick henne till Hernösand, och det är sex år sedan jag besökte dem och sista gången såg min flicka."

"Och då lofvade hon . . ."

"Två ting."

"Får jag fråga hvilka?"

"Det ena, att hon just icke skulle bli någon utmärkt skönhet; det andra, att hon otvifvelaktigt blefve ett litet intrikat stycke, och jag tror att hon nu vid sexton — nej, låt se . . . hon är om några månader sjutton år — håller båda delarne."

"Nå", inföll Filip leende, "icke får man skylla farbror för partiskhet!"

"Nej, jag aktar mig att låta folk skratta åt mig! Emellertid lär det nu bli nödigt att ställa huset på annan fot . . . Få se hvad hon sjelf säger om saken. . . Jag har så svårt att läsa de der fina kråkfötterna, att jag väntade tills du skulle komma in."

"Och ifall jag får sluta till farbrors öfriga domar efter den, som farbror fällt öfver mamsell Lilias kråkfötter, så anser jag att det råder en stor orättvisa å hennes värda faders sida."

"Orättvisa . . orättvisa?" upprepade gubben.

"Ja, man kan ju icke gerna få se en prydligare fruntimmersstil — den har ofantligt tagit sig sedan förra året . . . få se nu om innehållet är lite annorlunda än vanligt."

"Aha, du får erkänna att det stående qvartalsbrefvet med 'vördnadsfulla tacksägelser för pappas sista present', icke är mycket uppvärmande!"

"Jag har aldrig sett farbrors egna — kanske de . . ."

"Se så, läs du bara . . . mina egna låta nog höra sig, fast de icke äro af det klemande slaget."

"Nå, det var just icke det jag fruktade . . . Men nu börja vi!"

Filip tog det brutna brefvet och läste:

"Vördade pappa!

Jag känner innehållet af tants bref, men som jag på intet sätt gillar det, ber jag pappa ha den godheten att anse det såsom oskrifvet . . ."

"Ser du", afbröt direktören, "åh, min Lilia vill att allt skall ske efter hennes vilja!"

"Vänta, vi ha ju ej ännu sett orsaken till den der viljan."

. . . "Min ömma och goda tant har, såsom pappa bäst känner, varit för mig i moders ställe. Huru på en gång otacksamt och svagt vore det då icke att, till undvikande af den smärtsamma känslan att vid hennes bortgång finna mig ensam, redan öfverge henne, medan hon ännu lefver och behöfver mina omsorger.

Alltså skall jag icke öfverge henne, huru lång eller kort sjukdomen blir.

Pappas
lydiga och ödmjuka
Lilia."

"Lydiga och ödmjuka Lilia — jo, vi finge se det, om jag skrefve: 'du reser med nästa ångbåt!"

"Men hon har ju helt och hållet rätt?"

"Visst har hon det. Syster min, som är den helgonrenaste varelse på denna jorden, förtjenar nog hennes kärlek och tacksamhet. Och derföre kunna vi låta huset vara som det är så länge."

"Men för min del hade jag hellre sett att vi behöft förändra det. Och om mamsell Lilia än icke vore en af paradisets houris i skönhet och en af paradisets englar i mildhet, så hade hon ändå i behåll sitt vackra ljufva namn. Lilia, bländande lilja, begjuten med ungdomens friskhet och poesiens dagg, hur jag längtar att hylla din makt och lägga mig i stoftet för dina fötter!"

"Håll i så der, ja — kanske kan du till slut få ligga der . . . jag gratulerar!"

I detta ögonblick inträdde Dick med Rosabella.

"Nytt, min gosse", sade direktören: "din tant, fruktar jag, kommer icke att stanna länge qvar på jorden; åtminstone låter hon mig märka att hon är mätt på den och har hopp om att snart återvända till himlen, derifrån jag visst tror hon har sitt ursprung. Men när hon väl är der, kommer Lilia hem."

"Jaså", svarade Dick, "nå, det var ej så dumt det!"

"Tror du det blir bra för oss att få fruntimmer i huset — du förstår, Lilia är snart sjutton år nu: hon skall väl, begrips, ha ett slags förkläde eller

sällskap. Dertill kunna vi lägga sällskapet af alla nippertippor i orten, bekanta väninnor, förtroliga väninnor och slutligen hela skaran af friare . . . uff, Dick . . . uff!"

"Hon behöfver inga friare, pappa — dem stryka vi ut."

"Jaså, du tänker att hon nöjer sig med det."

"Ja — om vi ge henne något annat i stället."

"Hvad tusan, Dick", utbrast Filip, "hvad vill du ge din syster i stället för friare?"

"En man", svarade Dick lugnt: "Lilia kan gifta sig med Filip — blir det icke bra det, pappa?"

"Dick, min son, jag har ju förut sagt dig att du stundom verkligen har idéer!"

"Och jag, farbror, har sagt: tvifla aldrig på att icke Dicks idéer utmärka sig genom en enkel och klar logik! För min del finner jag den här så ljus, att jag redan betraktar mig som äkta man, hvadan jag får anhålla att ingen i min närvaro fäller något förklenande yttrande om fru Lilia Thurné! Jag är mycket svag för min hustru."

"Galning!" direktören måste äfven småle lite — derefter tillade han: "Men kanske, när allt kommer till stycket, är det någon inklination, som håller henne qvar, lika mycket som den kära tanten."

"Åh, min gud, passar det sig för en svärfar att komma fram med dylika suppositioner! Nej, nej, för mig skall det ej besannas:

"Skada blott att denna ömma
Sköna Lydia ej fins till."

Samma dag skref direktören ett hjertligt bref till sin syster, den han både aktade och älskade, och be-

klagade af uppriktigt hjerta att han var fastbunden vid sin rullstol.

Han talade varmt om sin tacksamhet för den vård, som hans dotter åtnjutit, och förkastade, liksom Lilia sjelf, förslaget att hon skulle lemna denna andra mor under en tidpunkt, då det var henne möjligt att afljena någon del af sin kärleks-skuld.

Härefter vexlades ännu några bref, hvilka i följd af faderns visade sympati för dotterns känslor tycktes bli mera vänliga och mindre stela å hennes sida; men så kom ett uppehåll på ett par veckor, och slutligen en svartkantad sorgpost med underrättelse om den gamla fruns död.

Detta bref var ej från Lilia, utan från hennes tants trogna och mångåriga sällskaparinna, mamsell Helena Forsling, som — i enlighet med detta fruntimmers vana — vidlyftigt utbredde sig om den saliga vännens hädanfärd, sista förordnanden och tilltänkta begrafning, hvarjemte hon slutligen erbjöd sig att, efter den afsomnades vilja, föra Lilia till hennes fars hem.

Ett postskriptum af den unga flickans hand lydde:

"Min pligt här är uppfylld. Jag afvaktar pappas befallningar."

Icke ett ord om saknad eller sorg!

"Undransvärdt!" mumlade direktören, i det han sköt detta postskriptum framför Filips ögon. "Kunde man ej tro att hon icke eger tecken till känsla, eller märker du någon sådan i det der . . . . Stackars hederliga syster!" och tvänne stora, allvarliga tårar helgades af brodern åt systerns minne.

"Jag har alltid märkt, farbror", svarade Filip, "att de känslor äro djupast, som ej sqvallra, och jag tror att det ligger mer sorg gömd i denna enda rad än i hela det stora brefvet, som på hvarje rad talar om en "evig och osläcklig saknad."

"Kanske, kanske . . . du tar alltid hennes parti, du. Nå, det var så godt att hon fick ett gammalt förkläde med sig hit. Jag behöfver nu ej ha bekymmer i den vägen, och barnet skall vara välkommet, ja, af själ och hjerta skall det så!" . . . .

. . . .

Men emellan den dag direktören skref till sin dotter angående hennes återresa, hvilken skulle anträdas öfver Stockholm — der en direktörens kommissionär skulle möta och rangera för fruntimren — och vidare till hemmet, emellan denna dag, upprepa vi, och den, på hvilken vagnen från Ribyhus afgick för att hemta damerna vid sista ångbåtsstationen, fick den gode direktören så allvarsamma bekymmer, att nästan allt, som rörde denna verlden, blef förgätet.

Ett nytt slaganfall bragte honom nära grafven; men grafven slöt sig ännu en gång för att lemna honom tid att beställa om sitt hus. Detta var ock af nöden, ty när döden tredje gången knackade på hans dörr, då var ej att tänka på annat än den sista öfverfarten.

Emellertid var direktörens närvarande belägenhet lika smärtsam som oroande: lamheten sträckte sig till hela ena sidan. Han, så full af kraft till själen, måste kufva denna kraft, för att erinra sig att han endast var en machin, som man vände och flyttade lik en sådan . . . .

. . . .

"Hvilket lif, Filip, och för mig, för *mig* . . . Jag har väl varit en stor syndare, eftersom jag förtjent det . . . Och dessa barn, dessa båda barn!"

Han skakade sakta på hufvudet.

"Deras kärlek, deras omsorger skola ännu försona farbror med lifvet . . . och *mina* omsorger skola aldrig svika!"

"Vet jag ej det!"

Filip smålog.

"Natt och dag är du hos den knarrige gubben, som kanske icke förstår dig, men ändå håller af dig, som om du vore hans egen son."

"Och älskade jag väl mera min egen far! Hafva vi ej varit lyckliga tillsammans, och kunna vi ej, i trots af denna djupa olycka, ännu bli det! Om farbror blott vill vara tålig och ej försämra sig genom en evig oro, svär jag att på år och dag ej skrifva en enda versstump! Jag vill helt och hållet och med *så* god vilja egna mig åt industrien, att farbror skall tro sig sjelf ha lefvat upp på nytt."

Direktören räckte sin friska hand åt tröstaren.

"När", sade han, kunna vi ha Lilia här?"

"I morgon afton, farbror ... Dick skyndar nog."

"Ja, det var rätt att han följde med . . . Stackars Lilia — att lemna den ena dödsbädden och . . ."

"Men det är då förskräckligt att farbror jemt återkommer på det kapitlet — farbror *vill* då dö?"

"Du måste väl inse, min gosse, att jag heldre vill dö helt och hållet, än fortfara att vara så här död till hälften . . . Men gerna ville jag först ställa i ordning *så* som jag önskar till de efterlefvandes fördel. Min stackars Dick — du skall aldrig öfverge honom, Filip . . . kanske får han en svåger, som ej . ."

"Skulle jag öfverge Dick — likaså gerna kunde jag tänka på att öfverge mig sjelf! Mot svåger eller förmyndare står jag alltid på hans sida."

5.

HON KOMMER.

Följande afton var direktören vida sämre än vanligt.

I hvarje stund frågade han om ej hans dotter ännu anländt. Men klockan blef 10 . . . 11 . . . 12 . . . 1, och slutligen tu på natten, och ändå hördes ingen vagn af.

Filip hade ej velat lägga sig. Han vakade hos sin gamle vän, och följde noggrannare än någon van sjuksköterska de föreskrifter, som läkaren gifvit.

"Är hon ännu icke här?" frågade direktören, uppvaknande ifrån en kort slummer.

"Bästa farbror, ångbåten har troligen blifvit uppehållen; men jag är viss att mamsell Lilia sedan tagit tillbaka den fördröjda tiden."

"Det är godt och väl, men det var något så angeläget jag behöfde fråga henne om . . . Jag vill icke vara en tyrann mot hennes hjerta, jag vill blott veta om det finnes någon, som har anspråk derpå."

"Hon har ju icke fyllt sjutton år, farbror!"

"Du tror då att hon är fri . . . För rika flickor lägges det tidigt ut giller."

Den unge mannen svarade ej.

"Filip, du vet ju hvad jag tänker?"

"Jag tror det, farbror, ehuru jag icke vågar påstå att den tanken är bland de klokaste farbror haft."

"Hvarför det då?"

"Hm, den saken torde ej vara så alldeles lätt att förklara."

"Skulle du vara i stånd att svika ett dubbelt förtroende?"

"Aldrig i det som rör Dick!"

"Jaså, du vill icke ha Lilia . . . Nå, nå, man kan då icke säga att du är egennyttig."

"Nej, det vet farbror att jag icke är. Jag skattar behörigen de förmåner, som rikedomen gifver, men jag sätter dem under andra förmåner. Deraf följer dock icke att jag ej med djupaste tacksamhet skall emottaga hennes hand, om hon anser mig värdig den; och om, då jag får se henne, något i min själ talar för henne . . ."

"Men hvarföre sade du att denna tanke ej var af mina klokaste?"

"Hade jag ej skäl till ett sådant yttrande? Är väl jag, den fattige poeten, lättsinnig af både natur och böjelse, är väl jag i stånd att öfvertaga de vidlyftiga affärerne i ett hus som detta? Är jag stadgad nog att blifva make och ledare åt en ung qvinna? Skall väl slutligen min karakter vara af det slaget, som gör en hustru lycklig?"

"Jag har pröfvat dig, Filip! Det ligger styrka och förstånd på botten af din svaghet: lättsinnigheten är mera lynnets än hjertats. Du har en stark hederskänsla, och tacksamheten är hos dig ej mindre liflig. Du skall ej bedraga mig."

Filip svarade endast genom en rörelse.

"Sjelf", återtog direktören, "vinner du genom mitt förslag det oberoende en sådan natur som din behöf-

ver för att vara lycklig. Du skall aldrig kunna *arbeta* dig upp, sade du en gång, men jag säger att väl *uppe*, skall du arbeta för att bibehålla din ställning."

"Jag tror att farbror har rätt. Det tillkommer emellertid icke mig att säga detta på förhand. Men *ett* kan jag säga, och det är, att de känslor, hvarmed farbrors blotta önskan uppfyllt mitt hjerta, äro sådane att de aldrig, aldrig förkolna. Döm då hvad de kunna blifva, om denna så ädelmodiga önskan går i verkställighet!"

I detsamma slog klockan 3.

"Nu tillåter jag ej att du vakar längre!" sade direktören . . . "Var icke envis: gå och lägg dig — men väck först upp Gunnel!"

Gunnel — direktörens enda favorit bland tjenstpersonalen — hade ifrån hans första sjukdomsanfall stigit allt högre i favoritskapet, tills hon nu gjort sig nära nog oumbärlig.

Detta kom ej deraf att Gunnel var ömsint och hade ett naturligt anlag att sköta sjuka — sådant brydde direktören sig ej om — men Gunnel var stor och stark som en jettinna: hon kunde handtera direktörens rullstol, honom sjelf inberäknad, såsom en leksak . . . Se der hennes förtjenst, till hvilken får läggas att hon aldrig såg ledsen ut och aldrig beklagade direktören, hvilket han omöjligt kunde tåla.

Filip märkte att Gunnels tid nu var kommen, och som han kände att han sjelf var i stort behof af hvila, försökte han ej längre att strida emot.

Straxt derefter befann han sig i sitt rum, der han i en djup sömn förglömde det vigtigaste samtal, som han någonsin haft.

Då vår hjelte långt fram på förmiddagen vaknade, stod Dick vid sängen.

Han hade med synbar otålighet afvaktat denna stund.

Yrvaken reste sig Filip.

"Ah .. Dick!" . . . välkommen hem . . . Hur är det med pappa . . . du har väl med dig din syster?"

"Pappa är mycket sämre än då jag reste!" svarade Dick med en qväfd snyftning.

"Ja, ja, min stackars Dick, det är alltför sant — dock ingenting farligt ännu, skola vi hoppas . . . Men du sade mig ej något om Lilia?"

"Hon har varit inne hos pappa allt sedan hon kom."

"Åh, hon är då verkligen kommen — huru längesedan är det?"

"Visst fyra goda timmar – klockan är straxt 10."

"Nå, min käre Dick, är du annars nöjd? Hvad säger du om henne?"

Filip gjorde denna fråga med hjertat klappande af ångest.

Hans belägenhet blef i obehag jemförlig endast med hans förlägenhet, om han nödgades afsäga sig sin gamle väns ädelmodiga förtroende.

"Du kan gerna spara dina frågor i det ämnet", sade Dick: "pappa har förbjudit mig att svara på någon!"

"Hvad säger du?"

"Jo, jag säger att han nyss vinkade bort Lilia, då han hviskade till mig: "Dick, min gosse, icke ett ord till Filip om din syster — förstår du: icke ett ord!"

"Nå, så säg då icke ett enda ord, käre Dick!" svarade Filip, och kände liksom en kramp i själen.

"Det är klart", tänkte han, "att farbror icke vill att någon beredelse skall stämma mig hvarken för eller emot . . . det var ett styggt tecken — han fruktar således."

"Jag går ned förut!" yttrade Dick.

"Nej men, det kan du just låta bli! Jag vill icke ha min ankomst annonserad . . . Men mamsell Lilia har kanske redan gått in i sina rum?"

"Åtminstone hade hon icke gjort det, då jag var inne."

Under det Filip talade, hade han klädt sig med lika mycken skyndsamhet som ytterlig sorgfällighet. I denna sorgfällighet gömde sig dock en behaglig vårdslöshet: ingen kunde vara mindre pedantisk än han.

Kandidaten Filip Thurné visste rätt väl att han hade ett intressant utseende, och ifall han egt en skymt af hopp att det lönat mödan att behaga, skulle han också gjort allt hvad i hans förmåga stått för att lyckas.

Men nu visade han sig endast med denna lugna och egna slags värdighet, som tillkommer "en vän af huset" vid stor sorg eller andra kinkiga förhållanden inom familjen.

"Se så, Dick, nu ge vi oss af — men du håller dig efter mig, begriper du!" . . . .

. . . .

En stor salong delade hufvudvåningen på Ribyhus i tvänne hälfter.

På ena sidan om denna skiljovägg lågo de så kallade grannlåtsrummen, hvaraf ett par mindre voro iordningställda för den unga herrskarinnans räkning — på den andra befunno sig direktörens egna rum.

Det var dit Filip nu smög sig fram, och sedan han gått igenom det öfvergifna förmaket och arbets-

rummet, sköt han upp den på glänt stående dörren till sängkammaren.

Men han hade tagit blott tre eller fyra steg framåt, då han obeslutsam stannade.

Den stora hvilstolen bredvid direktörens säng hade blifvit förvandlad till soffa — så lagom syntes den — åt den deruti vårdslöst uppkrupna zefiren, ty knappt (så tänkte Filip i första ögonblicket) var väl detta lilla andeväsen en kroppslig qvinna.

Nedanför kanten af stolen hängde, i den mest retande stil, en fot, mot hvilken Cendrillons kunde kallas stor, och den stackars poeten ville hafva gifvit hundra verser i utbyte, om han med yttersta fingerspetsen fått vidröra den svarta satins-skon, som omslöt detta lilla mästerstycke.

Men han vågade ej röra sig ur fläcken, af fruktan att zefiren, som slumrade med hufvudet på den sjukes hufvudgärd och med ena handen i hans, skulle kunna vakna.

Ännu mera fruktade han att väcka sin gamle vän, der han tycktes njuta en god sömn.

Men Filip behöfde också icke röra sig ur fläcken för att upptäcka de särskilta tjusande detaljerne i den syn, som öfverraskat honom.

Lilia syntes liksom sammangjuten med sitt eget namn. En lilja i hvithet, finhet och smidighet — ett vårens doftande barn, låg hon der med gratiens nyckfulla sjelfsvåld i uttryck och ställning. Och öfver den i varm purpur glödande kinden föll ett nät af mjuka silkeslockar, i denna poeternas älsklingsfärg, som kallas cendré, och hvilken är den skönaste af alla blonda skiftningar.

Hennes anletsdrag utgjorde den mest fulländade harmoni af barnslig ljufhet och verklig engla-mildhet.

Det var icke svårt att finna skönare qvinnor, men mycket svårt skulle det blifvit att finna någon, hvilken med så oefterhärmlig sanning återgifvit föreställningen om det utnötta uttrycket ren oskuld, en oskuld, så ren och helig som den, hvilken måste hvilat öfver den första qvinnans anlete, innan hon föll.

Den svarta sorgdrägten inneslöt hennes bländhvita varelse i en mörk sky, men de öppna s. k. grekiska klädnings-ärmarne lemnade bar en arm, hvars form och genomskinliga snö slog poeten med blindhet.

En ryckning af Dick kallade Filip tillbaka.

Han vände sig om.

Dick endast blinkade och nickade och såg helt triumferande ut; derefter försvann han genom dörren, men ej så sakta att icke det plågsamma ljudet af en knarrning lät höra sig.

I samma ögonblick sträckte sig den lilla sofverskan i hvilstolen och vände hufvudet mot dörren.

Filip bugade sig djupt och uttrycksfullt — det kunna vi försäkra.

Men innan han hunnit få fram en enda stafvelse, gjorde Lilia — som långsamt rest sig upp och flyttat sina små fötter ned på pallen — med handen en rörelse, hvilken, om den icke bestämdt visade ut honom, likväl befallde honom tiga. Och i de dufvolika safirblå ögonen låg ett så ogeneradt uttryck af . . gud vet hvad för slags makt, att Filip oemotståndligt lydde.

Ut gick han dock icke: tvärtom satte han sig i en annan stol, midt emot Lilias.

Men liksom han alls icke funnits till, inslumrade den unga flickan snart på nytt, och hennes rörelser hade varit så lätta att hon ej behöft rubba den hand, som hvilade i faderns. . . . .
. . . .

Otaliga gånger — hvilket vill säga detsamma som ingen gång — hade Filips hjerta klappat af ömmare känslor.

Det fans knappast något ungt fruntimmer i trakten — den lilla grannstaden inberäknad — hvars "album" han ej riktat med de sötaste verser, mången till och med förrådande någon liten minnets mystèr; men aldrig, aldrig hade poeten och menniskan så gemensamt njutit som under den nu följande timman.

Detta lilla okroppsliga väsende förverkligade hans skönaste föreställning om qvinnan, i hvilken han, alltid benägen till dyrkan, städse ville se serafen. Och då han tänkte sig möjligheten af att denna seraf kunde komma att omhulda hans egen lefnadsstig, började han darra och derefter att undersöka de intryck, som han erfor.

Men detta arbete blef omöjligt, ty alla hans intryck sammansmälte i ett oändligt välbefinnande.

Men hastigt stod liksom ett moln emellan honom och den tjusande synen, hvilken började öfva en rusande makt öfver hans sinnen: då han ansträngde sina ögon, hvilka hade svårt att se rätt lekamligen, märkte han en lång, mörklagd qvinna, som lutade sig ned öfver den slumrande unga flickan.

I sin poetiska förblindelse var Filip nära att utsträcka handen för att föra bort det der molnet, men molnet vände sig emot honom sjelf, och nu begrep han ändtligen hvad hans frid tillhörde.

Han steg upp och helsade tyst på Lilias ledsagerska, den känslofulla och ordrika mamsell Helena Forsling, f. d. sällskapsfruntimmer hos direktörens syster.

Samtidigt vaknade nu de sofvande.

Lilia kysste med en mild och intagande rörelse sin fars hand, hvilken hon sedan sakta lade ned; och han . . . .

Filip kunde ej igenkänna hans blick: aldrig hade den varit sådan som i detta ögonblick, då den med ett djup af kärlek dröjde vid dottern.

Denna enda blick förklarade Filip huru mycket den stackars fadern underkänt sitt eget hjertas behof och huru mycket han ångrade att så länge hafva nekat sig en sällhet, som han först nu lärt känna.

Direktörens andra blick föll på Filip.

"Ser du, min son" — det var första gången direktören nyttjade detta uttryck . . kanske hade han i Filips ögon läst att det icke skulle misshaga honom — "ser du, min son, hvad Gud sändt oss . . . Ack, om jag trott på dig . . . Nå, Lilia, mitt älskade barn, har du helsat på Filip?"

"Ja, pappa, vi ha redan helsat!" svarade Lilia med samma obekymrade ton, som om hon känt Filip i hela sin lefnad. "Och herr Thurné har haft den godheten att vaka öfver både min och pappas sömn."

"Jaså, du somnade, s e d a n han var inkommen?"

"Det vill säga, pappa, att, som herr Thurnés ankomst väckte mig, jag endast somnade ånyo."

Detta sades så oskyldigt och naivt och med en så mjuk och vacker stämma att det, långt ifrån att stöta, hänryckte Filip; och än mer hänrycktes han, då Lilia — sedan hon sträckt sig öfver sängen och omfamnat fadern — med en lätt nigning för Filip yttrade:

"Farväl, herr Thurné: jag lemnar nu pappa åt sin redan privilegierade vårdare, medan jag tager några timmars ordentlig hvila."

"Ja, gör det, mitt älskade barn", sade fadern, "ty den hvila du fått i stolen här kan ej vara särdeles god . . . . Men förlåt, bästa mamsell Helena" — mamsell Helena hade under det omnämda lilla upp-

trädet gjort nigning på nigning — "det der kära barnet kommer mig att . . ."

"Inga ursäkter, herr direktör — jag får ödmjukast anhålla att direktörn på intet sätt generar sig! Jag är alltför lycklig att vara så välkommen, och minsann trodde jag icke just det! Stackars söta Lilia kunde icke hjelpa sig ensam: verlden är tyvärr icke sådan att den kan umbära ålderdomen och visdomen. Nå nå, ingen fara, min bäste direktör: direktörn kommer sig nog! Jag hade dessutom med hand och mun lofvat min salig vän — ack, dyra själ, du är nu i himlen — att föra hennes förnämsta skatt i en huld faders armar."

Direktören gjorde några små miner, som otvetydigt nog tillkännagåfvo hans missbelåtenhet med detta haf af ord; men Filip, som var lika litet trakterad af den mörka planet, hvilken följde hans ljusa stjerna, nöjde sig ej med miner — han yttrade helt bekymrad:

"Jag fruktar att vi ej få muntra farbror med något samspråk — kanske är det så lyckligt att farbror åter insomnar, om det blir tyst."

"Ja, jag känner mig mycket tung, mycket tung . . . förlåt, mamsell Helena! Var emellertid som hemma! Ställ tjenstfolket till sin fulla disposition, och var snäll och se till att Lilia får sofva ostörd!"

"Jag går . . jag flyger . . jag är så sensibel vid sådana här tillfällen, men har ändå gud ske pris en förvånande styrka. Ack, hvem skulle se efter Lilia, om ej jag — var lugn, herr direktör! Folket är just min svaga sida . . . min blick tränger öfver allt."

Äntligen var denna etthundratusendeförsta upplaga af gamla pratsjuka mamseller sin väg.

Direktören drog ett lättande andedrag.

Filip, som tillslutit dörren, nästan störtade tillbaka till sängen.

Hans blixtrande ögon, hans strålande panna och hela hans väsende talade, innan hans läppar talat.

"O, min far, min dyre far, det namn jag nyss erhöll har hänryckt mitt hjerta — skall väl någonsin mera denna heliga titel tilldelas mig?"

Ett småleende sväfvade öfver hans gamle principals bleka läppar.

"I går syntes du ej så angelägen, Philip!"

"I går var det fråga om att vårda en mig anförtrodd klenod, hvilken skulle tillföra mig en mängd jordiskt godt; men i dag — o hvilken skillnad — i dag, om frågan åter upptoges, är det en engel som lägges till mitt hjerta, och denna engel, medförande himlen i brudskatt, skulle af mig vårdas med öfvermensklig ömhet och sorgfällighet.

Direktören rörde blott sakta hufvudet — det var dock ett bifall i denna åtbörd.

"Ack, farbror, detta ädelmodiga förslag hade aldrig bort väckas — hon kan ej vilja .. det är omöjligt att hon kan vilja?"

"Men hvaraf har du då blifvit så intagen? Du har ju blott sett henne sofva."

"Blott sett henne sofva — det hade väl varit mer än tillräckligt det. Men har jag ej dessutom sett hela hennes förtrollande sylf-gestalt sväfva öfver golfvet, har jag ej sett den kyska glansen på hennes panna, blandningen af ljufhet och jungfrulig stolthet i hennes blick, har jag ej hört denna silfverton, som . . ."

"Tyst — du blir värre än menniskan, som gick, Filip . . . Summan är då att du, ifall Lilia samtycker, gerna emottager henne till hustru?

"Emottager — ja, jag tror väl!"

"Hade vi endast tid för en närmare pröfning — men Gud vet att jag tycker att hon är älsklig, och hennes förstånd förekommer mig, efter det lilla vi talat, stå vida öfver hennes år. Det bästa är dock hennes mildhet . . . denna förändring är underbar, ty fordom var hon icke mild."

"Men, farbror, detta ämne . . . det förra var tusen gånger ljufvare!"

"Gå då och dröm om det, och lemna mig att tänka i ro!"

6.

FAR OCH DOTTER.

Det var en morgonstund i Juni månad.

Från de halföppna fönstren i direktörens förmak inströmmar den smekande sommarvinden, medförande ångor af rosor och jasmin. Kanariefåglarne i burarna besvarade lifligt drillerna från sina syskon i det fria. Men en ton, märkligare än fåglarnes qvitter och insekternas surrande, höjde sig öfver de andra: denna ton var det enformiga bruset från vattenmassan vid den något aflägsna fabriken.

Direktören hade blifvit utflyttad i sin rullstol, der han halflåg med hufvudet stödt mot handen och blicken vänd mot Lilia, som, efter att ha följt läkaren till dörren, nu återkom och satte sig på en låg taburett vid faderns sida.

Far och dotter voro ensamma.

"Under de fyra dagar jag haft dig hos mig, mitt älskade barn", sade fadern och smekte sakta den lilla hand, som lagt sig öfver hans, "har jag funnit dig vara så långt skild ifrån det vanliga fruntimmerspjunket — ja, till och med ifrån den naturliga svag-

heten, som tillhör ditt kön, och särdeles en så fin och klen kroppsbyggnad som din — att jag icke dragit i betänkande att låta dig öfvervara mitt samtal med min gamle doktor . . . du har hört hvad han sagt?"

Vid dessa ord höjde Lilia sina förut nedslagna ögon emot fadern, och öfver deras klara emalj låg en fuktig slöja, som inom ett ögonblick så insvepte dem i sin silfverdimma att de ånyo måste sänka sig; men dimmans silfver blef qvarhängande i ögonfransen.

"Du älskar mig då, mitt barn, du älskar mig verkligt — icke så?"

"Ack — om jag älskar pappa . . . jag trodde att pappa icke älskade mig, men, jo, jag ser det nog."

"Hura, min dotter, du kunde tro . . . Men det är sant . . ." Han suckade och afbröt.

Åh, jag mins nog", återtog hon, "att jag var ett högst obeskedligt barn, när jag var hemma. Jag hade då icke lärt ännu att beherrska mina intryck och infall. Det var troligen en lycka att pappa skickade mig till tant. Nu, om Gud tillåter det" — hennes röst klingade så ömt som blicken var ljuf — "huru sälla skola vi icke bli tillsammans!"

"Men han tillåter det ej, mitt barn: du förnam det nyss — och döm nu, när doktorn förklarat att jag på detta sätt kan få hängla mig fram ett år, men kanske också icke ett par veckor, döm, säger jag, hvilken förfärande ångest som marterar mig vid tanken på att lemna dig utan annat skydd än en för dig främmande förmyndares och den beskedliga, men enfaldiga mamsell Helenas . . . Dick är ännu icke sexton år och behöfver nästan lika väl som du ett skydd."

"Säkert skulle icke pappa ansett nödigt att erinra om dessa smärtsamma detaljer, ifall pappa icke i sammanhang med dem hade något särskilt att säga?"

"Det är sant, mitt barn! Jag hade då låtit mig angeläget vara att i första rummet utnämna eder förmyndare; men mitt sista testamente, hoppas jag, är ännu icke uppsatt.

"O, pappa!"

"Förlåt, min flicka, men du måste ha mod!"

"Nåväl, pappa, jag skall bjuda till."

"Du är ung, min Lilia, men det finnes en känsla som ej följer åren. Skulle du vara bekant med den? Svara uppriktigt!"

"Uppriktigt, pappa, svarar jag nej!"

"Är det säkert, att du icke före din hemkomst träffat någon man, den du ville föredraga framför alla andra?"

"Ingen!"

"Åtminstone är det troligt att du blifvit bemärkt. Ditt utseende, hvilket under de sista åren förändrat sig lika mycket som ditt väsende, har ej kunnat undgå att redan ådraga sig uppmärksamhet."

"Visst har jag blifvit sedd, men då jag ej sett någon, har man betraktat mig som ett barn, såsom jag ju ock i sjelfva verket är."

"Åh nej, Lilia, för en qvinna är din ålder visserligen mycket ung, men den är dock tillräcklig att kunna träda i äktenskap."

"Tror, pappa det?"

"Helt säkert, då du är fri . . . för allt i verlden hade jag ej velat utöfva något tyranni emot ditt hjerta."

"Tusen, tusen tack, pappa, för dessa ord, vida ädelmodigare än jag hört att fäder vid så vigtiga tillfällen pläga begagna!"

"Du skall ha din fulla vilja, min Lilia: blott din egen röst får afgöra det förslag jag ärnar nämna."

". . . och som pappa önskar se fullbordadt?"

"Jag nekar icke det, och då du besynnerligt nog tycks gissa allting, så inser du också att det är min hederlige Filip som jag vill gifva dig till make?"

"Ja, pappa .. af allt det beröm Dick slösade på honom under vägen och af månget ord, som han fällde om pappas stora förkärlek för hans lärare, insåg jag nästan hvad som väntade."

"Och du fattade kanske fördom emot Filip just derföre?"

"Jag fattar aldrig fördom eller förkärlek för någon, som jag ej personligen kunnat bedömma."

"Åhå, nu gissar jag — vet du hvad?"

"Nej, i sanning!"

"Jo, att du icke första morgonen sof, såsom du låtsade, utan i stället begagnade tillfället att betrakta honom, då han trodde sig osedd. Jag vet af fordom att ni fruntimmer ha förmåga att se genom slutna ögonlock."

"Hvarföre icke, pappa", svarade hon leende, "om vi helt litet öppna dem ibland."

"Nå godt, min älskade Lilia; detta fägnar mig, ty du kunde då — under din sömn, förstås – icke undgå att märka att den stackars poeten blef helt och hållet hänryckt."

Den unga flickans svar låg i en lätt förhöjning af hennes utomordentligt klara rosenfärg.

"Natten före din ankomst förklarade jag honom mina tankar i detta ämne. I den händelse jag plötsligt blifvit bortryckt, ville jag att han skulle känna dem."

"Kände han icke förut pappas önskan?"

"Han kunde blott hafva anat den."

"Och då han erhöll visshet . . .?"

"... fattade han ej i förslaget som en man den der glädes öfver att oförmodadt se sig försäkrad om en framtid af oberoende."

"icke?"

"Nej, han är minsann ej en man med egennyttiga beräkningar, min Filip. Tvärtom gjorde han till villkor icke blott ditt fulla bifall, utan äfven att hans egen känsla skulle gilla valet."

"I annat fall?"

"... vete gud huru det gått ... Men vill du veta huru det nu gick första morgonen?"

Lilia gaf ett stumt tecken med sitt lilla hufvud.

"Jo, så fort du gått ut för att, såsom du sade, hvila ordentligt, och han väl lyckats få bort den kära tråkiga mamsell Helena, kom han lik en hvirfvelvind störtande mot sängen, och jag ville att du hört med hvilken entusiasm han då talade om det ämne, som han dagen förut med så mycket lugn och eftertanke vidrört."

"Öfverdrifver icke pappa?"

"Öfverdrifver — jag mins ju icke ett ord af hela utgjutelsen, utom det att den gode gossen beklagade att detta — som han kallade det — ädelmodiga förslag någonsin blifvit väckt."

"Om han beklagade det, så ..."

"Nå, du förstår ju, han misstrodde möjligheten af att du skulle samtycka. Och ännu i går afton, då han skildes från mig, sade han i en ton, hvars nedstämning gjorde mig hjertligt ondt: 'Farbror ser ju att hon bemöter mig med en likgiltighet, som tydligen är beräknad att afskräcka hvarje närmande å min sida."

"Men hvad vill herr Thurné begära efter tre dagars bekantskap vid min fars sjuksäng? Fordrar han att jag redan skulle hafva utmärkt honom — han önskar då att köpa sina segrar ganska lätt!"

"För allt i verlden, mitt barn, misskänn honom icke! Ingen kan vara mera grannlaga än han, och utan tvifvel skulle han aldrig vilja göra ens den ringaste häusyftning på sina känslor, innan han egde något hopp om framgång, derest icke min tid att vara hos er hastade till slut."

Lilia teg.

"Ack du, ha vi råd att bortkasta denna dyrbara tid på en mängd ceremoniella iakttagelser! Om vi skola handla, kunna vi ej dröja."

"Det är likväl illa, ty hvilka värdefulla känslor har väl den person, som föreslås mig efter en så kort bekantskap, kunnat ingifva — tacksamhet kanske för hans sonliga vård om pappa och för hans trogna broderliga vård om Dick? Men om vi kasta en pröfvande blick på saken..."

"Hvad då?"

"Huru mycket till hans egen fördel är ej vistandet här! Såsom pappa beskrifvit honom, måste lifvet på Ribyhus — lugnt, njutningsfullt, makligt drömmande — för honom vara lifvet i paradiset."

"Om jag beskrifvit honom så, min Lilia, så har jag beskrifvit honom illa. Syns dig i öfrigt att lifvet här för närvarande är lugnt, njutningsfullt och makligt, eller tror du att det varit så på länge — nej, i öfver sex månader har Filip aldrig haft knappt en timma att i maklighet drömma bort. Hans naturliga ädelmod omskapar naturen sjelf. Han såg hvad jag behöfde, och han blef allting för mig, då han blott b e h ö f t vara min sons lärare."

"Dick nämnde", sade Lilia, i det hon vände samtalstråden, "att herr Thurné gjort mycken lycka bland fruntimren i grannskapet?"

"Nå ja, det vill jag ej neka!" svarade direktören med en viss förnöjd stolthet. "Skall man i sta-

den ha ett litet societespektakel, en bal, ett slädparti, så kan man icke alls hjelpa sig utan den omtyckte, den glade, den intressante kandidaten, och fruntimren — säges det — spela många små intriger för att göra sig bemärkta af honom. Till och med i köpingen här bredvid ligga de i fönstren och titta efter honom."

('Tar icke det', tänkte direktören, 'så förstår jag mig icke på något!')

"Men om pappas skyddsling är van att göra så många eröfringar, om han är van vid den ombytlighet, som man förmenar tillhöra poeternas sinne, hvilken borgen eger då pappa för min framtida lycka? Den flyktiga nyck, som herr kandidaten vid första åsynen fattade för mig, lär väl snart öfvergifva honom, och då . . ."

"En ädel och ren kärlek skall alltid bibehålla sin makt öfver honom, det är jag viss på, äfven om . . ."

"Hvad för ett äfven om?"

"Åh, ingenting, ingenting!"

"Så skall jag fullborda pappas mening — "äfven om en eller annan liten otro, den du ej bör låtsa veta om, skulle uppfriska hans poetiska anda."

"Hvad du nu säger, mitt barn, förvånar mig att höra af en knappt sjutton års flicka. Men efter du med så mycken ledighet yttrar dig . . ."

"Åh, pappa", afbröt Lilia, "om jag är nog gammal att gifta mig, ser jag icke hvarför jag skulle behöfva visa det tillgjorda pryderiet att ej låtsa känna de möjliga följder, som kunna uppstå. Jag vill vara qvinna, och icke ett barn, om jag skall träda i äktenskap."

Då direktören betraktade den zefirlika uppenbarelsen framför sig — ty en zefir var Lilia — så kunde han aldrig begripa huru denna till så väl kropps-

ställning som ansigtsuttryck fullkomligt barnsliga varelse kunde yttra sig på detta bestämda sätt, och det ehuru rösten aldrig förlorade en enda ton af sin obeskrifligt oskyldiga och klingande renhet.

Det var blott ett litet drag vid läppen som häntydde på att den själ, som beherrskade denna lilla kropp, måhända fann sig något trångt logerad.

"Du är mig en liten gåta, Lilia! Men eftersom du vill att jag skall tala till en mogen qvinna, och ej till ett blygt barn, så var det just det jag ville säga, att Filips hustru möjligtvis kunde få något litet snedsprång att förlåta. Dock, jag tror till och med att hon kan vara trygg härutinnan, om hon fortfarande herrskar öfver hans hjerta ..... Men din blick blir mörk och kall .... jag känner icke igen uttrycket deri och jag fruktar att Filip icke skulle tacka mig mycket — till det minsta skulle han helt och hållet bestrida mitt påstående — ifall han hört hvad jag sagt."

"Derpå tviflar jag ej; men utan att ega någon erfarenhet, begriper jag att en dylik försäkran ej vore af något värde. Det är endast framtiden man kan rådfråga och vänta svar af — ifall denna framtid skulle komma."

"Dess tillkomst beror af dig sjelf, mitt barn! Och tager du ditt beslut *för* Filip, så — emedan du sjelf säger att blott framtiden kan gifva ett svar — är det ju till intet ändamål att uppskjuta den handling, som kunde trygga allas er ställning."

Lilia sänkte sitt hufvud mot handen.

"Har du någonting emot Filip?"

"Ingenting!"

"Tror du att du utan allt slags motvilja skulle bli hans hustru?"

"Ja, emedan jag hellre vill komma i en oberoende ställning med ens, än...."

"Än hvad?"

"Än att underkasta mig det obehag, som för mig skulle uppstå, om jag vid pappas frånfälle — ack, måtte det vara långt borta — nödgades bero af en förmyndares vilja."

"Är detta enda orsaken till ditt bifall? Jag tillstår uppriktigt att jag hellre hört dig nämna någon annan."

"Jag känner äfven glädje af att kunna uppfylla pappas sista vilja."

"Icke vilja — kom i håg det!"

"Önskan då."

"Men lugna mig åtminstone i ett fall! Skulle du, ehvem det varit som jag föreslagit dig, gift dig på de tvänne uppgifna skälen?"

"Det påstår jag icke."

"Godt — detta är åtminstone ett erkännande till Filips förmån. Och nu, mitt barn, tillåter du honom ju att få tala med dig?"

"Det synes mig just icke tjena till något....Om pappa underrättar honom om mitt samtycke, är det visst allt som behöfs."

"Du förstår ju att han af dina egna läppar vill höra att det är frivilligt."

"Han måtte väl veta att ingen nu för tiden *släpas* till brudstolen och att samtycket till ett giftermål — orsaken må vara hvilken som helst — alltid är frivilligt."

"I allt fall, min dotter, kan du, sedan du bifallit att bli hans hustru, icke undandraga dig hans förklaring."

"Gode pappa, förlåt mig, men då han hör att jag anser förklaringen redan gjord och att jag vill

betrakta mig som hans trolofvade utan vidare omständigheter, så tycks mig att han kan umbära allt det der, som vore, lindrigast sagdt, löjligt vid ett så hastigt uppgjordt parti."

"Om jag förstår dig rätt" — direktören qväfde en half suck: han var både nöjd och missnöjd — "vill du helst se hela giftermålet rangeradt i ceremoni-stil?"

"Ja, hvarför icke — det är ju en handling, med hvilken lagen och ceremonielet ha att skaffa . . . . Och ännu ett ord — ifall pappa tillåter mig att yttra det?"

"Yttra allt hvad du behagar, mitt barn!"

"Hvad jag nu ärnar säga, tager jag Gud till vittne, sker hvarken af låghet eller egennytta, utan blott derföre att, emedan jag icke för närvarande har allt det förtroende till herr Thurnés fasthet och förmåga att leda affärer, som jag hoppas jag sedermera får, jag anser för en pligt att icke blottställa oss båda genom de följder, som ett blindt förtroende kunde medföra."

"Ah, min dotter, min dotter, jag tror verkligen att du är så god som en hel advokat! Nå nå, det är väl icke illa att äfven qvinnan har sinne för affärer; men jag skulle mycket misstaga mig, om jag ansåge att förslaget till försigtighet behöfde komma ifrån vår sida. Min stackars Filip skall vara den förste att vilja se ditt ekonomiska oberoende fullt tryggadt."

Lilia steg upp, utan att yttra något vidare.

"Kunna vi, ifall Filip så önskar, låta lysa om söndag?"

"När pappa befaller."

7.

FÄSTMANNEN OCH FÄSTMÖN.

Morgonen efter den dag, på hvilken samtalet i förra kapitlet egde rum, afvaktade Filip — berusad. förvirrad af lycksalighet och bäfvan — stunden då den unga flickan skulle inträda.

Han hade af sin blifvande svärfader erhållit den ljufva, långt ifrån väntade underrättelsen att Lilia samtyckt att blifva hans, men att hon af blyghet — direktören fann passande att gifva denna färg åt sin dotters besynnerliga vägran — icke velat medgifva honom en muntlig öfverenskommelse.

Filips hjerta knotade väl häröfver, men den jungfruliga blygsamheten hos den unga bruden hade äfven ett förledande behag, och han vågade ej klandra henne.

Dick, som på morgonen äfven erhållit del af den vigtiga familj-angelägenheten, var utom sig af förtjusning.

Och då direktören betraktade sin sons af glädje strålande ansigte, uppklarnade äfven hans eget, hvil-

ket ej velat blifva riktigt klart efter samtalet med dottern.

Han var öfverraskad, han var på en gång både nöjd och missnöjd med Lilia. Huru han än begrundade henne, förstod han sig ändå ej rätt på detta fullmogna barn.

Men *ett* lugnade honom: det nemligen, att hon ej för sitt begär efter oberoende skulle tagit hvilken som bjudits. Hon hade då en, om än aldrig så liten känsla för Filip — det blefve hans egen sak att än vidare blåsa upp den.

"Herre gud," hade Dick sagt, "hvad jag är nöjd med Lilias förnuft att straxt se hvad Filip gick för! Är det sant, pappa, att hon ej gjorde en enda invändning?"

"Ja, är det sant att hon ej ett enda ögonblick förkastade mig!" tillade med tindrande blickar Filip, som stod på direktörens andra sida och öfver stolen smålog och nickade åt Dick, hvilken gjorde allehanda roliga gester, vittnande om belåtenhet.

"Som jag sagt er, barn, hon fogade sig genast och utan invändningar."

Det var något sednare som Filip, efter hvad vi nämt, afvaktade sin fästmös ankomst.

Dick hade nyss sprungit ut för att i glädjen dansa en galoppad med Rosabella, då Lilia, som man icke trott sig få se ännu på en stund — annars hade Dick visst icke aflägsnat sig — åtföljd af mamsell Helena, inträdde i faderns rum.

När hon fick se Filip, öfvergöt en lindrig rodnad hennes sammetslena kind.

Men då han fick se henne, der hon luftigt sväfvade fram i en bländhvit morgonklädsel — han hade hittills icke sett henne i annat än svart — trod-

de han sig sefen af himlens englar komma emot sig. Och han hade möda att icke falla ned och tillbedja.

Att emellertid hans dyrkan lästes i hans blickar var tydligt, ty innan Lilia uppnått sin fars rullstol, hade hennes ansigte ifrån rosens lätta färg blifvit täckt med kaktusblommans varma kolorit; och då hennes öga en flyktig sekund mötte Filips, hade hennes lilla tjusande mun, frisk och glödande som en nymognad drufva, med ett småleende gifvit honom det första tecknet af gunst.

Mamsell Helena, som gick ett par steg efter, hade i sin hållning lyckats förena moderns ömhet med duennans stolthet, då denna ser sin älskling gå det vigtigaste steget till möte. Derjemte hade den gamla beskedliga själen ansett lämpligt att gifva sitt ansigte en officiell högtidlighet, till hvilken äfven den svarta sidenklädningen mycket väl lämpade sig.

Framkommen till sin fars stol, på hvars ena sida Filip stod, böjde Lilia sig så djupt ned, att hon nästan knäföll; och sedan hon kysst faderns hand och gjort en formlig nigning för Filip, väntade hon utan någon märkbar förlägenhet hvad som skulle följa.

"Mitt barn," sade direktören helt enkelt och utan preludier, "jag har gifvit Filip del af ditt svar . . . Filip, min son, omfamna din fästmö — vi ha snart prosten och lagmannen här."

Filip nalkades nu med en känsla himmelsvidt skild från hans vanliga djerfva frimodighet, och om ej Lilia tagit ett steg emot honom, är det ovisst huruvida någonting annat kommit att ega rum än en beröring mellan luft och armar.

Men den unga fästmöns rörelse ingaf Filip lite mod, och i det han helt sakta, liksom han fruktat att göra henne illa, böjde sin arm omkring henne, tryckte

han en kyss på hennes panna, den hon med ett barns naiva graçe framräckte.

Han hade ej mod att begära något vidare, knappt nog att säga:

"Är det väl sant, o ljufvaste Lilia, att detta steg blifvit taget utan tvång eller öfvertalande?"

"Jag är ännu så ung", svarade hon med nedslagna ögonlock, "att jag ej kunnat tänka på att ega andra önskningar än min fars — jag har varit nöjd att följa hans ledning."

"O, tack, tack, det är redan för mycket — men gud vet hvad jag vill göra, hvad jag skall göra för att rättfärdiga denne så ädelmodige fars förtroende!"

"Herr Thurné har också — om jag vågar lägga mitt ord till — allt skäl att vara tacksam!" inföll mamsell Helena, som ej lät hejda sig af en blick från Lilia.

"Är det ej sant, min engel", tillade hon, "att jag alltsedan i går ej gjort annat än förundrat mig öfver denna märkvärdiga tilldragelse? Förlofva Lilia, gifta henne, innan hon blifvit husvarm . . . 'Lilia lilla', har jag sagt, 'är du säker på att du bör vara med om denna tillställning? Är du viss på att din salig tant — den vördnadsvärda förträffliga menniskan — skulle ha tyckt om ett så häftigt arrangement?' — Men Lilia svarade så, som hon alltid brukar, det kära barnet: 'Har jag ej sagt att jag vill det, och då blir det' . . . . Är det icke sant, älskade barn, att du yttrade dig så?"

"Min bästa tant Helena," sade den unga flickan med en ton vida mildare än det hemliga ögonkast, som hon skickade till sin vårdarinna, "jag tror icke det är nödigt att nämna allt det der!"

"Detsamma tycker jag!" mumlade direktören, hvarefter han högt yttrade till Filip:

"Har du skrifvit till din mor, min son? Och tror du att hon skall förlåta att vi, i förlitande på hennes bifall, låta första lysningen gå för sig, innan det hinner hit?"

"Jag har skrifvit, och är fullkomligt säker att hon med den innerligaste tacksamhet gillar allt. Jag har också, enligt farbrors godhetsfulla önskan, anhållit att hon måtte komma hit . . ."

". . till bröllopet — detta är alldeles i sin ordning, och det skall visst bereda Lilia glädje."

"Ja, pappa, utan tvifvel!"

Bullret af vagnshjul gaf samtalet en annan vändning.

Det var i dag icke blott förlofningsdag och den dag, på hvilken lysningen uttogs: det var äfven den, som var bestämd till uppsättande af direktörens testamente och till de lagenliga formerna vid ett äktenskaps ingående.

Filip hade naturligtvis icke ringaste aning om att hans unga fästmö med en så stor försigtighet försäkrat sin framtid; men sjelf fruktande att man kunde tilltro honom en egennyttig beräkning, befriade han direktören, just såsom denne gissat, från obehaget att först yttra sig. Det var Filips oåterkalleliga vilja att egendomen skulle tillhöra hans hustru, utan all annan gemensamhet än afkastningens. Äfven förmynderskapet öfver Dick, så vida det afsåg ekonomien, ville han afsäga sig.

Men detta tillät ej direktören. Och det blef alltså beslutadt att Filip och prosten sinsemellan skulle dela denna befattning.

Men vi förbigå dagarne emellan förlofningen och första lysningsdagen.

Väl voro de ej mer än fyra till antalet, men det förekom Filip som om de varit tiodubbelt så långa.

Denna deras långsamma flykt kom deraf, att den unge fästmannen satt sig i hufvudet att på första lysningsdagen taga sig den friheten besöka sin fästmö i hennes egna rum, då väl i himlens namn någon förtrolighet måtte kunna anbringas.

Nu, under mötena vid pappas rullstol, der Lilia satt troget nästan hela dagen med sin söm i knät — ty icke syntes arbetet vara hennes starka sida — ville det ej blifva något af.

Alla morgnar fick han kyssa hennes panna, och dito alla aftnar; men ville han dessemellan försöka att blott fatta hennes hand, satte Lilia på sig en sådan liten intagande vresighet, att Filip tappade kuraget och mången gång olyckligtvis äfven tråden, då han var som bäst i farten att göra sig intressant genom samtal.

Dock, som sagdt, på lysningsdagen skulle kuraget nog infinna sig.

Ändtligen kom den.

Vi vilja icke nämna något om det konstnärliga arbete, som Filip nedlagt på sin toalett, eller något om den småaktiga noggrannhet, hvarmed han granskat sitt ansigte och sin figur — också var det icke utan hopp om framgång som han begaf sig på sitt första besök.

Han hade tagit till förevändning att utbedja sig det han finge föra sin fästmö på en promenad; och passande på tillfället då mamsell Helena, som vanligen kom först ut, trädde in till direktören, ilade han snabbt till den lilla salong, som låg utanför det rum Lilia bebodde.

Med hvilken hjertklappning han knackade på!

En ung tjenstflicka, som blifvit anställd till mamsell Lilias egen disposition, öppnade dörren.

"Var beskedlig, Marie, och fråga efter om min fästmö tillåter att jag får tala med henne!"

Utan att stänga dörren, vände sig flickan inåt den del af rummet, som Filip ej kunde se, och straxt derpå hörde han en melodisk röst säga:

"Öppna, Marie!"

Och i det Marie öppnade, försvann hon sjelf genom dörren.

Der stod nu Filip vid ingången till sitt paradis, hållande i handen en bukett, bestående af en enda rosenknopp, infattad i hvita syrener.

Det åtgick ett par ögonblick, innan hans hjerta — hvilket naturligtvis slog våldsammare nu, än då han stod utanföre dörren — lemnade honom sansning och andrum nog att se sig om.

Han befann sig i ett af de vackraste och smakfullaste rummen i hela huset.

Detta rum var klädt med mörkröda, sammetslika tapeter, och hade mörkröda, för tillfället framdragna gardiner, genom hvilka förmiddagssolen nu bröt in, präktigt belysande de gamla förgyllda, med hvit-rosigt sidenbrokat klädda möblerna.

Men såg Filip något af detta? Visste han väl eller brydde sig om, hvarifrån en så förtrollande dager uppkom?

Nej, han såg blott i en af de djupa fåtöljerna samma syn, som han haft en morgon för några dagar sedan; och att denna hvita himlasyn måste uppenbara sig i rosenfärgade skyar, förekom honom så naturligt som om dessa röda skyar, detta förtrollande sken tillhört den unga flickans toalett.

Lilia, som synbart älskade ett beqvämt lif, satt denna gång på österländskt sätt i sin hvilstol, och om spetsen af hennes lilla fot stack fram, doldes den åtminstone i de vida vecken af hennes hvita morgonklädning.

Hon helsade Filip med en täck böjning på hufvudet, och sträckte sjelfmant fram sin ena lilla hand. Med den andra, mot hvars snö några vackra juvelringar blixtrade, höll hon blygsamt igen den svarta spetsmantilj, som hon kastat öfver sina halfblottade axlar, hvilkas fasta alabaster sken igenom mantiljens glesa silkesmaskor. Hennes lilla hufvud hvilade med ett ojemförligt näpet behag på ena axeln, så att massan af hennes upplösta, men ännu icke flätade hår nedföll på samma sida och bildade liksom en hufvudkudde åt hennes arm.

Filip hvarken ville eller förmådde styra sin hänryckning. Befann han sig ej hos den, som inom ett par veckor skulle blifva hans maka?

Knäböjande bjöd han sin unga älskarinna buketten och höljde med kyssar den hand, som hon qvarlemnat i hans.

Lilia visade ingen trumpenhet häröfver och ej heller någon häpen blyghet: tvärtom såg hon ut alldeles som ett gladt barn, hvilket finner sig belåtet med det bemödande man gör sig att roa det.

Men då Filip, djerf genom framgången, med blickar strålande af sällhet och hopp, vågade höja sitt hufvud för att komma i besittning af den första kyssen från fästmöns sköna läppar, då kastade Lilia sitt hufvud åt andra sidan, i det hon gäckande sade:

"Jag tycker just att detta kan vara nog på första lysningsdagen!"

"Men när, du min lefnads tjusande morgonrodnad, när, du min himmelska valkyria, skall jag erhålla denna gunst, som hvarje annan älskare åtnjutit innan trolofningen?"

"I dag," sade hon med sprittande glädtighet — en alldeles ny skiftning i hennes väsende, som hittills visat sig nästan beständigt allvarsamt — "i dag har jag lemnat handen . . . . nästa söndag, såvida jag ej får någonting att beklaga mig öfver i veckan, blir det kinden."

"Och tredje — min gud, den tredje?"

"Nåväl, tredje söndagen — allt efter samma reglemente — blir det . . . ."

Hon fortsatte ej meningen, men aldrig i sitt lif hade Filip sett någon rörelse, som i behag och naivt sjelfsvåld kunnat liknas vid den, med hvilken Lilia i detta ögonblick lät buketten leka mot sina läppar.

Filip suckade af tjusning och plåga, och sade till sig sjelf:

"Hvilken liten gudomlig satan har satt sig i denna engels barna-kropp? Hvilken qvinna om sjutton år!"

Den stackars Filip tordes ej låta sina tankar ila bortom den tredje söndagen. Han befarade att bli tokig, och det var liksom han i detta ögonblick insett att han sålt sin själ åt denna oskuldsfulla sirén, hvilken med sina klara, lugna blickar tycktes motsäga dessa oregelbundna rörelser, som hennes kroppsliga varelse emellanåt visade.

"Marie!" ropade hon hastigt; och då Marie inträdde, så fort att Philip ej hann resa sig upp, tillade hon ganska obesvärad: "Sätt fram en stol åt min fästman . . . icke så långt bort . . . här bredvid min!"

Derpå fick Marie en vink att gå och Filip en annan att taga i besittning den nya platsen, hvilken

likväl ej förekom honom så önskvärd som den, hvilken han måst lemna.

"Nåväl, låt mig nu höra ändamålet med detta morgonbesök?"

"Behöfs väl något annat än det, att jag på en dag sådan som denna önskar träffa dig några ögonblick ensam? O, Lilia, redan för mycket älskade Lilia, det kan ej vara dig obekant att vårt förhållande medför vissa oskyldiga friheter, och jag hade ärnat bedja dig om ynnesten att företaga en promenad med mig."

"Jag bifaller gerna detta förslag, blott vi icke gå längre än ned på sandgångarne under blomsterparterren. Jag kan då vara sådan jag är, ty det är för varmt ännu att kläda sig till middagen."

"Dessutom är du så tjusande i denna hvita drägt . . . Hvar är din hatt — din parasoll?"

Filip kom i en helt liflig rörelse, och på samma gång kände han försvinna den stelhet, som hittills rådt emellan honom och hans nästan alldeles obekanta brud.

Marie ropades på nytt.

"Bär hit ett par promenad-kängor och min halmhatt . . . Jaså, det var sant, håret är icke kammadt — tag då och släng det fort tillsammans!"

Med verklig fasa beredde sig Filip att lemna rummet under dessa anordningar, ty som Lilia icke rörde sig ur stället, var det temligen tydligt att de skulle ega rum der hon satt.

Men till Filips egen undran utfärdades ingen dylik order.

Då Marie åter kom in, öfverlemnade Lilia henne sitt hufvud utan allt pryderi; och under det Marie delade och hopflätade de långa och tjocka silkesbucklorna, berättade Lilia för sin trolofvade om en

resa, den hon gjort till Haparanda för att se midsommarsolen.

Men hon kunde hafva berättat om en resa till månen, och Filip skulle ändå ej gifvit något tecken till deltagande, så helt och hållet upptagen var hans uppmärksamhet vid Maries sysselsättning. En gång kastade denna i ovarsamhet en lock så långt bort att dess parfymerade yta nästan ilade öfver Filips ansigte.

Men hvad var ändå denna Maries sysselsättning emot den, som kom, då hon framtog ett par små nära nog kinesiska kängor.

Filip kände sig yr i hufvudet, han såg liksom igenom ett töcken — allt under det Lilia fortfor att omständligt beskrifva Haparanda-färden — huru hon genom en enda vårdlös lyftning på kroppen framräckte först den ena och så den andra toffelbeklädda foten för att instickas i den kinesiska kängan.

Ändtligen reste hon sig, hoppade bort till spegeln, der hon knöt fast hatten, hvilken endast var prydd med ett rosenfärgadt band.

"Gif mig handskarne, min vän!" sade hon till Filip med samma lugna ton som om Filip redan varit att betrakta som äkta man."

Filip rörde omkring på ett bord alla möjliga saker, slog omkull platinalampan, en blomstervas och åtskilliga små postlinspjeser — ändtligen famlade han rätt på ett par handskar, hvilka dock förmodligen tjenade till att göra honom ännu mera yr, ty i stället att lemna dem åt sin fästmö, gömde han dem med en äkta förälskad toks omsorg vid sitt efter detta morgonbesök tusen gånger högre flammande hjerta.

Lilia märkte ingenting — hon tog upp ett par andra handskar, och dermed var hon färdig.

Från sandgången nedanföre den första blomsterparterren — trädgårdens kuperade mark hade gifvit dessa blomsterparterrer deras särskilta afdelningar — hade man en hänförande utsigt öfver Ribyhus' poetiska nejder.

Skogarne erinrade om den dunkla tid, då de ännu icke råkat ut för den rånande yxan, och de skimrande vattenfallen, som störtade från klippa till klippa likt kaskader af diamanter, kommo tanken att dröja vid den dag i fordomtimma, då berget, undergräfdt af någon besegrande naturkraft, öppnade sig stycke för stycke och emottog den forsande våg, som på dess kantiga spetsar dock aldrig fann rast eller ro, utan, ständigt drifven af neckens osynliga hand, rullade ned för att förena sig med den djupa nedanför gående strömmen, präktigt kantad med en bord af unga stolta björkar.

"Allt detta är sköut," sade Lilia, i det hon lätt stödde sig mot sin trolofvades arm, "och om blott pappa återvinner helsan, så skall jag komma att väl trifvas här."

"Men om han icke får dröja hos oss, skall då detta ställe förefalla dig helt och hållet förmörkadt och förändradt?"

"Utan tvifvel förändradt, men icke helt och hållet förmörkadt, då här finnas tvänne varelser, som bjuda till att göra det ljust för mig, Dick och — du."

Lilia hade intill detta ögonblick ständigt undvikit denna förtroliga benämning, men då hon nu begagnade den, låg det liksom ett löfte deri.

Filips besvarande blick gaf ett fulltydigt begrepp om hans tacksamhet.

Hon förstod denna blick, och smålog.

Men nu kom Dick farande som ett yrväder nedför terrassens trappor, och härmed var förtrollningen löst.

Lilia förklarade sig trött och återvände in.

"Dick, ditt dumhufvud", hviskade Filip, "kunde du ej begripa att du var öfverflödig!"

8.

LEKTORSKAN.

Det vore nu i sin ordning att nämna några ord om Lilias uppfostran.

Men som hon tillhörde antalet af dessa unga flickor, hvilka, egentligen sagdt, icke alls blifva uppfostrade, skulle det tjena till intet att närmare genomgå hennes förflutna sexton år.

Hennes far hade yttrat om henne att hon var "ett litet intrikat stycke" — och hon var så.

Men i stället att studera och arbeta bort Lilias fel — hade väl den flitige fabriksegaren och jordbrukaren tid med sådant — lät han mången gång uppreta och förhetsa sig på ett sätt, som gjorde honom orättvis mot de förtjenster, som hon egde; och slutligen, då han ej kunde "ta rätt på" henne, skref han till sin syster, som då genast kom och hemtade Lilia till sig.

Denna syster — mindre än någon skapad till en uppfostrarinnas ansvarsfulla kall och särdeles "att ta rätt på" en så inbunden karakter som sin brordotters — var en mildsinnad varelse, mjuk som vax,

helig, ödmjuk, ett af dessa slags fruntimmer, som alltid åberopas som exempel.

Lilia såg af denna helgon-tant tvänne sidor.

Först hennes svaghet, som i allt gick till ytterlighet, emedan hon förlät allt och alla hvad som helst. Hennes folk bestal henne — hon samtyckte att icke låtsa se, hellre än att blottställa sitt ljufva lugn genom ett så kalladt "uppträde". Man ljög för henne djerft, påtagligt — hon betviflade alltid osanningens tillvaro. Man slog sönder någon dyrbarhet — ty man fick vara hur vårdslös som helst i denna exemplariska qvinnas tjenst — men man ställde det sönderslagna så, att, då matmodern öppnade ett skåp, en dörr eller dylikt, hon sjelf i våda förstörde en af sina älsklingssaker, och ehuru hon visste att hon ej gjort det, tackade hon likväl deras grannlagenhet, som så ställt till att hon slapp att banna.

Det var detta Lilia observerade å ena sidan. Å den andra märkte hon huru alla dessa grofva fel, som frodades i hennes tants hus, blefvo dygder under hennes englalika skydd.

Man slets ordentligt om att få folk från denna exemplariska fru, i hvars hem aldrig en oordning föreföll. En piga, som varit ett år i hennes tjenst, ansågs så rentvagen från alla föregående fel, att, om de än varit kända, hon kunde vara säker att ingen mera erinrade sig dem.

Alla menniskor älskade, värderade, "citerade" fru T.; de fattiga, hvilka, efter hvad uppgjorda historier som helst, fingo sin skärf, ansågo henne såsom en jordens försyn; och hade det ännu varit på modet att kanonisera någon, skulle hennes ben säkerligen hafva blifvit skickade till Rom och en gång fått hvila vid sidan af den heliga Brigittas.

Lilia — van vid brist på kärlek — qväfdes nästan i denna atmosfer af omätlig ömhet.

Men efter hand — utan att tanten ens någonsin besvärat sig med att öfvertänka huruvida ej ett och annat hos Lilia vittnade om några mörka fläckar på hennes unga själ, ja utan att eftertänka om hon ens egde fel — rättade eller, snarare, beherrskade den unga flickan af egen drift de sednare. Hon började, då ingen annan åtog sig besväret, att uppfostra sig sjelf; och som hon insåg hvilken ofantlig skillnad i väldet öfver andra ett mildt, ömt och ljuft lynne utöfvar emot ett sjelfrådigt och stelsint, gjorde hon sina beräkningar öfver nyttan af den metod hon sett, dock alltid med bibehållande af de förändringar, som omständigheterna kunde fordra.

Efter denna förklaring skola vi ej göra minsta beskrifning öfver huru Lilia tillämpade sin erfarenhet. Utvecklingen af hennes karakter, den vi vilja kalla en fantasi på egen hand, tillhör fortsättningen af vår historia.

Angående mamsell Helena Forsling ha vi blott att nämna, det hennes pratsamhet i 10 år utgjorde ett slags andligt skoskaf för fru T. Men huru kunde väl hon, som såg sig tillbedd af sin ungdomsvän, den beskedliga Helena, ha mod att, sedan denna kommit på besök och derefter för allo inqvarterat sig i huset, en enda gång säga åt denna ungdomsvän att hon bokstafligen pratade henne sjuk!

Nej, sådant hade liknat sig till denna verldens ondska, och derföre smålog fru T. hvar gång mamsell Helena talade om att hon ännu ej hade hjerta att göra uppbrott ifrån sin dyrbara vän, som hon hoppades muntra med sitt sällskap — och så skedde ej något uppbrott på 10 år eller intills hennes "dyrbara vän" dog.

Lilia märkte dock att hennes tant led, och sjelf kunde Lilia ej fördraga mamsell Helenas prat, huru

god menniska denna för öfrigt var. Och det var Lilias fasta föresats att, så fort hon det kunde, afskeda sin ömma plågo-ande, som dessutom genom sin enfald var henne till besvär.

Filip hade rest sin mor till möte, och dagen före bröllopet anlände hon till Ribyhus.

Hon kom utan allt slags fördom mot sin blifvande sonhustru, ty om hon också afdrog mer än hälften af det bländande skimmer den unge älskaren kastat öfver sin brud, blef dock tillräckligt öfver att låta denna qvarstå i ett klart ljus.

Hennes ömma undseende för faderns önskningar var ett godt förebud för hennes sätt som maka. Hennes blyghet efter trolofningen var ett tecken till själens och hjertats ärbarhet, och hennes lilla koketteri på första lysningsdagen, det Filip väl omtalat, men likväl behagligt mildrat, visade att hon redan kände behof af att behaga sin brudgum.

"Måtte hon blott göra dig till en lycklig, ja endast till en belåten man, så har hon gjort allt som kan fordras! Och kom ihåg, Filip, att du ej öfverdrifver dina anspråk på lyckan: den har så underbart kastat sig i dina armar, att jag jemte min glädje känner en stor oro."

"Men jag, ovärdige syndare," svarade Filip, "jag känner blott en omätlig sällhet svalla igenom min själ:

Re'n hymens milda bloss bestrålar bröllopsskruden;
Vid altarfoten böjd, den unga sköna bruden
Ger offret af sin hand, ger löftet om sin tro,
Och herrskarinnan svär att af sin slaf bero."

Långt utanför alléen, och innan Filip hunnit till slut med sin deklamation af Valerii vers, kommo Dick och Rosabella springande emot de ankommande, och nu var det Dick som steg upp i vagnen och klämde lektorskan i sina armar, medan Filip ilade förut.

"Nå, kära älskade Dick", sade den värdiga goda frun, "du är då riktigt glad att vi bli slägt?"

"Ja," svarade Dick hjertligt leende, "jag ville det *så* gerna, att, ifall Philip ej blifvit sams med Lilia, jag eljest sjelf om några år skulle friat till tant. Och vill tant vänta på mig, så skall jag väl göra det ändå, när jag kommer tillbaka från min stora resa omkring jorden."

"Men då har du visst haft så många tycken, min kära Dick, att *det* för din gamla tant bortbleknat?"

"Åh, bevars, jag blir väl ej så flyktig heller! Tänk så roligt, tänk, om Filip, som förut kallat mig sin son Dick, i stället finge titulera mig pappa!"

"Ja du, det vore allt bra roligt!" sade lektorskan skrattande. "Men under afvaktan på vårt giftemål, så säg mig, om du tror att Lilia kommer att tycka om Filip?"

"Om hon icke det gör, så är det åtminstone ej mitt fel. Hvar gång vi äro tillsammans, frågar hon mig så noga om allt som rör honom, ända ifrån början vi blefvo bekanta . . . huru vi lefde i Upsala, m. m."

"Nå, du säger då sanningen, Dick — du öfverdrifver icke Filips förtjenster?"

"Nej, ty jag ser dem alltid i en sådan dager att de ej behöfva öfverdrifvas; men ibland narrar hon mig att, emot min vilja, omtala sådant som jag icke ärnat nämna."

"Hvad är då det, min vän?"

"Åh, små äfventyr . . . bara lappri, tant!"

"Hm — hon vill ha reda på allt det der?"

"Det är alldeles nödvändigt, säger hon, att lära känna sin mans karakter."

"Jaja!"

"Men vet tant, jag har ej sagt det der till Filip, efter hon tagit tysthetslöfte af mig, och ej heller att jag måst stjäla ut alla hans poesier, dem hon läst inne hos sig, hela lasset: sedan Filip blef kär i Lilia, skall tant veta, skrifver han lasstals om nätterna."

"Hvad yttrar hon då om detta tokeri?"

"Hon borde väl vara tacksam, efter hennes namn står nästan på hvar rad — men vill tant att jag säger hur hon ser ut, då hon lemnar häftena tillbaka?"

"Ja — säg!"

"Jo, hon har en min liksom hon funne alltsammans värdt sin medömkan. Antingen förstår hon sig ej på poesi eller tycker hon att det skrifna ej är godt nog åt henne."

"Kanske är det ej så, min lille Dick — måhända har hon det ljusa förstånd, som inser att denna fallenhet kan skada Filip och att, då han aldrig blir fullkomlig som skald, det vore långt bättre att han ej vore det."

I detta ögonblick svängde vagnen upp på gården; och just som lektorskan var nära att uppge ett utrop af förtjusning öfver ställets skönhet, hejdades hon och höll på att uppge ett annat, då, vid Filips arm, en glänsande sylf, hvilken knappt syntes vidröra gräset, kom sväfvande emot henne.

Triumferande lyfte Filip på sina starka armar den lilla sylfen upp i vagnen, och der låg Lilia nu med tårfyllda ögon emot en mors hjerta. Och i ljufva veka toner, en verklig musik, hade hon:

"Tag emot den stackars moderlösa Lilia, och älska henne en smula för Filips skull!"

"Hvem skulle ej älska dig, du lilla himmelska väsende, för din egen skull! Jag är stolt öfver min dotter och lycklig att se det min son nästan har rättighet att vara halftokig, hvad han ock är, öfver den sällhet, som tillfallit honom."

"Åh, smickra mig ej — från en mors läppar låter smickret helt annorlunda, än från den som redan är partisk. Och jag är så ofullkomlig att jag kanske kunde förblindas."

"Ack," tänkte lektorskan, alldeles betagen, "hvilken älskvärd och tjusande ödmjukhet parad med förstånd -- hvilket behag, hvilken oskuld, hvilken naivet ... gud, min gud — och denna ljufva varelse skall bli min sons maka!"

Mellan direktören och lektorskan uppkom ögonblickligt denna vänskap, som förenar personer, hvilka älska samma föremål.

Direktören var mycket svag för att höra sitt ädla handlingssätt prisas — och han blef tillfredsställd.

Lektorskan var, i trots deraf att hon ganska väl kände sin sons fel, mycket svag för hans beröm, och äfven hon blef tillfredsställd.

Och då hon derefter utbredde sig i förtjusning öfver Lilia och, så att säga, borttog skugga efter skugga af alla de skuggor, dem direktören ansåg som sin pligt att låta framskymta i fråga om dottern, blef direktören så tacksam och lycksalig, att han nära nog glömde att han blott lefde till hälften; ty ingenting

kunde verka på honom mera välgörande, än den behagliga öfvertygelsen att Lilia i sjelfva verket var tusen gånger fullkomligare, än instinkten och flera af hennes yttranden sade honom att hon var.

Öfver en sak undrade likväl lektorskan, men hon fördömde den icke.

Det var aftonen före bröllopsdagen, och likväl röjde sig i de förlofvades sätt sinsemellan en så ytterlig återhållsamhet, att modren, som kände både sin sons häftiga böjelse och häftighet i allmänhet, icke alls förstod huru han kunde vara så nöjd med intet. Hvarje hans ringaste försök till en smekning återhölls genast af en blick från fästmön . . . var hon då sjelf fullkomligt kall?

Se der hvad lektorskan icke förstod.

Stundom syntes ju Lilia smältande ljuf, likväl blott på afstånd: kom Filip henne nära, liknade hennes ögon, hvilka nyss kastat gnistor af eld, tvänne sol-glas af is.

Under hela natten funderade den oroliga modern på dessa ögon med deras herrliga stjernskott; hon skulle genom dessa underbara ögon velat tränga in i sin unga svärdotters själ.

Men denna svärdotter kom så öppet emot henne, att det nästan varit en löjlighet att misstänka hennes barnasinne för annat än en öfverdrifven jungfrulig blyghet.

Emellertid satte sig lektorskan i sinnet att följande morgon (bröllopsdagen) ha ett enskilt samtal med Lilia . . . Och liksom om denna gissat och mött hennes önskan, kom hon, så fort hon hörde att hennes tillärnade svärmor var i ordning, att uppvakta henne. . . . . . .

"Älskade barn," yttrade lektorskan, sedan de vanliga artighetsbetygelserna ömsesidigt blifvit afbördade,

"du förlåter visst en mors behof af förtroende — skulle du vilja göra mig så lycklig att skänka mig ditt?"

"*Mitt* förtroende — hvad har då jag att förtiga, som kan bli ett förtroende?"

"Hvarje qvinna, min dotter, har sina hemligheter, som tillhöra hennes hjerta."

"Men icke jag; jag har alls ingen hemlighet."

"Efter så är, svarar du mig ju öppet på den frågan, om Filip gjort något intryck på din känsla?"

"Så snart jag sjelf förstår detta, skall jag icke dölja det."

"Huru — du vet icke om det han ingifvit dig är ömhet eller ovilja?"

Lilia såg ut som om man talat hebräiska med henne. Hon skakade sitt lilla hufvud och antog en min af förtjusande ängslan.

"Mitt barn, jag ber dig att du svarar mig!"

"Men hvad skall jag då svara?"

"Känner du att Filip på något sätt är dig dyrbar?"

"Från i dag skall han ju bli det."

"Genom pligten, ja!"

"Ja, genom pligten: en man skall alltid vara dyrbar för sin hustru."

Lilia yttrade detta med en sådan ton af enfald, att hon gjorde lektorskan förtviflad.

"Min egen Lilia, jag hoppades att du för min son kände *något* annat, än blott det pligten förestafvar — har ej hans kärlek vunnit en enda liten del af ditt hjerta?"

"Hur skall jag veta det?"

"Låt oss försöka att utröna saken — tillåter du att jag anställer en liten examen?"

"Gerna!"

"Är du road af hans sällskap?"

"Ja bevars!"

"Anser du — kom alltid ihåg att det är en mor som frågar — anser du honom för en hygglig karl?"

"Ja visst, det säga ju alla."

"Saknar du honom, då han går ifrån dig?"

"Icke just mycket."

"Men något litet?"

"Ibland."

"Nå, när intresserar han dig mest?"

"Då han talar."

"Aha! Deremot misshagar han dig, när han endast talar med blickar?"

"Ja!"

"Och om han tillåter sig en liten frihet såsom fästman, så misshagar han dig ännu mer?"

"Det är sant!" utbrast Lilia med ett oefterhärmligt uttryck af barnslig förvåning deröfver att en annan kunde utreda hvad hon ej sjelf förstod.

"Vet du hvad jag slutar af allt detta, mit barn?"

"Nej, men jag vill gerna veta det."

"Jo, att ditt hjerta, dig sjelf ovetande, är ganska gynnsamt stämdt för min son."

"Det är visst möjligt."

"Och att, sedan du varit gift i tre månader, du skall svara mig på ett helt annat sätt än i dag. Filip skall göra sig älskad, och då blir du lika mån om hans ömhet, som du nu i din oskuldsfulla okunnighet plågas deraf."

"Vi få se!" sade Lilia med ett ljuft småleende.

Och så slöt förhandlingen emellan lektorskan och hennes svärdotter.

Då den unga flickan gick ut, sade den förstnämnda till sig sjelf: "Aldrig i min lifstid såg jag

en så stor barnslighet — jag kan vara fullkomligt lugn."

I detsamma sade Lilia också för sig sjelf:

"Aldrig i min lifstid såg jag en så stor lättrogenhet — jag kan vara fullkomligt lugn!" . . .

. . . .

Några timmar sednare firades vigseln, och Filips tillärnade horoskop hade väl således ljugit, då det spådde att han helt poetiskt skulle dö af svält i en vindskammare.

9.

DEN HUSLIGA LYCKANS UTSIDA.

Ett år hade förflutit.

Direktör Sorenius hade redan för åtta månader sedan betalt sin skuld till jorden. Han dog i den öfvertygelsen att han handlat som en Salomo i vishet, ty ingen dag förflöt, på hvilken ej Filip förklarade att paradiset måste vara fattigdom emot den lycka som var hans.

Och hela orten frestades att tro detsamma.

Hvar fans väl en hustru sin man mera tillgifven i väsende och handling — gjorde hon icke allt hvarom han bad henne, allt hvad han blott önskade! Hon visade sig ständigt lik en god fé för honom.

Men bad han henne någonsin om annat än hvad hon sjelf ville göra — önskade eller rättare *yttrade* han någonsin en önskan, som han ej på förhand visste blifva beviljad . . . aldrig!

Det var kanske han som studerade sin hustru, då det såg ut som om hon studerat honom.

Såsom nygifta voro de äfven beundransvärda, derföre att de icke plågade annat folk med sin kärlek.

Det är väl sant att den förtjusande Lilia ofta gaf sin man de mest ömma och förledande blickar, de mest näpna slängkyssar, skickade på spetsarna af hennes rosenfingrar; men lika sant är att han, ehuru han stundom både rodnade och bleknade och visade all en bedårad älskares tankspriddhet, ändock icke sårade den yttre grannlagenheten genom att gifva sina intryck luft. Han nyttjade icke ens ett enda af dessa tusen smeknamn, som kärleken och framför allt poeterna uppfunnit.

Det var ett exemplariskt par, och det var naturligt att deras lycka stod i förhållande derefter.

I denna öfvertygelse dog också, såsom nämdt är, direktören, i denna öfvertygelse reste lektorskan hem till sitt, och i denna öfvertygelse försökte den stackars Dick — så djupt skakad och bedröfvad öfver faderns död — att finna en ersättning för sin egen sorg, som djupt delades af Filip och hans unga maka.

Den enda, som ej var så helt och hållet öfvertygad om den stora lycksaligheten på Ribyhus, var mamsell Helena, hvilken hade långa öron.

Men den stackars menniskan, hur gerna hon än pratade, dömde sig dock frivilligt till tortyren att tiga, hellre än att förlora den förmånen att vara hos sin älskade Lilia, och hon vissse att denna förmån stod på spel att förloras vid minsta dumhet å hennes sida.

"Gud bevare min söta Lilia!" sade hon till lektorskan, då denna, nu vid årets slut, kom till Ribyhus för att bära sitt första barnbarn till dopet. "Nog kan man icke annat än erkänna att hon är en engel på jorden; och det hoppas jag att kusin Filip också tycker — åtminstone är det hans pligt att tycka det . . . ehuru förstås, att Lilia också måste vara menni-

ska, och att hon som *sådan* stundom kan bringa honom till förtviflan."

"Hvad till," upprepade lektorskan — "förtviflan? Han är ju alldeles tokig i sin hustru!"

"Ja, det är just det, och det är helt naturligt... Sade jag förtviflan? Jag stackars våp pratar i vädret! Nej, nådigaste fru syster, jag har sett Lilia uppfostras, och jag vet på samvete, att alla de små intrikatheter hon först visade föllo bort som daggen för solen, då min salig vän, ett helgon på jorden, lät sin dygd skina på det unga barnet; och derföre är också Lilia en lefvande dygd i allt — undantagande, förstås, att ingen dödlig är så skapad, att han kan undgå sin natur . . . och se, Lilias, gudnås, är väl icke den lättaste att öfvervinna!"

Ehuru mamsell Helena Forsling var känd för att sjunga på många tonarter, väckte dock den melodi, på hvilken hon nu drillade, en viss förut vaknad, sedermera qväfd instinkt hos modern.

Hon försökte derföre att genom några obetydliga frågor leda sig till vidare ljus; men just försigtigheten i dessa frågor väckte mamsell Helenas uppmärksamhet på sig sjelf, och den goda varelsen blef helt bestört öfver att i sin obetänksamhet hafva talat ord, dem hon knappt egde rättighet att uttala för sig sjelf.

Det var några dagar efter fadderskapet och omkring en månad efter sonens födelse.

Den 18-åriga modern låg på en hvilsoffa och höll i handen ett långt purpurfärgadt skärp, hvarpå hon då och då virkade några maskor, men så sällan, att man nästan var frestad misstänka att det blifvit framtaget lika mycket för effektens som för arbetets

skull. Och onekligen gaf detta skärp en behaglig förhöjning åt den hvita morgonklädningen, öfver hvilken det fantastiskt slingrade sig; hvarjemte det förlänade en skär rosenfärg åt de matt hvita händerna, som lekte i sefirgarnets röda vågor.

Lilias liljebleka barn-ansigte var inneslutet i en spetsmössa, hvars krusiga burr, liksom på de gamla porträtten, slöt sig rundt omkring den fina ovalen och lät blott skönjas en rand af det cendré-färgade håret.

Ett stycke ifrån hvilsoffan satt Dick, snart en 17-års yngling, och vaggade sin systerson, som han redan ville lära att säga morbror.

Rosabella, trött efter den vanliga morgonpromenaden och de gymnastiska öfningarna, låg vid Dicks fötter och sof i kapp med den lille.

"Hvad är klockan, Dick?" frågade Lilia.

"Half 1 — vill du något?"

"Nej!"

"Skall jag söka upp mamsell Helena?"

Den unga frun gaf endast ett lätt tecken till otålighet.

"Tant då?"

Samma tecken.

"Kanske du längtar efter Filip?"

Lilias kind fick hastigt en återglans af det röda skärpet. "Hvad du är narraktig, Dick!"

"Hvarför det då?"

"Har man tillfälle att längta efter en person, som man aldrig förlorar öfver ett par timmar i sänder!"

"Jag tycker du just skulle blygas för att säga det der," svarade Dick förtretad: "du vet väl att han längtar han."

"Och *du* borde blygas att tala så häftigt till mig, som du vet är så svag!"

"Åh lappri, Lilia: du är ej så svag som du inbillar Filip!"

"Huru?"

"Då du trott dig ensam, har jag sett dig springa ganska lätt öfver golfvet."

"Dick!"

"Jaha du, just så! Jag låter ej narra mig — och vet du hvad?"

"Nå?"

"Jo, om jag vore i Filips ställe, så skulle du ganska säkert få gå med dina små fötter, ty de äro väl i alla fall skapade för det ändamålet. Men, bevars: 'söta Lilia, får jag bära dig hit — söta Lilia, får jag bära dig hit' . . . ack, hvad Filip är för en tok!"

"Ja, jag är rätt ledsen öfver att du har rätt."

"Jaså, fru Lilia, du är ledsen öfver att ha ett sådant välde öfver honom! Men det ser icke ut som du beklagade den saken, ty annars underhölle du icke detta välde så fint. I allt annat är Filip öfver allt klander."

"Åh bevars!"

"Hur märkvärdigt driftigt sköter han ej de stora affärer pappa efterlemnade åt honom, fast sådant icke alls ligger åt hans lynne: han är tillbedd af arbetarne, och om fabriken redan blomstrade under pappas hägn, skall den blomstra ännu mer under Filips."

"Men dessemellan diktar han elegier och herdeqväden, och drömmer om Phœbus och Apollo, Psyche och sånggudinnorna: han vadar i poesi och spelar tvemänning med fru Venus" *).

"Men ifall du finge se en af dessa elegier, skulle du finna, du klandersjuka lilla trollpacka" — nu

*) Detta sista uttryck hade afseende på ett Filips poetiska skämt.

var Dick riktigt ond — "att han nog har sina goda skäl att spela tvemänning med fru Venus; och du kan tacka honom för det att han ej spelar med någon annan än den som herrskar i Olympen."

"Dick," sade Lilia bleknande, "hvad är det du vågar säga, du okynnige pojke!"

"Pojke ... fru Lilia är mycket gammal och högvis för det hon är ett år äldre och heter mamma; men fru Lilia bör veta att jag icke mer låter narra mig, såsom jag länge gjorde, liksom annat folk."

"Narra dig?"

"Ja, det var just det ordet jag begagnade; och jag tillägger att Filip icke alls är lycklig, emedan du bemöter honom med köld — då ni äro ensamma, förstås, och du ej har någon som kan beundra dina söta småleenden och ömma blickar."

"Dick, Dick!"

"Åh, det är icke för roskull som han ständigt i dikten utgjuter sin själ för en grym gudomlighet, den hans böner, hans brinnande kärlek ej kan röra!"

"Har du läst det der, du?"

"Det har jag. Hans sorgsna blick, då han trodde sig ensam, och hans sprittande glädje, när du i nåder gaf honom ett litet ömhetsbevis, kom mig att misstänka sanningen. Jag öppnade derföre en gång under hans frånvaro det skrifbord, i hvilket han brukar förvara sina poetiska hemligheter, och jag fann då — begriper du mig, fru Lilia -- en hemlighet, som angick annat än poesi."

"Ts, Dick .... jag hör min svärmor komma! I morgon kan du just låna mig de der märkvärdiga skaldestyckena, som förmodligen äro ställda till något drömdt ideal." . . . .

Lektorskan, som gjort en promenad på förmiddagen, inträdde nu och bjöd sin sonhustru en vacker bukett.

Lilia emottog den med ett tacksamt leende, hvarvid hon hjertligt och vördnadsfullt förde den moderliga handen till sina läppar.

"Blommorna äro icke från mig, mitt söta barn!"

"Ack, från Filip . . . hvarföre gaf han mig dem icke sjelf?"

"Derföre att han icke får tid att komma hem innan middagen."

Vid dessa ord gjorde Dick en åtbörd af tillfredsställelse.

"Icke tid?" sade Lilia.

I rösten låg hvarken ledsnad eller nöje.

"Det är väl ej möjligt att han kan stå ut med en sådan hjeltehandling?" sade Dick . . . "Vara ute från morgon till middag, det är ju liksom ett underverk!"

"Ja, men han ärnar försöka slå sig i land med det ändå!" inföll lektorskan.

Och gud vet hur det kom sig att det låg liksom en sympati emellan hennes och Dicks ton.

Lilia låtsade ej höra dessa tonfall; hon började helt lugnt att räkna på sina maskor.

Men nu gick det hastigt i salongen utanföre, och snabba steg ilade emot sängkammaren.

Den unga frun såg upp: en triumferande blixtstråle tändes i hennes ögon.

Lektorskan sade: "Kors bevars!"

Och Dick sparkade i sin inre förtrytelse så hastigt till Rosabella, att denna, i djupaste förundran öfver en så ovanlig behandling, skakade öronen och frågande lyfte sina sömniga ögon upp emot husbonden, som, sedan han gifvit Rosabella *sin* del, började vagga

med en sådan fart, att den lille systersonen nära nog blifvit omstjelpt på golfvet.

Filip, klädd i en liten grön kontors-rock, med nedvikt skjortkrage för värman, och sitt vackra bruna hår fladdrande kring det solbrända ansigtet, steg i detsamma in.

"Jag kom att tänka på, älskade Lilia, att du kanske för svalkans skull ville ligga ute i salongen, och det är ingen som skjuter din hvilsoffa så som jag."

"Jag tänker annars att *jag* icke är så klen!" menade Dick.

"Men du är icke riktigt försigtig."

"Nej nej, det torde väl hända!" mumlade han, som tänkte på hvad han nyss sagt.

"Gode Filip!" hviskade Lilia, och i de tvänne orden inlade hon ett så förtrollande ljud, att Filips ansigte strålade af nöje.

Han nalkades henne helt nära.

"Ifall du ville ligga på soffan derute, så vore det kanske en liten variation?"

"Men du tröttnar visst på att bära mig?"

"Ja, det är mycket troligt!" svarade han och lutade sig allt närmare.

"Det blir då kanske så godt att jag betalar dig på förhand!" Hon böjde hufvudet litet framåt och bjöd honom de friska läpparna.

Blott ett par gånger förut hade modern och brodern sett en dylik smekning vexlas emellan det unga äkta paret. Och modern kände en kramp i hjertat, då hon såg Filip med en blick af obeskriflig hänryckning, af rörande tacksamhet — en blick, med ett ord, föga lik den lugna ömheten hos en man, som redan varit gift ett år — kasta sig ned bredvid sin unga maka för att emottaga den erbjudna kyssen . . . Och

den arma moderns hjertkramp ökades än mera, då hon derefter såg sonen, liksom berusad, betrakta denna maka med nästan yrande sällhet.

Han tog henne nu på sina armar och bar henne ut i salongen, der han med den oroliga kärlekens hela uppfinningsrikhet ställde allt tillrätta åt henne.

"Ack," sade han, i det han gick några steg ifrån henne, "hvad du är vacker, hvad du är tillbedjansvärd! Hvar fins en qvinna som kan liknas vid dig, du engel, barn, madonna, förtjusande sirén, min Egeria!"

"Tyst, tyst, Filip — du vet väl att jag aldrig motsäger dig: du är *min* herrskare; men dessa öfverdrifna utrop äro . . . ."

"Jag säger ingenting mer . . . men låt mig blott, innan jag går, få bära till dig vår son — får jag det?"

Lilia nickade sitt bifall; men då den 24-årige fadern lade sonen i den unga moderns famn, möttes deras blickar på ett eget sätt . . . .

Filip drog sig tillbaka; och ehuru Lilia var långt skönare nu i de ställningar, hon för den lilles, sin egen eller Filips skull antog, lät han ej höra ett enda utrop.

Han stod framför den tablå, hvilken hans hustru i hast anordnat, liksom en främmande åskådare, men en åskådare, som knappt vågar andas, emedan man sagt honom att vid den ringaste rörelse alltsammans försvinner.

"Är du nöjd, min Filip?" frågade med intagande undergifvenhet den fromma makan. "Jag håller den här lilla tunga varelsen i mina armar, tills de alldeles domna; men så länge det roar dig . . . ."

"Åh, min gud, så obetänksam jag är!" klagade Filip, genast förskräckt.

"Nå, vår Lilia är ju helt rask, du behöfver icke göra dig samvete, min son!" sade modern, i det hon, liksom lite fnurrig, emottog den lille.

"Nej, visst icke!" instämde Lilia. "Om jag också dignar af trötthet" — och Lilias hufvud nedsjönk verkligen med en mattighet, som kom Filip att blekna — "så är det ju ingenting: hela min glädje är din, min vän!"

"Ja, det är det!" mumlade Dick, som, knytande handen bakom soffan, skyndsamt tog sin reträtt ut.

Ett par grannfruar inträdde just i samma ögonblick, för att aflägga sina tacksägelsebesök efter fadderskapet.

"Hvilken intressant bekännel se vi hörde!" ropade glädtigt den ena af damerna.

"Ack," svarade Lilia leende och med en blyg rodnad på det täcka ansigtet, "ni uppsnappade våra små familjhemligheter — säg?"

"Nej bevars," yttrade den andra frun: "det är ingen hemlighet att herr Thurné, om han vore fallen för skryt, kunde göra alla våra männer afundsjuka på sin lycka."

"För min del," sade Filip, i det han artigt framsatte stolar åt de främmande, "skulle jag hellre se att min hustru kunde göra alla hustrur afundsjuka på *sin* lycka, ty jag är nog oegennyttig att föredraga hennes framför min."

Lilia kastade en frågande blick på väninnorna, och deras ögon svarade henne att hon verkligen var afundad.

Ehuru Filip ej mera erbjöd sig att skrifva vers i minnesböckerna, förblef han dock alltid damernas favorit, ty af hela sitt hjerta var han könets riddare.

10.

DEN HUSLIGA LYCKANS INSIDA.

Åter var lektorskan borta.

Och hennes sista samtal med Filip hade lugnat alla hennes farhågor.

Men icke blott hon var borta, mamsell Helena Forsling — detta testamente från Lilias helgonlika tant — hade nödgats låta öfvertyga sig att hon med en god pension skulle lefva långt lyckligare i sin födelsestad bland alla gamla bekanta, än här i en nästan främmande omgifning.

Visserligen stod det ganska hårdt om, innan den goda själen i detta fall förmådde lämpa sig efter Lilias tycke; men som Lilia märkt att hennes svärmor efter sina promenader med tant Helena syntes kallare och liksom litet spionerande, kunde ingenting förmå den unga frun att låta den beskedliga husredan — ty mamsell Helena redde äfven alla förhållanden bland tjenstfolket — längre stanna qvar.

Naturligtvis gjorde den unga frun sin fordna "duenna" ej ringaste förebråelse; hon omrörde icke

ens med minsta ord den egentliga orsaken till sin önskan.

Men hon talade i stället mycket om behaget af de gamla kära kaffecirklarna, der salig tant så väl presiderat vid sidan af sin gamla vän, och hon var säker på huru djupt och innerligt äfven tant Helena var saknad. Och då tants framtid nu kunde blifva tryggad, ville Lilia för allt i verlden ej längre söka qvarhålla den, som skulle få så trefligt i ett eget litet hem.

Sålunda besegrad, måste tant Helena ge med sig; men i sista ögonblicket tillstod hon högt att hon ändå aldrig hade väntat detta af den som blifvit uppfostrad af hennes salig vän.

Men, gud bevars, för sin del kunde hon nog umbära den, som kunde umbära henne — en klagan, som likväl straxt tystnade, då Lilia med största ömhet omfamnade henne och försäkrade att saknaden skulle blifva ömsesidig och att hon endast handlat för tants *eget bästa.*

Befriad från denna besvärande uppsigt, från denna lefvande erinran om att hon alltid borde vara på sin vakt, kände Lilia en stor lättnad.

För andra hette det likväl:

"Jag har med ledsnad länge sett hur plågad Filip var af den goda gummans pratsjuka. Och så mycket jag höll af henne, jag, som genom vanan knappt märkte hennes lilla fel, skiljde jag mig ändå ifrån henne, ty en hustru får naturligtvis först och främst se på sin mans trefnad."

Nu var det vinter . . . mot slutet af andra vintern efter Lilias giftermål.

Man hade på Ribyhus haft en stor fest för grannarna. Lilia, klädd i en utsökt toalett, lika beundrad för sin smak som elegans, hade dansat med alla . . . alla utom sin man, hvars uppbjudningar hon afslagit med skämt.

De sista vagnarne voro bortfarna, ljusen i kandelabrerna flammade med sista lifsgnistan, blommorna lågo strödda öfver golfven, betjeningen skramlade med glas och silfver och knuffade bord och stolar fram och åter.

Förödelsen och otrefnaden hade inträdt.

Men i Lilias kabinett utanför sängkammaren herrskade den lugnaste och behagligaste trefnad.

Lampan brann klar och kastade sitt vestaliska sken öfver den unga qvinnan, som, ännu bärande den rosenfärgade florsklädningen med hvita buketter, stod framför spegeln och lossade den likadana krans, som sväfvade på ena sidan af hennes lockar.

Detta arbete var ännu icke fullbordadt, då Filip sakta inträdde.

Lilia såg ganska väl sin man i spegeln, men hon låtsade ej se honom.

"Stör jag dig, om jag dröjer här en stund?" frågade han.

Lilia vred lite på hufvudet .... "Nej, visst icke — men jag är temligen sömnig, och ärnade just ringa på Marie."

"Jag anhåller att du väntar dermed en stund!" Filips ton klingade emellan allvar och smärta.

Utan att svara, kastade sig Lilia i en fåtölj och började gäspa.

"Vi äro nu emellan fyra ögon."

"Det ser jag väl!"

"Och derför är det slut med min afundade lycka . . . . ja, jag är i sanning afundsvärd, lycklig!"

"Det fägnar mig att du finner dig så!"

"Ja, du gör rätt i att gäcka mig, förakta mig: jag föraktar mig sjelf för min svaghet."

"Hvad då för svaghet?"

" . . . att underkasta mig ditt infernaliska välde."

"Så bryt det då!"

Filip blott betraktade henne.

"Du är man, du: jag är endast en stackars svag qvinna . . . . men . . . ."

"Men?"

" . . . jag försvarar mina rättigheter — försvara du dina!"

"O, du förklädda demon i englaskepnad!"

Filip tryckte i vanmäktigt raseri händerna mot sitt svindlande hufvud.

"Helt visst, min vän, fantiserar du på att skrifva en tragedi . . . . icke så?"

"Hör på, Lilia," sade han, med en våldsam ansträngning att återtaga sitt lugn, "upprepa hvad du sade till mig på vår bröllopsafton!"

"Det skall jag göra, ehuru jag gjort det så många gånger, att det synes mig som om du borde kunna det utantill."

"Jag vill ändå höra det!"

"Nå väl: när vi blefvo ensamme och du ärnade kasta dig till mina fötter, sade jag så här: . . . 'Min vän, då vi hade känt hvarann i tre dagar, blef jag din fästmö: nu, efter tre veckor, har jag genom fri vilja — men *märk*, ej genom kärlek — blifvit din hustru: det vill på sätt och vis säga att jag blifvit din slafvinna. Men det skall kanske bero på dig sjelf

att skapa ett ljufvare förhållande. Välj, antingen du i mig vill se din lydiga slafvinna eller med tiden din älskarinna!"

"Och hvad blef mitt svar? Jo, att jag bevisade dig att jag icke egde någon fordran .... Det var *jag* som blef din slaf."

"Förlorade du på detta ädelmod?" frågade den unga frun, och hennes blick och hennes leende hade kunnat fresta ett helgon.

Filip såg på henne med ångest ....

"O hvilken qvinna du är — hur du marterar mig! Hvad jag vunnit, lät du mig vinna för att sedan tusen gånger betala genom saknaden af din ömhet! Vågar jag ens den oskyldigaste smekning, utan att du beviljar den?

"Nå, hvarför vågar du ej eröfra, om det anstår dig bättre än att erhålla?"

"Hvarföre — det frågar du, sedan du så många gånger sagt mig att endast min undergifvenhet, mitt tålamod kunde vinna din genkärlek! Med det grymmaste, det sinnrikaste koketteri utminuterar du dina nådegåfvor åt mig och låter dem droppe för droppe, en sjudande lava, falla på mitt hjerta! Du njuter af min smärta, det roar dig att låta hela verlden tro att du är ett under af kärleksfulla hustrur. Stundom tror jag sjelf på min lycka: dina leenden, dina blickar, dina så fångande ord förvilla mig; men då jag, under inflytelsen af en sådan illusion, kommer till dig och fordrar det obetydligaste bevis på att jag icke drömmer, då håller mig din isande köld tillbaka .... Du underhåller min passion, du upphettar min fantasi, och du skrattar åt mitt raseri, mina lidanden!"

"Min gud, min gud, sådana vansinniga beskyllningar han gör mig!"

Lilia höjde en ny blick, full af häpen klagan, emot sin make.

"Huru — vill du neka för sanningen af dessa beskyllningar?"

"Men kan jag hjelpa att jag icke ännu älskar dig? Jag gör mitt bästa, och stundom — det vet du sjelf — ser det verkligen ut som om du skulle vinna ett djupare insteg i mitt hjerta."

"Ah, du blott säger så!"

"Jag söker ej dölja det — men så kommer en dylik scen som denna, hvarvid en engel kunde tröttna, och förstör alltsammans."

"Lilia, Lilia!"

"Det är verkligen som jag säger dig, min gode Filip, du har alltför lite tålamod!"

"Jag?"

"Ja du . . . . jag är ännu så godt som ett barn: mina känslor ha ej vaknat — vänta då och hoppas!"

"Men du tar ju lifvet af mig till slut!"

"Ack, min vän, hur kan du ha sådana orimliga uttryck! Hvad skulle du då säga, om jag lemnade en annan företrädet?"

"Har du ej gjort det hela aftonen . . . . alla, ja hvarenda en, har du ställt framför mig. För din man har du haft småleenden lika falska som dina löften, men främmande män ha fått omsluta dig under de mest vilda och uthållande valser."

"Hvad du är narraktig, min stackars Filip! Hvad betyder den mekaniska rörelsen i en sådan hvirfvel, hvari blott min kropp deltager . . . . Såg du icke . . . att min själ följde med de blickar, som sökte dig?"

"Om din själ varit hos mig, hvarföre skulle du då afslagit de dansar, hvarom jag tiggde dig?"

"Derföre att jag i vissa fall är blyg som en liten flicka . . . Om vi valsat, *du* och *jag* . . . ."

"Ja väl?" svarade han häftigt.

". . . om du, Filip, lagt din arm om mitt lif, så der inför alla menniskor, om du nästan burit bort mig i din famn . . . tätt invid ditt hjerta . . . ."

"Tyst, tyst!"

"Ja, ser du, det hade icke alls gått an. Jag darrade vid blotta tanken att man skulle säga: 'Nå, se hvilken betagen äkta man: han synes ju alldeles berusad af sällhet, och likvisst är det blott med sin hustru han dansar . . . sin *hustru*, som han tager i sina armar när han vill! Det var minsann en oförgänglig kärlek efter halftannat år'."

Filip hade sprungit upp.

Med blossande kinder och gnistrande ögon stod han framför den unga qvinnan, som så obarmhertigt hånade honom.

"Jag kom hit för att säga dig något."

"Jag trodde just det, min vän; jag var öfvertygad" — hon antog nu den mest otvungna hvardagston — "att du hade ett helt annat ändamål än att bedja mig upprepa hvad jag sade dig på vår bröllopsafton."

"Nej, det var just derom jag ville erinra dig, ty jag behöfde fråga om ännu intet hopp finnes för mig. Jag behöfde veta, förstår du, om denna fördömelse ej snart nått sitt slut . . . Men undviker du att svara mig . . ."

"Hvad då?"

"Jo, då reser jag bort, på gud vet hur lång tid! Jag behöfver komma ur denna skärseld."

"Du reser — verkligen?"

"Bestämdt: affärerna äro min förevändning."

Nu var det Lilia som steg upp och gick tankfull några slag af och an på golfvet.

"Filip," sade hon, i det hon åter satte sig,

"du frågar mig så allvarsamt, att jag vill vara uppriktig."

"O, att du en enda gång kunde vara det!"

"Du skall få se — begriper du de symptomer som föregå kärleken?"

"Ack, tala, tala!"

"Men jag är så rädd att se klart, ty jag anar att, då jag kommer att älska, det blir . . det blir . . . utan mått och gräns."

Filip drog stolen tätt intill sin hustrus; hans blickar nästan genomträngde hennes sänkta ögonlock.

"Har du känt någon sådan rädsla, Filip?"

"Nej . . . ty då jag började älska dig — du vet väl att jag ej mera mins om mitt hjerta förut klappat — var det mig en sällhet att hängifva mig åt dig. Jag hvarken kunde eller ville emotstå den ljufvaste af känslor."

"Men är det sant" — hon lade *medvetslöst* sin hand i hans — "är det sant att den *är* ljuf?"

"O, om det är sant!"

"Jag trodde att den var för barbarisk att vara ljuf?"

"Men vi älska detta tyranni."

"Det syntes mig likväl nyss, och många gånger förut, som om du icke alls älskade det."

"Emedan, Lilia, den vi älska visserligen på ett grymt sätt kan missbruka sin makt."

"Det är just detta jag fruktar . . . . jag, till exempel . . ."

"Ja, du, som blifvit egnad en alltför omätlig kärlek, är icke barmhertig emot ditt offer."

"Ack, man rår icke derför; och en dag, jag anar det, blir det min tur att klaga öfver din obarmhertighet. Min gud, Filip, hvad du då skall njuta af din hämd: du skall krossa mig, stackars svaga varelse, under din fot!"

"Jag . . . . Så illa du bedömmer den rena och upphöjda kärleken, och huru lite du är i stånd att fatta den okufliga känsla du väckt hos mig! När du älskar mig, Lilia — vid blotta tanken på att denna dag skall komma, skakas min själ af en namnlös sällhet — då först ser du hur stor, hur djup den afgrund är, i hvilken du redan förut störtat mig."

"För att vänta på den själ, som kommer efter!"

"Ha, skall den komma? . . . Gäckas ej nu!"

"Den skall komma! Hör . . . då du visar minsta upmärksamhet mot andra qvinnor, lider jag."

"Du lider?"

Filips hand brände feberhet i hans hustrus.

"Ja, jag känner plågor, obestämda, men våldsamma."

"Min gud, bedrar du mig ej?"

"Jag bedrar dig icke . . . jag hör med hemligt nöje dina suckar, jag njuter af dina qval. Det är för mig, säger jag, för mig *ensam* han lider . . . . En blick af mig gör honom tusenfaldt säll eller tusenfaldt olycklig!"

Filip framsuckade blott orediga ljud.

"Och, säger jag vidare, hvarföre skulle jag neka honom dessa goda blickar och andra små vänliga tecken, tills jag kan skänka honom något mer . . . . Och då jag tänker på den tiden . . . du förstår . . ."

"Ja, ja, jag förstår!"

" . . . då våra själar blott äro liksom *en* . . . . då känner jag ingen smärta dervid, ingen afsky, blott, hvad jag nyss förtrodde dig, en rädd fruktan att du skall vedergälla mig det onda jag ofrivilligt gör dig."

"Ofrivilligt?"

"Ja visst, ty icke är det mitt fel, om jag är så eller så. Ibland retas jag till vrede vid din svaghet, ibland tycker jag att du kommer alldeles olägligt, det vill säga, då mina vackra känslor äro i nedan.

Och då, min vän . . . men jag behöfver icke säga dig" — här andades hela hennes ansigte, ställning och ton uttrycket af den mest lekande skalkaktighet — "att det alltid är mörkt i nedan . . ."

" . . . såsom då jag nyss kom in till dig?"

"Alldeles, ty jag visste att du kom för att banna mig . . . . Men nu är du nöjd, min Filip, fullkomligt lugnad, och vi gå som de bästa vänner att söka hvilan."

"Hvar för oss?"

"Nå, det är ju afgjordt till din egen fördel: lille skulle störa din sömn. Jag är van vid detta kära obehag, och vill dessutom icke att man säger att jag ej uppfyller min pligt som mor."

"Var lugn: verlden skall aldrig anklaga dig för något; den skall alltid vara öfvertygad att du uppfyllt alla dina pligter."

"Du säger detta med en mycket förändrad ton, Filip! Nu är du sjelf kall och bitter."

"Nej, men jag har fått mitt svar . . . . Farväl, farväl, Lilia!"

Lilia såg på sin man med en blick af hemlig oro. Han varsnade den.

"O, om jag blott kunde fatta dig! Men jag känner dig lika litet i dag, som jag kände dig, då vi gifte oss."

Stackars Filip: efter fyra års giftermål, den tidpunkt då hans hustru öfvergaf honom, kände han henne ännu lika litet!

Denna inbundna, sjelfviska qvinna, så skiftande som regnbågens färger, så len som silkesmaskens väfnad, så hård som diamanten, denna lilla miniatyrtigrinna i en siréns skepnad, hur förstod hon ej att herrska, att segra öfver den, som så hejdlöst gifvit sig i hennes våld!

11.

FILIP FATTAR ETT BESLUT.

Mångfaldiga scener, liktydiga med den vi nu tecknat, hade redan förut egt rum.

Och efter hvar och en svor Filip dyrt att han skulle förakta sig sjelf, om han fortfore i sin ofantliga svaghet för en hustru, som blott lekte med honom.

Men då andra dagen kom, förundrade han sig öfver sina rebelliska tankar — så framt han ens hade något minne af dem.

Huru vore det väl möjligt att erhålla en så gränslös lycka som Lilias kärlek, utan att ha lidit något derför! En qvinna sådan som hon gaf ej sitt hjerta åt en man, hvilken lät förstå att han egde något slags rättighet öfver henne . . . . Ack nej, nej, egoismen kan icke blifva en tolk för hjertat!

Och härmed var Filip åter en lycklig man, i förhoppning på att blifva den allra lyckligaste.

Vid närvarande tillfälle sade han äfven, då han återvände till sitt eget rum:

"Jag skulle förakta mig", etc., och för mera eftertryck lade han till: "Och tag mig f-n om jag längre låter huttla mig . . . . i morgon lemnar jag henne!"

Och till ännu ytterligare bekräftelse hette det straxt derefter:

"Ja, det är afgjordt: jag lemnar henne bestämdt på tre månader, åtminstone på två, allra minst på en . . . . Man kan vara galen i en qvinna — dessa små oregelbundna helgonfurier ha fått patent på att förvrida våra hufvuden — men man bör dock hafva sjelfbeherrskning och mod nog att lemna henne, då hon vill tyrannisera oss för mycket!"

Om Lilia sjelf hört sin mans monolog, skulle hon med förakt ryckt på axlarna.

Hon var säker att Filip ej skulle ega detta mod.

Man må då dömma om hennes öfverraskning, när Filip följande morgon vid frukosten i Dicks och bokhållarnes närvaro förklarade, att han om två dagar skulle fara till Stockholm på en 6 à 7 veckor, ja kanske längre.

"Så brådt jag då får att göra dina saker i ordning!" sade Lilia med den mest undergifna min.

"Jag skall gå dig tillhanda, min lilla syster," inföll Dick glädtigt; "och med stora Gunnel och dina tre husjungfrur till hjelp, skola vi nog hinna att packa ett par kappsäckar till nästa lördag."

"Vill icke du följa med, Dick?" sade Filip.

"Nej tack, jag blir hemma och ser efter huset och Rosabella . . . stackars Rosabella har fått värk i sin ena framfot — men jag hoppas hon väl blir kurerad, tills vi skola företaga vår långa tur kring jorden."

"Du börjar väl snart att bygga ditt fartyg?" inföll Lilia leende, ty ingen må väl föreställa sig att Lilia gjorde sin man det nöjet att visa honom någon liten tyckmyckenhet, ännu mindre någon sorgbundenhet öfver hans hastiga beslut.

"Åh nej, jag köper ett färdigbygdt, eller följer jag kanske rätt och slätt med som passagerare. Ännu är det dock ej så brådt: jag vill bli mera kraftfull, för händelse af några strider med vildarne."

Då man stigit upp från bordet, gick den unga frun i befattning med sina husmoderliga bestyr.

Om det i sjelfva verket gällt hela hennes sällhet, så skulle hon ej hafva kostat en enda bön på sin man till att förmå honom bli hemma, ej heller föreslagit honom att få medfölja.

Men hon litade ännu på att han skulle komma till henne för att ångra eller bedja — denna ånger, dessa böner voro henne troligtvis icke likgiltiga. Emellertid måste hon låtsa tro på hans beslut och derefter ställa sina anordningar.

Härmed tillgick sålunda:

Fru Lilia låg som vanligt uppkrupen i en hvilstol — hon älskade mycket detta slags möbel — och under det hon höll ringklockan i den ena handen, stödde hon med den andra sitt lilla hufvud, som alltid såg så täckt ut i hvilande ställning.

På de åtskilliga ringningarna inställde sig fyra särskilta tjensteandar i skepelse af tre jungfrur, med salig direktörens favorit, stora Gunnel, i spetsen.

"Christine, är herrns linne i ordning? Om så icke är, så laga att det blir till fredag eftermiddag . . . . Du, Sofie, kan hjelpa Christine . . . . Marie ser jemte Jonson efter att alla klädeskläder befinnas i tillhörligt skick . . . . och dig, Gunnel, anförtror jag

att taga reda på det ingen af mina befallningar blifver uraktlåten."

Sedan Lilia på detta berömvärda sätt med den allvarsammaste värdighet verkställt en borgerlig frus pligter, väckte hon upp den lille, som låg i korgvaggan bredvid hvilstolen; och knappt hade hon hunnit få madonnan i ordning — hon var så skicklig i konsten att anordna taflor — innan Filip, som hon hvarje ögonblick väntat, också ganska riktigt inkom.

"Min gode vän", sade den unga makan med mjuk röst och ett leende varmt som en solskensdag, "jag har redan verkställt alla anordningar för din resa, och det återstår mig ej mer än att fundera på medel till min egen förströelse under din frånvaro."

"Älskade Lilia . . . . ack, hvilken helgongloria denna ställning ger dig . . . . om du vore så blyg och mild som du nu synes . . . . Men du har ju sjelf velat det så!"

"Ack, hvad talar jag om förströelse", fortfor hon, utan att låtsa om sin mans hänförelse och inkast: "har jag ej detta dyra och kära barn" — hon tryckte den lille intill sig — "han skall bli min ersättning!"

"Ersättning . . . du . . *du* skulle verkligen behöfva en ersättning, då jag reser?"

"Kors, hvad är det för besynnerligt . . . . en stackars öfvergifven hustru . . . ."

"O, jag förstår dig" — Filip började skymta frestarinnan — "du vill se mig svag för att sedan få skämta öfver min svaghet! Men denna gång, Lilia, denna gång skall du slippa det!"

Och Lilias frestelser blefvo också denna gång utan verkan, ty hade hon vunnit en bit af terrängen, vipps var Dick framme som hennes motståndare och knep den tillbaka.

"Huru nu," sade Dick om aftonen, då Filip syntes liksom lite brydd, "jag tycker du är icke riktigt deciderad? Det vore bra ledsamt, om bokhållarne skulle få skratta åt . . . ."

Dick kom ej längre, ty Filip satte sin preceptorsmin på sig och sade käckt:

"Min son Dick, du börjar att bli näsvis — skulle någon menniska skratta åt din svåger!"

"Visst icke genom min försorg."

Efter den betan låtsade Lilia om intet.

Men Filip var så vek, så förälskad, så öfvermåttan uppskakad, då han reste, att den lilla tyrannen triumferande tänkte: han håller ej ut en vecka.

Något ditåt sade hon äfven till Dick, då de blefvo ensamme.

Men huru obarmhertigt lät ej Dick henne betala denna säkerhet, då, oaktadt de ömmaste och mest poetiska epistlar från Filip till hans älskade hustru, denne lät icke blott en och två, utan hela sju veckor gå förbi innan sin återkomst!

"Der ser du nu, fru Lilia," sade Dick för hvar och en vecka, som han på systerns toalett betecknade med en rispa i mahognyt, "der ser du nu hvad du har för ditt öfvermod: han lefver gudskelof utan din engla-närvaro! Och tro du på mig, att han icke sitter i Stockholm och klagar, liksom i de ljufva brefven, ty då komme han min själ nog hem. Och har han väl fått smak på att vara borta, så . . ."

Lilia storskrattade åt Dicks triumf, men han märkte ganska lätt att hon i hemlighet leddes och — saknade.

Älskade hon väl sin man — eller kände hon åtminstone gryningen af den böjelse, hon funnit nöje uti att förespegla honom?

Emellertid var det så som Dick sade: Filip satt icke i Stockholm och klagade.

Tvärtom lefde han friskt undan i sällskap med några gamla akademi-vänner, dem han här träffade.

Derjemte utgaf han — för sitt eget nöjes skull — ett häfte skämtsamma skrifter, det bästa skriflådan innehöll; och innan det blef tryckt och han fått läsa korrektur på dessa "små mästerstycken", som hans vänner i de mest utsväfvande uttryck höjde till skyarna, gick tiden, och han trodde ej sjelf att det var sant att han kunnat lefva nära två månader skild från Lilia, då han en vacker dag kom att öfverräkna dessa veckor af ett gladt och poetiskt ungkarlslif.

Men nu gripen af en häftig längtan, en verklig ångest att han försummat sin förnämsta angelägenhet i lifvet, spelet om sin hustrus hjerta, lät han genast spänna för sin vagn och for från vännerna, middagarna, de förtroliga aftonkotterierna och sista korrekturen, direkte genom natt och dag till Ribyhus.

Återseendet af Lilia, som han fann öm, god, outsägligen hänförande, ökade hans passion ända till ytterlighet, och en hel månad bortåt lefde han i himlen.

Men då förjagades han åter plötsligen derifrån genom Lilias ångestfulla bekännelse, att hon fruktade det hon bedragit sig på sina verkliga känslor.

12.

DOKTOR WARVNER.

Vi gå nu öfver till början af den period, som föregick och orsakade brytningen.

Vårt unga par hade varit gifta i något mer än tre och ett halft år.

Lilia, som för andra gången blifvit mor, egde nu äfven en liten dotter; och hvilken som såg den unga, barnsligt ljufva englalika modern sitta på mattan lekande med de tvänne keruberna, ansåg att den lott af jordisk sällhet, som fallit på Filips del, var öfver all beskrifning.

Men huru stod det nu i grunden till med denna sällhet?

Var den mera verklig, än då vi för två år sedan lemnade de unga makarna?

Nej . . . . Filip hade mer än någonsin skäl att klaga, men klagade dock mindre än förr, ty han led djupare, han led grymt genom denna qvinna, som ständigt följde samma system, med den skillnad att hon numera ofta visade honom en afskräckande köld.

Sedan hon stundom med en infernaliskt lågande inbillning tecknat det öfverjordiska lif, som utan tvif-

vel en gång vore att förvänta, blef hon hastigt nedslagen; och när då den redan bedårade, af hemligt hopp strålande Filip fästade sina ögon på henne, inlade hon i *sina* en så dyster tröstlöshet, att han med ångest fattade hennes hand, den han krampaktigt qvarhöll, tills den magnetiserande verkan af hennes blickar förlamade hans själ.

Han gret vid hennes fötter, han kysste dem, han såg upp till henne med uttrycket af en sönderslitande smärta, en ödmjuk bönfallan.

Det var ömkligt, men han var så vansinnig som en man, fängslad och marterad genom en enda retad och vild lidelse, det någonsin kan vara.

Och hon smålog och bad honom *vänta*. Hon var ännu alltid det barn, som ej kände sitt eget hjerta, och hon rådde alls icke för att hon var så elak.

"Förlåt mig, Filip, och begå ej vidare någon dårskap för en sådan toka!" sade hon en gång. En annan hette det:

"Ack, min vän, ditt tålamod öfvergår en erkeengels: du retar mig genom din fördragsamhet — visa då att du är man! Du bör väl förstå att en ny upplaga af Werther icke gör lycka i vår tid."

Och Filip bet hårdt tillsammans sina läppar och störtade ut.

Bland främmande åter var han en helt annan menniska: ingen utom hans hustru fann skäl att kalla honom Werther.

Men Dick, för hvilken Filip i allt var en fader, den käre, vänlige Dick, som utgjorde hans bästa tröst i mången mulen stund, han var nu borta och stadd på sin första resa . . . icke den omkring jorden — den hade han på obestämd tid uppskjutit — men ändå en temligen lång.

Dick hade nemligen följt med en bekant sjökapten öfver oceanen bort till nya verlden; och huru mycket Filip än gladde sig åt Dicks glädje, kände han likväl bittert att *ingen* numera stod emellan honom och hans öde — hans hustru.

Då härtill kom att Filip redan för halftannat år sedan förlorat sin älskade moder, egde han ej någon, på hvilken han kunde offra allt det öfverflöd af ren värma, af vänskap, som brann inom honom, allt det behof han egde att utbyta sina tankar med ett förtroget väsende.

Barnen älskade han afgudiskt och bar ofta den lille Alban med sig på sina ensliga promenader; men denna kärlek sammanlänkades med den lidelsefulla till modern, och gaf således mera smärta än sällhet, framför allt intet lugn.

Såsom direktören anmärkt, hade Filip en stark hederskänsla, och han *ville* visa att hans svärfader ej bedragit sig på honom.

Han förestod således med drift sina affärer, så mycket denna drift än kostade på honom, ty icke var den böjelsens. Ej heller slösade han med de stora medel han förfogade öfver.

Men hvad glädje hade han för det han uppoffrade sina bästa krafter på göromål och ansträngningar så vida skilda ifrån honom! Insåg väl Lilia värdet af hans uppoffring? Nej, han var ju en rik man genom henne — hvad kunde han önska mer . . . o ve!

Hvad brydde han sig om rikedom, om affärer och penningtrassel: han ville hafva utgifvit mycket, allt, för att slippa alltsammans och i ro få sitta på en vindskammare med sina intryck.

Ack, huru trånade han ej, den arme Filip, efter den tid då Dick skulle bli myndig och emottaga fabriken, ty detta var längesedan afgjordt! Såsom en

ytterligare tillökning i qval, fann han att äfven de väna *sånggudinnorna* småningom öfvergåfvo honom.

"De trolösa", suckade han, "de voro ju äfven qvinnor! De förmådde ej längre uthärda striden emellan denna eviga fördömda materialism å ena sidan och denna eviga, sönderslitande själskamp å den andra . . . Så faren då väl äfven j . . . jag skall ej mera se, ej mera dåras af en enda skimrande bubbla på tidens flod!"

Och han gömde sitt ansigte i sina händer, och lät sin själ liksom bada i smärtans vällust.

Filip hade måhända blifvit en obotlig själssjukling, om ej försynen sändt till hans bistånd en vän, en varelse vid hvilken han åter kunde fästa sig.

Den gamle provincial-läkaren dog, och den som blef utnämd i hans ställe, var en ung man, i hvilken Filip med förtjusning igenkände en gammal kär skolkamrat.

Akademi-kamrater hade de ej varit, ty medan Filip i Uppsala låg och *funderade* på sin grad, tog Arnold Warvner — vår unge doktor och en af hufvudpersonerna i denna historia — sina examina i Lund, och hade ej förr än nu hört något om Filip, den han med icke ringa förvåning återfann som en vigtig possessionat i det härad, der han sjelf blifvit utnämd till sin första publika tjenstbefattning.

Den unge läkaren var långt ifrån icke gjuten i samma form som vår stackars glödande poet.

Arnold Warvner hade redan under de tidigaste gossåren bestämt sin kurs och ihärdigt trakat för densamma.

Utan föräldrar och utan arf, hade han ända från sitt åttonde år känt tyngden att vara slägtingar till öfverlopps.

Han hade fördragit mycket och *lärt* mycket. Han egde ett tålmodigt och fast sinne, ett redigt förstånd, men ett något slutet och kallt väsende, hvilket var en följd icke af en kall själ, utan af hans tidiga vana vid tillbakadragenhet. Hvad ändtligen beträffar känslorna, den flod som hos Filip så ofta svämmade öfver, höll den sig hos Arnold alltid inom lugnets bräddar.

Nu, med en sjelfständig ställning i lifvet — allt hvad han sträfvat efter — blef hans lynne ej särdeles förändradt. Det hade liksom stannat i den form hans ensliga ungdom gifvit det.

Hela orten efterskickade den nye doktorn.

Man hade hört att han var ung, vacker, bildad. Och om en ung, vacker, ogift läkare — *ogift* vill under vissa förhållanden säga vida mer än *bildad* — gå genast de intressantaste anekdoter.

Så till exempel hade han på ett ställe gjort en under-kur, hvarom stadsläkaren — det visste man med säkerhet — aldrig ens drömt . . . . På ett annat hade han under den mest grannlaga bestämdhet återvisat betalningen, emedan de, som kallat honom, voro så godt som medellösa. På ett tredje åter — det var hos ett rikt herrskap — hade han funnit arfvodet så obetydligt, att han utan afkortning gifvit det som drickspengar åt drängen, som skjutsat honom hem . . . kortligen: man visste och förtäljde så mycket, att hvar och en sjelf måste kalla den nye doktorn för att få veta mer, ty utan all fråga var han lika utmärkt sällskapsman som läkare.

Men hervidlag gjorde man vissa upptäckter, som,

derest doktorn varit en 50-årig gift man, ohjelpligt låtit hans aktier falla.

I fruntimmerssällskap, så framt det ej var vid sjuksängen — och i parentes må nämnas att damerna helst sågo honom der — var han något förbehållsam, att ej säga trög. Och blef han ej bjuden, kom han aldrig, utom på sjukbesök. Häraf drog man den slutsatsen, att han var lika högmodig som stel, eljest skulle han ej föredragit sina studier och sitt hem framför flackandet på visiter.

Och kom han någon gång på visit, det vill säga händelsevis vid förbiresan, satte han sig helt lugnt att spela träkarl eller bräde med herrarna i huset, fastän en tom plats stod vid fruntimrens bord.

Nu kunde väl hända att bemälte fruntimmer helt fint läto påskina att de sett mera älskvärda män; men för dessa allusioner var doktorn fullkomligt känslolös, och så tog man honom åter till nåder, emedan hans skarpt markerade anletsdrag hade något italienskt, hans ögon, om än lite nordiskt sömniga, något svärmiskt, och hans hår en så glänsande svart färg, att det var rent af omöjligt att ej beundra det, äfven om han icke haft sitt långa vackra skägg, en prydnad hvilken vid denna tid egde anspråk på att benämnas orginell.

Den enda dam, som förmådde sätta lite qvicksilfver i den allvarsamme unge doktorn, var den lilla frun på Ribyhus.

Icke derföre att hon var vacker — doktorns sinnen voro ej mycket tillgängliga för denna makt — ej heller derföre att hon egde en så tillvinnande älskvärdhet i sitt smidiga väsende — ditåt lågo ej hans sympatier — utan troligtvis emedan hon var hustru till hans ungdomsvän, och kanske äfven derföre att hon, jollrande med barn och make, förstod omkring sig framtrolla

en sådan sinnebild af paradiset, att doktorn helt godtroget föreställde dig att paradiset fans till.

Och visst är att, under det hon i rummet sväfvade omkring likt en luft-ande — idel ljufhet och uppmärksamhet emot sin mans gäster, och sin man först och främst — man kunde göra ett dylikt misstag. Och doktorn var så mycket mera berättigad dertill, som hon ofta förtroligt tillhviskade honom den frågan, om han trodde att en så skön och omätlig sällhet kunde få vidvara.

Men emot sin vilja tviflade doktorn på detta sista.

Han hade märkt att Filip, som varm och öppen kommit emot honom, i sin själ närde ett missmod, ett frö till bitterhet, som, ehuru det ofta vek bort för stundens intryck — Filip var alltid ett barn af ögonblicket — dock satt qvar i sinnet och förmörkade denna själ, som naturen sjelf skapat så ljus och glad.

Den förbehållsamhets-bark, som låg kring Arnolds kärnfulla hjerta, hade Filip snart intill roten afskalat; och då den unge doktorn nu egnade så mycken tid han kunde undvara åt vännen, så trodde han sig snart upptäcka den sanna grunden till Filips melankoli.

Doktorn var icke sjelf poet, men han älskade och förstod poesien, och han insåg huru djupt Filip med sin stora känslighet skulle lida af den jemna motgång, som förföljde hans skaldskap, icke derigenom att det blef gissladt, utan derigenom att det glömdes. Hans tvänne sista häften, liksom det första, fortforo att sofva dödens sömn på de dammiga hyllorna i boklådorna.

Ett enda undantag, ett stort och lysande, hade egt rum, då Svenska Akademien med andra priset belönat hans stora poem — men hvad slutsats var häraf att draga?

Tre kunde göras:

Antingen var det publiken som visade dålig smak, eller var det Svenska Akademien, eller — men det kunde ej gerna förmodas att Filip sjelf trodde detta — var det blott en enda gång som den rätta ådran sprungit upp hos honom.

Huru som helst, var resultatet att den psevdonym, under hvilken Filip debuterat, knappt kändes till af mer än några få vänner.

Det var gifvet att doktorn snart blef en af dessa få, och härvidlag började hans befattning som själsläkare.

Med en obeskrifligen fin grannlagenhet förstod han att gifva Filip mången god, men icke sårande vink, och i allmänhet bortblandade han sina enskilta omdömen i ett vidsträcktare resonnemang, hvilket, på samma gång det lifvade Filip och införde honom i en annan tankegång, lät honom ana att, ehuru icke de allmänna åsigterna voro vännens egna, han dock i dessa häften — huru mycket skönt och poetiskt stoff de än innehöllo — fann mycket, som han ej kunde godkänna.

Och båda delarna voro hans sanna öfvertygelse.

Huru olika deremot handlade ej hustrun: hvad vännen läkte, ref hon snart upp.

Filip, som skulle varit nöjd, om han blott blifvit läst af *en enda*, måste undergå tortyren att förnimma huru denna enda med en likgiltighet utan gränser behandlade hans sånger . . . . Icke ens de, hvilka voro tillegnade henne, förmådde att från hennes läppar locka minsta tecken till bifall.

Hon emottog dem, men sade sedan aldrig ett ord, och Filip egde icke mod att efterfråga hennes omdöme: han läste det ju i den kalla blicken och på läppens medlidsamma småleende.

Blott en enda gång lät hon höra ett yttrande af sina känslor; men denna yttring kostade Filip flera sömnlösa nätter, under hvilka han i fruktlöst raseri var på väg att bränna upp allt sitt otryckta manuskript.

Det var under en af dessa aftnar, då Arnold besökte sina vänner på Ribyhus.

Den unga frun satt framför brasan, mellan sin man och doktorn, och språkade lifligt med båda, då den sednare, som icke kunde ana några fiendtligheter från Lilias sida, förde samtalet på utkastet till en dram, som Filip börjat.

"Han har", tillade Arnold, "uppläst några scener för mig, hvaraf jag, så vidt jag förmår dömma, spår den bästa framgång åt arbetet."

"Ack, min vän", inföll Lilia och såg på sin man med en verklig dufvo-blick, "kan doktorn mena det der stycket, som du söfde mig med härom aftonen, då jag var så krasslig?"

"Derom var det ej fråga", svarade Filip, starkt rodnande . . "men vi kunna gerna antaga att äfven detta skulle haft samma verkan på dig."

"Då, min dyre Filip, råder jag dig att kalla din dram 'nya magnetismen'!" och i det hon uttalade dessa ord med den mildaste, sötaste ton, kastade hon en slängkyss åt sin man och ilade bort.

Hela den lilla scenen flög förbi så fort, att doktorn knappt märkte den annorlunda än om han sett bilderna framskymta i en panorama; likväl qvarblef den äfven i *hans* minne.

Han var ej i stånd att förklara huru en sådan liten godsinnad och älsklig varelse kunnat tillåta sig en så bitter elakhet, och han kände sig missnöjd, både för den unga fruns skull och för sin stackars väns.

Det var ganska tydligt att Filip led vida utöfver hvad hans ord tolkade.

Efter denna stund blef doktorns bemödande för Filip ännu enträgnare; och alltid under förutsättning att Filips onda kom ifrån det en gång antagna hållet — ty Lilia gaf ej mera anledning till någon för henne mindre gynnsam tanke — gjorde han sig inför vännen möda att undersöka, om den toma triumfen af några dagars, veckors eller års framgång vore värd att offra den bästa kraften på.

"Det finnes ju", svarade Filip — der han på den solklara Januari-förmiddagen, med sin lilla son på armen, gjorde en promenad vid doktorns sida — "det finnes ju tillfällen, då vi för *en* dags framgång skulle vilja uppoffra vårt lif. Huru kunde vi då draga i betänkande att för några års stolt fröjd offra vår bästa kraft, vår ungdom!"

"Jag åtminstone", återtog Arnold, "skulle icke, för hoppet, eller rättare möjligheten, att krönas med denna ryktets snart förbleknade lager, våga sätta min redan vunna sällhet på spel. Huru långt dyrbarare intressen kunna ej i verkligheten gå förlorade, medan vi sysselsätta oss med de diktade!"

Filip smålog utan att svara, men han betraktade sin son och hyssjade honom upp i luften för att dölja den rörelse Arnolds ord uppväckt inom honom.

"Stackars mamma gråter, om han blir länge borta!" sade den lille Alban, som alltid talade om sig sjelf i tredje personen, och den klara, milda barn-rösten, som afbröt den nästan för långvariga tystnaden, gjorde ett behagligt afbrott.

"Är din hustru så svag för den der store, starke gynnarn, att hon tror det han tar någon skada af en smula rimfrost i lockarna?"

"Åh nej bevars, min hustru är ej alls svag: det är blott ett talesätt att hon gråter."

"Ett talesätt?"

"Ja visst — har icke hvarje mor sin metod . . . . 'Om du gör det eller det', säger hon till barnet, 'så gråter mamma' . . . . icke sant, Alban, mamma vill icke att du skall bli länge ute i luften?"

"Stackars mamma gråter . . . Alban vill gå hem!"

"Hör du," återtog Filip, "hur förträffligt han kan sin lexa . . . Åh, min hustru företager ingenting utan att beräkna verkan!"

Filip uttalade de sista orden i en så underlig ton, att doktorn med granskande blick betraktade honom.

Men han lät ämnet falla och frågade i stället: "Nå, hur blir det, reser du bort äfven i vinter? Jag hörde din hustru härom dagen säga att du icke skulle kunna uthärda med prosan på landet, ifall du icke årligen ett par gånger finge friska upp dig genom några veckors vistande i Stockholm?"

"Det är sant," inföll Filip med en qväfd suck, "jag behöfver denna förströelse: den är en ren nödvändighet, så framt jag skall förmå bära alla de förmåner ödet gifvit mig; och jag ärnar äfven i år, ja just med allra första, begagna den."

"Mamma gråter!" upprepade den lille.

"Nej, nej", mumlade Filip bittert, "det har ingen fara!"

"Men i detta fall tror jag som den lille."

"Du får väl se."

"Hon är dig så tillgifven."

"O ja, det är sant, outsägligen tillgifven! Också gör hon mig till en afundsvärd man."

Doktorn blef allt mera uppmärksam.

"Du är ju ordentligt en smula misantrop i dag, min käre Filip, och du vet att en sådan ser allting skeft."

"Hvad är det då jag ser skeft — säg mig det du, och bota mig se'n, om du kan!"

"Jag råder dig då till en början att granska dina yttranden denna morgon."

"Mina yttranden — och hvarför det?"

"Har du ej i ditt mulna lynne till och med velat angripa . . . ."

"Helgonen?" utbrast Filip med ett högt, tvunget och skärande skratt.

"Åh nej, jag påstår ej att qvinnorna äro hvarken englar eller helgon, men de skola väl i alla fall vara det bästa vi ha!"

"Tror du det?"

"Jag hoppas det, och då vi nu en gång äro dömda att dyrka dem, ehuru jag för min del ännu icke gjort bekantskap med den lagen, anser jag som en oskattbar lycka, då denna dyrkan kan gifvas åt våra egna hustrur — och du synes nog benägen att lemna din hennes fulla rätt, då jag undantar det här tillfället och ett par andra förut."

"Aha — den der skefheten angick då min hustru?"

Doktorn gjorde en gillande åtbörd.

"Apropos, hvad tror du om hennes känslor för mig . . . . skulle jag icke se mera skeft än som vore tillåtet, ifall jag betviflade deras ömhet?"

"Utan tvifvel: mig har det åtminstone synts som om du vore mera älskad än du stundom förtjenar."

"Ah, tyst, Arnold! Du är kanske en förträfflig

läkare, då det kommer an på att studera kroppen — men själens hemligheter . . . ."

"Nå väl?"

"Åh, ingenting . . . . Emellertid kan du roa dig att studera min hustrus lynne under min frånvaro — jag ger dig lof dertill."

"Det skall jag, på min ära, emedan din frid väl är värd att jag öfvervinner min gamla obenägenhet för fruntimmers-sällskap; och ehuru du tyckes misstro min förmåga att tränga inom det yttre skalet, anser jag likväl att jag klarare kan bedömma din hustru än du gör det sjelf."

"Men du tror väl icke att hon eger andra egenskaper än fullkomligheter?"

"Åtminstone eger hon *en* brist, som du alltid kommer att märka, den, att vilja slita dig ifrån sånggudinnorna för att behålla dig ensam. Derifrån hennes hätskhet mot poesien, en hätskhet, som i grunden ej är annat än qvinlig svartsjuka."

"Förträffligt . . . . det var då af svartsjuka mot min stackars sångmö som hon tillät henne söfva sig . . . . O, hvilken stor psykolog du är!"

Doktorn drog lätt på axlarna: han ansåg nu Filip sjukare än förut, och tillstyrkte honom af full öfvertygelse att ej uppskjuta resan.

13.

AFSKEDET.

Det var en sanning som Filip sagt Arnold: han skulle icke hafva uthärdat tyngden af att vara en rik och "lycklig" man, derest han icke någon gång fått andas ut i en annan atmosfer.

Tiden för dessa rastdagar nalkades nu: slutet af Januari var bestämdt för resan.

Aldrig hade Lilia sökt öfvertala sin man att afstå från dessa färder, men nog märkte han att hon ej tyckte om dem. Och aldrig hade *han* sökt öfvertala henne att göra sällskap.

De hade, såsom oftast nygift folk brukar, gjort en res-tur, hvarunder äfven Stockholm besöktes; men detta var ingen *rast* för Filip, hvilket han ock bäst bevisade derigenom att han straxt efter hemkomsten reste ensam.

Hela veckan före den till nämde tur utsatta uppbrottsdagen hade Filip varit nästan i sitt fordna spänstiga lynne.

Det var anmärkningsvärdt att, så fort det led till det ögonblick, då han skulle afkasta sina bojor, han

kände liksom en ny ungdom genomströmma sina ådror.

Han fördrog då med lätthet sin hustrus "ömhet": han var glad, älskvärd, tjenstaktig, till och med barnslig; och varsnade han stundom en lindrig blekhet på Lilias kind, hade han styrka att ej låtsa märka den.

Med brinnande åtrå längtade han efter den dubbla tillvarelse han snart skulle ega.

I Stockholm hade han det nemligen på sednare tider så inrättadt, att han för året hyrde tvänne lokaler.

Den ena, som bestod af ett par eleganta rum en trappa upp, beboddes af den rike possessionaten, som der emottog vänners och affärsmäns besök och lefde som en man, den der icke har behof af att spara på penningen. Och den rike possessionaten träffades hemma fyra dagar i veckan.

I andra lokalen deremot, en helt liten vindskammare fyra trappor upp, bodde poeten i den mest torftiga omgifning.

Den lilla kammaren hade följande möblering:

Ett svart skrifbord af nött och åldrigt utseende, men belagdt med högar af manuskripter, intill hvilkas sidor förtroligt slöto sig en bläck-butelj, ett halft dussin bläckhorn, en vattenkaraff och diverse band, "Stunder vid lyran" af en viss pseudonym. En tarflig dragkista, tvänne skinnklädda stolar och en enkel soffa utgjorde poetens vidare bohag, som slutligen fullbordades genom en bokhylla, öfver hvilken de tre gracerna i gips vakade, jemte ett litet smalt skänkskåp, det der i sin mörka gömma inneslöt några buteljer af den högättade dryck, som, enligt traditionen, skall ha lifvat mången stor mans poetiska vaka. Men enär vår

hjelte icke var en *stor* man, öppnades skåpet om aftnarna, icke om nätterna.

Det var i denna fristad som Filip under tre dagar i veckan inbillade sig vara ömsom den gamle glade, late, bekymmerslöse studenten, ömsom den med fattigdomens mödor modigt kämpande poeten, hvilken af en otacksam allmänhet förgäfves begär den smula bifall, hvilken är oundgängligt nödvändig att förmå förläggarne begripa skönheten i den medellöse diktarens verser.

Medan han bodde på vindskammaren, hemtade han sin middag för 16 sk. från närmaste restauration, och antog så noga alla skiftningarna af en fattig ännu okänd skriftställares lif, stundom uppfriskadt genom någon oförmodad hägring, att den beskedliga madamen, som bodde i samma hus och städade åt honom, fullt och fast trodde honom vara så hjelplös som han visade sig. Och det kostade riktigt på den hederliga själen — hvars bekantskap vi snart få fägna oss åt — att vid kaffekoket och mathemtningen göra sig goda dagar på öfverlefvorna.

Men härtill var ej värdt att säga nej, ty den lika beskedlige poeten delade så gerna med sig. Och under och efter dessa små strider föreföll emellan madam Malmelin och poeten månget trefligt samspråk, som ogement roade den sednare.

Efter omnämnandet af dessa detaljer, förstår man bättre Filips längtan, en längtan, hvilken icke motsäger den passion han närde för sin hustru, ty det var just i vindskammarens enslighet som han högst dyrkade henne.

På afstånd förlorade hon många af de drag, som hemma fördunklade hennes bild.

Aftonen före afresan sutto makarne ensamma i den lilla röda salongen, som vi flera gånger nämt.

Filip hade slutat alla bestyr, och började erfara denna hjertklämning, som alltid föregick afskedet.

Man hade redan talat om Dick — ifrån hvilken bref nyligen ankommit, förtäljande så väl hans egen som Rosabellas välmåga — man hade äfven talat om barnen, Filips förtjusning, och han hade sjelf på sina armar söft den lilla ljuslockiga Sylvia, medan Alban somnat på en dyna vid moderns fötter.

Men nu voro barnen i sitt rum, innehållet af Dicks trefliga, okonstlade bref nästan alldeles utslitet, och man måste således ha något nytt å bane.

Lilia höll på med det gamla röda resskärpet åt sin man.

Detta skärp, hvilket tycktes ega samma egenskap som Penelopes ryktbara väfnad, den nemligen att aldrig bli färdigt, kom vanligtvis fram då Lilia ville visa sig riktigt huslig och intagande.

Och utan tvifvel skulle det denna gång bli färdigt, ty nu hade hon, efter två och ett halft år, hunnit ända till första tofsen.

Den unga frun, som satt i soffan med divansbordet framför sig, hade helt fantastiskt kastat ändan af skärpet öfver halsen, der det nu, till hälften nedfallet, liknade en boa af purpur, som utan fråga i den matta belysningen från flusterlampan tog sig helt "charmant" ut mot Lilias hvita sammets-axel.

Vid hvarje rörelse af hennes små händer darrade purpurboan på sin alabasterbädd, och Filip, som satt i en fåtölj midt emot sin hustru, roade sig med att se huru skenet från lampan bildade liksom en stråle i hvarje maska, och naturligtvis kommo alla strålarna arbetarinnan till godo.

"Min vän", sade Lilia, sedan tystnaden en stund vidvarat, "jag tror vi låta lägga på ännu en brasa — jag trifs så väl i värman."

Filip ringde.

Den nya brasan tändes, och då dess sken högt flammade upp, bröto sig ännu flera lysande strålar kring Lilia.

Det föreföll Filip, der han åter slagit sig ned i fåtöljen, som om hon suttit midt inuti en gloria.

"Låt oss språka lite, Filip!"

"Gerna!"

"Men du har i afton lagt bort det glada lynne du haft hela veckan."

"Är icke det helt naturligt?"

"För mig synes det likväl tvärtom."

"Jag förstår dig icke?"

"Hvarför glädja sig åt ett efterlängtadt mål blott på afstånd? I dag är du ju närmare din resa än för åtta dagar tillbaka!"

"Men ... jag är också närmare vår skilsmässa."

Osäkerheten i Filips röst utvisade nogsamt hvad detta betydde.

"Åh?"

Lilia kastade skärpet ifrån axlarna till midjan, men tog det straxt åter upp — det var så ohandterligt, det förargliga skärpet!

"Jag är icke nog sjelfkär att dåra mig med någon föreställning om din saknad!"

"Sådan blygsamhet!"

"Derföre kan jag ock uppriktigt glädja mig åt det nöje du kan påräkna af Arnolds sällskap. Han är visst ingen fruntimmerskarl i allmänhet, men i ditt sällskap finner han sig väl, och han har lofvat mig att, så ofta hans tid medgifver det, komma och titta om dig och barnen."

"Den käre doktorn är alltför god . . . men jag vet icke precist om . . ."

"Hvad?"

"Om, till exempel, det är passande att en ung fru, som jag, under mannens frånvaro förtroligt emottager en ung läkare, hvilken icke ens kommer under förevändning af sjukbesök?"

"Ah, min goda Lilia, det skall visst icke falla någon in att förtala dig."

"Så mycket bättre!"

"Du vet ju att det i hela orten, knappt i hela verlden, fins ett fruntimmer, hvars dygd är så oantastlig."

"Du är då fullkomligt lugn?"

"Fullkomligt!"

"Och du anförtror mig nu, då jag ej mer har Dick, åt doktorns vård?"

"Ja, med obegränsadt förtroende."

Vid dessa ord flög en harmfull rodnad öfver den unga qvinnans kind. Men hon svarade ej.

"Jag har aldrig plågat dig med någon svartsjuka", återtog Filip, "så vidt jag undantager en bal, då du dansade med alla, utom med mig, och äfven då var jag ej svartsjuk på någon enskilt, utan på allt och alla, som vände dig ifrån mig."

"Och numera är du ej svartsjuk hvarken på alla eller allt?"

"Det är sant, ty erfarenheten har öfvertygat mig att jag ej har något att hoppas. Och då du frivilligt vänder dig ifrån mig, har jag ej rätt att anklaga andra."

"Du förer nu ett rätt pikant språk!"

"Jag förer det språk jag tänker."

"Du öfverlemnar således din hustru åt sig sjelf, med underrättelse att du ej längre är svartsjuk —

och väntar måhända af mig en likadan förklaring tillbaka?"

"Jag öfverlemnar dig åt din egen heder, och tror mig känna dig tillräckligt för att aldrig behöfva frukta för *min*."

"Det der är allt godt och väl — man känner männernas talesätt i denna väg. Men jag frågar, om du af mig väntar samma obegränsade förtroende som du finner lämpligt att visa?"

Filip smålog. En skymt af sällhet, af hopp vidrörde hans hjerta, men han aktade sig väl att låta märka denna rörelse; tvärtom antog han en ton och ett utseende af fullkomlig sorglöshet.

"Männerna, min engel, hafva ej samma lagar som qvinnorna. Rätt eller orätt, verlden är mera öfverseende med dem."

Detta skämt, det första Filip någonsin i sådan väg tillåtit sig, upptogs ej på lika sätt af Lilia.

Först blef hon röd, rödare än den mörkaste skiftningen af kaktusblomman; sedan blef hon blek, ända till likfärg.

Hon fällde skärpet och stirrade på sin man.

"Huru — du säger mig . . . du vågar nästan öppet häntyda på att du frikallar dig från din svurna tro?"

"Min bästa vän, du vet ju att satan var engel innan han föll. Af denna omständighet drager jag den enkla slutsatsen, att ingen bör svära på omutligheten af sin dygd."

"Filip, Filip, akta dig — du vet icke hvad du sätter på spel, då du talar så der . . . hör på: jag har redan haft misstankar . . . ."

"Nej, verkligen?"

"I denna allvarsamma stund" — och nu talade Lilia allvarsamt — "bör jag icke dölja för dig, att

jag ej är utan reda på dina förhållanden i Stockholm."

"Hvad," frågade Filip, som i sin tur rodnade — "du har då låtit spionera på mig?"

"Jag har endast låtit underrätta mig om ditt sätt att lefva. Det var min rättighet!"

"Derom kan jag ej hålla med dig — men hvad säger sqvallerkrönikan?"

"Jo, att du lefver halfva veckan som en grand seigneur, ger frukostar, middagar, besöker spektakler och supéer och har stundom en och annan ungkarlssexa, som varar till morgonen — kortligen: du roar dig som en äkta man, hvilken sluppit en tråkig hustru och ett tråkigt hem."

"Har du något emot att jag lefver efter våra tillgångar?"

"Åh nej, jag såge till och med hellre att du lefde efter dem hela veckan, än att du under andra hälften deraf lefver som Filip Thurné, *innan* han blef en rik man."

"Förlåt," svarade han, djupt sårad af denna brist på grannlagenhet, "men Filip Thurné var, innan han blef sin hustrus homme d'affaires, en så lycklig och bekymmerslös man, att det bör förlåtas fabriksföreståndaren, om han någon gång vill återvända till poetens dagar."

"Aha," yttrade Lilia vårdslöst — "fabriksföreståndaren är då afundsjuk på poetens lycka?"

"Ja, mycket afundsjuk!"

"Vid gud, detta är något som folket borde höra för att kunna tro!"

"Det är nog att *du* hör det."

"Ha . . . förebråelser, min herre?"

"Visst icke, min fru! Jag har upphört att göra sådana: jag har resignerat och underkastar mig."

"Filip, min stackars Filip, hur onaturligt är ej detta språk på dina läppar! Förlåt mig — jag var orättvis! Jag vet att du väl lefver som en poet, men utan att återkalla Filip Thurnés stormiga ungkarlsdagar . . . jag vet att inga andra qvinnor än din städerska och din sångmö göra dig besök."

I det hon glädtigt uttalade de sista orden, räckte hon sin man med en blick af själfullt förtroende handen öfver bordet.

Nästa ögonblick satt Filip icke längre midt emot, utan på soffan bredvid Lilia, och medan han höljde hennes händer med smekningar och kyssar, fortfor hon:

"Ja ja, min dyre Filip, min alltid dyre Filip, du svär att äfven hädanefter vara mig trogen?"

"Hvad behöfs eden derom!" stammade han, lågande af sällhet och berusning. "Kan jag blifva dig otrogen — har du ej dömt mig till ett evigt slafveri? Kommer jag ej alltid vansinnigare tillbaka, än då jag reste bort!"

"Men du är ändå ingen älskare efter det gamla romantiska mönstret: du skulle då, likt draken, bevaka din skatt, utan att någonsin våga lemna den. Men du . . . . ah fy, fy — din natur uthärdar ej att länge i sänder lefva i en äkta älskares öfverspänning: du måste bort och rusta, för att hemta ny näring åt ditt hjerta."

"Ja ja, jag erkänner att jag är en stackars bräcklig natur. Men om du på detta sätt vill göra dig mödan att qvarhålla mig, så . . . ."

"Hvad du i afton ser bra ut, Filip . . . . Den eld, som lyser i dina ögon, elektriserar mig . . . . Ack, hur orätt vi haft, då vi betviflat att den full-

komliga sällheten en dag skulle tillhöra oss! Jag känner på mitt hjertas oroliga slag . . . ."

Hon höll upp, liksom hon sagt för mycket.

"O, hvad . . . . skynda — säg, hvad känner du?"

". . att jag icke bedragit mig!" Och Lilias arm smög omkring Filips, hvarvid hon lekfullt kastade det röda skärpet äfven kring honom. "Så håller jag dig qvar, elake man — men om du söker undkomma . . . ."

"Hur går det då, mitt lifs älskade drottning?"

"Det blir då jag som skall fly dig, ty jag är svartsjuk: jag delar ej med någon!" Medan hon ännu talade, nalkades hennes mjuka, varma läppar Filips.

Det var lätt för denna sirén att få den stackars poeten yr i hufvudet. . . . .

Han lofvade allting, utan att följande morgon komma ihåg ett enda af sina löften.

Han egde blott *ett* minne: *det* att han, från att vara den olyckligaste af män, blifvit den lyckligaste.

Emellertid föll det honom ej in att fresta sin lycka genom att förlänga den.

På sagd tid lemnade han Ribyhus. Till och med denna omvexling utgjorde en förhöjning af sällheten, en sällhet ej fördystrad af någon aning om de förhållanden, under hvilka han skulle återse det.

14.

HUSTRUN UNDER SIN MANS FRÅNVARO.

"Han kan aldrig slita sina bojor, som han med förtjusning kysser, då jag för dem till hans läppar!" sade den unga makan, der hon, qvarstående vid fönstret, såg efter den släda, som bortförde hennes man.

"Aldrig", tillade hon vidare i sina tankars djerfva öfvermod, "skall han ens kunna uppta den flyktigaste känsla, som förnärmar hans afgudiska böjelse .. . . . Åh, frukta icke, min far: jag har funnit medlet att för evigt qvarhålla denna fjäril . . . . Hans kärlek skall blifva ännu vildare, ännu mera slafvisk . . . . Stackars Filip, hur jag ömkar dig — men jag kan ej hjelpa det, ty om jag skulle älska . . . äfven då jag älskar, vill jag herrska, icke lyda!"

Hon gick att sätta sig på samma soffa, der hon aftonen förut suttit med Filip.

Hon lutade sig intill den dyna, der hans hufvud hvilat . . . . hon kysste den och fällde tårar i de blommor, der *hans* tårar mer än en gång fallit.

"Vore han blott icke i vissa fall så totalt utan kraft . . . Gråta, rasa för de marter en qvinna tillfogar honom, och ändå vara färdig att knäböjande emottaga hennes minsta gunst . . . . Och sedan dessa melankoliska elegier . . hvad de förarga mig!"

Hon kastade dynan åt andra sidan, och lät sina små fötter sparka emot den.

"Hvad har han väl att beklaga sig öfver . . . hur mången man eger den lyckan att, efter tre och ett halft års giftermål, vara tokig i sin hustru . . . Hade månne denna lycka tillhört honom, om *jag* varit som andra . . . Och hade han kunnat hoppas och drömma om ett jordiskt eden, ifall jag ej så sällan framtrollat det! Han får ibland lida länge, lida grymt, det är sant, af min köld, af min sjelfviskhet, min elakhet — ty jag är elak — men allt detta är lifvande för nerverna, för själen, som eljest redan skulle tröttnat under tyngden af sin korta sällhetsperiod."

Hon tog upp ur sitt hemliga gömställe en medaljong med Filips porträtt — han trodde den ligga i byrålådan, dit hon så lugnt lagt den, då han året förut skänkt henne den till julgåfva.

Hon betraktade det lilla porträttet med blickar, som ovillkorligen skulle lockat Filip tillbaka, om han sett dem.

"Huru milda och älskliga äro ej dessa drag — huru kärleksfullt de se på mig . . . Lyckligtvis erinra de ej om hans ton i går afton . . . . jag tycker icke om att han visar kraft på det sättet! Det var ett skämt, och ändå höll jag på att bli rädd . . . jag sade mer än jag bort säga . . . jag väckte honom kanske till misstro . . . . Men nej, hans öppna, tillitsfulla hjerta har redan glömt alltsammans . . . . hvarföre skulle han också frukta — ifall han mins mina ord — att bli spionerad: han har ju ej en enda handling att dölja . . . . Men om han behöfde att

dölja något — om han en dag nödgades förställa sig . . . .”

Vid denna tanke sprang hon upp, och en iskall beslutsamhet stod på hennes panna.

I samma ögonblick klingade bjellror på gården.

Skulle han redan återvända . . . .

Hon gömde skyndsamt medaljongen och smög till fönstret, rodnande, darrande likt en ung flicka.

Hela det kalla, beslutsamma uttrycket var försvunnet — försvunnet gäckeri, stolthet, inbilskhet. För några sekunder var hon en gång i verkligheten ett skönt barn.

Men det var icke Filip, utan doktor Warvner, som hoppade ur släden.

Lilia gjorde först en helt ful och ytterst barnslig grimas; derefter slog hon med handen ett lätt tecken i luften, liksom hon plötsligt fått en idé, och sist skyndade hon in i nästa rum, der doktorn fann henne lekande med de små.

”Ah, se vår käre doktor! Var så god och stig åter in i salongen: jag skall straxt komma! Men jag säger förut att det i dag blir fastedag på Ribyhus — n. b. hvad trefnaden beträffar: min Filip är rest!”

Doktorn, som under denna långa helsning ej fick tillfälle att säga ett enda ord, men väl att *se*, nödgades nu draga sig tillbaka.

Månne hon var okunnig, denna intagande lilla mor, om de blickar af verkligt välbehag, hvarmed den allvarsamme doktorn stundom åsett hennes små naturliga komedier? Troligtvis icke, enär hon särskilt

beredde honom en ögonfägnad eller kanske, rättare sagdt, sig sjelf en liten förströelse.

Ensam i salongen, gick den unge doktorn att på ett husvant sätt taga plats framför brasan, medan han afvaktade värdinnans ankomst.

Under det sista fjerdedels året — inalles var det sex månader doktor Warvner innehaft sin befattning — hade hans praktik blifvit ytterst blomstrande, och man hade så till vida öfvervunnit sina små antipatier mot hans så kallade högmod och dito tröghet — hvilken sednare man märkt icke härflyta af brist på deltagande — att både män och qvinnor utsett honom att bära sina förtroenden.

"Det är", sade man, "något så stadigt hos den karlen, något så lugnt och genomhederligt, att man kan begära äfven andra råd af honom, än de som tillhöra hans kall!"

Om detta behagligt inverkade på honom eller om det tvärtom besvärade, kunde ej lätt gissas, ty han gaf ej sina intryck luft; men så mycket var säkert, att han ingenstädes *borta* trifdes så väl som på Ribyhus.

Detta var ock helt naturligt.

Hittills hade han aldrig i lifvet egt hvarken något vänskaps- eller kärleksband — huru skulle han då kunna emotstå Filip, som i sig förenade ett förgånget ungdomsminne med mannaålderns nya, varma och utan tvifvel varaktigare känslor!

Men om vår doktor i verkligheten icke egde något band, så blef det åtminstone hädanefter hans eget fel, om han ej skaffade sig ett.

Redan hade man gift bort honom med fem unga flickor och lika många enkor, hvilka sednare isynnerhet
behöfde hans vård; men den orubblige läkaren satt

vid de skönas soffor med samma min, som han satt vid en gammal gummas.

Aldrig sträf, alltid välvillig, men utan det ringaste tecken till fjesk eller minsta skymt af två sorters deltagande. *Hans* rättade sig alltid efter sjukdomens ståndpunkt, ej efter den sjukes.

Man upphörde nu på en tid att sysselsätta sig med hans giftermål, ty man hade — gud vet hvarifrån — fått tag i den nyheten, att doktorn för längesedan förlofvat sig med en fattig flicka, som han ej ville svika.

Arnold lät dem göra och säga hvad de behagade, och sade lika litet nej som ja.

Om han vågat, skulle han emellertid gerna velat uppfinna något slags häng-lås att sätta för vissa sqvallrande damers läppar. För ett par herrar hade han sagt att han verkligen egde modellen till ett sådant, men att han ej vågade begära patent på dess tillverkning.

Medan vår doktor nu satt der och väntade, fick han ögonen på en liten biljett, adresserad till honom sjelf.

Han tog den och läste ifrigt de af Filip i hast skrifna raderna:

"Om du hunnit hit innan min afresa, skulle jag sagt dig att du icke är så dålig psykolog som jag trodde.

Jag reser bort med himlen i hjertat, jag omfamnar hela verlden, och ger f-n om allmänheten vill läsa mig eller ej: jag är ändå säker på att han kommer den dag, då jag tages från hyllan, vädras och befinnes vara — icke så rasande.

Broder, jag anbefaller i din vård mina dyraste skatter: min tillbedda hustru och mina tvänne små

amoriner, dessa gudomliga utstrålningar af min gudomliga Afrodite.

Skratta ej — jag vill ej kallas en narr, derföre att jag svärmar några linier utom *din* kalla verld.

Ack, du vet icke du hvad salighet är — du har ej legat i själtåget och blifvit uppväckt — du vet ingenting, du anar ingenting, min stackars Arnold! Kärleken är för dig en myt, och en myt som du tyvärr aldrig skall komma att genomskåda.

Beklagansvärde dödlige!

Hur skall jag kunna bära bördan af den odödliga lycka, som framtiden visar mig! Jag reser bort att bereda min själ, och då jag återkommer, skall jag säga till mig sjelf:

Dig återstår intet att önska!

Din

Filip."

Lyckligtvis anade ej vår poetiske äkta man, då han tecknade den nedersta meningen, att den, med undantag af de två sista orden, bokstafligen skulle gå i fullbordan.

Under läsningen af denna biljett hade Arnold samma utseende som han troligtvis skulle haft, om han afhört en febersjuks utsväfvande fantasier.

"Stackars svärmare!" var allt hvad han sade.

Men han visste ej att han tänkte högt.

"Hvarför just *stackars?*" frågade en ljuf röst bakom honom.

Den unge doktorn reste sig och framrullade Lilias favorit-stol; derefter svarade han med ett lugnt småleende:

"Kan man väl säga annat om den, som skrifver så der!"

Han framräckte Filips utgjutelse.

Den unga frun glödde som en ros, då hon återlemnade biljetten.

Af alltsammans var det egentligen blott en sak, som förvånade henne.

Hon förstod att doktorn så tjenstfärdigt visat henne det lilla brefvet för att sjelf göra sina iakttagelser — hvad behöfde han mer än *tro?*

"Det ser ju ut," yttrade hon, i det hon antog minen af en häpen förvirring, "som om jag egt en försvarare!"

"Åh, en sådan kunde fru Thurné aldrig behöfva, och allra minst hos sin man!"

"Hvad syftar han då på?"

"På ett ögonblicks oroligt lynne, som en gång anfäktade honom."

"Nåväl, herr doktor, hur artade sig denna anfäktelse? Vi arma qvinnor äro nyfikna, äfven när vi sörja och längta."

Det låg i Lilias ton och ord något som stack doktorn på hans väns vägnar; och dessutom låg i hela hennes utseende och väsende något helt olika det begrepp doktorn hade om sorg och längtan.

Han öfverraskades af att, medan hon läste biljetten, tydligt finna en hemlig triumf på hennes vackra ansigte — kanske fans der äfven ett uttryck af sällhet, men då var det snarare fåfängans än hjertats.

"Den der anfäktelsen, min bästa fru Thurné . . . ja, om jag ändtligen skall säga sanningen . . . ."

"Gör det!

". . den hade allt möjligt syskon-tycke med en inom sig sluten förtviflan. Filip var också tviflare."

"Ah, min gud — vurmar han på något i religionssaker?"

"Nej, icke som jag vet."

"I hvad fall var han *då* tviflare?"

"Den tiden nästan i allt."

"Huru?"

"Han tviflade på sig sjelf, på er, på sjelfva den kärlek och lycka man allmänt anser honom njuta."

"Anser?" upprepade Lilia med en ton af oefterhärmlig förebråelse.

"Jag sade detsamma jag, och nu syns det ju att Filip erkänt det både jag och alla andra hade rätt."

"Och emellertid" . . återtog Lilia dröjande . . . . Doktorn tittade rakt i elden, utan att låtsa förstå afbrottet.

". . emellertid ser det nu ut som om herr doktorn icke skulle ha lust att försvara samma sats, ifall Filip ånyo fölle i samma tvifvel?"

"Minsann är icke detta också sant: tviflet smittar."

"Och detta säger herr doktorn åt mig?"

Lilia utbrast i ett klingande skratt.

"Hvarför icke, då det ej sker på skämt! Jag skulle anse orätt att skämta öfver ett ämne, som rörer Filips innersta lif."

"Ah, denna docerande ton kan jag icke alls lida, och icke heller denna min af, gud vet hvad . . . . Nej, min käre doktor, se lite mindre tråkig ut, om vi skola språka!"

"Jag är ledsen," svarade Arnold, allt mer och mer undersam öfver den förvandling den unga frun uppenbarade, "jag är ledsen att ej kunna hörsamma befallningen; men saken är att jag på intet vis känner mig stämd för någon glädtighet."

"I så fall gjorde doktorn orätt i att komma hit."

"Det är visst möjligt."

"Filip litade på att han icke besvärade, då han pålade doktorn den omsorgen att se efter hans små skatter."

"Jag är också icke på minsta sätt besvärad. Jag önskar uppriktigt att kunna vara fru Thurné till något gagn; och mer än gerna stå mina ringa sällskapsgåfvor till tjenst, då ej praktiken upptager mig."

"Men, min gud," utbrast Lilia med en min af den mest skälmaktiga och elaka förvåning, "hvar har då doktorn kommit öfver hela denna uppsats af gamla förlegade talesätt — sannerligen om salig doktor Hultberg kunnat uttrycka sig mera cirkladt och kallt. . . . . Men låt oss nu vara vänner — annars . . ."

Hon upplyfte hotande fingret.

"Hvad annars?"

". . gör jag doktorn till min ödmjuke tillbedjare."

Detta gyckel föreföll troligen Arnold gå något utöfver gränserna för en ung dams glädtighet.

Just emedan Lilia i sin mans närvaro aldrig fört detta fria språk, klingade det desto vidrigare för doktorns öron. Var detta verkligen samma Lilia, som (då han undantog den enda gång hon så obeskedligt skämtat med Filip öfver hans söfvande poesi) annars alltid i sitt väsende var mild och ljus som en solstråle, i sina ord ren som nyfallen snö?

Lilia märkte rätt väl att, om hon än öfverraskat doktorn, han likväl ej syntes hågad att ge sig vid första anfallet. Och icke heller syntes han hågad att begagna sig af den förtroliga ton hennes egen otvungenhet medgaf.

"Beklaga mig, fru Thurné, att jag, uppfödd i ett gammaldags-hus och utan att ha egt lyckan af ett lifligare sällskapsumgänge, helt och hållet saknar den fyndighet, som tillhör en lekfull konversation. Det är emellertid en saknad, som drabbar mig ensam."

"Men jag vet icke att jag inbjudit doktorn till någon lekfull konversation?"

"Det var då ett misstag jag begick?"

"Utan tvifvel, ty jag vill minnas att jag helt enkelt sade att vi borde blifva vänner, emedan jag i annat fall ärnade göra doktorn till min ödmjuke tillbedjare."

Detta var för starkt.

Doktorn rodnade, emedan den unga frun underlät att göra det.

Hon låg helt vårdslöst uppkrupen i hvilstolen och såg så allvarsam och djupsinnig ut som om hon talat i det mest allvarsamma ämne.

"Denna qvinna", tänkte Arnold för sig sjelf, "är antingen en fulländad kokett, eller gör hon uppenbart narr af mig."

Till henne sade han med köld:

"Vi äro vänner utan något alternativ, ty jag är för mycket läkare att önska höra ett fruntimmer tillstå det hon ej förmått gå i land med sin föresats. Jag vet ganska väl hvilka kriser som följa på damernas små förtrytelser."

Lilia drog på axlarna och kastade en ömkande blick på sin gäst.

"Vill ni slå vad?" sade hon.

"Hvarom då?"

" . . att jag i dag om två månader har min kallsinnige doktor der den der pallen nu står."

Arnold spratt till.

"Således vid de der små fötterna? Men hur mycket jag än beundrar dem, så blir det ändå icke på knä."

"Vi få se!"

"Utan vad då?"

"Hvarför icke — jag har lika mycket medlidande med doktorn som doktorn nyss visade mig, ty jag vet att männerna äro ännu mindre hjeltar än qvin-

norna, då det kommer an på att bekänna en villfarelse."

Sedan Lilia yttrat detta, sprang hon bort till ett bord, der ett elegant skriftyg med åtföljande tillbehör stod.

Hon satte sig och började röra omkring i småsakerna — tydligt sökte hon något.

Med ett alldeles eget intryck följde Arnold hvarje af hennes rörelser. Han ville försöka att vända bort sina ögon, ty det var ju alltsammans ett enfaldigt lekverk, men dessa ögon vändes dock ovillkorligt tillbaka åt samma håll.

"Nå, ändtligen!" sade Lilia, i det hon höll upp en helt liten bok.

"En almanacka!" tänkte doktorn undrande.

Lilia slog upp ett visst blad.

"Den 28 Januari," sade hon så okonstladt som en ung flicka, hvilken tecknat sig till minnes datum för det oskyldiga vadet om ett skålpund konfekt — "jag sätter ett kors, doktor, för den 28 Mars!"

"Verkligen, min fru?" yttrade Arnold med en hånfull röst.

"Verkligen, min herre! Och nu råder jag er oegennyttigt att göra all er flit att uppfinna ett recept, som kan skydda er från den sjukdom jag förespått, och hvars första symptom ni redan kunnat observera, om ni varit en *skicklig* läkare."

"Huru" — doktorn bjöd till att le, ehuru leendet, sanningen att säga, blef något tvunget — "huru ... skulle trolldomen redan ha verkat?"

"Det frågar han!" utbrast Lilia och slog händerna glädtigt tillsammans. "Han märker icke, den gode doktorn, att han redan en hel qvart haft en annan ton .... Men farväl nu: jag går att skrifva till min dyre, dyre Filip, och skall berätta vårt lilla naiva vad!"

"Fru Thurne", svarade Arnold, kämpande att återvinna sin så oförberedt förlorade värdighet, "jag är mycket ledsen att nödgas förklara, det trägenheten af mina göromål troligen skall hindra mig ifrån att förlora det der lilla naiva vadet . . . Och tillåt mig nu rekommendera mig!"

15.

KORRESPONDANS.

Morgonen derefter erhöll doktorn följande bref:

”Min gode doktor Warvner!

Jag har stundom den elaka, kanske oädla, vanan att, till döljande af mitt hjertas verkliga känslor eller smärtor, låtsa en onaturlig, en upprörande glädtighet; och hvilka bisarra infall som då komma öfver mig, är jag i stånd att yttra dem.

Ack, min gud, jag vet väl att jag är alltför öfverdådigt barnslig att vara 20 år!

Men hvad skall man ta sig till, då man alltid blifvit bortskämd?

Jag gråter i dag öfver mitt oförlåtliga gyckel, min verkliga galenskap i går — hvad mera kan jag göra?

Ja, det är sant, jag kan erkänna den och ödmjukt bedja om förlåtelse. Denna förödmjukelse anser jag ej mer än rättvis, och jag är alltför lycklig, om jag kan öfvertyga doktorn att allt det tokeri, jag i går pratade, icke skedde af bristande aktning, utan af tanklöst oförstånd.

Den som i grund känt mig, skulle blott ha skrattat åt mitt upptåg, men herr doktorn, som endast känt mig i sex månader, och dertill under en tid då jag varit lycklig, kan icke bedömma min karakter i andra förhållanden.

Jag stackars toka!

Jag vet icke hvarföre jag ej i doktorns närvaro kunde gjort detsamma, som jag gjorde både före och efter den, nemligen gråtit. Ja, jag fortfar att gråta derföre att Filip, i trots af den sällhet han påstår sig känna, likväl öfvergifvit mig.

Ännu en gång: emottag min ursäkt, och — för Filips skull — straffa mig ej genom att bli länge borta; och, om möjligt, glöm för evigt detta ovärdiga skämt af

den barnsliga och ångerfulla
Lilia."

Doktor Warvners svar:

"Min bästa fru Thurné!

Aldrig ett enda ögonblick har jag betviflat det jag ju var mål för ett litet gyckel; men lika fast har jag äfven varit öfvertygad att det icke härflöt af ond afsigt.

Något slags förlåtelse å min sida kan icke komma i fråga, enär det är fruarnas gamla privilegium att pröfva sin lilla retlighet först på den äkta mannen och sedan på vännens tålamod.

Hädanefter som hitintills har jag det nöjet att, så ofta mina göromål tillåta, gästa på det trefliga Ribyhus.

Med högaktning och vänskap fru Thurnés
förbundne tjenare
Arnold Warvner"

Efter denna korespondans dröjde det emellertid fyra dagar innan doktorn kom att förnya sitt besök.

Då han inträdde, låg Lilia blek och nedslagen på soffan.

Så snart hon fick se Arnold, räckte hon honom helt okonstladt sin hand, men vände sig i detsamma bort för att qväfva en snyftning.

"Min gud, min gud, hvad skall jag tro?" sade hon — och sista uppträdet med doktorn var som det aldrig funnits till. "Han hade lofvat att skrifva ifrån U., och jag fick intet bref i morse . . . . åh, det är rysligt!"

"Men, min goda fru Thurné, det kan ju icke vara bref förrän i morgon."

"Hvad . . . verkligen?"

"Räkna bättre efter, så skall frun finna det!"

"Ack, månne det kan vara så?" Lilia reste sig till hälften och torkade med de långa sköna silkeslockarna bort de klara tårar, som rullade utför kinden.

Hon var verkligen bra hänförande under denna strid emellan den flyende fruktan och det nyvaknade hoppet.

Doktorns blick irrade öfver det tjusande ansigtet, och i det han satte sig — likväl på tillbörligt afstånd — uttalade han sin fasta öfvertygelse att fru Thurné nästa dag skulle vara lika glad och lycklig som hon i dag var orolig och olycklig.

"Men jag är det icke längre, se'n jag fått tänka mig för. Hvad det var väl att doktorn kom och hjelpte mig att räkna! Vi qvinnor äro ändå på det helt bra svaga käril: den minsta motgång böjer oss."

"Och den minsta medgång höjer er åter . . . . Men hvad kunna vi nu hitta på för att roa fru Thurné?"

"Åh, gå icke så långt, min tröstrike vän: om jag

än aftorkar mina tårar, är jag likväl långt ifrån disponerad att tänka på någon förströelse."

"Men . . . . "

"Säg ingenting, herr doktor! Hvad jag afundas barnen: *de* sofva nu som bäst de! Jag ville kunna sofva jag också, sofva bort några långsamma, ledsamma veckor!"

"Hvilket kanske betyder att fru Thurné under denna tid mest älskar ensligheten?"

"Om jag än så gjorde, skulle jag väl ha rätt dertill? Filip komme att besvara denna fråga med nej."

"Likasom jag."

Två dagar sednare fick Arnold en ny biljett:

"Bäste doktor!

Jag vet att ni ärnar er till Ribyhus i dag, men jag är just i dag vid ett förtvifladt vedervärdigt lynne — blottställ er ej derför!

Jag har fått min Filips bref: han längtar redan, skrifver han; men om det vore verkligt, komme han åter. Nej, jag behöfver vara ensam i dag och förtreta mig *riktigt*, för att sedan bli god."

Doktorn återsände blott dessa ord:

"Min fru!

Jag lyder er befallning så mycket hellre, som jag ej vet huruvida jag skulle hunnit från staden, dit jag nu reser för en vigtig konsultation, hvars utgång jag i morgon skall berätta er."

16.

POETEN OCH HANS STÄDERSKA.

Det var nu närmare tre veckor som vår unge possessionat lefvat i hufvudstaden.

Under denna tid hade han ej mer än en enda gång besökt sin lilla lokal 4 trappor upp, och då endast för att tillsäga madam Malmelin om eldning.

Den lycksaliga sinnesstämning, i hvilken han rest hemifrån, gjorde honom mera böjd för sällskapslifvet än för ensligheten och sånggudinnorna, och han blef så indragen i hvirfveln af allehanda förströelser, att det först vid slutet af tredje veckan föll honom in att "resa åt landet".

Det var alltid under denna pretext som Filip skilde sig ifrån vännerna och den förnäma lokalen, och vi se honom just nu — sedan nattsäcken blifvit packad — stiga i släden och företaga den långa resan från Norr- till Södermalm.

Släden stannade framför ett af dessa egna hus, hvilka från *ena* sidan hafva den elegantaste ingång vid reel gata, der det visar tre magnifika våningar, men som, då man går öfver de mörka gångarna, på

andra sidan föra icke blott trappa efter trappa upp, utan äfven låta oss passera öfver åtskilliga små gårdar, tills vi slutligen efter beräkning böra kunna se ner ifrån en förfärlig höjd. Men då vi se ut, finna vi oss ha en bergig gränd på blott några alnars mellanrum ifrån fönstret.

Huset, som blifvit bygdt efter den dosserande marken, utgjorde sjelft ett helt stort berg.

Filip hade gått in från den förnäma sidan; men sedan han sjelf tagit sina mobilier om hand, begaf han sig, med nattsäcken i ena handen och schatullet under armen, uppför de omtalta trapporna, och klappade slutligen på en viss dörr i den mörka gången.

En medelålders qvinna, af ett ärbart och särdeles trefligt utseende, kom och öppnade.

Det var Filips städerska, den högst aktningsvärda madam Johanna Malmelin, som i många herrans år, alltsedan hon blef enka efter den mest eftersökte och firade postlins-zinkare i Stockholms stad, haft sin vindskammare i detta hus. Och det hade burit så bra till för Filip, att han fått *sin* bredvid denna förträffliga dams.

Madam Malmelin lefde af ett eget slags yrke, hvilket hon, som, efter hvad hon sjelf lät förstå, var född med geni, drifvit till ett verkligt konstnärskap.

Men för att förstå detta yrke, måste man kasta en flyktig blick tillbaka öfver Malmelinskans anor.

Hennes far, som till profession varit målare, hade ofta begagnat sig af dotterns påfallande tycke för yrket och låtit henne vara med om hvarjehanda "strykning."

Men unga Johanna, som snart ledsnade vid att se blott en färg i sänder, började först att göra sig

förtrolig med marmorering och sedan med allt slags schattering, tills hon slutligen fick lust att på papper pensla upp de mest beundransvärda blomster-buketter, solar och stjernor.

Hennes rykte blef snart kändt bland jungfrurna i grannskapet, kom derefter till kuskar, betjenter och lärgossar, ja ända till åtskilliga gesäller, och man började beställa hos henne målade bref, på hvilka sedermera kärleksqvalen, frierierna, namnsdags- och födelsedags-lyckönskningarna skrefvos.

Allt detta gaf likväl icke mycket, så länge hon blott kunde måla brefven.

Men hvem förmår ana sitt ödes skickelse!

Sedan Johanna följt sin far till grafven och sin mor till fattighuset, såg det till en tid ganska mörkt ut för henne, men det varade dock ej länge.

Målarens enka, dotter af en fattig prestman och icke utan ett slags uppfostran, hade först vid sin ankomst till fattighuset blifvit uppskattad efter sitt rätta värde.

Hon hade alltid varit en beskedlig qvinna, som ej gjort en mask emot, utan stilla suttit i en vrå med stickstrumpan i hand från morgon till qväll, och låtit huset sköta sig sjelft så godt det kunde.

Men nu en värderad medlem i ett samhälle, der den ena var så god som den andra — hon hade alltid haft för mycken respekt för sin man att känna sig i jenbredd med honom — började hon utveckla vissa anlag för en sjelfständig tillvaro.

Hon kunde skrifva alla sina med-sällskaparinnors bref och i riktig ordning sammanfatta den mängd skilda detaljer, som anförtroddes dessa bref.

Vidare kunde hon uppsätta deras sista testamentariska dispositioner — såsom: "madam Runström skall ha den grå duken . . . Anna Lena de svarta strumporna",

m. m. — deras råd och förmaningar från dödssängen till döttrarna. Och än mer: en vacker dag öfverraskade hon sig sjelf på den oväntade talangen att författa en döende moders afsked på vers.

Efter den betan var hennes rykte stadgadt: hon blef regerande drottning på fattighuset, och hennes dotter, den presumtiva arftagerskan till en sådan mors egenskaper, bidrog än mer till hennes ryktes förhöjande derigenom att hon rekommenderade sin mor såsom diktarinna till de bref hon sjelf målade.

Äfven sedan Johannas giftermål med den berömde postlins-zinkaren, hvilken på sitt sätt ej var mindre artist, fortfor bolaget emellan mor och dotter.

Och den förra inlärde den sednare med så trägen ihärdighet alla sina konst-termer, sina *fina* vändningar, sina *rörande* vändningar, sina *kraftfulla* vändningar, att hvad det led på år och dag, kunde slutligen Johanna sjelf göra vers.

Vid mannens och moderns död, som nästan träffade henne samtidigt, hade den vettgiriga qvinnan hunnit förvärfva bådas talanger och förena dem i sin egen person.

Sedan hon försökt sig i tvänne utomordentligen lyckade grafskrifter, den ena tolkande en makas, den andra en dotters sorg, hvilka profstycken alltid lågo framme till beseende, hyrde hon sig den omnämda vindskammaren och annonserade om en person, som zinkade och kittade alla slags söndriga postlinskärl och som derjemte emottog beställning att måla och skrifva bref och verser, så väl glada som sorgliga, "allt till billigaste priser."

Man kan nu lätt förstå, hvilka sympatier som måste ega rum emellan poetissan Johanna Malmelin och poeten Filip, hvilka ödet gjort till grannar.

Den värdiga qvinnan hade nedlåtit sig att emottaga städning hos några herrar i huset, och som Filip var en af dem, blef bekantskapen snart gjord och knöts innan kort så varmt, att madam Malmelin ej nog kunde beklaga att den stackars unge herrn icke hade sina saker så ställda, att han jemt fick bo i sitt hem.

Vår poetiska madam hade också, utom städningsarfvodet, en reel vinst af Filips grannskap.

Då hon sopade golfvet om mornarne, brukade hon gå lutande ungefär i samma ställning som man ser de stackars gatstrykerskorna gå och leta vid rännstenarna efter ben. Madam Malmelin visste nog hvad slags ben hon letade efter.

Här låg bakom en stol en hopvriden papperslapp, der under soffan hade kommit en annan, och der i kakelugnsvrån en tredje.

Då Filip skref, ref han ofta sönder och strödde det förkastade omkring sig, men Malmelinskan visste hvad det dugde till.

Och aldrig, icke ens i de första dagarna af hennes blomstrande författarebana, hade kunderna varit så nöjda med hennes snilleforster som nu. Hon förklarades enhälligt vara ett riktigt underverk, ty i stället att skrifva ut sig, lefde hon upp och blef splitter ny . . . .

Men vi vända åter till Filip, som, efter att ha knackat på dörren till Malmelinskans bref-byrå, nu såg henne med en halfzinkad postlinskruka i hand komma och öppna.

"Nå, min nådige gud . . . herr Filip" — hon hade tillåtelse att begagna denna förtroliga benämning — "är herrn ändtligen här! Hvad har herrn tänkt på . . . jag har rättnu eldat upp ett helt mått ved, och ändå kommer han ej hem!"

"Banna mig ej, mutter: jag har haft mina stora, stora hinder!"

Och han klappade dugtigt om madam Malmelins smala axlar, som sågo ännu tunnare ut i den tunna, urtvättade bomulls-shalen.

Det var gudnås så, att Malmelinskan mera lefde på sitt rykte än på sina inkomster.

"Vet han hvad, herr Filip . . . men slå då i guds namn ej sönder potpurri-krukan . . . vet han hvad?"

"Det kommer an på hvad frågan är om att veta?"

"Jo, just det, att jag icke tror ett ord längre af hela historien om den fattige studenten, som är upptagen af lektioner hela året om, utom de dagar han stjäl sig till att lefva för sig sjelf på sin vindskammare."

"Men, min förträffliga madam Malmelin, borde jag ej få komma in någorstädes, innan vi fördjupa oss i så vidlyftiga afhandlingar? Jag försäkrar att en kopp kaffe skulle smaka alldeles gudomligt."

"Kom då!"

Den värda madamen satte ned krukan, slog igen sin egen dörr, och öppnade Filips.

"Är det i ordning kanske?" småmyste hon.

"Var det då någonsin annat — har jag ej min goda Norna, som på sina fem fingrar känner hvad jordens arme son behöfver . . . ."

Diktarinnan nickade med en ödmjukhet, som klädde henne förträffligt.

"Hör på, kära beskedliga madam Malmelin: jag bedyrar att jag har en verklig vällust af att återse hen-

nes små goda ögon och den der katt-gröna shalen, som salig menniskan postlins-zinkaren gaf henne i fästmögåfva — var det ej så?"

"Jag tackar, jag tackar, både på hans och mina egna vägnar, för herr Filips goda minne!"

Malmelinskan neg och smålog, smålog och neg, men tillade derefter i en helt deciderad ton:

"Vi prata ändå icke bort det jag ville veta, och jag sätter ej på kaffepannan, innan herr Filip erkänt det han är en förnäm herre."

"Jag en förnäm herre . . . . nej, det der blir då något, som jag aldrig kan erkänna!"

"Men jag har fem eller sex gånger, se'n herrn var här sist, sett honom än gå på Norrbro, än åka i sällskap med sådant folk, som en *fattig* stackare icke lefver så förtroligt med . . . . Och klädd se'n . . . . ja ja, bekänn bara kort, så skall jag berätta något annat!"

"Grymma, egensinniga gamla Gorgone, slit då hemligheten ur mitt bröst, och vet att jag är . . . ."

"Himmel," stammade Malmelinskan, "jag anar något stort!"

"Ja, lita på det! Jag är — lyssna på de ljufva tonerna i den poetiska titeln — jag är . . . fabriksidkare."

"Fabriksidkare — han, som skrifver vers så att både stockar, stenar och berg kunna gråta!"

"Ja, denne samme Musernas ovärdige dyrkare är en rik man, som har den befängda smaken att stundom vilja vara fattig . . . . Se så der, nu är allt förrådt, allt yppadt, och ifall jag icke behöfde min Norna att vaka öfver denna lilla helgedom, skulle jag bjuda henne att bygga och bo på mitt jordagods, der dock icke alltid är lika bra som här."

"Åh, herre jesses, jag är alldeles omvriden! Jordagods . . . fabrik . . . rik man — och komma för sitt nöjes skull att bo som en fattig stackare, att bo i vindskammarn på en portion urkokt oxkött eller lutfisk med gröna ärter!"

"Madam Norna" — detta var den vanliga titeln vid glada tillfällen, ty Filip hade högtidligen förklarat Malmelinskan vara hans ödes gudinna — "madam Norna, jag hoppas att hon icke ger mig anledning till min första klagan!"

"Jag?"

"Gör mig icke till en saga i hela huset! Märker jag att jag ej får lefva ogenerad, så tager jag en annan lokal för den fattige poeten."

"Gif sig tillfreds, herr Filip: jag är kommen af folk, och vet hvad anspråk sådant har."

Malmelinskan lät gerna förstå att hon var af god familj.

"Nå, vi äro då ense!"

Filip slängde af sig rocken och kastade sig på soffan i fristaden, hvilken likväl nu i första ögonblicket icke förekom honom så inbjudande, som då han var i sitt melankoliska lynne.

Medan Malmelinskan gick ut och kokade kaffet, somnade han helt prosaiskt och drömde om en treflig middag på frimurarelogen, der han deklamerade "Stunder vid bålen", vid hvilka hela sällskapet skrek bravo, ty Filip, som var en glad och treflig värd, hade alltid tacksamma gäster.

Det var just under de lifligaste applåderna och under det vinet som raskast strömmade och glödde i de bland ljusskenet skimrande glasen som Filip vaknade vid sin Nornas återkomst med den lilla svarta bleckbrickan, på hvilken poetens oskyldiga kaffeservis på det prydligaste var uppställd.

Vår hjelte uppslog först ett öga, men slöt det igen: den syn han haft var vida angenämare än den som mötte honom.

Och det är troligt att det andra ögat icke alls rört sig, derest icke några ord ifrån madam Malmelins läppar haft den magiska verkan, att icke blott båda ögonen öppnade sig på vid gafvel, utan hela kroppen, spänstig som en fjäder, reste sig upp.

17.

POETEN OCH HANS ANONYMA GUDINNA.

"Nå, men så vakna då, kära hjertandes: jag har väl mer än kaffet!"

"Jag vill icke ha skorpor!" mumlade Filip.

"Hvem talar om skorpor! Se hit: en liten rosenröd biljett med guldkanter, som luktar förnäm rose ända bort till andra hörnet af kammarn! Den har legat här åtta dagar och väntat, och låg gjorde den i ett bref till mig, men aldrig ord var skrifvet i det brefvet."

Filip — vi beklaga häftigheten i den äkta mannens rörelser — ryckte med otrolig brådska till sig det lilla mystiska brefvet med den enkla utanskriften.

"Poeten Alexis, i sitt logis på Södermalm!"

Ännu en gång är det med ledsnad vi förklara att Filip vid nämde tillfälle totalt glömde bort att han var gift man, för att uteslutande minnas att han var poet.

Det var till *denne* som ett qvinligt väsende — utan tvifvel skönhetens och behagens dotter — hembar sin hyllning.

Huru noga måtte ej emellertid detta qvinliga väsende gjort sig underrättadt om allt hvad som rörde honom, då hon inneslutit sitt lilla bref under kuvert till madam Malmelin och på adressen tecknat: 'i sitt logis på Södermalm', hvilket tillkännagaf att hon visste det Filip äfven hade ett på Norrmalm.

Naturligtvis var det rosenfärgade budskapet af alltför stor helgd att öppnas i Malmelinskans närvaro.

Filip lade det endast framför sina ögon.

Sedan höjde han nyfikenhetens njutning derigenom att han vidt och bredt efterfrågade sin Nornas "beställningar". Och först när den hederliga qvinnan redogjort för minst hälften af de älskogsbref hon på vers och prosa författat, sedan han lemnade henne, först då fattade hans händer det lilla brefvet, hvilket redan på afstånd bränt honom.

Malmelinskan, som var "kommen af folk" och visste hvad en sådan förbindelse ålåg, förfogade sig straxt ut med kaffebrickan.

Se här hvad Filip, rodnande och djupt hemtande andan, läste i det rosenröda brefvet:

"Min herre!

Då ni läser dessa rader, tecknade af en obekant, måste jag först och främst erinra er att en skald eger många bekanta, ja vänner, som han ej sjelf känner, men hvilka derföre ej äro honom mindre varmt tillgifna än *de* vänner, på hvilka han slösar skatterna af sin rika ömhet, sitt glada, goda och själfulla snille.

Redan under flera år, för hvarje gång ett arbete af er utkommit, prydt med den kära pseudonymen *Alexis*, har min beundran varit i stigande, och jag har sagt till mig sjelf dessa ord, som jag nu vågar upprepa för er:

Alexis' öppna, eldiga och ädla själ lefver ensam.

Ensam begifver den sig på sina vingade färder, der sångens sköna genier taga honom under sitt skydd . . . .

Men ack, Alexis' hjerta har behof af en jordisk sympati, då genierna lemna honom, och du, den lika ensliga qvinnan, som dock har en själ att fatta hans, du skall tillbjuda honom denna sympati, denna rena, gudaklara sympati, som ej behöfver rodna för det den kommer först.

Skall Alexis icke fatta den qvinna, som vidare vågar säga:

Jag är din vän, blif min, och låt oss genom en oskyldig brefvexling gifva färg åt vårt lif . . . .

Jag känner alla Alexis' förhållanden, jag känner och skattar den kraft, med hvilken han strider mot ett bittert, men med rosor smyckadt öde.

Om Alexis önskar veta något om sin vän, sin beundrarinna — hädanefter, om han så vill, sin förtrogna — så må han inlemna sitt svar i fruktboden vid hörnet af Beridarebansgatan.

Adressen är blott mitt förnamn

Anima."

Må man dömma hvad detta gjorde för verkan på Filip!

Ett champagne-rus, en hel champagne-galopp galopperade genom hans blod.

Hvad ville hans första triumf, ett pris i Svenska Akademien, säga mot denna!

En qvinna, skön som himlens, sångens och poesiens gudinna, tillbedjande Filip i hans verser!

Och denna qvinna erbjöd honom sin vänskap, den kyska vänskapen emellan tvänne likstämmiga an-

dar! Sina sympatier, sina öden, allt lade hon framför honom . . . . Och till råga på allt hette hon Anima (själ)!

"O du ljufva ros, du doftande lotus-blomma, hvar är du . . . . Mina tankar söka dig — hvarföre . . hvarföre har jag ej förut funnit dig!"

Samma afton, men likväl icke förrän den så oförmodade berusningen något stillats, skref han sitt svar.

Och detta svar vittnade att han åtminstone kunnat *tänka* sig möjligheten att endast ha varit mål för en liten mystifikation, som afsett att roa sig på hans bekostnad.

"Hulda Anima!

Alexis har, vidrörd af ert trollspö, endast behöft läsa för att *tro*.

Den som skickat honom det ljufvaste, det mest hugsvalande af alla bref, kan icke ha haft för afsigt att gäckas med honom? Emellertid vågar han icke säga mer, innan han får ett nytt bref, som underrättar honom om hans väns förhållanden och fortfarande goda tankar.

P. S. För guds skull svara snart, om och när jag får se Anima!"

Detta bref kostade Filip just genom dess korthet och ofantliga obetydlighet en verklig och pinsam ansträngning.

Huru obeskrifligt gerna hade han ej svärmat ut, men den förnärmande tanke, han uppfattat, bringade

en liten helsosam kyla i hans ifver. Han föresatte sig att vara ytterst förståndig, åtminstone tills han finge se hvad hans korrespondent vidare förde i skölden.

Men att lemna denna lilla början till ett *äfventyr* utan *allt* afseende, dithän sträckte sig ej hans förstånd.

Malmelinskan blef naturligtvis ombetrodd att bära svaret till fruktboden. Och redan följande dag började vår hjelte att med största otålighet afvakta svaret.

Han trodde att den intressanta obekanta bodde i närheten, och att hon således icke kunde behöfva särdeles lång tid på sig för andra brefvet.

Men både första och andra och tredje dagen gingo förbi utan att något hördes af.

Den fjerde på morgonen sköt Filip med någon otålighet bort den magra frukost, hans Norna framsatt, en frukost som bestod af halstrad sill och oskalad potatis.

"Madam Malmelin", sade Filip med en viss högtidlighet, "jag tror att vi, efter jag denna gången blir qvar hela veckan, göra några små förändringar i vår hushållning."

"Det är ju redan gjordt, då frukosten blifvit införd."

"Visserligen . . . men . . ."

"Förr åt ju herrn bara om middagen, och någon gång om aftonen . . . Men kanske herr Filip ledsnat vid sin diet?"

"Åh nej, icke precist . . det vill säga: jag tror att jag drifvit min böjelse för poeten på vindslammaren något för långt . . . . Mången poet lefver både sämre och bättre — och kortligen . . ."

"Vidare, herr Filip?"

"Vidare, min kära madam Norna, tror jag att jag lika gerna kan försöka dikta vid en orre och en butelj portvin som vid lutfisk och gröna ärter — eller hvad sägs?"

"Ja min själ jag i den vägen kan råda hvarken till eller ifrån, ty jag diktar mest vid strömming och potatis. Men så går det inte heller så bra alltid; och om jag ej hittade ett och annat på golfvet här, som jag väl håller i värde af en orre, så . . . ."

"Huru nu, madam Malmelin — tar hon mina poesier och sätter i jungfrurnas och gesällernas kärleksqväden?"

"Än se'n, herr Filip — skulle just undra, om ej den enes kärlek kan vara så god som den andres? Jag är kommen af folk, gudskelof; och fast salig Malmelin endast zinkade postlin som gesäll, så . . . ."

"Jag svär vid alla öfver- och underjordens makter, att jag vördar den aktningsvärde postlins-zinkarens minne, men . . . ."

"Jaha, akta sig, min käre herre, att slå sopor öfver *det*, ty

Så god jag är som gull,
Ej tål jag något på hans mull!"

Malmelinskan log sjelfförnöjd öfver att ha slutat med denna impromtu-vers, hvilken helt och hållet kunde qväsa den högfärdige poeten.

Filip blef icke blott qväst, utan så förtjust, att han till fullkomlig försoning erbjöd sig att hjelpa madam Malmelin med ett namnsdags-bref, som hon just då hade "i görningen"; och detta bref borde vara mycket "sprättigt", emedan det var beställdt af en elegant barberarelärling såsom hans första hyllning till en af jungfrurna hos amerikanska ministern.

Ofvanpå allt detta höllo poeten och poetissan middag på orren och portvinet, hvartill ännu ytterligare — det lyckade namnsdagsbrefvet till heder —

kom en slängrätt. Men så var det också ett hyllningsbref, hvars make ännu ingen barberarelärrling presenterat sin utvalda.

Men dagen derpå, ehuru äfven den blef kalas-dag, kände sig Filip ännu mindre road i sin lilla lokal.

Han hade inga egentliga fantasier, ty all hans tankekraft vändes kring den obekanta, som fortfor i sin tystnad.

Och då nu ett par af Filips ungdomsvänner lyckades hitta rätt på hans andra bostad och skrattande begärde att blifva insläppta i helgedomen, hade denna förlorat sitt förnämsta behag.

Han hade här njutit alltför många sälla och qvalfulla stunder vid minnet af sin enda kärlek, att tåla dessa minnens vanhelgande genom att upplåta denna kammare för annat skämt än det oskyldiga, som förekom emellan honom och hans städerska.

Han återflyttade således till sin lokal på Norr.

Det faller af sig sjelft att Malmelinskan dessförinnan ombads att nu, då intet inkognito mera fans, besöka honom i hans egentliga hem, så fort något bref anlände.

Men Filip hade hunnit att vara både värd och gäst flera gånger, innan Malmelinskan en tidig morgonstund, högtidsklädd i hatt och kappa — hon var ju af folk, gud bevars — kom att aflägga sitt första besök.

"Välkommen, min dyrbara Norna!" sade Filip glädtigt. "Har jag någon post?"

Och post var det.

Men denna gång kunde Filip ej ålägga sin längtan något band: han tryckte Malmelinskan ner i en länstol, satte för henne lemningarna af kaffe-serveringen och skyndade in i nästa rum, der han med en otålighet, som ej särdeles skulle hafva behagat Lilia, slet upp brefvet.

Just som han väl gjort det, föll Filip troligtvis på samma tanke, ty han höll brefvet hastigt ner; men straxt derpå hade han fullkomligt lugnat sig med ett:

"Bah — det gäller ju blott poeten!"

Det nya brefvet lydde som följer:

"Jag inser att Alexis är lite misstrogen i fråga om den väninna, som erbjudit honom sin vänskap. Mem han skall dock bättre lära känna henne.

Jag hade redan velat undanrödja denna misstro, som kastar sin skugga emellan min och Alexis' själ . . . . Men tyvärr är jag bevakad.

En svartsjuk man följer nästan hvarje af mina steg, och hans misstänksamhet anar fara äfven i det ringaste.

Jag måste således äfven i denna lilla affär, så oskyldig att englarna kunde vara dess postiljoner, iakttaga en sträng försigtighet.

Anima har sett Alexis i flere sällskapskretsar, och äfven Alexis har sett Anima, ehuru hon, till följe af det tyranni hon är underkastad, ej vågat fästa hans uppmärksamhet vid sig.

Jag är ung . . jag är gift utan böjelse . . jag är hvad verlden kallar vacker: och jag rodnar ej att tillstå det, emedan jag vet att Alexis ej skall få se mig eller veta hvem jag är . . . .

Och dock, huru gerna ville jag ej muntligen språka med den, hvars tjusande och mäktiga poesi inträngt i mitt hjerta och gifvit lifvet för mig dess första betydelse . . . ,

O himmel, jag hör min makes steg! Jag hade velat gifva Alexis några råd från hans — sångmö, ty hur stolt denna sångmö är, vill hon dock ej vara svag . . . . Men jag fäller pennan.

Då tyrannen nalkas, darrar

Anima."

"Denna qvinna," sade Filip, och hans blod glödde, "har sett mig . . . måhända är det ej ensamt poeten som gifvit hennes lif dess första form!"

Välbetänkt tillade han sedan:

"Jag bör icke gå längre — icke derföre att min tillbedda Lilia har något att befara, men för denna kanske något oförsigtiga unga frus egen skull . . . Nej, jag skrifver icke, det är afgjordt. Det är en moralisk pligt, och — jag utöfvar den."

I två hela dagar utöfvade Filip troget sin moraliska pligt.

Men den tredje stod han ej längre emot.

På det hela var ju också saken, när man rätt skärskådade den, helt oskyldig, en ädel förströelse, som han ej borde missunna den, hvilken måhända härigenom afhölls ifrån att söka lika romantiska, men mera farliga.

Kanske retades Filip äfven deraf att han tvänne postdagar förgäfves väntat bref från sin hustru. Och ännu ett skäl: han hade samma middag, efter hvilken beslutet fattades och utfördes, druckit något mer än vanligt.

Det är icke nödvändigt att här införa sjelfva brefvet, utan kan det vara nog att nämna att det bar en långt eldigare karakter än han sjelf anade, och att det innehöll den enträgnaste bönfallan om ett möte . . just det han vid brefvets början föresatt sig att alldeles icke begära . . . .

. . . .

"Hvad tänker ni på?" skref hans väninna, hvars svar denna gång icke dröjde alldeles så länge som det förra, "hvad tänker ni på — ett möte? Vid blotta tanken derpå fattas min själ af förskräckelse. Men hör: om 14 dagar reser min man bort, då — få vi se."

Detta bref slutades med de omnämda råden från Filips sångmö.

Och dessa råd, ehuru de tydligt buro prägeln af att egnas åt en bortklemad gunstling, uppenbarade likväl ett förstånd och en uppfattning, som hänryckte Filip. Han fann tillika att hans anonyma gudinna med utmärkt trohet följt hans skalde-anlag på spåren och med honom anat att de i sin utveckling skulle blifva något högre än de i sin början lofvat.

Brefvexlingen fortfor emellertid, och Filip, allt mer och mer intagen, sade hvarje dag:

"Älskar jag väl min maka mindre för det att *poeten* har en liten fantasi-inklination... O, min Lilia, min dyrkade Lilia, snart vänder jag åter till dig, och Anima utgör endast minnet af — en dröm!"

Men Filip vände icke så snart åter till Lilia, ty nu skref Anima att hennes mans resa blifvit uppskjuten på 8 dagar .... Och så hette det åter 8 dagar derefter.

Lilias bref till sin make voro deremot hvarken långa eller poetiska.

De innehöllo endast korta bulletiner om henne sjelf och barnen. Men i ett sade hon:

"Du lefver ett muntert ungkarlslif, Filip, och jag beklagar mig ej deröfver, ty jag beklagar mig aldrig. Jag blott hoppas att du ej förgäter vårt sista samtal."

"Aldrig!" sade Filip, i det han tryckte en kyss på sin hustrus namn. "Att förleda *mig* till otro, dertill fordrades att Venus sjelf gjorde sig besvär att stiga ned från Olympen."

18.

DOKTORN OCH PATIENTEN.

En hel månad hade Arnold fortfarit att som en tröstande vän besöka den nedslagna Lilia.

Denna ömma maka förtrodde honom att hon ej njöt ett ögonblicks nöje längre än hon antingen lekte med sina barn eller skref långa, långa bref till sin Filip.

"Alltid samma klagan!" yttrade Arnold en dag. "En mera sjelfvisk vän skulle känna sig mycket nedslagen öfver att icke förmå något."

"Tro mig", svarade Lilia, i det hon med ett älskligt smålöje räckte honom sin lilla hand, "tro mig, jag skulle icke så öppet visa denna brist på grannlagenhet, om jag ej visste att min käre doktor är alldeles likgiltig för all artighet på sanningens bekostnad."

"Det är sant, men detta hindrar mig ej att beklaga det mina sällskapsgåfvor äro så ringa. Jag kan illa försvara mig, när Filip frågar hur jag uppfyllt min befattning."

"Hvilken öfverdrifven blygsamhet! Ha vi ej, till trots för doktorns välsignade flegma, lekt blindbock som tvänne goda barn tillsammans med lille Alban, ha vi ej ömsom dragit Sylvia i sin lilla vagn, ha vi ej spelat och sjungit för hvarandra och haft vårt parti schack, sedan barnen somnat, den ena gången i mitt knä, den andra i deras gode väns!"

För hvart och ett af dessa tillfällen, hvilka Lilia vårdslöst och oskyldigt nämde, men dem doktorn aldrig förr sammanräknat, gick en rodnad öfver hans kind.

Hon såg den ej, förstås.

Nästa gång blef det fem dagar innan doktorns besök förnyades.

Han kom eljest vanligen hvarannan, stundom, när vägen bar så förbi, hvar dag.

När han nu återvände full med ursäkter för det vinterkylan, som gjorde alla menniskor sjuka, hindrat honom från att på så lång tid se om fru Thurné, fann han den unga qvinnan icke vid lynne.

Då han framräckte sin hand till helsning, nickade hon blott och höll *sin* dold under shalen.

"Ack, jag arme syndare har fallit i onåd!"

Doktorn fann bäst att försöka skämta bort Lilias dåliga lynne.

Men hon svarade i en ton, som verkligen uttryckte något hjertslitande:

"Åh nej, min käre doktor, jag är icke en så fordrande vän. Men saken är att jag lider till kroppen och att, om jag just icke är en stackare att beherrska mig, jag icke heller är någon hjeltinna."

"Men hur är det då, min bästa fru Thurné — låt mig känna på pulsen!"

Och doktorns ton var härvid så lugn, att den tycktes tillhöra blott och bart läkaren.

Hon gaf honom venstra handen, som han fattade och behöll kanske några sekunder längre än som nödvändigt var.

"Här är en liten feber i fråga, det synes också på ögonen."

"Min bäste doktor, skratta icke åt mig, om skadan förekommer obetydlig!"

"Skadan?"

"Ja, lille Alban slog i går omkull lampan, och några droppar olja . . . . "

Lilia fullbordade icke meningen, men hon kastade utan tillgjord blygsamhet — hon hade för mycken "takt" att vara blyg för en läkare — tillbaka shalen och visade en axel, hvars hvithet, rundning och finhet Filip på tjugu olika sätt besjungit.

"Hur armen värker, ända ned till fingerspetsen!" fortfor hon, utan att låtsa märka att den hand, som undersökte det icke så obetydliga såret, känbart darrade.

"Det är ingenting farligt!" sade doktorn med en röst, hvilken likväl på intet sätt hade sitt vanliga tonfall. "Vi skola begagna några omslag, som snart komma att lindra värken."

Och doktorn lade sjelf på dessa omslag och gjorde sig en tusenfaldig möda (hvarvid hans patienter ej voro vana) att ordna dynan under den utsträckta armen.

"Icke så . . . nej, för guds skull icke så!" ropade Lilia jemrande . . . "Ack, min gud, hur ondt det gör!"

"Blir det bättre så här då?"

"Något . . . . Men ack, jag är för otålig!"

"Nej, visst icke — hur kan man vara tålig, när man lider!"

Dagen förut hade doktor Warvner sagt till en annan fru af sina bekanta:

"Framför allt måste man söka till att vara tålig — icke kan väl en oafbruten jemmer lindra plågorna!"

Nu kom lille Alban, men febern ökades af hans joller.

Och derföre fingo barnen icke i dag leka hos mamma. Och icke heller den derpå, eller derpå följande dagen.

Ty det var en ganska uthållig feber. Hvem i himlens namn har ej hört omtalas långsamheten i dessa tålamods-ödande sårfebrar!

Doktor Warvner, som väl icke försummade sin praktik — dertill var han alltför samvetsgrann — för denna vigtiga kris, ansåg den dock utan fråga behöfva all den tid och omtanke, hvaröfver han kunde disponera.

Också hade aldrig några sjukbud förekommit honom så obehagliga som de, hvilka störde honom, då han, sittande bredvid Lilias hvilsoffa, läste högt för sin älskvärda patient, hvilken nu, då hon var lite på bättringsväg, roade sig med att sy dockor åt lilla Sylvia. Och ingenting var täckare än att se denna lilla "dock-qvinna" omgifvande sig med ett halft dussin dockor, hvilka lågo strödda omkring henne.

Man hade kunnat taga henne sjelf för rätta egarinnan till dessa små näpna skapelser.

Sent omsider var dock det onda öfverståndet.

Men läs-seancerna hade nu undanträngt de föregående lekarna. Och allt mer och mer sällan fingo barnen vara inne, ty vid deras buller kunde man ej rätt njuta af allt det sköna, som inneslöts i de arbeten man valt.

Lilia började mindre ofta tala om sin saknad och doktorn mindre ofta om sin oförmåga att ej kunna roa. Man kände att man ej hade ledsamt i hvarandras sällskap.

Men man egde äfven andra förströelser än läsningen.

Både barnen och Lilia behöfde motion, det sade doktorn ständigt. Och så foro de ut på det klingande slädföret, med Arnold till kusk.

Och då nu lille Alban skulle ha sin första kälke — visst var det bra tidigt, då han ännu ej fyllt tre år — ut på isen, blef det naturligtvis mamma som åkte med Alban i knät. Och doktorn, den trygge, allvarsamme doktorn, hvad kunde han ej allt göra för Filip . . . var det icke för sitt löfte till denne som han gaf släden fart, hvarvid han stundom djupt böjde sig ned öfver den unga modern och drog omkring henne den fladdrande slöjan.

Ännu hade emellertid doktor Arnold icke för sig sjelf tillstått att han var på väg till ett af de svåraste brott — att svika sin väns förtroende.

Han bjöd icke ens till att förklara sig det välde, som Lilia alltsedan det barnsliga skämtet utöfvade på honom.

Denna barnslighet, hvartill hon i ett anfall af sjelfsvåldigt lynne gjort sig skyldig, hade hon ju formligt och ödmjukt afbedt.

Och aldrig hade sedan något derom varit fråga — och ändå . . . .

Men, som sagdt, doktorn var hårdnackad: han ville ännu försöka att dåra sig, sedan det onda gått så långt att det knappt var hopp om bot.

Ack, han var ingen god läkare för sig sjelf, fastän hela orten berömde honom!

Men alltsom tiden led fram till Filips hemkomst, blef Arnold oroligare, missnöjdare, retligare — han, som knappt vetat hvad retlighet var!

Och slutligen kom det ögonblick, då han i kall förtviflan sade till sig sjelf:

"Du har fegt bedragit dig — det är tid att fly!"

Derefter tillade han mindre strängt:

"Lyckligt att du ännu kan det utan samvetsqval . . . . Ännu ett enda besök — och sedan intet före Filips hemkomst! Blotta åsynen af honom skall befria mig från den afskyvärda yrsel, som denna qvinna tillskyndar mig . . . . mig som skulle vårda henne! Nej, Filip, tillitsfulle vän, frukta ingenting . . . du skall icke få din första bittra erfarenhet genom mig!"

Så stålsatt, kom doktorn till Ribyhus.

Hur mycket bättre för honom hade det icke varit, om han egt mod att utan ackord afbryta förtrollningen! Hade han varit en hjelte i dygd, skulle det blifvit *ödet* och icke han sjelf som närmat honom till branten . . . . Men han kom frivilligt — ty han var ingen hjelte.

Han gick in i salongen oanmäld — sådan ceremoni var redan bortlagd.

Men hur hurtig hans gång än var, hur upprätt hans hållning, hur säker hans blick, sjönk alltsammans, då han fick se Lilia — som stod vid ett af fönstren — förvirrad, troligtvis i häpenheten, fälla ett blad, som han alltför väl igenkände!

Det var ett mönster, på hvilket hon några aftnar förut under lekfullt skämt tecknat hans profil, medan han satt och klippte båtar åt Alban.

Någon förlägenhet inträdde genast å ömse sidor. Doktorn gick, efter en flyktig helsning, att röra om elden i kakelugnen.

Lilia kastade en hel packe stora mönster öfver det förrädiska hon hållit i sin hand, och gjorde sig derefter en mängd små ärenden i rummet, innan hon kom och satte sig.

"Så kallt vi ha!" sade doktorn.

"Rysligt!" svarade Lilia.

"Och det tycks arta sig till en fortfarande vinter på 30 grader."

"Termometern säger så."

"Och den olycksaliga sjukligheten i orten spår mig att lika väl få vara i rörelse."

"Det tror jag nog!"

"Ännu i natt måste jag resa 5 eller 6 mil: jag måste i morgon förmiddag vara framme vid Landsvik, der en smittsam feber tycks hafva utbrustit."

"Hvilken tråkig färd! Doktorn skall i morgon berätta mig den vid vår goda brasa."

"I morgon — ack, min bästa fru Thurne, i morgon hinner jag ej tillbaka!"

"Nå, i öfvermorgon då?"

"Då har jag en lång embetsresa åt norra trakterna!"

"Nå, så är jag fullkomligt säker om torsdag — icke sant?"

"Torsdag . . låt se . . . aj aj, torsdag har jag lyst ut vaccinations-mötet!"

"Kors, ärnar då doktorn icke alls komma hit vidare?"

"Det säger jag visst icke!"

"Ja, men jag märker det jag."

Lilias röst darrade, och hennes ögonlock sjönko hastigt ner.

Dock icke hastigare, än att en blick, hvars makt Arnold ej kunnat beräkna, genom en magnetisk kraft tvingade honom att draga sin stol närmare värdinnans.

"Huru", sade han, likväl med en något lägre ton än den han förut talat ur, "kan man göra sådana slutsatser?"

"Huru kan man också vara nog elak att ge anledning dertill . . . . Hvad skall jag ta mig till, om doktorn ej mera kommer hit?"

"Nå, det betydde visst något!"

"Icke mycket, det är sant, ty hvem bryr sig om stackars Lilias ledsnad . . . ."

"Åh, min fru!"

"Först öfverges jag af min man, sedan af vännen . . . . All glädje, all sällhet är flyktig, och det är bra dåraktigt att fästa sig vid *någon!*"

"Snarare är det kanske dåraktigt att säga något sådant; och likväl skulle jag vara frestad hålla med att de, som blott vända tankarne kring sig sjelfva, äro lyckligast."

"Ja, lita på det — dock, hvad behöfs mitt bestyrkande: doktorn bevisar ju bäst sin yttrade öfvertygelse genom att lemna mig och mina små . . . Vi ha också alltför länge tagit doktorns godhet i anspråk."

"Säg icke detta!"

"Huru så?"

"Fru Thurne vet . . . ."

"Hvad vet jag — ingenting, tror jag."

"Jo, mycket!"

"Mycket?

"Kan ni väl vara okunnig om att de timmar, jag tillbringat här, varit både de gladaste och — må jag så gerna säga det — äfven de smärtsammaste i mitt lif!"

Lilia rodnade och bleknade och iakttog några sekunders straffande tystnad.

Vi säga *straffande*, ty hennes ansigte återgaf lyckligt en iskall stränghet.

Den stackars doktorn var icke vuxen den strid han sig sjelf ovetande förde.

Lydande hederns bud, stammade han, ännu mer förvirrad af denna köld, som visade honom att han förrådt sig:

"Förlåt, förlåt . . . jag har ju icke velat förolämpa, då . . . jag flyr!"

Lilias panna ljusnade: en solklar sky strålade öfver hela hennes varelse.

Men hastigt afvexlade den med ett moln, och inom loppet af en enda minut hade hennes pikanta ansigte återspeglat så många stridiga intryck mellan sällhet, ångest, qval och bedöfning, att doktorn, i ordets fulla mening döfvad, glömsk af tro och pligt, heder och minne, sjönk till den förföriska qvinnans fötter.

Det var ett sinnesrus som kastade honom dit, men han skulle snart vakna för att aldrig glömma.

Knappt hade han framstammat de första osammanhängade uttrycken af en brottslig låga, då Lilias ansigte plötsligt undergick en ny förändring.

Med ett hånande gapskratt kastade hon sig tillbaka i stolen och framdrog ur fickan den almanacka, i hvilken hon upptecknat den 28 Mars såsom tiden då hennes vad borde vara vunnet.

Förfärad stirrade doktorn på den förvandlade engeln.

"Se", ropade hon, ännu skrattande som en toka, "se då, doktor — det fattas ju ännu tre dagar! Var det icke ett charmant litet äfventyr som jag fördrifvit tiden med under min mans frånvaro!"

"Jo, högst charmant!" svarade Arnold, i det han, dödsblek af vrede och smärta, störtade upp. "Jag lyckönskar er till den vunna segern: den vittnar om en förvånande erfarenhet."

"Se så, min käre doktor, återhemta er och spela för guds skull icke stött! Männerna se så ömkliga ut, då de bli narrade: de ha aldrig takt nog att finna sig. Det är blott vi stackars qvinnor som, till ersättning för många andra förluster, på vår del fått den rätta espri'n!"

Arnold stod svarslös.

Denna unga fru, med sin oblyghet, sin djerfhet, sitt hånande skämt, var hon verkligen samma rena, poetiska uppenbarelse, samma oskuldsfulla sylf, som han först såg leka bland den husliga sällhetens heliga blommor? Var det ändtligen denna hustru, hvilken man anförde som ett mönster till efterföljd?

"Men, min gud, bäste vän, hvad går åt er — jag försäkrar att ni är blek och mörk som Hamlet! Jag kan väl aldrig tro det är så illa att ni på allvar förälskat er i mig! Ack, jag skulle aldrig kunna trösta mig, om mitt lilla upptåg haft en sådan verkan!"

"Åh jo, trösta er, det har ingen fara: man förälskar sig icke i vissa qvinnor! De utgöra endast ett särskilt slag af opium: det verkar på oss straxt vi njutit deraf, men lemnar endast qvar en känsla af ledsnad och trötthet, då det upphört att verka."

"Förträffligt! Man är ändå bra lycklig, när man har en läkare till älskare! Ingen annan man — derom är jag säker — skulle hafva kommit fram med någonting hälften så pikant. Men gå nu, käre doktor,

innan tröttheten tvingar er att för andra gången ta opium! Om ett par dagar väntar jag underättelse om min mans hemkomst, och han bör väl finna sin vän Arnold vaken."

Warvner aflägsnade sig med en stum och iskall bugning.

Men utkommen i släden, i den gnistrande kalla vinteraftonen, började han brinna af en förtärande eld.

19.

P. S. TILL LILIAS INTRIG.

Ur hvilken förfärlig två månaders lång dröm hade ej Arnold vaknat!

Blygseln brann i hans hjerta, i hans samvete, i hela hans blod.

Att steg efter steg ha blifvit inledd i denna förvillelse!

Han såg det nu klart: hon hade ej uraktlåtit något medel, och han, som ansett sig brottslig emot sin väns kyska, englalika maka, hade varit en föraktlig leksak i denna qvinnas hand!

Denna qvinna, som sjelf låtsat strida endast för att bringa honom till sina fötter, och som velat bringa honom dit på det hon skulle få skratta åt sitt charmanta lilla äfventyr — sitt vunna vad!

Djupast krossade honom den öfvertygelsen, att han, seende saken huru som helst, dock varit brottslig emot den förtroendefulle Filip.

Men med den fullkomligaste uppriktighet föresatte sig Arnold att berätta honom allt, ty Filip borde ej sväfva i okunnighet om karakteren hos det skenhel-

gon han dyrkade. Hvad hans, Arnolds, dyrkan beträffade, ville han efter detta förnedrande uppträde ej ens sätta i fråga att den icke för alltid bortblåst.

Under åtta dagar sjöd doktorns harm lika djup — han märkte dock ej att ännu en annan känsla sjöd derjemte.

Men på nionde dagen fick han en biljett, som upplyste honom att det icke var harmen och föraktet ensamt som satte hans blod i denna plågsamma svallning.

Lilia skref:

"Min man underrättar mig att han icke blir i stånd att inträffa vid den tid, som var bestämd för återkomsten, och utdrager till och med denna återkomst på obestämdhetens område.

Affärer, litterära studier, åhörandet af högst intressanta vetenskapliga föreläsningar, jemte diverse förströelser, som måste fängsla mannen från landet... Ack min gud, hvem kan undra derpå! Nog af, jag blir ännu en tid gräs-enka.

Och som jag skulle dö af ledsnad, ifall jag ej hade någonting att roa mig med, så ber jag er, min bäste doktor, ha den artigheten att återkomma för att börja precist der ni slöt, då jag afbröt med almanackan.

Vore ni katolik, skulle ni nu helt säkert göra korstecknet — och hvem vet om ni ej i alla fall gör det, om icke med handen, så med hjertat!

Men lugna er, min vän: jag är icke en så förfärlig demon, som ni tror!

Hade jag varit född till hofdam och på den tid, då intriger med fördel spelades, skulle jag utan tvifvel blifvit en god sujett, men nu återstår mig blott att intrigera litet för mitt eget nöje . . . utan al fara likväl — detta i parentes.

Betänk att en parentes ofta betyder mer än ett helt bref, och betänk framför allt att vår ömhet är lika platonisk som Pauls och Virginias!

Lilia."

Det behöfs icke att säga det Arnold med förakt och afsky bortkastade detta bref.

Om denna sak kan man vara ungefär lika säker som om den, att det efter behörig tid åter blef upptaget.

Tre dagar förgingo.

Tre dagar, hvilkas strider äro för allmänt och praktiskt kända att behöfva någon utläggning. Lika litet behöfs någon utläggning i afseende på utgången af striden.

Kärleken till en ren och ädel qvinna skulle hafva varit vida lättare att kämpa emot, men lidelsen för en sådan qvinna som den, hvilken skrifvit detta bref, uppfyldt af ett brännande gift, var icke så lätt emotstådd.

Alltså: fjerde dagens morgon stannade doktor Warvners släde ännu en gång på Ribyhus gård. Och sedan stannade den der regelmässigt hvarje dag ett par veckor bortåt.

Vid slutet af denna tid kom han en afton hem i full desperation.

Hela natten gick han fram och åter, underkastad en rörelse, som ingenting kunde hejda. Bland de enstaka ord han utstötte, förekommo flera gånger: "afgrundsande . . Delila . . lockande Circe!"

Morgonen derpå fick han en ny biljett, som, ehuru oväntad den syntes, likväl bringade honom den första fläkt af lugn han på länge erfarit.

"Jag hoppas, min vän, att ni ej dör af förtviflan, då jag förklarar er att vår lilla roman nu är slutad!

Ni blef verkligen något enformig på sednare tider, undantagande i går afton, då åter den variation, som ni erbjöd, gjorde er löjlig, hvilket ni vet att jag icke dolde.

Förlåt mig, om jag var för elak!

En man, käre doktor, som vill försäkra sig om en qvinnas gunst, bör alltid — kom ihåg det — börja med att småningom göra henne sin vilja underdånig.

Ni har ej lyckats det ringaste häruti; men jag anklagar ej er, utan blott mitt öde, hvilket synes ha föresatt sig att i min väg endast skicka sådana exemplar af det maskulina slägtet, hvilka blifvit födda att beherrskas, i stället att beherrska.

Jag har påtänkt en resa tills min dyre Filips återkomst. Härigenom inställas edra besök på ett naturligt sätt.

Bry er ej om hvart jag reser! För tjenstfolket säger jag till Halland — men dit är det icke. Jag låter barnen följa mig.

Farväl nu, min gode doktor! Bär icke agg till mig, och framför allt kurera er med första för denna oregelbundna passion, som alls icke kläder edra af naturen så lugna och regelbundna anletsdrag!

Er tillgifnaste
Lilia."

Vi ha nämt att denna biljett lät Arnold erfara en fläkt af lugn.

Och så stort var hans behof deraf att han förbisåg allt det, som under andra förhållanden skulle hafva hotat honom med qväfning.

Han drog andan; han kände sig hafva undkommit afgrunden, just i det ögonblick den var färdig att uppsluka honom.

———

20.

EN MYSTISK SCEN.

Under den tid vi följt hustruns intrig, hade mannens icke afstannat.

Tvärtom hade han nu så inspunnit sig i sin obekantas nät, att han, efter nära tre månaders brefvexling, var bringad derhän, att han svor henne att ej lemna Stockholm innan hon samtyckt att se honom.

Men alltid förebar denna hemlighetsfulla dam samma ursäkt: sin "tyranns" fördröjda resa.

Till ersättning för sitt personliga sällskap skickade hon honom emellertid små volymer, deruti hon stycke efter stycke recenserade hans poesier, och gaf slutligen en vink om att taga i skärskådande manuskriptet till nästa band *före* tryckningen.

Filip skyndade genast att sända henne hela luntan, hvaraf minst ena hälften var egnad åt denna hans nya Egeria.

Allt, förstås, likväl under olika rubriker:

"Animas ögon . . . Animas lockar . . . till Anima efter den första biljetten . . . efter andra biljetten", o. s. v.

Filip brann nu af längtan att få veta sin Egerias dom.

Den kom, och han knäböjde i inbillningen för denna osedda gudomlighet, som gifvit en ny form åt hans tankar, hans ord, genom en utstrykning här, en tillsättning der.

Vissa stycken voro nästan omskrifna, på det sättet likväl att Filip trodde sig sjelf hafva skrifvit dem, så fullkomligt voro de uppfattade efter det han tänkt sig, men ej förmått utföra.

Han tviflade ej det ringaste på det uppseende han skulle vinna nästa gång — och hvem hade han att tacka derför, om ej sin okända!

Under allt detta fortfor han likväl att till sin hustru skrifva de ömmaste bref, hvari han alltid talade om sin längtan.

Men ehuru han verkligen ömt längtade efter Lilia, så längtade han dock ännu mer efter Anima. Och, in summa, han *måste* invänta hennes mans afresa.

Ändtligen, — o förtjusning — kom en helt liten biljett, skrifven i flygande brådska:

"I morgon reser han!

Jag vill tänka på en utväg att, så vidt möjligt är, tillfredsställa er önskan. Dock med förbehåll att ni uppfyller *hvarje* villkor jag fäster vid detta vågspel!"

Filips svar innehöll blott dessa ord:

"Jag förbinder mig att uppfylla alla villkor — utan undantag!"

Derpå kom ett nytt bref, endast innehållande ordet "bra" — och sedan ett par dagars tystnad.

Emellertid kunde Filip begripa att hans osynliga skyddsgudinna nu måste vara honom närmare, ty korre-

spondansen hade fått en vind i seglen, hvilken icke nar att förlikna vid den odrägliga stiltje, som förut vppehållit dem.

Af ren oro att försumma tiden och stunden, vågade han knappt lemna sin boning, och sade sig ute för alla utom madam Malmelin, som fortfarande var beklädd med postiljons-befattningen.

Ändtligen såg hans ångest sitt slut.

Ersättningen kom . . . kom i en skala, som lät honom sträcka sina förhoppningar ända till den gräns, der poeten och den äkta mannen måste skiljas.

Osäkert är dock, om det blott var poetens ögon och själ som öfverflögo dessa rader:

"Anima helsar Alexis och förkunnar honom att hans makt är starkare än någonsin.

Anima har gråtit öfver sin svaghet.

Hon är fri för några dagar. Hon kan göra hvad hon vill, men hennes vilja är som ett rö i Alexis' starka hand . . . Bör hon då icke gråta!

Ja, han är borta den jag fruktar. Men som jag äfven å min sida lärt fatta misstroende, föreställer jag mig att han kanske icke är så långt borta, och att jag på alla sidor måhända är bevakad.

Att emottaga er hemma hos mig, är således omöjligt.

Hvar kunna vi då mötas?

Jag har tänkt på ett medel — det enda.

Hos oss hafva maskrad-intrigerna helt och hållet kommit ur bruk. Intet bättre fruntimmer — sägs det — kan numera, utan att bloställa sig, besöka dem.

I morgon vågar likväl jag för tre eller fyra minuter infinna mig på den sista under denna säsong.

Håll er i den yttre salen klockan half 11, med mask, men utan domino!

Sök ej . . . det blir jag som uppsöker er, och ni har ej något annat att iakttaga än att vid ankomsten vända er tillbaka åt dörren och för ett ögonblick upplyfta er mask.

Något igenkänningstecken behöfs ej. Jag skall väl veta att öfvertyga er om att det ej finnes mer än en

Anima.

P. S. Jag lemnar åt er omsorg att, sedan vi träffats, föra mig till något ställe, der vi ostörda kunna språka, ty för allt i verlden ville jag ej uppehålla mig en qvarts timma på den uppgifna mötesplatsen eller våga mig in i trängseln.

Anima, tryggt litande på Alexis' heder, säger till honom att hon icke skulle förtörnas, om han förde henne till sånggudinnornas tempel, denna lilla vindskammare, om hvilken Anima ofta drömt.

Ännu en sak, den väsendtligaste:

Jag aflägger icke masken. Vid första försök Alexis gör att få se min rodnad, flyr jag för alltid.

Jag tillstår uppriktigt att endast maskens skydd gör mig djerf nog att trotsa fördomens och vanans makt."

Lokalen fyra trappor upp på söder undergick hastigt några för emottagandet af en sådan gäst nödvändiga förändringar.

Och så horribelt upptagen var Filip med sina bestyr för möbleringen och förfriskningarne att han, besynnerligt nog, icke hade minsta känning af oro, då

äfven i dag, fjerde postdagen, bref uteblef från hans hustru.

Den stackars poeten var alldeles yr i hufvudet, och denna yrsel tilltog allt som tiden för mötet nalkades.

Under sista timmarne hade han verklig feber.

Det är troligtvis öfverflödigt nämna att han befann sig utanför Kirsteinska huset långt innan det behöfdes, samt att han, ankommen till bestämd station, närgånget gapade på alla masker, hvarvid han som oftast lyfte på sin egen.

Olyckligtvis visste han ej om hans okända hade en hög och ståtlig eller en liten och eterisk växt. Han var, som man känner, mycket svag för det sednare slaget och såg derföre mest och djerfvast på de små fruntimren.

Bäst han så stod och forskade efter sin sköna, och lät knuffa sig fram och åter, ryckte någon honom i armen, och då han vände sig om, såg han bredvid sig en domino ungefär ett halft hufvud högre än han sjelf.

"Hvad behagas?" frågade Filip i en ton, som icke lät det ringaste inbjudande.

"Anima!" mumlade den långa dominon och lade en hand, kraftfull som en till qvinna förklädd mans, på hans axel.

"Anima", — mumlade i sin tur Filip: "det kan icke vara ni ... eller ock ... 'har jag blifvit f–n så bedragen!' höll han på att säga, men höll dock hastigt inne.

"Jag har icke sagt att det är jag — följ bara!"

"Icke ur fläcken . . den jag väntar skall igenkänna mig just här."

"Ts då, det är ju redan gjort."

I detsamma kände han en liten pappersremsa smygas i hans hand.

Filip tog ett steg framåt, och vid skenet från den strålande kronan läste han dessa tvänne med blyerts, men med en bekant stil, tecknade ord:

"Kom Alexis!"

"Jag är färdig!" sade Filip i en helt förändrad ton.

Och härmed följde han ovillkorligt sin ledsagerska, som gick ut och skyndsamt armbågade sig fram genom gångarne.

Man stannade icke förrän nere på gatan.

"Hvart gå vi nu?" frågade Filip förundrad . . .

"Min vagn väntar."

Utan att svara steg den långa dominon rakt fram till en annan vagn, som höll i närheten.

Ett obeskrifligen herrligt månsken upplyste hela den lifvade platsen, der åkande och gående trängdes om hvarandra.

Men Filip märkte ej huru månen kastade sitt sken öfver de fantastiska föremålen, som blefvo än mera fantastiska ju närmare de nalkades de gnistrande marchallerna — blott ett enda föremål sväfvade för hans blick, nemligen en grön täckvagn, hvars dörr öppnades af kusken, hvilken tydligen fått sina instruktioner.

Först i detta ögonblick flög en tanke på hans hemmavarande maka genom Filips själ.

Det var liksom en röst hviskat åt honom:

"Fly, olycklige! Denna vagn innesluter ditt förderf, nyckeln till en hel framtids lidanden."

Förfärad öfver denna oförmodade tanke, som blixtlikt upplyste hans inre, stod Filip nästan färdig att störta bort.

Men i samma sekund utsträcktes ur vagnen en liten handskklädd hand, och en röst, som vibrerade ända till djupet af hans hjerta, hviskade: "Alexis!"

Hustruns bild vek bort i ett moln.

Poeten fattade sin sånggudinnas hand, och vid känslan af dess värma, dess darrning, darrade hans egen.

"Har ni vagnen här, så låt mig hastigt byta plats! ... Ts, tala ej innan vi komma härifrån!"

Den lilla handen hade redan dragit sig tillbaka.

Filip flög bort för att vinka ill sin kusk.

Nu hade han ej ens en tanke på flykt.

Efter några ögonblick höllo vagnarna bredvid hvarandra.

Dörren öppnades, och med andlös nyfikenhet såg Filip — som på ett tecken trädt tillbaka — en liten ungdomlig gestalt, insvept i pelsverk, likt en skrämd fågel ila ur det ena in i det andra boet.

Det faller af sig sjelf att Filip lika skyndsamt ilade efter.

Nu satt han vid sin anonyma gudomlighets sida.

Dörren slogs igen, oeh vagnen rullade bort.

21.

,SAMMANKOMSTEN.

Säkerligen förflöto fulla fem minuter, innan Filip (som kände sig förvirrad af sitt äfventyr och äfven litet hufvudyr af de utsökta parfymer, som uppfyllde den trånga luftkretsen) började orientera sig inom vagnens verld.

Till att börja med fann han att han satt sig så, att han måste besvära sin maskerade följeslagerska, hvars veckrika svarta sidenkappa till en del kommit under hans slängkappa.

Denna lilla kollisions afhjelpande blef således första profvet på hans återvändande fattning.

Den okända damen delade utan tvifvel hans omtanke: hon drog häftigt åt sig kappan och svepte den tätt omkring sin luftiga gestalt.

Filip märkte att hon skälfde som ett asplöf.

Troligen ångrade hon redan sitt förvägna steg. Och hans finkänsliglighet ingaf honom hvad han först borde säga.

"Min fru" yttrade han i den mest vördnadsfulla ton, "jag tror mig ana till edra känslor .. befall då, och jag afstår ifrån den sällhet mig blifvit lofvad."

"Ni förstår mig icke!" svarade den melodiska rösten, hvilken redan satt hans hjerta i dallring. . . . "Ni tror att jag ångrar mig, icke så?"

"Jag fruktar det."

"Och jag, vet ni väl hvad jag vid detta sällsamma möte fruktar?"

"Nej, min fru, men ifall jag visste det och det berodde på mig, skulle ni ej mera frukta något."

"Se der ett svar, som kan komma en qvinna att förlåta sina egna villfarelser! Nå väl, jag fruktade att ni, Alexis, ni sjelf, skulle ångra att ni anhållit om det som nu blifvit er beviljat."

"Jag?"

"Hvarför neka?"

"Men jag bedyrar . . . ."

"Är det då något så förnedrande att ha känslor af . . ."

"Af?"

". . . heder."

"Vid gud, jag begriper icke ett ord!"

"Är ni då icke gift, min herre?"

Filip teg.

"Ser ni!"

"Jag ser ingenting annat än hvad vi förut vetat. Vi äro båda gifta, och likväl befinna vi oss nu här."

"Bevars, hvad ni gör raska slutsatser!"

"Det är alltid det bästa."

"I vissa fall ja."

"Såsom till exempel detta: hvad ondt är deruti att poeten och hans sångmö en stund språka vid hvarandra?"

"Nej, det är sant, det bör ej förnärma någon."

"Visst icke — en vänskap helig som . . ."

". . lågan i Vestas tempel . ."

". . kysk och sublim som månan sjelf . ."

"Ja, ja, ni har rätt, Alexis, den bör icke ha något att befara. Icke dess mindre skulle jag dö af förskräckelse, om jag helt hastigt finge höra min mans röst, se hans blick."

"Och jag skulle icke heller bli särdeles belåten, om min hustrus blick trängde hit in. Fruntimren äro så fördomsfulla. Och ehuru oskyldigt detta möte är . . ."

"Tyst i himlens namn, jag tycker det hörs som om någon fattade i vagnslåset, som om man ville hålla hästarne . . O Alexis, ni vet icke hur svartsjuk min man är!"

"Än min hustru då!"

"Ack, ni karlar, för er är det ingenting!"

"Ingenting?"

"Ja, jag är säker att, huru oskyldig ni nyss såg ut, det dock icke är första gången ni narrar henne?"

"Bah!" svarade Filip med denna ton af oförskämd blygsamhet, som männerna alltid antaga, då de vilja låta påskina att de vunnit flera segrar än någon förmodar.

Den bedårade Filip trodde att hans belägenhet fordrade ett slikt skryt på sanningens bekostnad. Hur skulle han haft mod att säga ett ärligt nej!

Hans hemlighetsfulla dams nästan krampaktiga handtryckning belönade honom också rikligen för hans halfva förtroende.

"Tjusande Anima, lugna er, jag besvär er att ej genom en öfverdrifven, helt visst öfverflödig, fruktan störa stundens sällhet!

Anima uppgaf en suck, som kunde kallas sönderslitande.

Filip hörde henne qväfva en snyftning.

"Min gud, ni är bedröfvad, ni lider . . ni har då icke förlåtit att jag ej var nöjd med den himmelska godhet ni redan visat mig?"

"Nej, oroa er icke, det var blott följden af den eviga ångest, hvaruti jag lefver. Låt oss ej vidare tala derom! I morgon blir det nog tid till ånger ty då . . ."

De sista orden, som framhviskades helt sakta, bortdogo under bullret, när vagnen stannade.

I poetens kammare flammade en inbjudande brasa, hvilken, jemte skenet från en i taket hängande hvit postlinslampa, utgjorde dess enda upplysning.

Filip hade insett att ett fruntimmer, som önskade bibehålla sin mask, icke vore särdeles angelägen om en stark eklärering.

Ingen mensklig varelse syntes till, men ett bord med förfriskningar vittnade om en ordnande ande.

Sedan Filip fått hjelpa sin mystiska gäst af med ytterkänger och kappa, fann han henne tyvärr insvept i en svart siden-domino som trotsade all hans nyfikenhet.

Det enda han tydligt såg, var en förtjusande fot och en hand, som äfven i handsken syntes värdig att hänföra en bildhuggare, och en liten ytterst elegant staty, som med ett i ögonen fallande behag uppbar hufvudet.

Men det förtretligaste var att af detta hufvud endast skönjdes en dunkel rand af kolsvarta lockar.

hvilka dock till det mesta afundsjukt doldes af den lätta kapuchongen . . . .

Filip hade redan agerat hofmästare och ridderligt hållit sitt ord att ej vända sig om, medan Anima, lossande sin svarta sammetsmask, förtärde en kopp thé.

Sjelf hade Filip nedstörtat flera glas champagne.

Och nu satt han i rummets dunklaste skymning på den låga soffan bredvid denna "gåta", hvilken han på en gång både kände och icke kände.

För tionde gången bönföll han att den hatade masken skulle falla. Elden från ett par ögon, som redan satt hans förnuft i oreda, höll honom i beständig yrsel.

"O, bed mig ej så! Jag har svurit mig sjelf att icke visa er mitt ansigte."

"Men hvarför, hvarför icke? Jag har ej hört ett enda förnuftigt skäl."

"Jag vill icke att Alexis' känsla för mig skall oskäras af den flyktiga tjusning, som tillhör en vanlig låga."

"Tala ej om att oskära! Kan skönheten, den himmelska, oskäras genom det öga, som dyrkar den, eller . . . kan dyrkaren sjelf oskäras genom att skåda ohöljdt det anlete, som hvarje dag visar sig i hans drömmar?"

"Men detta språk . . jag förfäras . . är det väl den rena vänskapens . . . Jag känner en oro . . . jag vet icke . . . store gud om vi misstagit oss om . . ."

"Hvad, hvad . . . ack, Anima, tala mera — denna röst, äfven den har jag hört i drömmen."

"Utan tvifvel!" yttrade Anima sakta. . . .

"Man säger," tillade hon högre, "att personer, som mycket tänka på hvarandra, hafva vissa oförklarliga åskådningar . . . jag har ju i flera år tänkt på Alexis."

"Och jag, jag anade blott ett sådant väsendes tillvaro. Men nu, då verkligheten står mig nära . . . då, hårda, hårda Anima. . . ."

"Men besinna, o besinna, Alexis, att vi båda äro unga, framför allt tänk på att vi äro bundna — tro mig, det är bäst som det är."

"Och jag skulle då aldrig få veta hvem jag har att tacka för de högsta njutningar jag egt i mitt lif? Aldrig, aldrig, jag svär det, har jag varit skyldig någon så stor erkänsla!"

"Verkligen", svarade Anima otydligt, "man hade likväl sagt mig att ni rönt . . ."

". . en oförtjent lycka, det är sant; men ingen känner de taggar, som gömma sig bland min lyckas rosor."

"Ha, der fins då taggar?"

"Den lycka, jag sätter högst, ett deltagande, ett med mig harmonierande sinne, den saknar jag . . ."

"Alexis, Alexis!"

"Hör mig! Min själ begärde att utgjuta sig i en annan själ . . min maka, som jag tillbad, stötte mig tillbaka. Hon föraktade den poetiska eld, som brann inom mig, derföre att den ej kunde frambringa det högsta. Hon hånade min diktarförmåga, hon somnade vid de verser, vid hvilka ni, Anima, deltagande dröjt; och i stället att gifva mig ett vänligt råd, en mild rättelse, som hon kunnat, ty hon har snille, gaf hon min ringa egenkärlek, som i alla fall var hennes makes egenkärlek, sår på sår."

"Nåväl, Alexis, dessa sår — vi vilja blott hålla oss vid dem — äro ju nu läkta. Jag anar en bättre framtid för er. Min ande, som kanske äfven eger något af den tändande gnistan, har gjutit sig tillsammans med er, och dock är det alltid ni. Ty det är ni som lifvat mig, som lärt mig att lära, Alexis!"

"Ack, hvad ni är gudomlig, när ni talar så! Hvarföre skulle ni då försmå offret af er skyddslings tacksamhet, offret af hans ädlaste känslor?"

"Icke mer nu . . . jag fördröjer mig. Natten lider fram — vagnen måste redan vara här tillbaka?"

"Å nej, nej, bringa mig ej i förtviflan, tala ej om skilsmässa!"

"Men jag har ju sagt er, min vän, att jag ej är rätt säker på att min man verkligen är rest . . . O, hvilka uppoffringar vi arma qvinnor göra för våra dårskaper! Och likväl äro i morgon dessa uppoffringar glömda."

"Hvarken i morgon eller någonsin! Kan Anima tvifla på makten af sitt välde öfver Alexis?"

"Eger jag då något . . ack nej, det är blott illusionen som hviskar så . . . Men, himmel, det hörs steg komma hitåt . . . ."

Förfärad smög sig den darrande äfventyrerskan intill poeten, hvars armar villigt höllo henne uppe.

Stegen derute, som verkligen ströko tätt förbi dörren, igenkändes af Filip — det var en af hyresgästerna, som alltid något sent stultade hem.

Men Filip, berusad af Animas rädsla, aktade sig att störa hennes villfarelse.

Det fans ej mera något afstånd . . . Tystnaden tilltog med skymningen: brasan var alldeles nedfalnad.

"Låt mig gå!" hviskade Anima. "O, Alexis, låt mig gå!"

"Säg då först att du älskar mig, du hänryckande uppenbarelse från okända himlar . . gif mig till afsked denna tröst, detta hopp!"

"Och hvarföre skulle jag det. . . hvad bryr sig Alexis om Anima — Alexis, som tillber sin hustru."

"Tänker jag väl på henne nu! Lägg din hand på mitt hjerta — det slår ju .. hör du ej det .. för dig, du min ljufva sångmö, min fantasis brud, min Anima!"

Morgonen efter denna maskrad-dröm vaknade Filip med sitt första samvetsqval, vaknade i förtviflan — och dessa samvetsqval, denna förtviflan minskades ej, då han erhöll följande biljett:

"Bindeln är bortfallen. O ve, ve, att jag ej mera kan dyrka er!

Hvarför skulle ni envisas att begära detta möte?

Ni har gjort mitt lifs olycka, och den skall återfalla på er sjelf. Farväl ... jag föraktar och jag fördömmer er. Namnet Anima, som jag burit för er skull, var blott en mystifikation.

Ni skall aldrig få veta mitt rätta, och ej heller skall ni någonsin återse den, hvars enda önskan är att hon aldrig sett er."

22.

HEMKOMSTEN.

Fjorton dagar efter maskrad-äfventyret stannade husbondens vagn vid inkörsporten till Ribyhus gård.

Med hvilka känslor den äkta mannen nalkades sitt hem, våga vi ej ens beskrifva.

Efter att ha oupphörligt öfverlemnat sig åt en dubbel förtviflan, ömsom för Lilias, ömsom för Animas skull, brottslig på båda sidor, beslöt han att fly till sin maka, sin enda verkliga kärlek, ty fantasien för den svartlockiga sånggudinnan hade flytt med henne sjelf och alldeles utplånats genom hennes hårda och bittra afsked.

Det var emellertid ej Filips afsigt att spela den ädelmodige mannen, som för sin maka ångerfull bekänner och afbeder sitt fel.

Nej, långt derifrån.

I sitt lättsinniga medlidande med sig sjelf tyckte han sig hafva mer än nog af sina egna förebråelser, utan att han ytterligare borde gifva sin hustru tillfälle att förakta, fördömma och nedsätta honom — så framt det till och med icke blefve något än värre af.

Men hans afsigt var att genom alla möjliga utvägar, som stodo honom till buds, godtgöra och försona sin maka, som, att dömma af hennes långvariga tystnad, troligen var stämd ovilligt emot honom.

"Gudskelof att det är fullkomligt omöjligt att hon kan ana det ringaste!"

Det var med denna tanke han for in genom allén, och det var med denna tanke han ännu var sysselsatt, då han träffades af åskslaget om sin hustrus bortresa med barnen.

Den enda omständighet, som sände ett ögonblickligt lugn tillbaka i hans själ, var den, att hon rest för en månad sedan, således långt före hans äfventyr.

Men hvart hade hon då farit?

Han var bestämdt säker att hon icke rest för att besöka de slägtingar hon uppgifvit och dem hon ej ens personligen kände.

"Fort, en häst fram!"

Så ljöd den korta befallningen.

Några ögonblick sednare galopperade han in till köpingen, der doktor Warvner hade sin station.

"Arnold vet allt", tänkte Filip, "men det är dock i sanning märkvärdigt att denne redlige vän ej gifvit mig ringaste underrättelse. Icke heller har han på sednare tiden besvarat mina bref." . . . .

. . . .

Doktor Warvner bodde vid slutet af köpingens enda gata.

Han hade af arfvingarne hyrt det lilla vackra hvita huset med dess stora trädgård, som egts af hans företrädare, och framför hvilket hus just nu stod ett förspändt åkdon, som tillkännagaf att den unge provincial-läkaren skulle bort, kallad på något sjukbesök, ty det var ej hans eget åkdon.

Filip störtade in utan att gifva Arnolds betjentgosse tid att underrätta sin husbonde.

Doktorn höll på att kläda sig, ty det var ett brådskande budskap som stört hans sällsporda enslighet.

Då han i spegeln fick se Filip på tröskeln, var han nära att uppge ett rop, hvilket troligen föga kommit att likna den glada öfverraskningens.

Men med ansträngning qväfde han hvarje tecken till en öfverflödig bestörtning, och kastande ifrån sig halsduken, som han höll i handen, vände han sig häftigt om.

Filips egen starka rörelse hindrade honom att gifva det ringaste akt på vännens: han skulle väl eljest hafva undrat öfver den färgvexling, som denne icke kunde beherrska, och märkt att det låg liksom ett bemödande i den varma välkomst-helsningen.

Omfamningen var dock fullkomligt varm.

"Hvar är hon, Arnold — fort, inga omsvep!" var allt hvad han förmådde säga.

"För guds skull lugna dig, min bäste Filip! Ännu är ju ingen olycka, på färde."

"Ingen olycka säger du. Jag frågar dig hvar hon är, och du undviker att svara."

Det uppenbarade sig en våldsam häftighet i Filips ton.

"Skulle han ana något?" tänkte doktorn.

"Skulle han ana något?" tänkte Filip. "Har Lilia som vanligt haft spioner, upptäckt brefvexlingen och uppdragit Arnold att . . ."

"Du vet hvar min hustru är, tala kort och klart! Hon har gifvit dig någon kommission?"

"Nej, vid gud icke!"

"Men du vet ändå anledningen till hennes frånvaro . . . Neka ej!"

En förfärligt pinsam känsla sammantryckte Arnolds bröst.

Men nu, då Filip var i en sådan belägenhet, var ögonblicket till förklaring ej inne, äfven om doktorn för sin läkare-pligt vågat disponera denna tid.

"Hennes afskedsbiljett", sade han efter ett ögonblicks tystnad, "underrättade mig att hon, i anledning af din fördröjda återkomst, reste bort tills den inträffade."

"Stod det verkligen: till min återkomst inträffade? Är du säker derpå?"

"Bestämdt — i alla hänseenden var det ordens andemening."

"Låt mig se biljetten!"

Utan att gifva något svar gick doktorn till sin chiffonier och började genomleta papperen i diverse lådor.

Han var ingen van aktör och behöfde derföre ganska väl att vända ryggen åt sin vän.

"Får du då aldrig rätt på den?" frågade Filip otåligt.

"Nej, jag begriper icke hvar jag lagt den."

"Sök bättre!"

"Den träffade mig, just då jag, liksom nu, stod på en sjukresa."

"Sök, sök!"

"Käraste bror, du måste förlåta mig .. anse det icke som brist på deltagande, men ... pligten kallar, och jag nödgas ut."

"Och mig lemnar du i detta mörker, denna ovisshet! Säg åtminstone på heder och samvete om du tror att hon kommer tillbaka?"

Den min af bestörtning, som Arnolds ansigte röjde vid tviflet i denna förmodan, var så öfvertygan-

de att Filip, äfven utan hans försäkran, blef öfvertygad att ingen utom Filip sjelf haft ringaste misstanke om någon fara för honom i anledning af hans hustrus bortresa.

"Hvarför, i himlens namn, hvarför skulle hon icke återkomma?"

"Deröfver kan jag ej nu förklara mig. Men vet, min vän, att jag har anledning till oro."

"Hvad säger du?"

"Att hon under denna månad ej en enda gång skrifvit mig till, och . . ."

"Och . .?" upprepade doktorn.

"Ingenting vidare nu . . . Kom till mig så fort du kan! Jag har behof att rådgöra med dig."

"I afton är jag hos dig."

"Farväl då!" . . . . . .

"Här har inträffat något, som står afskildt ifrån den intrig, som hon dref med mig!" mumlade doktorn då han satt i vagnen. "O, denna qvinna, denna qvinna — arme Filip, du har allt att frukta i hennes nät! Den, som en gång kommit dit . . ."

. . . .

Vi förbigå den följande veckans öfverläggningar och spaningar.

Det var först på sjunde morgonen efter Filips hemkomst som det i inledningen omnämda brefvet ankom.

Detta bref var ifrån Lilia och innehöll Filips första dom. Det meddelas i nästa kapitel.

23.

EN MAKAS BEKÄNNELSE OCH AFSKED.

"Jag är skyldig dig en redogörelse så väl öfver det steg jag tagit, som öfver det jag ärnar taga.

Du finner den här nedanför.

Från det ögonblick jag först såg dig inträda i min fars sjukrum, anade jag att jag skulle komma att älska dig.

Du hade i dina ögon, i hela din varelse något, som lockade mitt hjerta till dig.

Och medan jag låtsade sofva, präglade sig din bild, drag efter drag, med undransvärd klarhet in i detta hjerta, som du redan på förhand var ombetrodd att söka vinna.

Af Dick, som jag på vägen sökt utforska, erfor jag hela sammanhanget, och insåg snart att du på långt när icke kunde räknas till antalet af dessa äfventyrare, som innästla sig hos fäderna för att förvissa sig om deras arftagerskor.

Den oegennyttige, om sin egen framtid obekymrade och liknöjde poeten behagade mig innan jag

ännu sett honom. Och då jag sett honom, beslöt jag genast att säga ja, ty du passade för mitt lynne.

Jag sökte efter bästa förmåga att fängsla dig. Jag lyckades, och vi blefvo gifta.

Du vet hurudan jag sedan varit: för andra en engel, för dig en plågoande.

Jag tillstår detta öppet.

Jag tyckte om att behaga genom mildhetens tjusning i allmänhet, men jag tyckte ännu mera om att enväldigt herrska öfver den ende jag älskat.

Din svaghet, som jag stundom kallade omanlig, gaf mig vapen emot dig. Och under det jag sjelf blödde af de sår, jag tillfogat dig, gladdes jag öfver att din passion tillväxte och ej kände någon hvila.

Jag var afundsjuk på allt . . . kanske tillhör afundsjukan kärleken, kanske också ligger något lågt i min natur.

Nog, jag var afundsjuk, på barnen, på Dick, på dina poesier isynnerhet. Och som jag stundom har demoniska anfäktelser, var det mig en njutning att äfven i detta afseende tillskynda dig lidande.

Under allt detta tilltog likväl min kärlek. Hör du . . .

Då du suckade vid mina fötter, brann jag af samma eld, som förtärde dig, och den jag lät dig ana delad för framtiden.

Men nu fins ej mera någon gemensam framtid för oss, och derföre erfar jag i mitt qval en grym tröst att få säga dig allt detta . . .

Säga dig hvad du förlorat, huru högt du var tillbedd och huru ända till berusning salig du kunnat blifva, om du icke sjelf tillslutit ingången till det herrliga eden, hvars dörr redan stod öppen för dig; ty vid återkomsten ifrån denna sista färd skulle dina pröfningar ha slutat och jag skulle blifvit för dig

allt — och vida mer — hvad verlden trodde mig vara.

Se nu huru du belönade mig.

Jag lät dig den sista aftonen — drifven af en anande fruktan — skymta gryningen till en ny morgonrodnad. Jag sade dig att jag kunde förlåta mycket — men aldrig ett.

Nå väl, jag frågade ej efter att du städse med öppen hand bortslösade penningar på alla slags nöjen. Jag sökte glömma att du icke sällan i de glada lagen njöt öfver måttlighetens gränser, och att du flere gånger under detta slags vederstyggliga upprymning lät narra dig att underteckna dina vänners borgensförbindelser. Jag sökte äfven glömma att du, under sällskapslifvets och poesiens vexlande rus, helt och hållet förlorade minnet af dina affärer, som emellertid ensamt gingo genom bokhållarne.

Allt glömde jag, allt förlät jag. Men då din förbindelse med Anima begynte . . ."

Vid denna krossande anklagelse fällde Filip brefvet.

Den yrsel, som redan gripit honom genom de meddelanden Lilia gjort, gick snart ända till fullkomlig oredighet: han förbannade sig sjelf, Anima, sina villfarelser. I sitt vanmäktiga raseri anklagade han äfven Lilia, som genom sin afgrundskärlek störtat honom i detta elände.

Först efter en lång stund erhöll han sans nog att fortsätta . . . . . .

"Men då din förbindelse med Anima begynte, började jag bäfva . . jag följde den på spåren.

Ehuru frånvarande, har jag med en fruktansvärd noggrannhet läst i ditt hjerta. Vet, att denna qvinna, vunnen och betalt af mig, förrådt dina hemligheter . . . Vet, att jag känner allt, intill minsta detalj, af ditt äfventyr med din anonyma sånggudinna.

Det var icke nog att du kränkte dina högtidligt besvurna eder, att du glömde hederns och samvetets fordringar och denna heliga sista afton, som jag skänkte dig till ett skyddande palladium emot all frestelse: du skröt äfven öfver att förut hafva bedragit din hustru.

Det var ett ljuft och behagligt rökelse-offer åt hennes rival!

Hvad jag vidare har att tillägga, är en följd af det ofvanstående.

Med min karakter älskar man ej för att blifva bedragen.

Jag skall aldrig kunna förlåta dig, och således icke heller kunna ingå på någon försoning.

Mitt fasta, oåterkalleliga beslut är laglig skilsmässa.

Och märk hvad jag säger: ingenting, inga böner, inga tårar, ingen ånger förmår bringa mig på andra tankar. Min kärlek är slocknad, och en otrogen make kan i sanning ej uppblåsa den.

Jag tog mina barn med mig på resan, ty jag anade att den skulle sluta olyckligt och att jag ej snart — om någonsin — komme att återvända till Ribyhus.

De ekonomiska frågorna vid vår söndring har jag lemnat i min fullmäktiges, lagman T—s vård. Jag säger lemnat, emedan det redan skett; men du skall finna att jag i alla dessa detaljer sökt att handla med lika mycken opartiskhet för dig som för våra barn.

Då vi båda lika mycket sky en skymflig rättegång måste vi nöja oss med tidsutdrägten.

Jag håller mig alltså i frid undan, och du gör väl i att utfärda efterlysningen så fort som möjligt. Ty huru ofta du än upprepar för dig sjelf att du dröm-

mer, att hela detta bref är en vild osalig snart försvinnande fantasi, måste du dock slutligen bli öfvertygad att ingenting kan vara mindre föränderligt än det beslut jag nu förkunnat dig.

Hvad beträffar de små, förblifva de naturligtvis hos mig, åtminstone tills vidare, och jag hoppas att vi kunna ställa det så, att du afstår ifrån dina anspråk på dem.

Vid dylika fall som dessa böra barnen tillhöra modern. Och vi skola ju icke heller i denna fråga låta lagen dömma.

Jag väntar ditt svar genom lagmannen, och du har att vända dig till honom och till prosten — du vet att båda bevittnade pappas testamente — vid uppgörandet af alla nödiga formaliteter.

Du kan icke förvåna dig öfver att mitt farväl säges utan saknad, utan känsloutbrott och utan alla slags deklamationer. Det är blott ett kallt farväl emellan tvänne personer, som missräknat sig och i godo skiljas.

Barnen äro friska. De slumra, medan jag skrifver, och ana ej att deras bedragna moder i detta ögonblick bjuder deras far ett evigt farväl.

Lilja."

När doktor Warvner anlände, fann han Filip i sjudande feber. Hjernan var våldsamt angripen.

I bitter och djup ångest anklagade sig Arnold.

Han ansåg brefvet ifrån Lilja innehålla en bekännelse om det nedriga spel hon drifvit med den vän, som mannen anförtrott att vårda henne.

Men när doktorn fann en sansad stund att läsa detta bref — hvilket han sakta vridit ur Filips hand, hvilken krampaktigt hopkramat det — då begrep han

först huru alldeles obetydlig hon ansett intrigen med honom, en intrig, hvilken, taget efter bokstafven, endast tjenat henne såsom tidsfördrif, då hon icke sysselsatte sig med den vida större, den enda, som rörde hennes hjerta och jemte det hennes högmod, hennes egenkärlek.

Ju djupare doktorn sökte intränga i den unga qvinnans mörka själ, desto mera förvillade han sig.

Älskade hon väl i sjelfva verket Filip? Var ej bekännelsen om denna kärlek snarare en ovärdig osanning för att råga måttet af den olyckliges lidanden?

Och denna Anima, detta redskap i Lilias hand, var hon verkligen ett sådant, eller var icke äfven den bekännelsen en dikt? Hade ej Lilia snarare genom list utspanat denna qvinnas förbindelse med Filip!

Hvem kunde tro på Lilia!

Dyrt lofvade Arnold sig sjelf att för evigt begrafva det grymma minne, som äfven han egde af henne. Han ville nu, näst efter sina pligter, lefva blott för vetenskapen och vänskapen. Det var ej mera nödigt att anförtro Filip något: den kalk, som räcktes honom, var bräddfull nog förut. . . . .

. . . .

Så snart den olycklige maken återfick nog förmåga att lida, hvilket vill säga då han återfick förmågan att tänka, skref han till sin hustru.

Och i ord så ödmjuka, så rörande, att de kunnat uppmjuka det kallaste hjerta — men ej denna lilla qvinna af jern — bönföll han att hon skulle uppge sin vistelseort så att han på sina knän måtte få öfvertyga henne att han efter denna enda osälla villa,

som han med blodstårar begret, älskade henne tusen tusen gånger häftigare än förut.

"Min Lilia, min maka, min själ, mitt hjertas enda och eviga herrskarinna, du mitt lifs ljus, öfvergif mig ej! Förstår du icke att jag ingenting begär utom det att få tjena dig som din slaf. Och om du tillåter mina tårar att en enda gång falla på dina fötter, skall jag aldrig upphöra att välsigna dig!

Men skall jag väl upphöra dermed, äfven om du förskjuter mig . . . ack, aldrig, aldrig!

Jag har ej en enda, nej, icke en enda förebråelse för dig.

Du hade rätt att handla som du gjorde, att pröfva innan du gaf det omätliga.

Om min tanke vågade sänka sig ned i den himmelska möjligheten att du ville pröfva ännu en gång . . . Förbarmande Lilia, förbarmande för en brottsling, hvars brott endast lärt honom att det på jorden finnes blott en kärlek för honom."

På dessa utgjutelser svarade ej Lilia.

Hon var obarmhertig och vidhöll alltid genom sitt ombud, lagmannen, att ingen annan kommunikation mellan henne och Filip måtte ega rum än den, som för affärernas skull blefve nödig genom tredje person.

Ändtligen lyckades det hans egna och Arnolds bemödanden att uppsnappa nyheten om att hon återvändt till grannstaden.

Det var då som Filip — bringad till förtviflans ytterlighet — skref den lilla biljett vi förut känna. Och som Arnold ansåg sig vara skyldig Filip allt, äfven denna utomordentliga ansträngning, biföll han att åtaga sig budskapet.

Vi hafva redan bevittnat Filips sönderslitande ångest under dessa märkvärdiga åtta timmar. Vi ha sett honom återfå lifvet och tanken, och vi ha äfven sett Arnold, sedan han framfört sitt budskap, nedsjunka afsvimmad på tröskeln.

Låtom oss nu återvända till Lilia!

Andra boken.

DELNINGEN.

Se der mitt ödes dom och djupet af min plåga!

. . . .

Nej, skyndom — det är tid att dessa strider sluta!

Leopold.

24.

EN SAMMANKOMST.

Under de ångestfulla timmar, på hvilka vår hjelte afvaktade det svar, som för honom borde bli en appell till lif eller död, under dessa samma timmar satt Lilia ensam i sina i hemlighet hyrda rum, njutande af vissheten att detta inkognito skulle tillåta henne att — utan att *synas* — iakttaga händelserna på nära håll samt att, så ofta hon det behöfde, öfverlägga med de personer, i hvilkas händer hon lemnat sina intressen.

Som man vet, var hon nyligen återkommen från en längre resa, och snart ärnade hon begifva sig ut på en ny sådan.

Men för det närvarande tvingades hon, mindre af affärerna än af en upprorisk känsla, att vistas nära skådeplatsen för sitt fyraåriga äktenskap, skådeplatsen för en del af de vådliga experimenter, som hennes fantastiska herrsklystnad och lättsinniga själ upptänkt.

Genom ett ihärdigt system af spioneri — ett system, som hon grundlagt och följt ifrån början af sitt giftermål — hade hon lärt känna alla sin mans handlingar.

Och det behöfdes blott en ringa del af denna lilla listiga varelses kraft och vilja att intränga till botten af den öppenhjertige och omisstänksamme Filips hemligheter.

Likväl, ehuru hon hade en besoldad agent — en för detta från Ribyhus afskedad bokhållare, numera bosatt i Stockholm — hvilken öfverallt följde Filip i spåren, måste dock hennes egen skarpsinnighet och djerfhet fylla de luckor, som agenten blef nödsakad att lemna öppna.

Och gemenligen misstog hon sig aldrig.

Hvar och en gissar att hon tillbringat de sista veckorna i hufvudstaden för att vara sin egen kunskaperska; och de upptäckter, hon gjort, hade emot hennes make uppväckt ett brinnande hat.

Hon hade för väl beräknat svagheten i hans karakter att icke veta, det en skilsmässa skulle vara det verksammaste medlet att återföra honom ifrån den förblindelse, hvaruti hjertat hade föga del, men fantasien och sinnena deremot nästan all.

Och med en infernalisk känsla af sällhet öfver att så kunna straffa honom, beslöt hon utan eftertanke, blott för tillfredsställelsen af sin lumpna hämd, att offra Filips framtid, sin egen lycka, till och med sina barns, hvilka utan tvifvel skulle bli beroende af det öde hon skapat dem.

Det vore orätt att säga det hon beräknade framtiden: med den lekte hon, under det hon blott beräknade och utminuterade sin mans qval.

Det finnes varelser, i hvilka förena sig två med hvarandra rakt stridande elementer.

Dessa varelser äro nästan alltid på samma gång omätligt lättsinniga och till öfverdåd ihärdiga — styfsinta ända till mani.

Lilia var lättsinnig, snar att fatta intryck; men som hon icke var nyckfull, satte hon sina lättsinniga intryck i system och gjorde deraf allt hvad hon kun-

de. Så gjorde hon äfven med sina rent af onda intryck, och förr än hon afstod från att tillfredsställa de oförsonliga känslor af bitterhet, som det henne tillfogade såret uppväckt, förr blottställde hon sig att lida hvilka följder som helst.

Det är sannolikt att hon aldrig öfvertänkt den djupa och höga helgden af äktenskapet — detta mysterium, det heligaste, det outgrundligaste i lifvet.

Hon hade gift sig af lättsinne, men med fast sinne. Hennes make hade brutit helgden af den ed, hvarmed äfven hon å sin sida lekt, och nu stod hon färdig att lika lättsinnigt, men också med lika fast sinne, bryta detta äktenskap.

Gjorde hon sig väl härvid den frågan, om hon ej sjelf hade del i Filips fel, om ej hennes oädla, hjertlösa koketteri hade förtjent ett ögonblicks glömska, om ej hennes ovärdiga gyckel med doktor Warvner förtjent ett straff?

Nej, hon förelade sig ej en enda af dessa frågor.

Det enda hon sade sig, och som var henne fullkomligt nog, utgjordes af dessa ord: Han har bedragit mig, mig, genom hvilken han hade allt, genom hvilken han skulle erhålla allt... han må plikta derför genom ett helt lif af ånger.

Förbittringen hjelpte henne att hålla de skiftande känslorna inom skrankorna af hennes vilja.

Så väl lagmannen som prosten hade ingenting uraktlåtit för att återföra henne till den väg, som båda benämde pligtens. Men tyvärr voro ingendera af desse män i stånd att böja eller rikta en sådan qvinnas egensinne.

Hvad domaren talade om lagen, dess obehagliga och kännbara följder, besvarade hon med ett mildt, men oböjligt:

"Allt det der underkastar jag mig."

Hon visste ännu föga hvad hon underkastade sig.

Prostens timslånga tal om inbördes försonlighet makar emellan och Guds vilja att äktenskapet skall vara en helig inrättning, kom henne att darra af otålighet; likväl yttrade hon med ett barns undergifna fromhet:

"Jag har noga öfvervägt vigten af allt det sanna och förträffliga herr prosten säger mig, men en oemotståndlig röst i mitt inre bjuder mig att bryta det band, som nu blifvit en boja. Jag kunde klaga, men jag lider ödmjukt, ty vi hafva ej rätt att klaga, då vi lida följderna af våra egna handlingar. Detta giftermål, ehuru önskadt af min far, var ju mitt fria val."

En sak, som alldeles icke föll henne in, var den att Filip i evighet kunde neka sitt bifall. Men huru skulle han ens våga det, denne man utan kraft, ett rö i hennes hand!

Och, i sanning, hon hade rätt — han skulle ej göra det.

Icke derföre att han var svag, utan emedan ett sådant förhållande å hans sida — då han väl visste att hon, utom en fullkomlig försoning, aldrig bifölle att återflytta till honom — skulle få utseende af att vara förestafvadt af den grofvaste egennytta.

Såsom vi ofvanför nämt, satt Lilia ensam i sina nya rum.

Enligt öfverenskommelse väntade hon denna eftermiddag lagman T.; och ehuru hon nästan tog för afgjordt att det svåra vädret skulle hindra hans besök, hade hon likväl tillsagt den nya tjenstflickan — stora Gunnel var qvarlemnad hos barnen, dem

hon ej hade med sig — att insläppa "den herrn, som komme och begärde tala med henne."

Hon hade icke påräknat att någon annan än lagmannen kunde yrka detta.

Också var det kanske för första gången i hennes lif som Lilia kände sig nära att tappa fattningen, då, vid det dörren öppnades, hon fick se, icke lagman T, utan doktor Warvner inträda och med en stum bugning helsa henne.

Under hur olika förhållanden hade de ej sist träffats!

Medvetandet om att han varit blott en lekboll i den unga fruns hand — medvetandet af hela förnedringen i den rol hon låtit honom utföra, jemte tyngden af det ärende han i dag åtagit sig — verkade så starkt på Arnolds sinnen, till och med på hans nerver, att han endast genom en ansträngning, hvilken väckte Lilias aktning och sympati, förmådde beherrska sina känslor och reda sina intryck.

Ett enda kunde han dock ej reda.

Han måste ovillkorligt hata och förakta denna qvinna — hvaraf kom då att han nödgades nedslå sina ögon för tjusningsmakten i de sorgsna blickar, som mötte hans?

Lilia behöfde endast ett ögonblick att hemta sig.

Hennes första ord utstakade genast gränsen för deras närvarande förhållande — så framt det berodde af henne att ensamt bestämma denna gräns.

"Hvilken öfverraskning! Ack, min bäste, käre doktor, min gamle vän, huru har jag kunnat bli så lycklig att hedras af ert besök, jag, som i min lyckas dagar lekte med er som ett sjelfsvåldigt barn leker med en alltför öfverseende mentor . . . Om ni likväl visste huru mycket jag sörjt öfver min obesked-

lighet! Det är först sedan man blifvit olycklig" — hon höjde näsduken emot sina vackra ögon — "som man opartiskt bedömmer sina fel. Men jag är säker att ni längesedan glömt den stackars Lilias . . . har ni icke? Och nu, min vän, hvad för er hit? Ty som jag vet att vi icke ha ett ord mer att säga hvarann å egna vägnar, gissar jag att ni kommer å andras?"

"Det är sannt, min fru, och ni kan ej heller hafva svårt att gissa å hvilkens."

"Hvad nu, doktor, har ni då utbytt läkarens yrke emot advokatens?"

"Det utbytet", svarade Arnold med en utmanande blick, "är på det hela mindre underbart än det som verkligen egt rum. Det är den förafskedade älskaren som förer den äkta mannens talan."

"Nå, men, min gode doktor Warvner, säg mig då för guds skull i hvilken bortkommen provins ni gjor er uppfostran? Har man väl någonsin hört en man, som lefvat i vår vanliga verld, på ett sådant sätt erinra ett fruntimmer om det som passerat för ett halft sekel sedan . . . Fy, doktor, det der kunde ha anstått en gymnasist!"

"Jag beklagar att mitt språk obehagligt erinrar om förra seklet, men då vi i dag ha att tala med hvarandra i ett ämne af den vigt att alla konsiderationer måste sättas åsido, så . . ."

". . så låtom oss ändå komma öfverens att ej förbise all grannlagenhet!"

"Åh, min fru, hvad den beträffar, så känner ni bäst sjelf om den någonsin varit er särdeles till besvär."

"Doktor, doktor, jag bedyrar att Filip icke kunde välja en olyckligare sakförare. Ni för ju rent af er egen talan i stället för hans."

"Det är derföre att jag nödgas, att jag måste tala om mig, innan jag kan komma till honom."

Lilia antog en min af försakelse.

"Och ifall det, jag i detta ämne har att säga, nödgar er att rodna, är det väl mitt fel?"

"Ja visst: hvem ber er tro på en qvinnas gyckel, hvem ber er vara nog egenkär att inbilla er det ingen kan se er utan att hänföras?"

"Ah, min fru!"

"Ni borde också, i stället att anklaga, tacka mig för en erfarenhet, som framdeles kan bli er till nytta."

På doktorns kind kom och flydde blodet i ett oupphörligt lopp.

Han kände luft fattas sig för att kunna andas; han hade velat ega tusen själar, för att med dem alla afsky denna djerfva och oblyga varelse.

Lilia njöt af sin tydliga triumf, der hon nu småleende vände sig åt spegeln för att ordna sina lockar.

"Nej, vid gud", utbrast slutligen doktorn, "detta går alldeles för vida! Jag hade velat försöka att framställa ert förhållande till mig, min fru, såsom en handling, hvilken behöfde försoning. Jag hade velat säga er att jag förläte all er skuld till mig, om ni gäldade den emot Filip, denna öppna, ädelmodiga och eldfulla själ, som er förlust skall sönderslita och som, då han begick en ofrivillig villfarelse, i det hela — vid en rättvis granskning — var mindre felaktig än ni, som i edra nät samvetslöst indrog en man för det beräknade nöjet att sedan krossa honom med åtlöjets vapen."

"Jaså, det är med dessa milda färger ni målar äktenskapsbrottet!"

"Ni vet då icke" — tillade hon straxt härefter och hennes kind blef plötsligt blek som snö — "att jag älskade denne dåraktige man, att jag aldrig, ens

för en sekund, haft känsla för någon annan och att jag aldrig skall älska någon annan, ehuru han så våldsamt slitit vårt band."

"Jag har icke kommit hit för att försvara hans dårskap, men jag är fast öfvertygad att det finnes flera mildrande omständigheter . . och om . . ."

"Jag ber, icke ett ord mer . . . mildrande omständigher — ha, man må dö af harm!"

Den unga qvinnan darrade ifrån hand till fot, och der hon nu, nedsjunken på stolen, kastade sina gnistrande blickar på doktorn, var hon ett verkligt litet underverk af uppbragta passioner.

Man såg ej mer en skymt af sylfen — de fina händerna knöto sig våldsamt, den lilla foten stampade emot golfvet.

Med stum häpnad betraktade henne Arnold; hon syntes verkligen i fullaste öfverensstämmelse med ovädret, som rasade derute i hela sin vildhet.

Efter en stunds ömsesidig tystnad minskades stormen i Lilias själ.

Hennes åtbörder antogo, ehuru blott småningom, en lugnare form. Hennes ansigte blef kallt och bestämdt.

"Har herr doktorn att framföra något särskilt ärende?"

"Jag har en bön ifrån Filip, en öm och ödmjuk bön, innesluten i denna biljett."

"Ah!"

"Jag vet icke hvad den innehåller, men jag kan vid min själs salighet svära på att jag tror honom umgås med tankar, lika vilda som farliga . . . . Ni har varit grym emot honom; besinna att han är drifven till det yttersta, och att hans karakter tillåter ytterligheter."

Med en hand, som ännu darrade, emottog Lilia biljetten.

"Säg", yttrade hon vårdslöst, "känner Filip till vår lilla komedi?"

"Han känner ej till *er* lilla komedi, och behöfver ej heller känna den. Likväl fans det en tid, då jag tänkte annorlunda."

"Jag förstår — det fans en tid, då ni hade era små samvetsqval, men ni anser er sjelf renad i samma mån ni finner att ni varit den förledde, i stället för förledaren. Nå, detta sofisteri är vanligt, om ock ej särdeles berömvärdt . . . . . Men ursäkta, jag återkommer om några ögonblick."

Lilia, vorden ensam, slet med häftighet upp Filips bref; och sedan hon läst dess korta innehåll, dränktes hennes ögon i tårar.

"Arme Filip, om du visste — om du visste . . ."

Hon kramade papperet hårdt i handen, men kastade det sedan långt ifrån sig, för att likväl åter taga upp det, kyssa det med lidelsefull häftighet och åter genomläsa dessa ord:

"Lilia!

Om du nekar att se mig ännu en enda gång, måhända den sista, så behöfs hvarken efterlysning eller process för att göra dig fri. Jag skjuter mig då för pannan."

"Nåväl," sade hon, då hon åter inträdde, "jag samtycker till hans begäran: jag skall återse honom."

"Ack, ni samtycker?"

"Men om ni verkligen är hans vän, så ingif honom den öfvertygelsen att det begärda mötet tjenar till intet . . . Detta är alldeles nödvändigt å er sida, för den händelse att han skulle dåra sig med något hopp."

"Men, min gud, är det möjligt, är det tänkbart att en hustru, som älskar sin man, är i stånd att med denna kalla sjelfviskhet öfverlemna honom åt en framtid af förtviflan?"

"Det är ej jag som beredt honom denna framtid, det är han sjelf."

"Och skall då", fortsatte Arnold med djup ton, "den varme, den vekhjertade Filips maka verkligen ha den vidunderliga grymheten att göra sig sjelf, jemte honom, olycklig, för att erhålla hämd på ett menskligt fel? O nej, det är icke möjligt — låt mig hoppas att det så icke är!"

"Hoppas ingenting, ty det bevisar endast att doktorn föga känner mig. Jag kan förlåta allt, men aldrig en otrohet."

"Men har ni också betänkt era barns öde? . . . Nej, ni har icke tänkt på det omätliga ansvar en frånskild hustru åtager sig. Dessa barn skola en gång anklaga er, och ni skall ej kunna stå till ansvar för ert handlingssätt."

"Bekymra er icke derom! Det blir min sak att uppfostra dem så, att de gilla mina handlingar."

"Så mycket värre — men antag att ni ej får behålla dem?"

"Jag skall nog behålla dem — åtminstone . . ."

". . . det ena, menar ni. Men hvilken delning! — kan en verklig mor gå in på den?"

Lilia teg ett ögonblick.

"Ni eger", återtog han — och hela hans själ följde med de redligt menade orden: "ni eger ett hem, en make, som ångerfull bjuder er ett helt lif af kärlek och trohet. Ni eger en bror, hvars förtviflan detta ert steg skall göra. Ni eger barn, som behöfva en faders vård . . . och allt, allt det heligaste offrar ni för en onaturlig förvillelse af ert sinne! Denna

skilsmässa, om den går för sig, får ni ångra, ty den är följden af en öfverilning — och kom ihåg att ångern är en svår, en förfärlig tyngd!"

"Min gode doktor, ni skall ju spara era argumenter, då jag försäkrar er om en sak . . . den nemligen, att jag aldrig ångrar ett en gång fattat beslut."

Tyst och sorgsen reste sig doktorn; förgäfves hade han lagt sitt eget hjerta på pinbänken för att uppfylla sin pligt.

O, menskliga svaghet . . . Arnold hade velat knäböja för denna hårda varelse, för att erhålla hennes bifall till de böner, som han framställt, och likväl fans inom honom en hemlig, en syndig, en osalig glädje — en glädje, som dödade allt hans mod — deröfver att hon nekade.

Genomskådade honom Lilia?

Tvifvelsutan, ty med ett enda ord jagade hon honom lik en galning ut i den vilda, stormiga aftonen.

"Doktor," sade hon, i det hon räckte honom handen till afsked, "akta er noga att ge Filip ett annat svar än det, att jag i öfvermorgon väntar honom. Kom ihåg att jag vill skilsmässa — och för att lugna era egna samvetsskrupler, så tänk alltid på mig som en frånskild hustru, en enka . . . kortligen, min vän, som en person, den man kan tänka på utan synd."

25.

ETT ÄFVENTYR

Natten hade skridit fram, och ett lugn af himmelsk frid efterträdt den förgångna revolutionen.

På hvarje böljande gässtrå glittrade en vattendroppe, och månens milda sken föll dallrande öfver jetteskogen, vattenfallen och de mörka klipporna.

I Filips rum sutto de båda vännerna tillsammans, den förre lifvad af ett nyvaknadt hopp – det ville så litet till att göra en omkastning i Filips själ – den sednare allvarlig och fåordig.

"Ditt illamående förstämmer dig helt och hållet, min bäste Arnold, och jag är obarmhertig som uppehåller dig så länge."

"Visst icke, visst icke!"

"Vid gud, höll icke din svimning på att skrämma mig allvarsamt!"

"Jag var upphettad af den hastiga resan — luften hade en tryckande inverkan på mig, och sedan . . ."

Arnold afbröt.

"Nå, det fattades bara att du skulle förklara dig! Har jag ej sett huru djupt du deltager i mitt öde, sett din oro, din ångest för utgången, din glädje öfver att den slutade lyckligt."

Arnold skrufvade sig fram och åter.

Ännu hade han ej framfört Lilias andra helsning, den, som tillät alla andra än Filip sjelf att tänka på henne.

Dessa förfärliga uttryck, insmugna i Arnolds själ, verkade liksom första gnistan till en mordbrand.

Han kämpade dock manligt för att dämpa gnistan innan den slog upp i flammor.

"Men i guds namn", återtog Filip, helt och hållet sysselsatt med sina egna tankar, "hvarför fick du då ej se barnen?"

"Barnen, ah . . ."

"Jag hade velat ge hvad som helst för en liten hårlock, eller en helsning från mina englar — dessa mina bästa förespråkare. Nå säg . . . jag har nu frågat dig ett par gånger!"

"Jag vet icke", svarade Arnold med en stark rodnad — han fasade för sin egen glömska att ej ha efterfrågat de små, och kunde icke förmå sig att tillstå den, ty det hade varit att tillstå för mycket — "jag vet verkligen icke hvarför hon ej hade dem hos sig. Jag tyckte mig förstå att . . . att jag ej borde vidröra detta ämne, och jag trodde, när mitt ärende var af sådan vigt . . ."

"Du hade fullkomligt rätt — det var ej skäl att till något pris genom ett misstroende äfventyra utgången. . . ."

Doktorn teg.

"I öfvermorgon således . . ack nej, jag kan redan säga i morgon, ty klockan är nära tu."

Ja, jag tror väl!"

"O min gud, uppehåll mig och gif mig denna enda gång i mitt lif förmågan att tala och röra!"

"Du gör dig ju icke för säker, Filip?"

"För säker — med hvilken ton du säger mig det der!"

"Ja, jag säger: akta dig — Lilias karakter är mycket fast."

"Men hur ädel och glödande tillika: hon misskänner sitt eget väsende, då hon tror sig vara låg och elak . . . Nu, sedan jag sjelf får föra min talan hos henne, misströstar jag ej — hon måste, hon skall låta öfvertala sig!"

"Men antag att hon icke gör det?"

"Hvarför skall jag antaga det? Om denna morgondag, på hvilken jag ännu eger hoppet, är den sista emellan sällheten och mig, hvi skulle jag då förbittra den! Jag säger med Silverstolpe:

. . . jag begär ej lyfta opp
Det flor, som höljer morgondagen.
Der öfver molnets bädd kanske en stjerna strålar
Men lyser andra, lyser ej för mig.
Välan, om hon ej sänker sig,
Jag dock ej svart min himmel målar. . ."

". . . n. b. i förtid!" tillade Filip med ett obeskrifligt leende.

"Godt, broder, ditt lynne är ej skapadt för hopplösheten. Så mycket bättre för dig . . . Men du måste veta allt hvad hon sade."

"Ha, sade hon något mer?"

"Hon sände dig en helsning, den, att ingenting, förstår du, ingenting kunde förmå henne att ändra beslut."

Filip bleknade, men yttrade ej ett ord.

"Du älskar henne då öfver all måtta, efter hennes kalla grymhet ej väcker din afsky?"

"Ja, öfver all måtta . . . det är just rätta ordet."

"Och derjemte det förskräckligaste."

"Du kan icke begripa min kärlek, ty du känner icke hvilka vapen denna — i vissa fall så oskuldsfulla — varelse har i sin makt."

"Jo, åjo," mumlade doktorn, "jag har förstått det. Hon är, låt mig så godt säga dig det. . . ."

"Hvad då?" frågade Filip med förvånad blick.

". . . en utlärd kokett, en demonisk ande, gömd i ett barns ljufva skepnad. Fly henne, Filip . . . tacka gud att hon frivilligt lemnar dig! Tro mig, jag har sett till botten af hennes själ: der finnes ingen borgen för din framtids lycka."

"Du," utbrast Filip, "du har sett henne på nära håll! Huru har det kunnat ske?"

"Huru? Det frågar du . . ."

Arnold var på väg att helt och hållet förråda sig. Men faran för ett uppträde, som lätt kunde förvandlas till en skandal, återgaf honom snart sin fattning.

"Mins du ej", tillade han efter ett par ögonblicks uppehåll, "att du sjelf bad mig studera henne?"

"Jo visst!"

"Nå, såg jag henne ej i alla slags förhållanden — hade jag ej tillfälle till jemförelser af hennes uppförande? Hon generade sig icke för mig, eller, hon fattade vänskap nog för mig att icke göra det: jag blef hennes favorit-hund, och hon behandlade mig derefter."

Filip hörde uppmärksamt på.

Det gömde sig en dold bitterhet i doktorns konstlade lugn, och genast fattade Filip den riktiga tanken, att Lilia för sitt nöje koketterat med doktorn, att hon lyckats något litet villa honom och sedan gycklat öfver sitt puts.

Men han var vida skild från aningen att gycklet gått så långt som det gjort. Han kände värdet af

Arnolds karaktär och Lilias stolthet, och han skref Arnolds bitterhet på den sårade egenkärlekens räkning. Han var dessutom icke en man för gyckel, den gode Arnold.

Naturligtvis tillät ej Filips grannlagenhet att detta ämne, lika sårande för honom sjelf som vännen, vidare fortsattes. Han gaf det utan svårighet en annan vändning.

Straxt derpå förklarade doktorn sig så trött och sömnig att han, för att kunna besöka sina patienter följande dagen, nu ovillkorligt måste tänka på sig sjelf.

Hvad beträffar vår hjelte, så var hans själ under inflytelsen af en alltför svindlande lyftning att han skulle kunna tänka på hvila.

Han svepte kappan omkring sig och begaf sig ut i den svala luften, för att med fulla drag njuta af denna gudomliga natt, hvilken återgifvit honom hoppet, förnuftet, lifvet.

Hans svärmande tankar, hans nyknoppande känslor, den fulla kraften i hvarje puls gjorde honom likväl snart trädgården och parken för trånga.

Han måste ut på fältet, han måste se himlen fri, han måste spegla sig i strömmens bölja.

Diktar-andan vaknade och svällde inom honom — och i sin själs djup sjöng han genast för bleka Luna en sång, hvaruti han förtrodde henne hela sitt hjerteqval och bönföll att hon måtte titta in i den älskades kammare och bära henne en helsning.

Bland alla skiftningar i denna sublima dårskap, som benämnes kärlek, fins ingen obegripligare än hoppet.

Det lefver af intet, det bygger palatser af intet, det skapar himlar af intet och stundom förbleknar det af intet. Hoppet är själen i kärleken, det lefver med den och dör med den.

Huru oändligt ringa var ej Filips hopp, och likväl hade det förmått gifva honom liksom en ny varelse.

Han var i lynne att omfamna hela skapelsen med allt hvad deruti lefde och rörde sig.

Redan hade han hunnit till femte versen af den bön, i hvilken han anropade Luna om hennes medverkan, då bullret af en med vild och dånande fart framilande vagn afbröt nattens stillhet och diktaren midt i sin tankegång:

"Tag hennes bikt, du nattens kyska drottning,
Och låt mig tyda den af di......

Himmel", ropade poeten, i hvilken menniskovännen genast tog öfverhand, "ett par skenande hästar så nära forsen!"

Han rusade ned från den lilla höjden, på hvilken han stod, och skulle hafva gjort.... gud vet hvad — det är tyvärr mycket sannolikt att han ej förmått utföra något romantiskt herkules-arbete — då han såg vagnen stjelpa i diket och dess tyngd icke blott hejda hästarnes framfart, utan tvinga dem ned i stoftet, der de nästan arbetade sönder seltyget, innan skjutsbonden hann röra sig ifrån den plats, dit han blifvit kastad.

Så godt som ögonblickligt kom Filip till hjelp.

Och hvad han skulle afhjelpa förstod han straxt, då han under vagnskorgen såg framsticka ett manligt ben och hörde en grof manlig röst i alla möjliga ton-arter utösa sin harm öfver kusken, vagnen och hästarne och derjemte på något annat föremål, som Filip ännu icke kunde se, men hvilket föremål snart lät höra en lugn harmonisk röst, en eolsharpa i stormen.

"Har du skadat dig, min vän?" sade rösten.

"Skadat, för tusan djef. . har jag icke brutit af benet? . . . Hvems skull är det — ville jag resa på natten jag?"

"Här är en person redo till hvarje handräkning!" yttrade Filip, sedan han, förenande sina krafter med skjutsbondens, som nu kommit till stället, lyckats få upp vagnen och de skälfvande hästarne.

"Mycken tack, herre, stor tack . . . Men icke annat jag ser, befinner jag mig ändå midt på landsvägen med en söndrig vagn, ett försträckt ben och en pipande hustru, ty qvinnorna pipa alltid, då de ej kunna uträtta något annat."

Med undran blickade Filip ifrån mannen till hustrun, som han nu först fick syn på — hon hade kommit på sidan inåt häcken — och han fann ett ungt mycket blekt fruntimmer, som, insvept i en svart sidenkappa och en svart spetsslöja, långsamt och med tydliga tecken af kufvad smärta reste sig från marken.

Hon syntes dock på intet vis "pipande", såsom mannen beklagat, utan fastmer full af fattning, hvilket bäst bevisade sig af de få ord hon genast med en intagande artighet yttrade till Filip:

"Vi tacke er af hjertat, min herre, för er hjelp och vänliga tjenstvillighet! Hvilken lycka för oss att träffa en reskamrat . . . Men, min gode Helleding" — hon vände sig åter med en lugn ömhet till mannen — "huru är det då med ditt ben? Jag hoppas att du icke alfvarsamt skadat det!"

"Hoppas, hoppas — det är så likt qvinnorna att hoppas; jag undrar när ni ej hoppas . . . kan jag röra mig af fläcken? Aj . . . anamma, aj . . . tusan, aj, aj! Nå, hvad är nu att göra?"

Ännu hade han ej frågat efter hustruns tillstånd.

"Din gamle vilde björn," tänkte Filip, "det vore godt nog att låta dig ligga der du ligger!"

"Jag fruktar", sade han högt, "att frun äfven är skadad, och ifall jag vågade föreslå . . ."

"Åh, qvinnorna ha alltid utseende af att lida, det är så deras lag. Men var man så god att föreslå hvad som helst! Jag är öfverstlöjtnant Helleding, f. d. tjenstgörande major vid hans majestäts regemente * * *, kommer ifrån Stockholm — ett tusan fördjefladt babylon — och reser till min egendom Tjustorp, der det skulle smickra mig att få återbetala hvarje tjenst, som kan göras mig."

Filip presenterade sig nu i sin ordning såsom egaren af den fabriksegendom, som man såg; och då vagn och seldon, ehuru båda delarne betydligt skadade, kunde begagnas för ett så litet stycke, föreslog han gästfritt sitt hus.

Och sedan öfverstelöjtnanten blifvit varligt transporterad i vagnen — foten var endast vrickad — följde den unga frun långsamt efter, med Filip vid sin sida.

"Jag oroar mig blott öfver att vi komma till så stort besvär midt i natten," sade hon — "utan tvifvel är herr Thurné gift, och . . ."

Nu först slogs Filip af tanken på det obehagliga i sin ställning vid detta besök; likväl frammumlade han med bästa möjliga fattning:

"Ja, min nådiga fru, jag är gift, men min hustru och mina barn äro för närvarande stadda på en resa."

"Honorine, tror du att du kan laga till en ordentlig bindel?" frågade öfverstlöjtnanten, som tillhörde de män, hvilka alltid först tänka på sig sjelfva . . . "Jag önskar, mitt barn, att du varit mig följaktig under norska fälttåget, så kunde du lärt dig att anlägga ett förband."

"Jag fruktar, min vän, att vid den ålder ag då var du icke kunnat lära mig något. Jag är till och med icke rätt säker på att jag då var född."

"Nå, det är så likt fruntimmerna, att aldrig minnas årtal och dato vid någonting!"

"Vi minnas i stället så mycket annat som är nödvändigare!" svarade öfverstlöjtnantskan med en vänlighet, som vittnade om hur van hon var att öfva tålamod, men tillika huru långt hon var ifrån att visa en försagd undfallenhet.

"Dessutom", inföll Filip, "kan hennes nåd nu erhålla en fullkomlig kännedom i det berörda ämnet, ty händelsen fogar sig så lyckligt att vår provincialläkare denna natt hvilar på Ribyhus."

"Det var f-n så bra!" sade öfverstlöjtnanten.

Som man sett, var det ej doktor Warvners bestämmelse att sofva denna natt.

Larmet i huset gällde först och främst honom.

"Nå, hur är det med den gamle knekten?" frågade Filip, då doktorn återvände ifrån gästrummen. "Har han skadat sig allvarsamt?"

"Ingenting: en ledvridning; men du får säkerligen härbergera dem några dagar."

"Ingenting kunde falla sig olägligare i detta nu. Ett fint fruntimmer i ett hus utan värdinna. Och sen att tvingas tänka på något annat än . . ."

"Förskingringen skall ej skada dig, min vän; och hvad beträffar denna unga fru, så var du trygg: hon tillhör icke de damer, som göra mycken uppståndelse."

"Det vet du?"

"Det ser jag af hennes enkelhet, hennes bestämdhet och hela detta sätt, som ej låter störa sig af hvarken häftighet, kink eller ens af qvinnans vanliga fiende: rädslan."

"Och allt det der märkte du straxt? Hennes nåd har då riktigt fallit i smaken."

"Mycket ... Minsann höll hon icke ljuset åt mig, under den lilla operationen, med lika stadig hand som om hennes man varit en machin, på hvilken jag öfvat mig, och likväl regerade han och skrek så, att han kunnat skrämma ett halft dussin fruntimmer på flykten."

"Nå, hvad beträffar ett dylikt lugn . . ."

"Förhasta dig ej i ditt omdöme! Det der lugnet hade ej minsta skymt af hvarken slöhet eller likgiltighet. Hennes leende var uppmuntrande, hennes rörelser fulla af själs-behag ... och såg du rätt hennes ansigte?"

"Jag? Huru kan du fråga så ... ser väl jag numer om ett fruntimmers-ansigte är vackert eller ej — jag bjöd till att tjena en menniska och icke en qvinna."

"Men jag ber dig att du gör ett undantag för din gäst: betrakta henne i morgon!"

"Det är undransvärdt att höra dig så betagen, och särdeles sedan du varit vid en sinnesförfattning, som ...."

"Kanhända är det just i min närvarande sinnesförfattning jag är mest disponerad för och mest i behof af ett godt intryck; och fru Helledings både blick, min och anletsdrag ha någonting oförklarligt välgörande, ja lugnande. Man ser klart att hennes stora svarta ögon aldrig återspeglat någon passion."

Filip log — och emot hans vilja uppenbarade sig i detta leende en viss medömkan öfver doktorns smak.

Han (Filip) hade alltid mest tjusats af ett annat slags ögon, och utom dess hade han ganska litet betraktat öfverstlöjtnanskans personlighet, hvaremot hennes svarta sidenkappa och svarta spetsslöja gjort ett lifligt, ehuru föga behagligt intryck på honom. Båda delarna erinrade nemligen om ett ganska plågsamt minne.

I det ögonblick den unge värden åter blef ensam, kom en tjenstflicka och lemnade honom en i rödt sammetsband inbunden bok, hvilken blifvit hittad på gården.

Helt mekaniskt emottog Filip den och uppslog titelbladet.

Den eleganta boken bar följande titel:

"Stunder vid lyran af Alexis."

På inre sidan stod ett namn:

"Anima Honorine Helleding."

Filip fällde boken och uppgaf ett rop af bestörtning.

26.

POETEN PÅ SPANING EFTER SIN SÅNGMÖ.

Morgonen fann Filip i ett tillstånd af fortfarande häpnad.

Hans förnuft tillhviskade honom oupphörligt att han var vansinnig.

Denna Honorine, med det af Arnold så högt prisade, djupa och idéella lugnet på sin panna, med sin passionfria blick, skulle hon vara samma svärmande och oförsigtiga Anima, som tillåtit honom att föra sig till poetens fristad, som utgjorde skulden till hela hans olycka och den han oupphörligt — med mannens vanliga tacksamhet — anklagade för störandet af sin jordiska frid?

"Nej bort det, att anklaga en ren qvinna, en hederlig mans maka!"

Men skref ej Anima om en tyrann, en hård svartsjuk tyrann, för hvilken hon ständigt bäfvade . . . Ha, hvilken mask kunde ej en qvinna antaga! Hvem såg Lilia, och anade hennes verkliga karakter?

Och Lilias anklagelse . . . Anima hade ju sålt sin hemlighet åt den förrådda hustrun.

Ah, detta var då sjufallt, ja sjuttiotusenfallt omöjligt!

Den barske öfverstlöjtnantens kyska maka, anställd i tjenst såsom Filips sånggudinna! Man kunde skratta sig sjuk — endast man hade lust att skratta — åt en sådan förmodan.

Men ankomsten från Stockholm, namnet, boken, understrykningarne af vissa ställen, dem Anima ofta vidrört, drägten, sjelfva växten, som han nu med minnets tillhjelp började finna storligen lik Animas, och ändtligen det ljufva tonfallet i rösten, hvilken likväl icke — det nödgades han erkänna — egde det smäktande uttryck, som fans i den rätta Animas . . . allt detta talade.

För tredje gången måste dock alla dessa imaginära likheter förkastas. Ty ingen qvinna, ställd emellan sin make och älskare — tryggade hon sig än vid vissheten att den sednare blott sett henne med mask — kunde ega en så obesvärad fattning.

Härnäst blef den hufvudyre poetens omsorg att erinra sig hvarje omständighet af sin sammanvaro med Anima n:o 1 och hvarje kännetecken, som månde hjelpa honom på vägen.

Dock, huru skarpt han med viljans sporre än stötte på minnet, stretade det istadigt emot, och han förmådde ej skaffa sig ringaste upplysning.

"Men bör jag väl önska, bör jag väl ens vilja ha någon upplysning?" sade han eftersinnande.

"Om det är hon, må jag tacka Gud att hon eger en sådan beherrskning, och att hon föredrar att vara okänd . . . Himmel, om min grymma dyrkade Lilia anade att hennes rival gästar under hennes eget tak!"

Den stackars Filip — ångestsvetten fuktade hans panna.

Att åter fortfara i den en gång väckta, förnedrande misstanken mot en dygdig och oskyldig qvinna, hvilket brott vore ej det, helst af honom, som dyrkade hela könet, i trots af de qval en del af dess medlemmar tillfogat honom!

Nej, nej, visshet måste han ha.

Men huru?

Det var omöjligt att vända sig till doktorn, ty egde väl Filip den ringaste skymt af rätt att genom blotta förtroendet af sina tvifvel och bekymmer förolämpa ett honom fullkomligt obekant fruntimmer, som utomdess åtnjöt hans gästfrihet? . . . .

. . . .

Under så stridiga öfverläggningar förgingo timmarne.

På den första som bruket gillade, skickade värden att förfråga sig om sina gästers tillstånd.

Han lät tillika efterhöra om öfverstlöjtnanten emottog hans besök, en artighet, som denne besvarade med försäkran att det var högst efterlängtadt.

Genom en omsorgsfull toalett hade Filip sökt afhjelpa så väl de spår, dagens bittra kamp som nattens nya oro qvarlemnat på hans ansigte; och ehuru det troligen för hvarje man af ett mindre spänstigt lynne blifvit omöjligt att efter en dylik revolution göra utseendet till något mera än k o p i a n af en behaglig älskvärdhet, nödgas vi erkänna att Filip Thurnés icke utgjorde en kopia, utan ett verkligt original.

Gud må bäst veta till hvilken vrå af sin själ han förpassade de midnattssvarta fantasier, som föregående dagen varit nära att bringa honom till sjelfmord.

Naturligtvis verkade i första rummet hoppet om försoning med hans maka, ett hopp, hvilket han redan i sin inbillning lyckats göra till verklighet.

Dernäst kom den åter upplifvade mystifikationen med Anima.

Och slutligen — ve, ve, gud trösta oss för en sådan hjelte — hade vissa erinringar af den antika och ädla skönheten i öfverstlöjtnanskan Helledings ansigte med en ny och ihärdig klarhet framsmugit sig emellan hans jägtade tankar, och, summa summarum, man skulle haft svårt att i den unge och elegante man, som nu gick att uppvakta sina gäster, igenkänna den förtviflade och förstörde, som sistlidne afton väntade sin dom.

Det var denna ombytlighet, denna oromantiska svaghet i Filips karakter som på en gång älskades och afskyddes af Lilia.

Då Filip inträdde, satt öfverstlöjtnant Hellediug — en martialisk och kraftfull 54 års man, som med spartanskt lugn stått i striden för hvinande kulor, men hvilken jemrade sig lik en käring vid minsta kroppsliga illamående, som nådde honom på annan väg — beqvämt placerad i en hvilsoffa, stödjande foten på några tillbörligt uppstaplade dynor.

Hans hustru, som intagit en länstol bredvid honom, var sysselsatt att läsa högt ur de sista tidningarne, som ankommit till Ribyhus.

På ett litet bord bredvid öfverstlöjtnantskan låg diverse kompresser och bindlar, dem hon tillskurit efter sin mans matematiska beräkningar, ty såsom han varit i fält, hvad doktorn ej kunde skryta af, ansåg han sig kompetentare än denne att undervisa sin hustru.

"God morgon, min bäste herr värd!" sade öfverstlöjtnanten, i det han räckte Filip handen. "Hvilken lycka i olyckan, att vi råkade så väl ut! Men som jag ändå icke är någon Sokrates i tålamod — han hade min själ ej heller alla mina jern i elden — så är min högsta önskan att vi ej längre än tills i morgon ta herr Thurnés stora gästfrihet i anspråk. Skulle emellertid så rasande bära till . . ."

Öfverstlöjtnanten gjorde en behaglig grin-min, som borde föreställa hans förhoppning att — i ett dylikt fall — icke vara för mycket till besvär.

"Allt, hvaröfver jag kan befalla, ställes med nöje under herr öfverstlöjtnantens disposition."

Sedan Filip till detta svar pligtskyldigast bifogat några artiga uttryck af sitt deltagande för mannen, vände han sig till hustrun.

Sanningsenligt böra vi dock tillstå att hans ögon långt förut vändt sig åt det hållet.

"Ribyhus har icke varit nog lyckligt att gifva hennes nåd en lugn hvila?"

"Nej", svarade Honorine, på hvars vackra, men tankfulla ansigte ett lätt spår af trötthet dröjde qvar bland rosorna — "nej, jag har ej kunnat sofva, emedan min man icke fått en blund i ögonen."

"Så sensibla de qvinnorna alltid göra sig! Har jag kanske jemrat mig som en gammal kruka?"

"Visst icke, min vän", svarade hon leende, "men du har i stället väckt mig hvarje ögonblick."

"Nå, får man icke ropa sin hustru?"

"Utan tvifvel; men det hindrar henne alltid ifrån att sofva. Och dessutom, hur skulle jag velat sofva, då du plågades?"

"Se så, se så, börja vi nu pipa igen! Gråt då icke, kära barn: jag dör väl icke af den här strunten. Ack, de stackars qvinnorna, hvilka svaga käril de äro!"

Filip kunde icke annat än le, då han betraktade den qvinna, som fick en sådan tillvitelse.

Om Honorine varit smyckad till bal, skulle hon hafva lyst som en stjerna af allra första ordningen. Men det var hos henne något, som tillkännagaf att, om hon än icke försmådde salongens segrar, de dock nu mera gjorde endast ett obetydligt intryck på hennes sinne. Sällan såg man hos ett så ungt fruntimmer (hon kunde icke vara öfver tjugutre år) en mera fullkomlig och behagfull värdighet, och till denna parade sig uttrycket af icke en engla-ren — sedan vi talat om Lilias engla-renhet måste man få misstro till detta ord — utan en innerlig mensklig godhet, och öfver denna menskliga godhet lyste klart förståndets, bildningens och tankens ljus.

Honorines ögon, af den genomskinliga svarta färg och glans, som återfinnes hos agaten, syntes ej vanda att gråta, ej heller spelade i dem en koketts gnistrande lågor och skiftande leenden. Deremot var det, såsom doktorn sagt, en hvila för själen att betrakta dessa ögon, hvilka genom sitt eget fridfulla lugn tycktes återgifva lugnet åt andra.

Hvad beträffar växten, fann Filip nu, då han — oförvillad af nattens fantasier — vid dagens fulla belysning såg hennes mjuka och graciösa former inneslutna i den svarta sidenrocken, att dessa voro mera fylliga och rundade än hans maskerade väninnas.

Den sednare var också mindre och hade i hela sin varelse denna makt att berusa, hvilken tycktes vara fullkomligt främmande för den jungfruliga ärbarheten i Honorines väsende.

Till slut återstod blott namnet och de glänsande svarta lockarne; men huru många kunde ej bära samma namn? Minst lika många som begagnade falska lockar.

Således var det nu till fullo afgjordt att öfverstlöjtnanskan Helleding ej kunde vara Anima eller, rättare sagdt, att Anima omöjligen kunde vara öfverstlöjtnanskan Helleding.

Men i trots af detta förnuftets intyg blef dock en aggande oro qvar inom honom.

Boken återstod.

Han upptog henne från sin ficka.

"Den här har hennes nåd säkert förlorat under vagnens urpackning?"

Han lade ej boken ifrån sig, utan framräckte den, för att med detsamma få kasta en blick in i de lugna ögonen.

"Ack ja, en god vän skänkte mig den till reslektyr. Han har rätt näpna och vackra idéer, den käre herr Alexis."

"Verkligen — hennes nåd finner dem näpna?" inföll Filip.

Poeten rodnade af förtrytelse.

"Ja; har herr Thurné något deremot?"

"Visst icke!"

"På flera ställen äro hans idéer mer än både näpna och vackra: han har stundom tankar och bilder att kläda dem uti, hvilka båda delarne skulle hedra en större förmåga."

"Hennes nåd kunde ju ordentligt skämma bort den beskedlige poeten, ifall han finge höra dessa smickrande loford."

"Men som jag håller af herr Alexis för den naturfriska ton, som alltjemt genomgår hans dikter, skulle jag med detsamma i form af råd bedja honom vara mindre utsökt i fraserna, och deremot mera innehållsrik."

"Och jag kunde anse henne för Anima?" mumlade Filip inom sig. "Hvilken galenskap!"

"Ja, sådan der strunt kunna qvinnorna läsa", afbröt öfverstlöjtnanten med en föraktlig blick på Filips bok, "men min brochyr om hästskötseln, en vetenskap som jag tror något öfverväger versmakeriet, får nog vara oläst. ... Jag väntade att se den anmäld i det här bladet, men f–n heller!"

"Nå, kära Helleding, du kan väl åtminstone icke säga att ej jag läst din bok?"

"Det var rena tvånget, när du renskref den, min lilla vän, men jag märkte rätt väl jag manöverna med näsduken. Det är qvinnornas lag att ej kunna läsa något förståndigt utan att gäspa."

"Hvilken elak anklagelse!" svarade Honorine med ett intagande småleende . . . "Jag hoppas att herr Thurné bedömmer fruntimmren blidare."

"Açk, jag fruktar blott att jag bedömt dem allt för blidt! Jag har alltid varit tillitsfull, alltid villig att nedlägga mitt offer så väl för deras skönhet som för deras snille."

" . . . och förmodligen fått skam i tacken?" inföll öfverstlöjtnanten med en kärfhet, som kom hans hustru att rodna.

Den stackars Filip träffades af det omedvetna stynget lika djupt som om det varit måttadt med flit.

Hans kind bleknade, och det var honom omöjligt att, sedan hans tankar nu en gång återvändt till Lilia, slita dem derifrån utan att hans själs oro målade sig på hans anletsdrag.

Fru Honorines finkänslighet ställde dock allt till rätta.

Utan att låtsa ge ringaste akt på den djupa rörelse, som visade sig på värdens ansigte — och hvilken rörelse tillfyllest besvarade öfverstlöjtnantens anmärkning — började hon med all ledighet yttra sig öfver hvarjehanda brukliga sällskapsämnen, hvaribland

ett hade den egenskapen att genast återföra Filips tankar på sin hemlighetsfulla obekanta.

Ämnet var den i Honorines tanke alltför stora mångfalden af förströelser, som Stockholm erbjöd.

"Man skulle", sade hon, "ifall man ville följa med strömmen, icke någonsin få tid att lefva för en ädlare bestämmelse. Baler, soupér, spektakler, subskriberade soaréer, dramatiska tillställningar, konserter, maskrader . . ."

Hon gjorde här ett uppehåll och tillade först flera minuter sednare: "och gud vet hvad!"

"Maskrader?" högg Filip djerft in. "Har hennes nåd bevistat någon sådan?"

"Hon har väl så f-n heller, hoppas jag!" upptog den äkta mannen. "Maskrader äro icke för andra än ett visst slag af damer ... eller hur, Honorine, skulle du väl under de der dagarne, då jag var frånvarande, verkligen ha uppfyllt din dåraktiga lust?"

"Min vän", svarade Honorine, "du vet att du tryggt kan lemna mig hvart jag går, och således . . ."

Hon fullbordade sin mening genom en liten mimik, hvilket uttryckte lika mycken sjelfständighet som behag.

Filip lyssnade med alla sinnen.

"Hon nekar icke, store gud, hvad . . . hvad betyder det . . .?"

"Lemna dig hvart du vill gå", mumlade öfverstlöjtnanten, "ja, kanske 20 år härefter."

"Min bäste Helleding!"

"Nå, du var väl ej på maskraden, mitt barn, icke sant?"

Man märkte ganska väl huru mycket det låg öfverstlöjtnanten om hjertat att bli öfvertygad om motsatsen.

"Jag hade bestämdt föresatt mig att en gång se en sådan."

"Och hennes nåd tillfredsställde sin nyfikenhet?" frågade Filip med darrande läppar.

"Nej, ödet ville att jag ej skulle komma längre än till förstugan."

"I Kirsteinska huset?"

"Nå, men hur kan herr Thurné gissa att det icke var fråga om opera-maskraden?"

"Det var blott en förmodan."

"Jag är nyfiknare att få veta hvad som höll dig tillbaka när du hunnit så långt?" frågade öfverstlöjtnanten.

Och äfven hans läppar darrade under den grånade mustaschen.

Ovillkorligen måste Filip tänka på den svartsjuke tyrannen.

"Min gode Helleding, kunde mera än en enda omständighet återhålla mig?" Vid dessa ord lade Honorine sin hand i sin mans. "Jag fattades af den tanken att något obehagligt kunde hända mig, då jag handlade mot dina önskningar, och denna tanke var nog att föra mig tillbaka."

Öfverstlöjtnanten förde sin frus lilla hvita hand helt siratligt till sina läppar.

"Du är en älskvärd, en utsökt hustru, Honorine!" och den gamle militärens ögon strålade.

Han var ej känslolös för den triumf han vunnit inför en ung man, hvilken tycktes ha att beklaga sig öfver fruntimrens otacksamhet. . . . .

Några minuter sednare anlände doktorn, som efter en tidig morgonridt i grannskapet nu kom för att tillse sin patient.

Öfverstlöjtnantskan drog sig på en vink af sin

man till fönstret i nästa rum, och Filip tog sig den friheten att följa henne.

"Tillåt mig", sade han, med tonen sänkt ända till hviskning, "att få göra en enda fråga."

"Alltför gerna, men jag har svårt att gissa hvilken fråga herr Thurné skulle vilja göra mig med ett så hemlighetsfullt utseende."

"Åh, den är ganska enkel . . . jag . . . jag ville blott underrätta mig om den sköna Anima lemnade Kirsteinska huset i samma vagn, i hvilken hon kom dit?"

Honorine såg sin värd rakt in i ögonen, och denna blick innehade ett så krossande och fullständigt svar att han, häpen, förtviflad, förintad genom höjden af sin egen oblyghet, endast förmådde framstamma dessa ord:

"Fråga doktor Warvner om icke mitt hufvud stundom är något oredigt."

Och utan att blottställa sig för ännu en blick skyndade han ut.

27.

GÄSTERNAS AFRESA.

"Jag ansvarar för att herr öfverstlöjtnanten i morgon kan stödja på foten!" yttrade doktorn. "Det är ingenting annat att göra än fortfara med hvad vi börjat."

"Och i morgon anser doktorn att jag kan fortsätta resan? Hela mitt stora landtbruk — jag hade så nära sagt hela min ort, ty mitt ord är med i allt — går åt hecklefjäll, om jag ej kommer hem."

"Ja, utan all våda kan herr öfverstlöjtnanten färdas hvart som helst, med försigtighet. Jag återkommer dessutom i afton."

Honorine stod ännu qvar i det yttre rummet, då doktorn gick tillbaka.

"Ingen fara med min man hör jag, gudskelof?"

"Hennes nåd kan vara alldeles trygg!"

"Men säg mig, herr doktor — och framför allt haf den godheten att icke lemna vigt åt oartigheten i min fråga: den härleder sig, det försäkrar jag, hvarken af nyfikenhet eller bristande grannlagenhet — mår vår unge gode värd sjelf riktigt väl?"

"Törs jag å min sida fråga af hvad skäl hennes nåd betviflar det?"

"Jo, jag har så väl i natt, som särdeles nu på morgonen, anmärkt åtskilligt som väckt en naturlig undran hos mig."

"Han är verkligen för närvarande i en belägenhet, som kräfver största deltagande. Ja, han är i högsta grad beklagansvärd."

"Ah!"

"Hans hustru . . ." Doktorn nödgades göra ett uppehåll, troligen mera för sin egen, än för Filips skull.

"Nå väl, jag kunde just tro att någonting rätt ömtåligt var i olag."

"Om det blott vore i olag, men hans lefnads lycka hotar att gå alldeles i qvaf."

"Min gud!"

"Filip tillber sin maka, och hon har öfvergifvit honom, i uppsåt att icke mera återkomma."

"Huru — icke mera återkomma . . . och han tillber henne?"

Honorine skakade på hufvudet.

"Jag förstår hvad hennes nåd vill säga, jag bör derför tillägga att han för ögonblicket njuter af en vådlig villfarelse."

"En villfarelse?"

"Ja, han skall i morgon hafva ett möte med henne, och han hoppas på kraften af sin vältalighet. Men det är att förmoda att han missräknar sig, och då — förlåt nu mig min nödtvungna uppriktighet — återkommer han i en belägenhet, som utan tvifvel gör det omöjligt för honom att uppfylla en värds pligter."

"Åh, frukta ej, vi resa tidigt, ganska tidigt, och jag tackar herr doktorn af hela mitt hjerta för detta meddelande, hvarförutan vi kanske gjort oss skyldi-

ga till icke blott ett fel mot formen, utan till en verklig hjertlöshet ... Stackars, stackars unge man! Att belasta honom med omsorger för främlingars beqvämlighet! Jag är uppriktigt ledsen att vi någonsin kommit hit."

"Ångra icke det: jag har den öfvertygelsen att just denna förskingring i hans tankar var ganska välgörande. Hans karakter är så häftig att den lika lätt öfverlemnar sig åt hoppet som åt förtviflan."

"Honorine, Honorine!" ljöd öfverstlöjtnantens röst i en ton af stegrad otålighet. "Honorine! Jag skriker mig hes ... omslagen skola ombytas."

"Straxt, min vän, straxt!"

Under hela dagen kom Filip icke mera på besök hos sina gäster.

Han visste genom Arnold att de nu kände det smärtsamma förhållandet, och en hemlig blygsel öfver det olyckliga sätt, hvarpå han förolämpat öfverstlöjtnantskan utan att kunna ge henne minsta rimliga förklaring till hans djerfhet, höll honom tillbaka.

Hvilken förklaring kunde han väl ock gifva den sköna ärbara Honorine, utan att ännu mer förolämpa henne? Dessutom, huru kunde han lemna en så ömtålig hemlighet till pris åt en främling?

"Nej, Honorine måste blifva utan förklaring, derest icke någon tillfällig händelse åtoge sig den.

Gästerna, å sin sida lika besvärade, anhöllo ej att få se sin värd, och under ömsesidig förlägenhet förflöt dagen.

Först på aftonen, då doktorn återkom, samlades man för att soupéra tillsammans.

"Jag fruktar," yttrade Filip, då man efter en tvångfull timma beredde sig att skiljas, "att jag redan denna afton får bjuda mina aktade gäster farväl. Jag har en resa helt tidigt på morgonen."

Öfverstlöjtnanten yttrade några öfliga komplimenter. Honorine antog en hustrus stundom rätt lyckliga privilegium att tiga, när mannen talar.

"Jag har förolämpat denna ädla och intagande varelse!" sade Filip till sig sjelf, och hans lättrörda samvete led af förebråelsen.

Det var då klart att han borde tänka på utväg att lugna det, på utväg att skapa en af de tillfälligheter, hvilka han förut endast kunnat nalkats i hoppet.

"Får jag lemna min arm till stöd?" frågade doktorn, och öfverstlöjtnanten, stödd på den unge läkarens arm, linkade förut ur salongen.

Långsamt följde öfverstlöjtnanskan efter med värden.

"Jag har en afbön att göra!" sade han och lyftade till Honorine en blick, som nästan skulle varit farlig för hvarje qvinna, ty den innehöll tusen böner, dem hans lifliga ansigtsspel, hans vältaligt uttrycksfulla ögon gjorde ännu vältaligare.

Öfverstlöjtnanskan, som, följande sin mans exempel, stannat i förmaket för att beundra några praktväxter, vände sig hastigt emot Filip och sade med godhet:

"Herr Thurné har begått ett misstag och erkänner det; man kan icke göra mer."

"Det var" — fortsatte Filip med långt mera öppenhjertighet än han påtänkt — "Alexis, den stackars bedragne poeten, som misstog sig . . . Alexis, som . . . som . . . en annan Anima en gång tröstat med ett falskt hopp om deltagande."

"Hvad . . . huru . . . Alexis? . . . Jag skulle då i min värd lära känna den själsvarme poeten, som jag redan var så bekant med . . . Ah, nu blir det ju jag, som har en afbön att göra!"

"Åh, min nådiga, det lönar visst icke mödan."

"Tro emellertid att en annan Anima fins, som icke hyser ett falskt deltagande!"

"O, jag ber er, låt icke detta oheliga namn sväfva öfver läppar, alltför rena att uttala det!"

Honorines sköna ögon skymdes af en lätt skugga.

"Namnet Anima", återtog Filip, "är för mig endast en olycklig mystifikation, men en mystifikation, som kostat mig . . . förlåt, jag glömmer mig alldeles. Och nu farväl, min fru, vår behantskap har varit kort, och likväl . . ." Hans röst sväfvade.

". . likväl", inföll Honorine, "sådan, att den aldrig kan glömmas."

"Jag tackar er, min nådiga, tackar er tusenfallt för detta uttryck af deltagande! Det har varit mig ljuft, så väl det, som egnats den obetydlige poeten, som det, hvilket egnats den olycklige mannen. Må Gud skydda er för hvarje lidande!"

"Om min dag kommer, skall jag söka att vara beredd."

"Beredd?" Filip log — det var i sanning ett melankoliskt leende. "Kan man bereda sig på huru man skall emottaga smärtan?"

"Kanske -- jag tror det åtminstone."

"Det vore en stor hemlighet, och en, som jag ville lära."

"Kom då en gång till Tjustorp, och jag skall försöka att lära herr Thurné denna hemlighet."

I det den unga frun, med en röst som egde ett obeskrifligt uttryck — ljuft, vemodigt, uppmuntrande — yttrade dessa ord, räckte hon Filip sin hand till afsked.

Filip kysste den vördnadsfullt.

Han var nöjd med den förklaring, han gifvit, nöjd med den aktning, det deltagande, han vunnit, och den sköna qvinnans sista tankfulla blick och sista ömma småleende föllo som välgörande daggdroppar på hans hjerta.

Följande morgonen lemnade Filip Ribyhus i soluppgången.

Några timmar sednare reste öfverstlöjtnant Helledings.

Honorines milda blickar dröjde länge på det präktiga landskapet och den hvita byggningen.

"Så der går det till i lifvet", sade öfverstlöjtnanten med en ton af djupsinnighet — "i dag mötas, i morgon skiljas, för att aldrig mer träffas."

"Det förekommer mig dock", svarade hans hustru, "som jag icke sett hvarken landskapet eller personerna för sista gången."

Och Honorine hade rätt.

Doktorn hade blifvit ensam qvar på Ribyhus.

Han hade lofvat Filip att vara värd vid frukosten och afskedet.

Nu stod hans gigg färdig, ja, den hade redan stått färdig en halftimma, och likväl kom han icke ut.

Doktor Arnold hade glömt sina sjuka, tiden, allt, allt — utom de qval och de otillåtna fröjder, som han njutit just i samma rum, der han nu satt.

Han hade nemligen gått in i den lilla röda salongen, der Lilia vanligen brukat uppehålla sig, och han satt i samma hvilsoffa, der han mer än en gång

suttit bredvid henne eller sett henne ligga uppkrupen i sitt vanliga eleganta sjelfsvåld.

Det föll ingen af tjenstfolket in att undra på doktorns hemmastaddhet.

Ty så "hemmastadt" tjenstfolket vanligen än är i husets angelägenheter, hade dock aldrig ifrån Ribyhus hörts en fläkt, som kunnat vara sårande för den unga patronessans rykte.

Dessutom fans bland hela uppsättningen å tjenstpersonalen på Ribyhus ingen gammal trotjenare, ingen trotjenarinna, som kunde göra sina tystlåtna, men säkra anmärkningar, med ett ord, intet af dessa trefliga inventarier, som ge en stor boning snart sagdt dess bästa och hemtrefligaste utseende.

Besynnerligt nog hade i direktörens tid ingen sådan uppsättning kommit till stånd. Han hade blott *en* favorit: stora Gunnel, och troligtvis hade Lilia ärft sin fars tycke, ty Gunnel hade fått följa henne på resan.

I öfrigt ömsade Lilia ofta tjenstfolk, kanske just af orsak att hon ej ville bli för noga observerad. Och så stod det stora huset nu väl fullt af menniskor, men totalt utan deltagande hjertan.

Fabriken hade visserligen gamla arbetare och en gammal verkmästare, men fabriken var som en stat för sig, den der endast befann sig i ett neutralt förhållande till herrskapshuset.

Alltså slogo inga gamla visa och kloka kufvuden sig hemlighetsfullt tillsammans med anmärkniagar angående doktorns dröjsmål i fruns salong. Och medan man derute blott talade friskt om de hederliga dricks-pengar det främmande herrskapet gifvit — matmoderns afresa var ett två månaders gammalt och således nära utslitet ämne — fick doktorn vara i ro. Men hans själ fann ingen sådan, ty den spårade genom tid och

rum den kammare, der Lilia om ett par timmar skulle vara ensam med sin man.

Efter de otaliga ansträngningar Arnold under de sista 24 timmarne utstått — han, som ej egde rättighet att visa en djupare sinnesrörelse — var denna halftimmas ensighet alldeles oundgänglig . . . . ty stundom är det oundgängligt att få vara så svag som helst, i tryggheten af att blott Gud ser oss.

Huru skulle ej denna enkla, redliga, i sig sjelf slutna natur hafva fasat för blotta tanken att andra menniskor kunnat se i botten på den lugne, betänksamme doktorns själ, se att han under ytan af ett jemnt hvardagligt väsende dolde ett hjerta så ömt, så vekt, så finkänsligt, att det egde en dubbel förmåga att lida, liksom hans fasta sinne egde en dubbel förmåga att bära lidandet!

Hvilka samvetsqval gjorde han sig ej för Filips skull . . . och äfven för sin e g e n skull!

Må man skratta deråt, om man så behagar, må man anse det huru löjligt och osmakligt som helst, det finnes ändå män, hvilka, ehuru de liksom andra äro underkastade sinnenas berusning, likväl med leda och smärta tänka på sin svaghet, med fasa på en fortsatt förvillelse och som afsky sig sjelfva, lika mycket för uppsåtet som handlingen af det onda.

I denna fördömmelse var vår hederlige doktor, och i en ännu rysligare, ty allt hans förakt, all hans afsky hjelpte honom ej att krossa Lilias bild.

Med förtviflan sade han till sig sjelf:

"Kan det väl finnas en förfärligare belägenhet än den, att ända till yra älska den qvinna, man anser ovärdig en skymt af aktning . . . att darra för hennes förlust, och fasa för hennes egande!"

Han skylde ansigtet i sina händer.

"O Lilia, Lilia, hvad hade jag gjort dig, att du i mig skulle välja offret för dina lättsinniga konster? En menniskas framtida väl eller ve betydde för dig intet. Du kastade ej ens en tanke på denna bagatell utan allt värde . . .

Filip skall glömma dig: han skall lefva den dag, då han välsignar dig för det du afslet bandet. Men jag . . . jag skall lefva för att evigt hata, evigt älska — ty jag kan icke glömma!"

Och han, som i sina tankar så mången gång skapat sig en kysk bild för sin dyrkan — en bild hvarom Honorine ljuft och bittert erinrat honom — han, som så mången gång sagt till sig sjelf: 'huru noga skall jag ej se mig för innan jag gifver min själ i en annans våld', han gret nu i stundens ensamhet öfver att den kyska bilden flytt bort och att han endast egde qvar en siréns.

Kärleken kan vara en tyrannisk boja, och här var den så.

Arnold trodde ännu att han bäfvade vid förlusten af sitt lugn, sin framtids hopp, då han i sjelfva verket bäfvade blott för den afgörande stund, som nalkades.

Med afgrundslik noggranhet återgaf hans minne Lilias förföriska gestalt.

Han tyckte sig se hennes purpurglödande läppar röra sig, hennes farliga ögon locka och afskräcka på samma gång, han hörde hennes englamjuka, sakta klingande toner och han kände hela våldsamheten af Filips bemödanden till försoning.

Om . . . om han lyckades . . .

"Nej, ut härifrån!" ropade han uppspringande, men stannade liksom förstenad, då han vid förbigåendet fick se sig i spegeln.

"Huru nu, är jag en sådan svag stackare? Skall hvarje menniska se på mig att jag bär helvetet inom mig? Är detta den min, hvarmed läkaren träder fram till sjuksängen?"

Det å gick ännu en halftimma innan doktorn kom ut.

Men då hade hans panna återtagit sin jemnhet, hans öga sitt vanliga lugna uttryck, och med en fördragsamhet, som i närvarande fall verkligen kunde kallas hjeltemod, afhörde han hushållerskans långdragna beskrifning på en rygg- och giktvärk, som hon länge ärnat be doktorn bota.

Och doktorn klappade henne godlynt på axeln, lofvade att skrifva recept nästa gång och lät sig med en engels tålamod tre gånger ropas tillbaka att höra samma persons ursäkt för det hon råkat uppehålla och besvära så länge.

Ändtligen satt han i åkdonet, och nu bar det friskt af på pligtens och tålamodets väg.

Under hela dagen gjorde han i distraktionen ej mer än två eller tre misstag, men de voro sådana att han med förskräckelse erkände vådan för patienter att ha en förälskad läkare.

Lyckligtvis var det blott han sjelf och hans förbundne medbroder apotekaren, en tystlåten man, som insåg att doktor Warvners halfva reputation varit förbi, om sqvallersystrarne i köpingen och den lilla staden fått reda på hemligheten af hans recepter den dagen.

27.

FILIP PÅ VÄG.

Klockan var omkring 9 på morgonen, då en ryttare med sänkt hufvud och sänkta tyglar långsamt red in i skogstrakten, hvilken skiljde den flera gånger nämda lilla staden från landsbygden.

Hästen, som efter flera timmars skarpt traf nu länge fått gå som han velat, stannade än här och än der vid väg-renen. Och slutligen, då han fann sig helt och hållet utan uppsigt af ryttaren, började han obesväradt spatsera omkring hvarhelst en inbjudande grön fläck fans, som retade hans aptit.

På så sätt hände att ryttaren, då han vaknade upp ur sin djupa tankfullhet, fann sig medföljande på "bete," i stället för på väg till det mål, som hans drömmar redan hunnit.

"Hvilket elakt omen! Djuren hafva sin instinkt", mumlade Filip i det han drog tyglarne åt sig . . . "Måhända betyder detta uppehåll att jag kommer tids nog"

Och åter fällde han tyglarne med denna känsla af förfäran, som kommer öfver oss emot vår vilja.

"Var glad och beta du!" sade han, i det han klappade hästens länd. Och liksom han ovillkorligt kännt behofvet att fördröja en stund, hvilken, en gång förlorad, aldrig återkomme, steg han af och kastade sig på gräs-vallen.

Den sist förflutna natten hade icke varit lycklig för Filip.

Alla de förhoppningar och rosenfärgade bilder, hvilka så djerft och fort sprungit fram efter det budskap Arnold hemfört, hade på denna sista natt fullkomligt förbleknat.

Men icke nog härmed: de hade efterträdts af misströstan, och med misströstan kommo äfven alla de mörka och onda genier, som pläga utgöra denna gnagande furies stående sällskap.

Filip hade velat gifva mycket, om han till sitt farliga förehafvande kunnat erhålla en lyckönskan af öfverstlöjtnantskan Helledings läppar. Dessa läppar hade — då den vansinniga förvillelsen om Anima bortföll — någonting af så obeskriflig renhet, liksom hela Honorines ansigte uttryckte allt det upphöjda en själ kan ega, att Filip ansåg det hennes förbön eller lyckönskan skulle varit värd minst lika mycket som man fordom ansåg värdt att ha förvärfvat ett visst helgons förbön.

Denna missräkning, som han ej kom att öfverväga förrän han redan skilts från sin gäst, utgjorde början till den mörka sinnesstämning, som nu beherrskade honom.

Efter missräkningen kom en feberaktig sömn, med vilda, onda drömmar, hvilka satte all hans blod i en olycklig jäsning.

Han vred och vände sig, han ville vakna helt och hållet för att lida endast af de bilder, som han sjelf frammanade.

Men hans vilja mattades under brottningen med den okända makten, och han somnade och vaknade oupphörligt för att genomgå tusende olika grader af qval.

Då han i gryningen steg upp, var han oigenkännelig från föregående dagen; han såg ännu mera förslappad, modstulen och förstörd ut än i det ögonblick vi först lärde känna honom.

Han gjorde visserligen några svaga försök att afhjelpa härjningen, men förgäfves. Han hade en leda för allt, som drog honom (om ock blott för ett enda ögonblick) ur detta olycksaliga tillstånd, der hvarje hans känsla och tanke låg slafbunden vid Lilias fot.

Anima fans ej mera i hans minne, ännu mindre Honorine.

Hvad brydde han sig mera om sånggudinnans farliga deltagande, hvad om en ren själs förböner? Sjelf hade han ju icke mera än en själ att bortgifva, och den tillhörde oåterkalleligen hans maka, hans barns moder, som han måste återfinna eller . . . . . .

Ridten och den friska morgonluften verkade emellertid något godt på honom.

Det kändes liksom en stråle af hopp åter velat värma hans hjerta.

Han ilade fram, snabb som vinden, på sin snabba häst . . . kunde han komma tidigt nog?

Nej, han skulle velat flyga, för att få höra sin slutliga dom några minuter förr.

Men alltsom stadens omgifningar framträdde, började modet sjunka. Hästen fick, såsom man sett, gå efter behag — husbonden började åter drömma.

Först i det ögonblick han kastade sig på gräsvallen, gjorde han sig en fråga, som han aldrig illförne, åtminstone i bestämd form, gjort.

Borde han icke — i händelse alla böner vore förgäfves — göra gällande den rättighet, som tillhörde honom för det fall att han ville begagna den, nemligen rättigheten att vägra efterlysningen?

Måhända skulle just en sådan handling af kraft verka välgörande på Lilias eget kraftfulla sinne; måhända skulle hon då inse att hon icke var en af alla konsiderationer oberoende makt, utan underkastad dens, som hon valt till sin beskyddare.

Han gick icke längre.

Han var så ovan, stackars Filip, att betrakta sig som en makt . . .

Och likväl, i en försvunnen tid, då han ännu var en glad, sorgfri ungersven, lefvande för dagen, skulle han hafva skrattat åt den, som påstått att han innan kort förlikt sig med att gå i ledband . . . i ledband, han, som alltid ville vara fri och sjelfständig.

En hög rodnad uppflammade på hans kind. Kanske rodnade han, emedan hans tanke händelsevis just träffade åt detta håll . . .

Och likväl var det ingen egentlig förödmjukelse i denna tanke, ty hvilken poetisk själ trodde sig förnedrad genom kärlekens makt?

Filip rodnade dock, och i detsamma gick en anda af stark kraft genom hans själ.

Lilia skulle få se att han kämpade, icke blott för sin kärlek, utan för sina barn, för rättigheten att hafva dem båda hos sig . . . Och barnen: skulle väl en moder, som älskade dem, kunna vägra att låta dem uppväxa under det naturliga skyddet?

Medan denna "väldighet" fans inom Filip skyndade han att kasta sig på hästen.

Nästa halftimma såg man honom svänga in genom stadsporten och snart derefter stanna på en liten gräs-

bevuxen gård, som tillhörde egaren af det hus Lilia bebodde.

Men huru stod det nu till med vår hjeltes väldighet?

Sedan Filip lemnat hästen i vård hos husdrängen, begaf han sig på väg uppför den smala trappan, som blifvit honom anvisad.

Men härunder klappade hans hjerta med en så öfvervägande våldsamhet, att han vid hvarje trappsteg måste stanna och trycka handen emot bröstet.

Man skulle hafva trott att snö, och icke blod, flutit i hans ådror: så hvitt var hans ansigte. Och så häftigt darrade hans lemmar, att ingen dödsfånge haft en svårare skälfva.

Huru, huru möta denna qvinnas blick, sedan han bedragit henne . . . brutit sina helgade eder?

Troligen skulle han hafva vändt tillbaka och först sökt värdshuset, der han, genom att störta i sig några glas vin, kunnat skaffa sig den fattning han saknade — derest icke detta sista medel blifvit honom nekat.

Innan tanken hunnit förvandla sig till handling, utkom en tjenstflicka från dörren ofvan trappan och bad honom vara god och stiga på.

Han kom då upp, utan att veta huru, och lika litet visste han huru han kom in i ett rum, der samma tjenstflicka bad honom vänta.

Hans första half-rediga känsla var en tacksägelse till Gud för det att några ögonblick ännu förlänades honom.

Om han i denna stund kunnat fly, skulle han hafva velat göra det, och som den största välgerning skulle han välsignat det budskap, hvilket förkunnat honom mötets uppskjutande till en annan dag.

Ack, ack, han hade ju ingenting hunnit öfverväga ännu!

Han kände på sig att hans olyckliga stjerna var den som nu ensam lyste: han skulle icke hitta de ord, som kunde anslå och verka på Lilia.

Det förekom honom som han redan varit öfvergifven af Gud — hvad kunde han då vänta af den qvinna, som han förolämpat?

Han stod vid kakelugnen och stödde hufvudet emot armen, den han lagt på kakelugnens kant.

I detta ögonblick hördes lätta steg i rummet innanföre.

Den arme unge mannen trodde sig sjunka till jorden.

Han greps af en inre svindel och måste fatta ett våldsamt tag för att icke falla.

Men utan tvifvel inträffade någon likartad scen i det andra rummet: hade Filip kunnat höra, skulle han hafva förnummit att stegen liksom vacklade hit och dit och att de sedan ovillkorligt stannade, medan en rubbning på låset tillkännagaf att en hand omslöt det, utan att kunna öppna.

"Hon är der!" mumlade han med en kortare andedrägt. "Men hon dröjer . . . hon öfverväger . . . Ha, min gud, min gud, kanske var det icke hon . . Nej, jag bedrog mig . . Finge jag blott höra barnens röster — de skulle ge mig nytt lif . . . Alban! Sylvia!" hviskade han.

Men hviskningen bortdog ohörd.

Åter ansträngde han sina öron — om han ändå uppfångat dessa muntra lätta hopp, som tillhöra barndomen . . . Men nej, han uppfångade ingenting.

En tystnad, som blef fasansfull, outhärdelig, inträdde och smög sig med hela sin tyngd öfver den olyckl ige.

"Nej", ropade han på en gång nästan vildt, "jag uthärdar icke detta . . . jag måste göra ett slut, jag måste . . ."

Med besinningslös hastighet gick han öfver golfvet och fattade om dörrvredet, som han utan tvifvel skulle hafva upplåst, ifall han det kunnat.

Men dörren var riglad innanföre.

"Lilia," sade han oredigt . . "Lilia, jag väntar."

28.

MAKARNE.

Knappt hade Filip talat ut, då rigeln drogs tillbaka och dörren gick upp.

Vid den anblick, som nu mötte honom, stannade Filip med hopknäppta händer, flämtande bröst och en blick, en blick, *så* full af stormande hjertqval, att den bort kunna locka till honom det hjerta, som slog några steg ifrån hans.

Lilia bar en hvit klädning; och der hon nu stod på tröskeln, med sina liljekinder färgade af en matt lifsfläkt, sina flammande ögon, som tycktes slunga gnistor, med hånet på läpparne och det iskalla föraktet tecknadt i hvarje drag af sitt ansigte, liknade hon, i sin hemska, men tjusande skönhet, och med den afvärjande handen till hälften utsträckt, någonting icke menskligt — det var en från underjorden uppstigen sirén, hvilken, sedan hon förfört erke-engeln, väktaren vid paradisets port, nu ställde sig sjelf med det flammande svärdet på post, för att hindra de obehöriges inträde.

Icke ett enda ord förmådde Filip yttra.

"Efter detta möte blifvit ansedt som en nödvändighet", sade slutligen den unga qvinnan, i det hon tog några steg framåt och satte sig i länstolen på ena sidan bordet, "så har jag ej velat neka det. Emellertid anser jag det öfverflödigt, och att det varit mera passande att vi endast kommuniserat oss genom våra ombud."

Filip lyssnade liksom efter en aflägsen musik, men fåfängt var hans bemödande att urskilja några af dessa ljufva toner, som så ofta och mäktigt tjusat honom.

Rösten var kall, kall som orden, och hans hjerta skalf genom inflytelsen af denna kyla.

"Barnen . . . låt mig se barnen!" var allt hvad han kunde frambringa.

Han kände att åsynen af dem skulle stärka hans lifskrafter.

"De finnas icke här."

"Hvar, o hvar då?"

"Der, hvarest jag funnit skäl att lemna dem i en god vård."

"Du har icke skilt dem ifrån dig — jag vill se dem . . . jag måste, jag har behof . . . Af barmhertighet, låt mig se mina barn!"

Lilia skakade endast på hufvudet.

Han gick till dörren, från hvilken hans hustru inkommit.

"Sök," sade hon bittert, "sök, om det behagar dig, men . . ."

Filip stirrade på henne.

". . men dessa barn, som du ej mer är värd att omfamna, skola ej besvara dina falska smekningar . . . Jag svär att de ej finnas här!"

Den unge mannens ögon gnistrade nu äfven: han stod vild, hotande, dödsblek framför Lilia.

"Mina små . . . hör du, mina små!"

En föraktlig blick var hela det svar han erhöll.

Ett moln gick öfver den olycklige makens och faderns själ.

Yrade han då, efter han af denna qvinna begärde en nåd, innan han vunnit hennes förlåtelse.

Hon förstod ju icke att han, med barnen vid sin sida, trodde sig dubbelt starkare: hon förstod icke att den onämbara våldsamma längtan, som drog honom till dem, var den ädlare längtan till henne. Eller, om hon förstod allt detta, hade hon med flit dragit försorg om att hans själ icke fick vederqvickas af en enda droppe tröst?

Vildheten var försvunnen — han föll förintad till sin hustrus fötter.

Han såg upp till henne med ödmjuk, bönfallande undergifvenhet, och hon svarade med en ännu föraktfullare blick, än hon redan gifvit honom.

"Lilia, hör mig!" stammade han.

"Åh, jag hör nog — fortsätt!"

"Ack, ditt grymma hån beröfvar mig förmågan till allt försvar."

"Huru, du kom då hit för att försvara dig?"

"Nej, nej, jag vet icke hvad jag säger . . . Jag kom att vid dina fötter anklaga mig för en ögonblicklig förvillelse, en . . . ."

"Tyst — ögonblicklig eller ej, denna förvillelse var brottet sjelft."

"Ja, den var brottslig . . ."

"En erfaren man visste på förhand hvarthän denna romaneska förbindelse, med ett möte i perspektiv, måste leda."

"Lilia, Lilia!"

"Hvem var det som bönföll om mötet? Var det denna svärmande, enfaldiga toka eller hennes poetiske tillbedjare? Säg!"

"O, hvad du marterar mig . . . denna förbindelse var ren intills . . ."

"Ha, du vågar då framkomma med dessa usla sofismer . . . Finnes något rent hos mannen, när det kommer an på qvinnan? Hör . . om ingen farlig, ingen mot din pligt trolös känsla uppstått inom dig, hvi skulle du icke då genast insett vådan af denna hemlighetsfullhet? Eller, om den endast kittlat poetens fåfänga, hvarföre bibehöll den ej då sin så kallade renhet? Kunde ej skaldens ljufva valkyria ha inspirerat honom på afstånd — på afstånd tröstat honom för den maka, som ej förmått skatta hans värde? En platonisk förening mellan tvänne poetiska själar hade ej behöft den materiella åskådningen."

Filip hade rest sig upp ifrån sin knäböjande ställning.

I stället att krossa honom med sina förebråelser hade Lilia retat honom, just derföre att dessa förebråelser voro fulla af en sträng och bitter rättvisa.

"Nåväl, ja", sade han häftigt, "det är en sanning att poeten och menniskan sammansmälte, det är en sanning att jag, tjusad af den nya njutningen att höra det en varelse fans, som på afstånd delade det ensliga enkestånd, hvari min själ under åratal lefvat . . ."

Han höll upp — han häpnade öfver att äfven han djerfdes tala sanning.

"Nej, gå på, gå på! Dessa okonstlade utgjutelser ega ett obeskrifligt värde för mig. De bevisa huru sanna, huru trovärdiga de förra voro: de, som uttryckte en onyttig ånger."

"Lilia, vid den Gud, som styrer våra öden, svär jag, att min ånger var och är så uppriktig som min afsky är stor för den varelse, som, jag hoppas det, emot sin vilja hänförde mina sinnen."

Lilia log, och hennes leende var tusen gånger skarpare än ord.

"Blott så", återtog Filip, "som denna Anima företog sig att dåra mig, blott *så* kunde dårskapen sluta med ett brott."

"Förträffligt! Ett nytt bevis på männernas tacksamhet."

"Om du visste, om du ville höra, om du ville fatta huru nära det poetiska elementet inom mig är sammanbundet med min öfriga varelse . . . Hela min själ, med all dess svaghet och styrka, alla dess känslor, onda och goda, tillhörde dig: jag var din slaf, men du vårdade dig ej om att bevara din egendom; du lekte med känslor, som du ej ville förstå eller som du endast skänkte din medömkan; du gaf dem sår på sår, och om du någon gång uppmuntrade din make, eller rättare din älskare, krossade du i stället den stackars poeten, och derigenom blef det **han** som vållade älskarens otro. Med ett annat handlingssätt å din sida . . ."

"Du är i sanning en ypperlig advokat och skulle säkert skörda bifall, om vår tvist fördes inför en offentlig domstol; men då vi nu här ej ha någon annan än våra samvetens, kunna vi spara oss det onödiga besväret af ett **lysande** försvar . . . Nog, du har med berådt mod varit otrogen och . . ."

"Aldrig med berådt mod!"

"Lika mycket! En annan qvinna har hört dina kärlekssuckar, och jag . . . jag skulle förlåta dig, jag, som aftonen före . . ."

"Misskund, misskund, Lilia!"

"Nej, du har icke haft någon misskund med mig, som aftonen före din resa lät dig skåda mitt hjerta obeslöjadt. O, min gud, min gud, att bedragas i sjelfva stunden af den högsta uppoffring, att låta dig se in i min själ, en spegel, som visade dig en hel framtid af himmelska njutningar, och likväl . . ."

"Ack, grymma, dyra Lilia, var det väl första gången du lät dessa sköna spegelbilder gäckas med min godtrogenhet? Hade du ej med samma hopp tjuge gånger förut lockat mig ifrån förtviflans afgrund till den himmel, som du så afundsjukt bevarade, blott för att låta mig kasta brännande blickar dit in . . . O, när jag tänker på alla de qval, du låtit mig utstå, när jag tänker på de svindlande ögonblick af berusning, som du så sparsamt tilldelade mig, då — vet du — begriper jag knappt att jag i 4 år förmådde utkärda dessa vexlingar. Ja, Lilia, du har haft en skuld, äfven du, och din själ kan ej tiga."

"Men den tiger dock; jag handlade som jag kunde handla, innan min känsla antagit en bestämd form, och du . . ."

"Jag?"

"Låt minnet af ditt skryt för Anima svara dig! Medan du eftersträfvade din hustrus ömhet, lät du ju andra trösta dig — var det ej så?"

"Förbannelse öfver denna osaliga natt!" utbrast Filip, slagen af tanken på de osanna förtroenden han gjort Anima. "Men du, *du*, som tycks veta allt, säkert vet du äfven att dessa dikter, hvilka upprunnit i ruset, icke egde någon grund."

Lilia svarade ej.

"Säg, för himlens skull, att du tror mig!"

"Jag tror dig, men hvad hjelper det? Lennom dessa så plågsamma ämnen och låtom oss vidröra

dem, som närmast stå i samband med det steg vi ärna taga."

"Du vill då döda mig?"

"Jag vill tvärtom att din lefnad försäkras mot de behof, som visserligen äro poeten ringa . . .'"

"Åh, ringare än intet, då du beröfvar honom det högsta. Säg, var det någonsin din rikedom jag eftersträfvade? Betraktade jag väl mig annat än som en förvaltare af den, och var jag i sjelfva verket något annat? Jag kände mig ej sårad, ej förolämpad af den misstro, som ställde din egendom under lagens skydd .. Men att tala till mig, mig, som skattar penningen så föga, om uppfyllandet af dagens lumpna behof . . vid Christi blod . . det är att förolämpa mig djupare än jag sjelf förolämpat!"

Filips ansigte och hela gestalt hade under detta svar, som förrådde hela hans djupt sårade själs förtrytelse, antagit en så ädel kraft och verklig höghet, att Lilia betraktade honom med blickar, hvari både beundran och kärlek gömde sig.

"Vill jag då förolämpa dig, Filip? Du förstår mig ej . . ."

Vid ljudet af denna röst — den mäktiga lockande sången, som så ofta tjust honom — sjönk Filip ånyo ned för den qvinna, som han aldrig upphört att tillbedja.

Med brinnande häftighet fattade han hennes hand och pressade den hårt emot sina läppar.

"O du, min själs enda ljus och enda goda, förbarma dig öfver din Filip! Låt honom ej förgås i de qval, som hans egna samvetsförebråelser tillskynda honom!"

"Det är då sant att du ångrar dig?"

"Store gud, hon frågar om det är sant! Vet du väl hur jag tillbringar mina nätter? Såsom nu på knä, anropande din bild. Jag försvarade mig nyss . . . Ack, det var endast i vansinne. Jag ryser öfver blotta möjligheten af ett brott mot dig, och jag pantsätter min salighet på den bekännelse, jag nu gör dig, att . . ."

". . att . . . hvad?" fråga le Lilia häftigt.

". . att, om denna Anima icke haft en så förvillande likhet med den idol, som ständigt föresväfvade mig, jag icke, såsom nu, behöft förbanna min svaghet. Men harmas ej! Jag ser blodet fly från dina kinder . . . jag talar ju äfven nu vanvett, men det kommer deraf att mitt lidande är öfver alla mått."

Den tår, som i detta ögonblick föll ifrån Lilias öga, vittnade att äfven hon kände ett lidande.

"Ha, du gråter! Gud sänder då ändtligen sin kärleks englar att röra ditt hjerta! O, fader i himmelen, gif mig sådana ord som kunna fullkomna kärlekens seger .. Lilia, min maka, min älskade, skola våra tårar förgäfves hafva blandats? Hör den röst, som i ditt öra hviskar att mannen, som nu ligger i stoftet vid din fot och bönfallande anropar dig, skall blifva till intet utan dig! Genom dig lefde han; beröfvad dig, ensam, utan kärlek, utan hopp, utan mål, skall hans kraft, som du kunnat utveckla, alldeles gå under. Hans ande skall dö, medan den ännu är fastkedjad vid kroppen. Hör honom då, medan ännu så mycket elände kan förebyggas; hör honom, medan hans röst ännu når dig! Hör dina barns fader: han svär här, i denna den förfärligaste stund af hans lefnad, att han skall blifva dig och dem värdig!"

Och under det han så, böjd i stoftet, lät sitt hjerta strömma ut, strömmade äfven hans tårar.

Aldrig hade en man mera ödmjukat sig för en qvinna; men heller aldrig fans väl en qvinna med retligare och oförsonligare känslor.

"Filip, det är fåfängt!" sade hon slutligen. "Den öfverlefva af kärlek, som ännu fins inom mig, är icke så stark som det hat jag känner till dig för den kränkning du låtit mig undergå. Jag har pröfvat mig, jag skall aldrig kunna glömma — och när man ej kan glömma, säg mig, hvilket hopp finnes då för framtiden? . . . Hvarje din smekning skulle vara mig förhatlig, hvarje sorgsen blick utgöra en förebråelse, som, på samma gång den smärtade mig, skulle sätta mig, i harnesk emot det förflutna . . . Nej, du ser det är omöjligt."

"Det synes dig blott så nu: du kan icke vara så hård som du tror! Min ånger, min undergifvenhet, min gränslösa kärlek skall röra dig."

"Du bedrar dig: allt detta komme endast att öka mina qval Jag skulle ständigt säga till mig sjelf: 'han behöfver försona'. Förhatliga ord: försona! O, låt oss sluta! Försoningar duga ej."

"Intet hopp, intet hopp fins då, ej en enda känsla, som kan hitta vägen till ditt hjerta? Har du väl någonsin kastat en blick på andra hustrur?"

"Tyst, tala ej med mig om andra hustrur: må de förlåta och glömma och vara så tacksamma de vilja för det deras män någon gång tillhviskar dem en ångerfull bekännelse. Jag kan ej hafva deras tycken, deras känslor, ty jag har blott en trosbekännelse . . . äktenskapets helgd, en gång kränkt, upplöser äktenskapet" . . . .

. . . .

Vi kasta en slöja öfver slutet på detta uppträde.

Lilia förblef obeveklig. Hon fordrade att Filip, så fort hon lemnat orten, skulle utfärda efterlysningen.

Han hörde henne ej, han förstod henne knappt . . . hans hjerta var sönderslitet, hans sista kraft bruten — sorgen dödade hans tankförmåga.

Då han stapplade ut, var det i en dröm.

29.

ÖFVERENSKOMMELSER. ETT HEMLIGHETSFULLT BUDSKAP.

Under de nästföljande fjorton dagarne reste lagmannen och prosten oupphörligt mellan Ribyhus och grannstaden.

Men alldenstund dessa herrars åtgärder icke äro af beskaffenhet att med intresse framställas i detalj, skola vi icke trötta läsaren med hvarken deras förliknings-förslag eller öfriga förslag till de båda parternas ömsesidiga bästa.

Filip var känslolös för allt: hela hans varelse låg i en tung dvala.

Och hans enda svar till hvarje förslag, som framställdes i Lilias namn, var detta:

"Låt det bli som hon vill; sedan hon förskjutit mig, frågar jag efter intet i verlden."

"Blygs, broder, för denna sinnesförfattning, denna olyckliga slapphet!" sade Warvner en dag. "Har du ej dina barn! Är du ej förpligtad att tänka för deras framtid?"

"Kan jag då tänka, jag? Har hon ej beröfvat mig denna fö måga, har hon ej beröfvat mig allt, allt . . .? Grymma, oförsonliga Lilia!"

Han vred händerna och gret af vanmäktigt raseri och en ännu vanmäktigare smärta.

Derefter sjönk han tillbaka i sin dvala.

Men doktorns kraft uppskakade honom åter.

"Hör mig, min bäste vän! Denna qvinna, säger du, har beröfvat dig allt, och deri har du rätt. Vakna då upp och försvara dig, medan tid är! En af dagarne är hon borta för alltid, och du får ej åter dina barn. Jag besvär dig att höra och fatta hvad jag säger!"

"Hvad säger du då?"

"Att den tid skall komma, då du, och det med skäl, förbannar den vansinniga passion, som gör ditt hjerta stumt för den röst, hvilken bör höjas för barnen. Du måste ha åtminstone Alban, och hans förmögenhet bör vara försäkrad. Du blir hans fö myndare, jag skall dela omsorgen med dig, och då din redlige unge svåger kommer hem, blir han gossens tredje far."

"Ack, Dick, min käre, käre Dick, gifve gud att han vore här . . Men då han kommer, står Ribyhus tomt. Ha, hvarför är jag ej redan härifrån . . . Ribyhus skall öfvertagas af Dick: det blir han och h o n som få uppgöra affärerna sinsemellan."

"Det är ej fråga om de affärerna nu, utan om dig och dina smås bästa."

"Ja, ja."

"Se så, mod nu, fatta dig! Din begäran är bestämd, oåterkallelig: du skall hafva Alban, du skall förvalta den del, som med det samma anslås åt honom, eller du bifaller ingen annan skilsmässa än den till säng och säte. Äfven lilla Sylvias del bör på lika

sätt vara försäkrad, blott med den skillnad att modern väljer hennes förmyndare — dock må det ingalunda bli hon sjelf, såsom hon velat."

"Gör som du vill: jag skrifver under hvad du finner för godt. Min enda önskan är blott den, att få behålla mina barn. Ja, dem måste jag ha . . Nej, icke Sylvia . . . Modern skulle icke uthärda hennes fö lust" . . . .

. . . .

Lilia stred emot i det längsta.

Hon ville behålla äfven gossen tills han var 10 år, men hon måste ge med sig; och snart voro alla lagliga åtgärder öfverenskomna i afseende på förmögenheten. Till Albans förmyndare utnämdes fadern i samråd med doktor Warvner.

Filip hade bönfallit om ännu ett afsked, men Lilia hade oåterkalleligen afslagit detta.

Hon ville icke vara hemma, då han skulle komma för att hemta sonen och för sista gången trycka den lilla dottern till sitt hjerta.

För närvarande hade den unga modern rest bort att hemta sina barn.

När hon kom tillbaka, återstod endast den sista delningen (barnens delning) och sedan, efter en ny och längre resa, den afgörande efterlysningen i bladen.

En förvaltare, som intill Dicks återkomst skulle öfvertaga affärerna på Ribyhus, var redan ankommen och anställd. Filip var ej mera någonting annat än skuggan af den fordna husbonden.

Ännu hade han likväl icke bestämt sig för någon bostad, och det var troligt att han till en början — då ingenting kunde förmå honom att vistas på ett ställe, der så otaliga minnen sårade hans hjer-

ta — skulle ingå på Arnolds förslag att dela hans ungkarlsboning i köpingen.

Det var till denna punkt sakerna hunnit, när doktorn en afton, vid hemkomsten ifrån en embetsresa, fann på sitt bord ett bref, hvars utanskrift var honom alltför bekant.

Han upptog det och höll det länge i hand innan han vågade öppna det.

Under de stormiga veckor, som nu förflutit, hade Arnold lyckats öfrertyga sig att deltagandet i Filips, hans broders och väns, öde trängt tillbaka hvarje känsla, som ej kunde bestå med hedern och rättskaffensheten.

Men åsynen af detta bref — ehuru det hade en helt annan snitt och ett helt annat utseende än de koketta, rosenfärgade och doftande biljetter han för några månader sedan erhöll ifrån samma hand — öfvertygade honom ögonblickligt att allt hans bemödande i det närmaste varit fåfängt.

Han kunde beherrska sin lidelse: det var hela det företräde han han hade framför Filip.

Brefvet, af en stor allvarsam form, omsorgsfullt hoplagdt, röjde i sjelfva utanskriften en darrande hand.

"Hon har ångrat sig, den svaga," sade han med en viss föraktlig ton, "och hon önskar mig till medlare. Nå väl, jag skall kunna bli det .... Må hon öfvertygas att jag kan medla för hennes försoning med sin make ... Jag afundas honom ej; nej, vid gud, jag beklagar honom att det tagit en sådan vändning!"

Och medan han diskuterade öfver det uppdrag, som han ännu ej erhållit, bröt han brefvet.

Det var af ett helt olika innehåll med hvad han väntat.

"Min bäste doktor Warvner!

Vi äro icke vänner, jag vet det, tyvärr! Jag vet att ett oädelt infall, för hvilket jag ej bort ge vika, ådragit mig er ogynsamma tanke, kanske för alltid.

Och likväl är det just till doktorn ensam bland alla menniskor som jag utan förbehåll säger:

Jag behöfver en väns råd och bemedling i ett ämne af utomordentligt allvarsam vigt, icke i det, hvarom vi sist talade .. det må vara dödt, liksom jag i närvarande stund sjelf önskar att vara död.

Må doktor Warvner tro mig, då jag heligt förklarar, att det icke är fråga om något, som kan göra det strängaste och mest nogräknade samvete minsta farliga oro! Huru skulle jag nu kunna vara hågad för minsta slags dårskap, hågad att på gyckel eller allvar fresta någon?

Min själ är insvept i en sjudubbel slöja af mörker.

Jag hatar hela verlden, mig sjelf först och sist. Jag ville att i denna dag domens åskor krossade oss alla.

Detta är likväl icke mitt lynne i allmänhet, ty jag är hvarken en svag, sentimental eller romanesk qvinna.

Alltså, då jag talar om mörker och förtviflan, tillhöra de mig.

Icke såsom en lyx, hvilken man för till torgs för att vinna deltagande, utan såsom en egendom, hvilken jag har behof af att gömma undan för hela denna dumma verld, som föga bryr sig om det mörker, i hvilket andra dväljas, om ej för att med nyfikenhe-

tens och elakhetens blickar spana efter något, som kan blifva ett fynd för sqvaller-societeterna.

Men om ni icke i ert välvilliga sinne och såsom menniskovän känner er ega mod och vilja att göra något för den qvinna, hvilken icke vet sig hafva förorättat någon menniska på jorden så mycket som er, så må ni öppet med ett par ord förklara detta.

Jag är pligtig säga, att hvad jag ärnar begära icke inskränker sig till ett negativt deltagande ... Jag fordrar handling, jag fordrar omtanke och framför allt en obrottslig tystnad.

Kan jag härom blifva försäkrad, är det min önskan, icke att se doktorn hos mig, utan att besöka doktorn i morgon afton klockan emellan 10 och 11. Den lilla stads-hålan är så sqvallrande att den endast kan jemföras med köpingen, och jag har en fasa för allt sqvaller.

Låt för guds skull ingenting förråda min ankomst! Jag skall veta att förkläda mig, och en patient hos läkaren kan icke väcka uppmärksamhet hvarken hos den gamla städerskan eller uppassaren.

I morgon tidigt väntar jag svar, som jag sjelf skall låta afhemta under rubrik af ett recept, och huru detta svar än må utfalla, är det alltid med den högsta aktning och vänskap jag tecknar mig

herr doktorns förbundna

Lilia Sorenius."

Man förstår hvilket uppror detta bref måste väcka inom Arnolds bröst.

Hvad kunde hon mena? Hvilken hemlighet behöfde så många omvägar? Hvilket mörker, hvilken förtviflan hade nått henne, henne, som ända hittills

aldrig låtit någon förtviflan öfverväldiga sig? . . . Om det vore en dikt alltsammans . . . huru många olyckliga upptåg hade ej denna qvinna redan haft för sig . . . men hvilka voro väl i den händelsen hennes afsigter?

Och slutligen, hvar fans hon? Var hon återkommen till staden, eller på väg dit? Brefvet hade ingen adress.

I djup och plågsam villrådighet vek och öppnade doktorn detta besynnerliga budskap ena gången efter den andra.

Han var en man, som ej gerna åtog sig obekanta förbindelser, ej gerna kastade sig i förhållanden, som måhända egde mera tvetydighet än önskligt vore . . . och likväl: egde han verkligen mod att säga nej, då hon syntes i behof af biträde? . . .

Han hade redan kommit derhän, att han beslutat svara ja, innan han trodde sig ha öfverlagt till hälften.

Men ännu återstod det värsta: huru kunna emottaga henne i sin ungkarlsboning?

Äfven om hans båda tjenare ingenting anade, så vore det i alla fall . . . o, det vore, det vore — med ett ord — bäst att undvika . . . Men, å andra sidan, om tiden ej medgåfve något annat val . . .

Ännu följande morgonen hade doktor Arnold ej kunnat förlika sig med den sista omständigheten. Och först då hans hejduk, den ganska uppmärksamme och förståndige lille Lasse — den förhoppningsfulle

sonen af köpingens enda pepparkaks-bakerska — inträdde med underrättelse att det var bud ifrån stan angående ett recept, först då tog Arnold med kufvad rörelse pennan och skref:

"Min fru!

En läkares port står öppen för alla besökande hvarje timma på dygnet. Som enskilt bekant åter skulle jag önska, att den anhållan ni säger er vilja göra hos mig, skedde på något annat ställe, så framt det är möjligt.

I alla händelser — om inga andra order hörs af eller intet brådskande sjukbud inträffar — är jag hemma vid den bestämda tiden.

P. S. Då jag icke ens förmår gissa ämnet för vårt samtal, kan jag ej lofva mer än en fullkomlig beredvillighet i allt, som ej strider emot mina pligter och grundsatser."

Då Arnold tryckte sigillet på denna skrifvelse, var han visst icke nöjd med den, men han var heller icke missnöjd, ty den röjde ju en så kall, nästan kärf ton som den möjligen kunde röja.

Men biljetten var ej förr väl borta än han förundrade sig öfver att han kunnat skrifva så formligt, så ovänligt, så riktigt hårdt.

Med alla sina dårskaper, sin oförsvarliga sjelfviskhet, var hon dock en qvinna, som under närvarande ögonblick saknade hvarje vän, den hon kunde förtro de ömtåliga ämnen, hvilka, ifall de borde vara en hemlighet för lagmannen och prosten, måhända icke vore det för läkaren. Och nu, sårad, tillbakastött, begick hon kanske någon ny olycklig handling . . . Hon kunde också hafva menat . . något annat . . ja, hon kunde hafva tänkt . . .

Här kom en plötslig frossa öfver den unge doktorn. Skulle denna hemlighetsfullhet betyda att hon ville säga ett ord i afseende på framtiden?

Efter detta ögonblick förfärades Arnold ännu mer vid tanken på denna sammankomst, som möjligen var anlagd på den svagaste punkten af hans hjerta, och hans tusen gånger för sig sjelf upprepade försäkringar, att han aldrig kunde handla lågt, lugnade honom endast ofullkomligt.

30.

FARAN FÖR EN LÄKARE ATT GIFVA HEMLIGA MÖTEN.

Innan vi gå att redogöra för innehållet af detta kapitel, måste vi nämna några ord om inredningen af det hus, som beboddes af häradets provincial-läkare.

Detta hus, hvilket, efter hvad redan är nämdt, låg vid slutet af köpingens enda gata, hade blifvit uppfört på en mycket stor tomt, af hvilken den föregående egaren skapat ett slags liten park, som för de nyfikna grannarne helt och hållet undanskymde ingången till hans hus.

På andra sidan låg en stor trädgård, äfven tillhörig samma tomt, och på detta sätt var det lilla gulrappade huset med sin enda våning att anse som ett väl inneslutet citadell, — så mycket mer som ett högt plank drog sig rundt omkring både parken, trädgården och huset — och köpingen skulle haft svårt att begripa hvad som tilldrog sig inom dess murar, derest icke det lilla citadellets garnison haft behof af att komunicera sig med de sina utanför.

Doktorns hushållerska och städerska, jungfru Lisbeth, var köttslig syster till kyrkvaktaren, som å sin sida var svåger med klockaren, hvilken nästan hvarje dag å embetets vägnar hade något att syssla hos pastorn.

Denna kanal ledde således genom ena hälften af köpingen.

På andra sidan hade man en annan, hvars utgångspunkt var den hedersamma mor Smacks, pepparkak-bakerskans, hus, och den sträckte sig ända till staden, som föredrog köpingens pepparkakor, liksom köpingens doktor, ty stadsläkaren hade olyckligtvis det felet att vara för gammal. Sak samma var det med stadens pepparkakor.

Man tog således med förkärlek alla möjliga notiser om den nye doktorn, hvilken äfven, under förevändning af konsultationer, inbjöds till en mängd sjuka stadsboer, som ej kunde förafskeda sin vanliga läkare.

Men denna ifver, detta intresse för hans person, väckte ingen synnerlig erkänsla hos doktor Warvner. Tvärtom visade han den allra största artighet mot sin medbroder, var sällan af annan tanke än han och gäldade de ofrivilliga förtreter, han gjorde denne hedersman, derigenom att han kallade honom till rådplägning hos sina patienter på landet.

Men vi återgå nu till vårt första ämne.

Husets indelning var i korthet följande:

Då man igenom den lilla tätvuxna parken kom ända in på trappan, var man med några steg i en rymlig förstuga, hvars hufvudingång ledde till den sal, der doktorn emottog sina sjukbud och de patienter, hvilka ej hade att rådgöra i andra ämnen än sådane, som kunde höras af både behöriga och obehöriga öron.

Med ett ord: salen var för både kommande och gående, och hade en enkelhet, som för en läkare på landet var öfverensstämmande med ändamålet.

På högra hand fans en annan mindre sal, der jungfru Lisbeth gjorde sitt bästa att undfägna de gäster, som inbjödos att dela den unge läkarens gästfrihet; och härinom hade man doktorns enskilta rum, ett förmak och en sängkammare, der allt hvad som kunde erfordras till ett vetenskapligt, trefligt och någorlunda beqvämt ungkarls'if var att tillgå. Dessa rum voro för vänner: här hade man sitt lilla spelparti jemte en och annan sammankomst till öfvervägande af bildningsmedlens framskridande för orten.

Men gick man nu tillbaka ut i stora salen, fann man till venster en annan dörr, hvilken ledde åt tvänne kamrar, som endast upplåtos åt det slags patienter, som antingen voro i behof af en längre vård eller hade att meddela sådana förhållanden, som fordrade hemlighet och tystnad. Här föregingo alla slags operationer: också var det yttre rummet upptaget af en mängd attributer, hvilka försinnligade dess ändamål.

Klockan var omkring 8 på aftonen af samma dag som det omnämda receptet blifvit eftersändt, såsom det åtminstone hette, ifrån staden.

Dessa stadsbud voro någonting så vanligt, att det ifrågavarande hvarken väckte jungfru Lisbeths eller Lasses uppmärksamhet.

De kände sig endast i allmänhet något högmodiga deröfver att folket i staden behöfde deras hus-

bondes råd, då de hade sin egen doktor, hvilket också jungfru Lisbeth, när hon i någon af kyrkorna träffade den gamle stadsläkarens hushållerska, helt fint lät förstå, ehuru, efter hvad hon sade, det visst icke hörde till hennes "likör" att vara högfärdig.

Arnold hade ej önskat bättre än att denna dag få vara i fred, och nu under hög-sommaren kom icke heller någon trägen tjenstbefattning i fråga.

Men hvem känner icke att, just då man som ifrigast önskar sig glömd, man alltid blir ihågkommen!

Vid pass klockan 10 på förmiddagen hade ett brådskande bud ankommit ifrån en af ortens magnater.

Vagnen var medsänd, och Arnold — utan att våga gifva någon enda annan order än den, att hans té skulle vara färdigt vid åtta-tiden — nödgades resa med sinnet fyldt af oro och fruktan, dels öfver att ej hinna hem i rättan tid, dels ock derföre att kanske något budskap under dagen kunde komma ifrån Lilia.

Men med undantag af några mindre vigtiga besök hade ingenting märkligt ännu, klockan half 9, hörts af i doktors-huset.

Tékitteln hade redan en hel timma stått och puttrat, i afvaktan på husbondens hemkomst.

"Visst du hvad, du junker?" sade jungfru Lisbeth, der hon med stickstrumpan på knät förnämt satt tillbakalutad emot en gammal länstol, som blifvit ställd framför köksspiseln. "Visst du hvad jag tänker om dig?"

"Nej!" svarade Lasse och fortfor obekymrad att friska upp elden med några nya stickor.

"Jo du, jag tänker att det allt skulle göra din kropp godt, om doktorn hölle dig i en strängare tukt

än han nu gör. Jag blir riktigt sjuk af att se dig ständigt slå dank."

"Slå dank — jag undrar just, jungfru Lisbeth, hvilken som gör mest!"

"Huru nu, din näsvising!"

"Hvem sköter hästen? Hvem sköter de rummen, som icke äro för jungfruns viska? Hvem sköter alla ärenden och tar emot alla patienter, och hvem står både dagen och natten i kalla vintern och fryser och väntar och sliter ondt under väntan på husbon, medan jungfru Lisbeth sitter framför sköna brasan och bränner upp veden, som jag huggit sönder? Och till sist vill jag väl också fråga hvem det är som krattar alla gångarna i trädgården och parken? Det är visst jungfru Lissbeth det, kan jag tro?"

"Tyst, gosse, du skall ha respekt för ålderdomen, och om du inte vet det, så måste jag sjelf sätta mig på mina rättigheter, fast annars icke högfärd hör till min likör."

"Inte till min heller, jungfru Lisbeth, annars kunde jag gerna bli stött på hennes kält! Jag är så pass gammal att jag vet mina skyldigheter; och om jag tar mig en fristund ibland, så är jag visst icke ensam om den."

Lasse kastade en ytterst pikant blick på den hvilande stickstrumpan i jungfru Lisbeths knä.

I detta ögonblick — klockan var nu nära 9 — hörde man bullret af en vagn, och som man förmodade att det var husbonden som kom, var en enda ömsesidig nick tillräcklig att återställa husfriden.

"Nå, Lasse, låt vara kannan och skynda dig ut, jag ställer nog om mina saker!"

Och Lasse skyndade sig ut, men jungfru Lissbeth hörde snart att det icke var doktorn som återkommit, ty der började en stor underhandling på gården.

Straxt derefter blef han åter synlig.

"Hvad skola vi göra?" sade han. "Här är kommen en gammal sjuk fru med en fistel i ansigtet, och hon är så förkommen af värk och trötthet att hon knappt kan stödja på fötterna."

"Herre gud, låt menniskan komma åt salen!"

"Men hon ber för själ och pina att ändtligen få luta sig ned någorstädes för sig sjelf, annars, säger hon, dör hon på fläcken. Och jag tänker, jungfru Lisbeth, att jag törs låta henne gå in på andra sidan i gula kammarn? Dit skall hon väl ändå, efter hon har den der fisteln?"

"Det tar Lasse på sitt ansvar. För min del tycker jag också att det vore godt, om doktorn, då han kommer hem, slipper se sådan styggelse innan han druckit sitt té!"

"Åh, en ser ej till någon styggelse: hon är så väl ombunden med bindlar och dukar, att knappt nästippen och ögonen titta fram. Men det blir dervid: hon får gå in i gula kammarn."

Och till gula plågokammaren blef den gamla sjuka frun genast förd. Men Lasses artiga förslag om en kopp té (doktorns båda tjenare voro strängt tillsagde att visa de besökande all höflighet) afslog hon dock med en korthet, som nästan stötte Lasse. Och endast den omständigheten att hon, öfverväldigad af sitt lidande, föll ned på soffan, försonade honom med så mycken otacksamhet.

Knappt hade jungfru Lisbeth och Lasse återvändt till sina platser och den förra tagit kännedom om att det var i n g e n t i n g med hela det besöket — hvad både drängen och ekipaget bevittnade — än det ånyo hördes köra i parken.

"Nu är det abslut doktorn!" sade Lasse, i det han ilade ut som en pil.

"Ja, det hör en åtminstone är herrekörning!" tillade jungfru Lisbeth.

Och nog var det herrekörning, men likväl icke heller nu husbonden.

Denna gång var det herrn ifrån Ribyhus som anlände.

"Är doktorn hemma, Lasse?"

"Nej, herre, men vi vänta honom i hvart ögonblick, för han skulle vara hemma sist klockan 8, s'a han."

"Det är bra . . jag går in i salen och väntar. Bär till mig ett stort glas punsch!"

Och Filip, som syntes märkbart upprörd, eller rättare uppvaknad ur sin långa dvala, steg in i salen, der han slog upp alla fönster för att skaffa sig luft. Han fick aldrig nog af det slaget.

Punsch och cigarrer kommo fram.

Filip störtade i sig det förra, men rörde ej de sednare.

Derefter kastade han sig i en gungstol och började, under det han häftigt lät kroppen vagga fram och åter, att invagga sin själ i tankar, som, att dömma af de intryck, hvilka afspeglade sig i den unge mannens ansigte, troligen fröjdade den.

Ändtligen vid pass klockan treqvart till 10 anlände doktorn sjelf, och han körde så häftigt att man skulle trott att han, långt ifrån att i all ro resa hem till sig sjelf, var på väg till något ställe, der hans närvaro helsades som lif eller död.

"Nå, Lasse, jag hoppas att du icke har någon här? Jag är alldeles uppgifven af trötthet."

"Jo, hvad vi ha någon här: herr Thurné är i salen."

"Men sade du icke, dit nöt, att jag ej var hemma?"

Det låg lugn på Arnolds läppar, men inom honom fans allt annat — der hette det:

"Filip här, i detta ögonblick, då hon när som helst kan inträffa!"

Herr Thurné kom nu nyss", svarade Lasse . . . Och sen så tänkte jag att, då det var han så . . ."

"Mycket bra, Lasse . . Du har intet annat att förmäla? . . . Men hvad är det för åkdon der står?"

"Jo, herr doktor, det tillhör en gammal sjuk fru, som jag var nödgad att släppa in i gula kammarn; hon var så klen, att det riktigt var ömkeligt."

"En gammal sjuk fru — såg du henne? Känner du henne?"

Med förfäran tänkte Arnold på Lilias ord, att hon väl skulle förkläda sig.

"Jag kan säga att jag både såg och inte såg henne: hon har något ondt i ansigtet, så hon är alldeles ombunden, men jag kände henne icke alls. Skjutskarln säger att de äro långtifrån."

"Intet tvifvel", mumlade doktorn för sig sjelf, "det är hon — och i rummet utanför fins han . . . O, fördömmelse öfver detta hemlighets-makeri! Om hon ändå helt enkelt kallat mig till sig!"

I sitt dubbla bryderi af läkare och f. d. älskare var doktorn också dubbelt förtviflad öfver sin "dumma" belägenhet.

Emellertid egde han af naturen denna fattning, som består i de flesta obehagliga förhållanden, och han visade nu att han lagt sjelfbeherrskningens studium till den gåfva naturen gifvit honom.

"Välkommen, käre Filip! Nu var det bra längesedan du tittade hit."

Det förstås att doktorn höjde sin röst, som annars var låg och ganska melodisk.

"Men hvarför", tillade han, sedan han utbytt ett handslag med vännen, "hvarför har du slagit dig ner härute, som vi i hvar stund kunna bli störda? Kom in till mig, der vi ha det mera trefligt!"

"Nej, tack, tack, jag sitter mycket bra här i gungstolen."

"Tvärtom sitter du midt i draget."

Lappri, det fläktar så friskt ifrån fönstren . . . Vet du, jag har haft bref från min hederlige Dick."

"Nå, det var glädjande!"

"Ja, mycket, mycket: det har lifvat mig och väckt en ny tanke hos mig. Det är så, ser du, att . . ."

En knackning på insidan af dörren till gula kammaren afbröt här vännerna.

"Det är någon derinne som väntar dig, kommer jag nu ihåg. Låt ej mig genera."

"Åh, det är väl icke så brådt!" menade doktorn med en likgiltighet, som icke tillhörde hans sätt emot sjuka. "Emellertid skall jag säga ett par ord."

Han tackade Gud att aftonskymningen och skuggan ifrån de stora fruktträden i trädgården gaf rummet ett djupt dunkel.

Huru väl behöfdes ej också denna dunkelhet, då han öppnade dörren till det hemlighetsfulla rummet, stack in hufvudet och hviskade:

"För himlens skull, min fru, var icke otålig! Så fort jag kan göra mig af med honom, skall jag komma."

Och han drog igen dörren med en skyndsamhet, som ej tillät honom höra patientens svar.

Filip hade under detta ögonblick skjutit stolen ända fram till fönstret och framtagit Dicks bref, det han beredde sig att läsa högt.

Men han hade ännu icke hunnit börja, då Lasse trädde och anmälde att en betjentgosse ankommit med ett högst angeläget bref, det han var tillsagd att lemna i doktorns egna händer: han skulle dessutom säga något annat apart.

"Bed honom ge hit brefvet!" svarade doktorn tåligt.

Men Lasse kom snart åter med det besked, att gossen sagt att det var alldeles nödvändigt att han finge tala med doktorn sjelf.

"Låt honom gå in i lilla salen då och vänta!"

Filip lade åter tillhopa brefvet.

"Sköt ifrån dig dina angelägenheter, Arnold!" sade han. "Denna kunna vi spara tills du blir fri."

En ny knackning på dörren till gula kammarn.

"Sannerligen, Filip," sade Arnold med en röst, som rättnu började att förlora sitt lugn, "jag nödgas ta dig på orden, men då måste du också gå in i förmaket, ty, ser du, de stackars patienterna äro rädda för allt grannskap ... du förstår nog — icke sant?"

Vid denna anspegling reste sig Filip genast och försvann utan ett ord in i den lilla salen.

Arnold drog ett djupt andedrag; hans kind blossade af förtrytelse, då han skyndade till det rum, der den sjuka otåliga frun vistades.

"Min gud," utbrast han, i detsamma han öppnade dörren, "hvad tänker ni på, Lilia! Är saken så brådskande, att ni ej afser er mans närvaro? . . ."

Han fattade häftigt sin gästs hand för att föra henne till soffan.

"Hvilken besatt och ryslig förklädning, ni antagit!"

"Jag är visst icke förklädd: jag är icke ute hvarken på lek eller olofliga vägar, utan jag är en stackars af sjukdom förstörd qvinna, hvad jag tycker doktorn nog kan märka."

Denna skarpa röst, denna lilla skrumpna figur, detta betäckta ansigte, hvad månde allt detta betyda?

Arnold drog den okända hastigt till fönstret, och när helst han under sitt lif kunde beherrska sig, icke var det åtminstone i närvarande ögonblick.

Denna qvinna, verkligen lidande af en förskräcklig sjukdom, hade sålunda genom den mest osaliga af alla tillfälligheter kommit under falsk flagg, medan den, som han velat gömma och skydda under betjentgossens förklädnad, blifvit invisad just i samma rum, till hvilket han trugat Filip.

31.

NYTT BRYDERI FÖR DOKTORN. UNDERRÄTTELSE FRÅN DICK.

Den gamla sjuka frun var synbart generad och dito förtretad af den öfverraskning, hon väckte, och med en misstrogen skakning på hufvudet yttrade hon:

"Nå, hade jag kunnat tänka att jag skulle komma så afvigt till, hade jag visst, hur eländig jag var, fortsatt vägen till staden. Men de hade skrikit om att herr doktorn var så skicklig och lärd i all slags läkare-kunskap, att jag . . ."

"Min bästa fru, lita på att det skall bli mig en kär omsorg att godtgöra den ouppsåtliga försummelse jag begått, men, tyvärr, kan jag ingenting företaga innan i morgon bittida; emellertid ber jag frun hålla till godo i nästa rum öfver natten. Jag skall skicka in min hushållerska att rangera, och sjelf vill jag tillreda en svalkande nattdryck."

Och medan han så hopade tröst på tröst för att lugna både sig sjelf och sin gäst, gick han baklänge ur rummet och tillslöt dörren.

"Den der anförtror jag mig aldrig åt!" mumlade frun förtrytsamt för sig sjelf. "Jo, den skulle vara skicklig . . . Han väntade på ett möte . . . nå, jag kan säga, vi lefva i en anständig tid . . . ja, skicka mig du både hushållerska och nattdryck och allt hvad du behagar . . . tig min mun, så får du socker . . . sjuk är jag, men till en sådan glop vänder jag mig aldrig, nej gör jag inte . . . Så dumt ändå att jag icke mins namnet på dulcinean!"

Som man ser, hindrar ett kroppsligt lidande icke vissa sinnen ifrån att utveckla en naturligt medfödd elakhet.

Denna gamla fru, enka efter en handlande på landet, boende omkring 6 mil ifrån köpingen, var hemma i sin bygd känd för att vara en katig qvinna, hvilken endast ett svårt lidande kunde kufva. Den, som råkade misshaga henne, ansåg sig ha en svår skuld innestående; och som hon var noggrann ända till ytterlighet, betalade hon alltid sina skulder.

Då hon först ankom till doktorns hus, var hon verkligen så medtagen af resan, att hon i fromhet liknade ett lam. Men så snart hon hunnit hemta sig och förstod att doktorn var hemkommen, visste hon ingenting som kunde hindra henne ifrån att få tala med honom.

Deraf kom att hon tvänne gånger knackade på dörren och att hon skulle hafva trädt ut, ifall han ej hörsammat kallelsen. Hon behöfde icke vänta, hon, som hade penningar i ridikylen att betala med . . . hon var minsann icke van att vänta och icke heller att blifva tagen för någon annan än den hon var!

Medan den vresiga patienten fällde dom öfver vår unge doktor, stod han sjelf, i den värsta fördömmelse, utanför dörren, som skiljde hans enskilta rum ifrån den yttre salen.

Han lyssnade med så spända sinnen, att han lätt bort kunna uppfatta minsta ljud, men han hörde ej det allra ringaste.

Om han varit i stånd att reflektera, att tänka på den person han nyss lemnat, skulle han varit i en ännu svårare belägenhet. Men alla hans tankar gällde det föremål, som fans på denna sidan.

"Jag måste hafva mod att trotsa det värsta! Jag har ingen ond afsigt — jag har ej kastat mig sjelf in i detta tusenfallt fördömda förhållande . . . Men hvad är det väl annat än en helt enkel händelse . . . den stackars varelsen behöfver ett råd . . . Hon har kommit . . ."

Men just här måste han stanna.

Under hvilken mystifikation hade hon ej kommit! Om Filip, om någon upptäckte hennes äfventyr, skulle man väl tro på hennes oskuld? Var ej skenet helt och hållet emot?

"Huru som helst, jag måste komma henne till hjelp! Kanske han ännu ej märkt henne, eller att hon gått ut samma väg hon kommit."

Och anlitande hela sin fattning, trädde han in i lilla salen.

I en enda blick kunde han öfverse allt.

Dörrarne till de båda inre rummen voro midtför den, från hvilken han kommit Och i fonden af sängkammaren stod en soffa i hvarje hörn. Filip låg och grubblade.

Ingenting märkbart tycktes hafva händt.

Med ett långt forskande ögonkast såg doktorn sig omkring, alltsom han gick fram; men någon betjentgosse syntes ej till.

Filip gaf ej akt på sin väns ankomst, och häraf begagnade Arnold sig för att ifrån lilla salen komma ut i förstugan, der han just mötte Lasse med tébrickan.

"Han har gått, förstår jag?" sade doktorn med en ton, som snarare utgjorde en förmodan än en fråga.

"Hvilken har gått?"

"Gossen!"

"Nej, herr doktor, han har visst icke gått, åtminstone hvad jag kunnat se."

"Han har ändå gått!" upprepade husbonden med ett eftertryck, som kom Lasse att tro det han för sin del begått en försummelse. Men inom sig svor Lasse på att den der betjent-satan måtte gjort sig osynlig, då han sprang genom förstugan, ty dörren emellan den och köket hade hela tiden stått öppen.

"Ah," sade Arnold med djupaste förskräckelse till sig sjelf, "hon har då icke gått, hon är gömd; men hvar . . . Kanske likväl har hon, då hon hörde Filips steg och kände hans röst, flytt genom fönstret åt trädgården . . . Olyckliga, befängda händelse! Kunde jag vara värre deran, om det vore fråga om en brottslig kärleksaffär . . . den qvinnan skall ovillkorligen bringa olycka öfver sig sjelf och alla, som komma i beröring med henne."

Ingen undrar väl särdeles öfver att doktor Warvner – ett rof för dessa stridiga sinnesrörelser — helt och hållet glömde frun i gula kammaren, jemte de fagra löften, som han gifvit henne.

Han hade blott en klar tanke, en bestämd önskan, den, att få Filip undan.

"Hvad du är länge, Arnold ... jag väntar dig med otålighet!" sade den stackars unge mannen, när han fick se sin vän.

"Förlåt, min bror — jag rådde icke för . . ."

"Åh, det vet jag nog ... Men, ser du, Dick skrifver mig till att han nu är fullkomligt nöjd på sitt ströftåg i nya verlden, att han längtar åter till den gamla och att han om ett par tre månader hoppas vara hemma."

"Åhå, han skrifver allt det der — han längtar efter dig?"

"Jag tror det — hör här slutet af brefvet . . . jag har icke haft ro att fästa mig vid alla hans beskrifningar öfver hvad han sett och hört: den käre gossens anmärkningar deröfver skola roa mig, då min sinnesförfattning blir lugnare. Nu rör mig blott det, som angår mig sjelf, ty det har gifvit mig ett svagt hopp att, om jag blott lyckades uppehålla hennes beslut tills Dick . . . ."

"Käre Filip!" Arnold drog på axlarna.

"Jag vet väl att hoppet är svagt, men ändå välsignar jag den minsta stråle."

"Läs då!" sade Arnold, inseende att han omöjligen kunde slippa undan, innan Filip fått sin vilja fram.

Filip började:

"Ja, så är det, min käre svåger: i hvarje vrå af verlden, der icke du finnes, är Dick ej hemma.

Det är någonting besynnerligt med den der kärleken till dig! Jag tror att den är detsamma som min religion, ty när ett argt eller lustigt mod vill föra mig till dårskaper — än så, än så — hör jag alltid din röst: 'Min son, Dick, du är nära att hoppa i en galen tunna!' eller: 'Min son Dick, märker du

icke att du är ett dumhufvud, så har du här ett slående bevis'.

Jag har hållit af dig från första stund du kom till Ribyhus, men mest grundlades ändå vår vänskap, när vi togo kandidaten.

Jag säger med stolthet till mig sjelf: 'den gången hade Filip behof af dig!' och så tillägger jag af hjertat: 'Gud gifve det så visst vill inträffa ännu en gång!'

Och hända kan också att den önskan slår in, ty i en sak, det vet du, hoppar du dagligen i en galen tunna.

Jag såg några gånger, och icke så få heller, en liten för satans vacker kreolska, och, vet du, jag tror icke hon skulle tyckt illa om att bli fru Dick; men jag märkte snart att hon hade i sitt skick några små fasoner, som erinrade mig om fru Lilia, och vips tänkte jag: 'bror Dick, du ser väl att du skulle vara sämre än ett dumhufvud, om du med det exempel, som du i tre år haft för ögonen, ginge åstad och härmade pappa Filip'.

Jag gaf då min sköna att förstå att jag icke kunde uppfylla hennes önskan att få bese nordens intressanta snödrifvor, och till hämd visade hon sig som en lömsk katta, hvilken alltid smeker — nota bene, då man ser henne.

Du vet, Filip (och jag är mycket ledsen deröfver) att, ehuru jag så ofta renskrifvit dina poesier, jag aldrig kommer ihåg några vackra uttryck, annars ville jag på ett mycket bättre sätt, än jag nu gör, säga dig att denna bekantskap med Lilia den andra — du tror icke sådana fina händer och fötter den lilla kanaljen har, och sådana himla-blickar hon kan sända — att denna bekantskap, säger jag, kommer mig att frukta för dig.

Jag gör jemförelser emellan de båda Liliorna, och medan jag prisar Gud att jag varit visare än min lärare, tänker jag: 'Hur månne han nu har det . . kanske icke för godt, ty — sedan hon är ensam med honom, är jag rädd, eller rättare ganska viss, att hon blifvit ännu trilskare och opstinatare under sin engla-hamn'.

Men vet du hvad jag satt mig i sinnet?

Jo, att, så öfverlägsen hon än anser sig öfver mig, jag ändå med lock eller allvar skall få henne att begripa det jag icke är hennes bror för att se henne göra min bäste vän olycklig.

Och olycklig är du — det är kort och godt det.

Nu begriper jag på mina fem fingrar hurudan man blir, då en kokett qvinna tar hand om en .... Men vänta, fru Lilia! Dick lefver än: han är i antågande, och han skall bli dig ännu en smula besvärligare än han var dig förut.

Du må ej tro, Filip, att jag ämnar företaga något, som skadar dig! Men bror vill jag vara, och Lilia skall nog lyssna till mig. Jag tycker att jag blifvit så vältalig, sedan jag kom hemifrån: sjögastarne höra gerna på mig. Och brun och stor och stark har jag också blifvit, så att fabriksfolket, när jag kommer hem, bums skall kalla mig "direktörn" och icke "lille herr Dick."

För min del har jag intet emot direktörs-titeln, den du för din person förbjudit.

Mitt museum är rättnu så stort att jag får höra upp att samla, ty mina packlårar lära väl komma att kosta mig ansenligt. Du ser jag tänker på salig pappas förmaning: 'Var aldrig slösaktig, Dick, min gosse!'

Nu sänder jag dig ett varmt farväl! Men skall jag säga dig hvad som ligger på min själ, så

har jag just en aning . . . men hvad ondt skulle väl ha händt? Ånej, ingenting, det är blott inbillning. Men jag längtar grufligt att se, om allt står väl till.

Nu helsning och vänskap till Lilia och barnen!

Det var sant: jag har tänkt på, att eftersom du gift dig och vi ändå ha arfvingar, så kunde jag slippa det välsignade äktenskapet — jag tycker att folk bli så tråkiga sedan, och då jag har mitt museum och fabriken, har jag nog att sköta.

Jag medför bland annat en indians hufvudskål och en liten boas-orm, notabene uppstoppad, och — hvad menar du väl — en klädning, som tillhört en vild prinsessa. Åh, du skall ej tro dina ögon, då du får se mitt museum!

Omfamna nu i tankarne

din egen

Dick.

P. S. Sist om tre månader hvilar han på sina lagrar."

"Nå, Arnold", sade Filip, då han slutat Dicks bref, denna värdiga kopia af den hederlige gossen, "tror du icke att, om hon blott bifaller att uppskjuta sitt beslut, detta varma och goda hjerta skulle förmå något öfver henne? Det är såsom han säger: han är hennes bror, ja, han är hennes naturlige rådgifvare, den hon ej kan förskjuta såsom sin make . . . Men svara då — säg hvad du tror!"

"Jag . . hvad jag tror . . . du vill veta det?"

Doktorn hade icke hört Dicks bref annorlunda än liksom ljud, hvilka sväfva fram och åter för våra öron, utan att vi ens tänka på att uppfånga dem.

Det var blott tre ord, som han tydligt hörde, ty de ljödo oupphörligt för hans egen själ:

"Hvar är hon?"

"Om jag vill veta din tanke?" upprepade Filip. "Har jag icke kommit hit för det!"

"Och du anser nu att din svåger Dick . . ."

"Ja, jag anser bestämdt att han skall inverka på henne. Du finner af hvad han skrifver, att han längesedan genomskådat min belägenhet i afseende på den husliga lyckan."

"Ja, visst finner jag det; men . . ."

"Jag förstår dig: du tror att han icke kan öfva något välde på en natur, som står så mycket både öfver och under honom. Men jag säger dig att Dick med sin ärlighet och sin bestämdhet också har sin makt. Jag vet att hon omsorgsfullt dolde sitt inre väsende för honom."

"Efter hvad jag kan förstå, ärnar du då föreslå att hela den bedröfliga affären får stå stilla tills vidare?"

"O, jag vet icke hvad jag skall föreslå eller hur jag bör göra! Hon är så kall, så oåtkomlig, så utan allt medlidande."

"Deri har du rätt."

"Jag är öfvertygad att hon både sett och hört mig, då jag mången natt smugit mig in på den lilla gräsplanen under hennes fönster."

"Huru — du har i hemlighet varit der?"

"Lilia . . Lilia", fortsatte Filip i svallet af sina bittra känslor, "o Lilia, du har hört mig, då jag i förtviflan ropade ditt namn! Bakom din fällda gardin har du sett mina tårar, mitt qval, min dödskamp. Du har sett mina hopknäppta händer höjas emot ditt fönster . . . men du har ej svarat mig: du föraktar för djupt den stackars Filip att kasta till honom ett ord, en enda bokstaf af medlidande."

Under det Filip med uttrycksfull röst skildrade sina nattliga färder utanför sin obevekliga hustrus

fönster, hade doktorn i stum häpnad sett en vågig rörelse på den tapet-skärm, som undandolde ena hörnet af rummet.

Inom denna afskrankning hade han uppställda diverse dödskallar och gipps-afbildningar af menniskokroppen, hvarföre platsen också var fullkomligt fridlyst från besök så väl af junker Lasse som jungfru Lisbeth, ty båda hade lika stor respekt för dödskallarne och "de hvita spökena".

"Min stackars Filip" — sade Arnold med något höjd röst och ansigtet vändt så, att Filip ej kunde se dess oupphörliga vexling emellan rodnad och blekhet — "du borde hafva mod att lemna åt sig sjelf denna qvinna, som så trampat dig. Du inser väl att hon ej förtjenar din, ej någon redlig mans kärlek."

"Jag bryr mig ej om hvad hon förtjenar, blott jag kunde återvinna henne!"

"Ha, hvad säger du . . ."

". . att du ej förstår den vansinniga lidelse, som bränner och förtär mig . . . Vissa tider försjunker jag väl i ett slags lefvande sömn, som gör mig oförmögen att känna höjden af mitt lidande; men ingen märker huru ofta jag spritter upp ur den sömnen för att under min vaka lida tusendubbelt. . . Och ingenting, ingenting förmår henne till barmhertighet!"

Skärmen fick nu en skakning, som spridde sig till doktorns hela nervsystem.

"I afton, broder", sade han hastigt och med kort röst, "är min kropp så uttröttad af dagens strapaser, att själen ej är mäktig af en enda frisk tanke. Besök mig i morgon, och jag skall hjelpa dig att tänka!"

Filip steg upp och fattade sin hatt.

"Du vill vara af med mig, märker jag — jag tröttar alldeles ut dig. Men stundom kan jag ej ensam bära min börda."

"Aldrig, Filip, tröttar du ut mig. Men denna afton väntas jag af någon, som har att begära råd af mig — se der sanna orsaken hvarför jag ej längre kan hålla dig sällskap."

Och som doktorn talat ut, ringde han och befallde Lasse säga till att herr Thurnés vagn förspändes.

Då Filip straxt derefter trädde ut på förstugubron, ledsagad af sin värd, sade denne i förbigående till Lasse:

"Jag ringer, då jag behöfver dig!"

Derefter vände han åter till lilla salen, riglade dörren, som ledde till förstugan, och gick nu med långsamma steg och kort, nästan flämtande andedrägt tillbaka in i sängkammaren.

Han såg sig omkring utan att kunna yttra ett ord. Nästa ögonblick inveks den yttre afdelningen på tapetskärmen, och en ung gosse — så väl förklädd att ingen skulle hafva betviflat dess kön — störtade ut i sängkammaren, der doktorn stod och stirrade på den djerfva uppenbarelsen.

32.

LÖFTET.

"Tala mig icke till ännu — låt mig hämta mig ... ni ser väl att jag qväfs!" ropade den unga qvinnan, i det hon kastade sig på soffan och utbrast i en våldsam gråt.

Aldrig hade hon — förställningen och beherrskningen personifierad — visat sig i ett sådant tillstånd. Hennes smärta syntes lika hejdlös som de krampaktiga snyftningarne.

Det var en förfärlig paroxysm.

Hennes hvita hand ref vildt omkring i det rika svallet af hennes ljusa lockar, hennes skönt penslade ögonbryn rynkade sig hårdt öfver de skiftande himlar, hvilka nu, insvepta i sorgflor, ej mera tyktes ega en enda af sina glänsande strålar qvar. Den skära koloriten på hennes kind syntes liksom förbränd i sinnesrörelsernas glöd.

I denna stund var Lilia en förtviflad qvinna, hvarken mer eller mindre.

"För guds skull, lugna er!" bönföll Arnold, medan han, trots hennes motsträfvighet, förmådde henne att inandas något uppfriskande.

"Talar ni till mig om lugn, doktor — har ni då glömt att jag stod derinne och hörde hans veklagan . . . O, Filip, Filip, arme Filip . . att jag icke störtade in — att jag icke . . ."

"Nå, men, min fru, om det vigtiga, som ni hade att säga mig (och hvilket bringat oss båda i denna plågsamma förlägenhet) ej var något annat, än det att de känslor, hvilka aldrig bort lemna er, ändtligen uppvaknat, så begriper jag ej hvarför ni icke direkte vände er till den, hos hvilken ni icke behöfver någon medlare?"

"Ah, hvilken flegma, hvilken dödlig afskyvärd köld! Och i min förtviflan har jag ingen annan att vända mig till!"

"Vill ni försona er med er man?" frågade Arnold, utan att låtsa gifva akt på förebråelsen.

"Nej har jag ju sagt er — aldrig!"

"Aldrig?"

"Det kan icke ske, får icke ske och skall icke ske . . . men jag hade nyss velat dö med honom, ty — store gud, jag är så olycklig!"

"Jag ber er, Lilia, samla edra tankar, sök att lägga band på dessa våldsamma känslor och säg mig hvad ni fordrar af mig? Jag skall göra det, om det står i min makt."

Medan Arnold talade, sökte han gifva Lilia en bättre ställning, och satte sig sedan sjelf i en länstol bredvid soffan.

"Är det verkligen säkert, doktor, att ni vill göra för mig allt hvad som står i er makt?"

Lilias tårar afstannade småningom, hennes upprörda anletsdrag återtogo en del af sin harmoni, hon lutade sig fram emot doktorn och lät sin lilla hvita runda haka sjunka ned mot de rosenfärgade fingerspetsarna.

Arnold uppgaf en suck — också ett svar.

Hans belägenhet var den fördömdes.

Ensam med en qvinna, hvars koketteri inom honom uppväckt en för hans lugna karakter hittills okänd passion, dyrkande och hatande henne, finner han henne nu, under aftonens sena timma, i sitt eget rum, upprörd, förvirrad, bedjande om hans beskydd, påtrugande honom sitt förtroende, anklagande honom för köld och brist på deltagande . . . och under allt detta tjenar hennes förklädning blott att göra detta möte ännu mera farligt.

Men Arnold hade nyss skilts från denna qvinnas man, och han upprepade för sig sjelf att han aldrig skulle förråda en vän, aldrig vidare upphöra att förtjena sin egen aktning.

I följd af detta allvarliga beslut ryckte han sin stol några steg tillbaka.

Lilia var alltför upptagen af sin egen strid att märka doktorns.

"Ni svarar icke!" återtog hon otåligt. "Är det ej säkert, att ni gör allt hvad som står i er makt?"

"Jag skall bjuda till."

"Nå väl, min vän, jag har behof af att ni håller ord. Ty märk: det är en outsägligt smärtsam och... förödmjukande bekännelse, som jag vill göra."

Vid dessa ord spratt Arnold till.

Han hade redan lyckats skaka ifrån sig den berusning, som några ögonblick döfvat honom, och nu begrep han fullkomligt att det icke alls var fråga om honom. Likväl var det något menskligt, något ganska svagt, som rörde sig inom honom.

Vi skola likväl ej söka tolka de intryck, som han skydde att sjelf förstå.

"Sade ni förödmjukande?" frågade han långsamt.

"Jag gjorde det, och jag bör tillägga — afskyvärd."

"Vill ni då först förklara, om det är läkaren eller vännen ni önskar gifva ert förtroende?"

"Ah, ni har redan misstankar, då ni gör en sådan fråga!"

"Vid min heder, ingen ... Men det syns knappt möjligt att, om ni blott velat hafva en väns råd, ni skulle valt mig?"

"Kanske har ni rätt."

"Det är således ..."

".. både vännen och läkaren jag söker."

Molnet, som hvilat öfver Arnolds själ, drog nu hastigt bort.

"Tack", sade han, "nu är jag vida lugnare — säg mig nu allt!"

Lilia betraktade ett ögonblick den unge doktorn. Hon begrep ändtligen att hon begått en förfärlig oförsigtighet.

Men allvaret och tryggheten i Arnolds ansigte sade henne dock att äfven hon kunde vara trygg.

Dessutom hade hon i sanning ej tid att grubbla öfver det fel, som hon begick, just under det hon skulle bikta *det*, hvilket hon redan begått. Men ångern deröfver kom väl äfven i sin tid.

"Hör mig, bäste Warvner — bjud till att begripa mig, ty sjelf gör jag det stundom icke."

Han gaf henne ett stumt tecken, och hon fortfor:

"Tillåt mig framställa en fråga . . . Tror ni att vissa menniskor före sin födelse bestämmas för onda anlag, eller anser ni dessa vara en utveckling af det läge, hvaruti man sedan kommer, och att de kunna motarbetas? Med ett ord: äro vi fria väsenden i vår viljekraft eller machiner, hvilkas bana till ondt eller godt på förhand blifvit utstakad?"

"Aldrig har jag någonsin tviflat på friheten i vår vilja. Att den är vår fulla tillhörighet rönes på mångahanda sätt, då vi vilja röna det. Hvad deremot beträffar förra delen af frågan, finner jag den omöjlig att besvara mer än på ett sätt..."

"Hvilket då?"

". . att, antingen vi blifvit eller icke blifvit på förhand utrustade med vissa företrädes-organer till ondt eller godt, det är vår pligt mot oss sjelfva att icke vilseföra oss genom den vådliga tanken att vi lyda en bestämd makt . . . ty kan det antagas att Gud vill det onda?"

"Kan det då antagas att han ser de väsenden, som han sjelf danat för renhet och lycksalighet, sänka sig ned i synd och elände, utan att han utsträcker sin hand för att hålla dem tillbaka? Njuter han af att se dem brottsliga och lidande, efter han ej låter en revolution genomgå och till sig återföra hvarje själ, som vill affalla?"

"Gör han då icke det?" frågade Arnold med en lång och djup blick, på en gång mild och sträng. "Tänk efter, Lilia — jag är säker att genom er egen själ gått mer än en sådan revolution."

"Tror ni det?"

"Ja, jag är öfvertygad derom. Och om jag vore en andlig läkare, i stället för vårdaren af det beläte, i hvilket Gud inneslutit en gnista af sitt eget väsende, då . . ."

"Hvad då?"

". . skulle jag våga säga till er, Lilia: vänd om, o, vänd om, medan ni ännu kan det! Ni har varit lättsinnig, oförsigtig, i vissa fall till och med mycket brottslig. Men det behof ni röner att söka källan till det onda visar att ni vill finna den, och för hvilket

ändamål kan detta vara, om ej för att hindra dess framfart?"

"Men ni vet icke... ni vet icke hvad jag gjort!"

"Gjort..." stammade doktorn.

"Ja, Gud har redan straffat mig och tagit sin hand ifrån mig . . . Om allt kunde blifva såsom det icke varit . . ."

"Hvad skulle väl då förbättra er? Är det ej erfarenheten som skall göra det?"

"Men anar ni väl hvilka mina fel voro?"

"Ni visade er kall och likgiltig, när ädla känslor brunno i er själ; ni visade er glödande och lifvad, då ni gäspade af likgiltighet och trötthet. Ni visade verlden den förledande ytan af en exemplarisk och beundransvärd hustru, medan ni tyranniserade er make och lät honom känna att han var er ringa slaf . . . Er karakter är sammansatt af de mest stridiga elementer. Ni är på en gång . . . Men förlåt, jag har redan gått för långt!"

"Ja, alldeles för långt att stanna — fortfar derföre: det är en vän jag hör."

"Ja, vid Gud, det är en vän, som säger er att ni på en gång är skrymtaktig, öppenhjertig, lättsinnig, stark, hjertlös, obetänksam ända till otrolighet — och ändå ligger öfver allt detta en clair-obscur, som förvillar, ty ni är så hemma i koketteriets alla irrvägar, att ni lika lätt antar rolen af helgon, kurtisan och ärbar hustru."

"Men på det sättet är jag ju redan nu ett verkligt missfoster i edra ögon! Hvad i himlens namn skall ni då säga, när ni får höra hvad jag nu kommit att förtro er?"

"Jag hoppas till Gud att jag skall komma att säga som nu, att ni tillhör dessa excentriska qvinnor, hvilka, i brist på en bättre och ädlare riktning, allt-

jemt jägta efter föremål tjenliga att begagna såsom klaviatur för det olika slags spel-lust, som faller dem in."

"Ah, doktor, doktor!"

"Låt mig ännu tillägga ett, nemligen att ni är mera elak af princip än af hjerta. Mod derföre, Lilia .. Och nu, skynda till den bekännelse, som — vi skola hoppas det — är er sista villfarelse!"

"Så hör då . . . Men, o min gud, hvarifrån taga detta mod . . . . . jag säger er, doktor, var icke för hård — ni blir min domare."

"Nej, icke så!"

"Jo — *ni* och Gud."

"Tala, tala!"

Lilia började nu — medan doktorn lutade sig ned emot henne — en berättelse i hastiga hviskande ord. Och alltsom hon i denna berättelse skred fram, syntes Arnolds ansigte dystrare.

I början hade det utvisat en djup, obeskriflig förvåning, derefter en ängslig förvirring, sedermera skräck; och under alla dessa vexlingar hade blodet oupphörligt jagat fram och åter på hans kinder. Men snart syntes de röda vågorna liksom hämmade: hans ansigte blef hvitt, medan ett uttryck af obeveklig stränghet allt mer och mer afspeglade sig der.

Slutligen stannade Lilia.

Hennes ögon, tolkande en gränslös oro, voro spända på Arnold — men hans voro sänkta emot golfvet.

"Ni säger då ingenting . . . ni vill icke blifva min vän, mitt stöd?"

Ändtligen såg Arnold upp.

"Jag kan det icke," sade han med undertryckt röst, "jag kan icke såsom vän vara delaktig i en dylik hemlighet."

"Men betraktande er såsom läkare," stammade hon, "hade jag ju rättighet att vända mig till er?"

"Och som sådan eger jag icke rätt att vägra .. men nu är det jag som bönfaller att ni skonar mig!"

"Ha, sådana äro männen: stora i ord, men små i handling! Lekbollar för våra nycker, tillbedja de oss, då vi behandla dem som dockor; men när vi vända oss till dem såsom våra herrskare, då förlora de hufvudet och dra sig inom den lugna kretsen af en passiv återhållsamhet."

"Ts, min fru, ni förolämpar mig utan ändamål ... ni vet, Lilia," tillade han med mjukare ton, "att jag ville tjena er med ... ja, med mitt hjertblod, så framt det vore möjligt."

"Det är möjligt, om ni blott vill — jag har redan sagt er på hvad sätt."

"Men tänk på sannolikheten af att denna hemlighet, dold hur väl som helst, ändock genom någon tillfällighet upptäckes. Till hvilken grad är ej skenet då emot ... och när jag tänker på hela denna förfärliga tragedi, som ni tillställt ... dock jag vill ej tala derom, jag vill blott erinra er att ert ryckte efter allt detta är i behof af den noggrannaste vård. En frånskild hustru — tillåt mig säga er det — är i en tillräckligt kritisk ställning förut, utan att hon ställer sig under en ung läkares tvetydiga protektion."

"Tvetydiga?"

"Den kan åtminstone anses så."

"Det är då endast skenet ni fruktar?"

"Både det och sjelfva upptäckten."

"Men skulle ni — om . . om ni ej behöfde frukta för någondera delen af dessa saker — vara beredd att tjena mig?"

"Behöfver ni fråga det!"

"Det behöfver jag."

"Hör då här mitt uppriktiga svar. Jag afskyr och fördömmer i lika grad ert handlingsssätt, men vill icke med fåfänga förebråelser öka den börda, som er verkligen sagolika lättsinnighet ådragit er. Dock kunde jag tjena er utan att någonsin blottställa er inför verlden, så . . ."

"Nog" . . . En vild blixt sprang upp i Lilias ögon, och denna blixt tycktes vilja tränga till den unge läkarens innersta. "Svär," sade hon, "att ni aldrig förråder hvad jag förtrott er!"

"Innan ni för min tystlåtenhet begär denna ytterligare borgen, så betänk om det icke lefver en man nog ädel att tillgifva er! Ni hörde honom nyss, och mig synes ingenting naturligare än att ni i morgon ligger vid hans fötter. Jag ansvarar att han åter skall upptaga er, och då finnes ej något, som icke kan arrangeras."

"Hvad — jag skulle som en botfärdig synderska ligga vid hans fötter? Han skulle anse sin skuld utplånad, och blott sysselsätta sig med min? Hellre allt annat!"

"Erinra er likväl att ni står i ett stort, ja, ett omätligt ansvar för hvad ni nu, i blindt och dåraktigt högmod och af sårad egenkärlek, låter gå ifrån er. Lilia, jag säger att, om ni bortkastar denna enda hederliga utväg, ni vid gud förtjenar allt det, som icke lärer uteblifva."

"Nej, nej, äfven om jag kunde förlåta Filip, hvad jag aldrig kan, så är det dock för sent."

"För sent?"

"Ja, ni må säga hvad ni vill om att "arrangera", verlden skulle invigas i dessa olyckliga mysterier, och då jag ej vill hafva bekant den skymf, Filip gjort mig,

kan jag ännu mindre vilja skymfa honom. Således för sista gången: det är omöjligt!"

"Så säg då er utväg — det syntes mig att ni anspeglade på en sådan?"

"Svär ni, att aldrig förråda mig?"

"Jag lofvar det vid min heder; men utöfver denna tystlåtenhet förbinder jag mig till intet!"

"Nå väl" . . . i detta ögonblick gick en grym förvandling öfver den unga qvinnans ansigte: allt det englalika deruti försvann och lemnade rum för en förtviflad, hånande kamp. Man såg att onda makter sletos om hennes själ, att den allt mer och mer dukade under, och att på hennes af svettdroppar fuktade panna en iskall beslutsamhet gestaltade sig . . . . "nå väl", upprepade hon flämtande, "ni vill ju göra mycket för att skona den frånskilda hustrun . . med ett ord allt, utom att gälla för hennes medbrottsling?"

"Ja visst!"

"Om ni nu aldrig komme att gälla derför, men i stället vore det?"

"Vore er medbrottsling — hvad vill det säga?"

Han stirrade på henne med blickar, som tydligt sade att han begrep ingenting.

"Är det väl möjligt att ni icke förstått mig?"

"Vid min själ: icke!"

En vild brinnande otålighet afspeglade sig i hennes förstörda drag.

"Ty det är omöjligt, begriper ni det, min fru, det är omöjligt att jag förstår er!" återtog Arnold nu med släpande långsamhet.

"Men det *är* icke omöjligt! Begrip *ni*, att en förtviflad qvinna, som blifvit bortstött ifrån den, som hon anropat om hjelp, kan våga allt — ja, jag vågar allt . . ."

Hon tillade hviskande ett par meningar, och halkade i detsamma från soffan ned till doktorns fötter.

Ett ögonblick betraktade han henne med stel blick. Derefter stötte han henne omildt undan och sade med en af sinnesrörelsen skälfvande stämma:

"Vansinniga, hvad har ni uttalat — har då Gud alldeles öfvergifvit er!"

Vid ljudet af denna darrande röst och vid den blick, förrådande den högsta afsky, som mötte hennes, föll genast Lilias uppdrifna yrsel.

Hon släpade sig åter till den unge läkaren, som dragit sig undan några steg, och omfattade hans knän.

"Förbarmande, förbarmande . . lemna mig ej åt mig sjelf! Jag vet icke då hvad jag gör . . . nej, vid den eviga barmhertigheten, jag vet icke hvad slut det tager . . ."

I detta ögonblick — de i uppträdet handlande personerna hörde eller märkte dock ingenting — gled dörren emellan stora och lilla salen upp, och tassande steg nalkades ingången emellan förmaket och sängkammaren.

Denna ingång doldes ej af någon dörr, utan af ett draperi, som doktorn släppt ned, då han gått in första gången.

Detta draperi rörde sig nu sakta åt sidan och ett meduse-hufvud visade sig i öppningen.

Det var en öfvergående, knappt märkbar rubbning, men de ögon, som blickade in, hade bevittnat att en till gosse förklädd qvinna knäfallande bönföll hos doktorn att ej blifva öfvergifven . . . Blir man öfvergifven af någon annan än sin förförare?

Meduse-hufvudet försvann, och likaledes de tassande stegen.

"Må det så vara!" yttrade Arnold i dof ton. "Jag skall försöka att gagna er, jag skall finna medel

för er önskan; men från detta ögonblick ser jag i er — glöm icke det, min fru — ingenting annat än en person, hvars förtroende jag som läkare nödgats emottaga... Och nu svär ni mig att icke företaga det ringaste utan min vetskap?"

"Tack, o haf tack .. jag skall lyda er blindt, ty nu är jag ej längre hänförd af vansinnet, som nyss brände min hjerna ... nej, jag vill återvinna hela min styrka, jag vill vara sansad och lugn. Och jag svär att, om det kommer en dag då ni af mig fordrar en belöning — det vare hvilken som helst — jag icke skall vägra den!"

"Aldrig", svarade Arnold med ett förakt, som han ej sökte återhålla, "skall jag af *er* fordra någon annan belöning än den, att ni värdigas glömma att ni en gång ansåg mig skicklig att fylla antalet af edra d o c k o r."

Vid detta så stolta och bittra svar reste sig Lilia plötsligt. En blekhet, förrådande att stynget djupt sårat, drog öfver hennes anlete; men hon hejdade hvarje utbrott och tvingade till och med rösten till mildhet, då hon yttrade:

"O, hvilket intresse för mina lidanden skall jag kunna vänta af den, som i sjelfva sin godhet visar så mycken hårdhet!"

"Ni har alltid att vänta ett rättskaffens uppfyllande af mitt löfte. Men en aning, som troligen icke bedrager, säger mig att allt detta skall komma att stå mig dyrt. Dock, huru som helst, mitt ord är gifvet, och ni kan lita derpå."

"Jag gör det ock ... Men vi borde äfven öfverlägga om ..."

"Jag måste först hafva tid att tänka — utan uppseende kan jag sedan göra er ett besök i staden eller skrifva ... Men ett annat bekymmer är i första

hand: huru komma härifrån så att ej mitt folk . . . de tro er redan vara borta."

"Ah, bekymra er ej derom" . . . sade Lilia, visande på det ifrån marken helt lågt belägna fönstret, under hvilket ett gung-bräde stod . . . "en pålitlig person väntar mig straxt bredvid."

"En pålitlig person — någon köpt kanhända?"

"Nej, nej, någon som älskar mig, som sällan frågar, och alltid lyder."

"Hvem är då det?"

"Gunnel, barnens sköterska."

Och innan ett ord vidare blifvit vexladt, hade Lilia ordnat sitt hår under den åter upptagna mössan, öppnat fönstret och vindsnabbt halkat ned på gung-brädet och derifrån på den mjuka gräsmattan.

Nattens dunkla skymning omsvepte henne genast.

33.

DEN SJUKA FRUN.

Några sekunder stod Arnold qvar vid fönstret.

Derpå sade han:

"Nej, jag kan icke lemna henne så, jag måste se efter att hon kommer ut härifrån."

Och rodnande inför sig sjelf att i sitt eget hus vara tvungen till ett dylikt alternativ, tog han samma väg.

Fönstret i sängkammaren vette utåt trädgården, och i trädgården fans en bakport, från hvilken man kom ut på landsvägen.

Han såg Lilia snabbt ila eller rättare flyga öfver gångarne mot denna port, och likväl vågade han ej genom minsta utrop återkalla henne: eljest skulle han hafva gjort det, ty han visste att nyckeln icke fans uti, utan hos jungfru Lisbeth, hvilken hade vården om trädgården och som var alltför ordentlig att qvarglömma den.

De mörka konturerna af Lilias goss-drägt gjorde henne ofta, då hon kom i beröring med häckarne, osynlig för sin efterföljare. Men nära vid målet stan-

nade hon, lyssnade och drog sig, af någon orsak, plötsligt in i häcken.

Arnold var nu invid henne.

"Kom tillbaka", sade han sakta, "så skola vi försöka att komma genom stora porten: jag hoppas den är öppen ännu — här är stängdt."

"Nej, det är öppet här också, men någon är der . . . tyst . . hör!"

"Ni har rätt . . jag känner igen Lisbeths röst. Hon talar med någon — icke kan er följeslagerska ha vågat sig så långt fram?"

Lilia gjorde en nekande åtbörd; och skyddad af doktorns arm, som undanböjde grenarne, försvann hon likt ett litet nystan allt djupare under trädens skuggor.

Emellertid uppfångade Arnold följande meningar, uttalade af jungfru Lisbeth:

"Ingenting att tacka för! Det var en billig sak att få gå genom trädgården, när det är en sådan plåga att åka öfver stenlagda gården."

"Ja, förskräcklig stor plåga, och jag är storligt belåten att jag får möta min lilla vagn på denna sidan, som har jemna goda vägen!" mumlade en röst, hvilken doktorn, att börja med, icke trodde sig ha hört förr, men derefter med förvåning igenkände såsom den sjuka fruns . . sjuka frun, som han bjudit på nattläger, till hvilken han skulle sända sin hushållerska och en kylande nattdryck, tillagad af honom sjelf — och den han sändt ingenting.

"Menniskan har ledsnat och tager qvarter i köpingen öfver natten . . . nå, det var mindre att undra på!" tänkte han först, utan att någon bi-tanke uppväckte hans förbittring; men straxt derpå slog det honom för hufvudet att hon for af i hemlighet.

"Hvarföre", frågade han sig, "har hon låtit köra omkring från bakgården och hit, i stället att taga rätta vägen ... Ha, jag börjar se klart: hon deserterar för att ej bli qvarhållen — och nu far denna Megera af med mitt läkarerykte ... Hvilka historier skall icke i morgon vara i svang!"

Vi utesluta den förbannelse doktorn i sin djupa harm uttalade öfver sina missöden.

Han var nära att besluta sig till att gå fram och söka qvarhålla henne, då han erinrade sig att han härigenom än vidare skulle blottställa sitt anseende och ändå mer.

Hur han pinades, hur han led!

Den gamla frun hade en så skärande och hvass röst: helt säkert var hennes lynne ej mindre hvast ... om hon flydde, i stället att helt enkelt göra sig påmind (Arnold visste icke ännu att sjelfva olyckan var just den, att hon velat göra sig påmind), så skedde det bestämdt för att svärta och nedsätta en läkare, i hvars hus man behandlades på ett så besynnerligt sätt.

"Lyckligtvis" — lugnade han sig — "begriper hon ingenting!"

"Farväl, farväl, min kära fru!"

Lisbeth slog nu upp porten på vid gafvel.

"Farväl, jungfru lilla ... Kors, det var så sant: hvem var den andre patienten — jag menar herrn, som kom in i salen straxt efter mig? Han såg så bedröfvad ut, märkte jag, då jag gläntade på dörren för att få tala med den beskedlige doktorn."

"Det var ingen patient, utan det var doktorns gode vän herr ..."

"Lisbeth, Lisbeth, hvar in i h ..." Arnold svor aldrig, men nu skedde det ... "håller hon hus —

jag har ju förgäfves ropat henne genom hela byggningen!" Doktorn störtade fram.

"Herre min jesses, hvad står på?" skrek jungfru Lisbeths gälla röst tillbaka.

"Jo, det står så på att hon skall gå in och se om min patient, den sjuka frun, som blir här i natt."

"Den sjuka frun", stammade Lisbeth, "hon . . ."

Ett buller af hjul på andra sidan porten lät nogsamt förstå hvad parti den sjuka tagit.

Lisbeth stod med öppen mun.

"Men, min lefvande fader, visste då icke doktorn att hon reste? Hon talte om doktorns goda ordinationer, och jag . . ."

"Gå in nu! Hädanefter lär det väl bli bäst att jag sjelf behåller nycklarne, då de missbrukas på det sättet."

Och med en vredgad husbondes myndighet, beräknad att straffa en slarfaktig tjenare, låste doktorn sjelf igen porten och stoppade nyckeln i fickan.

Helt darrande öfver att ha ådragit sig sin goda husbondes missnöje — men ur stånd att begripa hvarföre han, som var så ömsint, vredgades på att den gamla frun icke ville åka öfver den stenlagda gården — dröp Lisbeth sakta af, ganska angelägen att få höra Lasses tanke öfver denna besynnerlighet.

Och visst var det besynnerligt att frun kommit ut, liksom hon väl bestyrt sitt ärende hos doktorn, och att denne ej visste annat än att hon fans qvar . . . .

"Gudskelof, den trollpackan fick ej reda på namnet!" mumlade doktorn, medan han på samma gång lyssnade efter den riktning, som vagnen tog, och jungfru Lisbeths bortdöende steg . . . "Hon skall då icke berätta något farligt. Det hon vet betyder icke stort."

Hvad skulle doktor Arnold sagt, om han hört

följande korta dialag emellan den sjuka frun och hennes dräng.

"Jan, ditt nöt, hvad kör du till höger efter — tag af åt venster!"

"Ska vi inte in i köpingen då?"

"Till sta'n!"

"Kors må det — dugde inte doktorn?"

"Den duga ... han är ju alldeles förryckt! Men vänta: jag skall lära den der junkern, att en annan gång glömma hederlige patienter för förklädda slynor ... Hör på, Jan du — du sporde annars inte till hvem den herrn var, som kom straxt efter oss?"

"Jo, honom kände jag grant — det är galant herre det."

"Hvem är han då?"

"Det är den nye direktörn på Ribyhus."

"Ah, sa sa sa ... Kör på, Jan — det fins qvarter gudskelof på gästgifvaregården straxt här borta. I morgon bittida fara vi till sta'n."

"Men hvarför i himlens namn skriker ni så der?" hviskade Lilia, i det hon stack fram hufvudet.

"Hvarföre — ah, ni vet icke i hvilket klamamus er visit redan störtat oss!"

"Klamamus?"

"I sanning — om jag hade den äran att vara er älskare, min fru, kunde sakerna icke stå mycket sämre än de nu göra!"

"Men förklara då!"

Och doktorn förklarade hela den osaliga tillfälligheten ända till och med den varning, som han —

i sin förskräckelse att ha Filip i rummet utanföre — hviskade genom dörren.

"Ha, så obetänksamt!" utbrast Lilia, hvars vackra ögon gnistrade som ett par eldar i natten . . . "Och medan ni gaf denna obekanta, kanske elaka qvinna vapen emot mig, skickade ni Filip till det rum, der jag uppehöll mig. Jag hörde hans ankomst och, nästan besinningslös af skrämsel, hade jag otvifvelaktigt blifvit upptäckt, om jag ej i det inre rummet, dit jag störtade mig, funnit skärmen . . . Ack, doktor, doktor, så ni vårdar de hemligheter man anförtror er!"

"Jag har ej att anföra mer än en ursäkt, min fru", svarade Arnold med ett lugn, som kostade honom ganska mycket, "och ursäkten består i min fullkomliga obekantskap med förtroenden och affärer af denna art."

"Er praktik har då icke varit särdeles rik!" yttrade Lilia, i det hon sakta började gå framåt.

"Nej, den skulle verkligen hittills saknat alla slags mysterier, derest icke ni dragit försorg om motsatsen."

"Nå, min gode doktor, låt oss ej längre utgjuta vår galla öfver hvarandra. Jag erkänner att jag begick ett fel, då jag icke i brefvet omnämde hvad förklädning jag ärnade taga."

"Ja, det hade sparat mycken förtret . . . Men säg, hvar vistas ni öfver natten? Hvar äro barnen? Anar man ej i staden att ni är återkommen?"

"Huru skulle man ana det, då jag ännu befinner mig tre mil derifrån! Jag ankom till Thorby i afse, och gick genast till sängs; men sedan jag låtit värdinnan sjelf stoppa täcket omkring mig — jag frös och mådde litet illa . . ."

"Nåväl, sedan?"

”. . steg jag upp, så fort jag blef af med henne — barnen sofvo redan — klädde mig och gick ut en annan väg. Gunnel, som jag har med mig, fick befallning att icke komma och möta mig förrän två timmar sednare.”

”Tillåt mig säga er, min fru, att er oförsigtighet är utan gränser . . . om barnen vakna? Om . . .”

”Åh nej, det har ingen fara: vid denna tid sofva de utan uppehåll. Jag måste ju tala med er, och då måste jag äfven finna en utväg dertill.”

”En sådan hade varit vida lättare funnen, om ni i brefvet till mig uppgifvit hvar ni vistades: jag skulle då hafva rest till er, och vi hade — emedan detta möte ändtligen skulle vara hemligt — tillfälligtvis träffats.”

”Ja, i sanning, det hade kunnat ske, ty sedan jag ifrån Fors’ gästgifvaregård afsändt min expré till er, dröjde jag qvar der hela dagen i går och ett stycke på denna för att icke inträffa för tidigt. Och att göra detta dröjsmål naturligt, tog jag till pretext att lilla Sylvia var sjuk.”

”Nå, hvilken bättre förevändning kunde ni fått att öppet skicka efter provincialläkaren! Men ett sådant medel var just genom sin enkelhet odugligt . . denna smak för intriger skall föra er icke blott i tusen svårigheter, utan äfven . . . Men nog — vi äro nu vid porten . . . Vid hvilken sida väntar Gunnel?”

”I dungen der borta . . . Lemna mig nu — jag är icke rädd, blott jag kommer ut på fria fältet.”

”Ett ögonblick . . . I morgon skall Filip fordra ett råd af mig med afseende på de förhoppningar, som brefvet från er bror väckt.”

”Allt detta skall jag förekomma: jag skickar honom i morgon ett bref, deri jag underrättar ho-

nom att barnen äro i staden. Sedan ..." Hennes röst blef bruten, nästan ohörbar.

"Sedan?" upprepade Arnold.

"... vet han väl att alla prolongationer äro förbi ... Jag besökte lagman T. under bortvägen. De sista åtgärderna äro tagna innan veckans slut, och i början på den följande har jag för alla, utom er, rest till verldens ända eller lika godt hvart ... Och nu, doktor, förlåt mitt besök! Då man är häftigt upprörd, hittar man hvarken de bästa eller naturligaste utvägarne. Och förlåt också de förhastade ord, som jag nyss fällde! Mitt hufvud är i så stor oordning, att jag knappt mins mer än att dessa ord icke voro på sin plats."

"Åh, dem har jag redan glömt . . . men andra ord deremot skall jag aldrig förmå glömma. Ni har genom dem — ehuru jag vet att de blott voro foster af ett ögonblicks till raseri drifven öfverspänning — gifvit mig ett oläktigt sår."

"Ack, af misskund, påminn mig ej om detta, en hopplös förtviflans grymma utbrott — var ädel, och icke blott barmhertig! Hvart kan ej en stackars af Gud och sitt eget hjerta öfvergifven qvinnas fantasi irra hän, då man förskjuter henne och ej vill lyssna till hennes klagan!"

Utan att svara började doktorn att sakta igendraga porten.

Lilia var redan på andra sidan.

"O, Arnold, ni vet ju att ni ensam är mig i stället för make, vän, broder, ehuru ni hvarken älskar eller högaktar mig mera. Ni döljer ej ert förakt, er afsky för den arma Lilia, och dock vet Lilia ingen man i hela verlden, af hvilken hon kunnat och velat tåla det, som hon tålt af er. Skall ni då neka henne er hand till afsked?"

Doktorn nekade henne ej sin hand, men ingen vänlig tryckning besvarade den han erhöll.

"Det är detsamma," sade den unga qvinnan i sitt sinne, då hon ilade bort: "jag behöfver dig nu och du är icke heller så af jern som du synes . . . Gunnel, Gunnel!" ropade hon sakta, då hon hunnit ett stycke framåt.

"Här!" svarade nu en röst från dungen . . . och snart skymtade tvänne skuggor fram vid den närbelägna gästgifvaregården.

Det var densamma, på hvilken den sjuka frun tagit in.

34.

STADEN OCH KÖPINGEN.

Två dagar efter den passerade händelserika aftonen i doktor Warvners hus kände man icke igen sig sjelf hvarken i köpingen eller staden.

Den tröga lifspuls, som förut satt bäggedera i rörelse, hade ej tillåtit den mer förnäma staden att erinra sig det 3 mils afstånd i landsorten ofta kan räknas som grannskap; och köpingen å sin sida fann icke hvarför den skulle visa sig angelägen om bekantskap med stora verlden: man kunde lefva rätt godt i sin egen verld, ty man hade gudskelof både handelsman, prest, doktor och apotekare i köpingen.

Och derföre bemötte man hvarandra med ömsesidig likgiltighet, att icke säga missaktning, och tillstod aldrig att man i hemlighet närde en viss afund.

I köpingen afundades man stadens elegantare och nyare moder, medan man i staden (på sednare tiden notabene) afundades köpingen dess unge, vackre och skicklige doktor, och vi veta redan att man genom köpingens famösa pepparkaks-bakerska skaffade sig notiser om hvarandra.

På detta sätt stod ännu förhållandet, då man på en gång såg isen bruten.

Staden erinrade sig ha gamla kära vänner i köpingen, dem man ännu en gång i lifvet ville se.

Köpingen hade både tanter och kusiner i staden, hvilka ej helt och hållet borde glömmas bort.

Och så inträffade, att middagsbjudningar och visiter ideligen korsade hvarandra.

"Ack, min söta vän, min bästa vän, hvad jag är glad att efter en så lång skilsmässa få omfamna dig! Herre gud, icke är väl 3 mil någon evighets-väg, bara man kommer sig i gång."

"Och jag, min kusin, hvad skall jag säga — jag kan aldrig förlåta mig att jag beröfvat mig sjelf ett så efterlängtadt nöje! Men hädanefter . . ." &c. &c.

Hvad var då orsaken till all denna vänskap? Hvad var orsaken att köpmännen i köpingen på en enda vecka försålde allt det kaffe och socker, som var beräknadt för sex månader, och att köpmännen i staden bedyrade att de fått en extra marknad.

Och marknad var det hela landsvägen bortåt mellan de tvänne gränserna.

Man hade fått ett raseri, en mani att "titta till" hvarandra, och orsaken härtill var den, att man ändtligen funnit ordet till den gåta, hvarpå man så länge gissat.

Men olyckligtvis var ordet så till vida dubbelt, att ena hälften befann sig i köpingen, medan den andra dvaldes i staden — se der, hvarför man behöfde alla dessa resor fram och åter.

Hvad man stafvade på det ena stället, lade man ihop på det andra.

Det har blifvit nämdt i inledningen till detta arbete att ingen anade orsaken till det beslut fru Lilia

Thurné fattat att skiljas ifrån sin man, men att alla ansågo henne hafva rätt.

Mannens hemlighetsfulla dubbel-lif i Stockholm, poetens galanteri-äfventyr med sånggudinnan Anima voro helt och hållet okända saker, hvilka icke ens kommit till prostens och lagmannens kunskap.

Må man då dömma om effekten af den bomb, som i och med sjuka fruns uppträdande hos stadsläkaren slog ned och tände eld i stadens alla fyra sqvaller-qvarter.

Den som sett och hört med hvilken glupskhet invånarne i vissa småstäder — långt ifrån alla — kasta sig öfver den hastigt afslöjade hemlighet, som innebär eller tros innebära en medmenniskas förkastelse-dom, sett hur infernaliskt sinnrikt de utlägga hvarje särskilt del af denna hemlighet och töja, rulla och vända den så att den fördubblas, sjudubblas, ja hundradubblas, den som sett och hört allt detta, eller, ännu mer, den som sjelf varit upphängd i detta nät — den inser huru menniskorna i vår stad måste kasta sig öfver denna ofantliga godbit, hvilken tillföll dem från ett håll, det de aldrig kunde ana.

Således var det då detta dygdemönster, detta helgon, denna rena sylfidiska engel, som bedragit sin make och öfvergifvit honom för en älskare, den hon under mannens frånvaro oblygt emottagit hvarenda dag och hvilken hon nu i hemlighet sjelf besökte.

Och hvartenda ord var "rena dagsens sanning", ty en högst beklagansvärd sjuk fru, som fått lida de rysligaste smärtor genom doktorns lastbara försummelse, hade ju sjelf i mörkret blifvit tagen för hans älskarinna, den der emellertid förklädd till karl sedermera blifvit synlig, då den stackars äkta mannen, som kommit på besök hos den förrädiske vännen, väl lemnat denne i ro.

Men allt detta var då förfärligt, var oerhördt, det var så att håren kunde resa sig på hufvudet vid blotta tanken på att så mycken oblyghet och skenhelighet kunde finnas i verlden.

Om fördämningen från en dam blifvit bruten, skulle strömmen ej forsat värre.

Stadsboerna öfvertygade sig i köpingen om hvad de aldrig för mensklighetens heder ville tro, och köpingsboerna togo för samma ändamål sin reträtt till staden, der lefvande vittnen funnos, som hört den sjuka fruns underbara och intressanta berättelser.

Jungfru Lisbeth hann ej mer än öppna och slå igen dörren efter besökande i alla slags ärenden, och just den hemlighetsfulla vresighet hon gaf sig vid allt detta spring, en hemlighetsfullhet, som delades af Lasse, hvilken, för hvarje ny tolfskilling man stack honom i hand, endast hade en och samma saga att förtälja, den nemligen att han släppt in en gosse, som aldrig kommit ut — all denna mystifikation gaf ännu mera styrka åt bullret.

Det var en ursinnig publik från "femte raden", tjusad af skandalen och genom applådissemangerna tillhjelpande att höja den.

Låtom oss nu kasta en blick på de stackars aktörerna. *De* voro icke förtjusta — de.

Lilia, som genom Gunnel gradvis hört orkanen mullra och tilltaga, vågade ej mera lemna sina rum, af fruktan att blifva stenad, om icke precist af stenar, så genom hvarje mötandes blickar, miner och åthäfvor.

Det lilla helgonet bet i raseri sönder sina rosenfärgade naglar.

Hon tänkte just icke derpå att hon utgjorde det sällsynta exemplet af ett offer, hvilket på samma gång är både skyldigt och oskyldigt till domen. Hvad hon tänkte på var den oersättliga förlust, som hon lidit, då hon, från ett beundradt, beprisadt, i oskuldens och renhetens bländande slöja omsvept väsende såg sig nedstörtad i den bottenlösa afgrund, der man begrafver trolösa hustrurs rykte, notabene sedan man först slitit det i trasor och genomstungit hvarje trasa med tusen stygn.

Och att dertill veta att allt detta i grunden är orättvist, att veta det man är oskyldig som dagens ljus, hvilket man så gerna velat och sökt likna, och att slutligen veta det man endast har sin egen lättsinnighet, sin egen obetänksamhet, sin galna böjelse för små intressanta intriger att tacka för denna plötsliga förvandling . . . allt detta vetande är nästan outhärdligt — och så mycket outhärdligare, som "förvandlingen" ej mera kan ändras, ty verlden (det vill säga denna vrå af verlden) visste en gång hvad den visste, och tusen bekännelser om sanningen skulle blifvit lika fruktlösa.

Skenet var emot, och må man minnas att den qvinna, som djerfs glömma hvilken stor vigt skenet har, aldrig begår detta fel ostraffad.

Kan hon sedan trösta sig med sitt eget medvetande, är det väl för henne; men troligtvis skall hon dock alltid plågas af den bittra öfvertygelsen att andra anse henne som en tvetydig person.

Detta slag — så förfärligt för den, som egt endast ett vanligt anseende — hvad skulle det icke vara för den, som blifvit van att se sina fullkomligheter så högt uppskattas, van vid ständig tillbedjan!

Vi berättade att Lilia bet sönder sina rosenfärgade naglar. Vi skola tillägga atl hon slet af sitt gyllene silkeshår och syntes färdig att förstöra hela sin varelse, då hon andra dagens afton erhöll följande bref från sin make:

"Nesliga qvinna, som låtsade begråta din makes brott — detta brott, som din stränga sedlighet ej kunde förlåta — medan du begagnade det till häfstång för dina egna syften, och medan du sjelf var tusen-, tusenfallt brottsligare!

Hvarför eger ej språket ord nog dödande bittra att använda mot dig?

Men huru kan jag klaga deröfver!

Skulle ord kunna tolka eller gifva ens den aflägsnaste föreställning om de känslor jag närer!

Nej, nej, nej!

Jag brinner, jag kokar af hat . . . hat är min vällust, min himmel . . jag vadar deri som i ett högt böljande blomsterfält — ett fält af förgiftade blommor.

Men jag frågar ej efter att hvarenda blomma är giftig, att hon sprider sitt farliga doft till min hjerna och förvillar den ännu mer.

Hör på . . . har du sett lammet stryka sig intill herrskarinnans fot?

Sådan var min kärlek.

Har du hört tigern ryta och instinkmässigt spana efter blod?

Sådan är den.

Blod, blod, ditt svarta blod, du hvita engel från underjorden, du kyska Delila, som gömde dolken bland smekets rosor, på det att jag ej skulle se, då du måttade stynget!

Du ville bli fri, äreförgätna qvinna, ej emedan du icke kunde förlåta den synd, till hvilken du sjelf var skulden, utan emedan äfven du kränkt äktenska-

pets helgd och emedan du gynnade din älskare framför din bedragne make.

Fort, fort, bort ifrån den ort du befläckat! Jag bifaller icke mer, utan jag påyrkar äktenskapsskillnad — evig skillnad för tid och evighet!

Om du en gång ligger försmäktande i det mörka svalget, som skiljer himlen och afgrunden, skall aldrig min hand — hvilade jag än i Abrahams sköte — räcka dig en enda läskande droppe.

Ingen af dem, som äro m i n a, får följa dig. Jag förbjuder dig att söka qvarhålla barnen.

Och i det jag uttalar mitt hat, min förbannelse öfver dig, som gäckade, bedrog och förrådde den, hvilken i dig tillbad Guds mästerverk, i det jag slungar mot dig tillbaka allt det elände, som du dragit öfver mig, befaller jag dig ännu en gång att fly.

Min ande får hvarken rast eller ro innan efterlysningar i alla tidningar förkunnat att emellan oss hvarje band är slitet.

O, jag eländige, hvi anade jag icke att det var dig — mitt helgon, mina ljufva vår-drömmars ideal, prestinnan i min ungdoms-kärleks tempel — som den ädelsinnade, den trofaste vännen ville gömma för min profana blick? Hvi förstod jag ej att hans älskogsmöte hindrades af min närvaro?

Min gud förbarma dig, tag mitt förstånd!

Vännen, som jag anförtrodde min högsta skatt, makan, som jag ombetrodde min ära . . . . .

Och jag lefver ännu . . . jag lefver, emedan en röst höres i stormen . . . ja, ja, en röst . . . Jag vet hvarför jag måste lefva.

"Djerfs till en afgrund, du, en brådstört tillflykt taga —
Ack, hoppas aldrig mer att dig ur djupet draga!
Och då i jemrens sköt din oskuld hämnar sig,
Fins väl bland menskor en, som skulle ömka dig?
. . . .
Låt ödet öfver dig de dåfva åskor kalla!"

Se der, förbryterska, mitt afsked!

Ångrens åskor skola en gång bullra för dina öron . . . Tilldess njut den fröjden att veta dig ha mördat en menniskosjäl.

Men denna själ skall förfölja dig — hör du — skall ropa dig i natten, der du förgäfves söker hvila.

Fördömd, fördömd, fördömd . . genom dig!!!"

35.

LILIA I SITT INRE.

Detta vansinniga bref, som väl visade i hvad tillstånd dess författare befunnit sig, gjorde på Lilia ett märkvärdigt intryck.

Det har varit lätt att skildra de yttre utbrotten af hennes våldsamma känslor, men svårt blir i sanning att gifva något begrepp om deras inre revolution.

Hvilka hädelser, hvilka syndiga, osaliga ord gingo ej öfver dessa läppar, som syntes ha blifvit skapade så ljufva endast för att framhviska de sköna tankar, som ett kyskt och ädelt qvinnohjerta gömmer!

Och hvarföre hädade hon sitt öde, det hon sjelf skapat? Hvarföre anklagade hon sin far, som lemnat henne att uppfostras af en skrymterska, hvilken blundade vid alla menskliga fel och lidelser, för att ej väckas ur sin egen himla-dvala? Hvarföre anklagade hon sig sjelf för att i sin tur ha spelat helgon, då i hennes varelse dvaldes en passionerad, orolig, hersklysten själ, som ville ega *allt*, utan att vilja gifva annat än smulor? Hvarföre slutligen hädade hon sitt eget hjerta, hvilket, ur stånd att känna någon enda

djup, stor och sann känsla, i sitt fantastiska öfvermod tusen gånger stött tillbaka den ödmjuka dyrkan, som blifvit det erbjuden?

Hon kunde ej besvara dessa "hvarföre".

Men de hejdlösa och sönderslitande qval, som efter läsningen af Filips bref bestormade henne, hade bort upplysa henne om att denna villervalla i hennes sinne, denna upproriska jäsning i hennes blod — en jäsning, som sjöd i hvart och ett af de ord hon slungat mot sig sjelf — hade en utloppskälla, som gick djupt under den ytliga, af vreda vågor grumlade flod, från hvilken hennes lidelsefulla sinnesrörelser tycktes härflyta.

"Misskänn mig då", mumlade hon, "hata, fördöm mig, tag ifrån mig hvarje menskligt värde, hvarje mensklig känsla, krossa mig med ditt förakt — förblindade dåre, du skall ändå älska mig!"

"Arme Filip, arme, gode Filip!" tillade hon straxt derpå i en helt och hållet förändrad ton, smältande af ömhet.

Om han hört denna ton, hade han icke då blifvit en lika stor dåre som någonsin?

"Och dessa eländiga, sqvallrande tungor förmå så mycket, så oerhördt mycket . . . jag ville kunna förgöra dem alla, hela stadens, hela köpingens sqvallrande tungor!"

Och det lilla andeväsendet stampade med sina små fötter i golfvet, den fina hvita handen svängde knuten i täta kretsar kring det vackra serafs-hufvudet.

Men plötsligt sprang hon upp med ett utseende, liksom hon vetat hvar hon skulle söka lindring.

Hon stötte till den dörr, som gick åt nästa rum, och befann sig nu i den fristad, hvilken inneslöt hennes barn.

Den lille Alban byggde hus, och den lilla Sylvia satt leende i sin korg-vagn, der hon höll till godo med de sönderbrutna leksaker, som Gunnel hopsamlade från den valplats, hvarest Alban höll sina lekar.

Det hade varit en välgörande känsla för den, som nu fått se den unga qvinnan från en hämd-lågande, lidelsefull, i högsta grad oqvinlig varelse förvandlad till en öm, jollrande, leende mor.

Om någon enda känsla hos Lilia var verklig, så var det hennes ömhet för barnen; men äfven häruti blandade sig stundom något icke rent och ädelt. Ofta då hon hade ögonvittnen, låg det en beräkning på effekt i hennes rörelser och sätt med de små. Utan annat vittne än Gud, sitt hjerta och stora Gunnel var hon mor i ordets bättre bemärkelse, och då hon kände behofvet att rentvå sig från de olyckliga, bisarra och farliga idéer, som ofta kommo öfver henne, flydde hon till barnen och blef då ibland för en stund sjelf ett barn.

Men hvad förmå ljusa stunder — de försvinna lätt, och dagar af mörker stå qvar.

Missförstådd stolthet, gränslös egenkärlek, en utomordentlig envishet, se der de hufvudfel, som — lagda till hennes koketteri och hennes fanatiska ingifvelser — skapade Lilias olycka.

"Och jag skulle skiljas från er båda!" sade hon snyftande, i det hon tryckte de små, en efter annan, till sitt bröst . . . "Hvem vågar begära det — hur har man kunnat ha en så grym tanke . . . Aldrig, min Alban, min Sylvia! Hvad skulle det blifva af mig utan er . . . Och en af er måste jag ändå . . . O, gud, gud . . ."

Hon fortsatte icke, men hennes tårar sköljde den fagra rosenkinden, som hvilade mot hennes svanhvita hals.

"Är det då riktigt för visso att det skall gå till skogs?"

Så frågade Gunnel, som med uttrycket "till skogs" betecknade den tillärnade skillsmässan, hvilken Gunnel för intet pris kunde gilla, ty om hon älskade sin matmoder, älskade hon dock mer sin husbonde.

"Behöfver du fråga derom", svarade Lilia: "du vet väl att allt var afgjordt, innan jag for och hemtade dig och barnen."

"Ja, men visst kunde det ännu stå till bot, om frun ville stadga sig och vara som andra fruar. Ingen vet det ringaste ondt med herrn, och jag tror ej heller att frun vet något — farligt tillminstingen?"

"Tyst, du förstår ingenting du!"

"Åjo 'vars, jag är icke så bortkommen heller! Jag begriper allt att frun fick tag i några historier der uppe i Stockholm, der det kanske ej är bättre än här ... Nå, när nu herrn också fått höra något fult om frun — inte var det just så vackert det der, som folket ..."

"Än se'n?"

"Åh, jag tänker bara att det då kunde bli liksom qvitteradt, för se, en annan kan vara lika så oskyldig som en annan."

"Kära Gunnel, du börjar ta dig alltför stora friheter!"

"Det vill jag visst icke, men då jag tänker på salig direktörn och hans stora kärlek till den, som han så älskade och aktade att han ville ha honom till sin egen son, så gör det mig erbarmligen och grufsamt ondt att det inte kunde få fara fort på det viset som direktörn satt ihop'et."

Lilia ville qväfva den rörelse, som den hederliga Gunnels ord uppväckt, men — rörelsen var i stället nära att qväfva henne sjelf.

Huru illa hade hon ej motsvarat sin fars förhoppningar!

Några dagar ännu, och hon skulle hafva helt och hållet slitit de band, som hon vid hans dödssäng lofvat honom att vörda — några dagar ännu, och hon skulle vara långt skild från fädernehemmet . . . skild från den make, som uttalat sin förbannelse öfver henne . . skild från sin son!

36.

VÄNNERNA.

Vi skola nu se hvad som tilldragit sig med Filip och hvad som sedermera tilldrog sig mellan honom och doktorn.

Huru vore det väl möjligt att en så skandalös historia som den, hvilken nu kommit i svang, icke i sjelfva början skulle hinna till den af personerna, som vid det uppförda skådespelet ansågs hafva haft det otacksammaste partiet!

Visserligen kom ingen och sade:

"Kors, det sägs att er fru i går afton, förklädd till betjentgosse, varit gömd hos doktorn, just vid samma tid som ni sjelf var der!"

Men alldenstund händelsen ville att Filip icke skulle dela det öde, som vanligen träffar bedragne äkta män — det nemligen att genom en obegriplig blindhet och döfhet vara den siste som får skratta på sin egen bekostnad — så gaf han akt på de ord och halfqvädna meningar, som kommo från . . gud vet hvem, och hvilka susade likt pilar för hans öron.

Doktorns namn nämdes isynnerhet, och alltid med en tvetydig mimik, af de grannar, hvilka denna dag besökte herrn på Ribyhus.

Ännu var dock Filip utan misstanke. Men då Arnold icke under hela dagen kom, såsom han lofvat, sade han till den nykomne "intendenten", en gammal små-trubbig ungkarl, som — utom då det rörde hans befattning — icke var mycket fallen för språksamhet:

"Jag begriper icke hvarför jag ej fått se doktorn här i dag, och än mindre begriper jag hvad det var för mening med de ord jag i eftermiddag hörde fällas!"

Kamrer Bäck — detta var mannens namn och titel — svarade säfligt och med tydligt bryderi: "Jag hörde . . . jag har hört . . men beklagligt . . ."

Detta yttrades vid bordet om aftonen, då husbonden och vice-husbonden spisade ensamma.

"Hvad", ropade Filip, "hvad är det kamrern beklagar — har någon olycka händt Arnold?"

"Sannerligen jag tror det kan sägas att han råkat ut för någon lycka!"

"Han har således ändå råkat ut för något?"

"Jag önskade att herr patron icke ville göra mig den äran att fråga — det faller sig . . . stundom svårt . . . att i vissa svåra saker svara till nöjes."

"Men jag kan ej låta bli att fråga, begriper väl herrn — tala derföre utan alla omsvep!"

"Ja, det är lätt att säga, men jag upprepar att det fins vissa ord, som fastna i halsen, när man skall uttala dem."

"Det blir väl bäst då att jag genast rider ner till köpingen!"

Filip var på väg att stiga upp.

Vänta, herr patron, vänta ett ögonblick — det är kanske rättast att jag säger sanningen . . . ehuru jag ännu icke vet om det . . ."

Den stackars kamrern ordentligt pustade. Ingen kunde mindre än han vara van vid kinkiga bryderier.

Filip började uppspärra ögonen på ett eget sätt.

"Får jag höra något?"

Kamrern hostade och började:

"Ett fruntimmer . . ."

"För tusan, den gamla frun — någon olycklig operation kanske, som man tror skadar hans rykte?"

"Ja, den gamla sjuka frun har verkligen skadat hans rykte. Det är hon som fört ut historien, först på gästgifvaregården och sedan hvar hon farit fram."

"Hvad för historia?"

"Den der om gossen . . . en förklädd gosse, en helt liten gosse . . en . . . en . . . med ett ord: ingen gosse — man vet det i hela köpingen och ganska säkert vid det här laget äfven i hela staden."

"Är herrn tokig — en gosse, som ej är en gosse!"

Kamrern flämtade.

". . utan ett ungt, vackert, mycket litet fruntimmer, som . . . i hemlighet tog råd hos doktorn och i natt lika hemligt — fast det ändå blef sedt — återvände till sitt rum på gästgifvaregården."

Detta förfärliga, fullt upplysande tillägg trängde skarpare och hastigare än ett hvasst stål genom Filips hittills för alla dylika misstankar slutna hjerta, men förvirrade på samma gång nästan helt och hållet hans hufvud.

Han blef blek som serveten, hvarmed han betäckte ansigtet. Derpå, utan att fråga ett ord vidare, reste han sig, och ehuru han druckit ganska litet, raglade han mot dörren.

"Det var kanske dumt af mig", återtog kamrern, "att jag lät förmå mig att säga sanningen; men det skulle väl ändå någon bära fram den med en heder-lig uppriktighet."

Filip hörde ej ett ord af denna sammanblandning af ursäkt och försvar.

Medan kamrern fortfor att betänksamt äta upp det ena ägget efter det andra och — såsom en ressurs för sin fortfarande förlägenhet — bygga pyramider af skalen, hade Filip fått en häst sadlad och var, innan kamrern uppstigit ifrån bordet, redan halfvägs till den lilla köpingen, hvilken ej låg en half fjerdingsväg ifrån Ribyhus.

"Doktorn är icke hemma!" sade Lasse, som med händerna gravitetiskt instuckna i fickorna stod på förstugubron och "bligade" i solen.

"Det måste jag sjelf se!" svarade Filip, i det han utan vidare omständighet sköt undan dörrvakten.

"Men var så god och hör då!" tillade Lasse med mera eftertryck . . . "Jungfru Lisbeth, är det inte sant att doktorn är borta?"

Jungfru Lisbeth tittade ut genom köksdörren, och hon skulle just bekräfta Lasses utsago, då hennes ögon mötte Filips, hvilka *så* skrämde henne att hon, mumlande något om den ondes anhang och otyg, drog igen dörren, lemnande Lasse att reda sig bäst han kunde.

Och Lasses "redning" bestod deruti att han försökte vädja till herr Thurnés känsla.

"Kära herre, det är så, att doktorn lofvat mig

stryk, och det håller han nog, om jag släpper in någon, såvida det inte är sjukbud.”

”Ur vägen, gosse!” blef det korta svaret.

Och nu trädde Filip, förstörd som han var, med pannan fuktad af ångestsvett, in i Arnolds sängkammare.

Doktorn — som med flit velat vara döf för alla dagens nyheter och ännu tröstades af vissheten att den sjuka frun ej kände något namn — hade tio gånger under loppet af dagen ärnat tillsäga om förspänning för att fara upp till Ribyhus, men städse hade en känsla af dödligt obehag hållit honom tillbaka.

Hans samvete var rent med afseende på detta sista, men något föregående hade funnits, och detta föregående intrasslade sig ständigt i det närvarande, ehuru ingenting kunde vara mera åtskildt.

Arnold låg på soffan, insvept i sin morgonrock, hvilken ej varit af på hela dagen, och han blossade och rökte så att han, omgifven af en molnsky, i förstone ej såg hvem det var som inträdde.

Missnöjd öfver att blifva störd — ehuru hans belägenhet sannerligen var sådan att hvarje ändring i hans tankegång borde anses för en vinst — steg han upp för att efterse anledningen till detta afbrott.

”Kommer jag kanske lika olägligt som i går afton?” frågade Filip, skälfvande lik en fross-patient.

”Nej visst icke, min bäste vän!” svarade Arnold med en så lugn ton att Filip, långsamt dragande andan, kände i sitt hufvud uppstiga den första fullt rediga tanke han haft sedan han reste hemifrån.

Och denna tanke sade honom att han utan tvifvel måtte hafva varit villad af en feberfantasi.

Misskänna Arnold — och på hvilken grund? Rodnande, förlägen, i hast öfvertygad att han gjort

sig sjelf till mål för något förfärligt missförstånd, framstammade han dessa ord:

"Förlåt mig, broder . . . mitt sinne blef förvirradt af detta galna prat."

"Galna prat?"

"Ja, min vän . . skratta, skratta hjertligt — jag skulle vilja göra detsamma jag, om jag icke glömt bort att skratta."

"Men hvaråt skulle jag då skratta?"

"Jaså, du vet ingenting?"

"Filip, du gör mig orolig . . ."

"Nej, det var jag som kände en sjudande, dödande oro . . . Ack, sådant elände — jag var på väg att förlora mina sinnen . . . den der unge gossen . . ."

"Hvilken — hvad menar du?"

Förgäfves sökte Arnold att visa sig obesvärad. Kunde han hindra sin ton att förlora dess naturliga uttryck? Var det utomdess mörkt nog att dölja hans rodnad?

Denna juli-afton var ej så skum som den sistförflutna.

Filip, som genast varsnade dessa så förrädiska tecken, började återfå sin skälfva.

"Mins du ej den der unge gossen, som du bad vänta i lilla salen?"

"Jo visst, så mycket mer" — detta sades med eftertryck — "som jag bad dig gå igenom samma rum."

"Hvar och en kan ha sina distraktioner, men lyckligtvis finnes andra, som ej ha sådana . . jag såg ingen, då jag kom in."

Nu, när det måste komma till en förklaring, egde Arnold åter sitt lugn. 'Filip', sade han till sig sjelf, 'skall låta öfvertyga sig, nödgas jag än derföre

gifva till spillo den hemlighet, hvilken sedan i går afton endast är ett förtorkadt minne'.

"Min bäste Filip", yttrade han högt, "är det möjligt att — ehvad du än hört, ty jag bör ej längre låtsa missförstå dig — du kan tro att jag, under det du förgås i dina smärtor, skulle kunna, förgätande all heder, emottaga din maka i egenskap af älskarinna? Eller kan du tro henne om att i den grad förgäta sig sjelf?"

"Du erkänner då — du erkänner . . . ha, du förrädare!"

Filip störtade vig som en panter mot den, som han tusen gånger gifvit namn af vän och bror. Och i sitt sinnesrus, hvilket beröfvade honom all tanke, skulle han hafva gifvit Arnold ett slag i ansigtet, om icke denne blixtsnabbt fattat tag om hans arm.

"Blygs, din stackars galning!" sade han i en ton af iskall medömkan. "Hvilket bevis eger du, som kan rättfärdiga ditt handlingssätt?"

"Bevis — jag eger bevis!" stammade Filip, i det han öfver sig sjelf sökte återtaga ett sken af välde.

"Hvar äro då de?"

"Erinra dig tvänne saker, ifall det icke är nog med den skandal, som redan är i hvar mans mun . . . Du föll afsvimmad ned, sedan du tillfört mig hennes löfte att taga emot mig, och i går afton var hon förklädd och ensam innesluten med dig — eller var hon det icke?."

"Hon var det — men . . ."

"Ah, jag visste det nog!"

"Men jag svär dig, Filip, vid min salighet — du vet att jag vore ur stånd att yttra mig så, om jag hade en lögn på samvetet — jag svär att hon var

här för ett ändamål, som helt och hållet rörde henne enskilt."

"Och för det ändamålet kunde hon ej besöka dig på dagen eller efterskicka dig? Det fordrades att hon ombytte kön för att dölja sig, och ändtligen att hon från gästgifvaregården — den nedriga var troligen på återvägen med barnen — stal sig både ut och in?"

"Försök att höra mig, Filip!"

"Detta är visst ett vanligt sätt, då en vän vill kommunicera sig med den andre eller en patient rådfråga en läkare!"

"Hör mig då, förblindade, innan du går längre . . . Du känner ju de excentriska sidorna i din hustrus lynne?"

"Jag känner blott *en* sak, den, att hon vanärat det namn, som hennes barn bära."

"Vid Gud, detta är osanning — hon har genom sina bisarra infall, sin osaliga obetänksamhet och sin böjelse för intriger och hemlighets-makeri begått en handling, som alltid kan anses klandervärd, men aldrig har hon varit brottslig."

"Förträffligt resoneradt . . . Försök att sprida ut denna intressanta förklaring — du får se om någon tror den! Hennes engla-skrud är ohjelpligt fallen med hennes heder."

"Men, menniska, vill du då icke begripa att du djupt förolämpar mig, om du längre betviflar mina ord!"

"Förolämpar d i g, ha ha ha . . . den stackars bedragne, hånade, utpekade äkta mannen, som kommer till vännen och fordrar räkenskap för den skatt han anförtrott honom — h a n förolämpar älskaren!"

"Filip, Filip!"

Doktorns ansigte var blekare än snö — äfven h a n började nu att skälfva.

"O, du vidunder i hamn af menniska, huru näñdes du så förråda det förtroende jag hyste till dig . . . Jag bad dig vårda den skönaste, den förnämsta klenod jag egde, och du stal ifrån mig den . . ja, du röfvade ifrån mig denna qvinna, till hvilken jag satte hela mitt hopp . . . Alsmäktige Gud, hvarföre tillåter du att det finnes bödlar för hjertat liksom för kroppen — ja ja, det var en vän som åtog sig att blifva min bödel, en vän, som förrådde sin broders blod!"

Nu var spänningen i Filips själ bruten.

Tryckande händerna för ansigtet, sjönk han ned i en stol och snyftade öfverljudt som ett barn.

Med blickar af onämbart deltagande, af frätande bekymmer, betraktade honom Arnold.

Huru förfärligt led icke han vid den grymma tanken att han, ehuru oskyldig, gifvit en så ryslig förhöjning af Filips förut redan nog tunga börda!

För några ögonblick hade vreden varit nära att öfvermanna äfven Arnolds själ; men smärtan tog öfverhanden.

"Lugna dig, arme broder — jag lofvar heligt göra allt, hvad i min makt står, att förmå din hustru att för dig bekänna orsaken till sitt besök här, och så framt hon icke är lika elak som hon är lättsinnig, skall hon göra det."

Länge talade Arnold förgåfves. Slutligen svarade Filip:

"Svär mig då, Arnold — ty du har sjelf förklarat mig att du håller eden helig — svär mig, att du aldrig älskat min hustru!"

Blodet rusade till Arnolds ansigte.

"Du tvekar . . . ser du!"

"Jag ser att stunden är inne att förtro dig en sak, som . . . men jag ber dig: fall icke åter in i

ditt vanvett, ty jag är likafullt oskyldig! Aldrig, aldrig har jag velat förfördela dig."

"Åh nej, det förstås – stunden, ödet . . . din olyckliga stjerna ville det i ditt ställe. Du var alltjemt oskyldig, obeskrifligt oskyldig!"

Filip talade med bittert hån.

"Jag gör ej dylika anklagelser, hvilka innehålla tröst blott för dem, som ej vilja se till botten af sitt onda, men det har jag både velat och gjort. Jag har endast att ångra, det jag en tid ej kunde bedömma din hustru. Under första veckorna af din frånvaro roade det henne — emedan hon för ögonblicket ej egde någon annan förströelse — att kasta sina ögon på mig, att kokettera . . . kortligen . . ."

"Kortligen: hon visade sig behagsjuk, och du svag?"

"Ja, i sanning, detta är historien i få ord."

"*Få* ord", sade Filip, i det han åter reste sig upp, "kunna uttrycka mycket nog, och dessa ha öfvertygat mig att du verkligen varit allt, hvarför jag anklagat dig: min hustrus älskare, hennes medbrottsling. Emellan oss finnes icke vidare något band . . . Farväl!"

Filip hade kämpat för att, utan några onödiga tillmälen, kallt och manligt uttala dessa ord. Men det skulle blifvit en ny svaghets-scen — det kände han — om han ej nu skyndsamt flytt.

"Ett ögonblick, innan du för alltid stöter ifrån dig en vän, som du genom en besynnerlig förblindelse äflas att misskänna! Jag älskade din hustru; men jag älskar henne icke mer, och utan ed, men på en ärlig mans hedersord: jag var ej en trolös vän, jag var . . . en platonisk älskare, men ej en gynnad."

Filip gjorde en föraktlig åtbörd. "Hvad helst du var, du var dock en förrädare!"

Han störtade ut, kastade sig på den icke afsadlade hästen, och lät det gå hvarthelst denne ville.

Hvar han tillbringat natten visste ingen, icke ens han sjelf.

Men då han andra morgonen kom hem, var hans utseende så förstördt, hans klädsel i sådan oordning, att man bäfvade för honom.

Inkommen i sitt rum, låste han in sig, skref och afsände den vilda utgjutelse, som vi sett i Lilias händer.

36.

BREFVEXLING.

Hvad gjorde emellertid doktorn?

Detsamma som den äkta mannen: äfven doktorn skref till Lilia, medan han stod under inflytelsen af de kränkande och bittra känslor, som Filips besök qvarlemnat i hans själ.

Och Arnolds post träffade den unga frun, just i det ögonblick hon lemnade sina barn, i hvilkas sällskap — såsom man erinrar sig — hon sökt, om ej tröst, åtminstone ett stillande medel mot de stormar, som blifvit uppväckta af hennes mans bref.

Så snart hon igenkände Arnolds handstil, genomfor henne en rysning, på en gång harmens och förskräckelsens.

"Dessa män, dessa svaga män", mumlade hon, "i dag låta de tigga af sig sina löften, för att i morgon — så framt deras uppfyllande möter minsta hinder — taga dem tillbaka. Och uppstår någon förarglig hviskning, måste den nedtystas på bekostnad af all grannlagenhet . . . En man har numera ej ringaste begrepp om de ridderliga hederslagar, hvilka fordom

gällde: han har" — Lilia skrattade skarpt och skärande — "till och med mod att anklaga den qvinna, som händelsevis råkat kasta honom i ett bryderi . . . Ah, och likväl har det funnits en tid, då en man förr skulle hafva afbitit sin tunga än förrådt ett fruntimmer . . . Olyckligtvis är denna tid nu blott en tradition."

Medan dessa harmfulla tankar brände hennes hufvud, bröto händerna brefvets försegling; och medan hon läste det, for öfver hennes ansigte en blix ömsom af tillfredsställelse, ömsom af en beslutsam och kall vrede.

Och emellertid vittnade ej doktorns bref att ridderliga tänkesätt hos männen vore blott en tradition.

Detta bref var af följande innehåll:

"Min fru!"

Ett oguustigt öde tycks ha åtagit sig att under skepnaden af alla möjliga förtretliga omständigheter intrassla de trådar, hvilka ni funnit för godt att handlöst utkasta.

Dessa förtretliga omständigheter — hvilka man på förhand bort frukta — hafva nu gjort er till min älskarinna och i och med detsamma stämplat *er* till en brottslig hustru, *mig* till en trolös vän, en man utan heder.

Se der de följder, som en enda obetänksam handling medfört!

Jag gör er inga förebråelser, men jag vädjar till ert samvete och, såsom jag hoppas, icke förgäfves.

Ni skall återgifva mig mitt tysthetslöfte, och jag svär, att om ni sedan anförtror mig att handla fritt, skall allt ännu kunna försonas och ert anseende blifva lika klart som förut.

Förstå mig! För er vore nu återföreningen med er make den allra högsta vinst, ja en lycka, som ingen förödmjukelse högt nog kunde betala. Skilsmässan åter kastar en ohjelplig skugga öfver er och kanhända äfven öfver mig, som ni vet icke haft annat fel, än det att låta bedraga mig ena gången af ert gyckel, den andra af era böner.

Filip känner allt, utom föremålet för vårt sista samtal.

Han har varit här — och vredgas icke — men emellan oss föllo sådana ord, att jag ansåg mig pligtig tillstå att ni en gång behagade utvälja mig till skott-tafla för ert skämt ... felet var mitt, ty i sådana fall är det alltid mannens, då han bevisar sig vara ett dumhufvud.

Emellertid har Filip lemnat mig utan att vara öfvertygad om min skuldlöshet, och jag har lofvat honom, vid min heder, att göra allt för att förmå er erkänna anledningen till ert besök hos mig.

Denna bekännelse, hvilken genom sitt sammanhang med en annan skall slå honom med bestörtning, kommer äfven att i hans så eldiga och ädla själ väcka minnen och känslor, hvilka kunna förändra allt.

Jag besvär er då, min fru, jag besvär er enträget, för er egen, för min skull, att öfvertyga den man, hvars namn ni ännu bär, att öfvertyga hela verlden att vi, ni och jag, äro för hvarandra ingenting och att blott affärer och, om ni så behagar, vänskaps-förhållanden funnits emellan oss.

Med djupaste oro afvaktar jag ert svar.

Måtte Gud ingifva er den utväg, som öfverensstämmer med pligtens och ärans fodringar!

Värdigas ni följa mitt råd, så befullmäktiga mig med en rad att handla i ert och era barns intresse, och ni skall få se — derom vågar jag gifva er min

fulla försäkran — att saken får en utgång, den ni i framtiden evigt skall välsigna.

Skrif ej i första häftigheten af era känslor, om något bref från Filip skulle hafva upprört er! Tag er tid, och erinra er framför allt att det icke är om stunden, utan om hela ert kommande lif som det handlar.

Då allt är försonadt, gör ni med er man en längre resa, och jag upprepar hvad jag muntligen sade er, att det fins ingenting som ej då kan arrangeras.

Arnold Warvner.

P. S. Skulle ni likväl, tvärtemot hvad alla era intressen bjuda er, förblifva vid ert osaliga beslut om skilsmässa, så vet ni, min fru, att jag är ur stånd att bryta det löfte jag en gång gifvit."

"Det var då väl det!" sade Lilia, i det hon hårdt tryckte brefvet i sin hand.

Under natten, som följde på denna uppskakande afton, gick den unga qvinnan icke till hvila.

Än spatserade hon fram och åter på golfvet, än satt hon hopkrupen i hvilstolen, grubblande och obeslutsam, än smög hon sakta in i barnens rum, knäföll och gret. Men oaktadt alla dessa rörelser kom ingen fläkt af försonande frid öfver henne.

Hennes jern-sinne ville ej ge vika, hennes skefva begrepp om heder och qvinnlig värdighet rubbades af intet, och hennes sjelfviska hjerta tänkte blott på sina egna lidanden — de lidanden, som andra för hennes skull utstodo, rörde henne endast flyktigt.

När morgonen kom, var hon emellertid lugn, ty hon hade öfvervunnit och, när hon ej det kunnat, öfverkorsat hvarje betänklighet.

Hon satte sig nu till skrifbordet och skref trenne bref: ett till doktorn, ett till sin man och ett till sin sakförare lagman T.

Se här dessa bref

N:o 1.

"Min bäste doktor Warvner!

En hustru, som tagit det steg jag tagit, som begått, om ni så vill, de förvillelser jag låtit komma mig till last, bör — just med afseende på framtiden, med afseende på den grannlagenhet och heder, som ni så gerna åberopar — aldrig öka sina fel med det ohjelpliga, att ångerfull anropa barmhertigheten.

Det är möjligt att jag handlat mindre klokt, men det är säkert att jag icke skall handla dåraktigt, och det gjorde jag i sanning, om jag följde ert råd.

Filip, som behöfver tillbedja den varelse, hvilken bär hans namn, skall aldrig finna sig i förhållandet att vara herre och husbonde. Äktenskapets blomsterdoft, dess tjusande tyranni vore borta, och dess prosa skulle döda honom.

Detta säger jag, som äfven känner hans natur.

Således återgifver jag er intet af era löften, min gode doktor!

Och ehuru jag högt beklagar att ni, med all er dygd, skulle råka ut för det missödet att bli ansedd för något mindre dygdig än ni är, så inskränker sig gunås hela mitt deltagande till detta beklagande, för hvilket likväl jag omöjligen kan uppoffra mina egna intressen.

Sörj också icke för min rispade reputation: den här obetydliga hålan är ej verlden, och ett äfventyr i en qvinnas lif gömmes dessutom lätt i vecken af den nya reputation, som hennes vilja och snille kunna skapa.

Ni får nog höra en gång om jag icke blifvit tusen gånger mera helgon än jag varit, och hvem vet om icke på fullt allvar.

Under alla omständigheter är äfven det **egna** medvetandet af värde, och det säger mig — hvad ni vet lika väl som jag — att ingen gerna kan lida mer oskyldigt.

Jorden här bränner under mina fötter. Nästa underrättelse, som ni erhåller från mig, skall säga er hvar era bref kunna träffa mig.

Med otålighet skall jag afvakta ert förslag. Jag rekommenderar ingenting åt er klokhet, er tystlåtenhet, er försigtighet, er heder, ty jag vet att dessa egenskaper äro en del af er sjelf.

Er förbundna

Lilia."

N:o 2.

"Filip!

Om det kan bidraga att lugna dig, så bedyrar jag — vid den kärlek, du fordom hyste för mig, och vid den kärlek, du ännu hyser för våra barn — att jag aldrig närt en skymt af brottslig känsla för doktorn!

Blott i följd af ditt alltför stora förtroende till honom — om hvilken vi samtalade sista aftonen före din resa till Stockholm — drefs jag till det barnsliga infallet att bevisa det han icke var så helt och hållet skapad efter det mönster, som du tycktes tro.

Ditt likgiltiga lugn alstrade denna sedan ångrade idé hos mig, och det är således dig sjelf du kan tillskrifva den.

Mitt besök hos honom i förrgår afton var föranledt af en omständighet, den der fordrade lika mycken hemlighet som någonsin ett kärleks-möte.

Hvaruti denna omständighet bestod kan jag likväl ej förklara. Men jag tager min fars ande till vittne att den ej gällde någon annan än mig ensam.

Du befaller mig att påskynda min afresa. Jag lyder dig, men ej fullkomligt, ty från Sylvia skiljer jag mig a l d r i g.

Utsätt den dag, då du vill hemta Alban, min son, min son, som du tvingar mig att lemna ifrån mig och som jag anbefaller dig att derföre älska med en dubbel kärlek!

Bestäm till exempel nästa fredag — om lördag måste jag vara borta.

Ah, Filip, Filip, jag föraktar att klaga, jag! Om du dock visste hvilka lidanden din svaghet kostat mig, hvilka lidanden den ännu skall kosta!

Men du hatar mig nu, du hatar mig, emedan du tror mig ha begått samma brott som du sjelf.

Är ej detta likväl märkligt?

Om j a g försköt dig, emedan din kärlek ej mera tillhörde mig odelad, begick jag en himmelsskriande orättvisa. Men om jag bedrog dig, liksom du bedragit mig, då var det af d i g ingen orättvisa, utan en rättighet, att förskjuta mig, fördömma mig och öfverhopa mig med skymf!!!

Jemför våra förhållanden!

Mannen dömmer alltför mildt sig sjelf, alltför strängt qvinnan. Han dömmer henne utan bevis.

Ännu en gång — jag är oskyldig!

Men jag förlåter dig, förlåter hvarje ord i detta vansinniga bref, som . . jag med tystnad vill förbigå.

O, Filip, förlåt äfven du den, som snart skall aflägga ditt namn — förlåt isynnerhet att hon någonsin emottog det!

L i l i a."

N:o 3.

"Bäste herr lagman!

Jag anhåller förbindligast att det öfverenskomna besöket måtte bli i morgon, för att i samråd med herr lagmannen — som visat mig en så grannlaga och faderlig ömhet — taga de sista åtgärderna för min afresa. Jag har utsatt den till om lördag, det vill säga att jag utsatt lördagen till afkunnandet af min dödsdom, ty man skall då hafva tagit ifrån mig min son, min dyrbaraste egendom!

Kom till den arma

Lilia!"

37.

RESIGNATIONEN.

Filips yrsel fortfor ännu, då man lemnade honom hans hustrus bref.

Men sedan han läst det, förekom det honom som om en sval vind blåst kring hans brännande hufvud, som om förnuftet arbetat sig upp ur det djupa töcknet och en af dess välgörande strålar med ens visat honom hvad han hittills — slagen med en andlig blindhet — ej sett, nemligen ihåligheten i denna qvinnas själ, sjelfviskheten, djerfheten, lösligheten i hennes känslor, tankar och framställningar.

Hvad hade han en gång drömt om en eldig, djup och lefvande ande, hvad hade han drömt om detta mysterium, der en stolt och ädel qvinna gömde sina skatter för att med deras glans en dag öfverraska den, hvilken hon låtit känna armodet, endast och allenast derföre att han desto högre skulle värdera rikedomen!

"Ack, jag dåre, hur jag bedrog mig!" suckade han, i det han rad efter rad granskade brefvet.

"Denna outsägligt dödande ljumhet till svar på min brinnande klagan, denna likgiltiga försäkran att hon är oskyldig, dessa ogrannlaga häntydningar på en tid, då jag ännu trodde på ärlighet och heder, dessa egoistiska sofismer angående skiljaktigheten i otro, dessa tillskrufvade fraser, som skola bevisa att hon har hjerta, men hvilka i sjelfva verket bevisa att hon ej eger något . . allt detta — och ändligen denna oqvinnliga djerfhet att utan ånger se sitt, mitt namn utpekadt af hvar menniska — ja, allt detta förvissar mig att jag endast drömt, en lång otrolig dröm. Denna qvinna, som dertill nu obarmhertigt öfverger mig åt ovissheten, eller rättare åt vissheten, att aldrig se henne renad, är ovärdig hvarje den minsta tanke af saknad.

Nåväl", tillade han, kastande brefvet långt ifrån sig, "hon skall icke rubba mitt förstånd!

Men jag vämjes vid att lefva i en verld, der så mycken uselhet, så mycken köld, så mycken bakslughet och otro trifves, der makan öfvergifver maken — oförsonlig, under det hon sjelf felar — der vännen förråder vännen, och der menniskorna håna och förakta den, som blifvit bedragen.

Jag vill dock icke mer, såsom jag en gång ville, bortkasta detta lif, hvilket Gud pålagt mig att bära som en börda.

Jag skall tåligt bära bördan till slut, ty jag har heliga och dyra pligter att uppfylla . . . O, j små oskyldiga varelser, om jag kunde för er lätta uppvaknandet till den bittra verklighet, som en gång äfven skall förjaga er ur oskuldens paradis . . .

Men bort från allt detta, bort från dessa minnen, dessa smärtor, dessa materiella bestyr, som så länge tyngt på min själ, och hvilka jag kunde bära blott så länge som vänskapens och kärlekens heliga och

ljufva pligter pålade mig dem ... Nu inga affärer, ingen metall-klang mer — hvad behöfver jag penningar ... min son behöfver dem icke ännu: och lika fattig som jag gick in i detta hus, o, tusen tusen gånger fattigare, går jag härifrån, medförande endast mitt barn och det osälla minnet af mina lidanden!"

Och utan tårar, lugn, tyst, med en fläkt af återvunnen kraft, gjorde äfven Filip sina sista tillredelser.

Planen att en tid lefva i Arnolds hus var på ett förfärligt sätt söndersplittrad.

Men Filip visste redan hvart han ville hän.

Han kände en aflägsen dyster fjälltrakt, den han såsom en ung glad student genomrest. Han hade sagt till sig sjelf: "Denna vrå af verlden skulle anstå en forntidens eremit. Om lyckan — det är: mitt glada lynne — en gång vänder mig ryggen, då går jag hit. Här skall jag kunna blifva vis, här skola fjällens stormar blåsa bort de stormar, som jag känt ila omkring mig i verlden."

Det var till denna fjälltrakt som Filip nu ville fly.

Der ville han arrendera eller bygga sig en liten stuga, och ensam, skild från alla yttre band, skild från denna verld, som endast sårat alla hans känslor, helga sig åt sin sons uppfostran.

Måhända skulle sånggudinnorna ännu en gång besöka honom och upplifva hans enslighet.

Men något kroppsligt väsende behöfde han också, det erkände han, till tröst och hjelp, ty den stac-

kars emeriten kunde ej förstå allt hvad ett barn tarfvade. Och sedan han något funderat öfver detta ämne, gick en ljusning öfver hans anlete.

Han visste någon, som höll af honom tillräckligt för att vilja dela hans eremit-hydda och vårda sig om honom.

Tanken hade fallit på hans gamla väninna och städerska i Stockholm, den artistiske postlins-zinkarens enka, madam Malmelin.

Hon skulle öfvergifva allt, sina vaser och spilkummar, sina frieri- och födelsedags-bref, sina penslar och sin penna, för att skynda till den, hvilken hon på en gång vördade som mästare och älskade som son.

Och så skref Filip med dagens post:

"Min bästa kära madam Malmelin!

Gud, min hustru, mina vänner, hela verlden har öfvergifvit mig.

Jag är olycklig, trött, sönderbruten till själ och kropp och längtar att ensam, fri ifrån allt som erinrar mig om ett lif, som flytt, lefva endast för mig sjelf.

I den vrå, der jag söker skydd för mig och mitt barn, finnes ett rum öfrigt för en bepröfvad vän.

Förytttra derföre hasteligen allt det lilla, som madam Malmelin eger, och var färdig att, så snart jag uppsänder adressen på min vistelseort, resa till mig så skyndsamt som möjligt är.

Låt ingenting hindra — jag ersätter mångdubbelt allt hvad madam icke blir af med. Skynda, skynda blott!

Men en sak: nämn för himlens skull aldrig ett namn, hvars blotta ljud skakar mina lemmar med frossa!

Filip."

De följande dagarne intill fredagen förblef den unge mannen lika lugn.

Måhända att detta lugn var en illusion, men det fans dock, och han gjorde sina anordningar, sin inpackning med en redighet och köld, som han aldrig visat vid någon resa.

Kanske led han ock deraf att blott främmande, nyfikna blickar följde honom. Ingen vänlig förtrolig hand betjenade honom: allt var tvunget, kallt, dödt.

Det var väl en husbonde som lemnade sitt hus på obestämd tid och under omständigheter, hvilka kunde röra och intressera alla medlemmar af detta hus, men som nästan alla voro nya, tog förvåningen välde öfver känslan, och kamrern, Dicks representant, började till och med redan i somliga fall att visa sig i hela sin myndiga husbond-värdighet, innan den gamle husbonden ännu lemnat sin plats.

Thorsdagsaftonen hade Filip slutat alla sina tillredelser och just satt sig ned för att skrifva ett afskedsbref till sin så högt älskade Dick — ett bref ärnadt att välkomna den stackars gossen vid hans inträde i sin gamla boning, den han skulle finna så öfvergifven – då, just som han för tionde gången spetsade pennan och qväfde den tår, hvilken blotta tanken på Dicks smärta framkallade, en tjenstflicka kom in med den underrättelsen att doktor Warvner anhöll att få tala med herrn.

"Helsa doktor Warvner och bed honom ursäkta att jag är upptagen!" svarade Filip, som under en sträf

ton sökte dölja den rörelse, som doktorns namn framkallat.

Flickan gick, men återkom genast med ett blad, som doktorn rifvit ur sin plånbok och på hvilket han tecknat detta enda ord:

"Bevis."

"Ah, är det så!" utbrast Filip ... "Bed doktorn komma in!"

"Bevis, bevis", mumlade han oupphörligt — "hvilka bevis kunna anskaffas nu? Har hon ej nekat all bekännelse ... Och äfven om jag får bevis derpå att intet brottsligt förhållande egt rum, hvad gör det nu mig? Har ej Arnold ändå bedragit mig! Har ej hon hycklat otro, om hon också icke i verkligheten varit otrogen . . . Ah, dessa lidanden äro öfvervunna . . jag vill ej åter upprifva dem — jag bör ej ta emot Arnold."

Men nu var det för sent att göra ändring: doktorn var redan inne.

38.

ETT FARVÄL.

Innan vi se doktor Warvner inträda i det hus, der han hitintills varit helsad som en aktad gäst och älskad vän, men nu emottogs med den isande köld, som sträckte sig från husbonden ända ned till betjeningen, skola vi först kasta en blick tillbaka på de ytterligare förtreter, som mött honom, sedan han aftonen efter den olyckliga tilldragelsen skildes ifrån Filip.

Det blef då omnämdt att han på hela dagen ej varit ute.

Han hade härigenom försummat ett par sjukbesök, dem han bort aflägga i grannskapet; men det syntes honom att äfven en läkare, vid sina tillfällen, bör ha frihet att vara menniska i ordets fulla mening: och alldenstund ingen af hans närvarande patienter var hemsökt af någon farlig sjukdom, tillät han sig således friheten att vara blott menniska.

Uppträdet med Filip hade i en utomordentlig grad sårat, retat och smärtat honom.

Hans hjerta blödde, hans nerver voro skakade, och sedan han till Lilia skrifvit det bref, på hvars svar allt, som kunde tjena till hans rättfärdigande berodde, försökte han hvila.

Men det blef ock blott ett försök.

Äfven hans hjerna var något angripen af dessa på hvarandra hopade händelser, hvilka alla med vanheder återföllo på honom, och i stället för sömn blef det blott orediga feberfantasier.

Då morgonen kom, kände han med förskräckelse att han ej kunde stiga upp.

Och likväl var det just nu — då han erfarit alla de förfärliga rykten, som voro i omlopp — en ovillkorlig nödvändighet att han med upprätt hufvud begåfve sig ut för att genom sin närvaro tysta smädelsen. Om han icke syntes till, hur skulle man då dömma . . och emellertid var nu detta hvad han måste underkasta sig, ty vid hvarje försök att lemna sängen fann han att det var förgäfves.

Inga bud kommo heller hvarken från gamla eller nya patienter.

Jungfru Lisbeths utseende tolkade, liksom Lasses, en förlägen vigtighet, och Arnold märkte väl att de ej begärde bättre än att bli frågade — men han aktade sig att fråga.

Han skulle hafva ansett som en djup förnedring att från sin betjenings läppar få höra sitt namn inblandadt i den lilla stadens och den lilla köpingens sqvaller-krönika.

Ändtligen dagen derpå kunde han stiga upp.

Han hade då erhållit Lilias svar. Men tyvärr innehöll det ingenting annat än ny näring åt den hatfulla känsla han nu hyste för den varelse, som en gång fullkomligt bländat honom.

Det var hon som störtat honom, och likväl var det äfven hon som vägrade att till hans frikännande göra en för hennes egenkärlek och egensinne kränkande bekännelse. I förlitande på att han var nog mycket hederlig karl att ej bryta sina löften, vågade hon till och med oförsynt gäckas med honom öfver det missöde, som träffat honom.

I alla skiften förblef hon sig lik.

"Åtminstone", sade doktorn, "skall jag af detta göra hvad jag kan!"

Han stoppade brefvet på sig och sökte derefter begrafva sin vanmäktiga vrede under ett helt styft lager af värdighet och lugn.

Och då man såg doktor Arnold Warvner, sittande i sin gigg, fara vägen fram genom köpingen lika obekymrad som närsynt för alla de förvetna blickar, hvilka bakom och framom jalusierna bespejade honom, kunde man ej annat än betvifla sanningen i det redan allmänt antagna påståendet att blygseln och förlägenheten samfällt höllo honom hemma.

Men såg vår doktor ut att modigt kunna möta anfallen, så behöfde han ock detta mod.

På flere ställen, der han gick in, emottogs han med köld och bryderi.

Man var ledsen öfver att ej hafva sett till herr doktorn på en sådan evighet, och man beklagade att hans eget helsotillstånd skulle vara så osäkert. Visserligen hade det icke förr sett så ut, men det var så mycket här i verlden som var helt annorlunda än hvad det såg ut för.

På ett annat ställe kom man emot honom med ett oförsynt deltagande, och förklarade sig ha alltför stor aktning för sin goda doktor att tro ett enda ord i hela den infama saga, som blifvit uppfunnen, troligtvis af någon fiende, och man hoppades att

doktorn icke heller skulle lägga det alltför tungt vid sig.

På ett tredje, ett fjerde håll åter beklagade man att man i anseende till doktorns sjukdom sett sig nödsakad att efterskicka stadsläkaren.

Vid alla dessa geting-styng behöll likväl Arnold sitt flegmatiska lugn och äflades ej att med stadsläkaren täfla om den praktik, hvilken nu en tid skulle blomstra för honom.

Men ännu återstod för vår doktor de så kallade vännernas styng — ty när något är på färde, spela "vännerna" alltid sin bestämda rol.

"Käraste broder", sade en, "är det då aldeles ingenting att uträtta vid det här? Det är med stor ledsnad jag nödgas säga dig att denna skandal, så obetydlig du tycks anse den, kommer att betydligt skada sin praktik."

"Vi, som så innerligt väl känna dig", tillade en annan, "veta ganska väl att du i denna sak måste vara fullkomligt ren; men den stackars Thurné är nu en gång komprometterad, och jag ville ändtligen att du hade en förklaring, lika godt hvilken, som kunde spridas ut, ty — såsom hedersvännen B. antydde — praktiken stannar eljest hos stadsläkaren."

"Låt den då stanna hos honom", sade Arnold: "jag har ej sökt stadens praktik, och är belåten med att endast sköta min tjenst som provincial-läkare."

"Än din heder då, bäste, käraste bror — betänk, din heder?"

"Om någon misstänker min heder, så upphjelpes den icke af några tillskrufvade förklaringar — tvärtom . . . verlden tror hvad den vill tro, och jag är visserligen icke sinnad att hindra den från att följa sin vana."

De ifriga vännerna borfgingo i förtvifllan öfver så mycken tröghet.

Till råga på allt kom jungfru Lisbeth om aftonen storgråtande in till sin husbonde och förkunnade "att hon ej ärnade tåla den chikan hon lidit af stadsläkarns hushållerska, den gamla fjollan, som kommit till köpingen att handla smör, liksom de ej hade smör i staden!"

"Nå, hvad är det då för en chikan?" frågade doktorn, som ej kunde låta bli att le, då han såg huru uppbragt jungfru Lisbeth var.

"Hvad är det för en chikan — jo, just den att hon påstår det h o n tar högra hand af mig . . af m i g, kan man se, som hushållar för kongl. majestäts trotjenare, sjelfva provincial medikusen, då hon rätt och slätt kokar mjö k-välling åt stadsläkarn, som — gud förlåte mig — jag icke ens tror är någon riktig doktor . . åtminstone vet jag inte någon, som sett hvarken doktorshatten eller brefvet . . . men nog vet jag sådana, hvars föräldrar sett honom som fältskärsgosse — inte förnämare än så, fast han kom opp sig i kriget 1814 . . för i kriget är det inte noga, bara de kunna surra ihop armar och ben."

"Jungfru Lisbeth, jungfru Lisbeth, stanna då — hon blir ju alldeles tokig!"

"Jaså, jag är a ldeles tokig, när jag försvarar min husbondes heder — och jag försvarade den med besked; men då sade hon, det illfundiga gemena stycket, att h o n tjenar en doktor, som, "promenerad" eller inte, har praktik från morgon till qvälln. då jag deremot tjenade en, som ingen menniska tordes vända sig till, se'n han inte kunde oprera den gamla frun, som h e n n e s doktor både oprerade och gjorde frisk som en mört på eviga fläcken."

Ännu förmådde Arnold skratta, men på det hela var det blott läpparna som skrattade: harmen, bedröfvelsen, den sårade stoltheten bodde i hans sinne, och till allt detta vissheten att han var hatad, misskänd af den ende vän han egde, nästan den enda menniska, som han, så ensam i verlden, älskade — och denne vän skulle resa, skiljas ifrån honom, utan förklaring, utan försoning.

Då mindes han åter Lilias bref.

Det förklarade väl ej det hemlighetsfulla ändamålet med hennes närvaro hos honom, men det förklarade tillfyllest att hennes förhållande till honom (Arnold) icke var eller varit af den art, som Filip tagit för afgjordt. Detta bref borde således bevisa denne att hans misstankar ej mera egde någon grund och på samma gång borde det vara till hans egen nytta att se Lilia i hela hennes oskylda lättsinnighet.

"Och ingen tvekan numera för hennes skull!" sade Arnold till sig sjelf. Och så reste han.

"Detta besök var sannerligen oväntadt!" yttrade Filip, så fort doktorn tillslutit dörren. "Men ifall du verkligen eger några bevis, är jag pligtig att ta notis om dem."

"Jag har ingenting att säga dig i afseende på bi-saken, nemligen det mycket omordade besöket, men deremot bevisar dig detta svar på ett bref, hvaruti jag anropat henne att för dig yppa sanningen, att du haft fullkomligt orätt att tilltro mig det brott, som du i din galenskap velat påbörda mig."

"Jag är icke längre förblindad af någon galenskap!" sade Filip med stelt lugn. "Men i hvarje sinnesförfattning är det min öfvertygelse att du, efter den bekännelse du sjelf gjort mig, skall få svårt att tvätta dig ren i mina ögon."

"Om du hyser en sådan öfvertygelse, så är ditt parti taget på förhand, och det tjenar då till intet att visa dig något, som kan rättfärdiga mig."

"Låt se ändå!"

Filip utsträckte sin hand emot brefvet, det doktorn höll och tillät honom taga.

Med hvilken spänd uppmärksamhet följde icke Arnold nu hvarje vännens rörelse, och med en känsla af lättnad såg han på Filips ansigte blott uttryck af häpnad och fasa.

Då han fällde brefvet, sade han, mera till sig sjelf än till Arnold:

"Hvilken förfärlig förblindelse omtöcknade mitt förstånd, då jag ej genomskådade denna qvinnas djefvulska lättsinne!"

"Nå", återtog doktorn, "tror du ännu att jag förrådt dig?"

"Du har i alla fall älskat henne!"

"Jag har under inflytelsen af hennes koketteri ej kunnat undgå att förblifva menniska — det är allt."

"Huru — allt säger du?"

"Ja, det säger jag."

"Uppbörde du då att besöka henne, när du fann vådan af din ställning, när du fann att du började förfördela den vän, som med obegränsadt förtroende vändt sig till dig?"

"Jag blef borta, men . . ."

". . sirenen lockade med sina förföriska toner, och du kom tillbaka för att ännu en gång skatta åt

den menskliga svagheten — åh, det är ju den gamla historien, alltid förnyad."

"Filip, Filip, du är mycket förändrad! Är du då sjelf fri från all mensklig svaghet, efter du ej vill förstå den hos andra! Du ser med hvilken qvinna vi båda haft att göra, och du är likväl oförsonlig derför att hon genom sina infernaliska upptåg lyckades göra mig hufvudyr! Har hon tagit någon skada härigenom — är det hon som blifvit förförd? Har jag brännmärkt min ära och ditt namn? Du vet att jag icke har det."

"Men genom hvilken tillfällighet har du bibehållit din kraft, genom hvilken tillfällighet kan du skryta öfver att du icke varit ännu brottsligare — jo, helt enkelt genom den, att hon ej hyste någon kärlek till dig: hon ville blott blifva road."

Arnold vände sig bort och sökte kufva det uppror, som Filip väckt.

Obarmhertigt triumferande öfver vännens nederlag, återtog Filip:

"Ja, det roade henne att uppväcka en passion, men det roade henne ej att besvara den. Och emedan hon troligen sjelf aldrig skall erfara någon sådan, är hon också genom sin sjelfviskhet alltid bevarad."

"Och emellan dig och mig, Filip, skall hon då ha lyckats utså ett frö till evig tvedrägt och köld? Likväl — känner du ej det — behöfde vi så väl försoning och förening."

"Nej", återtog Filip, "denna försoning skulle stämpla oss båda med åtlöjet! Ehvad du varit eller icke varit min hustrus älskare, så går och gäller du derför, och . . ."

"Och det är denna verldens dom som ensamt har makt öfver dig — vill du verkligen påstå det?"

"Nej, det vill jag icke . . . en annan makt, kalla den hvad du behagar, skiljer oss i alla fall åt."

"Ah, hvad säger du!"

". . att jag icke mera eger någon tro på hvarken qvinnor eller mäns redlighet . . Mitt hjerta har varit ett exp rimentalfält för både kärleken och vänskapen — nu måste jag rädda spillrorna."

"Om detta är ditt sista ord, Filip, så hoppas jag att du skall ångra dig!"

"Det tror jag icke . . och dock förlåter jag dig, Arnold, ja, jag förlåter dig att det var *du* som sönderslet min sista illusion . . men att glömma . . ." Han skakade sakta på hufvudet.

"Och jag, Filip, jag förlåter äfven dig att du i denna stund — då vi gemensamt lida följderna af din hustrus lättsinniga handlingar — icke har ett enda försonande ord för mig, som haft så många för dig. Men när den dag kommer, då du känner behof af en vän, så tänk på mig . . . alltid, alltid skall du vara mitt hjerta nära!"

Efter dessa ord gick Arnold bort med en ny tyngd öfver sitt bröst.

De fordna vännerna hade ej räckt hvarandra handen — hvartill skulle det ha tjenat, då deras hjertan voro skilda.

39.

DELNINGEN.

”Jag vet icke”, mumlade Filip, då han blifvit ensam, ”om min natur är förvandlad, men jag känner mitt hjerta hårdt emot Arnold. Likväl lider han *nu* oskyldigt, och för hennes skull, liksom jag.

Ah, denna qvinna, denna qvinna — äfven honom skulle hon röfva ifrån mig . . . Jag tål honom icke mer: hennes ögon ha med sitt förföriska uttryck hvilat på honom . . . Jag känner dessa ögon, jag: de väcka ej platoniska känslor!

Det finnes blott *en* trofast och ärlig själ: Dick . . . Jag måste dränka mitt sista bittra minne genom att fly till dig . . .

Och under det Filip skriftligen utgöt sitt hjerta för Dick, blef detta hjerta mildare och allt mer likt sig sjelft.

Han ingick ej i några detaljer — dem skulle Dick höra muntligen — men han sade att de olyckor, som drabbat honom, till en del voro hans egen skuld, och han förrådde ej tusendedelen af Lilias skuld.

Till slut skref han:

"Jag fruktar, min Dick, att jag genom detta bref mera förvirrat än upplyst dig, men det kommer sig deraf att min själ ännu icke fullt återkommit ifrån den förvirring, af hvilken den en tid varit omtöcknad.

Fördöm henne icke, Dick — hon är så olik andra qvinnor: ja, hon kan icke bedömmas efter vanlig måttstock.

Om jag blott hållit det prof, som hon ålagt mig, ..ade hon måhända slutligen haft förbarmande med mig, och måhända älskat mig en smula . . . var det hennes skull att jag var svag — hennes själ vet ej af någon försonlighet.

Grymma Lilia — en gång så tillbedd — kan jag ens hata dig nu! I morgon vandrar jag ut från det hem, der din redlige faders ande ännu omsväfvar mig . . . Huru väl han menade! Frid öfver honom!

I morgon . . . i morgon, hvilken dag — skall jag väl ega styrka att öfverlefva den . . . i morgon skola vi hålla delning.

Förstår du mig? Delning, icke jordiska egodelars, utan de himmelskas — vi skola dela våra barn.

Förfärliga ord, syndiga tanke: dela dessa himlens och kärlekens gåfvor! Och likväl finnes ingen annan utväg. Jag kan ej låta henne behålla båda, och hon vill ej låta mig behålla något.

Således, i morgon eger jag hvarken maka eller hem . . . men jag har min ljufva hälft utaf barnen: jag har min son . . .

Ah, förlåt dessa tårar, som utplånat bläcket — men du skall ändå kunna läsa orden, ty du förstod alltid mitt hjerta, och det är från dess innersta lifspuls tårarne strömmat . . .

. . . Nej jag ser icke mer — det är icke blott för mina ögon det skymmer: det är . . . själens mör-

ker som åter kastar sin skugga öfver min inre syn . . . O, detta elände, som kallas lif . . .

"Mera i morgon!"

Och morgonen var nu kommen.

Filip hade hållit doldt att han ärnade resa med detsamma.

Det var endast kamrern som visste att han icke skulle återkomma från sina "besök hos grannarne" och att koffertarne dagen derpå skulle skickas efter till den station, som han bestämt.

Emellertid, hur ringa han än varit fängslad vid det verldsliga goda (och han hade varit det så litet som någon det kunde), var det ändå liksom ett doft af saknad lagt sig på den öfriga tyngden, när han sista gången gick ut ifrån fabriken — direktörens halfva verld — när han tog farväl af alla dessa herrliga stränder och lunder, der han en gång tumlat om med sin discipel och diktat sina verser i månskenet . . och slutligen när han för allra sista gången gick igenom alla rummen, de rum, som han bebott med sin hustru.

Han var nära qväfd, då han kastade sig i vagnen, ty åsynen af den lilla röda salongen, der Lilia gifvit honom det första gunstbeviset, och der hon äfven för första gången visat honom den oskuldsfulla unga flickan förvandlad till en skälmsk och retande kokett . . , alla dessa minnen döfvade honom.

Han måste skyndsamt fly.

"Men var det väl Filip ensam som på denna dag var underkastad naturens lag och fordringar?

Var det ej äfven en mor som skulle skiljas från ett barn . . en maka, som, i det hon flydde, afkunnade den dom, hvilken var början till den lagliga skilsmessa, som hon önskat och den hon likväl haft heliga skäl — dem man framdeles får se — att icke fullborda.

Den lille Albans hela garderob hade af henne sjelf blifvit inpackad, och emellan hvarje plagg, som hon lade ned, föll en tår, och så måste hon åter ropa till sig gossen och hårdt, hårdt sluta honom i sin famn.

"Herre jesses, om frun ännu ville ta sitt förnuft tillfånga!" sade stora Gunnel, der hon i djup hjertängslan — hon hade hela natten hört sin matmoders snyftningar — gick fram och åter, sysslande med all annan packning, ty äfven i Lilias hem stodo koffertar, kappsäckar och askar framdragna öfver hela rummet.

"Nej, nu är det för sent, Gunnel . . . Kanske om det sista icke tillkommit, skulle denna stund bevekt mig. Men nu deremot . . Nej, nej, säger jag dig, *nu* kan ingenting mera ställas till rätta."

"Det kunde frun ändå sjelf, om hon rätt v i l l e, med sådan makt, som hon har öfver honom! Och tänk så gudeligt vackert och välönskligt det vore, om herrskapet nu, när herrn kommer, toge hvarandra i handen och sade hvar för sig: "Inte skall kärlek fela å min sida, om vi flytta tillsammans igen och bygga och bo som äkta makar må anstå.""

"Gunnel, du dödar mig med din enfald! Du är en god varelse, du — hvarföre önskar du då ej din husbonde bättre än du väl förstått att han haft det?"

"Åh, nog ö n s k a r jag honom bättre", sade Gunnel helt okonstladt, "men om det ej når till mer, blefve

det i alla fall tusen gånger bättre än det, som nu kommer!"

"Ts . . hör . . . kör det ej redan . . . Jag har nu slutat, men jag kan icke gå bort . . . Hör hvad jag säger dig!"

"Jag hör nog."

"Så snart vagnen stannar, skyndar jag in i nästa rum med lille Alban och behåller honom hos mig, tills . . fadern har tagit afsked af sin dotter . . . då . . då öppnar du dörren och . . ."

Lilia kunde ej fullborda.

Hon satte sig tyst ned och blickade på gossen, som obekymrad sprang omkring henne.

"Alban skall åka med pappa!" sade plötsligen den lille.

"Ja, ja, Alban skall åka med pappa . . . men Alban får icke mer se mamma!"

"Du kan ju följa med — gråt inte, så får du följa med, och Sylvia också . . . gråt inte, lilla, lilla mamma . . stackars mamma!" Och Albans små händer foro smekande upp och ned öfver moderns brännande kind.

"Hade jag på förhand vetat, hade jag anat . . ." Hennes hufvud föll matt ned på barnets hufvud.

Emellertid satt den lilla Sylvia på golfvet och lekte med en hop blommor, som Gunnel burit till henne. Den arma lilla engeln visste ännu mindre än brodern att man i detta ögonblick dömde henne att lefva utan en faders vård, dömde henne till det bittra lif, som nästan alltid tillhör barnen af frånskilda makar.

Men hur upprörd, hur älskande, hur dränkt i tårar denna unga mor än syntes, huru mycket voro

väl hennes rörelser, hennes kärlek, hennes tårar värda, då de ej förmådde hejda henne vid sjelfva branten af afgrunden, då hon ännu förmådde lyssna till stolthetens och hämdlystnadens röst, då hon, för att bibehålla ett falskt sken af styrka, offrade till och med de få ädla känslor, som brunno i makans och moderns hjerta!

Och denna Lilia är likväl ingen drömbild: hon har haft en motsvarighet i verkligheten.

Men hvad vill *en* säga, *en*, efter hvilken vi försökt att kopiera denna bild!

Huru mången Lilia, om ock mindre brottslig än den vi här skildrat, har ej blifvit brottslig, då hon till följd af ett vanligtvis oöfverlagdt beslut — ty ett sådant beslut *kan* aldrig tillräckligt öfverläggas — gått att slita det band, hvars helgd hon besvurit inför Gud!

Om äktenskapets upplösning en gång bland tjugu är grundad på oafvisliga skäl, återstår dock den stora mängd föreningar, som brytas af lättsinne, af ofördragsamhet, af stolthet, af olofliga böjelser . . . och de fleste af dessa makar äro ändå mödrar, ändå hafva de en gång svurit att älska i nöd och lust!

Tvifvelsutan finnas ock i deras kommande lif stunder, då de erinra sig detta och gråta af en för sen ånger . . . .

. . . .

. . . .

"Nu, kära fru, nu kör det!" ropade Gunnel, som stod lyssnande vid fönstret.

"Kör det . . . hu . . ."

Lilia ryste häftigt till. Hon ville stiga upp, hon vacklade tillbaka, hennes kind blef marmorblek, och tårarne, som nu en och en tillrade utför denna marmor, voro stora och klara som hafvets perlor.

Vagnen stannade.

Lilias själ befallde öfver det svaga verktyget.

Ännu en gång reste hon sig, och dragande barnet hårdt intill sitt hjerta, stapplade hon mot dörren till nästa rum, och denna dörr hade af Gunnel knappt blifvit sluten, än den midtemot sakta öppnades och Filip eller snarare Filips vålnad visade sig på tröskeln.

Den lilla gullockiga Sylvia fortfor att leka bland sina blommor, men då hon fick se fadern, började hon öfverljudt skratta och räcka honom sina armar.

Filip nedstörtade på knä bredvid barnet, som han upptog från golfvet och stum af smärta höll mot sitt bröst.

Han hade haft tårar förut — nu egde han inga fler.

"O, du kerub, ännu så oskulds-ren — när skall du åter hvila här . . min Sylvia, kanske aldrig . . . Skall man väl lära dig att älska din arme fader . . . ack, så arm, så arm utan sina skatter!"

Och han böjde ner sitt ansigte och lade sin af kallsvett fuktade panna intill kerubens rosenfärgade anlete.

Men den lilla blef misslynt med dessa stumma ömhetsbevis. Hon blef skrämd och ropade på Gunnel.

"Ja ja", sade Filip, famlande omkring sig med handen liksom i ett kaos, "det är ej värdt att förlänga qvalet — hvar är min son . . . Min son", tillade han häftigt uppfarande, "är han ej här? Han är väl ej bortförd?"

"Nej, nej, käre herre, han är der!" Gunnel visade på dörren. "Kanske vill herrn också gå dit in?"

"Nej, nej, nej!" svarade han med flämtande röst och ned ögon, i hvilka en förtärande eld började glöda. "Jag vill blott ha min son — för himlens skull gif mig min del . . jag uthärdar icke längre . . . det är blott min son, min son jag vill ha!"

I detta ögonblick öppnades dörren.

Lilia visade sig — en hvit hamn uppstigen ur grafven — stum, ty icke minsta lifsgnista syntes röra sig inom henne.

Vid denna syn stannade äfven Filip orörlig.

Glöden i hans öga slocknade, och en omätlig smärta afspeglades i den dunkla blicken.

"Tag emot din son!" sade Lilia med stadig, men ihålig röst. "Vårda honom så som jag hade velat göra!"

Vid dessa ord darrade ett bittert leende öfver Filips läppar.

"Se der din dotter!" svarade han med lika beherrskning. "Uppfostra henne så, att du en gång inför Gud kan svara mig derför!"

Och sedan han tryckt ännu en lång och het kyss på den lilla Sylvias kind, nedlade han henne, icke i moderns armar, utan på golfvet bland blommorna.

Under detta ögonblick hade Lilia försvunnit.

Filip hade velat gifva henne en mildare afskedsblick, ett mildt ord, men hon hade sett hans sinnesstämning, och den stolta qvinnan föraktade att upplocka smulorna af sitt fordna öfverflöd.

Icke många minuter derefter sutto fadern och sonen i den slutna vagnen. . . . . . .

"Man dör icke af smärta", skref Filip om aftonen i brefvet till Dick, "ty jag lefver ännu."

Omkring en månad efter denna dag, eller den 12 Augusti 18 . ., förkunnades från predikstolarne och i Post- och Inrikes Tidning den efterlysning, som uppmanade fru Lilia Thurné att inom natt och år infinna sig hos sin man.

(Slut på första delen.)

NYTT

ORIGINAL-BIBLIOTHEK

I

DEN SKÖNA LITTERATUREN

AF

UTMÄRKTA FÖRFATTARE OCH FÖRFATTARINNOR

INOM FÄDERNESLANDET.

9.

STOCKHOLM.

ÖSTLUND & BERLING.

Ett Rykte.

Roman

af

Emilie Carlén.

V

Andra delen.

STOCKHOLM.
ÖSTLUND & BERLING.
1850.

Tredje boken.

HERRGÅRDEN OCH EREMITAGEN.

I dröm jag våren såg, då han var liten.
. . . .
Jag tänkte: "Stackars barn, du vaknar aldrig!"
Och drömde fort — jag vet ej hvad jag drömde.
Då såg jag honom åter, och jag hörde
En suck så djup.

Geijer.

. . . . Men märk — här ligger inne
Mer än en tänka kan.

Stjernhjelm.

1.

TVÄNNE RESANDE DAMER.

"Se så der ja, gubben, nu får du hvila ... stilla .. pro .. stilla ... Gubben har förtagit sig!"

Dessa smekande ord yttrades af en gammal dam, som, nedstigande ur en gammal hoplappad trilla, ifrigt började klappa en gammal utmagrad häst, hvilken icke syntes, åtminstone på de sista tio åren, ha umgåtts med så lifliga idéer som hans matmor ville låta påskina.

Men förutom damen, hästen och trillan, hvilka alla tre förenades genom en lika intim som långvarig vänskap, fans ännu ett föremål, med hvilket vi skola göra bekantskap, så fort vi fått yttra några ord om frun, utan tvifvel hufvudpersonen i tåget.

Denna fru, som till hållning och staty egde all möjlig likhet med en af Carl XII:s bussar — hon påstod sig ock härstamma från en af dem — var, oaktadt sina 53 år, ännu en rätt vacker qvinna, med ett par barska, svarta ögon, hvilka likt två stora glas-knappar glittrade under en höghvälfd panna;

och från pannan reste sig en liten svart kastor-hatt med en enda upprättstående plym, hvilken säkert bevistat mången "kampanj", ty den egde gudnås blott några grånade strån qvar.

Besagde dam bar vidare en tunn, lång och snäf kapott af f. d. chokolad-brunt kläde, nu chatterad af gulnade skyar; och kring halsen och medjan hade hon — troligen för höstkylan — virat ett långt rödt herre-skärp, hvars ena borttappade tofs sinnrikt blifvit ersatt genom en liten qvarterslång påse, i hvilken möjligen förvarades res-kassan eller (då ingen sådan fans, och vi nödgas tillstå att detta oftast var händelsen) någonting annat, som vi tills vidare ej taga oss den näsvisheten att gissa.

I alla hänseenden var den saknade tofsens representant skyddad med en vård, som kunde kallas moderlig, ty i stället att hänga lös och kastas hit och dit likt sin medbroder, var han med en liten hake fästad i det smala svarta läderbälte, hvilket, ihophållande kapotten, äfven tjenade att visa hela storheten, fastheten och styrkan i den väldiga fruns proportioner.

Hon hade med sin häst och sitt ekipage hållit utanför en gästgifvaregård, der likvisst ingen visade någon brådska att välkomna denna gäst.

Men sättande sig öfver en sådan småsak, yttrade nu vår dam, i det hon från "gubben" vände sig inåt den med en smal halfmöglad läderkur öfverskyggade trillan:

"Nå, Jolly, lilla hjertbladet, rör på benen — vilja de dansa masurkan i afton?"

"Det tror jag icke", svarade en hälften skalkaktig, hälften melankolisk röst: "det käns som om de voro ihopbundna."

"Ihopbundna . . . pro gubben . . . satte du dem då bägge i *en* mameluck?"

"I *en* mameluck — jo, det skall man se: de äro visst så vida!"

"Jolli, Jolli, om du ärnar slå dig på opposition, så sitt hemma, min turturdufva, och opponera dig mot råttorna, som åto sig tvärt igenom vår sista ost, men försök aldrig att vara af någon annan tanke än din mor!"

"Hvarför icke det, mamma — det är så ledsamt att ständigt . . ."

"Hvad, kommer du ännu en gång fram, du lilla palsternacka, du lilla impertinenta papegoja, du lilla knyte, du lilla sol-ros . . . ta mig sju böflar, Jolli . . ."

"Se så, se så, mamma, låt oss förblifva vänner — jag måste väl ännu alltid vara 12 år!"

"Bra, min flicka . . Du sof lite på vägen, och när man är sömnig . . ."'

". . då är man icke vaken — ack, hur god mamma är, som inser det!"

Vid slutet af dessa ord framkom ur innandömet af den bruna kuren en lång smärt flicka, som såg ut att ha fyllt sina 17 år, ehuru hon ej hunnit mer än till 15 och ett halft.

Och hela denna unga flickas varelse var frisk som en morgonvind.

Kinden, en glödande törnros på brun botten, visade en liten grop af det slaget som — enligt gamla roman-stilen — är ett misstänkt tillhåll för de skälmska kärleksgudarne. Näsan hade väl en liten oförlåtlig sträfvan uppåt, à la Lisette, men den såg så treflig och smånäpen ut, der den såg sig om i vädret, att man gerna förlät att den kunde hafva tagit sig oförlikneligt väl ut i en kammarjungfru-rol. Och

munnen, liten och rubinröd, lät vid det glada leende, som så ofta öppnade den, se en rad, om just icke de finaste små perlor, så en rad friska hvita tänder, sådana som bondflickorna bestå sig.

Ändtligen egde mamsell "Jolli", hvars porträtt vi här målat, ett par ögon svarta som moderns, men i stället för de moderliga ögonens barskhet låg i Jollis en munter frimodighet, blandad med en okonstlad naivité.

Det är nu klarligen upplyst att flickan hörde till det intagande slaget; men icke förty gjorde hennes klädsel att hon fått en olycklig anstrykning af löjlighet.

Hon var nemligen ännu klädd i kort-kjol och mamelucker, utvikt remsa kring halsen, förkläde med kors-rimsor öfver axlarne, och hade långa hårflätor hängande nedåt ryggen.

Denna kostym skyldes väl för ögonblicket af hennes lilla kappa, men sedan gubben, förmedelst vår frus ljudeliga "hör hit någon der", kommit under stallets tak, och fruntimren under gästkammarns, blef denna påfallande omständighet i hela sin brist synlig.

"Huru långt", sade frun talande i dörren emellan gästkammaren och gästgifvarestugan, "är det härifrån till Tjustorp?"

"Sju fjerdingsväg!" blef gästgifvare-mors svar.

"Är det spordt om öfverstlöjtnantens är hemma?"

"Åtminstone ha de ej rest förbi vårat, se'n de i somras kommo hem ifrån långfärd."

"Godt . . gif oss nu två koppar kokt mjölk och lite varm potatis, som jag ser här fins."

Efter dessa order drog sig vår fru tillbaka in i kammaren.

Jolli stod framför husets bästa klenod, en gammal spegel, stor nog att visa henne sin figur.

"Hvad gör du, Jolli?"

"Jag gråter."

"Hvarför det då?"

"Se på mig!"

"Än se'n?"

"Man skall skratta"

"Så mycket bättre!"

"Så mycket sämre, mamma, ty jag *är* ändå mer än 12 år."

"Ja, du är den fattigaste bland alla fattiga mamseller!"

"Långt hellre ville jag — liksom förra året hos tant Wärning . . ."

". . jag vet — heta Julia, vara stor, gå med höghalsad klädning för den kära blygsamhetens skull, och vid bobinan och strumpsocken jäspa takten till tants spinnrock och uppmuntrande sång:

Spinn, spinn, kär dottern min,
I morgon kommer friarn din!"

"Ack, mamma", utbrast Jolli skrattande, "värst var att

Dottern spann och ögonen rann,
Men aldrig kom den friarn fram."

"Hå hå, mitt hjertegryn, ha vi redan börjat tänka på friare — men det slå vi totalt ur hågen!"

"Huru så, mamma?"

"Tills vidare, min lilla steglitsa! Nu måste du vara en liflig yrhätta i slyngel-åren, ty du bör en gång lära dig begripa, att om vi skola hoppas bli välkomna och qvarbjudna . . ."

". . hos min unga vackra tant, så får jag icke bjuda till att ännu vilja gälla något — det der har mamma sagt mig."

"Och så blir det under rolen af en "icke uppvuxen" flicka lättare för dig att visa alla dina konster och små behag."

"Det tror jag icke."

"Men jag tror det. Huru skulle du som stora fruntimret kunna ge dig till att inför hela sällskapet dansa kachukan, masurkan och hvad allt hela bråten heter som du i fjol lärde dig af dansfrun!"

"Åh, det ginge visst an, mamma, eftersom jag dansar bra."

"Så kunde du väl åtminstone icke lyfta stolar på rak arm, hoppa genom tunnband, klä ut dig till spåqvinna, julbock, Lucia .. och alla de der tokerierna, som du plär roa vårt värdfolk och deras gäster med."

Den unga flickan sänkte hufvudet.

"Jag säger dig, Jolli, att du har ingen annan utväg än att vara barn, tills vi finna något bättre! Först och främst har jag icke råd att låta dig bli stor ännu — hvar i herrans namn skulle vi ta toalett ifrån! Och, för det andra, menar du att Honorine, som är så firad, vill ha nästan ett slags medtäflerska? En liten rolighets-makerska deremot — en fattig slägting utan pretentioner, som niger till golfvet för hennes aflagda klädningar och sjunger jubelsånger för en ny hatt af hennes gamla — en sådan, som kan förkorta höstaftnarne, blir kanske välkommen, helst som du till det öfriga har din sång och dina kortkonster."

"Men, mamma, om vi upphörde att resa så här från den ena slägtingen till den andra, från den ena bekantskapen till den andra land och rike öfver..."

"Hvad skulle då bli af — sitta hemma i stugan på mon och svälta till döds med gubben?"

"Åh nej, jag tänkte att ifall jag toge kondition ..."

"Tackar ödmjukast — på det sättet vore *du* bergad, men jag och gubben . . ."

"Om mamma sålde . . ."

"Tyst, din dumma palsternacka – skulle jag sälja gubben, salig far dins älskling och det enda jag har efter honom, utom det här skärpet!"

"Kära, kära, mamma!"

"Din enfaldiga rofva, din elemenskade näktergalsunge, rättnu blir jag arg!"

Det var, såsom man ser, denna aktningsvärda mors vana att låna sina smek- och vredes-titlar från såväl djur- som växt-riket.

Jolli tordes ej mer försvara sig.

"Om salig Stureson hört dig, skulle han ej mera velat kännas vid den dotter, som proponerat att sälja hans häst!"

"Mamma, jag menade ju så väl: jag tänkte . . ."

"Nå, hvad tänkte du?"

"Jo, att mamma ensam kanske kunde lefva på min lön."

"Ba, lön — 25, högst 30 riksdaler på halfåret . . och jag skulle ta dina styfrar! Då vore det väl bättre att jag sjelf toge en råttare-plats."

"Mamma, mamma skulle stå under någon!"

"Än se'n — det blefve väl andra som stode under mig . . . Men lika godt, det här lifvet har jag nu fört, alltsedan jag blef enka, det vill säga i 10 år, och du vet väl sjelf om jag får feber, då vi legat hemma ett par månader och ätit upp det vi fört med oss."

"Nå, så låt oss då i guds namn fara fort med vårt lif! Men nästa år måste jag ju gå och läsa, och sedan . . ."

"Sedan?"

". . får jag ju heta Julia i stället för Jolli, och slippa gå i kort-klädning och mamelucker, när det faller mamma in?"

"Du är för ung ännu, mitt bi, att läsa fram dig för presten."

"Ah, mamma, mamma!"

"Se så, låt oss nu se hvad klockan är . . . aha, 10 . . . nå, om en timma fara vi — och så lunkar gubben fram till 3 eller högst 4 . . . Det var bra att vi klädde oss färdiga i morse: det är så beqvämt att slippa göra om det."

"Jag känner mig helt generad jag! Det är nu öfver år och dag se'n . . ."

"Hör på, Jolli, om mameluckerna i ord eller anspegling nämnas en gång till, så retar du mina fingrar . . . Var menniska nu, din lilla hexa, så skall jag proppa i dig några notiser, som det kan vara godt att känna om vårt tillkommande värdfolk."

Jolli trodde att hon kände det mesta, som kunde sägas henne, men för att blidka sin mor satte hon på sig en helt intresserad och tacksam min.

Men nu kom potatisen och den kokta mjölken, och våra damer började med stor aptit sin enkla frukost.

2.

NOTISERNA.

"Jo, ser du, Jolli", sade fru Stureson — i det hon med en blick af saknad sköt tillsammans skalen efter den sista potatisen — "öfverstlöjtnanten och Honorines mor voro kusiner, och . . ."

". . och mamma, såsom en född fröken Helleding, var kusin till dem båda."

"Just det ja; och i min ungdom . . ."

". . då mamma kallades 'stolts Walborg' och 'skön Walborg', och kornett Helleding låg bunden vid sin tillbedda kusins fötter . . ."

"Tyst, tyst, slå aldrig på den strängen, du lilla natt-uggla! Men tag dig ändå historien till varning och se hur det går, då man är fattig, ty när den unge kornetten snart blef löjtnant, var löjtnanten icke den, som mer än öfverstlöjtnanten ville ha en hustru utan hemgift."

"Sade han mamma det?"

"Ja, så som sådana saker kunna sägas: 'Jag ville ge mitt lif för din kärlek, men jag kan icke uthärda att se dig med mig utarmad i fattigdom', m. m."

"Men pappa var ju också en fattig militär, och ändå var mamma 35 år, när mamma gifte sig med honom."

"Ja, men min salig kapten visste hvad jag var värd! Under hans första barnlösa äktenskap hade jag skött hushållet i elfva år."

"Och när då den sjuka hustrun dog, friade han till den friska och hyggliga husfröken."

". . och blef lyckligare än han förut varit — så sade han åtminstone. Men skulder, sjukdom och fattigdom gör ett bart hus. och sådant blef det också, fast jag höll ihop det till hans död."

". . hvarefter mamma endast hade qvar vår lilla stuga på mon . . ."

". . och gubben, vet jag."

"Ja, gubben, som efter den betan troget dragit oss omkring i trillan från gästning till gästning tre månader här och två månader der, o. s. v."

"Sämre kunde vi haft, om jag icke lyckats rädda honom . . . Men när han är död en gång . . ."

"Åh, lilla mamma, låt oss ej tänka på något så sorgligt ännu! Det var ju om öfverstlöjtnanten vi skulle tala."

"Alldeles, ja! Han förblef ungkarl och glömde mig, och många efter mig, ty alltsom han steg i graderna, så steg han också i pretentioner och blef allt styfvare i hågen. Men ehuru han såg manhaftig ut och förde stat med gud vet hvad, hördes ändå ej af att någon arftagerska fastnade på kroken. Ändtligen ärfde han Tjustorp och ändå något mer till, och så uppträdde han som friare till Honorine, hvilken sjelf just icke hade mycket mer än sin skönhet och sitt nobla sätt att vara."

"Men det var ändå ett underverk att hon gaf honom ja!" inföll Jolli. "Han var väl då bortåt 48 eller 49 år, och hon icke mer än 18."

"Ja, visst var det konstigt, och jag tror att saken hade sina sidor."

"Sades det ej att hon gynnade sin kusin, baron Sixten H.?"

"Åh nej, det hade ingen grund. Hon är icke så skapt att hon älskar någon viss; men det troddes, och det tror också jag, att det förtröt henne att Sixten icke kunde vänta längre än 3 år på hennes svar. Han hade friat till henne alltsedan hon var bara 15 år gammal."

"Hvarföre kunde han ej vänta då?"

"Kors, han tröttnade och gick så åstad och friade till en fröken i Nerike; men det tog slut, och när han kom tillbaka, hade öfverstlöjtnanten, som tyckte tiden vara gynnsam för honom, med modern på sin sida huggit sig igenom alla svårigheter. Honorine hade hållit af honom förut — hon är så slägtkär — och eftersom han var en hederlig karl, med förmögenhet och allmän aktning, och hon var ledig till hjertat, samtyckte hon, och väl var det, ty straxt efter bröllopet blef hon både moder- och faderlös."

"Och nu säga alla menniskor, mamma, att hon är lycklig med sin öfverstlöjtnant."

"Ja, och jag tror det. Honorine var alltid så förnuftig . . . Men nog ville hon vara främst som flicka alltid, och nog vill hon väl ses framför andra äfven som fru, gissar jag."

"Tycker ej mamma, att det är underligt att vi ej kommit på den idéen att resa dit förr?"

"Åh, det är så lång väg; och dessutom hade det ej heller blifvit af *nu*, om jag vetat något annat ställe.

Men vintern stundar till och vi voro ju nödsakade att hitta upp ett, som gör runden längre, annars . . ."

". . händer det till slut att man visar af oss!" skämtade Jolli.

"Ja, ja, sådant kunde ha händt, och derföre blef jag tvungen påminna mig hvad öfverstelöjtnanten — då vi för två år sedan träffades hos majorens på Kråksta — sade till mig: 'Nå, kusin, orkar ej gubben till Tjustorp?' Visst var det annat språk än i fordna dar, men bjudningen var väl ändå ärligt menad, hoppas jag."

"Det hoppas jag också, mamma, och jag mins att Honorine, då jag för flera år sedan såg henne, var mycket god emot mig."

Och nu blir hon än bättre, när du har så många små talanger, som falla sig behagliga under sällskapslifvet på landet. Låt oss gå igenom programmet, min lilla primadonna . . . Först och främst . . ."

"är jag en annan Esmeralda, som kan dansa, hvar man vill, ute och inne — ack, ack, om jag bara hade mig ett par kastanjetter!"

"Öfverdrif icke dina önskningar, min lilla tusensköna! Du har en cittra — hvilken godhet af moster Eva på Kråksta att skänka dig den!"

"Åh, hon kunde gerna haft råd att köpa mig en gitarr! Men jag knäpper ändå min gamla cittra till ballader, krigs-marscher och kärlekssånger — jag har allehanda kram på min repertoar."

"Cittran var således n:o 2."

"Vidare — n:o 3 — har jag stor talang att spå i kort och kaffe och läsa i hand."

"Och då du tar din lilla zigenar-drägt, som vi gjorde till den stora syrprisen på Säfveholm för moster Malla . . ."

". . ja, då narrar jag folk att både gråta och skratta vid mina rörande lefnadsskiften."

"Och efter n:o 4 har du dina eqvilibristiska öfningar: att hoppa öfver bänkar, bord och utspända tåg."

"Och n:o 5: mina herkuliska bragder: lyfta stolar på rak arm, stå på *en* fot, *en* hand, och så vidare."

"Åh, det är redan mer än nog — och de skulle vara bra kinkiga, om de ej funne sig belåtna med hvad du kan producera, isynnerhet när det lägges till att du kan sladdra lite i hvart, att vi föra med oss många historier och anekdoter och att du slutligen sjunger den splittspångande nya visan af den der stackars förryckte poeten, som hustrun reste ifrån. Det händer nog att den icke är känd i orten. Hur var det nu igen:

O, Liliana . . Juliana, min dröm i tyngda natten . . ."

"Åh nej, mamma, icke var det så, utan:

O, Lilia, om du hör i tysta natten
En röst, som hviskar vid din hufvudgärd!"

"Nå ja, det var ju ändå i samma väg . . Men den här potatisen måtte ej ha varit af den riktigt goda sorten — den söker mig så."

"Vid dessa ord rodnade Jolli.

Det var klart att den stackars flickan gaf orden en särskilt betydelse.

"Icke får mamma nu sin kolik?" sade det stackars barnet tvekande.

"Jo visst f-n är den kanaljen ute igen — se så, gå efter flaskfodret med malörtsdropparne, min siska, och tag också hit ur tinan en af mina cigarrer . . Om jag icke hade haft dem att tillgå ibland, skulle den fördömda koliken knäckt mig länge se'n."

"Men, söta mamma . . ."

"Huru nu, din stork-unge, vill du låta din mor förgås i sina plågor? Gesvindt bara — du vet om jag tål skämt!"

Jolli hade ingen annan utväg än att lyda.

Flaskfodret och "tinan" kommo fram; och sedan den manhaftiga frun i flera omgångar kurerat sin kolik — något, som ej gjorde ringaste annan verkan än den åsyftade, nemligen att hon blef frisk — togs gubben ur stallet, och våra fruntimmer fortsatte sitt tåg.

Omkring en fjerdingsväg från gästgifvaregården vidtog en stor hed, och på andra sidan denna reste sig en långsträckt kedja af skrofliga fjäll, så mörka, dystra och hotande, att Jolli helt bekymrad anmärkte att det ändå i det hela var bra svårt för tvänne fruntimmer att resa ensamma genom alldeles obekanta trakter.

"Fy, din hare, är du rädd?" sade fru Walborg, som skrattade åt en sådan känsla, hvilken var helt och hållet främmande för henne. "Menar du icke att jag är så god som två eller tre enfaldiga skjutsbönder!"

"Men om det funnes röfvare . . ."

"Än se'n — hvad skulle de ta ifrån oss? Mina kolik-droppar, min tina och min pastilj-påse."

Vid de sista orden slog fru Walborg ett glädtigt och förtroligt slag på den förutnämda improviserade tofsen i res-skärpet.

Jolli besvarade ej sin mors munterhet: hon till och med vred sig en smula föraktligt åt sidan, då modern nu — fällande tömmarna för att en stund låta

gubben ha sin frihet — öppnade påsen och tog sig en "pastilj."

Hade fru Walborg Stureson rest till sjös, i stället för till lands, skulle ingen af matroserna tyckt illa om hennes grannskap, såvida hon visat den vanliga svenska spandersamheten.

Emellertid ville den gråhöljda höst-solen ej skina upp öfver de allt högre stigande fjälltopparne: tvärtom satt hon der lik en sömnig matrona, hvilken från högsätet är tvungen att bevaka sina styfdöttrar.

Ändtligen var heden slut, och nu skulle gubben åter pusta och hemta krafter, innan han tog i håll med backarne.

"Lyft på dig, Jolli — min rock sitter fast . . . Pro, gubben — nu kommer matmor med brödet."

Och matmor kom med tre eller fyra torkade brödkanter. Detta var det sista af gubbens "förning."

Men hvad salig kapten Sturesons gunstling icke fick i lekamlig föda, erhöll han i smekningar.

Fru Walborg strök sin bruna kind mot gubbens svarta hufvud, hennes händer klappade hans hals, och ömma smeknamn, hvarvid gubben högt och muntert gnäggade, ljödo utan uppehåll i den tysta mörka trakten.

"Kära mamma", bad Jolli, "låt oss i guds namn ge oss i väg — vi draga skymningen öfver oss innan vi komma fram."

"Nå, nå, nå . . så, så . . skall snälla gubben börja lunka igen . . . gubben, trogen, öm mot matmor . . så så, icke få de väl jägta gubben!"

"Mamma jag bedyrar . . ."

"Tyst, din anka . . . Sätta vi på grimman nu då . . . pro, stanna — matmor känner sig också sugande."

"Ack, herre gud!" Jolli knäppte ihop händerna: hon vågade ej mer.

"Skjut på dig då och sitt icke så pösande som ett kålhufvud ... Åhå, gömmer du undan malörtsfodert, mamsell, när koliken kommer öfver din mor ... Ah ... moster Elsas recept-droppar stärka helsan .. Nå, nu äro vi färdiga ... Sätt i gång, gamlen!"

Och gubben satte i gång och trafvade snällt på ännu en fjerdingsväg. Men här — midt emellan två granit-väggar, visst icke lodräta, utan med utskjutande spetsar, hängande den ena öfver den andra — stannade han tvärt.

"Hvaba, gubben — hörde du icke att brödet var slut!"

Fru Walborg tog för effektens skull en myndig ton, men gubben gaf genom en istadig ryckning på hufvudet tillkänna att han ej var sinnad bry sig om någon annans vilja än sin egen.

"Hvad tusan", utropade fru Walborg, förundrad öfver en händelse, hvilken alltifrån hennes och gubbens första bekantskap aldrig egt rum, "hvad tusan, jag tror att hästen blifvit förtrollad ... Så, gubben — hopp, hopp då!"

Fåfängt tal ... gubben rörde sig ej ur stället.

"Usch, hvad detta var otäckt — det är visst något som skrämmer honom?"

Jolli sträckte sig utom kuren och långt framåt sidan.

I detsamma gaf hon till ett anskri.

Ett hufvud med vildt och ovårdadt hår stack upp emellan tvänne mossiga fjällspetsar och ett par ögon, som förefölla Jolli att lysa likt bergkungens, kastade sina gnistor på henne.

"Herre gud, mamma, se då hvilken besynnerlig menniska står deruppe!"

Fru Walborg gaf ej annat svar än att hon gjorde sig färdig att stiga ur sitt obeqväma åkdon. Men innan hon fått upp de tillhårdnade läderknäppena, kom någon — tydligen en karl — springande bakefter dem. Och nu syntes i förbifarten ett friskt rödblommigt ynglinga-ansigte, och ett par välvilliga läppar yttrade:

"Ni ser icke ni, godt folk, att hästen ej vågar sig fram för det hvita korset i rishögen derborta."

Och tagande gubben vid tygeln, förde ynglingen honom helt prydligt förbi det farliga stället, hvilket fruntimren ej ännu kunnat se, emedan en invikning i fjället borttog den tills de hunnit några steg längre fram.

"Tack för tjensten, unge herre!" sade fru Walborg och nickade ogeneradt åt ynglingen, som nu helt artigt aflyftade sin mössa och visade en liten vacker skog af ljusa lockar.

"Ack, så god ni var!" sade Jolli, och hennes skälmska blick, hennes näpna glada min bringade en rodnad på hennes unge, men store och starke beskyddares kind.

"Det är så", sade han "att detta ställe icke är väl kändt. För några år sedan blef här ett mord begånget, och högen der gömmer minnet."

"Hu!" hviskade Jolli och kastade en förstulen blick åt klyftan, der det vilda ansigtet visat sig.

"Är herrn hemma här på orten?" utlät sig vi-are fru Walborg.

"Icke så alldeles, ehuru . . ."

Nu hördes en hvissling — gud vet hvarifrån, men troligen var det en signal åt den unge mannen.

Att dömma af uttrycket i hans ansigte, syntes han likväl ej rätt nöjd att så tvärt afbryta den nyss gjorda bekantskapen. Men huru som helst härmed bugade han sig genast till afsked, och försvann bakom de resande damernas åkdon.

"Sådant litet roligt äfventyr!" sade Jolli.

"Strunt", svarade fru Walborg, "jag önskar inga fler jag."

Inga fler mötte dem heller. Och då gubben sent omsider nalkades Tjustorp, gick han så ceremoniöst och värdigt som någonsin en prestaf framför en likfärd.

Sedan fruntimren lemnat fjällryggen — omkring tre fjerdingsväg från deras mål — hade de kommit in i ett landskap, hvars ovanliga skönhet aflockade till och med fru Walborg (som eljest icke var mycket känslig för sådant) ett och annat betydelsefullt "hm!"

Den ena lilla insjön efter den andra, väl tjuge till antalet, framstack under deras färd, och hvar och en hade sin egen verld af skog, dalar och kullar, der kolonier för får och getter blifvit anlagda. På några funnos dock ej andra kolonier än de, hvilka kanske varit der alltse'n första skapelsedagen och som slagit upp sina rörliga boningar bland trädens grenar.

Den allvarsamma skogstrakten bakom de idylliska sjöarna, de rika ängarne och de park-lika dalarne gåfvo en ännu bjertare karakter åt den nya nejdens mjuka skönhet, en karakter, den icke ens oktober-dagens dimma mäktade förstöra.

Sedan våra resande till sist genomfarit en lång dubbel-allé, stannade gubben framför ett par höga grönmålade portar.

Dessa portar ledde in till en gård med smakfulla plantager, och öfver plantagerna höjde sig en reslig byggnad af ett likväl mera intagande än vördnadsbjudande yttre — det var helt enkelt en elegant herregård.

Nedanför den stora cirkelformiga stentrappan stod en man ifrigt sysselsatt att dressera en hund.

"Kors!" skrek fru Walborg till.

"Hvem är det då, mamma?"

"Baron Sixten, vet jag!"

"Nå, det passar ju bra det — om öfverstlöjtnantskan har sin unge älskare här, så får nu öfverstlöjtnanten sin gamla älskarinna."

3.

NÅGOT OM QVINNOR I ALLMÄNHET OCH EN ISYNNERHET.

Om det gör själen godt att hvila vid ett rent och vackert landskap, hur mycket bättre befinner den sig ej när den får göra halt i midten af den boning, der en ren, en lika mycket till sitt inre som till det yttre vacker qvinna styrer med en spira så mild, att man knappt märker att den styrer: man märker blott att dit den sträcker sig, der uppenbaras detta onämnbara, aldrig köpta behag, som kallas trefnad.

Huru stort — fastän det ofta nämnes ringa — är ej qvinnans kall, hvarje qvinnas, om hon mäter och uppskattar sina krafter efter en bättre måttstock än den, som hon ofta nog sjelf tycks sinnad att följa.

Det har mycket talats om inskränktheten af hennes ställning och rättigheter; och hvilken är likväl, i vissa fall, mera fri än hon, just genom skyddet af sin svaghet och sitt så kallade beroende!

För allt det myckna onda, som en djerf, listig eller lättsinnig qvinna kan föröfva inom sin krets, och

långt utom den, finnes sällan någon åklagare, ty hon bullrar ej som mannen.

Visserligen fins för dem båda opinionen, som ofta åtager sig att vara på en gång anklagare, domare och bödel — men hur föränderlig är den ej tillika!

Samma qvinnliga idol, som den i dag dyrkat, krossar den i morgon och upphöjer åter igen i öfvermorgon, allt efter som vinden under seglatsen öfver lifvets flod rymt *i* idolens segel.

Och då säger man:

"Ack, herre gud, det var väl icke så farligt heller! Ingen känner de närmare omständigheterna — dessutom: hvart vill man hän med en stackars svag qvinna!"

Låt nu mannen försöka att göra hälften af den skada, det onda, som en qvinna i sin svaghet föröfvat, och man får höra huru det låter . . ty han är stark, han!

Gud tröste oss likväl för männernas styrka — den har ofta knappt nog skenet, när det gäller, att segra i striden med en qvinna. Men lika godt: de ha ändå titeln af — herrar.

Det är således icke frihet som fruntimren sakna — kanske gör vid somliga tillfällen just öfverflödet deraf att den leder till missbruk.

Vi skola ett ögonblick stanna vid den unga flickan.

Låt henne vara född med anlag till det goda — och i hvilken ung själ finnas ej dessa anlag, om de vårdas — skall väl den stora friheten i föräldrahemmet vara hennes lycka, skall den bilda henne till en värdig maka, en värdig mor, evigt de tvänne förnämsta beståndsdelarne af hennes kall på jorden?

Kan man härtill svara ja, när man ser en mängd unga flickor — i stället att sparsamt njuta af nöjet så-

som en angenäm förhöjning åt arbetet och lifvet inom den husliga kretsen — rastlöst jaga och jagas från förströelse till förströelse i en oupphörlig kretsgång?

Utmattad af baler och nattvak, förmår den unga flickan under dagens lopp knappt tänka på något mer än sin nästa toalett: gäspande och likgiltig betraktar hon de göromål, i hvilka hon för syns skull någon gång måste deltaga, och instämmer af hjertat med den svaga mor, som säger:

"Ack, kära du, bry dig ej om det här! Dansa och roa dig, medan du kan få — det kommer nog din tid!"

Och så dansar och roar hon sig, tills hon matt, lik en lutande lilja på sin stängsel, fäller hufvudet och förnimmer — att "hennes tid är kommen."

Men när hon då finner hur föga beredd hon är för det ansvar, man vältrat på hennes skuldror, tager hon sitt parti och blir . . antingen en hustru, som anser sig vigd vid societetslifvet i stället för sin man, eller en hustru, som med trög och kall undergifvenhet fogar sig i sitt öde, tiger, gäspar, och släpar, gör sig till slaf i sitt eget hus och föder upp sina döttrar på det att också de i sin tur måtte ha "roligt i ungdomen."

Men om trefnaden, sällheten, den outsägliga hemligheten af ett paradis inom hus, der man, hustru och barn bilda ett tjusande helt, derom vet hon lika litet som hon, hvilken lefver blott för och i societetsverlden.

I äktenskapet åter blir qvinnans frihet en följd af de nya förhållandena.

Är hon född med en sjelfmyndig själ, skall hon taga denna frihet, om hon icke erhåller den i gåfva. Är hon född med en omyndig själ, blir det henne godt

att bero. Är hon åter född med en af dessa oroliga själar, som i dag vilja herrska och i morgon beherrskas, eller med en af dessa martyr-själar, hvilka känna en vällust i att kunna säga: "Herre, du ser hur jag lider, hur tåligt jag bär mitt kors", så skall hon äfven i dessa fall taga ut sin rätt och gå i bredd med, på sidan om eller efter mannen, alltsom henne bäst är.

Må detta sednare icke förstås så, som skulle vi för vår del hysa en så öfverflödig misskundsamhet med männerna att vi ville fördölja det de — det vill säga många — ega talang att pina alla dessa särskilta slags själar på det mest genialiska och omvexlande sätt. Vår mening är helt enkelt att förtydliga en sak, den man allt mer och mer vill göra otydlig, den nemligen, att qvinnan redan är ett h e l t, så vidt det öfverensstämmer med hennes bestämmelse som h ä l f t. Och alldenstund hon icke röner någon lust att motstrida denna bestämmelse, så synes ingenting säkrare än d e n utvisa gränsen för hennes emancipations-bana.

Men här förbinder sig hennes lif som hustru med flickans förgångna. Hur stor vigt ligger ej derföre på det bruk, som hon då gjort af sin frihet, hvilka idéer hon haft, efter hvilka grunder hon lefvat!

Har hon åter uppfostrat sig sjelf — ett slags uppfostran, som är mer vanlig än man skulle tro — så blir hon hvad hon kan, hvad exemplet, förhållandena och de öfvervägande goda eller onda anlagen göra henne till.

En "exemplarisk" tant hade åtagit sig Lilias uppfostran, d. v. s. att denna tant tillät flickan lefva i sitt hus, utan att likväl hon (tanten) störde sitt lugn genom något slags granskning, och dock anade hon

möjligtvis att en liten demon frodades under hennes patenterade engla-vingar.

Honorine, vår andra hjeltinna, utgjorde ett annat exemplar på sjelf-uppfostran.

Hon hade lefvat under skyddet af en mor, som dansat till brudstolen och som på andra sidan denna ej sett annat än ett kaos af slafveri, i hvilket hon ännu arbetade i sin anletes svett, då dottern redan växt upp och, skickad från bal till bal, från brunn till bad, ständigt hörde den visa sentensen: "Dansa, roa dig, medan du så kan få, kära Honorine — det kommer nog din tid!"

Liksom Lilia var Honorine begåfvad med ett ljust förstånd, en fin urskillning. Den ena kunde ej lefva af blott helighet, den andra ej af blott nöjen, utan att göra iakttagelser: och bådas iakttagelser föllo på de närmaste föremålen.

Lilia föraktade sin tant, Honorine beklagade sin mor.

Tusenfallt lycklig den dotter, som med kärlek och tacksamhet kan minnas en mors ömhet, lärdomar och råd, minnas det lärorikaste, det herrligaste af allt: hennes exempel!

Bägge de unga qvinnorna hade en gemensam önskan: oberoendet.

Men hur omätligt skiljaktig var ej anledningen till denna önskan!

Lilia var angelägen om att öfva sin anade makt på ett bestämdt föremål; hon ville vara tillbedd, hon ville intaga genom hvarje konstgrepp, för att alltid få herrska.

Honorine deremot, som under den eviga dansjagten lyckligtvis, i motsats med de fleste andra, blifvit upptröttad på så väl denna som all den tillbedjan, hon derunder och deremellan rönt, Honorine hade ej

funnit någon att älska; men som hon såg att öfverstlöjtnanten, ehuru en äldre man, verkligen älskade henne, gjorde hon ett förstånds-val, ty hon föredrog en måttlig och hvardaglig lycka framför ovissheten af den, som hon lik alla känsliga qvinnor anade, äfven utan att ha sett en skymt deraf.

Väl kunde Honorine, och derpå tänkte hon också en gång, ha gift sig med en af de fjärilar, som svärmade omkring henne, men vid en närmare besinning föreföllo henne alla dessa fjärilar enformiga, och hon smålog hellre åt öfverstlöjtnantens ryttar-galanteri, än hon gäspade vid en ung älskares vattenaktiga kärlekskram.

Med en känsla af obeskrifligt lugn tog hon sitt nya sköna hem i besittning, och af sin fulla själ tackade hon honom, som i denna själ nedlagt förmågan att hjelpa sig sjelf och gå ren ur den skärseld, hvari hon lefvat. Och hon gjorde ett heligt löfte att, om det behagade Gud att anförtro henne det heliga moders-kallet, hon skulle söka fullgöra det på ett helt olika sätt mot det, hvarpå hon sjelf sett det fullgjordt.

Honorine qvarlemnade utom äktenskapet hvarken någon intressant passion, hvilken det på samma gång varit henne en pligt att glömma och en ljuf plåga att minnas, eller någon enda sviken förhoppning. Och ej heller tog hon med sig dit någon illusion.

Men vi få icke heller förtiga, hvad läsaren genom den flyktiga bekantskapen med öfverstlöjtnant Helleding redan kunnat gissa, nemligen att Honorine efter sitt giftermål gjort den erfarenheten, att lugnet och den måttliga lyckan just icke äro så fullkomligt tryggade derföre att man gift sig med en äldre man.

Kanske att öfverstlöjtnanten vid 49 års ålder — den tidpunkt, då han för omkring fem år sedan hem-

förde sin unga maka — var en mindre sjelfvisk person än nu. Men säkert är, att han, i den trygga besittningen af en vacker och älskvärd hustru, blott då och då erinrade sig hur omöjligt han en gång ansett det vara att erhålla denna skatt.

Men redan efter andra årets slut upphörde han totalt att förvåna sig deröfver; och sedan han allt mer och mer försänkt sig i sin säkerhet, försänkte han sig äfven i sin sjelfviskhet, ett fult drag, hvilket ofta stack fram, ehuru han gudbevars på sitt sätt hjertligt älskade Honorine, dock icke annorlunda än att han alltid satte sitt jag, sin vilja, sin tanke i främsta rummet.

Äfven Honorine hörde till de varelser, som äro födda med vilja; men hon begagnade sin vilja ädelt, och aldrig annorlunda än i samråd med förståndet.

Bland hela skaran af vänner, som den unga frun egt under sin flick-tid, hade öfverstlöjtnantskan Helleding endast bibehållit tvänne: den ene, hennes kusin och fordne friare — någon "älskare" hade hon aldrig haft — baron Sixten M., en hjertans hederlig karl, som icke, efter hvad man kände, egde mer än två fel (hvarom vi framdeles få tala): och den andra, en leksyster från barndomen, en ungdomsförtrogen, numera en ung enka, fru Adèle von Stern, hvilken icke var i besittning af mer än två dygder, hvarom vi likaledes framdeles få tala.

Dessa båda personer, enkan och f. d. friaren, funno bägge skäl att under några månader af året slå sig ned på det alltid gästfria Tjustorp. Öfverstlöjtnanten såg gerna folk, och hvar och en, som ville underkasta sig att med tålamod afhöra förteckningen på hans göromål och förteckningen på hans rön i landthushållningen, kunde alltid räkna på ett fritt kuvert vid hans bord.

Äfven Honorine såg gerna främmande, och derföre hände sig att Tjustorp, särdeles under vissa perioder på året, liknade en verklig gästgifvaregård.

Närvarande tidpunkt — den oangenäma gråkyliga hösten — var alltid ledigast, och alltså för öfverstlöjtnanten den ledsammaste. Stadsboerne återvände till sina spektakler och soaréer, landtboerne nödgades styra kosan hem för att sköta om sina vinter-förråd; till och med de enskilta ungkarlarne, "löshästarne", månde då draga bort till andra värf, d. v. s. till sådana ställen, der mera nöjen funnos att tillgå.

Men då de andra reste, var det vanligen en som nyss anländt: baron Sixten, den uthålligaste af alla.

Hvad beträffar enkan, hade hon — rik och firad — icke tid att skänka sin vän just dessa månader, ty hon hörde till de dansande damerna. Hon skulle dock återkomma med de första svalorna . . . . .

. . . .

Och nu stå vi vid det ögonblick, då "gubben" med trillan och sina tvänne matmödrar stannade vid porten till den boning, der Jollis talanger skulle göra dem alla till gerna sedda gäster.

Det tycks kanske att, då vi nyss voro i farten att tala om qvinnor och uppfostran, några ord kunnat sägas om den stackars Jolli, hvilken man möjligen antager såsom tillhörande det slags unga flickor, som få uppfostra sig sjelfva.

Men detta var icke händelsen.

Fru Walborg var en qvinna af egna vanor: hon var, så att säga, en nomad-qvinna, och skulle funnit sig vid att med gubben och trillan lefva, bygga och bo på landsvägen, blott hon haft sina små beqvämligheter och nöjen med sig. Men hon var i alla fall en dugtig och redlig qvinna, som inplantade fasta grundsatser och en icke alltför löslig gudsfruktan i sin

dotters unga själ. Framför allt lärde hon henne att icke lita på sina små behag, utan på sina små talanger, och lät henne visligen förstå att hon hade mera utsigt att göra lycka med de sednare än med de förra.

Jolli fick således inga höga tankar om sig sjelf genom modern; och om någon framdeles visade henne den godheten att befria henne ifrån sitt närvarande zigenarelif, skulle hon utan tvifvel blifva en den gladaste och tacksammaste hustru, ty det var ändå bra ängsligt att gå i mamelucker, dansa masurka och heta Jolli hela långa lifvet igenom.

Och ändtligen skulle Jolli äfven bli en arbetsam hustru, ty bland fru Walborgs första grundsatser var den, att ej ligga någon till last, som man ej kunde vedergälla genom sitt arbete.

Det kan låta bedröfligt, men på det hela är det sant, att Jolli blef bättre uppfostrad på landsvägen än mången blifvit det i pensionen och salongen.

Men nu är det billigt att se till det gubben och hans sällskap komma under tak, ty af hvilken känsla det än härflyter — kanske af Jollis yttrande om den gamla älskarinnan — allt nog: den tappra frun ser sig omkring med en hos henne främmande förlägenhet.

Icke kunde väl trillan fara upp på plantagegården heller — och "de välsignade hundarna, som baron Sixten håller på att dressera, tjuta så starkt att gubbens gnäggning icke hörs!"

4.

GAMMAL BEKANTSKAP FÖRNYAD.

"Det ser f-n så förnämt ut derinne!" muttrade slutligen fru Walborg, i det hon kastade sin allt mer förmörkade blick genom portens ståtliga gallerverk.

"Kanske alltför mycket för oss, mamma — kanske vi hade gjort bättre att . . ."

"Hållåh der!" afbröt vår fru, som nu fick syn på en dräng, hvilken kom gående öfver den på andra sidan belägna stallgården. "Hållåh, min gosse, är du lom-hörd?"

Men mannen var icke lom-hörd: han inställde sig genast; och om han än icke ville eller förmådde undertrycka en viss märkbar förvåning öfver det slags herrskap, som ankommit, visade han sig dock på allt sätt höflig. Och sedan han förtäljt att öfverstlöjtnanten var bortrest, men att hennes nåd, som endast ridit ut, snart skulle komma hem, bjöd han fruntimren att gå rakt fram till byggningen, medan han toge hand om hästen och sakerna.

"Tack, min gosse — du skall ha drickspengarne att fordra af mig!"

Detta var en af de stående artigheter, hvarmed fru Walberg alltid betalte bevisade tjenster af dylikt slag.

"Nå, Jolli, min flicka, se icke bortkommen ut . . . Tag du cittran och tinan, så tar jag sjelf 'apteks-lådan' — den här beskedlige gossen kommer nog efter med kappsäcken."

"Mamma lilla, vi måste ju passera baron?"

"Än se'n — vet du om vi äro förnäma fruntimmer, som på invitation komma i kalesch, eller ett par stackars fattiga slägtingar, som söka gästfrihet, ifall man vill ge oss den, och vända om, ifall man ser surt på oss."

"Men, men . . ."

"Jolli, om du låter frestarn få makt med dig till högmod, så ta mig böfveln, du lilla uppblåsta stockros, sätter jag dig icke . . . Nå, bliga inte så der du och släpp vantarne, min gosse — låt se att du i stället tittar väl till hästen . . . Pro gubben . . farväl med dig . . matmor hittar väl till stallet . . . Nå, mamsell stork-unge, elemenskade lilla papegoja, vilja vi ta cittran och tinan nu!"

Och med flaskfodret på ena armen och i andra handen en stor brun skinnpåse, innehållande toalett-saker, gick fru Walborg i spetsen uppåt gården.

Jolli var tvungen att följa efter, och gud vet om icke en liten tår dervid ville hänga upp sig i den svarta ögonfransen: nog sväljde hon åtminstone en, ty Jolli var djupt känslig för det både ömkliga och löjliga i sin belägenhet.

På andra ställen, der man var van att se dem, der man längtade efter dem och der man icke visade någon förvånad min öfver hvarken gubben, trillan, dem sjelfva eller ens öfver flaskfodret, cittran och tinan, ja, der man kände allt, ända intill pastilje- och

toalett-påsen, der ginge det väl an, tänkte Jolli, men här — här!

Dessa aristokratiska grannlåter och finheter, hvart man vände sig, ingåfvo henne en dödlig ängslan. Det hör till armodets hufvudpinor att, med ovisshet om hvad der kan vänta, inträda i lyxens hem.

För våra fruntimmer syntes i detta ögonblick ingenting förargligare än den "dumma" baronen, som hvarken hörde eller såg, och den "dumma hunden, som skällde och tjöt och tog till arena hela platsen framför den breda trappan.

Ack, ack, ack, der stod Jolli med cittran i handen och tinan, så godt ske kunde, gömd under skyddet af den trånga kappan!

"God dag, baron Sixten! Tack för sist — det var icke i går det!" sade fru Walborg och gaf utan krus baronen ett slag på armen af toalett-påsen.

Baronen for till, och vände sig om.

"Nå, herre min gud, ser jag rätt — salig tant Walborg, lifs lefvande!"

"Huru nu, min käre baron, har jag redan varit död?"

"Kors min själ, for det icke för mig att jag hört det tant dog i fjol . . . nej, nu kommer jag i håg, det var gamla tant Laura . . . Så mycket bättre! Jag hoppas att gubben också lefver . . . Och lilla Jolli — hon har ju, besitta mig, blifvit så vacker att hon tar lofven af sjelfva törnroserna!"

Och baron Sixten, den mest välvilllige och minst högmodige af alla icke blott baroner, utan af alla menniskor under solen, tog fru Walborg i famn och skulle gjort detsamma med Jolli, derest icke modern hastigt trängt sin person emellan.

"Flick-ungen", sade hon, "är väl bara barnet än-

nu, men i alla fall skall jag be att hon i somt får passera för att vara stor."

"Det var så rätt det!" menade baronen . . . "Nå, så gif mig åtminstone handen, lilla mamsell Jolli! Och i värdfolkets namn ber jag er nu vara välkomna, mitt herrskap!"

"Men tror baron att vi bli det?" frågade den unga flickan, i det hon, skjutande tillbaka den besvärliga tinan, räckte fram sin lilla hand.

"Det ansvarar jag för, och vill ni ej tro mig, så se der ett bättre intyg — hvem kommer der?"

Baronens kind, färgad af en hastig rodnad, sqvallrade om att han bevarat åtta års trohet.

Och i sanning – det föremål, som nu visade sig, syntes rättfärdiga ett så ovanligt fall.

Det var den unga herrskarinnan, som, klädd i en mörk drägt och ridande på en vacker hvit häst, i sakta skridt nalkades porten.

En af betjeningen störtade fram för att öppna, men baron Sixten var ännu snabbare, och det blef således han — kanske han just i afvaktan på denna händelse uppehållit sig på gården — som fick öppna porten, emottaga Honorines ljufva småleende och hjelpa henne af hästen.

Ännu stodo våra bägge resande damer i förstugan.

"Ack, mamma, så vacker, värdig och behagfull Honorine är! Kära mamma, skall jag kalla henne tant?"

"Din gås – vill en så ung fru heta tant, tror du! Börja med hennes nåd, så ber hon dig nog säga du."

"Främmande, min bästa Honorine!" yttrade baronen med denna lugna och angenäma förtrolighet, som kan anstå en f. d. half-gynnad, derefter deserterad, hastligen återkommen och till slut afskedad friare, hvilken under kusins-värdigheten ännu håller sig uppe i en fortfarande ynnest.

"Hvem har du då att bjuda på, min gode Sixten?" svarade Honorine i samma ton.

"Ett par gamla bekanta . . salig menniskan tant Walborg, som ännu reser omkring med gubben, och lilla Jolli. Och kära du, eftersom hon nu är här" — baronen sänkte sin välvilliga blick i Honorines sköna ögon — "så var snäll och ta väl emot de stackars qvinnorna! Jag har lofvat dem det."

"Det kunde du också tryggt göra, min kusin, ty du vet nog att jag är ur stånd att bemöta med ovänlighet hvem helst det vara må, som söker gästfrihet på Tjustorp, se'n då en gammal slägting till min mor."

Just som hon uttalat dessa ord, sprang hon upp för trappan, och i stället för det af Jolli befarade smålöjet öfver deras utstyrsel skimrade en tår i Honorines öga, då hon omfamnade sina båda gäster och med en lika enkel som osökt vänlighet förde dem in i den stora gästvänliga salen, der brasan och kaffeservisen väntade den unga värdinnan.

"Ack, välkommen, tusen gånger välkommen, min goda tant Walborg . . . och lilla Jolli, som jag icke mer känner igen!"

Och hon hjelpte dem sjelf af med kapporna och hade redan skickat bort hela packningen — flaskfodret och tinan inberäknade — innan de af denna sanna hjertlighet helt gripna fruntimren det ringaste kommit sig före.

Ändtligen fick fru Walborg målet upp.

"Kära, förträffliga Honorine, alltid dig lik — förlåt att vi så här påfluget komma och . . ."

"Det är ett vänskapsprof", afbröt Honorine, "som vi länge påräknat — och nu hoppas jag å både mina egna och Helledings vägnar att tant låter gubben vintra öfver på Tjustorp?"

"Så skamliga bli vi väl icke heller!" svarade fru Walborg med ett belåtet småleende. "Eller hur tror du, Jolli . . . så säg då vackert hennes nåd att du vill göra ditt bästa att visa din tacksamhet!"

"Åh, jag ser på hennes nåds ögon", menade Jolli, "att hon tror det utan att jag säger något."

"Hennes nåd — ni är bra roliga, mina vänner, som glömmer att vi befinna oss i dubbel slägtskap! Och som du, noga räknadt, Jolli, är alldeles för stor att kalla mig tant, så säg *du* — jag ber dig derom."

"Ack, tillåt mig då att genast få kalla dig så!" utbrast Jolli, i det hon slingrade sina armar om Honorines hals. "Hvilken sällhet, hvilken sällhet, att bli emottagen på detta sätt!"

"Men i himlens namn, kära Jolli, hvarför är du, fullvuxna flickan, klädd på detta . . ."

Honorine rodnade och afbröt. Hon var rädd att såra; hon fruktade att den stackars Jolli bar hela sin garderob på sig, men hon var långt ifrån att ana det Jollis kostym blifvit återtagen i och för denna resa.

Den unga flickan visade emellertid en långt större fattning, än man kunnat vänta.

I en enda blick såg hon att modern bedömt Honorine orätt, och innan fru Walborg hunnit yttra ett enda ord, sade hon helt djerft:

"Jo, ser du, mamma önskade att jag skulle göra min debut — jag tror det heter så — med möjligaste bästa framgång, och som jag har en viss skicklighet

i små sällskaps-upptåg, var jag ock genast redo att kläda mig så, att jag ännu i afton kunde gifva min första representation.'

Honorine betygade sin fägnad, och fru Walborg gaf sin dotter en blick, hvilken uttryckte mer förvåning än förtrytelse; men hon sade ingenting, ty nu kom baronen att hålla fruntimren sällskap, medan värdinnan klädde om sig och utdelade några befallningar för gästernas emottagande och trefnad.

Sedan en liten extra-middag med godt vin och ty åtföljande kaffe behagligt uppvärmt fru Walborgs lifs-andar, kände hon ett stort behof af att se om gubben och derefter ett icke mindre att ostörd få hvila ut på den gästkammare, som blifvit bestämd för hennes räkning.

Denna hvila, hvilken Jolli på förhand visste skulle räcka till aftonen och dernäst från aftonen till morgonen, medgaf den unga damen att under hela qvällen "vara stor", ett privilegium, det hon, oaktadt sina besvärliga manelucker och långa flätor, också sökte göra sig till godo.

Men då nu Honorine förklarade att hon på intet sätt ville gå miste om den utlofvade första representationen, sprang Jolli upp glad som ett barn öfver att man ville se henne som den nya Esmaralda . . . och så elastiska, så smidiga och behagfulla voro hennes rörelser under dansen, att Honorine klappade händerna och Sixten skrek bravo och dakapo så fort han hann.

Öfverhöljd af beröm och blommor — ty baronen skulle hafva plundrat hela fönster orangeriet, om ej

Honorine bett om pardon för sina älsklingar — sjönk Jolli slutligen flämtande ned på stolen; och om det ej varit af en förlåtlig politik att spara, så hade hon visst velat visa alla sina talanger på en gång, men nu fick det vara nog med denna . . .

"Gå din väg, käre Sixten", sade Honorine, då de efter måltiden stigit upp från bordet, "jag har lite apart att tala med Jolli nu i afton!"

Och den värdige baron Sixten, aldrig drömmande om någon olydnad emot sin herrskarinna, och ännu mindre stött öfver att så förtroligt blifva afskedad, tog genast sin reträtt uppåt öfra våningen.

"Kan du gissa hvad jag ville säga dig?" frågade Honorine, så snart de blefvo ensamma.

"Du ville veta", svarade Jolli skrattande, "om jag har något annat än det här att sätta på mig i morgon?"

"Åh, icke just det, men jag hade ärnat föreslå dig att följa med mig hit in."

"Hvart?"

"Kom bara!"

Och den vänliga värdinnan förde sin unga gäst med sig till ett rum, der man, efter hvad Jolli sedan berättade sin mor, höll på att gå vilse i en labyrint af upphängda klädningar.

"Välj, kära barn!" sade Honorine helt moderligt. "Min man har, om ingen annan svaghet, åtminstone den, att oupphörligt skänka mig nya tyger."

"Men . . ."

"Inga men! Jag önskar att vi måtte lefva som systrar. Du skall bli mig en ersättning för min goda Adéle, som jag ej får återse före våren; och således finner du väl att du, undantagandes vid högtidliga tillfällen, icke längre kan nyttja mamelucker."

Vi skola ingenting nämna om Jollis hjertklappning, ej heller om hennes förtjusning och tacksamhet. Hon, som rätt aldrig haft annat än urvuxna, urblekta, urtvättade klädningar ur moster Mallas, moster Elsas och moster Nickas med fleras förråds-kamrar, såg sig nu, då hon på en baktrappa fördes upp till sitt rum, belamrad med hela famnen full af verkliga klädningar, hvilka lätt läto ändra sig efter hennes något smärtare kroppsbyggnad.

Aldrig har väl någon haft gladare och stoltare drömmar än Jolli under denna natt!

5.

MANNEN OCH HUSTRUN. ÅTERKALLADE MINNEN.

Sent på natten hemkom öfverstlöjtnanten.

Han hade icke varit väntad förrän dagen derpå, men han fordrade att alltid vara väntad, när helst han kom, och han blef nu derföre mycket trumpen öfver att icke se något slags uppståndelse.

Visserligen kunde han sjelf hafva tillställt en sådan — det hade han nog gjort förr än en gång — men i betraktande af att Honorine haft en liten syrpris i ordning åt honom på morgonen, och äfven i betraktande deraf att hon i alla fall var en "älskvärd hustru", — öfverstlöjtnantens förnämsta smeknamn — gick han in till sig utan att bringa mer än två eller tre personer i rörelse och utan att ens tala om att väcka hennes nåd.

Men då hennes nåd följande morgonen vaknade och fick höra det hennes man under natten hemkommit så tyst och stilla, blef hon liksom lite rörd af hans artighet och skyndade dess fortare att komma upp och helsa honom.

Men hon hade ej hunnit längre än till förmaket, då öfverstlöjtnanten — som nu icke vidare mindes den föregående dagens syrpris, men väl att man icke suttit uppe och inväntat honom — redan mötte henne med denna morgonhelsning:

"Nå, det är så likt fruntimren att sofva i tid och otid — jag tror min själ icke ni skulle låta störa er, om taket ramlade ned, se'n då deraf att mannen midt i natten kommer hem frusen, krasslig och ruskig! Jag var glad jag att lik en stackars ungkarl, som ej törs väcka sin hushållerska, få smyga till min kammare."

"Bevars, kära Helleding, sådant öde det var!" svarade Honorine, i det hon leende räckte sin man först handen och sedan de friska läpparna, dem han brummande vidrörde.

"Åh, det är sådana öden, som vänta gamla ungkarlar, då de gifta sig . . ."

". . och när de komma hem på en helt annan tid än de utsatt."

"Ja ursäkter ha fruntimren alltid godt om! Ni tänker att det är gjort med det."

"Nå, men säg då, min vän, ville du verkligen att jag, för den endast möjliga händelsen att du kunnat komma hem, skulle hafva suttit uppe hela natten?"

"Prat — jag är en gammal soldat, van att hjelpa mig sjelf utan någon fruntimmers-handräckning."

"Märk nu sjelf hur ädelmodiga fruntimren äro — se, jag låtsar icke ens ge akt på den fint du nu gjorde . . . men det är så männernas sed: icke behöfva *de* svara direkt på en hustrus fråga."

"Hvad då för fråga?"

"Endast den, om du bestämdt önskar att jag sitter uppe alla nätter, då du är borta . . ."

". . och då jag kan väntas hem, bör du väl tillägga?"

"Så lägger jag till det då."

"Och jag svarar dig, mitt barn att jag ingenting fordrar, men att det vore behagligt och hyggligt . . ."

". . om du finge se mig utvakad, blek och vid dåligt lynne komma emot dig? Jo, det vore visst behagligt! Nej, kära Helleding, låt oss komma öfverens om att hustrurna' äro långt liberalare! Har väl jag någonsin fordrat, då jag varit borta och rest, eller tror du väl jag någonsin skall fordra, att du vid ett sådant tillfälle sitter uppe och afvaktar mig?"

"Nå, det var väl också f-n till skillnad!"

"I hvad fall då, du gamle oborstade ryttare!"

Den vackra qvinnan ryckte helt skälmskt i den grånade mustaschen.

"Ah, de fruntimren, de fruntimren, ni är då helt och hållet sammanväfda af list och smek . . . Är jag icke din man kanske?"

"Och är jag icke din hustru — det är jemnt det . . Låt mig nu höra om du haft en behaglig resa?"

"Jag mötes aldrig af något obehagligt, min vän, ty jag vet att bära allting . . . Men något apart . . ."

"Före kaffet, kära Helleding?

"Före kaffet, om du behagar!"

"Nå väl, skynda dig då — jag har brådt att visa det jag har ett par gäster åt dig."

"Gäster, hm . . . det var just om en gäst jag ville tala."

"Aha!"

Honorine fick ett utseende, som tillkännagaf att hon ej väntade sig något nytt.

"Jag måste säga dig, mitt barn, att jag snart tröttnar eller rättare är trött."

"Trött — på hvad?"

"På din gamle älskare, vet jag,"

"Men det bevisar föga tacksamhet — han är dig ju ett behagligt sällskap."

"Tusan dj . . ar ock — han pinar mig, han torterar mig med sin dumma tjenstaktighet . . mot dig, notabene: han är ju din springpojke, din passopp!"

"Fy, min vän!" yttrade den unga frun med en min af obeskriflig mild värdighet. "Är jag den qvinna, som skulle finna nöje i att se någon man så förödmjuka sig för mig!"

"Hm, hm!"

"Åh, du tror icke det! Sixten är min vän, min kusin — jag håller af honom, och jag skall alltid hålla af honom."

"Men jag kör den schåten på porten, jag, om det behagar mig!"

"Kära Helleding . . ."

"Skall jag tåla mig med att se honom år ut och år in sucka öfver dig!"

"Ack, de suckarne äro ej farliga! Han har en gång friat till mig förr än du: jag afslog honom och gifte mig med dig — har då du skäl att bemöta honom illa?"

"Jag har alltid skäl för hvad jag gör. Så länge jag trodde honom i dig blott värdera min hustru . . ."

Nu måste Honorine åter småle.

"Du kan väl förstå, min gode Helleding, att om jag i Sixtens ögon egde några små behag, medan jag ännu var flicka . . ."

"Aha, du försvarar honom, du klandrar din man, du ... Men det är väl fru Adéles vackra lärdomar som ännu sitta qvar, fru Adéle, som midt för sin mans näsa smålog åt tio kurtisörer."

"Se så, se så, min vän, låt mig påminna dig om en sak!"

"Hvad då för sak?"

"Jo, den, att hvad helst som förtretat dig, slutet alltid blir att den stackars Sixten får sitta emellan och dernäst Adéle ... men henne skänker jag dig gerna, ty hon reder sig nog."

"Ja, se sådana der äro fruntimren — älskaren först och mannen sist .. Och du djerfs påstå ..."

"... att du är den bäste värd, den bästa menniska, när du ej är den allra orimligaste ... Och hör på, det är alls icke värdt att du förjagar min gamle friare, ty då blir det jag som får ondt af jalusi."

"Du?"

"Just det — tror du väl att jag vid alla tillfällen, som jag nödgas vara frånvarande, törs lemna dig ensam med din gamla flamma?"

"Hvem knäfveln är det?"

"Otacksamme, har du glömt 'skön Walborg', vid hvars fötter *du* suckat?"

"För sju milioner, är käringen här?"

"Ja, med gubben, trillan och Jolli."

"Besitta, hon är ej mera hvad hon var för tretti år sedan!"

"Men," inföll Honorine — något orolig öfver sin mans sätt att emottaga syrprisen — "hon är dock alltid din fattiga slägting, ett stackars värnlöst fruntimmer, som en gång ..."

"Åh, nämn ej den strunten!"

Öfverstlöjtnanten rätade ut sig framför spegeln. Han hade ännu sina fylliga kinder och sin stora martialiska gestalt. De femtiofyra åren missklädde honom ej.

Ack, hur annorlunda var det ej med hans f. d. älskarinna!

Hon såg väl ännu ut för att hafva varit en ståtlig qvinna, men olyckligtvis hade just allt det qvinliga och behagfulla försvunnit.

"Stackars tant Walborg", återtog den unga frun, "med alla sina besynnerligheter är hon likväl ytterst känslig och ömtålig, och om hon det ringaste märker att hon ej blir väl emottagen . . ."

"Visst knäfveln blir hon väl emottagen — hon är ju min köttsliga kusin . . . Men aldrig någon infam allusion, det vill jag utbe mig!"

"Vi ingå då en ordentlig freds-traktat!" skämtade Honorine, "Jag lemnar din fordna älskarinna oantastad, och du låter mig oantastad behålla min fordne älskare . . ."

Öfverstlöjtnanten började skratta.

". . notabene, tills han sjelf gör uppbrott, hvilket kanske blir snart nog."

"För tusan, det skall han väl låta bli — icke vill jag sitta här ensam med hela seraljen . . . Nå, du är en liten söt hustru, Honorine . . . nog begriper du att jag icke ser ondt på Sixten. Nej bevars, jag hoppas ännu, oaktadt hans 32 år, kunna täfla med honom . . . eller hur?"

"Åtminstone är ditt utseende mera manligt."

"Lilla smickrerska . . . Men uppriktigt sagdt: de der rödblossande kinderna, de der himmelsblå ögonen och hela den hedervärda bondfasonen var just icke att fresta dig."

"Ingen elakhet .. Sixtens utseende är så ärligt och trofast, att hade han icke haft sina två fel . . ."

"Ja så, du ansåg nödigt påminna mig derom. Det är så likt fruntimren att komma fram med dylika lumpna vapen — riktiga fruntimmers-vapen!"

"Hvad är att göra, du gamle knekt, då männerna bli för egenkära . . . Men kom nu ut i salen — vi ha säkert straxt våra gäster der."

Honorines farhågor befunnos alldeles öfverflödiga.

Öfverstlöjtnanten visade sig både glad och artig mot de stackars resande, hvilka också å sin sida gjorde allt för att intaga honom med storm.

Fru Walborg talade om landtbruks-skötseln som om hon varit inspektor i alla sina dar, och lät på ett smickrande sätt förstå att öfvertlöjtnantens rykte var vidt bekant utom hans egen ort, en finhet, den öfverstlöjtnanten betalte derigenom, att han sade sig hoppas att kusin Walborg behagade blifva nog länge på Tjustorp för att sjelf dömma i saken; och att börja med anförtrodde han henne tredjedelen af alla den massa göromål, hvarvid han sjelf måste lägga hand.

Jolli, som lät hela serien af sina "briljanta talanger" denna afton skåda ljuset, blef hugnad med tre famntag, fyra små nypningar i öronen och en väldig kyss, hvarefter öfverstlöjtnanten behagligt strök sig om mustascherna.

Till slut sade fru Walborg, som högtiden till prydnad ej tagit några kolik-droppar:

"Sjung nu nya visan, kära barn, om skön Uliana, som drömmer i natten."

"Hvad är det för en visa?" frågade Honorine.

"Har du ej, bästa Honorine, hört talas om den der stackars poeten Alexis, som hustrun for ifrån. Han lärer ha begrafvit sig som eremit någorstädes, säges det."

"Alexis, Alexis", utbrast öfverstlöjtnanten — "det är ju den der hygglige unge mannen, som herbergerade oss i somras . . . men fruntimren minnas aldrig någonting . . det hör till deras natur att glömma."

"Jo, visst mins jag honom!" En deltagande suck höjde Honorines bröst.

Vid denna suck, som åtföljdes af ett lätt skimmer på kinden, svarade en annan suck från sidan.

Den unga qvinnan vände sig om.

Baron Sixten satt i vrån mellan kakelugnen och soffan, och hans goda blå ögon voro tankfullt fästade på föremålet för hans ungdoms drömmar."

"Sixten", sade hon, "du mins ju efterlysningen, som vi för omkring två månader sedan läste i tidningarne? Den gällde just den stackars poetens oförsonliga maka."

"Ja, bladet ligger ännu i lådan bredvid dig!" svarade Sixten.

"Ack, låt mig se det!" bad Jolli. "Jag intresserar mig så ofantligt mycket för herr Alexis Thurné."

Hon tog bladet, som verkligen fans i lådan, och läste högt följande rader:

"Alldenstund hustru Lilia Thurné öfvergifvit och förlupit sin make, herr Filip Thurné, samt obekant är hvar hon sig uppehåller, varder henne härmed förelagdt att inom natt och år hos besagde sin make sig till äktenskapets fullbordande inställa, så vidt . . ."

"Hu, så rysligt!" afbröt den unga flickan. "Det heter likväl i vigseln att hvad Gud förenat skola men-

niskor ej åtskilja . . . Jag hatar den der fru Lilia, som också är på hvars mans läppar — alla tro på mannens klagan."

"Ja", inföll Honorine, "hans arbeten, hvilka förut knappt voro kända, ha fått en ofantlig afgång, sedan det blef bekant att poeten Alexis och Filip Thurné, mannen, som efterlyste sin hustru — en hustru, om hvilken så många historier voro i svang och för hvars skull han slagit sig från verlden — utgjorde en och samme person . . . Det är en bokhandels-spekulation så god som någon annan."

"Men har du hört sjelfva visan, den han diktat till henne, sedan hon reste?"

"Åh, den har jag väl läst i minst tie tidningar, och äfven det sköna skaldestycket: "Farväl till min dotter" . . . Ack, hvad han är beklagansvärd!"

"Kan den vara att beklaga, som vinner så mycket deltagande?" frågade Sixten långsamt.

"Hvad gör honom ett deltagande, som han ej känner till!" menade Jolli.

Sedermera tog hon gitarren, knäppte några akorder och sjöng med sin friska röst "Alexis' svansång till sin bortflydda maka."

"Min själ, går icke det så bra", hviskade öfverstlöjtnanten fru Walborg i örat, "att Jolli skulle göra sin lycka, om den förryckte eremiten finge se henne!"

"Nå, men, Jolli, hjertandes lilla dufvan, du har ju glömt", föll fru Walborg bjert in, "att berätta om vår eremit, som vi sågo i fjällen!"

"Och den unge herrn se'n, som ledde gubben förbi det hvita korset i rishögen!"

Nu voro Jollis små fantasier med ens i gång. Och hon berättade lifligt hela det lilla intressanta äfventyret, hvaröfver man ännu gjorde sina små kom-

mentarier, beklagande att det icke var den rätte eremiten, då öfverstlöjtnanten nödgades afbryta med förstånds-tankar.

Och nu föll öfver Honorine en störtflod af frågor: om hon sett efter det och det och det, som fruntimren alltid tro ser efter sig sjelft, tills hon skrattande förklarade att det vore allra bäst, om hennes käre man med egna ögon ville förvissa sig om förhållandet, en vink den öfverstlöjtnanten gerna iakttog, emedan det hörde till hans utsöktaste nöjen att titta öfver och i allt.

Sent på aftonen, sedan de andra gått till hvila, klingade från salongen samma ord som Jolli sjungit, men med annat ackompanjemang.

Honorine hade redan förut satt musik till Alexis' "svan-sång", men hon hade aldrig sjungit den för någon annan än sig sjelf.

Det var henne ett heligt minne af den unge skalden, hvilken på samma gång intresserat och förolämpat henne.

6.

BARON SIXTENS TVÄNNE FEL.

Omkring en vecka hade förflutit sedan de sista gästernas ankomst till Tjustorp.

Under första dagarne följde fru Walborg oupphörligt öfverstlöjtnanten på hans vandringar, hvilket vill säga någonting oändligt, ty öfverstlöjtnanten, som hade alla möjliga jern i elden, hade, såsom man vet, alltid brådtom och var således alltid stadd på färd emellan egorna och logarna, brygghuset och bränneriet, köket, saltbodarne och vedbacken och så åter in i rummen för att berätta Honorine allting.

Honorine kände sig nu ganska lycklig öfver att få dela denna förtroende-börda med fru Walborg, men då denna snart nog började att göra sina egna, ehuru olika, åsigter gällande, uppkom tvedrägt mellan henne och värden.

När så öfverstlöjtnanten för mera effekts skull svor på, att fru Walborg ej begrep ett ord af hvad hon försvarade, svor fru Walborg i ännu kraftigare ordalag derpå, att hon förstod lika mycket som öfverstlöjtnanten sjelf och att hon aldrig, så länge gubben

kunde gå, ärnade bli någon ögontjenare för att få äta nådebröd.

Englahuld och medlande trädde Honorine emellan de fordna älskande, hvilka en gång kuttrade som turturdufvor och nu stodo der lika tvänne uppretade stridstuppar, emedan de kommit i delo angående rätta metoden att göda slagtkreatur.

Fru Walborg tog likväl snart sitt parti, och återvände till sina kolik-droppar.

Sedan låg hon vanligen om eftermiddagarne och rökade sin cigarr — den och de bepröfvade dropparne voro enda medlet som lindrade hennes onda.

Och aldrig vantrifdes hon i ensligheten, ty, såsom hon sade till Jolli, "man har fått tankar för att roa sig"; men hvad hon tänkte det sade hon aldrig.

Honorine var emellertid icke den värdinna, som likgiltigt lemnade någon sin gäst.

Hon förmådde stundom fru Walborg att gå ned och försona sig med öfverstlöjtnanten, hvilka försoningar alltid skedde under det de tillsammans dunkade i brädspelet.

Emellertid blef Jolli en half dam. Hon icke blott kläddes upp, hon gjorde sig ock till gagn Honorines sällskap. Men alltjemt blef hon ändå den glada Jolli, den der hvilken stund och timma som helst var färdig att roa hvem som ville bli road.

Den, som nu isynnerhet tycktes ega behof af att förströs, var baron Sixten, hvars runda vänliga ansigte några dagar haft en dyster förlängning . . .

"Vill baron att jag lyfter upp den här stolen på rak arm — det är ett riktigt konststycke!" försäkrade Jolli, som så gerna ville muntra upp den nedslagne baronen.

"Nej tack, mamsell Jolli!"

"Nå, skall jag visa de der kortkonsterna då, som jag gjorde för onkel i söndags?"

"Nej tack, mamsell Jolli!"

"Då är jag åtminstone säker att baron vill att jag inrättar det här rummet till dansplats åt Esmeralda?"

"Nej tack, mamsell Esmeralda!"

"Aha, står det så till att man icke alls vill bita på kroken . . . Då måste jag sjunga."

"Åh nej, nej — om det ändtligen något skall vara, så vill jag bli spådd."

"Det låter höra sig — jag visste väl att någon af mina talanger kom till pass. Nå, får det vara enkel spådom i kort, eller skall jag klä mig till Sibylla och spå i hand?"

"Jag proponerar", yttrade Honorine, "att för denna gång få öfvertaga spådomsbefattningen . . . Är du nöjd med det, Sixten?"

"Det förstås — du har ju alltid varit mitt orakel."

"Och Jolli, som är van att fira så många triumfer, skall nog utan saknad afstå denna åt mig — icke sant, Jolli?"

"Jo bevars, helst om du vill lofva att hädanefter kalla mig Julia i stället för Jolli."

"Nej, kära du, det lofvar jag visst icke, ty Jolli är ett så litet trefligt namn att du säkert får behålla det."

"Så får jag väl underkasta mig. Jag inser mitt öde att alltid vara tolf år gammal."

Detta lilla samtal fördes vid brasan i förmaket, under det fru Walborg och öfverstlöjtnanten vexelvis stridde och segrade vid brädspelet.

"Medan ni spår" — tillade Jolli, som instinktlikt fattade att Honorine ville säga sin kusin något enskilt — "skall jag steka äpplen i askmörjan."

"Nå, hvad förkunnar du mig nu?" frågade baron Sixten, under det han betraktade den sköna unga frun med blickar af innerlig hängifvenhet.

"Jo det, min gode kusin, att du fått ett bekymmer, och vidare spår jag att detta bekymmer efter vanligheten icke rörer dig sjelf."

"Åh!"

"Se så, lite förtroende kusiner emellan!"

"I sanning, bästa Honorine . . ."

"I sanning, min bäste Sixten, du vet att jag är hvarken kall eller hård för en i bekymmer stadd like; men . . ."

"Jag vet, jag vet — allting med måtta."

"Ett valspråk, som aldrig varit ditt."

"Honorine!"

"Förlåt mig, Sixten . . och tala nu! Du blir ändå icke lugn förrän du anförtrott dig till någon."

"Nå väl — det är så, ser du, att jag har en ungdomsvän . . ."

"Tie, tjuge ungdomsvänner har du, käre Sixten, hvilka alla tagit din vänskap som förevändning att . . ."

". . plundra mig, kan jag tänka?"

"Om jag också icke ärnade begagna detta direkta uttryck, så . . ."

". . tänkte du det dock?"

"Hade jag då orätt deri? Vill du inför mig, din *verkliga* vän, förneka att du ruinerat dig genom

din tjenstaktighet? Är det väl för din egen skull som du tagit så många inteckningar i din vackra egendom att du nu nödgats arrendera bort den?"

"Det var icke derför."

"Och för hvad då?"

"Emedan . . . emedan — om du nödvändigt vill veta det — jag icke längre hade råd att hålla ett öppet bord. Jag hade ej råd att ta emot mina vänner."

". . och icke heller mod att tillsluta dörrarne för dem . . Ser du, min dyre, svage Sixten, hela din förlägenhet kommer deraf, att du mera lefvat för dina vänner än för dig sjelf."

"Må vara då. Det har utgjort mitt nöje, och om jag ännu en gång blefve förmögen, skulle jag lefva om igen på samma sätt."

"Tror du det, Sixten?"

"Ja visst — hvad vill du jag skall göra? Jag är ingenting för mig sjelf. Jag har hvarken hustru eller barn, men jag har vänner, som hålla af mig och som med nöje skola ge mig en tallrik soppa och ett glas vin igen, när jag der hemma vid arrendatorns bord finner det alltför tråkigt."

"Ack, Sixten, det är dock . . ."

". . bättre ställa sig så, menar du, att man alltid äter sin egen soppa? Men nu är det som det är. Dessutom kan jag med några års hushållning åter ha min gård ograverad."

"Godt . . Men för att nu komma tillbaka till ditt närvarande bekymmer?"

"Ja, det är ganska djupt, ty en vän, hvilken aldrig förr begärt någon tjenst af mig, men deremot gjort mig flera, en vän med familj och i små omständigheter, står nödställd för en ackord-summa, några

futtiga hundra riksdaler, hvarpå hela hans framtid beror."

"Och denna summa?"

"Ja, hvar skall jag ta den ifrån? Jag ärnade i morse nämna några ord till Helleding, ty ännu fins en bit att inteckna i Landsvik."

"Jag ber dig, Sixten, tala ej sjelf med Helleding i denna sak, utan låt mig sondera och . ."

"Du får icke befatta dig med det der, Honorine! Du och pengar, fy . . . Jag förargar mig öfver att du lockade ur mig mitt betryck."

"Nu borde det vara min tur att säga fy . . Är jag att betrakta som en docka, en leksak — är jag dig icke ömt tillgifven, Sixten, är jag icke dessutom din nära slägting . . . Men låt oss nu afbryta! Dock än ett ord: vet du med visshet att den person, som anlitat dig, är i verkligt behof — kan det ej vara . . ."

En missnöjd och bedjande blick af baronen hejdade Honorine.

Hon hade ej hjerta att vidare bedröfva denne man, hvilken sanningsenligt tycktes vara till för sina vänners, och icke för sin egen skull.

"Ack", tänkte Honorine, "när skall han bli botad för denna öfverdrift, som utgör hans ena fel? Visst icke", fortsatte hon, "så länge han har ett runstycke att låna bort eller sjelf kan få låna af andra . . . Nå, gudskelof att åtminstone hans andra fel upphört!"

Och vid denna tanke for en ljuf känsla genom den ädla qvinnans rena hjerta, ty hon hoppades ega någon del i det, hvaråt hon gladde sig.

Men alltför snart skulle hon röna smärtan af ett felslaget hopp.

Följande dagen, då man samlades vid frukostbordet, saknades baron Sixten.

Betjenten förmälde att baronen helt tidigt på morgonen ridit bort, hvarvid han tillsagt att han troligen icke komme hem till middagen.

"Han har rest ner till tinget att roa sig!" afgjorde öfverstlöjtnanten. "Häradshöfding P. hör till hans etthundrade vänner. Dessutom är der en munter middag i dag, och jag skulle sjelf ha farit dit, om jag kunnat slita mig hemifrån."

"Han är visst borta i något annat ärende!" sade Honorine. . . . .

Sednare på dagen talade hon med sin man om baronens affär.

Men öfverstlöjtnanten var en annan affärsman, och derföre blef det kort och godt nej!"

"Ty", tillade han för att i sin hustrus ögon rättfärdiga afslaget, "förbanna mig är det icke klokt folks pligt att hålla honom tillbaka! Inom tre år är han tiggare, och du kan tacka Gud min lilla vän att . . ."

Honorine svarade ingenting. Hon blott öfverlade med sig sjelf.

Hon var ganska säker att Sixten skulle anskaffa penningarne, han måtte då derföre kasta sig i hvilket trassel som helst, ty med hans veka lynne och blödiga hjerta skulle han aldrig få någon ro, så länge han förföljdes af den tanken att han kunnat hjelpa en vän, men hållits tillbaka af det "lumpna" skälet att han snart ej hade mera att hjelpa med.

Således var det Honorines mening att hon antingen allvarsamt skulle sätta åt sin man, då hon var säker på att få sin vilja fram, eller ock sjelf, af de penningar hon hade att disponera, hjelpa sin kusin.

Men från en annan sida betraktadt, var det väl rätt att gifva Sixten vana att begagna sina vänners

kassa för andra vänner? Skulle han ej, om han än i början gjorde sina små invändningar, sluta med att icke blott utan svårighet emottaga, utan äfven anlita? Och Honorine rodnade lika mycket vid tanken på att en gång nödgas gifva Sixten ett afslag som vid den tanken att de penningar, hvarmed hon ville hjelpa, redan hade sitt bestämda mål.

Om bestämmelsen af Honorines enskilta kapital få vi på ett annat ställe nämna.

Nu skola vi blott berätta att hennes ömma hjerta ej längre kunde tänka sig Sixtens bekymmer, utan att vilja göra honom en glädje, en glädje, den han skulle sätta vida öfver någon honom sjelf bevisad tjenst.

Ännu vid aftonmåltiden hade baronen ej återkommit.

"Stackars, stackars Sixten, han har fått resa förgäfves!" suckade Honorine. "Nu får han visst icke en blund i sina ögon denna natt. Men jag skall vänta honom och skänka honom en god sömn."

Under förevändning af att hjelpa Jolli med en klädning, som borde vara färdig till följande dag, då man väntade några af grannarna, satt Honorine uppe i gästvåningen på Jollis kammare, hvilken låg intill fru Walborgs och snedt emot de tvänne rum, som beboddes af baronen.

När således den unga frun finge höra sin kusin komma, behöfde hon blott öppna dörren från Jollis rum för att, öfver den endast några steg breda korridoren, i en sekund vara vid Sixtens sida. I en följande sekund hade hon sagt honom allt hvad han behöfde veta, och denna lilla oskyldiga tête à tête skulle göra honom så lycklig och tacksam, att han kanske framdeles tilläte henne hafva en liten ledning vid hans affärer.

Den gode Sixten! . . . .

Emellertid sydde fruntimren af hjertans lust, och den snart färdiga klädningen hotade att göra Honorines lilla plan om intet.

Men profningen återstod; och innan man hunnit till slut med den, ljödo steg i trappan.

Klockan var då öfver tu på natten.

"Jag tycker icke att det är baron Sixtens gång?" sade Jolli.

"Icke jag heller!" svarade Honorine rodnande.

Efter några ögonblicks besinning tog hon ljuset i hand och gick att öppna dörren, hvilken hon dock slöt bakom sig så suabbt att Jolli icke märkte något.

Ute i korridoren stod baron Sixten — ty det var verkligen han — lutad mot pelarväggen.

Hans vanligen rödlätta ansigte var blekt och vanställdt. Hans stora blå ögon liknade tvänne sömniga talgljus, brinnande inom sina hornlyktor, och hela hans hållning var en persons, som fåfängt bemödar sig att leta rätt på sig sjelf.

"Sixten!" sade Honorine, och i detta enda utrop låg en så ohycklad smärta att baronen häftigt lyfte upp hufvudet — ett troget djur, hvilket lystrar efter en bekant kallelse.

Men nu hördes stegen af en betjent, som kom nedifrån med ljus.

Honorine försvann lik en andesyn tillbaka in i Jollis rum . . . .

. . . .

Dagen derpå och dagen derpå igen reste baron Sixten åter bort.

Den unga värdinnan gjorde likväl allt för att qvarhålla honom.

Hennes sårade stolthet och finkänslighet hindrade henne ej ifrån att för sin kusin vara en sann öm syster; men han undvek henne ständigt med den dju-

paste sorgfällighet; och en gång, då hon öppet frågade honom om den affär, som legat honom om hjertat, svarade han henne helt kort att allt var uppgjordt, hvilket ville säga detsamma som att han ännu värre krånglat in sig.

Under denna ledsamma tid led Honorine dubbelt, ty öfverstlöjtnanten yttrade sina tankar på mindre grannlaga sätt, och mer än en gång kom han tillbaka på kapitlet om det skäl hans hustru hade att prisa sin lyckliga stjerna att ej ha erhållit en man med två så olycksaliga fel.

"Ty medgif", bifogade han, "att det ej kan finnas något sämre än att på en gång vara slösare och rumlare."

"Hvem vet", sade Honorine, "om han varit någondera delen, ifall jag blifvit hans hustru." . . . Men för sig sjelf tillstod hon att förhållandet kanske äfven då varit detsamma. *Om* hon verkligen egde makt öfver honom, hvarföre skulle hon ej äfven nu kunnat göra denna makt inflytelserik!

Och visst egde hon makt, ty så vältalig stod bönen i hennes öga, så älskvärda och behagliga förevändningar hade hon att hålla honom hemma, att baronen redan efter åtta dagar afstod från sina tingsresor; men derefter följde en plågsam nedslagenhet, den Honorine med all sin omsorg ej kunde hejda.

"Du vet icke", sade han en dag, och tvänne tårar föllo på Honorines hand, "du vet icke huru ofta jag tackar Gud för det du försköt mig . . . Ack, hur olycklig jag skulle hafva gjort dig . . ."

". . och hur lycklig du deremot skulle kunna göra din vän och syster, om du älskade henne nog att för hennes skull . . ."

"Gud har ej skapat mer än *en* sådan qvinna som du . . . du befaller och jag lyder, så länge jag är mig mäktig."

Och Honorine befallde, och han lydde, tills någon särskilt olycklig tillfällighet kom emellan . . . Sådana tillfälligheter kommo dock mera sällan än förr, ty blygselns rodnad på Honorines kind kom Sixten att rodna i sitt hjerta.

7.

MÖTET.

En eller två gånger i veckan gjorde Honorine en längre rid-tur.

Eljest red hon nästan hvarje dag, ty detta slags motion hörde till hennes favorit-nöjen, och hvem som ville hade då rättighet att göra henne sällskap. Men på de dagar, då hon gjorde sina "små inspektions-resor", såsom hon kallade dem, for hon helt ensam.

"Min lilla Honorine", plägade den äkta mannen säga, "är en förträfflig husmor för sina underhafvande; och som fruntimren ändå alltid måste ha någon liten vurm — de skulle icke kunna hjelpa sig derförutan — så bifaller jag gerna att hon på detta sätt roar sig. Genom sina små predikningar håller hon hustrurna till snygghet och barnen till arbete. Sådant der ger godt exempel."

Vid dylika yttranden nickade Honorine åt sin man som en god och undergifven hustru, hvilken fått lof att ha sin lilla förlustelse, med det förbehåll att den ej kostar särdeles.

Men ack, hur långt ifrån riktigt bedömde öfverstlöjtnanten den allvarsamma och öfverlägsna kraften i sin hustrus väsende, huru föga anade han att hon — hvilken älskade de menniskor, som stodo under deras vård, för det de voro menniskor och ej för det att de voro godsets arbetare, och hvilken beräknade den försoffring, hvari de allt mer och mer nedsjönko genom det system, som öfverstlöjtnanten följde — huru föga, upprepa vi, anade han att hon, hans hustru, en qvinna, umgicks med den revolutionära planen att gifva Tjustorp en helt annan styrelseform.

Men detta skola vi först se, när den ömma och förståndiga Honorine finner en rätt gynnsam stund att tala derom med sin make, och då sker det säkerligen liksom hade grund-idéen utgått från honom sjelf, ty hon var långt ifrån att tillhöra dessa hustrur, hvilka vilja förvåna och väcka uppseende med det förstånd, som den gode guden gifvit dem.

Denna metod stöter ofta de bästa och klokaste män, sedan då en så egenkär person som öfverstlöjtnanten, hvilken dessutom hade den svagheten att anse det ingenting, hvarmed fruntimmer haft befattning, dugde till något.

Vid dessa vecko-revyer var det en välgörande anblick att se den unga sköna qvinnan — som kunnat lysa i salongerna med en min icke af nedlåtenhet, utan af hjertlighet — sätta sig ned i statkarlens stuga, icke för att lösligt räcka sin skärf, utan för att grundligt taga reda på husets och invånarnes förhållanden sedan sista besöket.

Hvarthän hon kom, mötte henne ock ett matt leende af kärlek och tacksamhet; men öfverallt vreds en dolk om i hennes varma hjerta, när hon såg dessa utsläpade, liknöjda och tröga varelser, som aldrig hade någon tanke för egen trefnad, något hopp, någon framtid, ty statkarlens och hans hustrus framtid ändas vid följande da-

gen, vecka ut, år ut, då deremot jordtorparen eger en framtid, ett hopp, en sjelfständig tillvaro genom det egna lilla gårdsbruket. Han kan till och med stundom afyttra något af sina små produkter, då statkarlen aldrig för sina afmätta produkter kan mätta sig och sin familj mer än, noga räknadt, under hälften af året.

Om emellertid Tjustorps statfolk hade det bättre, var det ej systemets skull — ty vid det, som öfverstlöjtnanten en gång i sin stora ekonomiska öfverlägsenhet gillat och stadfästat, hängde han fast — utan det goda kom från den engel, som sväfvade öfver Tjustorp, som blickade in i de arma familjernas förhållanden och som, oberäknadt penninge-understöden vid vissa tillfällen, med urskiljning gjorde hvad hon fann lämpligast.

Så till exempel berodde det på matmodern att efterskänka många af hustrurnas "hjelpen", och denna behållna tid kom deras spånad, annat hem-arbete och framför allt de stackars öfvergifna barnen till godo, och spånaden betalte Honorine på så sätt, att hon gaf en särskilt liten stat som belöning åt de flitigaste hustrurna, en omständighet, hvilken väckte täflan och kom alla att vilja förtjena detta öfverskott, som ökades i mån af det antal små hungrande munnar, som hemma väntade.

Och när hon så satt i deras stugor och med sin milda intalande röst bevisade dem förmånen af renlighet, flit och omtanke, när hon tog deras barn på knät, medan hon afhörde deras klagan och gaf mod åt de lifs-tröga hjertan, hvilka för de stackars varelser, som blifvit gifna åt deras vård, ej visste något bättre än sömnen under jordtorfvan, då lyftades månget bröst af en tacksam suck, och hon betraktades som ett slags högre väsende, det man gerna bjöd till att följa.

Men ändock voro både hjelpen, trösten och hoppet otillräckliga, ty det väsentligaste onda låg alltid emot.

På den tid, hvarom vi nu tala, voro lankasterskolorna ännu att anse såsom nyheter; men Honorine hade likväl lyckats intala sin man att göra förslag om en sådan välgörande anstalt. Och som förslaget ansågs komma från honom (en tanke den han sjelf först och främst delade), understödde han det nästan mot sin öfvertygelse — han gillade ej att folket finge för mycket vetande — och de öfriga mindre godsegarne i församlingen följde gerna öfverstlöjtnanten, som alltid (gud vet hvarföre: kanske deraf att han kunde tala längst och högljudast) hade rätten på sin sida.

Nu hade Honorine redan för ett år tillbaka haft den glädjen att se det lilla skolhuset färdigt bredvid kyrkan och alla godsets barn, dem hon från hand till fot försett med nya kläder, i verksamhet under en skicklig lärare.

Och öfverstlöjtnanten — helt uppmjukad af de komplimanger man gjorde honom för hans nit om det allmänna, särdeles för hans förslag till skolan — yttrade flere gånger med stor gravitet till sin hustru:

"Jag är rätt nöjd, mitt barn, att jag fick den der idéen före någon annan. Man är alltid pligtig att ha omtanke för sin ort; och sedan det nu en gång hör till tiden att upplysa folket, så" . . . m. m.

Ingen må väl tro att Honorine härvid drog på munnen eller lät genom minsta ord eller min förstå att det var hon som verkat — nej, hon var nöjd och mer än belönad, blott något af hennes goda förslag då och då kom till stånd.

Det var emot middagstiden som öfverstlöjtnanskan Helleding, hvilken denna gång varit på besök ända uppåt fjäll-trakten, styrde sin häst hemåt.

Hon hade gjort denna långa färd för att se om en sjuk ung qvinna, hvilken ej hörde till hennes underhafvande, men till hennes skyddslingar; ty utan att ha stiftat eller ens vara medlem af någon viss förening, hade hon dock många skyddslingar, åt hvilka var anslagen afkastningen af de lotterier på fruntimmers-handarbeten, dem hon ofta nog, med tillhjelp af de andra fruarna i orten, helt festligt arrangerade.

Glad och frisk till sinnes — ty hennes dag hade varit rik, emedan den varit rik för andra — och med tanken vidt sväfvande omkring i en framtid, då hon genom ett allt högre inflytande hos sin man skulle kunna verka mera obehindradt, red hon i djupa funderingar framåt stigen.

Hennes hjerta, så fullkomligt passionfritt att ej minsta bubbla upprörde den varma våg, som närde det, detta hjertas fridfullhet stod i en skön harmoni med friden på hennes anlete och det himlarena uttrycket i hennes själfulla öga.

Ett utrop, på samma gång innebärande smärta, bestörtning och glädje, afbröt hastigt gången af hennes tankar.

Hon såg upp och gaf nu sjelf till ett utrop af häpnad, glädje och smärta.

"Ack, min gud", sade hon derefter, i det hon räckte ut sin hand, "var det här vi skulle träffas — så nära Tjustorp, och ändå icke der."

Den som fattade handen, var den luftiga skuggan af Filip Thurné.

Denna glödande, men veka själ, detta frivilliga offer för en satanisk qvinna, rönte ännu efter tre månader ej kraft nog att ens försöka att resa sig.

Krossad, förintad, förlamad, död för allt, utom minnet af sin vansinniga kärlek, hade Filip uppnått den vilda enslighet, hvaruti han sedermera fortfarit att lefva ett från verlden afsöndradt lif.

Hans styrka, då han lemnade Lilia, var endast följden af ett till raseri uppdrifvet qval öfver hennes ovärdighet. Ensam vorden, utan tro på helgden af något band, var denna redlösa själ längesedan återgifven i dens våld, som förskjutit honom, och starkare, olyckligare än någonsin höll hon, ehuru osynlig, honom fast.

Hela det förfallna tillstånd, hvari hans fordom så eleganta personlighet nu syntes, vittnade äfven att han ej egde mera än *en* tanke.

Ovårdad, utmagrad, med gulnad kind, brinnande ögon och förvuxet hår, stod han der nästan ett spöke framför den unga, herrliga qvinnan, som med sin klara deltagande blick genast läste denna förstörda andes historia.

"O," sade han, "det är ni . . ni . . jag visste icke att . . ."

". . att ni egde en vän i närheten . . . Men hvar i himlens namn bor herr Thurné? Jag förstår ej att, hur sällan jag än är uppåt fjälltrakten, jag ingenting hört."

"Jag . . jag bor långt härifrån: ett par mil inåt fjällen. Jag har der en liten stuga, som innehåller min närvarande verld. Det är mitt eremitage."

"Och, store gud . . bor herr Thurné ensam der . . . ja, det syns väl."

"Nej", sade han, "vi äro för närvarande fyra invånare. Men jag går ibland långt bort, emedan . . emedan det är godt att bli trött. När jag är mycket trött, får jag sofva."

I blotta ljudet af de trenne sista orden låg mer än i en hel volym skrifven öfver glömskan.

Med en obeskriflig rörelse lutade sig Honorine fram mot den unge mannen, som vårdslöst stödde sig intill hästens hufvud.

"Ack", sade hon, "jag känner inom mig något, som gifver mig den försäkran, att ni snart skall färdas denna väg fram med en annan afsigt."

Han skakade sakta på hufvudet.

"Själen bereder sig en bättre hvila, då den v a k a r hos deltagande vänner, än då den tvingar sig till en sömn, som endast eger skenet deraf."

"Jag har min son, jag har en deltagande vän."

"Jag vet: den gode älskvärde doktor Warvner . . . Men han är icke här?"

Då Honorine utsade doktorns namn, fästes hennes blick forskande på Filip — man kunde tro att ryktet på sina långa vingar tillfört henne vissa underrättelser.

"Jag menade icke honom", sade Filip, och en ryckning skakade hans lemmar, "utan en vän, min e n d e vän, som kommit på besök till mig."

"Hvem är då denne ende vän?"

"Min fordne discipel, min . . min fordne svåger."

"Nå gudskelof för det . . . Men ni måste båda komma till Tjustorp — icke sant, ni nekar ej?"

"Jag har ingenting mer i verlden att beställa: jag är en enslig utstött gren från det stora trädet, jag bär ej mera någon frukt — mitt lif är det förflutna."

"Säg icke detta — ni har äfven en framtid."

"Nej . . jag har haft en framtid, ett hopp — numera är allt slut."

"Men, herr Thurné, detta är omanligt."

"Det må vara, men sanning är det . . Då vi sist träffades, egde jag ännu hoppet, och vet ni väl, nådiga fru, hvad jag i mina tankar ofta förebrått er?"

"Mig — har ni förebrått mig något?"

"Ja, det, att ni icke gaf mig era goda önskningar till det värf, som jag då stod i begrepp att utföra."

"Huru kunde jag — så obekant med den smärtsamma och hemlighetsfulla delen af ert öde — önska er lycka till ett förehafvande, hvilket syntes mig, efter den söndring som redan fans, aldrig kunna medföra lyckan?"

"Ni hatade mig då bra mycket, min fru, när ni, för att straffa min olyckliga förvillelse, min galenskap, min förolämpning, önskade mig det djupaste, det grymmaste af alla lidanden?"

"Åh, min herre, om någonting bör stämplas som en galenskap, är det visserligen den förolämpning ni nu tillåter er — att tro mig om en så enfaldig elakhet! Skulle jag till hämd hafva önskat olycka öfver er, och skulle Han, som väger både lyckan och olyckan, hafva lyssnat till sådana böner . . sannerligen . ."

"Farväl, min fru — ni ser väl att det på förhand är bestämdt att jag aldrig kan möta er utan att säga saker, dem intet öfverseende kan förlåta. Jag begär också denna gång ingen förlåtelse: ni skall anse mig som en stackars tok, det är allt."

"Stanna, herr Thurné", yttrade Honorine, i det hon för att qvarhålla honom låtsade en stränghet, som var långt ifrån henne, "stanna qvar och säg mig, om en man genom något sinnets lidande bör anse sig ega rätt att skymfa en qvinna?"

"Skymfa?"

"Nå ja, är icke detta rätta ordet?"

"Nej, vid gud, nej!"

"Huru, min herre — först tar ni mig för . . gud vet hvilken . . ."

"Tyst, tyst!"

"Dernäst påbördar ni mig att jag med berådt mod öfver er nedkallat alla de grymma plågor, som förstöra er kropp och själ!"

"Af nåd, haf barmhertighet!"

"Nej, jag har icke blifvit visad någon sådan, jag, som var er obekant och likväl önskade allt godt öfver er. Derföre . . ."

". . vill ni nu förkrossa mig?"

"Långt derifrån — jag vill blott ha en godtgörelse."

"Och hvari skulle den bestå?"

"Deri, att ni räcker mig er hand."

"Min hand, o, ja så gerna!"

"Välförståendes på den öfverenskommelse, som vi nu skola göra?"

"Skola vi göra en öfverenskommelse?"

"Ja visst!"

"Men . . ."

"Den börjar icke med detta illa ljudande ord, utan dermed att jag högtidligt lofvar förlåta och glömma alla era oförrätter, emot det löftet att . . ."

"Ack, min nådiga, begär ingenting!"

"Hvad — vill ni blott emottaga, utan att gifva?"

"Fortsätt då!"

". . emot det löftet att ni redan i morgon med er unge svåger besöker oss, för att stanna några dagar på Tjustorp!"

"Med hvilket himmelskt behag ni hämnas, med hvilken outsäglig godhet ni förlåter — ack, nu förstår jag och uppskattar hela ert ädelmod. Men . . om ni visste huru dyrbar ensligheten är mig . . ."

"Åh, det vore för mycket grymt att förstöra mitt hopp."

"Jag vet det, och likväl — ni ser det sjelf — det förbi med mig."

"Ja, emedan det är er vilja att det så skall vara."

"Kanske . . . Jag är så trött."

"Ni säger det, ni, som har den lyckan att ega barn! Vet ni att den, hvilken en sådan sällhet blifvit beskärd, ej borde ega rätt till någon klagan . . . Men hvem vårdar er son?"

"En hederlig gammal qvinna, som åtagit sig oss båda."

"Nåväl, efter ni icke vill komma till Tjustorp, så bered er på att vi i stället komma och besöka er i ert eremitage."

"Nej, för allt i verlden! Det är mer än två mil härifrån."

"Och härifrån till Tjustorp är fem fjerdingsväg . . tillsammans således något öfver tre mil. Tror ni att det afskräcker mig?"

"Men det är omöjligt, alldeles omöjligt!"

"Vi få väl se."

"Säg mig åtminstone om ni icke har huset fullt af främmande? Jag skulle just göra en präktig figur!"

"För närvarande är huset alldeles tomt — således passar det förträfligt."

"Må vara då . . . Men icke i morgon, och ej heller i öfvermorgon."

"Så låt oss komma öfverens om dagen efter i öfvermorgon . . det vill säga: om tisdag?"

"På ett par timmar."

"Det få vi uppgöra, när vi hinna så långt . . . Men är icke vägen tillräckligt farbar — om ni tar den kring Refsta — att kunna åka, så att ni kan medföra er lille son?"

"Nej, nej, han skall bli hemma."

"Se så, jag slår vad att ni fruktar det jag ärnar stjäla honom ifrån er . . . Nu er hand på att ni icke bryter löftet!"

"Om det stått i min förmåga att neka, skulle jag aldrig gifvit det; men en gång gifvet, skall det hållas, ty ni tvingar mig att tro på allt det ädla och sköna hos qvinnan, som jag redan förgätit."

"Farväl då, min vän — jag gifver er redan denna benämning, i hopp att jag en dag skall få er att tro det jag verkligen är er vän . . . Gud uppehålle er, och låte er icke ångra detta möte!"

Och som hon uttalat de sista orden, helsade hon honom lätt, viftade med ridspöet och for af som en blixt.

Så länge konturerna af hennes ädla växt syntes, ja så länge en skymt af den mörka rid-drägten och den lilla svarta hatten varsnades, stod Filip qvar.

Sedan fällde han armarne och framhviskade dessa ord:

"Om h o n varit sådan!"

8.

FÖRSTA EREMITAGET.

Innan vi se Filip återvända till sitt hem, skola vi sjelfva uppsöka detta, men förflytta oss ett par veckor tillbaka.

Vid denna tid hade vår stackars hjelte uppnått höjden af sin dårskap, en dårskap, upprepa vi, fullmognad genom det afskilda lifvet, den ensligt romantiska trakten och det trånande behofvet att i dikten uppsöka samma bild, som i verkligheten förföljde honom.

Jemförelsevis hade han, då han på sommaren med sin son ankom till denna nejd, varit en klok man.

De nödvändiga bestyren för hans enkla bosättning, inredandet af en liten stuga på sluttningen af den mest ödsliga fjällryggen, hade då förstrött honom; och ankomsten af madam Malmelin, hans fordna "norna", nu hans blifvande husförestånderska, bidrog ej heller i ringa mån att tvinga hans sinne på yttre förhållanden.

Men sedan Malmelinskan, med en erfaren och välvillig hand tagit i tu med de moderliga och husmo-

derliga omsorgerna, sedan man skaffat sig tillräckliga förråder för kroppens behof och sedan man slutligen skiljt sig från allt slags kommunikation med de längre nedåt fjället boende fattiga grannarne, fans ingenting mer som kunde kalla uppmärksamheten utåt.

Spänningen var förbi; och, när den enda kraft, som hållit Filips själ uppe, slaknade, sjönk han modlös, matt, sönderbruten till kropp och ande, ned vid den mäktiga skogsström, som vattnade eremitkojans fot, och här, ensam med sin förtviflan, uppref han alla sina sår och njöt af att låta dem blöda utan uppehåll.

"För lefvande gud, om detta bär sig!" sade Malmelinskan, i det hon mer än en gång uppsökte honom. "Icke skall väl herrn sörja ihjäl sig heller för det lilla odjurets skull!"

"Tyst . . lemna mig!" var Filips eviga svar.

Men madam Malmelin var likså ihärdig.

En dag yttrade hon, och höll för mera eftertrycks skull förklädet mot ögonen.

"Jag sörjde jag också, när salig Malmelin gick bort ifrån mig, ja, jag sörjde grufsamt; ty vi hade hållit vår kärlek i helgelse och trohet in till bleka döden, och vår bergning hade vi också på postlinssinkningen, som var en god profession. Men hade han gått bort frivilligt, i stället att bäras i procession med likhanddukar, så — det säger jag för visso och så sant jag heter Johanna Malmelin — hade jag icke satt mig ned att vattna hans ruin med mina tårar; ty der ingen rättfärdighet fins, der är det synd och skam att offra en täckelig och öm låga."

"Ah, madam Malmelin, plåga mig icke med detta enfaldiga prat!"

"Hvad för slag, enfaldiga prat — nå, nu har då Malmelinskan lefvat till femtiåtta år, men herrn

är visst den förste, som kallar mig enfaldig . . . hm hm hm . . när kärleken är inne, så är vettet ute . . på en del, till förståendes. Och vore det icke för den stackars barn-ungens skull, så må min skapare och herre veta att en allt kan ha roligare än att sitta här på villande fjället i ensamheten, helst den, som är kommen af folk och har bekantskaper i hundratal och är van att läsa Dagbladet, som en må leds ihjäl efter och efter mer ock."

"Så res då, lemna mig — hon är just som andra qvinnor."

"Resa, lemna honom — var nu så god och tänk sig för en enda tanke! Skall fjället se efter lille Alban? Skall fjället koka mat? Skall det tvätta kanske och sopa stugan och hålla reda på och ihop det lilla, som fins? Nå, jag gratulerar . . . Skall jag lemna nyckeln åt fjället också?"

"Se så, förlåt mig och var icke elak emot mig!"

I stället för svar puttrade Malmelinskan en lång rad emellan läpparne.

"Madam Malmelin ser ju huru det är fatt med mig."

"Ja, nog inser jag det alltid; men gudbevars, om jorden är brännande, så får en gå på henne, och den som har en sådan liten engel till son . . ."

Filip hörde ingenting.

Han var långt ifrån känslolös för sitt barn, men hvarje gång han tryckte gossen till sitt hjerta, slets detta nästan ur hans bröst, så förfärliga voro de qval, som åsynen af barnet väckte.

Och flyende långt bort till de vildaste trakterna, ofta förvillande sig så, att han icke kom hem på hela dagen, var hans enda förströelse att i dikten utgjuta sin klagan för den hårda, som härjat hans lif.

Sällan skref han upp dessa verser. Dock en gång hände det att han efter en strängare pröfning kastade dem på papperet under titeln "Svansång till min bortflydda maka"; men han saknade ej detta papper, när det kom bort, och var långt ifrån att ana dess öde.

Ja, det kan sägas att han fullkomligt glömt bort denna klagan till sin plågoande, då madam Malmelin en dag kom och lemnade honom ett tidningsblad, deri dessa verser stodo prydligt tryckta och undertecknade Alexis.

Och ofvanför "Svansången" befans en ganska intressant artikel angående en ung skriftställare, som för några år sedan uppträdt och hvilken redan *då* lofvat hvad han nu syntes rättfärdiga, att dömma efter det nedanför stående djupt poetiska och sköna stycke, som man ej kunde neka sig det nöjet att meddela publiken. Man beklagade blott att anledningen till den förhoppningsfulle unge skaldens inspiration var en sorglig verklighet och ej en melankolisk dikt, o. s. v.

"Hvad vill allt detta säga?" frågade Filip, i det han häpen och förvirrad strök sig om pannan. "Hvar kommer det här ifrån?"

"Känner herrn icke igen det?"

"Jo, jag känner . . jag tycker", svarade han rodnande. "Men . . hur är det möjligt?"

"Är jag då ett nöt, jag, har jag hvarken vett eller förstånd eller känsla eller urskillning? Jag såg den der biten ligga på mattan under skrifbordet, och som jag gudskelof sjelf både skrifvit och blifvit läst så pass att jag kan inse och bedömma både långa och korta verser, så såg jag straxt hvad det der gick för."

"Men . . men . ." stammade Filip.

"Derpå" fortfor Malmelinskan utan att låta störa sig, "satte jag Alexis inunder dem, och så skickade

jag dem till en af mina konsangser i Dagblads-redaktion, hvarifrån de väl blifvit aftryckta med den der vackra förespeglingen, som jag icke käns vid, men som visst icke är ondt i, ty jag vill våga att den gör så pass att stycket inom en månad gått igenom hvarenda landsortstidning."

"Om jag icke vore likgiltig för allt", sade Filip, då han ändtligen fick öppna munnen, "så skulle jag kunna falla i raseri öfver ett dylikt djerft ofog . . . Ta ett sådant stycke och skicka ut i verlden för att fara land och rike om! Det var mitt hjerta som skref med blod, och sådant skrifver man ej för allmänheten."

"Och deri gör man min själ rätt dumt, ty allmänheten är ej så förhärdad att den icke förstår sig på det, som kommer från hjertat också!" menade Malmelinskan, som icke tog värre vid sig.

Hon kände af instinkt att Filip icke var så missnöjd som han ville synas.

Händelsevis eller ej, stoppade han tidningsbladet på sig, och fjorton dagar sednare hittade Malmelinskan åter på mattan under bordet ett verkligen herrligt skaldestycke, Filips förnämsta arbete: "Farväl till min dotter." Och detta farväl innehöll så många vackra och inspirerade tankar, en sådan öfverflödande rikedom på djup känsla, satt i enkla och harmoniska ord, att det ovillkorligt måste slå an.

Malmelinskan, som såg att stycket var utan utstrykningar, begrep att det var renskrifvet, och mer behöfde hon ej veta.

Det skickades samma väg som svan-sången; och då Malmelinskan fick det nedsändt tryckt, lade hon bladet så oförmärkt i Filips rum. Och Filip, han läste det, men låtsade om intet, ty han blygdes att tillstå det han midt under sina stormiga qval kände

en egoistisk njutning vid den tanken att verlden sysselsatte sig med dem.

Emellertid hittade ej Malmelinskan flera poesier på mattan.

Men en dag kort derefter öfverraskades Filip, som ej visste hvad som tilldrog sig "i landena", af ett bref från den bokhandlare i Stockholm, som haft spridningen af hans arbeten om händer, och detta bref kom Filips hjerta att under några sekunder klappa af nya känslor, ty det innehöll underrättelse att bokhandlaren önskade köpa rättigheten till andra upplagan — det stod verkligen andra upplagan — af "Stunder vid lyran." Och ytterligare uttryckte brefvet några på en gång smickrande och deltagande meningar öfver den ryktbarhet författarens namn på sednare tider erhållit.

Men den flyktiga seger, som poeten firade, fick den olycklige äkta mannen snart betala med en fördubblad smärta.

Stum, förtviflad störtade han förbi den i hemlighet triumferande Malmelinskan ... vi säga triumferande, ty hvem, om ej hon, hade åt sin "konsangs" i Dagbladet förrådt Filips adress, hvem, om ej hon, hade under djupaste tysthetslöfte lemnat de intressanta, sedermera tillbörligen uppstufvade notiserna!

"O min gud", suckade den arme unge mannen, så snart han så sig fri, "det var först sedan jag blef ryktbar — ryktbar genom den maka, hvilken, i det hon öfvergaf mig, gjorde mig till ett mål för medlidendet och medömkan — det var först *då* som man ville läsa mina arbeten ... Men nej, jag skall icke förnedra mig genom att sjelf göra mig känd på det

sättet! Ingen andra upplaga skall uppstå för att sqvallra om att den första icke gick, innan . . ."

Och lik en förryckt flydde han bort, långt bort i de tjocka skogarna. Och när han kommit till ett ställe nog ensligt att intet menskligt öga kunde nå honom, kastade han sig ned på jorden, fuktade den med sina tårar, slet sitt hår och uppgaf rop framprässade ur djupet af sin själ, denna själ, som i närvarande ögonblick var en kokande vulkan.

"Äfven detta skulle jag hafva af henne: allt, allt, äfven denna smula rykte! Ah, jag förbannar detta falska ord . . . I huru mången helig och ädelt inspirerad stund bönföll jag ej om att vinna minsta blad af dess lager — fåfängt . . . fåfängt.

Man visste icke att Alexis fans till: hans arbeten hvilade i ro.

Kommer så olyckan, den svarta, djupa, obotliga olyckan, och gör honom till sitt sköte-barn och med detsamma till mål för de sinnrikaste anekdoter. Den stackars bedårade mannen, som sjunger sin klagan för en hustru, hvilken hatar och öfvergifver honom, han är något helt annat än den obetydlige poeten rätt och slätt! En mystisk skandal, en efterlysning i kyrkan och tidningarna, en snart fullbordad skilsmässa, hvad behöfs mer för att skapa honom ett fullständigt namn! Man läser honom, man förtjusas a honom och man vill ha ännu en upplaga af hans förtjenstfulla verk.

Ha, det lönade i sanning mödan att äflas om ryktets gunst!

Men jag vill lefva i denna enslighet, utan att någonsin mera skrifva en enda rad . . . Jag vill upp-

fostra min son till verldsföraktare och hädanefter bli eremit i ordets strängaste bemärkelse."

Och efter denna dag var det heller aldrig värdt att Malmelinskan vidrörde vitterheten.

Filip bröt sönder sina pennor, slog ut sitt bläck, brände upp sitt papper och svor att intill sin död förakta denna lumpna verld, som endast bedragit honom.

"Jag må be till Gud att menniskan icke mister vettet!" sade Malmelinskan helt andäktigt till sig sjelf, då Filip nu också började vilja antaga en eremits stränga lefnadsvanor i afseende på kosten.

Hittills hade man haft det på ungefär samma fot som den fattige poeten i vindskammaren brukade lefva med sin norna, men numera ville Filip ovillkorligt blott äta jordfrukter och dricka vatten och dessutom mera bo i fjällklyftorna än i hyddan.

Slutligen blef den lille Alban så rädd för fadern att han betraktade honom som ett slags buse; och då Filip kom in, kröp den lille antingen under bordet eller drog han den beskedliga Malmelinskans förkläde öfver ögonen.

"Se nu der hvad följden blir!" sade den hederliga qvinnan, visande på barnet. "Det är icke nog att stackarn mistat modern, han skall äfven mista faderns hjerta."

Vid sådana ord stirrade Filip på den lille, skakande hufvudet, men sade ingenting.

Deremot satte han sig, se'n gossen inslumrat, bredvid hans hufvudgärd, och under nattens tystnad föllo faderns ångerfulla tårar på barnets ansigte. Och böner, som genom de förvirrade töcknen i hans själ

sökte sig en väg till Guds thron, brunno då för sonens skull.

Moderns namn nämde han aldrig högt.

Han hade icke försökt att skaffa sig någon underrättelse om hennes vistelseort. Han hade icke ens velat det. Hon var ju i alla fall död för honom.

Men om än Filip aldrig så gerna velat ha några underrättelser om den bortfarna Lilia, skulle det troligen blifvit fåfängt, ty ingen visste att säga hvart hon tagit vägen.

Hon var spårlöst försvunnen.

9.

VÄNSKAP.

En dag satt Filip på ett mossigt stenblock utanför sin stuga och gjorde såsom vanligt — ingenting.

Den skarpa höstvinden lekte i hans hoptofvade hår och förde det fram och åter öfver den sänkta pannan, de infallna kinderna. Han märkte ej vindens lek, han förnam ingenting annat än det bullrande och ihåliga dånet af skogsströmmen, som störtade ned vid fjällryggens kant, och detta dån erinrade honom om forsen vid Ribyhus . . . Ribyhus, der han varit den saligaste och osaligaste bland menniskor.

Det låg en nattgrå dager öfver den dystra taflan kring eremitaget.

Den lilla stugan, framskjutande emellan tvänne kullar, syntes knappt i töcknet, och sjelf hade Filip, der han orörlig satt på blocket, utseende af en blott fantasi-form i sten. Den dunkla skogen rundtomkring var tyst såsom på första skapelsedagen; men hastigt ljöd ett rop i rymden, ett rop, en fråga, en bön, och alltsammans lät som ett eko från fjerran ljufva tider.

Filip rörde sig, han steg upp, han utsträckte armarne mekaniskt — men de armar, som omslöto honom, gåfvo ingen mekanisk tryckning: i dem fans lifvet fullt och varmt.

"Och sådan har hon gjort dig, dig. . Jag vill blott en enda gång tala med henne för att säga det jag, i min fars och i mitt eget namn, för evigt förskjuter henne!"

"Dick . . . Dick!"

"Ja, din son Dick, din bror Dick, din trofaste vän Dick, som kommer och blir hos dig, som öfverger verlden, så länge du gör det, som vill lefva och dö med dig!"

"Nej, nej, jag har för alltid gått ur de lefvandes rike. Jag är icke ens mer vålnaden af den Filip, som en dag kom till Ribyhus . . ."

". . för att finna ett helvete, der du sjelf skapat ett himmelrike!" sade Dick med eftertryck. "Men hvad skall hon en gång svara vår far . . Hvad jag var dåraktig, då jag jublade öfver sällheten att kalla dig svåger!"

"*Vi* bli ju alltid bröder, Dick!"

"Nå, det vet jag väl . . Men säg, det är ju harmen och den kränkta stoltheten som förstört dig — ingenting annat?"

Filip såg djupt in i Dicks trogna öga, och så väl begrep Dick detta stumma svar att han med förtviflans ton svarade:

"Således ännu, ännu älskar du henne, i trots af allt?"

"I trots af allt skall min själ alltid vara fastkedjad vid hennes. Jag trodde mig vara botad, då jag skiljdes ifrån henne, men — mitt onda är obotligt."

"Nej, det går jag aldrig in på att tro . . . Men visa mig nu din eremitboning . . . Ah, den är då der . . . Tack för det du, i det bref du skickat emot mig, så noga beskref allt — jag hade ej svårt att hitta."

"Kom, kom, så skall du få se Alban!"

"Vänta ett ögonblick — jag lät hålla ett stycke härifrån . . jag ville ej . . ."

I detsamma kom madam Malmelin helt nyfiken ut. Och förtjust att ändtligen få se en gäst, och en gäst som tycktes lofva så mycket, hastade den förträffliga varelsen att åtaga sig de simpla jordiska bestyren, medan Dick följde sin vän in.

En skäligen stor, men låg och mörk stuga, för tillfället upplyst af eldbrasan, emottog den resande, som med förvåning kastade sin blick på den obeskrifliga torftigheten i detta hem.

"Hvarför i guds namn har du styrt så till åt dig?"

"Jag lefver som eremit, och en sådan behöfver ingen lyx. Dessutom vet du väl att jag egentligen ej eger något: jag är väl min sons förmyndare till namnet, men affärerna äro i doktor Warvners händer; och sedan jag kom hit, har jag ingen kommunikation haft med honom."

"Det var besynnerligt", sade Dick . . "men vi få tala om det sedan . . . Hvar är pilten?"

"Alban, Alban, kom hit!"

Men Alban hade redan gömt sig, och först efter åtskilliga underhandlingar kröp han fram för att låta omfamna och kyssa sig af sin unge onkel.

"Du är min son", ropade Dick helt upprörd, ena gången efter den andra, "hör du Alban: det är pappa Dick som säger det, som lofvar dig att aldrig gifta sig, aldrig ha någon annan son och arfvinge än du — är du nöjd med det, Alban?"

Alban blef snart förtrolig med Dick, som såg så god och vänlig ut och som icke hade något vildt skägg, något långt tofvigt hår eller några brinnande ögon.

"Ännu ett handslag, Dick!" sade Filip, i det han räckte ynglingen båda sina händer, hvilka alltid brunno liksom af feber.

"Jag gifver dig min varelse hel och hållen — jag älskar dig öfver allt, Filip . . och dernäst vår son."

"Tack, tack, du varma, oskattbara hjerta . . . Och så stor och manlig du blifvit! Helsan och kraften blomstra på din kind: ingen sorg har ännu gnagt dina hjertrötter."

"Nej, ingen för mig sjelf. Den lilla kreolskan har jag glömt redan för flera månader sedan, och efter den betan har jag icke sett någon, som gjort mig omak i hjertat."

"Måtte du icke heller på länge få se någon, som har den makten, ty med kärleken börjar lifvets rätta qval!"

"Hvad pratar du — har jag icke sagt att jag aldrig gifter mig!"

Filip svarade endast med ett matt leende. Derefter tillade han:

"Huru fann du sakerna i ditt hem?"

"Jo, det låter bra: mitt hem! Nå, lika mycket: det stod väl till på Ribyhus. Kamrern är nog en driftig, fast odrägligt tråkig man. Doktorn och prosten ha dessutom båda sina ögon på honom. Men hör du, Filip . . ."

"Hvad vill du säga?"

"Jo, jag tror att du begått någon orättvisa mot den hederlige och genom-hygglige unge doktorn, som jag måste säga dig att jag är ganska förtjust i."

"Nej, nej, ingen orättvisa."

"Men sådan är dock min tro. Hvarföre skulle han ej få veta din adress — egde han ej såsom Albans förmyndare rättighet dertill?"

"När sådant behöfs, får han nog underrättelse om gossen."

"Filip, du har alltid varit god och rättvis, och jag har derföre också haft stor aktning för dig, men om du mera tror nedriga rykten än en ärlig mans ord, då . . ."

"Tyst, Dick, du talar nu om saker, som du icke känner!"

"Nej", svarade Dick, "du skall icke förbjuda mig att tala, Filip! Jag är icke längre ett barn . . jag är din broder. Och ifall jag också icke begriper det, som man kallar snille, så begriper jag så mycket mer de man kallar redlighet och heder, och jag förklarar att det icke är hederligt af dig att uppoffra en vän, en dig så djupt tillgifven vän, och det för ett listigt stycke, som, ifall hon ock en tid lyckats dåra honom, aldrig gjort honom brottslig."

"Ah, du känner då . . . ."

"Jag känner allt, emedan jag såsom denna qvinnas bror af doktorn ansågs värdig att invigas i det innersta af ert förhållande, och jag försvarar honom, emedan han har hela rätten på sin sida. Jag svär dig att hon ensam är brottslig, och då hon aldrig mer kan tillhöra dig . . ."

"Ha, behöfver du erinra mig derom!"

"Store gud, se då ut som menniska, Filip! Det är ju redan slut. Men jag finner nu att det verkligen är förbi med dig."

Dicks ansigte uttryckte en så djup sorg, att Filip med hånfull bitterhet sade:

"Ja, icke sant: jag är snart mogen för dårhuset?"

"Arme vän!" mumlade Dick, som nu ändtligen fann att man icke mera borde behandla Filip som en man, utan såsom en svag, retlig sjukling.

Samtalet afbröts här af madam Malmelin, som kom att presentera sig för husgästen och att derefter bjuda honom på hvad eremitaget förmådde . . . . . .

Dick sysselsatte sig nästan hela aftonen med sin systerson; men som han på intet sätt ville heta morbror, hvilket mer än nödigt vore påminde om Lilia, inlärde han gossen att säga pappa Dick. Och när han höll barnet högt uppöfver sina kraftfulla, nästan herkuliska axlar — ty Dick hade under sin sjöresa blifvit manhafteligen utbildad — och lille Alban, hvilken icke på mången god dag haft tillfälle att skratta, med högljudt stoj besvarade pappa Dicks bemödande att roa honom, då utlofvade denne ännu en gång vid tro och ära att aldrig gifta sig, utan göra Alban till sin adopterade son.

Sedan denna sak fullständigt var afgjord, förkunnade vår hederlige Dick för madam Malmelin att han på allvar ville slå sig ned i fjällstugan.

När Filip kunde försaka alla beqvämligheter, hvarför skulle då icke Dick göra detsamma, han, som blifvit van vid mången försakelse på sjön och ännu större försakelser under sina vandringar i land.

Då Filip förmådde höra sin unge sällskapsbroder, eller åtminstone hade utseende af att göra det, berät-

tade denne om sina resor och sina stora samlingar, det tillkommande museum, hvilket tyvärr ännu låg inpackadt i kistorna.

"Ty", tillade han, vänd åt madam Malmelin, som under dessa förtroliga samspråk vanligen satt vid spisen med stickstrumpan och uppmärksamt hörde på, "ty, kära madam Malmelin, hvarken hade jag tid att invänta dem på Ribyhus eller hade jag, om de ankommit, haft tid att ordna dem. Men, min snälla madam Malmelin, när den dag randas att vi komma ur vår landsflykt, *då* skall hon få se något! Jag säger ingenting, men hon skall niga af häpnad."

"Men bevars", svarade Malmelinskan, "icke ärnar herrn åldras med oss här på fjället? Jag är viss att vi" — hon sneglade på Filip — "bli här till vår död."

"Då håller jag ut lika länge!" svarade Dick decideradt.

"Men fabriken då . . och museum, som icke kommer ur kistorna?"

Dick drog en lätt suck.

"Det vore nog roligare att sitta som en stor magnat på Ribyhus, heta direktör och förvåna alla kommande och farande med allt det märkvärdiga, som en har att visa, än att gå här och gäspa sig till lungsot!"

"När min son växt upp", sade Dick med värdighet, "så tager jag oss en informator, och då flytta vi till Ribyhus och föra en smula stat. Jag vill att min son skall uppfostras som en gentleman. Hvad säger madam Malmelin om det?"

"Jag säger, herr Dick, att jag icke vet hvad en gentleman är?"

"Jo, ser madam, det är en titel, som man i England har för både ädlingar och högt bildade personer. Nu kan min son icke bli någon ädling, efter han ej är det, men han skall i stället bli ett ljus, en man af djup, omätlig bildning."

"Men hvarför kunde han ej bli ädling också?" inföll Malmelinskan. "Icke kostar det väl så förfärligt heller att köpa adelskap, att icke hans fosterfar kunde gå i land med det."

"Madam Malmelin, förträffliga menniska, vet hon hvad salig far min ibland sade till mig?"

"Nej, huru vill hern att jag skulle veta det!"

"Dick, min son, sade han, du har dina ljusa idéer."

"Aha, och nu tyckte herrn?"

"Ja, jag tyckte verkligen att det var en lysande idé madam hade. Låt oss höra . . 'Alban von Thurné' . . . Fast, min själ, om jag skall adoptera honom — hvilket är afgjordt — så måste han bära mitt namn också . . . vänta då, madam Malmelin, jag har det straxt färdigt."

Malmelinskan småskrattade och väntade.

"Hvad menar hon om det här — herr Svante Alban Thurné af Sorenius till Ribyhus med underlydande?"

"Det var knäfveln så det låter!"

"Jo, jag skulle ödmjukast tro det!" Dick tog på sig en stolt min.

"Men om", invände Malmelinskan behändigt, "herr Dick råkade att bli kär . . ."

"Än se'n?"

". . och ville gifta sig?"

"Än se'n?"

"Än se'n, säger herr Dick — hur skulle det då gå med Albans stora utsigter?"

"Icke skulle det hindra dem att skjuta i växten!"

"Inte?"

"Nej bevars! Blir jag kär, så säger jag: 'Var kär, min gosse, så mycket du behagar, om det roar dig, men behåll det för dig sjelf!' Blir jag åter så illa deran, att jag börjar grubbla på giftas, då säger jag: 'Dick, min vän, du glömmer att du redan måste betrakta dig såsom gift och enkling, efter du har en son och ingen hustru. Du finner således att du icke vidare behöfver besvära dig med giftermål'."

"Och det tror herrn att han vore i stånd till af vänskap för herr Filip?"

"Ts, madam Malmelin, tvifla aldrig på mitt ord! Gossen — som hans egen mor beröfvat hälften af det stöd han borde ha — har jag sjelf lärt att säga pappa. Skulle en god far göra sin son arflös? Det är nog, kära madam: jag lefver och dör som ungkarl eller rättare sagdt som enkling . . mitt museum blir min brud,"

Det var omkring fem eller sex dagar efter Dicks ankomst till eremitaget som han, under en vandring med Filip, blef i tillfälle att göra våra tvänne resande fruntimmer den lilla tjenst, hvilken vi bevittnat; och när han, på Filips kallelse, återvände från sin stallmästare-befattning, kunde han icke underlåta att säga i en ton, som lät temligen misslynt:

"Hvad knäfveln hvisslar du efter?"

"Jag ville ej att du skulle komma i samtal med dem."

"Hvarför det då?"

"Du vet ju, Dick, att jag lefver här i djupaste hemlighet. Jag är således icke angelägen att väcka uppseende, ty hur långt upp i fjällen jag än bor, blefve jag då störd."

"Såg du sådana ögon den unga flickan hade? Jo, det var verkligen ett par ögon det, lika svarta och klara som ett par af de märkvärdigaste stenarna i mitt museum — och en sådan liten mun . . ackurat liknande mina koraller . . . och sådant skälmskt leende se'n!"

Filip drog på axlarna och vände sig mörk och dyster emot stugan.

"Men", återtog Dick, som ej var benägen att låta ämnet genast falla, "hvad tror du det var för slags fruntimmer?"

"Marknads-damer förmodligen."

"Hm, käringen kunde väl så vara — men flickan . . åh nej" . . . .

. . . .

Åter försvunno tvänne veckor i den lilla boningen på fjället.

Dick kände sig ha dugtigt ledsamt.

Han, som var van vid verksamhet och rörelse — den rörelsen att gå i storm-marsch eller likprocession omkring med Filip kunde icke muntra honom — blef snart alldeles uttröttad, ty stackars Dick hade ingenting att drömma om, han, och sedan han sagt: "kors, hvilken stor och grann utsigt", eller: "kors, sådant fasansfullt bråddjup", utan att få något svar, voro hans ressurser uttömda.

Hellre låg han då hemma på soffan och rökte och hörde på Malmelinskans kärlekshistoria med salig postlins-zinkaren samt den intressanta berättelsen om hennes mor drottningen på fattighuset, hvilken

lärt sin dotter konsten att göra vers, vers, som hon nu med stolthet och saknad citerade för Dick.

Då Malmelinskan åter för hushålls-angelägenheternas skull — ty Dick ville icke gå derhän i uppoffring att lefva på jordfrukter och vatten — ej hade tid att hålla honom sällskap, roade han sig att göra Alban förtrogen med bokstäfverna i a-b-c-boken, ty (tänkte Albans fosterfader) den som skall bli så lärd, måste börja i tid!

Men när Alban, som visade någon benägenhet för egen vilja, ej rätt ville lämpa sig efter pappa Dicks metod, då suckade denne och tänkte på den tid, då han hade sin oförlikneliga Rosabella, med hvilken han alltid kunde roa sig . . .

"Ack, Rosabella, Rosabella", klagade han, "du är icke mer!"

När så Malmelinskan nästa gång kom in, måste hon för tredje eller fjerde gången höra historien om Rosabellas dystra slut — hon, som blifvit ett nedrigt offer för kreolskans hämd.

"Ja", sade Dick, "den barbarinnan — som i hemlighet var rasande på mig, för det hon icke med sina små gåsfötter fick trampa vår vackra snö – hade på ett par dagar lånat min älskling. Hon visste att Rosabella var en liten del af mig sjelf, och när jag så kom att hemta henne, låg hon kall och stel på sin dyna och jag . . jag . . . fick blott begrafva henne."

"Efter den betan", tillade han gemenligen, i det han satte på sig en barsk min, "låter jag ej mera narra mig af de der söta socker-varelserna, som smeka

oss för att desto bättre kunna klösa. Jag ville ha gifvit mitt ena finger, ja två finger, madam Malmelin, hellre än att mista Rosabella."

"Men bättre var dock att mista Rosabella, än om herr Dick tagit med sig hit till landet det der elemenskade gula stycket med gåsfötterna!"

"Det var så sant det, kära madam! Hon har alltid vishetens ord på sina läppar."

10.

RESAN TILL TJUSTORP.

Det var en afton, under det madam Malmelin och Dick fördjupade sig i sina ömsesidiga förtroenden (lille Alban hade redan gått till hvila), som de nästan på en gång sprutto till vid en och samma tanke.

"Jag börjar bli orolig!" sade Dick.

"Jag har redan varit det en lång stund!" svarade Malmelinskan.

"Sedan jag kom hit har han aldrig varit så länge ute."

"Aldrig förut heller."

Dick rusade upp vid tanken att något händt Filip, ryckte kavajen till sig från väggen och var redan ett godt stycke utför backarne, då han fick se Filip, helt stilla, med armarne i kors och ögonen fästade på månen, komma stigen framåt.

Dick slog häftigt sina armar omkring vännen och pressade honom hårdt mot sitt bröst.

"Jag hade dött af sorg, Filip, om något händt dig och jag icke varit hos dig!"

'Min trofaste Dick, det har verkligen händt mig något; men jag tror icke att du skall ta döden deraf."

"Ah, låt höra?"

"Jo, ser du, jag har träffat ett fruntimmer."

"I fjällen?"

"Ja, just i fjällen, men långt härifrån."

"Nå, hur var det med det fruntimret? Du skrämde väl ihjäl henne?"

"Nej — men jag tror hon fann mig förändrad."

Filip nämde i korthet sin bekantskap med öfverstlöjtnantens och den önskan, som fru Helleding vid mötet framställt, att man, ehuru skilda genom tre mils svår väg, ändock måtte räkna grannskap.

"O, alla makter — qvinnor äro dock alltid qvinnor! Jag ser på dig att du nödgats anta förslaget?"

"Ja", sade Filip med en half suck, "hon visste ställa så till, att jag, såsom du säger, nödgades ge med mig. Och redan om tisdag . . ."

Dick hörde ej mer. Han rusade förut in i stugan och omfamnade Malmelinskan, som i häpenheten så när slagit öfver honom en karott kokhet gryngröt, den hon just skulle sätta på bordet.

"Hvad i herrans lefvande lifvet står på?"

"Jo det står på, att vi i öfvermorgon raka af eremit-skägget, klippa våra hårtofsar och kläda oss som denna verldens barn, och vidare att vi ge oss af till ett fruntimmer, som träffat oss i de dystra bergens vrår . . . Hej så lustigt — måtte jag bara kunna sofva i natt!"

Dagen för den märkvärdiga färden var inne.

Eremiten hade insett nödvändigheten af att bortlägga alla yttre tecken till en sorg, som var för verklig att jägta efter uppseende.

Hans finkänslighet marterades vid blotta tanken att man kunde tro honom "lägga an" på den grymma olycka, som träffat honom. Och för att undvika till och med skenet häraf, klädde han sig med stor omsorg.

Men då han, vorden färdig, betraktade sig i den spegel, som tillhörde Dicks res-schatull — eremiten hade naturligtvis ingen spegel — blef han häpen öfver att hans omsorger icke uträttat mera. Hans utseende syntes till och med dystrare och mera lidande i detta putsade skick än i det hvardagliga, som mera öfverensstämde med hans själsstämning.

Sjelfva vildheten var emellertid försvunnen; men den genomgripande beklämning, som afpräglade sig i hvarje hans rörelse, den lefnadströtthet, som stod tecknad på hans bleka panna och till och med i det uttryckslösa leendet, allt detta gaf ett ännu högre intresse åt hans intressanta och spirituella ansigte.

Aldrig, icke ens i hans bästa dagar, hade han kunnat göra hälften det intryck, som han nu väckte.

"Jag svär på . . ." sade Dick; men han besinnade sig i tid och förrådde icke hvad han ärnade svära på, och väl var det — ty slutet på meningen var denna:

". . att om Lilia nu finge se dig, skulle hon bli galen i dig!"

Hvad beträffar Dick sjelf, må man vara öfvertygad att han gjort allt hvad göras kunde af sin person.

Det bästa var växten, som blef alldeles för båldt "stor-ståtlig" i de fina utländska kläderna, och så ha-

de Dick sitt långa svenska gula hår, lockigt och fagert som sjelfva de väna ungmörnas i sagan, der det talas om "jungfrun lilla hon drager i sitt långa gullhår."

Och Dick drog också i sitt långa gull-hår för att få det i skick, ty det hade "legat af sig" i fjällen. Och om än näsan var något platt, och pannan något låg, och munnen något stor, nå än se'n — hade icke Dick sina blå ögon, lysande af nordhimlens färg och trofasta och vänsälla, så att ingen kunde se dem utan att vilja se dem om ingen. Slutligen hade han ju äfven sina friska röda kinder, sin glada min, sin hurtiga gång: också kände han sjelf intet missnöje öfver de små behag, som fallit på hans lott.

Sedan herrarne tagit ett ömt farväl af lille Alban och Malmelinskan, som med gossen på armen följde dem ett stycke å väg, styrde de öfver fjällen kosan till den gästgifvaregård, der fru Walborg låtit gubben pusta.

Härifrån begagnade de skjuts, och kommo något före middagstiden fram till Tjustorp, der den första syn, som mötte deras blick, var af den beskaffenhet att Dick måste gnugga sig i ögonen för att öfvertyga sig om att han var vaken.

På gården såg han nemligen samma häst, samma trilla och i trillan samma damer . . . hvem kunde glömma fru Walborgs svarta hatt, med den upprättstående plymen, och Jollis skälmska ögon, hvilka Dick för fjorton dagar sedan hade sett på landsvägen.

Men detta var dock icke hela gruppen.

En gammal högväxt skroderande militär fäktade med både ord och åthäfvor mot den långa damen i röda res-skärpet, hvilken, ömsom nedsättande och uppresande sig, tycktes vara lika starkt i farten med bevisningar.

Vidare såg man en ung förtjusande qvinna, som med blickar, tecken och de uttrycksfullaste rörelser medlade mellan de stridande, och ändtligen, på sidan om den svartögda flickan, som skrattade och gret på samma gång, en ung man, den der utan tvifvel hade den dubbla befattningen att trösta och göra ursäkter, ty med en trovärdig åtbörd lade han handen än på flickans hand, än med en bedyrande pantomim på sitt eget bröst.

Innan denna för de resande obegripliga scen fått sin utveckling — "gubben" hade nemligen mått för väl på Tjustorp att röja någon otålighet att lemna det — afbröts den af ett hundskall, förkunnande att våra herrar vore obehöriga åskådare.

Vid åsynen af de främmande hördes från de i gruppen handlande personerna följande hastigt uttalade meningar:

"Fan besitta", mumlade öfverstlöjtnanten, "det här ser just hyggligt ut!"

"Lugna dig, min bäste vän!" uppmanade Honorine, i det hon lade sin hand på hans axel. "Tänk på din värdighet!"

"Ack, herre gud mamma, det är verkligen den unge herrn, som . . ."

"Tig, din papegoja . . . Mjuka tjenarinna, mitt herrskap . . . Stor tack för all ära, som skett mig och min dotter!"

"Jag dör på sanningen af hvad jag sagt!" skrek baron Sixten.

Men damerna hörde ej, ity att gubben hade fått en sådan klatsch af matmors piska att han riktigt baksnade, och ut bar det genom porten så häftigt att eremit-herrarne -- för hvilka en betjent sprungit fram att öppna — så när med både häst och kärra blifvit knuffade tillbaks ut i allén.

Man begriper lätt att en dylik konfusion icke var egnad att inge Filip något intresse för det besök, hvartill han blifvit så godt som tvingad. Också hade han haft bästa lust i verlden att vända om.

Hvad beträffar Dick, satt hans kropp visserligen rätt fram, men hans hufvud var vändt tillbaka. Åter hade han då sett den täcka flickan med de skälmska ögonen. Men det syntes vara afgjordt att han alltid skulle se dessa ögon endast stadda på resa.

"Jag är högst smickrad, ja sannerligen förtjust, att få tacka för bevisad gästfrihet!" sade öfverstlöjtnanten med en ton, som bort föreställa en beleftvad och tacksam värds, men lät mera lik bruset af en ström, den man utan framgång söker hämma.

Honorine deremot gick med sin lugna intagande hållning emot de främmande och yttrade helt okonstladt:

"Ehuru, mine herrar, ni kommer midt under uppståndelsen vid våra slägtingars afresa, så hoppas jag vi ändå få visa er att Tjustorp inom hus kan vara lika lugnt som något eremitage. Och nu: tusen, tusen gånger välkomna!"

Honorines förbindliga vänlighet lugnade Filips obehagligt störda känslor och gaf Dick en ljuf försmak af angenäm trefnad, ehuru, förstås, han inom sig storligen beklagade att den unga flickan just skulle fara sin väg, då han kom.

Nu vände sig öfverstlöjtnanten om för att presentera baron Sixten. Men när ingen hört på att han (baronen) velat dö en sanningens martyr, hade han vändt hela sällskapet ryggen och gått in.

På öfverstlöjtnantens ansigte stod tydligt att läsa: "Dumhufvud, som går din väg, just då du behöfs!"; och vidare läste Honorine, hon, som var så van att tyda

sin mans anletsdrag: "Jo, jag är just i lynne att hålla sällskap jag!"

Men den unga och fyndiga frun visste genast hvad som var att göra, och med en lagom beklagande ton yttrade hon, i det hon såg på båda sina gäster:

"Jag är emellertid rätt ledsen att, innan herrarne väl kommit in, nödgas underrätta er att ni, åtminstone för några timmar, få nöja er med mitt sällskap utan min mans. Min gode Helleding, ständigt upptagen af sina trägna göromål, har ett högst angeläget ärende i grannskapet."

Öfverstlöjtnanten bekräftade den sorgliga notisen, men tillade pligtskyldigast något om uppskjutande etc. Filip visste dock hvad honom nu tillkom, och det visste äfven Dick, och sedan en liten ceremoni-strid på ömse sidor utförts, slöts den dermed att Honorine gaf befallning att låta spänna för öfverstlöjtnantens gigg — och så for öfverstlöjtnanten ned till prostgården för att, medan han "kalmerade" sina upprörda känslor, slå några slag med prosten i brädspelet.

11.

ANLEDNINGEN TILL FRU WALBORGS PLÖTSLIGA UPPBROTT.

Dagen förut var allt i sitt jemna lugn: icke minsta molnfläck på den husliga himlen hade tillkännagifvit den storm, som var i antågande.

Man gladde sig mycket åt Honorines möte med Filip och det löfte, som den stackars eremiten gifvit att komma till Tjustorp. Ja, man talade om ingenting annat än den olycklige poeten.

Och så målande och vältalig var Honorines beskrifning öfver honom att Jolli gret, fru Walborg nickade och öfverstlöjtnanten högtidligt svor på att fruntimren kommit hit i verlden endast och allenast för att fresta männerna, notabene "sådana svaga stackare, som låta leka med sig". Kortligen: alla gåfvo sitt deltagande tillkänna, undantagandes baron Sixten, hvilken satt stum och mulen och nedslagen och qvald af gud vet hvad.

Det fins personer som tro på aningar, låta leda sig af dem och som nästan anse som en hädelse att söka betvifla dem.

Till dessa slags menniskor hörde baron Sixten.

Han hade aldrig sett Filip Thurné och först hört honom omtalas, sedan hans olyckliga kärlekshistoria och hans hustrus flykt gjort honom till ett allmänt samtalsämne och derjemte ett mål för allmänt deltagande. Men detta oaktadt fans en instinkt hos baron Sixten, som nära nog liknade sig till hat, så snart namnet Filip Thurné nämdes.

Hvaraf kunde detta komma?

Sixten hörde till de menniskor, hvilka egentligen ej ha några lidelser, men väl envisa böjelser; och att hata någon, syntes oförenligt med hans natur.

Hans vänner hade ruinerat honom, men han höll likväl så mycket af dem att, ifall han ännu en gång finge ett arf, han ännu en gång skulle låta ruinera sig för att vara dem till tjenst.

Öfverstlöjtnanten, en man 24 år äldre än han, hade knipit bort hans högt älskade kusin, men baron Sixten förmådde icke hata sin medtäflare för denna framgång, ty han såg att Honorine gjort blott ett resonemangs-parti.

Och så mycket mindre föll det honom in att klandra sin kusins val som han sjelf erkände de fel han egde, fel, hvilkas följder han nogsamt fick erfara, särdeles en gång, då han (under inflytelsen af ett bland dem) i ett muntert aftonsällskap råkade att fria till en ung fröken, hvars föräldrar öfverraskade honom med sitt samtycke, utan att han mera visste sig ha begärt det än flickans hand.

Men hvad helst han nu visste eller icke visste, så hade frieriet skett; och när följande dagen hans tillärnade svärfar besökte honom för att tala om affärer och derjemte något smått om den sällhet hans dotter syntes erfara af en förbindelse, hvilken troligen länge varit hennes hjertas tysta val, kände baronen

sig på en gång så slagen och derjemte så förbunden till tacksamhet, att han ej kunde motsäga någonting. Och utomdess, hvad rätt egde han väl att förolämpa en ung och oskyldig flicka!

"Nej", sade han till sig sjelf, "om du, uppspelt af hennes små konster, i ruset sagt att du vill gifta dig med henne, så må det ock ske — det stackars barnet skall ej göras till ett mål för åtlöjet."

Sanna förhållandet var följande:

Den lilla fröken hade länge haft ett godt öga till baron Sixten och hans egendom, och derföre, då han vid omberörde tillfälle — under det förenade ruset af punschen och hennes små koketterier, och medan musiken ljöd och dansen hvirflade omkring dem — utan någon särskilt tanke sade till henne: "Får jag behål'a den här lilla handen?" (han visste icke rätt, stackars karl, huru den i det dunkla kabinettet kommit i hans), hade fröken genast blygt, men decideradt yttrat:

"Ack, baron Sixten, om jag förmår skapa er lycka, samtycker jag gerna att bli er maka . . dock icke utan mina föräldrars vilja."

Och innan vår baron. för hvars ögon ännu en dimma sväfvade, hunnit se hvart hon tog vägen. var den lilla fröken både borta och tillbaka med sin far, åt hvilken hon med blyg förvirring yttrade: "Bästa pappa, baron Sixten gör mig den äran att begära min hand, men det är icke jag som skall svara honom!"

Lyckligt- eller olyckligtvis för baronen hade han icke varit förlofvad fullt två månader, innan frökens känsla träffade ett annat föremål med skuldfritt gods. Då började hon finna Sixtens uppmärksamhet alltför ljum, och sade en vacker dag till honom:

"Uppriktigt sagdt, tror jag att du friade till mig i ett ögonblick, då du icke så noga visste hvad du gjorde."

"På min ära, du har fullkomligt rätt", svarade han, "men när det är gjordt, så är det gjordt."

"Efter denna bekännelse", återtog fästmön, "tillåter mig icke min grannlagenhet att längre tillhöra dig. Orsaken blir en hemlighet emellan oss, men slut är det!"

"Som du sjelf behagar!" var baronens hela svar, och innerligt förnöjd lemnade han rum åt sin efterträdare.

Men då han återkom till sin ständiga flamma, den så varmt älskade Honorine, sade hon honom med sitt mest förtjusande småleende att han nu förlorat alla apparanser, men att hon i stället gjort det förbund med sin tillkommaude man, att hennes kusin skulle få bli en ständig vän af huset.

Och en sådan hade han blifvit, utan att friden en enda gång varit störd.

Ty ehuru öfverstlöjtnanten, vid hvarje den minsta förtret, bröt ut mot sin hustru för hennes gamla älskare, saknade han dock denne, då han reste, och längtade ordentligt efter hans återkomst. Öfverstlöjtnanten såg väl att han kunde vara trygg, och detsamma såg Sixten.

Honorine var sin kusin innerligt tillgifven: något vidare var det icke från den sidan. Honorine aktade och ärade sin man: något vidare var det icke heller från den sidan.

Det torde nu se ut liksom vi alldeles kommit på afvägar och tappat bort förklaringen till kapitlets öfverskrift och den förklaring vi börjat angående baron Sixtens nya instinkt, men man skall straxt finna att allt på det nogaste sammanhänger.

Vår beskedlige baron, hvilken således icke hatade hvarken de vänner, som lefvat upp hans pengar, den qvinna, som så behändigt gjort sig till hans trolofvade och med detsamma förstört hans utsigt hos den enda han älskade, eller ens den man, som utstuckit honom hos Honorine — han hatade af hela sin förmåga den der eremiten, hatade honom utan att veta hvarföre, blott emedan han anade att denne för honom okände person skulle komma att bereda honom något omätligt ondt, ett ondt, mot hvilket ingen bot, ingen tröst fans, ett ondt, som skulle döda honom, men först efter smärtor, för hvilka han darrade som om han redan varit dem nära.

Denna underbara instinkt hade vaknat hos Sixten första gången Honorine uttalade poetens namn.

Om hennes ton då haft ett annat ljud än eljest, om hennes öga haft ett annat uttryck, visste hvarken hon eller han, men han kände att så var.

Och sedan hon satt musik till Alexis' verser, men sjöng dem endast då hon trodde sig ensam, sedan dess hatade Sixten ännu mer denne osynlige, anade medtäflare.

Alltifrån Jollis berättelse om sitt lilla äfventyr hade baron Sixten, som eljest var ingenting mindre än snarfyndig, gissat hvad ingen annan tänke på, nemligen att emerit-poeten och den person, som Jolli sett så förvildad mellan fjällklyftorna, var en och densamme; men långt ifrån att förråda denna sin förmodan, gladdes han öfver att Honorine icke fallit på en sådan.

Emellertid föresatte han sig att taga reda på saken. Och då han kom till tinget, dit han, såsom man vet, hade rest för att hos domaren, en gammal bekant, negotiera upp lånet åt den betryckte vännen, fick han vid middagsbordet händelsevis höra omtalas

att en ung resande, som för några dagar sedan färdats förbi gästgifvaregården, gjort flera förfrågningar efter en herre, som skulle hafva satt sig ned i fjällbygden, men om hvilken man visste ingenting.

Baronen skaffade sig dagboken och hittade snart namnet Dick Sorenius.

Sorenius var ju namnet på herr Thurnés bortflydda hustru.

Baronen kände att blodet och derjemte vinet började jäsa inom honom.

Han visste nu allt hvad han behöfde veta, och han, som på länge icke haft någon yrsel, kom hem sådan vi förut nämt, och dag efter dag, hela veckan om, for han till tinget, sedan han likväl förut gjort sina utflykter åt fjällen och der inhemtat vissa underrättelser, hvilka ännu mer slogo åt hufvudet än sednare på dagen domarens vin.

Man vet att Honorines bedjande blickar likväl förmådde honom att efter denna tids förhopp sluta sina resor, och han började just invagga sig i hoppet att han aldrig skulle få erfara något om den moderne eremiten, då hon sent en middag hemkom strålande af både glädje och smärta och berättade om sitt möte och sina små konstgrepp att förmå den stackars enslingen att öka sällskapet på Tjustorp.

Från denna stund gick ett mörker genom baron Sixtens själ. Han hörde alltsammans liksom i en dröm.

Honorines röst plågade honom, hennes leende var ett styng genom hans hjerta, och hennes sköna ögon tycktes honom lysa af en eld, som betog honom synen.

Slutligen stod han icke ut längre.

Medan man ännu tredje morgonen talade om samma ämne, försvann han; och då man skulle sätta sig

till bordet, blef svaret på frågan efter baronen, att han ridit bort för flera timmar sedan.

"Han har kanske haft ärende till några af grannarne!" sade Jolli.

"Det är så likt hans vanliga höflighet att ej säga till!" menade öfverstlöjtnanten. "Och att resa, just då han vet att jag så väl kunde ha behöft honom . . . Men om jag har aldrig så brådt . . ."

Honorine kom nu ihåg att han varit underlig hela morgonen, sistlidne aftonen också, ja ett par dagar bortåt. Och till och med någon mera än Honorine hade märkt det, ty fru Walborg som aldrig brukade yttra sin mening, sade nu:

"Karlen har någonting i sinnet, det märker jag på hans ögon."

"Då har han väl i sinnet att låta Ramsvik springa", mumlade öfverstlöjtnanten, "och på det har jag redan länge väntat. Den beskedlige sudden lär sig aldrig att sköta affärer."

Det sednare, yttradt åt Honorine, åtföljdes snart af den anmärkningen, "att det var ledsamt att i hans hus ingen annan än han tänkte på hvad som skulle göras både inom och utom väggarna!"

Men Honorine gaf knappt akt på sin mans förebråelser, ty hon var just sysselsatt att förebrå sig sjelf det hon icke gjort sig underrättad om orsaken till Sixtens nedslagenhet, en försummelse, den hon likväl andra morgonen skulle godtgöra.

Men ack, hvilken uppståndelse väntade henne icke andra morgonen — då blef visst icke tid för förnuftigt tal.

Klockan kunde vara ungefär 3 på morgonen, då fru Walborg — som ej funnit tillfälle att påöka sina välgörande kolik-droppar och derföre i högst dåligt lynne insomnat — hastigt uppväcktes af ett häftigt skrik från sin dotters kammare.

"Hvad tusan står på — har barn-ungen fått kolik?" tänkte den så ofta på kolik vurmande modern. Och ett tu tre hade hon insvept sig i en kostym, som vi göra bäst att icke beskrifva, dragit upp en svafvelsticka och med ljus i hand trädt ut i korridoren.

Men må man dömma om hennes häpnad, då hon hörde en manlig röst i Jollis rum, och må man dömma om hennes raseri — ty fru Walborg var en vild qvinna — då, i det hon öppnade dörren, hon fick se hvad hennes ögon nekade tro, nemligen baron Sixten, som under stammande ursäkter famlade omkring i kammaren, och Jolli, som snyftande bedyrade "att det var nedrigt att så der gå i sömnen!"

"Var lugn, min dotter!" sade fru Walborg, och hennes röst liknade mullrandet före en jordbäfning. "Ge dig tillfreds, stackars uppskrämda kramsfågel — baron skall lemna oss upprättelse!"

"Ja ja, men jag har ju, förbanna mig, icke gjort värre än räknat miste på en dörr. Det är så . . . så lätt det i mörkret."

"Men jag" — återtog fru Walborg, i det hon drog baronen med sig och bokstafligen knuffade in honom i hans eget rum, på hvars tröskel hon sjelf med armarne i kors stannade — "jag säger att baron är så god och utan prut gifter sig med Jolli, ty min dotter skall icke mista sitt goda namn och rykte för det herr baron förlorat förmågan att räkna till tre . . . den här dörren är den tredje i korridoren."

"På vänster hand, ja!" mumlade baronen helt ödmjukt.

"Men på höger hand hade han intet att göra, vet han det herre, och i morgon dag trolofvar han sig med Jolli!"

"Åter ett frieri och en förlofning, som jag icke har något att beställa med!" suckade baron Sixten. "Men får gå!" . . . .

. . . .

Så fort det dagades, var fru Walborg på fötter och begärde att få tala med öfverstlöjtnanten, som icke hann säga ett enda ord, innan hon med tjuge slående bevis förklarat sin mening, att eho som med eller utan vetande nattetid inkommit i en ogift qvinnas rum borde vara skyldig att träda i äktenskap med henne.

"Men för alla djeflar", ropade öfverstlöjtnanten, då han ändtligen fick gehör, "icke kan väl kusin tvinga Sixten att gifta sig med Jolli derföre att han med florshufva för ögonen tar miste om höger och vänster!"

"Kan jag icke?"

"Det har ju ingen förolämpning skett — man förklarar sig anständigt, man vänder om och ställer icke till ett dylikt väsende i ett aktningsvärdt hus, och framför allt fordrar man icke att värden skall tvinga sina gäster att så dyrt betala ett omedvetet fel."

"Aha, låter det på det viset!" svarade fru Walborg, och de ögon, som nu fästades på öfverstlöjtnanten, gnistrade *så* att det slog eldstrimmor för hans.

"Kusin behöfver sansa sig!" svarade öfverstlöjtnanten, som knappt nog kunde hålla sans på sig sjelf.

Men fru Walborg fortfor i vredesmod:

"Det var icke nog med det, att du en gång bedrog modern . . ."

"Var nu så god och stanna, eljest . . ." Öfverstlöjtnanten blef blek-gul.

". . och gjorde henne till en visa, emedan din snikna och futtiga böjelse för rikedom qväfde allt bättre hos dig . . ."

"Tig, gamla trollpacka!"

". . utan du vill äfven genom en gemen efterlåtenhet mörda dotterns goda namn och rykte, gamle girigbuk, gamle påfågelshycklare, gamle högfärdige, omoraliske, ovärdige slägtinge, som icke har så pass heder att du vill försvara ditt eget kött och blod!"

I detta ögonblick inkom Honorine.

Hon fann sin man nästan qväfd af raseri och fru Walborg gestikulerande med hufvud, händer och fötter, i full fart att gifva luft åt sina känslor.

Men när nu Honorine bönfallande gick emellan, när hon sade: "Min bästa kära tant, för guds skull, en smula tålamod: vi skola tala förståndigt om saken och framför allt höra Jollis egen tanke" — då, af aktning för Honorine, sansade sig fru Walborg och styrde kosan mot dörren. Men med handen på låset vände hon sig och sade majestätiskt:

"Farväl, mitt herrskap, jag reser med min dotter på ögonblicket!"

"Ja, res", skrek öfverstlöjtnanten, som nu ändtligen fått målet tillbaka, "res, infama gamla harpa, men stick aldrig näsan inom mina dörrar mer!"

Fru Walborg slängde igen dörren, så att fönsterrutorna skallrade.

I nästa ögonblick var Jolli ryckt ur sin säng, och alla hennes bedyranden att hon varit dum, enfaldig, ja tokig, som så der skrikit för ingenting, tjenade henne ej till något.

Sakerna inpackades i hej fläng, gubben leddes ur stallet af fru Walborgs egen hand, och innan några

timmar förflutit efter den stora uppståndelsen hos öfverstlöjtnanten — uppståndelsen fortfor dock under hela tiden — voro fruntimren resfärdiga.

Baron Sixten hade kommit upp alldeles yrvaken. Förfärad öfver allt det onda han åstadkommit, kunde han endast på samvete bedyra sin oskuld, ett bedyrande, hvarmed han, såsom man vet, ännu fortfor, då damerna redan sutto i vagnen.

12.

EN UPPOFFRING.

Såsom Honorine utlofvat, uppenbarade sig en helt annan anda inom huset än den, som tycktes råda utanföre i det ögonblick våra resande anlände.

Den vackra filen af rum, genom hvilken värdinnan förde sina gäster, liknade icke en stel parad-våning, vid hvars blotta åsyn man fryser, då den ej är smyckad med ljus och blommor, vittnande om en "arrangerad" fest.

På Tjustorp, der man hade godt om ved, lyste alltid trefliga brasor i hvarje rum under hösten och vintern.

Och det intagande hvardagslag, den karakter af behaglig och elegant vårdslöshet, som Honorine förstod gifva hela sin boning, hur ofta än öfverstlöjtnanten med sitt ordningssinne ställde alla stolar till rätta — han älskade att se dem likt mumier hålla sig intill väggarne — åstadkom den effekt, att denna boning alltid syntes festlig, likväl på annat sätt än till bal; ty ehuru Honorines skönhets-sinne älskade blommor öfver allt, utgjorde de likväl icke blotta dekora-

tioner, utan sågo ut för hvad de voro ämnade till: att förnöja med sin skönhet och sitt doft.

Värdinnans vanliga vistelseort — ett gafvelrum, hvilket slutade våningen — hade genom dess egna arkitektur gifvit henne tillfälle att utveckla något litet fantasi i smaken.

Detta rum var icke lysande, men det var ljuft: det hade ett utseende af välgörande friskhet och innerlig frid.

Tre utskjutande fördjupningar — de båda murarne bildade en halfcirkel-form — utgjorde lika många särskilta små kabinett; och då gardinerna för dessa fördjupningar, i hvilka fönstren voro infattade, blifvit nedfällda, befunnos de skilda från det triangellika förmaket, hvilket då stod nästan oupplyst med sin dunkla vinterträdgård, der söderns och nordens flora omfamnade hvarandra, och der man kunde leka blindbock emellan den antika och moderna konstens bilderverk.

Men när Honorine med sina herrar inträdde, voro alla gardiner ordentligt uppfästade. Solen lekte vänligt genom de tre fönstren, och i hvarje "kabinett" stod en helt liten hvilsoffa och en broderad fällstol; men i det mellersta fans äfven mellan soffan och stolen ett kinesiskt mästerstycke i form af sybord, och på det egarinnans broderier, böcker, m. m.

Det var likväl ej till de förtroliga kabinetten — der hvarje fönster hade sin lilla vattenkonst, hvars ur mossbädden uppspringande stråle åter duggade ned på det nätta orangeriet inunder — som den unga frun inbjöd sina gäster. De fingo nöja sig med att sitta i "vinterträdgården", hvars midt upptogs af ett stort rundt bord, der allt hvad till sällskapslifvets fordringar hörde, fans i öfverflöd.

"Nu, mina herrar", sade Honorine, i det hon med behag bjöd dem stolar, "måste jag ännu en gång

tacka er för det ni utan afseende på den besvärliga fjällvägen kommit att skänka oss nöjet af ert sällskap."

"Åh", yttrade Dick, då han af Filips slöa tystnad förnam att denne ej ärnade besvara artigheten, hvadan det tillkom honom, Dick, att göra det för dem båda, "åh, det är alldeles tvärtom: det är vi som kommit för att erhålla sällskap. Det nöje, som vi skänka genom vårt, fruktar jag minsann icke kommer att väcka hennes nåds längtan efter förnyade besök."

"Vi få se om ej herr Sorenius misstager sig i denna förmodan. I alla hänseenden äro vi nu förbundna att söka rättfärdiga våra goda tankar om hvarandra . . . Men lemnande å sido alla artigheter, vänder jag mig nu till herr Thurné med en särskilt tacksägelse för det min enträgna inbjudning icke blef aflömd!"

"Hennes nåd hade ju behagat taga mitt löfte."

"Visserligen, men lofva är icke alltid att hålla, och jag var icke alldeles . . ."

En betjent, som visade sig på tröskeln, afbröt Honorine:

"Baron anhåller att få tala ett ögonblick med hennes nåd."

"Vill baronen icke vara god och stiga in?"

"Han sade att han skall vänta i salen."

"Gå då och underrätta honom att jag kommer straxt!"

När betjenten var borta, yttrade den unga frun leende:

"De kära kusinerna taga alltid sina privilegier i akt! Likväl skulle min kusin Sixten denna gång icke fått mig att medgifva dessa privilegier, derest icke han hade att säga mig någonting, som förtjente att särskilt höras."

Och sedan hon till denna lilla förklaring lagt en ursäkt för sin korta frånvaro, lemnade hon med en lätt helsning de bugande herrarne åt sig sjelfva.

"Kors, sådan vacker och söt menniska vår värdinna är!" sade Dick. "Det sitter en liten god engel i hvart och ett af hennes ögon."

"Deri har du rätt" svarade Filip, "men jag är i alla fall redan uttråkad. Jag uthärdar icke länge!"

"Ne-nej men", återtog Dick, "ty fastän här fins en liten skog, så kan du ej vara alldeles så ogenerad, som när du håller till i den stora der hemma vid eremitaget. Jag tror dock icke, jag, att tvånget särdeles skadar dig."

"Det tar bara lifvet af mig."

"Prat!"

"Hvad vet du om den tryckning, som faller öfver min själ, då den åter måste inprässas i de odrägliga former, som kallas sällskaps-lif . . . Skall jag nu sitta uppspetad som en mannekin, skall jag röra mig som en machin?"

"Sitt då icke uppspetad som en mannekin och rör dig icke som en machin — det blir mycket bättre, om du liknar en ordentlig menniska."

"Ah, Dick, du . . ."

". . begriper ingenting — det är gammalt, min bror! Dina idéer börja verkligen att något lida af enformighet."

Filip svarade ej.

"Se åtminstone på detta vackra och förtjusande hem, denna vackra och förtjusande fru!"

"Hvad bryr jag mig derom!"

"Men jag bryr mig om det, jag, som har så erbarmligen tråkigt på fjället. Ack, hade blott icke den stora roliga matronan rest bort med det vackra barnet, så skulle jag vara i tjugefjerde himmeln."

"Och", inföll Filip, följande s i n tankegång, "när nu den storpratarn öfverstlöjtnanten och den privilegierade kusinen komma till . . . Nej, vi dröja icke längre än tills vi ätit middag."

". . och tills jag genomgått och läst texten till hela det här planch-verket, som innehåller afrikanska klädedrägter . . . fördömdt att icke jag fått några sådana till mitt museum . . . Se, Filip!"

Men föraktfullt stötte Filip det vackra planchverket ifrån sig.

Och medan Dick nu riktigt grundligt sätter sig i ordning för att ha r o l i g t och Filip riktigt grundligt sätter sig i ordning för att ha l e d s a m t, det vill säga att han sökt upp en af de små hvilsofforna, i hvars dynor han nedborrar hufvudet, skola vi följa den unga värdinnan in i salen och öfvervara hvad der tilldrog sig.

Lik en stackars brottsling, som väntar sin domare, stod baron Sixten, med fällda ögonlock, lutad emot kakelugnen.

Honorine hade anlagt ett allvarsamt och sorgset utseende, och i sanning var hon både allvarsam och sorgsen, då hon tänkte på de uppträden, som blifvit och säkerligen ännu blefve en följd af hennes kusins osaliga svaghet.

Det uppträde, som egt rum emellan öfverstlöjtnanten och fru Walborg, skulle hos den förre qvarlemna ett minne, hvilket komme att aftrycka sig i tusen variationer, lämpliga att utföra för hans omgifning.

"Hvad vill du mig, Sixten?" frågade hon kallt.

"Du föraktar mig då bra mycket, eftersom du tager den der tonen?"

Honorine teg.

"Jaså, det är slut med ditt tålamod, din huldhet — jag visas bort som en stackars hund, den man ej mera anser löna mödan att dressera."

"Fy, Sixten, hvarifrån får du en sådan bitterhet — är det *du* som har rättighet att vara bitter?"

"Det är icke bitterhet, utan sanning. Var jag någonsin för dig något bättre än din trogne hund . . ."

"Men, Sixten!"

". . den du tillät ligga vid dina fötter, den du med milda ord smekte, då han lydde din blick, och den du med vänlig huldhet bannade, då han ej lydde dig. Men nu bannas han ej mer: han förskjutes."

"Min stackars kusin, så illa du bedömmer vårt förhållande!"

"Gör jag det?"

"Ja, det vet gud — alltid var du mig den käraste bror. Om jag på allt sätt sökt att motarbeta de enda fel, som fördunkla värdet af din karakter, så skedde det icke för att herrska, utan för att göra dig så värdig min högaktning att jag kunde säga till mig sjelf: Hvad det är ljuft att hålla af honom utan all tillblandning af fruktan att han ej förtjenar det!"

"Ack, det är din vana att göra med mig hvad du vill, och du vet om jag icke, då vi undantaga en tid, hvars oro du ej känner . . ."

"Jag vet nog, min bäste Sixten, att det alltid är undantag, då du glömmer dina löften, din ömhet för mig. Det är ej med flit du gör mig smärta. Men det, som passerade i natt . . ."

"Just om det ville jag tala med dig."

"Helleding är verkligen så uppbragt, att vårt husliga lif icke hastigt kommer i ordning. Och som ingenting blidkade tant Walborg före afresan, skall hon göra både oss och dig till ett mål för sqvallret. Hvad beträffar den stackars Jolli, så har hon

genom denna förtretliga händelse förlorat mest, ty hon har förlorat ett hem, hvaraf hon var i så stort behof. Jag vill icke nämna mig sjelf, men du vet att, då jag icke eger min kära Adeles sällskap, jag icke gerna kunde ega ett behagligare än denna unga flickas."

"Skulle allt ställas till rätta, om vi finge dem att vända om hit, innan tant hunnit göra någon berättelse om den inbillade chikan Jolli anses ha varit underkastad?"

"Ja, det tror jag. Det är säkert af fruktan för denna berättelses utspridande i orten som Helleding mest plågas, han, som sätter ett sådant värde på sitt anseende; och jag vet hur gerna han skulle se fruntimrens återkomst, då han notabene icke sjelf haft sin hand med derom. Denna återkomst blefve utomdess det bästa erkännande att fru Walborg haft orätt."

"Nåväl, Honorine, de skola återkomma — jag ville blott veta om du fann det rätt nödigt."

"Åh, du lyckas icke öfvertala den egensinniga tant Walborg mera nu, om du reste efter henne, än för en timma sedan."

"Jo, jag hoppas det. Hon har säkert svalnat af på vägen. Och du vet icke hvad jag kan uträtta för att göra dig ett nöje och blidka din man, hvars dåliga lynne alltid återfaller på dig."

"Visst icke alltid . . . du misskänner honom."

"Tvärtom: jag känner honom. Åh, du tror icke hur mången gång jag uppfattat ord, som låtit mig förstå att, ifall min härvaro någon gång gjort dig nöje, du dyrt fått köpa det."

"Sixten, bäste Sixten!"

"Och då jag besinnar att det nöje, du erfor, aldrig var annat än det ädla behofvet att göra din stackars fattige kusin lifvet gladt och kärt . . ."

"Nej, nu öfverdrifver du för mycket! Har väl någon vecka passerat, på hvilken min stackars fattige kusin icke fått sju eller åtta inbjudningar från vänner, som vilja se honom; men han stannade qvar, emedan ... Dock", afbröt hon sig med en lätt rodnad . . "nu måste jag återvända till mina andra gäster. Med skäl kunde de eljest undra öfver vår långa tête-à-tête ... Res nu!"

"Gif mig då din hand, så lyckas min beskickning bättre ... Farväl, Honorine — det är ju sant att du blir glad, om jag ställer allt till rätta?"

"Ja visst, bäste Sixten ... kom snart tillbaka med flyktingarna!"

Hon ilade in.

Men baron Sixten han fällde hufvudet, och djup var den suck, som höjde hans bröst, i det han gick ut och gaf befallning om sadlandet af en ridhäst.

Dick hade ännu ej på långt när genomgått hälften af plancherna, då Honorine inträdde; och som hon såg h o n o m angenämt upptagen, gick hon med lätta steg fram till soffan, der Filip satt så försjunken inom sig sjelf, att han ej märkte hvarken att den unga frun återkommit eller att hon betraktade honom med en blick full af oroligt deltagande.

Men efter ett par minuter vidrörde hon sakta hans arm.

Filip spratt till.

"Ack, förlåt mig . . . hennes nåd har aldrig haft någon gäst, som gjort sig mera oförtjent af gästfriheten."

"Det betyder ingenting, herr Thurné! Jag önskade icke er hitkomst för att efter bokstafven få afbetala den skuld vi åsamkat oss . . . Och nu önskar jag ingenting annat än att få språka lite med er om en gemensam bekant, poeten Alexis, som nu gör furor i verlden."

En svag rodnad färgade Filips kind.

Fordom hade detta varit ett ämne att locka honom från allt slags melankoli; nu svarade han blott med ett hånleende.

"Betviflar herr Thurné mina ord?"

"O nej, icke alls, jag blott undrar att den, som en gång yttrade sig vilja gifva den beskedlige poeten några råd, nu delar verldens åsigt om den triumf han vunnit, triumfen öfver den glädjefattiga lager, som vuxit upp på ruinen af hans jordiska paradis."

"Det vet jag mig ej ha sagt."

"Förlåt mig . . . jag tyckte det."

Och Filip rodnade ännu en gång . . om af samma orsak som sist, veta vi ej.

"Det var ett misstag, bäste herr Thurné!"

"Ah!"

"Jag säger det helt uppriktigt, ty jag vet väl att den enskilte mannens sinnesstämning ej är af beskaffenhet att med mer än ett ringa deltagande följa den offentlige mannens framgång."

"Mycket sant . . . Jag har också" — Filip sade detta med en viss vårdslös hastighet — "afslagit bokhandlarens anbud att köpa andra upplagan af mina arbeten."

"Och ett sådant afslag hedrar sannerligen lika mycket er blygsamhet som ert snille."

"Åh, verkligen!"

"Så är åtminstone min tanke. Jag älskar dessa små intagande dikter såsom förstlingar af en ung för-

fattares förmåga, men då en mognad man ger ut andra upplagan af sina verk . . . Ah, ursäkta herr Thurné . . vi skola återtaga ämnet i afton — jag hör min man återkomma, och poesien hör icke till hans starka sida."

Honorine hade knappt talat ut, då öfverstlöjtnanten verkligen inträdde, och det en helt annan menniska än då han reste bort: artig, fryntlig, i ett riktigt solsken.

"Nå, men så angenämt, kära Helleding — jag var just helt tröstlös öfver att äfven Sixten lemnat oss. Du var för snäll, som tänkte på att jag icke kunde uppfylla din plats vid middagsbordet!"

"Jag förtjenar icke hälften af dina komplimanger, min lilla vän, ty jag var nog lycklig att på vägen träffa den person jag hade så angeläget att språka med, och herrarne kunna tro att jag sedan icke sparade kampen på hemvägen. Det är mig ett särdeles agreabelt nöje att få vara värd åt så välkomna gäster!"

Orsaken till öfverstlöjtnantens förändring var helt enkelt den, att han råkat in på följande tanke:

"Besinna, om den der furien varit din hustru — det hängde på håret att hon så när blifvit det!"

Efter denna tanke kom, såsom en lindrande svalka i hans uppbrusning, jemförelsen emellan den maka han *kunnat* hafva och den, som han i verkligheten egde.

Nästan för första gången, ända från den tid han fick ja, började öfverstlöjtnanten känna ett pösande högmod öfver en seger, som verkligen var ovanlig, och med denna känsla följde äfven en annan, hvilken dunkelt lät honom förstå att han icke på långt när varit så tacksam för sin lycka som han bort.

Kommen till denna punkt, vände öfverstlöjtnanten tvärt tillbaka.

Och på återvägen roade han sig att i minnet återkalla huru ful, katig och karlavulen fru Walborg var — de skulle visst ha kommit i lufven på hvarandra — och huru mild, intagande, outsägligt älskvärd och af alla värderad och uppburen deremot Honorine var . . att icke tala om hennes skönhet, som gjort så många unga män ondt i ögonen.

Alla dessa erinringar voro detsamma som att ge fullständigt afsked åt den råa vresighet, hvilken stundom tillhörde hans lynne, och att i stället åter anlägga all den ridderlighet, som kunde uppsökas ur det fordna lagret.

Honorine var förvånad, men ännu mer belåten öfver sin mans förändring; men då han med ett verkligen studeradt galanteri helsade henne medelst handkyssning, småskrattade hon och hviskade honom i örat:

"Käre Helleding, hvilket trollspö har vidrört dig?"

"Intet annat än det naturliga: minnet af din älskvärdhet, mitt barn! Man är väl icke känslolös för behaget att ega en täck hustru derföre att man sällan erinrar henne derom."

Nu begrep Honorine icke det minsta.

13.

BARON SIXTENS BESKICKNING.

"Klatsch då, gubben!"

Fru Walborg viftade med piskan i luften, men gubben hade varit för väl plågad: han var för lat att springa.

"Gubben tycker som jag, mamma, att vi gjorde mycket illa i att resa."

"Tig, din dumma palsternacka, som sjelf är skulden till alltsammans!"

"Ja, herre gud, det erkänner jag, mamma! Jag var tokig . . men icke hade väl mamma behöft anlita öfverstlöjtnantens råd!"

"Råd, råd — hvad pjollrar du, stackars trissa, stackars murra, stackars anka, om hvad du icke förstår! Jag anlitar ingen annans råd än mitt eget. Jag talade om en hederssak, och den gamle uppblåste peruk-stocken svarade mig på ett afskyvärdt sätt!"

"Men mamma var visst icke god heller?"

"Nå, kommer det henne vid, jungfru näsperla — lägg icke sin lilla trubbnos i blöt, ty då knäpper det!"

"Ack, min gud, mamma, jag är ju stor nu!"

"Stor, jo det skall man se, för det du en tid fått lefva som kamrat med Honorine och sluppit mameluckerna? Men vänta du, min solros, vi ha ännu icke sett hvar vi få tak öfver hufvudet. Hemma ha vi hvarken ved eller mat eller något annat, och då är det sak samma, om man har tak."

"Ja, hvart skola vi fara hän, söta mamma? Låt oss stanna och tänka på det först!"

"Hvad nu, ha vi icke hela dagen att tänka på och morgondagen också — vi söka oss väl något qvarter i en bondgård att börja med."

"Hvilken skillnad!" suckade Jolli.

"Lär dig då en gång, ditt kräk, att hela lifvet består i skillnader! Jag vill ej erkänna dig för min dotter, om du sätter pip-min på dig, så snart du icke längre får äta stek och bakelse, passas upp af betjenter och inbilla dig vara förnäm dam."

"Ack, mamma!"

"Lyckligtvis bar det så bra till att Honorine i förra veckan köpte mina gamla agat-armband, hvilka jag tror icke voro så mycket värda som hon betalte, men hon hade råd till det, derföre gjorde jag ingen invändning. Alltså ha vi något att lefva af, så länge det räcker."

"Jag är viss", återtog Jolli, som ville gifva samtalet en annan vändning, "jag är viss att öfverstlöjtnanten nu blir mycket vresig mot Honorine. Hon får sitta emellan."

"Det få alltid hustrurna!" svarade fru Walborg orubbligt.

"Och den beskedlige baron Sixten, mamma, som i förra veckan, då han var i sta'n, köpte och skänkte

mig en gitarr, han förtjente just att jag satte honom i ett sådant bryderi!"

"Hvem ber honom dricka bort vettet!"

"Och de bägge resande se'n . . . Ack, så ledsamt: herr poeten Alexis och den långe hygglige ynglingen, som hjelpte gubben till rätta . . . kors att de skulle vara desamme! Mamma mins väl?"

"Strunt, gubben hade nog besinnat sig, och så är det bäst att du också gör och tar skeden i vackra hand, ty nu är gjordt som gjordt är!"

"Åtminstone skall jag väl ha rättighet att gråta!" sade Jolli, i det hon häftigt började snyfta.

"Så så . . . rappa på, gubben . . . fy skam, skall gubben trilskas med gamla matmor . . . Nå, nu har jag det, Jolli, min grönsiska, nu vet jag hvart vi skola styra hän."

"Hvart då?"

"Till moster Nicka på Tromtebo."

"Jessus, hvad säger mamma?" skrek Jolli till. "Der dör jag! Moster Nicka är så småsnål, smågrälig och gudaktig att jag bestämdt stryker med, om jag skall dit."

"Moster Nicka är bra; och alldenstund hon bor närmast åt den här leden och alltid har brådtom med jul-arbeten, så bli vi nog välkomna, och så mycket välkomnare som hon om qvällarna har sitt bostonsbord, der jag gerna blir fjerde man."

Jolli drog en djup suck och fortfor att gråta.

Att från de vackra eleganta rummen på Tjustorp, från Honorines bildande sällskap, från musik, lektyr, poesi och allt herrligt komma in i moster Nickas låga, nedrökta, otrefliga sal, der Jolli skulle få sitta och sy sjudubbla sömmar på de tjocka yllekoltarne åt två larmande pojkar —, var det väl möjligt att stå ut med ett sådant utbyte!

"Nu gitter jag icke längre höra fåglalåt!" sade fru Walborg med en röst, som dock ej var riktigt sträng, ty hennes hjerta var ändå en smula rördt af Jollis lidande . . . "Men hvad är det här för en gevaldiger som kommer ridande efter oss . . . så så, jag anar något jag!"

"Ack, baron Sixten, mamma!" ropade Jolli genast, torkande sina ögon. "Så roligt, så roligt att få se ett kärt ansigte, innan jag går i kloster."

"Hvad nu", hördes baron Sixtens röst bakom dem, "skall mamsell Jolli taga slöjan för mina synders skull — åh, det tillåter aldrig mitt samvete."

"Huru kommer herr baron att färdas samma väg som vi?" frågade fru Walborg med en ton, hvass som ett spjut.

"Jo, det skall jag med få ord förklara . . . Men är det icke bra kallt att språka här på öppna landsvägen — posito att vi tillsammans äta middag på Vi, som ligger rakt framför oss?"

"Det säger jag icke nej till!" svarade vår fru, och på hennes ansigte uppenbarade sig nära nog morgonrodnaden till ett mysande . . . "Låt oss skynda på då — hopp gubben, nu får du sällskap . . . skäms nu för att icke visa hvad du kan!"

Men med en obeskriflig envishet vidblef gubben sitt melankoliska lunk.

Det var klart att han i alla delar var på Jollis sida, och för första gången under fru Walborgs och gubbens långa bekantskap inträffade det ledsamma fallet af en verklig dispyt. Ty hvar gång fru Walborg ropade: "så så, gubben, lunka på!" svarade gubben med ett frustande och stannade, i stället för att ge sig å väg.

Ändtligen var man framme.

Baronen rangerade om en middag så god som den kunde fås; och sedan fru Walborgs lifsandar blifvit tillbörligen vederqvickte — baronen kände ganska väl hennes smak — anhöll han att få andraga sitt ärende.

"Jag känner mig bättre till humöret nu än i morse — tala derföre fritt, min kusin!"

Då fru Walborg begagnade kusin-titeln, var det riktigt väl.

"Det skall jag på min ära, bästa tant! Ja, jag skall helt enkelt säga att jag farit efter för att sjelf föreslå samma sak som tant i natt under ett utbrott af billig förtrytelse föreslog, och nu kan jag svärja på att jag åtminstone en gång med full besinning tagit det steget."

"Ack, låt oss för all del aldrig mer tala om det der!" utbrast Jolli rodnande.

Men fru Walborg gaf sin dotter en blick, hvilken lätt öfversattes så: "Tig, ditt sjåp, och låt mig svara!"

Derefter vände hon sig till baron Sixten:

"Min kära kusin" — nu var det alltjemt kusin — "jag vet icke, det vill säga att jag ej är komplett öfvertygad, att ifrågavarande beslut kan vara kusins fulla allvar?"

"Jo, på tro och heder!"

"Bra — men förklara det då!"

"Saken synes, när man först betraktar den, nästan som ett skämt . . ."

"Huru?"

". . som ett skämt, upprepar jag, och detsamma skulle allt klokt folk yttra, om de nu finge höra talas derom."

"Aha, jag förstår, kusin bjuder oss en assignation ställd på framtiden?"

"Tant väljer egna uttryck, men de hafva den egenskapen att förtydliga mina tankar så väl, att jag sjelf icke skulle kunna göra det bättre."

"Nå, vidare då?"

"Efter fem år är jag skuldfri och eger åter Ramsberg ograveradt — revenyet under de här fem åren löser in inteckningarna."

"Ja, så framt kusin löser in dem."

"Det är utan all fråga, då jag en gång har ett mål i sigte."

"Hm, hm!"

"Jag säger att det är bestämdt, och ingen tid är heller förliden. Jag har då hunnit till 37, Jolli till 21 år . . . Hvad säger tant om det?"

"Att förslaget icke duger."

"Duger det icke?"

"Gå in i sidokammarn, Jolli — jag vill säga kusin ett par ord apart."

"Men i alla fall", sade den unga flickan, i det hon steg upp och med en fruktande blick betraktade sin mor, "har jag ännu icke gått och läst — kom ihåg det mamma."

Fru Walborg gaf endast ett stumt tecken åt dörren, och Jolli försvann.

"Nå, min bästa tant, hvad får jag nu höra, som jag ej redan sagt mig sjelf?"

"Tillåter kusin mig fråga om det är sant hvad man berättat rörande anledningen till kusins afskedstagande från tjensten för några år sedan?"

"Derpå har jag svårt att svara, innan jag vet hvad man berättat tant."

"Honorine har sagt det."

"Då", sade baron Sixten, "hvad helst det må vara, är det sanning."

”Jaså! En af kusins vänner — som många äro väl det — var kär i en ung rik borgar-dotter, och dock gick det ej an för honom att fria som underlöjtnant. Men underlöjtnanten hade ej hopp om befordran, ty den, som stod honom i vägen, kunde icke så snart vara i tur till sin befordran.”

”Nåväl?”

”Nåväl — kusin Sixten hade icke hjerta att höra den gode vännens djupa suckar. En dag sade kusin: 'Vi måste hitta på något råd att du kan bli lycklig!' Och så hittade kusin på att taga afsked för att göra vägen fri åt den andre.”

Baron Sixten gaf följande enkla svar:

”Det var samma år Honorine gifte sig.”

Fru Walborg sade ännu en gång ”hm!”

”Jag kunde lefva utom min tjenstegrad och jag har alltid mest tyckt om oberoende.”

”Ack, min bäste kusin, ursäkta uppriktigheten, men kusin är verkllgen en .. en stor stackare.”

”Och tant är en skarp domarinna!”

”Bara rättvisa — folk med en sådan karakter som kusins .. folk, som alltid sätter sig i sista ledet . . .”

”Hvad är det med dem?”

”Jo, de sluta med att, om icke precist, såsom det heter om allmogen, komma socknen till last, så åtminstone sina vänner, hvilket kanske är än sämre ... Ja ja, sanna mina ord: det är icke roligt på gamla dagar att bo lite här och lite der och få nöja sig med sura miner och en vrå på ‚vindskammarn.”

”Bevars så tant målar!”

”Kusin vill kanske säga att jag talar af erfarenhet, och till en del är det kanske så. Det blir dock alltid en märklig skillnad. Först och främst har jag ej förstört min egendom, utan hållit ihop saker-

na, så länge min salig man lefde. När han gick bort, föllo de isär af sig sjelfva: då var det ingenting att hålla ihop med. För det andra kunna fruntimren i ett hus göra, en hel hop gagn som aldrig kommer i fråga för en gammal ungkarl, hvilken på sin höjd betros att vagga ambarn och bygga korthus åt de något mer försigkomna."

Äfven för baron Sixtens tåliga sinne blef den tafla öfver hans framtid, som fru Walborg höll på att kolorera, något för bjert.

"Jag är ledsen", sade han, "att min välmening ej gagnat till annat än att framkalla dessa ledsamma reflexioner. Jag hade föreställt mig att mitt förslag skulle vara antagligt och att jag i följd deraf erhölle den glädjen att föra tant och lilla Jolli tillbaka — och så finner jag tvärtom att det är tant sjelf som ändrat tankar."

"Det var vreden som i natt styrde min tunga. Och kusin hade verkligen skäl att vänta sig en ursäkt."

"Åh, bästa tant, felet var mitt. Jag rodnar bara jag tänker derpå."

"Kusin kan icke göra mer. Men i alla fall var idéen med Jolli icke så oäfven ändå — den torde kunna förekomma de der flyttningarna på gamla dagar."

"Tant ogillade den nyss?"

"Ja, på det sätt som kusin uppgjort förslaget."

"Huru skulle vi ställa till då?"

"Hör mig . . . Den som varit i stånd att uppoffra allt för sina vänner, skall ej ha mod att i fem runda år icke säga mer än ett enda ord till alla böner och förslag, helst om detta ord är ett nej."

Baronens blick sväfvade i taket.

"Inom fem år, ja inom fyra, ja kanske inom tre skall kusin, i stället att ha reglerat sina affärer, så totalt i grund förstört dem att de äro ohjelpliga."

Baron Sixten fortfor att tiga.

"Vill kusin nu att jag ger ett klokt råd?"

"Jag tackar tant derföı!"

"Det är detta: ehuru kusin är skuldsatt öfver öronen, så gift sig med Jolli i vår, så fort hon blifvit konfirmerad."

"Hvad i guds namn skulle då bli af?"

"Jo det, att i stället för en arrendator, en inspektor och allt sådant satans otyg, sköter jag kusins egendom. Jag kan gå i land med det jag, och ehuru jag i det närmaste känner hur kusins affärer stå, går jag i god för att kusins förslag att ha betalt skulderna inom fem år då skall göras till verklighet i stället för en fantasi."

"Men . . ."

"Men, menar kusin, det blefve icke att lefva som förr, och deri har kusin rätt. Och icke heller skall kusin, när han får smak på ett husligt lif vid sidan af en ung, arbetsam, glad och vacker hustru — Jolli stackare ser bra ut — stort komma att sakna den gamla ruckeltiden."

'Men . . ."

"Och hvad affärerna beträffar, som kusin icke förstår att sköta mer än ett barn, så tar jag dem helt och hållet på min del. Deremot skall jag lära kusin att bli en duglig jordbrukare, det förnämsta yrke en man kan ha."

"Det är möjligt", svarade baron Sixten, när det blef hans tur att få yttra sig, "det är möjligt att tants plan är den bästa, men uppriktigt sagdt skulle jag komma för mycket under förmynderskap.

"Det är som kusin finner för godt att betrakta saken. Det vore åtminstone ett förnuftigare förmynderskap än det vida strängare, hvari kusin nu hålles af sina egna böjelser."

"Äfven det må vara möjligt; men jag känner att hela detta förslag aldrig kan bli öfverensstämmande med . . ."

"Bry sig icke med slutet af meningen, kusin — vi ha ömsesidigt sagt våra villkor, och då vi ingendera godkänner hvarandras, så är underhandlingen slutad, ty bättre är det för Jolli, arma barn, att vara fri helt och hållet än bunden på slikt sätt."

"Tant är då helt och hållet bestämd?"

"Helt och hållet! Man skall ej säga att jag gått in på en galenskap för att få höra min dotter under några år benämnas fästmö åt en baron. Men till att betyga min tacksamhet för kusins hederliga afsigt, vill jag visa kusin ett stort aktningsprof . . . . Jag förstår nog att kusin velat ställa till rätta åt Honorine?"

"Hvad säger tant . . ." yttrade baronen rodnande.

". . . att kusin visst icke behöfver blygas att vara en af de få karlar, som bevarat sin trohet med ära, och att, ehuru det varit kusin i alla afseenden bäst, om han följt mitt råd, jag dock icke är mer missnöjd deröfver än att jag erbjuder kusin att återföra Jolli till Tjustorp, hvarmed jag förenar löftet att från mina läppar aldrig ett ord skall komma om denna historia."

"Ack, min bästa tant, min tacksamhet, min eviga . . ."

"Åh prat — tjensten är ömsesidig. Kusin får göra Honorine ett nöje och försäkra öfverstlöjtnanten,

att då jag lemnar min dotter, som jag aldrig förr har varit skild ifrån, sker det såsom en underpant att allt groll emellan oss är glömdt. Jag åter, som vet hur ledsamt min lilla slinka skulle ha fått hos moster Nicka på Tromtebo, dit jag ärnar mig och der jag för min egen del trifs ganska godt, jag är glad att kunna icke blott vara utan bekymmer för henne, utan äfven veta henne lemnad i de allra bästa händer, ty det kan man säga om Honorines."

"Men är det omöjligt att tant sjelf . . ."

"Ja, det är fullkomligt omöjligt att rubba mitt beslut. Öfverstlöjtnanten och jag må bäst på afstånd — och nu ingenting mer . . . Kom in, Jolli!"

Och Jolli, som stått utanföre dörren och hört hela konferansen, var genast till hands.

"Du blir icke friherrinna, mitt hjerteblad, men du får i stället följa med baron Sixten till Tjustorp."

"Den ersättningen tar jag gerna!" sade Jolli, i det hon skrattande räckte baronen sin hand.

"Och jag", sade baronen, som ej heller kunde låta bli att le, "jag är också nöjd med min ersättning."

"Då är allt godt, utom det att jag oroar mig öfver att lemna mamma — ja, det riktigt gör mig ängslig, nu när det kommer dertill."

"Den ängslan må du spara dig, min lilla turturdufva, ty din mor kan gudskelof reda sig på egen hand. Och se'n så har jag gubben och dina bref" ('och min ädla frihet', tillade fru Walborg i parentes för sig sjelf).

Saken var nemligen den, att Tjustorp var fru Walborg alldeles för fint.

Dessutom gjorde känslan af att hon befann sig i sin f. d. älskares hus att hon ej kunde så obehindradt öfverlemna sig åt sina kära vanor som hon på sina gamla bekanta ställen gjorde.

Moster Nicka på Tromtebo hade vissa med fru Walborg sympatiserande känslor, med undantag deraf att fru Walborg aldrig var gudaktig. Men de hade fördrag med hvarandra och gingo ej heller i sina sällskapsnöjen utom hofsamhetens gränser.

14.

EN AFTON I HONORINES HELGEDOM.

Middagen på Tjustorp hade, såsom vi nämt, varit lifvad af öfverstlöjtnantens goda lynne; men det är osäkert huruvida han hela aftonen — herrarne hade måst lofva att dröja öfver till följande dagen — kunnat hålla stånd mot den beständiga kölden och stelhetens å Filips sida, derest icke baron Sixten med sin eröfring kommit att lifva upp den lilla kretsen, som, hvad äfven Honorine insåg, var både för liten och för stor.

Jolli dansade i famn på Honorine.

"Jag är här, jag är åter här, jag slipper det förfärliga Tromtebo . . . Vill ni riktigt ha mig?"

Hon räckte andra handen åt öfverstlöjtnanten.

"Lilla vännen är alltid välkommen på Tjustorp . . . Men jag ser icke . . ."

Ötverstlöjtnanten var helt lycksalig att icke se, men han visste hvad belefvenheten fordrade.

"Omöjligt att få tant tillbaka", sade baronen: "hon hade bestämdt lofvat sig till en annan gammal vän. Men mamsell Jolli lemnas i pension för lång

tid och, efter hvad tant sjelf sade, såsom en underpant på hennes vänliga tänkesätt."

Med ett slags hänförelse tryckte öfverstlöjtnanten baron Sixtens hand. Aldrig hade denne stått så högt i gunsten.

Och nu togo presentationerna vid.

Emellan baronen och poeten ville intet samspråk rätt komma i gång, men emellan Dick och Jolli blef det desto lifligare.

Redan innan timman var förliden, hade Jolli lofvat att efter maten dansa kachukan för Dick, hvaremot Dick lofvat att med det snaraste skrifva hem för att ur sitt inpackade museum — hvilket naturligtvis i främsta rummet blifvit omnämdt — låta hemta kastanjetter och utom dess två eller tre märkvärdigt roliga drägter, dem Jolli skulle få probera och låna af Dick, såvida de passade. Vidare voro de ense om att vid första slädföre åka kälke tillsammans, slå snöboll och kana och gå på skridskor i kapp.

Man kunde ej gerna hinna med att uppgöra flera öfverenskommelser på en timma.

"Jag är alldeles förtjust öfver att herr Sorenius kommit hit!" sade Jolli.

"Och jag", svarade Dick, "skulle väl ha dött af ledsnad i eremitaget, om jag icke fått den här behagliga förströelsen. Jag, som rest och varit i nya verlden, tycker om munterhet och rörelse."

"Men hvarför blir då herr Sorenius der borta i fjällen?"

"Åh kors, det är ju naturligt, när Filip är der! Jag håller af honom öfver allt annat."

"Jag har ingen så nära vän jag!" bekände Jolli, medan hon, ifrigt blåsande på bladen i planch-verket, vände det ena efter det andra, hvarunder Dick, hvilken ensam med sin unga sällskaparinna upptog det

stora runda bordet, sköt lampan än så än så till bättre dager för Jolli, ty konversationen fördes under det man besåg taflorna.

"Jag trodde", sade vår vän Dick, "att öfverstlöjtnantskan . . ."

"Ja, ja, henne älskar jag mycket; men hon är i allt så öfver mig."

"Samma förhållande som emellan mig och Filip!"

"Åh, det kan jag icke tro!"

"Det är likväl rena sanningen. Han är lärd och poet och en man med så öfverdrifvet fina känslor . . . jag menar vackra . . . nej, jag menar höga . . eller rättare sagdt f ö r höga — mamsell Jolli förstår . . . ack, jag ber om förlåtelse att jag i hastigheten sade mamsell J o l l i!"

"Det gör ingenting!"

"Mamsell är mycket god, och mamsell Stureson är ett mycket långt namn."

"Säg som nyss då!"

"Mamsell Jolli?"

"Ja, ty om herr Dick . . . åh bevars, nu var det jag som försade mig!"

"Nej visst icke — det lät så vänligt."

"Det är sant, och jag ville säga att som vi väl ändå, när vi komma att träffas så ofta, bli vana att säga förnamnet i stället för tillnamnet . . . kunna vi likså godt börja med det nu."

"För min del", återtog Dick, i det han flyttade lampan nära nog inpå Jollis lockar, "är det precist som om vi vore gamla bekanta."

"Nå, hur lika vi tänka, alltse'n herr Dick kom så behändigt fram vid rishögen."

"Ja, alltsedan har jag också . . . Men skulle ej mamsell Jolli vilja vara så god och visa mig några af de kortkonsterna vi nyss talade om?"

"Tycker herr Dick om kortkonster?"

"Ja, jag är sjelf något hemma i sådan trolldom. Och då jag gjorde min stora resa, träffade jag en kreolska, en mycket ung och vacker dam, som satte värde på min lilla förmåga."

"Det tror jag nog — de der kreolskorna lära väl ej ha sett mycket de! Och var hon så vacker, sjöng hon också och dansade med?"

"Hon gjorde allting, och vacker var hon så det förslog!"

"Jag måtte säga!"

"Men en del skönhet är icke *så* skön som en annan, som kanske icke är den skönaste."

"Så poetiskt herr Dick talar!"

"Mamsell Jolli är alltför god! Det är visst möjligt att någon smula af Filips poesi fastnat vid mig: jag har ofta renskrifvit hans verser, ty min stil är redigare än hans."

"Hvad jag afundas dem, som ha en vacker stil!"

"Icke mig, hoppas jag — jag har så få förtjenster, men önskar att jag hade många, icke så mycket för min egen skull som för min s o n s."

"Kors bevars, är herr Dick gift?"

"Nej, mamsell Jolli, jag talar om min adopterade son, egentligen Filips son, som är nog för oss båda. J a g gifter mig aldrig!"

Det afbrott, som Jolli nu i sin oskuldsfulla öfverraskning lät uppstå — ehuru det ej blef särdeles långvarigt — skola vi begagna för att kasta en blick på tvänne af de intressanta fönster-fördjupningarna.

I den ena satt öfverstlöjtnanten och spelte bräde med baron Sixten; i den andra satto Honorine och

Filip. Hon sydde på ett tapisseri-arbete, han sysselsatte sig med att mekaniskt upprifva och åter uppnysta hennes silke.

Samtalet i första kabinettet lydde så:

"Knäfveln", mumlade öfverstlöjtnanten, "var det då ditt allvar?"

"Ja visst, och jag tror att det skulle ha fallit sig bra, om det gått igenom — ett giftermål har ofta reglerat en oreglerad man."

"Jag skulle aldrig trott att hon haft det vettet att afslå!"

"Vettet?"

"Hon såg ganska klart", tillade öfverstlöjtnanten utan att gifva akt på baronens inkast, "ty, ser du, det hade varit en förlofning i luften. Men i alla fall fägnar det mig att . . att . . ."

"Hvad är det som fägnar?"

"Åh, att du ville tänka på giftermål. Jag skall hjelpa dig jag att söka upp en rik hustru . . . tänk om Honorine kunde knipa Adèle åt dig — det dugde!"

"Nej tack", sade baronen skrattande, "jag sträcker icke min håg så högt. Då komme jag under värre befäl än sjelfva fru Walborgs."

Han brydde sig ej om att närmare förklara hvad han menade med fru Walborgs befäl: han förtrodde ej öfverstlöjtnanten det förslag, som den värda frun gjort och hvilket han vägrat att gå in på. Det var tillräckligt att öfverstlöjtnanten visste det Sixten kunde tänka på att gifta sig.

"Tillåt mig", yttrade Filip, då samtalet vid stora bordet hunnit till sin lifligaste höjd och klangen af brickorna höjdt det mera tröga, som fördes vid det

andra, "tillåt mig leda hennes nåds tankar tillbaka på det ämne, som i förmiddags var å bane."

"Min bäste herr Thurné, jag fruktar att hvad jag då sade redan var för mycket, till det minsta ganska obehörigt af mig."

"Hvarken det ena eller andra. Men om det tillåtes mig, skulle jag, med fara att synas mindre grannlaga, förutskicka en fråga."

"Fråga gerna!"

"Har ett visst litet stycke, en viss Svanesång, foster af mina sömnlösa nätters vakna drömmar, kommit till hennes nåds kunskap?"

"Hvem har ej hört omtalas, hvem har ej läst de verser, som dessa drömmar kallat till lif!"

"Nåväl, de voro ej menade att komma i allmänhetens händer. Genom en omständighet, som jag vid ett annat tillfälle skall nämna (nu säger jag blott att det skedde helt och hållet utan min åtgärd), ha de gjort sin debut och skaffat sin författare en föga afundsvärd ryktbarhet. Emellertid . . ."

"Emellertid?"

". . då de nu en gång tillhöra allmänheten, kan jag våga fråga om fru Helleding hänförer dem till samma klass, som dessa smådikter, hvilka tyckas ha lefvat nog i *en* upplaga?"

"Min bäste herr Thurné, om jag nu skulle svara uppriktigt, så kom ihåg att ni sjelf framkallat denna uppriktighet!"

"Åh, det glömmer jag icke."

"Och kom ytterligare ihåg att en enda persons omdöme är af föga vigt!"

"Det beror på om denna person eger förmåga att dömma, och derpå kan man . . ."

"Ack, låna mig ej mera vigt än jag sjelf vill ge mig . . ni frågar mig, jag svarar."

"Nåväl, min fru — ni svarar då . . ."

". . att jag anser det stycke, hvarom vi tala, ej ega ett *så* afgjordt värde, som man vill se deri."

"Ah!"

"Enligt min tanke har allmänheten låtit besticka sig af den intressanta historia, som framgått i bredd med sjelfva stycket."

"Men säg, hvad felas det då?"

Den mörka sky, som redan en stund hvilat öfver Filips ansigte, försvann och lemnade det nästan blekare än det förut var.

"Ack, jag törs icke säga hvad jag anser fattas det."

"Jo, jo!" bad han med retlig häftighet.

"Efter ni bestämdt vill det då . . . Jag tycker att der fattas sanning."

"Sanning", upprepade han bittert — "fattas der sanning?"

"Mig har det förekommit så."

"Men det är ju omöjligt?"

"Och hvarföre det?"

"Derföre att, om man också från denna ett såradt hjertas utgjutelse afdrager alla möjliga förtjenster, man dock icke gerna kan neka att det är en förtviflad makes klagan."

"Hvem nekar det?"

"Min fru, jag ber: tala antingen öppet eller låt oss sluta ämnet!"

"Jag talar så öppet att jag fruktar det ni aldrig förlåter mig . . . En förtviflad make kan ju söka lindring deri att han uppdrifver sina smärtor."

"Hvad följer vidare?"

"Att allt uppdrifvet icke är rätt naturligt."

Honorine gjorde ett uppehåll.

"Fortsätt!"

"Och hvad som icke är rätt naturligt kan lätt blifva skeft."

"Jag börjar förstå . . . Men huru ser det skef-va ut?"

"Det ser ut som den poesi, hvarom vi tala: ett omätligt djup af svallande ord, mjuka, sköna, hänförande. Men har man mod och vilja att söka de tankar, som böra finnas inneslutna i dessa ord, då skall man icke så lätt finna hvad man söker."

Filip gjorde blott en åtbörd: han upplyfte sitt hufvud.

"Ni kan svara mig att det är känslan och icke tanken som dikterar i denna skaldekonst, och jag säger er att en djup och sann känsla behöfver en ringa qvantitet ord. Det är fantasin som vill ha dem till lindring för sin yrsel."

Här sänkte Filip hufvudet, men fortfor att tiga.

"Ser ni nu att ni hade orätt i att vilja veta min tanke!"

Honorine sade detta med en röst af försonande innerlighet.

Likväl talade hon nu emot sin egen öfvertygelse, ty denna så grannlaga och finkänsliga qvinna skulle ej så öppet kunnat utsäga allt hvad hon nu sagt, om hon ej varit fullt öfvertygad om att just denna dubbla stöt åt Filips egenkärlek och melankoli skulle egga upp hans tankar och derigenom rycka dem från den eviga sorgen.

Väl hunnen till detta mål, ville Honorine med lätt hand hela de sår, hon gifvit, och på samma gång försöka att med sitt lugna och ömma förnuft taga hand om den förtviflade, känslosamme och retlige unge mannen, hvilken så väl behöfde en vän, mera erfaren

än den gode Dick, en vän af andra könet, ty Honorine visste ganska väl hvad en ung bildad qvinna kan förmå öfver en man.

Efter några ögonblicks tystnad, den Honorine med flit undvikit att afbryta, svarade Filip med en ton af hjeltemodig, men häftig beslutsamhet:

"Jag vet icke om jag hade orätt i att vilja höra er tanke, med jag vet att denna tanke, på hvilken jag tror, bestämt mig att hädanefter hos mig qväfva hvarje inbillad inspiration . . jag är en stympare, en stackare, en musernas ovärdige dyrkare, och jag tackar er, min fru, att ni gjort er besvär att öfvertyga mig härom."

En så lysande framgång hade Honorine knappt vågat påräkna.

Emellertid, då få qvinnor ega i sin makt en sådan värdighet som hon, var det lätt för henne att imponera, när hon så ville.

Hon svarade på Filips häftighet ej med ord, utan med en blick, hvars verkan var nära att qväfva honom — i den grad ökade uttrycket i denna blick hans vrede, på samma gång som den deraf böjdes.

Var han — skalden, som man ändtligen gjort rättvisa — i sjelfva verket en stympare, en stackare? Åh ja, utan tvifvel, enär en qvinna, en skön och vettig qvinna, med sina ögon sade honom att han visat mer brist på takt än en bodgosse skulle hafva gjort.

Honorine började okonstladt språka med Dick och Jolli, under det Filip, i brist på att kunna bita sönder sina naglar, lugnade sig med att klippa sönder ett papper, som han tagit från Honorines sybord.

Att se efter hvad det innehöll, kom naturligtvis icke ifråga.

"Men så förstör då icke mitt älsklings-poem, som jag sjelf afskrifvit!" yttrade Honorine, i det hon med

en åtbörd af pikant trumpenhet utsträckte handen efter det redan till hälften massakrerade papperet.

"Åh, jag ber om förlåtelse — jag skall aldrig kunna trösta mig öfver att ha beröfvat hennes nåd en sådan skatt!"

"Jag tror ni är afundsjuk, min herre?"

Hennes ljufva småleende var nu så skalkaktigt att Filip afväpnad svarade:

"Ack ja, lägg detta fel till de andra! Jag anser den författare bra lycklig, som skrifvit något, hvilket vunnit ert bifall."

"*Se* på det — kanske kan ni ännu läsa något — och säg mig om ni ej delar min tanke att den person, som skrifvit detta sköna, sanna och om en djup och helig inspiration vittnande skaldestycke, icke äfven bör kunna producera saker, hvilka göra det oförenligt med hans framtida utsigter att bifalla den förnyade upplaga man önskar af hans ungdomsförsök."

Betagen, häpen, darrande, öppnade Filip papperet och läste öfverskriften:

"Farväl till min dotter."

Denna dotter, som man slitit från hans hjerta och som man nekade honom att gifva en hägnande vård, henne hade han i stället gifvit sin själs brinnande förböner, sina ömma råd, sina rädda varningar: han hade gifvit henne alla skatterna ur det kärleksdjup, som fans i hans hjerta.

Tårar af ljuf fröjd hvälfde i Filips ögon, och hans rörelse var så stark att en stund förgick, innan han, lutande sig öfver bordet, förmådde framstamma det enda ordet: "tack!"

"Och nu", sade Honorine, på hvars ansigte äfven en stark rörelse målade sig, "skall ni icke mera tröst-

löst öfverlemna er åt en ohejdad förtviflan! Ni har vänner, ni har barn, ni har en framtid."

"Och", svarade han, sänkande sin blick med ett sådant uttryck i Honorines, att en lätt rosensky gled öfver hennes kind, "jag har minnet af denna stund!"

"Ah", yttrade den unga frun, i det hon såg öfverstlöjtnanten — ty hon såg allting — kasta en blick på klockan, "jag glömmer mina husmoderliga pligter . . Ni skall veta, herr Thurné, att jag är en fru, som sätter sin ära i att likna våra goda stammödrar: jag anser hvarken köket eller spinnstugan för prosa."

15.

BARON SIXTENS NYA INSTINKT.

Det var först följande morgonen som den blygsamme baronen, hvilken hela aftonen hållit sig på afstånd från Honorine, vågade uppsöka henne i frukostrummet.

Och troligen anade hon hans afsigt, ty hon var der förut och emottog honom på ett sätt, som lyftade honom till skyarne.

"Min stackars Sixten" — hon gaf honom öppet och förtroligt båda sina händer — "du har då verkligen velat genom uppoffrandet af din frihet köpa mig fri från det obehag, som vi bägge trodde bli en följd af gårdagens uppträde?"

Rodnande och undvikande svarade han:

"Det var ju en hederssak?"

"Nej visst icke, min gode kusin! Men jag tillstår att din idé, som jag hade god lust att kalla sublim, du ädle dåre, vunnit min djupa sympati, och dina uträkningar visa en klokhet, hvilken gläder mig öfver all beskrifning."

"Ja, men bättre som bättre är! Flickan vill ej ha mig: gud välsigna henne, som icke lade den tunga bojan på mig, ty hade jag lofvat . . ."

". . så skulle du hållit ord. Och du vet väl, Sixten att, ehuru mitt förnuft klandrar blindheten i den tillgifvenhet du hyser för mig, jag dock har nog mycken aktning för dig att våga tacka dig för dess renhet och att våga säga dig det den just är sådan som en gift qvinna af sin slägting, sin vän, kan emottaga utan att rodna."

"Gör efter detta med mig hvad du vill!" svarade baronen, i det han, hårdt kramande Honorines små händer, åter släppte dem. "Vill du att jag gifter mig med Jolli nu straxt på stund?"

Han berättade fru Walborgs förslag.

"Jag skulle kanske funnit detta lämpligast, om icke fru Walborg blefve dig en för sträng herrskarinna. Men jag är öfvertygad att, om hon än reglerade dina affärer — hvad hon kanske ginge i land med — du dock aldrig funne dig lycklig, när hon beständigt lefde i huset."

"Jag slipper då ifrån alltsammans?"

"Nej . . vet du, Sixten, din egen plan är nu en gång favoriserad af mig, och den vill jag hylla."

Baronen drog en djup suck.

"Jolli är ännu så ung att det icke bör bli svårt för dig att vinna hennes känsla: du har många intagande egenskaper, då du vill begagna dem . . ."

"Jag — icke en enda!"

"Och när hon ser", återtog Honorine, "hur grundligt du korrigerar både dig sjelf och dina affärer. . . Jag skall hjelpa dig — du vet att äfven jag är en praktisk qvinna."

"Hvad — skulle du med mig uppgöra dylika kalkyler, räkna mina futtiga inkomster och bestämma ackord med mina kreditorer kanske?"

"Än se'n, min vän . . jag kunde just bli stött på dig för det du anser mig endast passa till förtrogen i kärleks- och giftermåls-affärer. Du har ju lefvat nog i mitt hus att veta, det ekonomien för mig är ett ord, som hvarken skrämmer mig eller lemnar mitt öra utan begrepp. En dag skall du för mig lägga fram dina böcker, då vi gemensamt . . ."

Baronen stod alldeles modfälld.

Han ville dyrka Honorine, evigt dyrka henne, men göra henne till sin homme d'affaires var något så hiskligt motbjudande, att Honorine, som såg hvad intryck hon gjorde, föll i ett helt oskyldigt skratt.

"Emellertid", stammade baronen, "förtror du väl ingenting åt Jolli?"

"Tycker du det — icke en enda bokstaf! Men ginge denna plan igenom, skulle jag känna en verklig glädje, ty hos denna älskvärda flicka ligger mycket, som skulle passa sig bra för din hustru . . ."

". . hvad jag uppriktigt hoppas att hon dock aldrig blir . . . Men medan vi tala så här öppet, och troligtvis ännu en stund bli ostörda, måste jag anförtro dig en sak, som tynger mitt samvete."

"Hvad i guds namn säger du?"

"Att jag önskar din förlåtelse, Honorine! Vet du väl hvad som på dessa sista veckor så godt som tvingat mig in i mina gamla vanor?"

"Nej, i sanning!"

"Jo, jag hade behof att dämpa en obestämd oro, en instinkt, en rysligt mördande aning."

"Dessa uttryck äro mycket starka på dina läppar, Sixten!"

"Det var också ett starkt uppror i min själ som kunde komma mig att förirra mig ända derhän, att jag under sjelfva vistandet i ditt hus glömde de löften jag gifvit dig."

"Du gör mig nyfiken . . tala!"

"Ända från den stund Jolli kom hit och omnämde sitt möte . . ."

"Hvilket möte?"

". . . med den der besynnerlige eremiten . . . och hon sjöng hans visa, den *du* förut satt musik till . . . Jag hade lyssnat på dina toner — det var en vacker musik, men den sönderslet mitt hjerta."

"Min bäste Sixten, tala då så att jag förstår dig, eller rättare så att jag må vilja förstå dig! Du märker ju att du ej har andedrägt nog för att frambringa detta virrvarr af tankar."

"Ja, ja, det var ett virrvarr — du har rätt att visa dig sträng. Men jag anade emellertid att det var h a n."

"Hvad menar du med den vigt du lägger på det ordet?"

"Ingenting, ty du rådde ju ej för att du, från första stund du uttalade hans namn, gjorde det på ett sätt, som förvirrade mig . . . Jag ville hafva visshet, jag utrönte äfven snart att det verkligen var han som lefde bland fjällen. Och jag darrade af fruktan att *du* skulle erfara det."

"Vet du, Sixten, att jag icke borde höra ett ord vidare!"

"Min bikt är straxt slutad."

"Fortfar då!"

"Den dagen då du kom hem och berättade att du träffat herr Thurné, herr Thurné, som du enträget inbjudit att gästa på Tjustorp . . ."

"Nå mera?"

"Det är ingenting mer än det, att jag den dagen höll på — jag vet icke hvarföre — att förlora förståndet."

"Min gud — sådan dårskap!"

"I mitt vanmäktiga hat till denne man, som jag ej kände, reste jag bort i afsigt att bli borta i flera dagar. Men . . ehuru jag drack för att slippa mitt qval, slapp jag det ej . . . jag måste hit tillbaka, och då . . . det var då som jag räknade miste på dörren."

"Jag begriper. Men efter du haft samvetsqval, efter du haft behof af min förlåtelse och efter du slutligen kom tillbaka, har väl denna galna vision lemnat dig?"

"Ja, gudskelof, den har lemnat mig. Den var bortblåst med detsamma jag såg herr Thurné."

"Huru förklarar du det?"

"Jag söker ej förklara, jag blott känner att jag måste ha misstagit mig. Den stackars bedragne unge mannens lidanden uttryckas alltför djupt i hans ansigte att de ej också för en lång tid skulle qvarblifva i hans själ."

"Men vet du väl att jag arbetar på hans räddning från dessa lidanden, hvilka, om de fortfore, komme att mörda hans ungdom och kraft. Och jag ärnar göra allt för det de icke under en lång tid skola qvarblifva i hans själ."

"Gör hvad du vill — kanske lyckas det dig."

"Således är du fullkomligt botad från din fantasisvartsjuka?"

"Ja, fullkomligt!"

"Men jag skulle ändå vilja veta . . ." Det röjde sig en lätt otålighet i Honorines ton.

"Hvad vill du veta?"

"Åh, jag må skratta åt en så barnslig fråga — men jag gör den likväl."

"Och jag skall svara uppriktigt."

"Är det ej något mer som gör dig trygg i din inbillning?"

"Jag erkänner det."

"Och det är just det jag vill veta?"

"Nåväl, den unge poeten kan låta trösta sig af en vän, som handlar ädelt emot honom, men någonting säger mig att han icke skall behöfva mer än en väns tröst. Jag tror att han kanske kunnat vara en otrogen man, men den qvinna, som uppdrifvit hans passion till dess högsta möjliga höjd genom att snart göra den otillåten, henne skall han nog blifva trogen."

Det var ett underbart moln som i denna stund gled öfver Honorines själ, utan att dock vidröra hennes panna, som syntes lugn och klar.

Men molnet varade blott en sekund, och då Honorines blick mötte Sixtens, tolkade den något, hvilket kunde tydas som en med beundran kämpande sorgsenhet.

"Du eger en skarpsyntare blick än jag, min kusin!" sade hon i sin vanliga lugna ton. "Likväl skola vi för den stackars mannens egen skull hoppas att hans lefnads-utsigter ej bli så mörka som du förutspår . . . Men vi ha blifvit helt allvarsamma — lyckligtvis kommer der glädjen sjelf och förströr oss."

Det var Jolli som tittade in, tätt efterföljd af Dick, hvilken hunnit fatt henne.

"Jag fruktar", hviskade Honorine leende till baronen, "att min plan går i qvaf: du har redan en rival."

Och han svarade:
"I guds namn då — jag är undergifven."

Nog var det också ganska lyckligt att baron Sixten tog sitt parti på förhand, ty under hela hemvägen från Tjustorp till eremitaget talade Dick ej om annat än den söta, täcka, fina mamsell Jolli och mamsell Jollis dans och mamsell Jollis sång, att ej omnämna mamsell Jollis alla öfriga egenskaper.

Men stackars Dick fick af sitt enformiga sällskap intet annat svar än "ja ja", "hm hm" och "jo jo."

Sedan poeten åter kommit inom sin egen verlds område, kände han liksom en mörk dimma kringsväfva sig, och i samma mån denna dimma blef tätare, afskydde han de välgörande intryck, som hans besök på Tjustorp väckt. Då han slutligen återsåg sin hydda och sin son, var det med ett passioneradt begär att upprifva alla sina sår som han slöt gossen till sitt bröst.

Men afbrottet hade nu en gång skett, och invånarne på Tjustorp sörjde för att den stackars enslingen ej fick sin gamla frihet att öfverlemna sig åt sitt grubbel.

Dick, hvilken förut nästan känt sig modlös, växte till i visdom och godt lynne, sedan han fått sådana bundsförvandter och framför allt sedan kommunikationen emellan eremithyddan och herrgården gick i stigande.

Och i stigande gick den.

Ty Honorine — som till sin man sade: "Min bäste Helleding, hvilken för din erfarenhet och ditt

förstånd värdig handling vore det icke, om du kunde återgifva denne olycklige man åt sina pligter och en verksam bana" — sade åt baronen: "Min gode Sixten, om du sätter värde på min aktning och vänskap, så hjelp mig att rädda den unge poeten: jag har föresatt mig att nå detta mål, som synes mig ädelt."

Och både öfverstlöjtnanten och baronen följde den milda hand, som ledde dem, den ene, emedan han ansåg sig vara vuxen det värf hans erfarenhet och menniskokärlek ålade honom, den andre, emedan han önskade göra sig värdig den, som han i djupet af sitt hjerta alltid tillbad.

Filip, på detta sätt störd i sin ensliget, måste vid hvarje besök, som han erhöll, följa med tillbaka.

När det så gått hela hösten om och han slutligen emot sin vilja fann sig allt bättre och bättre på Tjustorp i Honorines välgörande sällskap, kom det ändtligen derhän att han måste lofva att till julen taga med sig hela hushållet d. v. s., utom Dick och sig sjelf, lille Alban och sjelfva madam Malmelin.

Ankomsten af dessa tvänne sednare personligheter ökade betydligt trefnaden.

Honorine var förtjust i den lille gossen, men också obeskrifligen road af Malmelinskans sällskap, särdeles sedan de blifvit så goda vänner att Malmelinskan i djupaste hemlighet och förtroende invigde lilla söta välsignade hennes nåd i alla vindskammarens mysterier, under den tid hon (Malmelinskan) utgjorde den fattige poetens "norna" och hemtade hans portion lutfisk och gröna ärter för sexton skillingar.

Men den norna, som poeten nu fått, nöjde sig icke blott med att förse hans materiella behof och uppmuntra hans skaldegåfvor: hon sökte lifva hans håg för andra syften, visade honom nödvändigheten att taga farväl af det grillfängeri, som qvarhöll ho-

nom i eremitaget, och nödvändigheten att skaffa sig ett annat hem, det han kunde göra till mål för en gagnande verksamhet. Lille Albans kapital borde, enligt hennes mening, nedläggas i någon egendom, och hvad var då naturligare än att fadern, förmyndaren, skulle sköta och handhafva den.

"Himlen bevare mig", sade Filip en dag, då öfverstlöjtnantskan talade om detta förslag, "jag har haft prosa nog — jag vill icke qväfvas."

"Ack, jag märker väl att mitt utsäde icke mognat än: jag ser blott en förtvinad planta!" svarade Honorine skrattande. "Men denna motgång beröfvar mig icke hoppet — jag skall nog en gång lära er att den ljufvaste poesi uppspringer ur prosan och ibland kanske tvärtom."

Filip kunde ej annat än besvara hennes småleende och yttrade sedan med en Jobs tålamod:

"Trädgårdsplantan är icke ovillig i sig sjelf, hon har ingenting emot att omflyttas — hon fruktar blott att, i hvad jordmån hon än kommer, icke kunna slå rot."

"Så mycket värre för plantan då!" . . . .

. . . .

Om den lille Alban tog Honorine rent af en moderlig vård.

Hon ville icke höra talas om att han åter från sin riska barndomsfröjd skulle nedgräfvas bland eremitagets klyftor; och då Filip härvid gjorde sina invändningar, sade Dick helt sjelfständigt — ty han hade alltid hört att rika morbröder hade ett vigtigt ord i familj-angelägenheter:

"För min del ser jag gerna att vår son blir här! Han kan icke vara i bättre händer, och Filip vet det nog också."

Sedermera, när Dick styrde kälken åt mamsell Jolli — som, i parentes sagdt, erhållit i julklapp så väl de famösa drägterna som de intressanta kastanjetterna — sedermera, upprepa vi, då kälken i svängen stannade, sade Dick med en mild blygsamhet:

"Mamsell Jolli har så präktigt handlag med Alban — jag anhåller derföre ödmjukast att jag särskilt får lemna honom i mamsell Jollis vård, då jag reser hem!"

"Det förtroendet vill jag visst icke undandraga mig!" svarade Jolli med en min af stor vigtighet. Det var nog roligt för henne, som sjelf så länge varit barn, att nu bli ansedd värdig moders-kallet. "Men", tillade hon i mindre belåten ton, "tänker herr Dick redan på att resa?"

"Var säker, mamsell Jolli, att om det berodde på mig . . . Men Filip är något gnatig i det afseendet att jag sjelf skall se om min egendom. Och min kamrer skrifver detsamma; prosten, min förmyndare, också . . . Emellertid . . . Ack, sådan vacker rimfrost!"

"Vill herr Dick vara så god och dra upp kälken igen!"

"Gerna, mamsell Jolli — och om jag får bjuda min hand . . det är så halkigt."

"Tack, snälle herr Dick — det är verkligen mycket halkigt!"

"Stöd sig stadigt, mamsell Jolli!"

16.

HONORINES DRÖM.

På Tjustorp, der man hela långa tiden haft en innerlig hem-trefnad, började nu denna den allra största af jordens behagligheter att tryta.

Icke får man bestämdt söka orsaken härtill i den omständigheten, att baron Sixten ändtligen slutat sitt fyra månaders långa besök, eller i den att Dick, på en moderlig vink af Honorine, lemnat Tjustorp — d. v. s. Jolli, hvilken nu började sysselsätta sig med allvarligare tankar — för att resa hem till Ribyhus och hålla ögonen på sin fabrik och sitt landtbruk. Icke heller får denna orsak sökas i Filips frånvaro; ty hvad den beträffar, kunde väl hans besök stundom vara fördröjda, men de hade icke derföre upphört — han hade ej mera Dick som drog honom — och när den lille Alban nu ändtligen återkommit hem, fick han ej lemna fjällstugan före våren.

Men sammanstötandet af alla dessa omständigheter — till hvilka får läggas att Jolli, sedan hon för sin konfirmation börjat besöka presten, ej mera hade

några upptåg för sig, hvaremot öfverstlöjtnanten, sedan han blifvit renons på dagligt sällskap, hade så många fler inom och utom hus (ty Honorine kunde ju ej veta något, och ingen annan heller, om ej han upprepade det tjuge gånger) — alla dessa omständigheter verkade att Honorine med hela sitt lugna mod, hela sin stora förmåga knappt kunde anbringa en skymt af trefnad.

Slutligen förkylde öfverstlöjtnanten sig en natt, då han ovillkorligen måste vara närvarande vid en ölbrygd, i hvilken han sjelf beslutat att lägga jästen för att en gång visa hur ett ordentligt öl borde tillsättas.

Sedan öfverstlöjtnanten blifvit sjuk, glömde han visserligen allt, utom sig sjelf; men detta sjelf sysselsatte honom så oupphörligt att han ej tålte det någon i hela huset egde tanke, minne och sinne för något annat än honom.

"Om din vän Adéle vore här", hviskade en gång Jolli till Honorine, "så sade hon visst: Låt honom ligga der och ropa!"

"Fy, Jolli, det rådet kom visst icke från ditt hjerta, och icke heller — det kan du vara viss om — skulle det ha kommit från Adéles, ehuru hon och Helleding icke alltid draga så jemt. En hustru bör väl förlåta lite kink af en i alla andra afseenden god man."

Och Honorine förlät en hel hop, för hvilket öfverstlöjtnanten icke heller var otacksam, då han efter några dagar befann sig på bättringsvägen.

Nu var han "god som gull", till och med artig och älskvärd, ty han ville icke att Honorine skulle komma ihåg huru tråkigt hon haft. Och för att rätt hedra henne, började han, såsom vanligt efter husligt oväder, att låta sitt förstånds sol lysa öfver henne,

d. v. s. han upplät för henne utsigten till sina ekonomiska planer och tillät henne hafva sina tankar öfver allt detta, ehuru, förstås, de, såsom fruntimmerstankar, blefvo af noll och intet värde.

Under inflytelsen af dylika sötebrödsdagar — Honorines uppmuntran och belöning för det hon varit en snäll hustru — hade hon mera än en gång lyckats få igenom en af sina idéer, men naturligtvis måste det alltid gå på något särdeles sätt.

Den närvarande sinnesstämningen syntes henne passande för framställningen af hennes stora älsklingsidé — åtminstone ville hon försöka, ty troligtvis steg termometern aldrig till någon högre värmegrad än nu.

"Jag har haft en alltför intressant dröm i natt, min vän!" sade hon till sin man, då hon en morgon i slutet af Januari kom och satte sig bredvid hans soffa, medförande på en bricka de lätta små rätter, som öfverstlöjtnanten föreskrifvit sig sjelf till frukost.

"Hvad har du då drömt, mitt barn? Jag vågar fråga derefter, emedan jag vet att du gudskelof icke drömmer om att den gamle knekten lagt näsan i vädret och lemnat dig i friheten."

"Men, min bäste Helleding, det var just det jag drömde om!"

"Hvaba, och du ser min själ icke mer än fru Adéle ut som en hjertnupen enka!"

"Ack nej, det var jag icke heller."

"Hm, det der . . ."

"Ty, ser du, käre Helleding, när du gick bort, föreföll jag mig sjelf att vara öfver femti år, och jag sade då i mitt sinne: Efter det vackra verk, som min man fullbordat under den sednare delen af sin lefnad, förtjente han nu verkligen att dö med den

kärlek och ära, som han förvärfvat, och du går snart att säga honom huru vördadt hans minne blifvit genom den ädlaste och klokaste handlingen under hela hans verksamma bana."

"Men hvad i all verlden, min lilla Honorine, var det då för en präktig handling — sade din dröm ingenting, som kan vägleda min nyfikenket?"

"Jo bevars, jag drömde ganska fullständigt om allt hvad du gjort."

"Då skall du också berätta mig det!"

"Och som visheten ofta kan tala ur en dåres mun, hvarför ej då lika gerna ur en ung hustrus dröm, då hennes tankar endast afse mannens ära och det goda, som han genom sin kraft förmår verka."

"Du har alltid ett sätt att uttrycka dig, min söta Honorine, som är ganska intagande."

"Gode Helleding!"

"Fortsätt nu, mitt barn, ty ehuru det är er fruntimmer så likt att fästa er vid drömmar, aningar och slikt, som ingenting betyder, vill jag ändå höra dig."

"Tack, min vän ... Jo, jag tyckte att vi sutto tillsammans just här på denna soffa. Du var liksom nu konvalescent och liksom nu var du öm emot mig och mån om att utplåna de mindre goda intryck, som du under sjukdomen qvarlemnat."

"Aha", inföll öfverstlöjtnanten småleende, "började din dröm der vid lag?"

"Ja, och det var en god början, ty liksom du i går och i förrgår sade: 'Honorine, jag har en idé', så sade du mig det äfven i natt."

"Och jag är rasande angelägen att höra den idéen?"

"Straxt, du gamle häftige ryttare! Jag tänker blott efter ett ögonblick för att rätt ur minnet samla din bild."

"Min bild?"

"Aldrig har jag sett dig ha detta utseende af undomsfrisk spänstighet — du riktigt tjusade mig."

Öfverstlöjtnanten strök sig om mustaschen.

Honorine var, under det hon så smickrade honom, i den grad vacker, att den äkta mannen verkligen blef helt ungdomlig, då han betraktade henne.

"Alltså", återtog hon, "sade du till mig: 'Honorine, jag har en idé', och innan jag hann fråga hvilken, tillade du: 'en idé, mitt barn, som skall göra dig stolt öfver din make, ty märk, Honorine, det gäller icke någonting smått — jag vill en ordentlig reform!"

"Reform – jag blandar mig ju icke så starkt i politiken, kära barn!"

"Det finnes väl reformer i annat än politiken!"

"Godt!"

"Din reform, min vän, bestod deruti att . . . att du ville . . ."

"Nå, hvad ville jag?"

". . . afskaffa statkarls-systemet."

"Ack, de fruntimren, de fruntimren, de stackars fruntimren!"

Öfverstlöjtnanten drog medlidsamt på axlarna.

"De männerna, de männerna!" Honorine gjorde samma åtbörd.

"Är du då alldeles tokig, min lilla vän, mer än tokig — har jag ej sjelf infört detta system på min egendom? Men det är så likt fruntimren att aldrig se längre än näsan räcker!"

"Min bäste Helleding, vill du veta huru du i natt besvarade detta inkast — jag menar icke det om fruntimrens närsynthet, utan det första."

"Ja, det skulle jag verkligen vilja veta!"

"Du sade: 'Ser du, Honorine, just den omständigheten att jag sjelf hyllat statkarls-systemet och

sedan afskaffar det, bör mer än allt annat bevisa hela min ort — hvars orakel jag är — att jag handlat af en djup och mognad öfvertygelse . . .' "

"Ah, du lilla listiga orakel!"

". . . och att jag, för att taga ett sådant steg, måste ha beräknat och insett hvilken oberäknelig och oerhörd skada detta olyckliga system gör landet och hvilken förmån det alltid bör vara för den enskilte egendomsherrn att bringa det till slut."

"Men, din lilla toka, hvad förstår *du* af sådant — ett fruntimmer, aj aj!"

"Ett fruntimmer, kära Helleding, ser ofta ganska klart i frågor, som röra hjertats angelägenheter."

"Nå, hvad har hjertat att göra med det der? Det är en allmän angelägenhet, en statsfråga."

"Liksom icke en sådan kunde ha sin rot i hjertats innersta lif — eller lefver man blott för sig sjelf? Äro de underhafvande, som Gud gifvit oss, ett intet: äro de ej våra likar, fordra de ej våra omsorger?"

Öfverstlöjtnanten började åter småle, och yttrade:

"Kanske jag äfven sagt dig allt det der?"

"Nej, men något mycket bättre. Du upplyste mig — förstås, efter den nya öfvertygelse du erhållit — om jordtorparens ställning jemförd med statkarlens, och en så lefvande skildring af den förres förmåner och den sednares vanlottade belägenhet gaf du mig, att jag gråtande af smärta och sällhet kysste de läppar, som försäkrade att det nog till någon del skulle bli annorlunda genom det exempel du ville ge, du, på hvars egendom statkarlen ändå har det ojemförligt bättre än under andra husbönder.

"Ack, din lilla svärmerska, så het din kind är — du gråter ju verkligen."

"Kan jag väl annat, min dyre vän, då jag slites emellan drömmen och verkligheten, då min själ, en gång väckt, aldrig kommer att släppa denna idé, hvilken du genom tydliga beräkningar — dem jag ur minnet utkastat på papperet — gjort mig fullt åskådlig."

"Beräkningar — du hörde mig i drömmen göra sådana?"

"Ja, två ganska noggranna och dem jag så mycket mindre kunde förgäta som du vid den sednare tillade några reflexioner, hvilka jag också försökt återge . . . Se här äro dina kalkyler."

Och Honorine upptog ur sin förklädsficka ett par papper, som till öfverstlöjtnantens öfverraskning innehöllo en mängd siffror.

Skakande hufvudet utsträckte han genast handen.

"Vänta ett ögonblick . . . Innan du läser, måste jag säga dig att du äfven omnämde att du ärnade utgifva en brochyr öfver ämnet; och som jag visste dig ha förmåga att gå i land med detta beslut, gillade jag det af hjertat, särdeles när du tillade . . ."

"Jaså, jag tillade något, min vackra projektmakerska — nå hvad?"

"Jo, att det var din fasta och innerliga öfvertygelse att, genom de fakta du kunde framlägga, du, ehuru okänd, skulle förmå visa hvilken vigt denna fråga innebär, visa huru ett för staten pestartadt frö gror i statkarlens stuga."

"Bevare mig gud, Honorine, hvad du kunde bli för en farlig hustru, om du hade en svag man! Lyckligtvis hör jag icke till dem, som tro på fruntimrens förmåga i annat än det, hvartill de äro be-

stämda . . . Se så, mulna icke, mitt barn . . . Flytta bort brickan — dina tårar öka icke min aptit."

"Helleding . . . ack!"

"Om du ändå gråtit för det jag varit sjuk — men för en fantasi, en dröm . . ."

"Än verkligheten då — har du ej dina kalkyler?"

"Mina kalkyler, jo jo . . . Nå, kyss mig nu, så skola vi väl se på de der kalkylerna, som jag uppgjort i sömnen."

17.

FORTSÄTTNING AF HONORINES DRÖM.

Den unga frun hade borttagit frukost-servisen och satt nu, stödjande hufvudet intill handen, midtemot sin man, hvilken hon uppmärksamt betraktade, medan han, med de båda papperen framför sig på bordet, studerade h e n n e s beräkningar.

Det vore fåfängt att söka återge alla de intryck, som under detta öfverstlöjtnantens studium afspeglade sig på Honorines sköna ansigte.

Om man kunde säga att hjertat stiger upp i anletsdragen, så skulle vi just begagna detta uttryck.

Det vissa är, att Honorines hjerta, hvilket hittills aldrig klappat af den stormiga kärlek, som innefattar blott e t t väsende, nu klappade med oändlig häftighet; och aldrig syntes på en ung qvinnas kind — icke ens vid älskarens första kyss — en mera glödande rodnad än den, hvilken spred sitt djupa skarlakan öfver Honorines sammets-kind, då öfverstlöjtnantens panna utslätade sina rynkor och ett drag af mildhet lekte kring hans läppar.

Men när denna panna mulnade, när dessa läppar kröktes till ett hånfullt småleende, endast mildradt af ett slags faderlig medlidsamhet, då sänktes Honorines egen panna allt längre ned, då slocknade den praktfulla glans, som tvärtigenom tårarne lågat i hennes ögon, och hennes ädla ansigte fick ett utseende af den mest smärtfulla hopplöshet.

Men innan öfverstlöjtnanten ännu talat andra ord än "hm", "hå" och "ser man på" etc., hade Honorine redan återtagit väldet öfver sig sjelf; och med ett småleende på läpparne mötte hon sin man, då han nu vände sig till henne och sade:

"Jag börjar tro, mitt barn, att jag — hur otroligt det än låter — verkligen i drömmen uppdragit för dig dessa jemförelser, dem aldrig du det förutan kommit att reflektera öfver.

Honorine, förtjust att i sin mans egenkärlek finna en bundsförvandt, svarade helt undergifvet:

"Om jag också tänkt på ämnet förut, så ha tankarne ändå kommit från dig, min vän, ty dina bemödanden i många andra vägar ha helt naturligt ledt mig på den idéen, att der du vill verka inga hinder finnas."

"Tack, Honorine — du högaktar din man och gör honom rättvisa. Låt mig då återbetala din goda tanke dermed att jag säger dig något, som visst högeligen skall förvåna dig."

"Hvad kan det då vara?"

"Jo, att du — förstås, utan att sjelf veta det — ingifvit mig mången god idé, det vill säga att jag gifvit lif åt de formlösa tankar, som rört sig i ditt lilla hufvud."

"Hvad du är god min vän!"

"Nej, mitt barn, jag är liksom du endast rättvis . . Och låt oss nu än en gång läsa igenom dina

kalkyler, eller rättare mina drömkalkyler — ty vaken, ser du, hade jag väl ändå icke kommit att göra dem."

"Ja, bäste Helleding, läs dem . . och läs dem högt!"

"Må göra då, min lilla reform-makerska . . . . Vi skola väl börja med det här:"

"Om statkarlens lott i allmänhet *).

Ett statkarls-hushåll kan vanligen antagas bestå af fem personer: man, hustru och tre barn.

Lön och stat tillsammans utgöra i vår ort ungefärligen 175 r:dr r:gs, och detta lönebelopp är vida högre än på flere andra ställen i riket . . . ."

"Det är sant, min lilla stumpa — kors, att du visste det!" afbröt öfverstlöjtnanten.

"Du sade mig det ju sjelf!"

"I drömmen ja, det var så sant — nå vidare:

175 r:dr r:gs kunna således anses utgöra högst det belopp, utom hus-rum och vedbrand, hvaraf fem personer skola under ett år mathålla och kläda sig. Fördela denna summa på 365 dagar, så blifva 23 $\frac{21}{73}$ sk. r:gs det af 5 personer bestående statkarls-hushållets hvardagliga tillgång. Ponera nu ett missväxtår, när rågen kostar 18 r:dr per tunna. 37 arbetsdagar måste då åtgå, innan en tunna blir intjenad. Väger då rågen malen 13 lispund tunnan, sedan qvarntullen blifvit afräknad, erhållas deraf 13 lispund bröd. Ensamt äter dock mannen 3 skålpund, qvinnan 2 skålpund och, antagningsvis, barnen 2 skålpund hvartdera: dagligen åtgå således 11 skålpund bröd i ett dylikt

---

*) Honorines båda kalkyler, jemte den lilla ingress, som föregår den sednare, hafva vi tagit oss friheten låna ur baron Carl Raabs vackra och förtjenstfulla skrift öfver samma ämne.

hushåll: på 23 $\frac{7}{11}$ dagar alltså 13 lispund mjöl eller en tunna råg. Hvad blir nu öfrigt af bröd under återstående 6 dagar? Hvad till sofvel, kläder, skor och andra utgifter under hela tiden?"

"Jag fruktar", sade öfverstlöjtnanten, medan han lät papperet falla tillsammans, "att du hjelpt mig diktera det här, min lilla vän!"

"Huru så, bäste Helledíng?"

"Kunde jag — om vi skola tala allvarsamt — hafva gjort en sådan kalkyl, jag, som vet att rågen sällan kostar mer än 12 r dr, att Smålands statfolk och torpare ännu mera sällan äta rågbröd och att, då man köper blandsäd i stället för råg, och då man framför allt äter till husbehof, och icke efter din dagranson, man kan få ett så pass öfverskott att det räcker till både ett och annat."

"Ett och annat till fem, sex, ja kanske stundom än flere persoaer — ty hur mänget statfolk eger ej en gammal mor eller far — och det på samma summa, hvarmed en dräng är lönad: på 175 r:dr r:gs! I sanning, det är alltför ojemt att hvad som är lagom för drängen ensam, skall vara lagom för statkarlen med hela hans hushåll. Har jag ej rätt i det? Och likväl är det allmänt antaget att löna dem lika!"

"Men besinna då, mitt barn, att vårt statfolk, liksom många andras, hafva sin stat in natura: den är således, hvilka priserna än äro, icke underkastad någon förändring."

"Det är sant det, min gode och bäste man; men lika sant är också att äfven vårt statfolk äro, jemförelsevis med jordtorparne, bedröfligt illa lottade. Ack, jag har sett det jag — jag har sett det i djupet af deras både yttre och inre lif, så glädjelöst att jag ryser öfver all den likgiltighet och dystra tröghet,

som ligger öfver detta lif, hvilket endast är en evig sträfvan för andra." *)

---

*) Herr Raab säger:
"I den församling, der författaren bor (Calmar län) och hvarest statkarls-systemet ännu ej blifvit systematiskt utfördt, är förhållandet emellan statkarlar och deras familjer till öfriga församlingsboer 191 till 1,760 (i grannsocken 128 till 1,750). Approximativt skulle efter denna kalkyl statkarls-personalen i hela riket utgöra den fruktansvärda summan af 325,568 personer! Ofrivilligt ryser tanken att, med Sveriges fåtaliga folkmängd, oberäknadt backstugusittare, lösdrifvare och fattighjon, åtminstone circa 300,000 dagligen befinna sig i ofvan visade ekonomiska elände! Betänker man, hvilket förfärligt, moraliskt förslappande inflytande detta måste utöfva, först på dem sjelfva och sedan på hela samtida generationen, så tyckes verkligen våra yttrade farhågor icke öfverdrifna — eller hur?

Författaren har mången gång blickat in i statkarlens hem, och funnit taflan af dess husliga lif målad med de mörkaste färger. Han har varseblifvit oordentlighet och osnygghet i bostaden, öfverallt spår af fattigdom och lättja, hopplöshet och håglöshet, tillsammans fostrande denna dåsiga liknöjdhet, hvilken påtrycker proletären dess djuriska stämpel. Man ser icke här, som hos bonden och jordtorparen, familjen samlad vid spiselbrasan till morgon- eller aftonbön, spanar knappast någon tynande gnista till religiositet; många statkarlar bevista aldrig gudstjensten af brist på kläder, i förening med en från deras förnedrade ställning i samhället härflytande skygghet. Läsförhör och dylika sammankomster undvika de sorgfälligt. Barnen, som eljest utgöra föräldrars glädje, äro för dessa menniskor det hårdaste kors; de tacka Gud när de inga ega, och tacka honom då de med snaraste mista dem. "Men", utropar du, min läsare, "är detta möjligt?" Det är en sanning, måste jag svara, en sanning, om hvars tillförlitlighet du lätt, i likhet med mig, kan göra dig förvissad. Gå in i statkarlens stuga, gå in i hans lefnadsförhållanden, i hans verlds-åsigter, och se!

Med bekostnad och uppoffring af den brödkaka, som för honom sjelf är otillräcklig, uppföder han sina

"Men, min lilla vän, det är ju en gång deras lott. Den är tung, det medgifves, men vi kunna dervid göra just ingenting, ty den är *så* bestämd."

"O, tala icke så — skulle då vissa menniskor anses vara bestämda till våra slafvar?"

Nu började öfverstlöjtnanten ej att småle, utan rätt hjertligt skratta.

"Jag tror, gud förlåte mig, du lilla svärmerska, att du skulle ha håg att hylla socialismen . . du vet icke hvad det ordet betyder — fruntimren begripa ej sådant — men det är ett ganska vådligt ord!"

"Åh, min käre Helleding, jag vet det ganska väl; men jag önskar ej så stora reformer: jag nöjer mig

---

barn, under liten eller ingen förhoppning för framtiden: barnets lott för framtiden är statkarlens, som icke kan föda sin egen familj, långt mindre föräldrarna.

Det är således ej nog att det åldrade slägtet är förspildt, nej, låtom oss gå tillbaka till vaggan! Barnen börja att svälta redan der. Nakna gå de i stugan eller begagna turvis ett gammalt plagg; och hinna de den ålder, då föräldrakärleken skulle vårda dem, undervisa och stadfästa deras begrepp, så tvingas mängden af de unga att tiggande eller snattande förskaffa sig föda. Landsvägen blir deras ungdomsbana, vanartade exempel deras skola, deras egna brottsliga, men med ömkan och öfverseende beskådade handlingar den uppfostran, som skall grundlägga deras kommande öden. Tron j icke, mina läsare, att med dylika tillväxande medborgare, gulbleka till hyn och utmerglade till krafterna, utan moralisk eller fysisk kraft, med hjertat fullt af lidande och hat, eller åtminstone medvetande om den tvingande nödvändigheten att tillfredsställa deras billigaste nödtorft, att vi ej sjelfve amma och uppföda en kast i staten, proletärens (hvilken hos oss skulle kunna öfversättas med statkarlens och backstugusittarens), som i fiendtlig ställning till allt ordnadt samhällsskick och god samfunds-anda skall, om detta får obämmadt fortgå, en dag störa både hemfrid och landsfrid?"

med den lilla, som ligger mig närmast . . . Se så, du gode gamle knekt, som är tie gånger bättre än du sjelf vill göra dig. . . . Läs nu din andra kalkyl!"

"Jag får väl det då, ehuru jag rättnu gäspar . . . Jag slipper väl åtminstone de der preludierna, som stå förut?"

"Nej, nej, min vän, jag märkte nog att du hoppade öfver dem förra gången — nu slipper du ingenting. Men jag lofvar dig att du skall få tyrannisera mig vid ett annat tillfälle."

"Trösta oss för de fruntimren: så beskedliga och välmenande, men så hjertans enfaldiga! Säg, har du aldrig fallit på den tanken att föreslå din söta Adéle att sälja sina stenhus och köpa egendomar, der ni kunde experimentera tillsammans?"

"Åh, det skall jag nog framdeles . . . Emellertid vore det nu alltför angenämt, om vi ej vidare ginge från ämnet!"

Öfverstlöjtnanten tog andra papperet, strök sig som vanligt om mustascherna och yttrade:

"Det var en satans lång dröm jag hade!"

"Läs på du bara!"

"Jordtorparens ställning jemförd med statkarlens.

Det är bekant hvilken fördom hvarje medlem af folket i allmänhet hyser mot att dö i en annan socken än den, hvarest han är född, hur ogerna allmogen lemnar den trakt och torfva, hvarest den tillryggalagt sin barndom, ungdom och mannaålder, huru alla dess minnen koncentrera sig med sublim förkärlek kring den lilla stuga, der far och farfar skådat sina banor började och lyktade.

Med intryck af denna känsla, som åbo-rätten till ett torp lemnar dess innehafvare, när han fullgör sina

förbindelser, fäster sig jordtorparen vid det hem, der hvarje steg till förbättring mångfaldigt lönar hans verksamhet, der hvarje omtanke riktas till hans egna villkors förbättring. Redan häraf bör man inse hvilken *moralisk öfvervigt* jordtorpare-systemet eger. Gå vi vidare att skärskåda hans ekonomiska ställning, så blir förhållandet, i jemförelse med statkarlens, ännu fördelaktigare.

Ett torp, som skattar 5 karl-dagsverken i veckan och 70 hjelpen årligen, jemte andra små-utskylder, motsvarande ungefär en statkarls åliggande under veckan, eger vanligen:

$1\frac{1}{2}$ tunna råg-utsäde; 6:te kornet i behåll, sedan utsädet blifvit afdraget, gör 9 t:r à 12 r:dr	108: —
6 t:r potatis, 7:de kornet, sedan utsädet blifvit afdraget, gör 42 t:r à $2\frac{1}{2}$ r:dr	105: —
3 skäppor korn å 5:te kornet, sedan utsädet blifvit afdraget, gör 9 à 9 r:dr	22: $\frac{1}{2}$
4 kor à 25 r:dr stycket	100: —
Vanligen säljer han en stut hvartannat år, som kan anses vara värd 50 r:dr	25: —
Slagtar eller säljer årligen ett större och ett mindre svin	60: —
Ull efter 12 får med $1\frac{1}{2}$ r:dr pr skålp. och $1\frac{1}{2}$ skålp. pr får	27: —
	447: $\frac{1}{2}$
Har dessutom ull till kläder, och lin till tillräckligt linne: derifrån afgår kostnaden för en dräng, *hvilken torparen aflönar lika högt som statkarlens inkomster* (märk: statkarlens!)	175: —
Rest och öfverskott	272: $\frac{1}{2}$

hvilket utgör jordtorparens behållna inkomst. Anmärkas bör, att en flitig 5-dagsverks-torpare endast begagnar en dräng gemensamt med annat torp och gör resten af dagsverkena sjelf, då hans inkomst derigenom förökes med 87½ r:dr. Hans netto-inkomst blifver härigenom 360 r:dr, eller mer än dubbelt så stor som statkarlens.

Tillägga vi sedan att statkarlens lefnads-perspektiv icke visar honom några ökade inkomster, men väl genom ökad barnskara en förminskad, under det torparen, genom drift och flit använd på nyodlingar, eger hopp att föröka sin inkomst, så inser man lätt hvilken olika lefnadslust härigenom skall uppstå — en lust, som sprider glädje och trefnad inom hela familjen, och utgjuter en anda af månhet och verksamhet, hvilken ovillkorligt uppstår, då menniskan arbetar i sitt eget intresse. Hon känner i hvarje åder att hon lefver — framåt!" . . . .

. . . .

"Nu, min älskade man, hvad säger du nu?"

"Att du icke fått ihop de der tankarna så dumt r att vara af ett fruntimmer, men att de ändå icke äro annat än vackra — se så, blif icke ledsen nu — vackra såpbubblor."

"Åh, du är riktigt grym!"

"Fördömmer jag dig då? Nej, min själ kunde nog du, en ung och liflig qvinna, hitta på sämre tidsfördrif än dessa små oskyldiga och poetiska fantasier."

"Tidsfördrif!"

"Ser du, Honorine lilla, det är så att qvinnan bör hålla sig inom sin sfer och ej tro sig om att

regera i den, hvilken ligger öfver hennes omdöme så högt som .. lika godt, mitt barn, du förstår mig nog."

"Ja, fullkomligt. Men förstå också du mig, dyre vän, då jag nu för första gången allvarsamt säger dig att du underkänner qvinnans värde i allmänhet, och att du dömmer din hustru för ringa. Jag är icke anspråksfull, jag önskar icke stå i ljuset för ditt bättre vetande, men jag vill vid detta enda tillfälle påminna dig att mannen och qvinnan äro skapade af ett och samma ämne och att, ehuru samhälls-lagen ställt honom liksom i första rummet, det dock i vårt förnuft finnes en lag, som säger oss att vi äro likar och således kunna mötas i våra tankar."

"Honorine!" utbrast öfverstlöjtnanten alldeles häpen.

"Lugna dig, min vän", tillade hon med sitt vanliga ljufva smålöje, "jag vill visst ingen reform i äktenskapet, ty jag påminner mig äfven Guds lag. . . . Men du lofvar mig ju att begrunda de fakta, som dessa papper innehålla?"

"Hör, mitt barn, du höll på att ordentligt skrämma mig: vet du att en hustru, som resonerar så der, är något riktigt . . . riktigt afskyvärdt. Dock, för att visa dig det du icke har en man, som ger dig anledning till flera utbrott af samma slag, så lofvar jag . . . ja, jag lofvar . . ."

Men nu började öfverstlöjtnanten besinna sig och med förtviflad ifver vrida mustascherna.

"Nå, hvad lofvar du?"

". . . att glömma alltsammans, min vän, utan att göra dig minsta förebråelse för det du i dag låtit mig se en af dina mindre goda sidor."

"Åh nej, bäste Helleding, det löftet är alltför litet att tillfredsställa mig."

"Hvad kan du då önska?"

"Det vet du ju."

"Men du vet ju också att det du fordrar icke blott är en alldeles omöjlig omöjlighet, utan dertill den allra befängdaste omöjlighet man kan tänka sig! Skulle jag, en förnuftig man, som har min egendoms vård ställd på det mest ändamålsenliga sätt, skulle jag företaga en dylik revolution? Du är ju icke klok, då du begär det!"

"Och du, som är så klok," fördömmer utan att granska. Om du noga ville beräkna förhållandena, skulle du likväl finna att vinsten i denna revolution i längden äfven blefve på din sida."

"Nu, kära Honorine, måste jag be dig tiga, eljest tar mitt tålamod slut."

Öfver Honorines ansigte föll en lätt blekhet.

"Förlåt mig då!" sade hon med en främmande köld, med någonting icke bittert, men smärtsamt. "Jag skall lemna dig i ro . . ."

Hon tog sina papper och började gå mot dörren.

"Nej nej, du får icke lemna mig så der . . Du är öfvertygad att jag älskar dig så mycket som en klok man älskar sin maka, och för att se dig glad igen, vill jag riktigt tillåta mig en svaghet. Ni stackars pjunkande och ömtåliga fruntimmer fordra er egen behandling."

"Och denna svaghet, min vän?"

Honorine nalkades åter sin make.

"Du skall bli nöjd! Jag vill öka på staten för mitt folk, jag vill resonera med mina grannar i sam-

ma ämne . . . och apropå, du kan lemna strunten qvar: jag skall arbeta om mina dröm-utkast; och summan torde bli att, då jag vaken lägger hand vid verket, statfolkets öde — ehuru på annat sätt än du tänkt dig — skall förbättras, åtminstone i vårt grannskap eller så långt mitt inflytande räcker."

"Ack, min vän, detta är en oändlig godhet att börja med, och du får se hur tacksam jag blir!"

18.

AFSKED FRÅN TJUSTORP.

När Honorine från sin makes rum kom ut i salen, mötte henne en syn, hvilken, utan att hon sjelf visste deraf, höjde den skära rosenfärgen på hennes kind.

Vid ett af fönstren stod Filip och ritade runor på glasets imma.

Jolli hade redan om morgonen rest till prostgården. Den unga värdinnan och gästen voro ensamma.

"Nå, herr eremit, ni har då alldeles öfvergifvit era vänner?"

"Ack, min fru, det är ni . . . förlåt . . jag var så tankspridd."

Och Filip vände sig hastigt från fönstret till Honorine, som han räckte handen.

Då man genast derefter tog plats vid samma fönster, kunde Honorine väl läsa Filips skrift.

Den innehöll dock en stor enformighet, ty det var samma ord, rad efter rad, och detta ord var ett namn:

"Lilia."

"Ännu alltid?"

Honorine skakade sitt sköna hufvud.

"Nu och alltid!" svarade Filip med sänkt blick. "Ni ser det, min fru, det är en sjukdom, för envis att låta bota sig."

Honorine var i begrepp att svara, men som detta svar dröjde ett ögonblick, återtog Filip:

"Jag har med mig ett bref, helt öppet förstås, från min svåger till mamsell Jolli."

Honorine fattade det blad, som lemnades i hennes hand, och läste följande rader, hvilka återbringade småleendet på hennes läppar:

"Min söta mamsell Jolli!

Allt efter löfte tog jag vägen om Tromtebo, och skall ha äran säga att mamsell Jollis fru mamma mår förträffligt väl och blifver qvar på Tromtebo ända till påsken eller pingsten — hvilken tid det då blir som mamsell Jolli skall konfirmeras — när hon kommer till Tjustorp.

Hon sade att det var dotterligt och hyggligt af mamsell Jolli att skicka bref och bud och den varma koftan till henne, och vidare skall hon derom skrifva på posten, då hon kanske vid samma tillfälle låter förstå om hon blef nöjd med budbäraren.

Tant Walborg — jag säger som de andra — blef god vän med den, som jag hoppas att mamsell Jolli äfven räknar som vän. Och jag lofvade skicka henne en äkta låda havana-cigarrer, ty hon är ett fruntimmer af fin smak i sin genre.

Snälla mamsell Jolli, bed hennes nåd tvinga Filip att lemna vår son i herrskapets vård!

Och goda, goda mamsell Jolli, glöm aldrig det vänliga löfte, som jag fick en viss dag, då vi åkte kälke — ack, den kälk-åkningen glömmer jag aldrig — det löftet nemligen, att mamsell Jolli skulle blifva som en mor för Alban.

Jag har ett stort nöje, då jag här hemma i ensligheten tänker på hur mamsell Jolli educerar honom och visst icke tillåter honom att glömma bort pappa Dick.

Jag är alldeles enormt öfverhopad med göromål. Och mitt museum se'n — jag får det visst icke ordnadt, innan jag i pingst kommer till Tjustorp.

Jag säger till pingst, men icke svarar jag för att det ej kan ske förr. Åtminstone blir det, så snart vi kunna springa enkleken i gröngräset. Få se då, om mamsell Jolli någonsin skall kunna springa ifrån sin

ödmjuke tjenare

Dick.

P. S. För all del glöm icke det der om hennes nåd! Det finnes intet fruntimmer (undantagandes en, hvilken jag ej vill nämna) som har högre makt öfver honom.

D. S.

P. S. Jag hoppas att mamsell Jolli ej tar illa upp att, då jag kommer, jag för med mig ett besynnerligt halsband, det jag för en viss persons räkning röfvar ifrån mitt museum!

D. S.

P. S. Jag har aldrig trifts så väl i någon menniskas sällskap som mamsell Jollis.

Mamsell Jollis hjertligt tacksamme

Dick."

Honorine och Filip sågo småleende på hvarandra. Men Honorine fick icke tid att pröfva huruvida Dick hade rätt i sitt påstående om det välde han förmenade henne ega, ty just nu kom ett bud från öfverstlöjtnanten.

Men det är ej tillbaka till öfverstlöjtnantens rum vi skola vända oss: vi göra nu en utflykt långt från Tjustorp för att i en annan provins uppsöka en boning, lika dyster och aflägsen som den arme poetens.

19.

ANDRA EREMITAGET. "MOR I SUNNAN".

Hög och klar tindrade månen på den rena blå vinterhimlen, och stjernorna blickade med sina milliarder silfver-ögon ned på jorden, hvars snötäcke glittrade af återskenet från dessa blickar.

Aftonen hade ännu icke lidit långt fram, men ändock hvilade nattens stillhet — bilden af den eviga stillheten — öfver skogarne och slätterna.

Men förutom himlens ljus syntes ett, hvars bleka låga med svårighet stal sig fram mellan de mörka murar, som skogsfjällen bildade; och allt efter som vägen emellan dessa murar slingrade sig upp och ned, försvann och återkom det såsom ett af dessa poetiska lik-ljus, om hvilka allmogen vet så intagande sagor.

Men hastigt klingade en ton öfver den öde nejden, der endast den Allsmäktige syntes bo i sitt verk; och denna ton, som kom från starkt pinglande bjellror, upplifvade snart trakten allt mer och gaf den slutligen en fullkomligt mensklig karakter, när på det knarrande snö-lagret en släde blixtsnabbt for fram.

I denna släde satt, utom skjutsgossen, en person, den vi alltför länge nödgats lemna ur sigte, nemligen doktor Arnold Warvner.

Under de sex månader, på hvilka vi icke sett honom, hade hans anletsdrag återtagit det lugn, den stadighet, som tillhörde hans jag. Och om än den stormiga episod, som slutade första delen af vår berättelse, qvarlemnat ett outplånligt aftryck, så var det dock blott ett aftryck.

Hans själ hade återtagit sin jemvigt, från samma stund som han kastade ett alltför djupt ögonkast i Lilias.

Icke att Arnold en enda minut var nog omensklig att tro hvad han ej borde tro, eller nog litet skarpsynt att ej begripa sanna förhållandet, hvilket var det, att denna qvinna, slagen af förödmjukelsen, beherrskad af högmodet, yr, vansinnig, bestormad af förtviflan, sjelf ej visste hvad hon i sin förvirring yttrade.

Men det finnes oredor, som yppa mera ondt än den oredige vet om sig sjelf, och hvilket dock finnes på botten.

Hvarje svart fläck på själen, som tanken ditsatt, kan väl tvås hvit igen — alltför tröstlöst vore det eljest. Men om dessa magiska fläckar varit sedda af menskliga ögon, och om dessa ögon med afsky vändt sig bort, skola de aldrig vända tillbaka med kärlek.

Medan doktorn fortsätter sin väg och blickar stundom på det förut omnämda bleka ljuset, stundom och med ett fritt och mildt öga uppåt stjernornas

hem, der Arnold har alla de sina, medan färden går fram på den glittrande vägen öfver dalar och kullar, mellan skogar och isfrusna kärr, och den resande allt mer och mer fördjupar sig i en fjälltrakt, hvars dysterhet till och med öfvergår den, hvarest Filip uppslagit sin eremit-hydda, skola vi hasta förut till det mål, som doktor Warvner innan kort ärnar uppnå.

Klockan var omkring 7 på aftonen den 23 Januari år 18 . .

I det lilla hus, hvarifrån ljuset lyste — ett hus, som låg eller, nedifrån sedt, snarare hängde på en fri fläck, hvilken tycktes utgöra locket på den afgrund, som gapade derunder — i detta lilla hus satt en omkring 60 år gammal qvinna vid ett stort ekbord och tillredde hvita och röda salfvor, dem hon sedermera fördelade i små glasburkar.

Qvinnans ansigte, ehuru det var skrynkladt och torkadt af bekymmer och lidande, hade ingenting, som påminde om de fordna sibyllornas eller trollqvinnornas sataniska inspiration. Tvärtom låg deröfver en djup kristlig ödmjukhet, en innerlig välvillighet, ett harmlöst lugn.

M o r i s u n n a n — såsom hon benämdes, emedan hennes stuga låg på fjällets södra sida, ständigt utsatt för sunnan-vindarnes spel — var likväl en stor auktoritet, känd vidt omkring.

Ingen läkare hade heller der på orten mera förtroende.

Hon botade sjuka menniskor och sjuka kreatur; hon gaf råd i hjertats angelägenheter, i affärs-angelägenheter, ja i sjelfva dödstimman ansågs hon kunna gifva mera lisa än till och med presten, ty hon, "mor i sunnan", talade på sitt enkla värdiga språk så skönt om den milde Guden, som ej hade behag i

någon syndares död, utan ömt längtade att sluta honom i sin fadersfamn, att hvar och en förstod henne och tyckte sig också vara förstådd.

För ett stod dock "mor i sunnan" högre i rop än för allt annat:

Hon utgjorde alla unga hustrurs förhoppning, då vissa med ångest motsedda perioder nalkades.

Till och med förnäma damer, hvilka bodde långt från fjället, hade, öfvergifna af "stads-frun", skickat efter "mor i sunnan" och sedan, med det lefvande barnet tryckt till sitt hjerta, välsignat den värdiga qvinnan, som, då allt var beställdt, åter anspråkslöst drog sig tillbaka till sin älskade enslighet, den ingen vågade störa, utom för någon vigtig orsaks skull.

Man visste icke om det var af verklig smak eller någon oskyldig beräkning som hon valt denna stränga enslighet, hvilken insvepte henne och hennes stuga i en mild magi.

Mor i sunnan var en qvinna just ej af folket, men nära derintill. Och som hennes man, en för stöld förrymd inspektor, hvilken slutat med sjelfmord, lemnat henne ett befläckadt namn, hörde hon sig helst nämnas med den titel, som allmogen gifvit henne. Och emedan hon sjelf sökte glömma det framfarna, talade hon ej gerna derom, utan att likväl göra detta framfarna till någon bestämd hemlighet, ty de lidanden, som träffat henne, hade hon ej sjelf förvållat, hvaremot hon burit dem med ett tåligt hjerta och ett upprätt hufvud.

Hon älskade att tjena med sina enkla af mor och mormor ärfda kunskaper, dem hon till gagn för de menniskor, hvilka sökte henne, år efter år utbildat. Men då hon numera icke ville tjena menniskorna till ett gagnlöst sällskap och talämne, hade hon för lång tid sedan från sin egen ort dragit hän till denna

och, för det sammanskott man i hennes hembygd gjort, köpt den snibb af fjället, på hvilket hon nu bodde i den lilla stuga, som hon sjelf låtit uppföra.

Denna stuga bestod af tvänne rum på framsidan: ett större, i hvilket mor i sunnan nu uppehöll sig, och ett litet der bredvid, benämdt sidkammarn, der hon hade en god säng för resande.

Men härförutan fans på baksidan, skild genom en liten gång från de andra båda, en kammare, som få af fjällboerna kände till, men hvilken dock flera gånger varit upptagen, utan att de, som kommit och farit, lemnat minsta spår efter sig . . . .

. . . .

Sedan fjällets herrskarinna slutat sitt arbete och med varsam hand låst in de små burkarne i ett hörnskåp, tog hon ur sin kjortelficka upp ett bref, hvilket hon åtta dagar förut erhållit; och förande detta bref mot ljuset, började hon läsa följande:

"Min bästa, hederliga Store-mor *).

En vecka efter dettas ankomst, eller fredagen den 23 Januari, skall jag omfamna den, som gaf mig den första näringen här på jorden . . . Ack, det var icke ditt fel, du vänliga själ, om den ej skyddade mig från all den malört, som sedan väntade mig . . . Men nu är det bra, och blir allt bättre.

I det obehagliga nödtvång, hvaruti jag är försatt, var det himlen sjelf som tillförde mig den tanken att ingen bättre än min gamla amma kunde gagna mig.

Hela denna afskilda tysta trakt och en sådan varelse till som du, kära mor i sunnan, hvilken med

*) Då inspektor Berndtsons hustru lefde på den gård, som hennes man varit ombetrodd, kallades hon sällan inspektorskan, men deremot nästan alltid "Store-mor i Säfsta", detta i följd af sin visdom.

din enkla praktik förvärfvat dig ett rykte så stort att mitt aldrig hinner ditåt, hvad kunde väl någonsin passa bättre! Nej sannerligen, ingenting kunde ha passat ens hälften så väl.

Men låtom oss komma öfverens att denna gång ej tala om det förflutna!

För ingen af oss har minnet något lockande — tro dock ej att den fader- och moderlöse, som i dig fann en trogen fostermor, någonsin förgäter att du höll honom som ditt eget barn . . ditt eget, det du sedan, stackars Store-mor, fick sörja liksom mycket annat.

Jag tar för afgjordt att den person, hvarom vi under mitt besök i höstas talade, anländer långt före mig, ja troligen redan anländt; och jag litar på att allt blir efter vårt aftal.

Farväl tills om några dagar!

Din

tillgifne fosterson

Arnold."

Sedan mor i sunnan sammanlagt detta bref, hvilket spridde en vacker ljusning öfver hennes ansigte, kastade hon en duk på hufvudet och ärnade sig just ut i förstugan för att lyssna, då ett lätt buller från dörren, som ledde till den förut omnämda gången, genast kom henne att draga foten tillbaka.

Nästa ögonblick öppnades också dörren.

En högväxt och smärt qvinnofigur inträdde.

Hebe sjelf hade ej på sin panna en friskare ungdom än denna qvinna syntes ega ända till hvarje fingerspets. Venus kunde hafva gråtit afundens tårar öfver hennes formers fulländning, och Juno sjelf skulle öfver majestätet i denna växt endast haft till tröst att det var ett stackars dödligt majestät, lätt böjdt.

Men ungdom, behag, herrliga former och en junonisk kroppsställning skydda ej mot den makt, som når alla, den ena *så*, den andra *så*, nemligen lidandets makt.

Vare sig nu att en moralisk eller kroppslig smärta nalkats denna fulla ungdomsblomma, det fans dock på dess blad ett hvitt sammetsfjun, hvilket icke syntes vilja låta bortblåsa sig.

"Bästa madam Sunnan", sade den unga qvinnan, som icke rätt uppfattat den benämning man upprepat för henne, "förlåt att jag återkommer — men är det säkert att den, som ni väntar, inträffar i afton?"

"Ganska säkert, var trygg för det!"

"Och . . . och ni säger bestämdt att ni icke sjelf . . ."

"Då jag sagt det en gång, min lilla fru, är det så visst att det icke blir säkrare, om jag upprepar det aldrig så många gånger."

"Ts, goda madam . . jag tycker mig höra bjellror . . ."

"Så är det ock . . . Vänd då tillbaka och vänta!"

Mor i sunnan trädde ut på sjelfva gården.

Men det gick långsamt innan släden hann omkring alla krökningarne och uppför den branta backen.

"Det här är för besynnerligt!" mumlade den gamla qvinnan, i det hon lät sin blick sväfva öfver de vilda, höga klippor, som pyramidaliskt höjde sig så långt ögat kunde nå och hvilka nu voro täckta med så väldiga ihopfrusna snölager, att man ovillkorligt måste tänka på sjelfva glaciererna och deras gömda afgrunder.

Och till detta sweitziska nattstycke hade man nu ett gudomligt månsken, förhöjdt af ett flammande norr-

sken, som då och då genombröt skogens mörka kronor.

De första innerliga helsningarne mellan Arnold och hans gamla amma voro vexlade.

Han hade redan en stund stått och värmt sig vid elden, der han, med händerna korslagda öfver bröstet, afhörde allt hvad Store-mor hade att förtälja.

"Det här är sig då alldeles likt!" sade han slutligen, i det han från spiselskanten tog koppen med den af hans värdinna uppkokta mjölken, hvilken han hastigt och med tankspriddhet utdrack, utan att ens gifva akt på den bredvid stående tallriken med de torra skorporna.

"Hvilket är sig likt, käre herr Arnold?"

"Jo, att jag alltid mötes af förargelse, så snart det rörer den person, som min första fråga gällde."

"Icke är just detta någon så stor förargelse!" svarade mor i sunnan med afväpnande mildhet.

"Hvad, icke en förargelse, att jag här, der jag hoppats att få vara fullkomligt fredad och okänd, mötes af ett helt annat fruntimmer än jag räknat på . . ."

". . . . men som också väl behöfver min doktor."

"Ja, det förstås, för att sedan till tack erinra sig att detta var en ganska besynnerlig tillfällighet, som just egnar sig att omtalas öfverallt!"

"Gud gifve så visst att jag kunnat göra henne det lilla goda jag stundom förmått göra andra — men . . ."

"Och tänk nu", fortfor Arnold, fullföljande sin egen tankegång, "tänk, om hon kommer, och hon måste komma: tiden är inne! Vet, Store-mor, att om jag finge välja patienter, skulle jag helt och hållet utesluta fruntimmer: så mycket obehag faller öfver mig genom dem."

"Se så, min gode herr Arnold, en så kraftig och förståndig herre låter icke en tillfällighet bli sin öfverman!"

"Sådan må tillfälligheten vara!"

"Åtminstone visade herr Arnold alltid ett lugnt förstånd som barn, då han hade mången dust med min salig man (jag hoppas till Gud", bifogade den ödmjuka qvinnan, i form af parentes, "att Herren i sin nåd sett till hans synd och att jag derför vågar kalla honom salig)."

"Jo, det var visst att tala om då och nu!"

"Hvarför skulle jag icke det — när herr Arnold visade så mycket vett och tålighet i förstningen af sin ungdom, kunde jag väl ha rätt att påminna om att det nu borde vara än bättre."

Arnold svarade ingenting, men hans utseende visade både en stark oro, en djup nedslagenhet och en märkbar förtrytelse.

"Besinna", återtog mor i sunnan, "att den stackars frun, som lemnat sitt galanta täckta åkdon på gästgifvaregården och helt ensam med skjutspojken på gästgifverskans anvisning farit hit öfver de svåra fjällstigarna för att rådfråga mig, icke kan i stränga nattkölden resa tillbaka . . . Och dessutom om råd finnes, så vet min doktor det."

"Store-mor hade likväl icke bort nämna att hon

väntade hit en läkare. Med den sjukdomen kunde frun ha väntat, tills hon . . "

"Slipper jag höra mera af sådan ohygglig sjelfviskhet — jag har ett samvete jag!"

"Och jag har en hemlighet, som skulle vara förlorad, ifall vi finge två damer hit på samma gång."

"Åh nej, all sådan upptäckt är förekommen genom det att jag lät den här första få högtidskammarn: der hörs ingenting härifrån."

"Än skjutsgossen då?"

"Han sofver godt på lafven i köket; och då herr Arnolds skjutsbonde redan rest, så ser jag ingen fara, om hon än komme i denna stund."

"Men en verklig fara ligger deri att hon icke redan fins här."

"Låt oss ej tänka på det, som vi ej kunna göra något vid . . . Nu är min doktor varm, nu kan han göra ett besök i kammarn, ty dessförinnan kommer icke frun i ro, och det vore ju på allt sätt bäst."

"Ett ord ännu: hvad anledning uppgaf Store-mor till den väntade läkarns besök?"

"Jo den — tag ej illa opp — att han ville tala med mig om en af hans patienter. Det fins nog läkare som icke äro högmodigare än så, efter det fins åkommor som icke äro så högmodiga mot mig som mot dem."

"Det är bra — gå då och säg att jag är här och färdig att stiga in till henne, om hon så önskar . . Hur var namnet?"

"Fru Stäng eller Stäck — jag kan ej rätt säga."

"Lika mycket, det är mig likgiltigt."

Mor i sunnan gick ut och kom inom några minuter tillbaka med den främmande fruns tacksägelser.

"I guds namn då!" sade doktorn.

Och dragande en djup suck, tog han ljuset från sin gamla amma och gick öfver gången till det rum, som varit bestämdt åt en helt annan person, än den som erhållit det.

19.

DAMEN MED DE TVÄNNE DYGDERNA.

Doktorn knackade på.

"Stig in!" sade en röst, i hvars ton tydligen en märkbar rädsla vibrerade.

Arnold följde kallelsen och befann sig ögonblickligt midt emot det fruntimmer, öfver hvars ungdomlighet, hållning och former vi nyss gjort en kort beskrifning. Och vi skola ej heller nu förlänga den genom annat än det tillägg, att detta fruntimmers ansigte, utan att vara en profkarta på allt skönt, likväl egde utmärkta partier och ett utsökt behag.

Doktorn bugade sig, i det han antog denna egna slags min, som blott läkare förstå sätta på sig, då man skickar efter dem i "onödan".

Det är till märkandes att Arnold, som i vissa fal hade all möjlig tillit till sin fostermors kunskaper, dem han beundrat allt ifrån sin barndom, i vissa andra åter uppskattade dem efter lägsta möjliga valör.

Men var doktorns helsning egen, så var den obekanta damens det i vida högre grad.

"Ack, min gud", ropade hon med en ton af oefterhärmlig missräkning, "är ni så ung!"

"Som ni ser, min fru, har jag ej den lyckan att vara någon gammal praktikus."

Arnold afgaf detta svar utan att ens dra på munnen. Han smålog minsann icke numera åt fruntimren, undantagande någon gång i minnet åt öfverstlöjtnantskan Helleding, som ärbart rest med sin man, med ett orubbligt lugn hållit ljusstaken åt doktorn och dessutom haft ett par ögon, i hvilka man icke läste några historier.

"Men", återtog frun, i det hon fästade en forskande blick på den unge läkaren, "den beskedliga gumman hade sagt mig att ni var en gammal allvarsam herre."

"Jag vågar tro att ni i det första hört miste. Hvad åter beträffar det sednare, kan ni vara fullt öfvertygad om sanningen deraf!"

"Det är möjligt att misstaget uppkom genom mitt eget begrepp, hvilket alltid antagit de tvänne orden såsom synonyma."

Doktorn gjorde en ny bugning, den der lika tydligt som ord frågade: 'Har ni ingenting annat att säga mig, så låt mig gå mina färde!'

"Förlåt, herr doktor . . ."

"Jag ser ingenting att förlåta, min fru!"

"Saken är den att . . . att . . ."

". . att ni är sjuk, att ni vårdslösat er åkomma och att, då ni under resan funnit er sämre och händelsevis på gästgifvaregården hörde omtalas den skickliga mor i sunnan, ni beslutade att underkasta er svårigheterna af en half mils obehaglig resa för att rådfråga er med henne?"

Med en intagande naivité så väl i sin mimik som i sin ton yttrade den unga qvinnan:

"Ni är säkerligen en stor hatare af preludier, herr doktor?"

"Ja, det vill jag icke neka."

"Och det oaktadt", återtog hon, "får ni tillåta mig att sjelf afsluta min mening, ty det var intet af allt det ni uppräknade, som jag ärnade säga."

"Så var då god och fullborda den!"

"Saken är . . att" — hon lade sin hand, hvitare än snön på fjällspetsarne, mot pannan, den hon sakta sänkte — "saken är att jag är mycket, mycket . . . blyg . . . tillgjord . . . hvad ni behagar."

"Men jag kan försäkra er, min fru . . ."

"Ni behöfver ingenting försäkra, herr doktor!"

"Icke?"

"Nej, ty jag inser ganska väl att ni erhållit det lyckliga privilegium, som alla läkare borde hafva erhållit, det att födas gubbe. Ja, jag inser till och med att ni, ifall det så behöfdes, skulle handtera mig som ett af era subjekter på anatomisalen, och icke dessmindre är jag förlägen, emedan . . . emedan ni ändå icke till utseendet är en gubbe."

"Om så förhåller sig, är mitt uppriktiga råd att ni begagnar det vackra månskenet för att genast återvända till gästgifvaregården. Ni kan då redan i morgon middag vara i staden M., hvilken eger en läkare, som erhöll sitt diplom för minst 37 år sedan."

"Åh, honom känner jag nog; men han har den odrägliga vanan, som man stundom finner hos gamla herrar, att alltför förtroligt skämta med unga fruntimmer."

"Så fins der ännu en doktor i medel-åldern med känd skicklighet."

"Ah, men han är ju ogift!"

"Är det också ett hinder?"

"Naturligtvis . . . Jag hoppas, min herre, att ni icke har det felet?"

"Jo, precist."

"Nå, då är det i alla hänseenden omöjligt. En läkare borde alltid vara gift."

Arnold, som lagt ifrån sig sin hatt, upptog den med bästa min i verlden.

Hon betraktade honom förstulet.

Doktorn syntes färdig att göra sin afskedskomplimang.

"Ni är verkligen af sten!" utbrast den unga frun, och en tår trängde fram i hennes ljusbruna ögon, hvilkas utsökta glans lyste tvärt igenom denna dimma. "Ser ni då icke, min herre, att jag behöfver uppmuntras! Jag är så föga van att behandlas med likgiltighet."

"Derpå tviflar jag ej!" svarade Arnold, som nu inlade något värmande i sin röst. "Men en läkare bör icke, helst om han är ung, söka insinuera sig till förtroende. Emellertid, min fru, om ni vill lemna mig edert, vågar jag åtminstone försäkra er att — utan att, såsom ni nyss sade, vara född gubbe — jag likväl skall hafva endast och allenast en läkares öga."

"Nåväl, det är nu öfver halfannat år som jag känt en liten svulst och stickningar här . . ." hon lät handen, som nu hvilade på högra axeln, glida ner ett stycke . . . "och jag har fruktat att det kunde bli — eller kanske redan vore en kräft-åkomma."

"Jag tyckte vår värdinna nämde att ni ungefär så länge varit enka?"

"Mycket sant."

"Sorgen kan då möjligen . . ."

"Nej vänta, herr doktor, gör inga slutsatser! Man påstår att jag är behäftad med många fel, men jag

har också några dygder, och bland dem är en: uppriktigheten."

"Uppriktigheten?"

"Ja, det vore ovärdigt af mig, då jag begärde ert råd, att missleda er om orsaken till mitt onda."

"Detta är sannerligen väl tänkt."

"Således, herr doktor: hvarifrån mina plågor härleda sig vet jag icke, men jag vet att jag ej mer än på ett passande sätt sörjde min man, hvilket jag stundom förebrår mig, ty han var alltid fördragsam."

"Möjligtvis", sade doktorn, hvilken af detta svar hänfördes till ett småleende, "kunna dessa förebråelser ha haft samma verkan."

"Nej bevars, så djupa ha de icke varit."

"Derpå är ni säker?"

"Fullkomligt! Min man och jag lefde, såsom verlden säger, väl tillsammans. Vi höllo af hvarandra som personer, hvilka man alltid sagt att de en gång skulle blifva man och hustru, för att få fädernas arf förenadt. Nåväl, vi uppfyllde de löften man gjort å våra vägnar; men efter två år lemnade min man, löjtnant von Stern, mig genom sin död ensam innehafvarinna af vår förmögenhet, ty det enda barn, som vi egde, lefde icke i fullt tre månader."

"Nå, detta barn begret ni alltför djupt, alltför länge?"

"Tvärtom: jag var mycket nöjd att Gud tog bort det, ty det var en flicka. Och som det tycks mig, äro qvinnorna ej födda till en så stor lycksalighet, att det icke är allra lycksaligast att ej behöfva fresta den."

"Och sedan önskade ni, längtade måhända ända till oförnuft att ega en son?"

"Jag hade gerna velat hafva en son; men då jag ingen fick, kunde det ej falla mig in att klaga deröfver."

"Ni har då ej känt hvarken sorg eller trånfull längtan?"

"Icke stort — jag är rik, oberoende, jag följer mina tycken, mina nycker, då jag är nog lycklig att få några . . med ett ord: jag är "den afundade unga enkan", som ni vet alltid gör furor i komedien."

"Men den unga enkan har också ett hjerta?"

"Ni har då bestämdt föresatt er, herr doktor, att finna en orsak till mitt onda?"

"Jag skulle önska att finna den för att gifva ett desto bättre råd."

"Men jag upprepar att jag ej vet någon, ty mitt hjerta, som minst sju eller åtta gånger se'n jag blef enka varit på väg att lemna mig, har alltid återvändt utan att jag det ringaste funnit mig generad af dess hemlängtan."

"Nåväl, min fru, efter alla dessa öppenhjertiga bekännelser antager jag att ni kanske till sluts blott lider af inbillning . . . Och nu — ifall ni tycker att vi preludierat nog för att kunna komma till hufvudsaken — torde ni tillåta att jag förvissar mig om förhållandet!"

"Det måste jag väl; och ni skall nog erkänna att, hvad helst jag lider af, det icke är af inbillning."

"Det vore likväl det lyckligaste."

"Visserligen; men min fantasi har aldrig dröjt vid något så ledsamt som en kroppslig sjukdom: tvärtom är det min obenägenhet för dessa tankar som gjort att jag vårdslösat mig. Och när jag fann att jag ej längre borde anse denna åkomma för en obetydlighet, gjorde min olyckliga tillgjorda eller icke tillgjorda blyghet att jag ej fann någon läkare passande."

"Men jag tror att vi nu äro tillräckligt bekanta med hvarandra för att icke längre behöfva bortspilla en tid, som . . ."

"Hu, hvad det är rysligt . . . om ni ändå hade en peruk, en stor respektabel näsa och en panna full af skrynklor! Nej, jag har icke mod . . jag dör — jag får nu som alltid låta det vara!"

"Men ni är alltför barnslig, min fru, och jag . . ."

"Ack, förlåt, blif icke otålig . . . Nå, i guds namn" . . . Och nu veks den mjuka svarta sammetsmantiljen, i hvilken hon var omsvept, tillbaka, och en skälfvande marmor blottades för doktorns lugna öga.

. . . .

"Se så — det var ju icke så förfärligt heller!" sade doktorn. "Men i sanning, min fru, ni har att förebrå er mycken vårdslöshet."

Den stackars rodnande unga qvinnan svarade ej ett ord, innan hon åter insvept sig i mantiljens hägn.

"Är det något farligt, herr doktor?"

"Åtminstone tillräckligt farligt att kunna bli ännu farligare."

"Min gud, denna underliga svulst skulle då verkligen vara den rysliga kräftan?"

"Nej, lugna er i det hänseendet: det är ej fråga om kräftan!"

"Om hvad då?"

"Om en rörlig tumeur."

". . . hvilket vill säga?"

". . en växt, som låter skjuta sig fram och åter som denna. Den är ej nu större än en ärt, och . . ."

"Och?"

"Så länge den ej växer, är den icke farlig. Men tilltager den, då bör den opereras."

"Ack, så afskyvärdt!"

"Allra bäst vore likväl att taga bort den nu i dess början."

"Åh, hvad tänker ni på!"

"Jo, på det, min fru, att om ni ej bor i någon stad, borde ni nedsätta er i en sådan för att ha ständig tillsyn."

"I hvilken stad bor ni, herr doktor?"

"Jag . . . bor icke i någon stad."

"Praktiserar ni då icke? Har ni ännu ingen plats?"

"Jo visserligen: jag är provincial-läkare."

"Således boende på landet — nå, i hvilken provins då?"

"Min fru, jag anhåller som ett utbyte emot de råd, jag skall gifva er, att ni har den godheten att glömma vårt möte."

"Åh, det låter sig visst icke göra!"

"Ni kommer mig då att ångra det."

"Huru — ni kommer att ångra att jag icke glömmer er?"

"Jag kan icke närmare förklara mig. Men jag önskar att ni ville förstå mig, då jag säger att en läkare stundom har giltiga skäl att resa inkognito."

"Aha, är det så! Var då alldeles lugn, herr doktor! Utom uppriktigheten har jag ännu en dygd, som mina vänner sätta stort värde på: det är tystlåtenheten. Jag förråder aldrig hvad jag genom förtroende eller händelse erhållit del af, då jag förstår att det skulle skada eller misshaga någon. Och nu ger jag herr doktorn mitt heliga löfte att för ingen yppa detta sammanträffande. . . Om ni är menniskokännare, skall ni lätt förstå att jag talar sanning."

"Jag tackar er tusenfallt för denna grannlagenhet! Men som ni öfverallt kan finna mera erfarna läkare . . ."

"Åh, ni visar mig misstroende oaktadt allt hvad jag sagt er — det är rätt illa . . Ni måste väl i alla fall sätta ert namn under det recept ni har godheten att skrifva?"

"Jag skall inskränka mig till muntliga råd."

"Men vet ni hvad j a g gör — jag skall vara nog uppriktig att förtro er det."

"Nå?"

"Jo, i morgon gör jag en krok omkring alla gästgifvaregårdarne i närheten — jag skall då hitta den, på hvilken ni skrifvit ert namn och er doktorstitel i dagboken."

"Ni får då resa mycket långt, min fru, ty jag har haft samma skjuts tre håll och ej varit inne på någon af de passerade gästgifvaregårdarna."

"Nå, lika godt — jag är så nyfiken som en qvinna någonsin kan vara, och då man behandlar mig fiendtligt, blir jag straxt stämd på samma sätt."

Doktorn skakade på hufvudet — det var hans öde att lida oskyldigt för qvinnors skull. Han måtte bepansra sig hur som helst, taga hvilka försigtighetsmått som helst, borta och hemma, så voro qvinnorna honom dock till men; och öfverallt nödgades han till hemlighetsfullhet, han, som aldrig ville vara ansedd för någon mystisk person.

"Se så, min bäste doktor, ert namn, er adress och ert löfte att ni tillåter mig till en början skriftligen underrätta er om det ondas framgång eller förbättring?"

"Låt oss ej tala mera derom — skänk hellre er uppmärksamhet åt de föreskrifter jag nu skall ha den äran gifva er, och hvilka jag anhåller att ni på det noggrannaste följer."

"Nej, min herre", svarade den unga qvinnan med stolthet, "jag skall aldrig emottaga råd af en läkare,

hvars namn jag ej kan uppgifva, när min nye doktor frågar på hvilkens ordinationer jag följt den behandling jag börjat!"

"Min fru . ."

"Ah, om jag vetat att vårt möte skulle taga ett sådant slut, hade jag kunnat spara mig det förfärliga obehag jag utstått . . ."

". . och hvilket varit en följd af er egen vilja!" svarade doktorn, i det han uppstigande gjorde en kall afskeds-bugning.

Fru Adele von Stern svarade med en om möjligt ännu stelare nigning. Och sålunda slöts en rådplägning, som gjorde doktorn och patienten lika stort missnöje.

21.

DAMEN I HÖGTIDS-KAMMARN UPPTÄCKER ATT DET ÄFVEN FINNES EN DAM I SID-KAMMARN.

Det var vid pass två timmar sednare eller omkring klockan 10.

Ombägnad af mors i sunnan milda vård, hade fru Adele von Stern redan gått till sängs. Men som hon låg och grubblade, mera likväl på den unge läkarens hemlighet än på den öppna dom, som han uttalat, hörde hon ock tydligt att ett klingande ljud dallrade öfver det ensliga fjället.

Vid klangen häraf spratt den unga frun högt till.

För några timmar sedan hade hon hört likadana ljud.

"Antingen", sade hon till sig sjelf, "reser doktorn — och det vore bra dumt, ty den menniskan intresserar mig på det högsta — eller tillkännage bjellrorna att här kommer någon annan, någon, som kanske står i gemenskap med hans inkognito."

Hon lyssnade med spänd uppmärksamhet. Och icke förgäfves.

Snart förnam hon — ty hon egde ovanligt fina hörsel-organer, nu underhjelpta af den fullkomliga tystnaden — att det blef rörelse och nästan spring i "mor Sunnans" stuga.

"Det här ville jag gerna ha reda på!" sade den nyfikna frun till sig sjelf.

Men som ingenting vidare hördes af, fick hon ej någon näring för sin otålighet.

En god timma förflöt.

Fru Adele vände sig fram och åter. Hon ville försöka tänka på det allvarsamma ändamålet med sitt besök i detta lilla hus; hon upprepade oupphörligt det namn, som doktorn gifvit hennes onda, men hon kom dock alltid tillbaka på samma idé: att någonting hemlighetsfullt föregick inom fjällstugans murar.

"Nåväl, hvarföre skall jag blott önska, då jag kan få veta . . . Saken är helt enkel: jag känner mig rädd på detta ödsliga ställe, och ehuru jag i sjelfva verket icke alls är rädd, går det nog an att förege det, ty de stackars fruntimren, såsom öfvestlöjtnanten säger, äro så svaga att de kunna frukta för allting . . Ah, förträffligt: madam Sunnan måste komma och trösta mig eller åtminstone ge mig ett nytt ljus — det här är straxt nedbrunnet."

Så sagdt och beslutadt — fru Adele von Stern var en resolverad fru — klädde hon sig eller, rättare sagdt, fullbordade hon sin toalett, ty hon var ett allt-för fint fruntimmer att annorlunda än halfklädd gå till sängs på mor Sunnans lakan.

Med ljuset i hand och tyst som en ande smög sig den junoniska gestalten genom den korta gången och ärnade just helt obesväradt lägga handen på dörrklinkan till Store-mors stuga, då hon återhölls af en ännu plågsammare nyfikenhet än den som dref henne dit.

Hon hörde nemligen sitt namn uttalas af doktorn: "Tvärtom, försäkrar jag, den der fru von Stern hör icke till dem, som man tager der man släpper dem! Akta derföre noga på att hon icke finner något tecken till oro öfver hennes närvaro — men för guds skull gör allt hvad möjligt är för att få henne å väg, så fort hon stigit upp . . . Jag går vid den tiden utåt fjället en stund."

"Lita på mig", svarade mor i sunnan, "hon skall ingenting ana . . . Men hvar i all verlden skall jag nu lägga min doktor?"

"Lappri — jag kastar mig på bänken här: jag är icke nogräknad. Dessutom, då jag nu är befriad från en stor del af den ångest, som tryckte mig när jag kom hit, är jag tillfreds, om jag ej får sofva en enda blund."

"Stackars varelse, sådant öde hon haft att bli uppehållen af alla slags olägenheter . . . och så svag . . det är förunderligt att hon har kunnat stå emot!"

"Åh, det är en stark själ i en liten kropp. Och sedan jag lyckats öfvertala henne att genast gå till sängs, hoppas jag att hon skall ha återhemtat sina krafter tills i morgon."

I detta ögonblick hörde fru Adele en dörr inne i stugan hastigt öppnas, hvarefter en bred och uppskrämd röst lät höra dessa ord:

"Doktor Warvner, doktor Warvner, jag tror att det aldrig står rätt till med frun! Hon föll först i gråt, men nu menar jag att det blir konvulsioner, om inte värre."

Vid uttalandet af doktor Warvners namn gjorde den lyssnande damen en häftig rörelse.

Straxt derpå, sedan rösterna försvunnit åt en annan sida, skyndade vår unga fru — på en gång rodnande och nästan skamflat öfver sin nyfikenhet, men

ändock tillfreds att hafva vunnit en sådan mängd upplysningar — tillbaka till sitt rum, der hon hela den öfriga delen af natten under både vaka och sömn sysselsatte sig med den unge läkaren och hans patient.

Himlen bådade en klar dag, då husets egarinna inträdde till frun i högtids-kammarn för att egna äfven henne någon uppmärksamhet, sedan hon tillbragt hela natten hos frun i sid-kammarn.

"Åh bevars, att ni eldar så sent på landet -- jag skulle ha stigit upp längese'n, om jag ej frusit så."

"Har den lilla frun brådt att resa? Kaffet är straxt färdigt."

"Tack, goda madam Sunnan . . . Jag ärnar resa genast."

"Skall jag säga till om förspänning?"

"Om en liten stund. Först önskade jag att få språka några ord med doktorn. Jag var en stor toka i går qväll, men nu är jag förnuftig på morgonen."

"En bör alltid vara förnuftig, min kära fru, ty när den onda lunan kommer på, låter en vanligen det goda i blindheten gå ifrån sig."

"Det är ganska rätt. Men för denna gång har väl det goda ej sluppit mig ur händerna. Jag har icke hört att doktorn rest."

"Han är ändå icke att få tala med."

"Huru så?"

"Emedan han sofver."

"Nog kan man väl väcka honom."

"Det tror jag icke är värdt, då frun i går sade honom ifrån sig."

"Så skall jag väl vänta tills han vaknar då. Bed honom, goda madam Sunnan, att han visar mig den artigheten att komma till mig, så snart han stigit upp . . . eller det är bättre att jag går in i stugan."

"Kanske det sista icke så rätt passar sig för den lilla frun, ty som det var kallt i sid-kammarn, lade han sig i stugan. Det var den här kammarn som han skulle haft."

"Den blir snart ledig. Jag skall vara uppe och i ordning i blinken. Och nämn för honom blott detta enda, att jag omöjligt kan förmå mig att resa innan jag fått ursäkta mig för honom."

"Nå, så skall jag väl säga honom det!" . . .

. . . .

Fru Adele var uppe.

Hon befann sig ej rätt väl; men nyfikenheten och otåligheten hjelpte henne att tåligt öfvervinna det onda.

Doktorn hade lofvat komma.

Brasan flammade, mor i sunnan rustade upp den lilla kammaren, som snart blef fin som ett dockskåp. Sedan satte hon en bricka med två par koppar på bordet, visade sjelfva kaffekannan, som stod på spishällen, och lemnade så sin gäst.

Tio minuter sednare gick det i gången.

Fru Adele skyndade att öppna, innan den, som hon väntade, hann att knacka på.

22.

EN BIKT.

"Min gud, herr doktor, så illa ni måtte ha sofvit i natt!" sade den klipska frun med en min af innerligt deltagande. "Uppriktigt sagdt ser ni ut som om ni kommit från en sjuk-säng, der ni vakat hela natten."

"Jag har sofvit illa, min fru!"

"Och vaknat med samma envisa föresats?"

"Var det blott detta som ni ville hedra mig med att fråga?"

"Åh nej, jag kunde icke resa innan jag först och främst bedt er förlåta min häftighet i går afton . . men häftigheten hör till mina fel."

Arnold bugade sig.

"Dito min oartighet, ty äfven oartighet hör stundom till mina fel."

Arnold bugade sig ånyo.

"Dernäst", tillade hon, "ärnade jag bönfalla om att ni, med glömska af allt det der, måtte ge mig de lofvade råden, som gud vet jag tror att jag behöfver."

"De stå till er tjenst, min fru!"

"Jag visste nog att ni var för vältänkande att visa er snarsticken mot ett fruntimmer."

"Om jag det kunnat efter alla de vänliga ord ni nu sagt mig, skulle jag vara utan hjerta."

"Så der låter det höra sig . . . Nu ger ni mig mod att erkänna det jag framför allt icke kunde resa utan att hafva gjort er en samvets-bikt."

"Af hvad anledning, om jag törs fråga, skulle jag få emottaga den?"

"Af den helt enkla, att den just rör er."

"Mig?"

"Ja . . . jag känner ert namn."

"Verkligen?"

"Och än mer: doktor Arnold Warvners namn är mig på intet sätt främmande."

En rodnad, som trängde upp på doktorns ansigte och förjagade den föregående blekheten, gaf tydligt att förstå det han icke utan en temligen stark sinnesrörelse såg sitt inkognito förrådt.

"Ni blir då mycket ledsen, doktor, öfver den upptäckt, som ni, eller rättare jag, gjort?"

"Jag är förundrad deröfver . . ."

"Det syns."

". . och vet icke af hvad skäl ni i går afton låtsade icke känna mig. Lika litet förstår jag huru *ni* kan känna mig ens till namnet, då jag, efter hvad jag kan påminna mig, aldrig haft den äran att se er förr?"

"I går afton visste jag ingenting . . . Hade ni då helt enkelt varit uppriktig och trott på mitt löfte . . ."

Nu blef Arnold åter blek, blekare än förut.

"Hvad då?" sade han.

"Jo, då hade jag e n d a s t vetat ert namn och er adress, det enda jag önskade erfara."

"Och hvad vet ni nu då?"

"Det är just hvad jag vill säga er."

"Nåväl?"

"Bland mina fel är nyfikenheten nära nog det värsta."

"Min fru, jag kan aldrig tro . . ."

"Bäste doktor Warvner, tro allting, då ett fruntimmer är med i spelet!"

"Ni har i sanning rätt, och jag försäkrar att jag också icke anser något omöjligt, när frågan är om fruntimmer!"

"Desto bättre — ni blir då aldrig förvånad."

"Åtminstone borde jag ej bli det . . . Men var god och fortsätt!"

"Jag skall så. Ni vet att ingenting vore lättare än att sammansätta en liten intressant saga om ett anfall af plågor, ett anfall af rädsla, kortligen en saga om hvad som helst, utom sanna anledningen för mitt tillärnade besök åt stugan; men jag föredrar att helt öppet berätta er att jag, ledd af den olyckliga nyfikenheten . . ."

"Store gud, var då grannlagenheten ingenting?"

"Hvad nu, doktor — ni var ju beredd på allt, och talar likväl ur en ton som om ni aldrig förr erfarit den syrprisen att se en qvinna lemna åsido grannlagenheten, då hon brinner af begär att få reda på någonting, som väcker hennes undran och intresse."

Kallsvetten började betäcka Arnolds panna.

"Tala fort, min fru — säg så godt med ens allt!"

"Jag hade hört bjellror . . . Nå, er pantomim, herr doktor, är tillräckligt begriplig . . ."

"Vidare, om jag får be!"

"Det är ledsamt att jag har så god hörsel; men nu var olyckan skedd. Derefter trängde från stugan

hitin något slags buller, hvilket dock snart tystnade . . . Jag väntade, jag vakade öfver en hel timma."

"Hvarefter ni somnade — hoppas jag?"

"Åh, nej, doktor!"

"Ni fortfor då att ligga vaken?"

"Bättre än så — jag steg upp."

"Ni, som borde sköta er så väl, ni steg upp och . . och . . ."

"Hvad skall man säga — för mycken ömhet om mig sjelf hör icke till mina fel."

"Nå, sedan ni stigit upp . . ."

". . tog jag ljuset och gick igenom gången; men just som jag ärnade träda in till min värdinna för att begära nytt ljus . . ."

"Ganska sinnrikt!"

". . blef jag hindrad, emedan jag hörde *er* uttala mitt namn, just icke med någon komplimang."

"Ah, min fru, ni gjorde ganska illa!"

"Nå, det vet jag väl — det är ju derföre jag biktar mig."

"Hvad hörde ni mig säga?"

"Att ni ofantligt gerna ville vara af med mig — sådant var åtminstone innehållet."

"Och sedan ni förnummit det, hoppas jag ni hade den godheten att gå?"

"Tycker ni det — då hade jag ju icke fått veta något mer än hvad jag visste förut."

"Men derigenom att ni stannade?"

"Derigenom fick jag veta att ert bekymmer för den s i s t ankomna damen var lugnadt."

Arnold svarade ej; men hans läppar darrade.

Det enda jag numera hörde var en röst, som med stor häpnad ropade ert namn, förklarande att f r u n — jag vill minnas att det var den titeln som begagnades — fallit i gråt eller konvulsioner."

"Om ni icke vore fruntimmer", sade Arnold, som hade svårt att beherrska sin vrede, "så skulle ni finna att man icke begår en sådan handling som den ni tillåtit er, utan . . ."

"Ack, herr doktor, hvad lönar det att tänka på den händelsen, att ni råkat ut för en man i stället för en stackars qvinna! Ni kan i alla fall vara öfvertygad att han ej skulle visat er så stor uppriktighet som jag . . . Nå, se icke så ledsen ut — var då hellre ond!"

Den vänliga blick, som åtföljde orden, slätade ej en enda rynka på Arnolds panna.

"Hör på, doktor — ingen qvinna på jorden är mera tystlåten. Jag har väl femtio personers hemligheter i mitt minne; men bland dessa femtio, ja bland hela samlingen af mina bekanta, fins ej en enda som kan säga att min nyfikenhet — hvilken jag roar mig med för egen del — någonsin tillställt minsta oreda. Aldrig, aldrig (tro min allvarsamma försäkran) har jag förrådt någon! Jag skulle icke vilja lefva med en dålig handling på mitt samvete."

"Ni skall således icke under några omständigheter till någon menniska . . ."

"Jag skall icke till någon menniska — derpå gifver jag er mitt aldrig svikna ord — hviska en bokstaf om att doktor Warvner i den ensliga fjällstugan haft ett mystiskt möte! Ty ehuru detta kunde betyda föga under andra omständigheter, skulle malicen kunna vara nog elak att vilja påstå . . ."

"Malicen, säger ni?"

"Ja, jag säger att malicen kunde vara nog elak att påstå det denna hemlighetsfulla dam vore ingen mindre person än den, som redan lärer gjort doktor Warvner så mycket bryderi."

"För guds skull", stammade Arnold, "hvem menar ni?"

"Kan jag väl mena någon annan än den der unga frun, med hvilken ni förra året räknade grannskap och hvars äktenskapsskillnad sedan blifvit ganska ryktbar."

Doktorn for så häftigt till, att fru Adéle, bekymrad och med ett oändligt intagande behag, räckte honom handen."

"Min bäste doktor, kom ihåg att jag i detta fall vet *intet*, att jag ej ens vill veta något och att jag, gud vet hvarföre, aldrig trott på er skuld i den der dumma historien, som utspriddes af en viss patient, som ni lärer bemött något för mycket legert."

"Huru — allt detta har ni hört min fru, och likväl hade ni den godheten att med mildhet tänka på en obekant person, hvilken allmänna omdömet sökt svärta — ni hade den godheten tro att en man helt oskyldigt kan bli indragen i den mest infama skandal?"

"Jag skulle till och med kunna visa er bref öfver ämnet, skrifna till ett fruntimmer, som ni känner och som äfven är öfvertygad om er skuldlöshet."

"Ett fruntimmer, som jag känner . . ."

". . . och som ni säkert icke — hur kort bekantskapen än var — kunnat glömma, ty man glömmer henne ej gerna."

"Ack, då är det öfverstlöjtnantskan Helleding, som under en resa gästade på Ribyhus?"

"Ja, det är hon. Hon berättade mig sitt lilla äfventyr; och då jag någon tid efter hennes hemkomst besökte henne på Tjustorp, meddelade jag henne den saga, som jag på vägen fått höra genom den der elaka gamla fruns försorg."

Arnolds anletsdrag hade nu genom de sednaste detaljerna eller, kanske rättare, den sednaste detaljen — ty icke kunde han vara känslolös för behaget att

veta det ett så intagande fruntimmer redan före deras bekantskap tagit hans parti, med ett ord: sysselsatte sig med honom — icke blott förlorat sin förra spänning, utan äfven erhållit en viss liflighet, hvilken icke ens minnet af den sjuka frun förjagade.

"Ni reser till Tjustorp kanske nu?"

"Alldeles. Midt under stadens briljanta vinterlif öfverfölls jag — hvad aldrig förr händt mig, ty jag hör till nöjets prestinnor — af en liten släng melankoli. Jag tänkte då genast på min goda Honorines alltid lugna och friska lynne; och lydande min ingifvelse, packade jag ihop, och är nu på väg att öfverraska min älskade väninna med ett besök."

"Men, min fru, vet ni väl hvem ni träffar på Tjustorp?"

"Ja visst: herr Thurné. Han lefver i närheten som eremit, stackars karl! Jag skall just hjelpa Honorine att muntra upp honom."

"Likväl" . . . invände doktorn, men afbröt, synbart villrådig om fortsättningen.

Den vackra enkan hjelpte honom till rätta:

"Det är naturligt att jag endast underrättar Honorine om den omständigheten att jag händelsevis träffat er på resan."

"Ja, för henne ensam går det visst an att nämna denna tillfällighet — förstås utan minsta tillägg — men i afseende på Filip bringas jag, just i följd af er nyss yttrade misstro, på den tanken att det är bäst om han . . ."

". . ej får veta något angående mina särskilta bekantskaper?"

"Ni förekommer min begäran. Han kunde möjligen af sin svåger, min granne, hafva erfarit att jag är stadd på resa — ty ni förstår, min fru, att en läkare reser ingenstädes utan att hela verlden och den

person, som sköter hans tjenst, först och sist, vet hvart han tar vägen.”

”Och ni”, sade fru Adèle skämtande, ”hade icke er marschruta så ställd att vi kunde mötas på den väg, hvarifrån jag kommer?”

”Ni gissar då allt!” svarade Arnold bugande.

”Nu, sedan detta är uppgjordt, herr doktor, [så lofva mig, innan vi skiljas åt, att ni förlåter mig; ty har min bigt tillskyndat er mycket obehag, så hoppas jag äfven att ni fattat en, om än aldrig så ringa, gnista intresse för en person, som haft mod att göra den och hvilken på samma gång försäkrar er om sitt delt . . .”

I detta ögonblick hördes plötsligt — trots den värdiga Store-mors påstående att man i högtids-kammarn ej kunde urskilja något af hvad som föregick på andra sidan gången — vissa ljud, som ej hade ringaste likhet med klangen af bjellror.

Om det ej varit en total omöjlighet att mor i sunnan kunnat ega något spädt barn i huset, skulle man varit frestad att påstå det man hört ett sådant.

Arnolds kind blef lik-blek.

Men med en beundransvärd fattning låtsade sig Adèle, som nu visade en ädel grannlagenhet, ingenting höra.

”Jag ber er, herr doktor, ställ nu om förspänningen; och som jag torde ha svårt att erinra mig era muntliga föreskrifter, så anhåller jag att ni täcktes skrifva upp dem!”

”Tack, min fru: jag förstår och värderar er finkänslighet, och jag går genast att uppfylla er befallning. Vid bättre eftersinnande finner jag att ni bör nyttja ett plåster, hvartill jag skall skrifva recept — om en halftimma har jag äran att vara tillbaka, och vid förbifarten genom C. lemnar ni in det på apoteket!”

Redan innan halftimman förflutit, inträdde doktorn åter. Och det hade icke ens behöfts en hälften så klar blick som fru Adèles att märka det en börda af tryckande oro nu måtte ha fallit från hans hjerta.

"Se här, min fru, hvad som tills vidare behöfs! Och i händelse ni framdeles skulle vilja hedra mig med ert förtroende, skall jag icke anse som en möda att äfven för er skull göra en resa hvarthän ni behagar kalla mig."

"Min käre doktor", sade Adèle småleende, "att dömma af den oväntade artighet ni nu visar, måtte ni vara bra glad att bli af med mig?"

"Jag är icke glad deröfver, min fru, men glad är jag dock, och gladast i den öfvertygelsen att ni, ehvad ni än tänker om min närvaro här, ehvad ni hört och sett, ni dock bibehåller den tron att jag icke är stadd i utöfningen af någon annan pligt än den, som mennisko-kärleken och min pligt som läkare ålägga mig."

"Och jag svarar er, att ifall man kunde begagna dagerrotyp för att uppfatta själen så väl som anletsdragen, skulle jag säga att ni aftryckt dessa ord ur min själ, ty just hvad ni nu yttrade, sade jag till mig sjelf."

Doktor Arnolds mörka ögon fingo en vacker skiftning.

"Vet ni hvad, herr doktor?"

"Nå, min fru?"

"Ni mins att något folkslag — jag tror bland vildarne — anse sig ha slutit förbund, sedan de ätit salt tillsammans. Jag föreslår att *vi* dricka kaffe tillsammans . . . icke annat jag ser, blir det af lika värde."

"I sanning, jag skall med stort nöje ta en kopp kaffe af er hand! Och hela denna lilla så oväntade episod blir för mig ett kärt minne . . ."

". . hvilket ni säkerligen någon gång kommer att upplifva, ty . . vi träffas nog åter. Jag glömmer icke ert löfte, och som jag sällan pjunkar med mig sjelf, skall ni kosta på mig lite deltagande — icke sant?"

"Jag hoppas få tillfälle öfvertyga er derom!"

"Och emedan jag aldrig kommer att underkasta mig någon operation . . ."

"Aj aj, min fru, detta skulle blifvit min sista och derföre kraftigaste uppmaning. Ni bör icke vänta på en tvingande nödvändighet! Ännu är ingen fara för handen; men om . . . Jag är viss att ni skulle visa en stor själsstyrka."

"Ja ja, *om* det kommer i fråga. Men det är just det jag i c k e vill; och som jag af . . ."

". . rent pryderi hellre föredrar döden kanske?"

"Just det . . . så skall jag, till erinran af detta vårt möte, göra er testamente af det käraste jag eger, nemligen min autograf-samling."

"Er autograf-samling?"

"Ja visst: jag har i min dar erhållit så många frieri- och kärleksbref, att jag endast kunnat gömma namnteckningarne, och jag är säker det skall göra er ett nöje att, när ni ibland räknar dem, tänka på mig!"

"Sannerligen, min fru", sade Arnold, på hvilken den unga qvinnans glädtighet gjorde ett smärtsamt intryck, ty det var en bittert pinande tanke att veta henne så glad, så vacker, så sorglös kanske bära det frätande dödsfröt inom sitt bröst, "i sanning, min fru, det var ett testamente af eget slag — men vi skola hoppas att er tillärnade sista vilja kufvas under inflytelsen af en annan vilja, som kan gå i förbund med er läkares!"

"Vi få väl se . . . Ah, sådant syperbt kaffe — har ni druckit något bättre, doktor?"

"Aldrig, min fru!"

"Och ni är trygg — ni tror på mina tvänne dygder: min uppriktighet och min tystlåtenhet?"

"Ifall jag ej det gjorde, skulle jag väl då kunna så lugnt som nu språka med er? Ni har tvingat mig att lita på en qvinnas ädelmod, och jag litar på ert."

"Tack — dessa ord ha bundit mig med verkliga kedjor; ty jag erkänner inga andra än förtroendets. Och nu . . ."

"Ja, nu har jag att till afsked förtro er den orsak ni icke sjelf kunnat hitta till er sjukdom."

"Åh, den är jag nyfiken att höra?"

"Denna lilla rörliga växt, hvaraf ni lider — nu lindrigt, men måhända en dag förfärligt — den härleder sig ej från någon sorg."

"Det visste jag."

"Min fru, hvad jag nu vill säga er är mycket allvarsamt — det är en förebråelse!"

"En förebråelse?"

"Ja, och en, som ingen af Guds skapade varelser borde låta komma sig till last, men hvilken likväl så ofta kan göras qvinnan."

"Doktor!"

"Jag kan ej hjelpa det, min fru! Ni har sjelf ådragit er detta onda genom — kom ihåg att det är en läkare som talar er till — genom ett alltför starkt anlitande af det slags plagg, som fruntimren anse gifva växten en bättre form än naturen förmått . . . behöfver ni väl snöra er, *ni!*"

Tonen, hvaruti de sista orden uttalades, gaf mindre tillkänna läkaren än mannen. De bringade också upp en hög karmosin-sky på Adeles kind — eller var det kanske endast sjelfva förebråelsen som verkade så?

"Hädanefter . . ." återtog Arnold med bönfallande mjukhet i rösten.

"Ni finner väl, doktor, att jag icke kan svara någonting på den ordination, som jag läser i era ögon?"

"Men ni kan följa den — och, icke sant, ni skall göra det?"

Adele teg.

"Tro mig, min fru, detta ämne är af för stor vigt att blott ytligt vidröras . . Jag ville kunna visa er hvarthän, till hvilka förfärliga följder detta damernas missbruk leder — och gifve gud att ni ej finge se det på alltför nära håll!"

"Sluta nu, bäste doktor — jag skall icke ytligt tänka på något af era ord!"

"Ni lofvar då . . ."

". . ingenting — ty jag har det felet att i vissa fall ej vara ordhållig. Men jag lofvar er deremot hvad jag vet att jag bestämdt håller."

"Och det är?"

"Att aldrig glömma er godhet! Minnet blir då en förespråkare för — er sista ordination.

Efter dessa ord, som sades på det vackraste sätt en sak kan sägas, fattade doktorn sin patients hand och förde den med uttrycket af en hjertlig aktning till sina läppar . . . .
. . . .

En qvarts timma sednare lemnade fru Adele von Stern det pittoreska fjället, der mor i sunnan bodde.

Så länge släden kunde synas, stod doktorn qvar på gården.

Fjerde boken.

TVÄNNE SOLAR PÅ EN HIMMEL.

Beundrande en hop står stum inunder.
. . . .
. . . . . Nu tröstar himlens sol min ande.

Kiellman Göranson.

Ja, hela lifvet är i toner satt . . .
En fest är dagen, och en fest är natten.

Nicander.

23.

STADENS HELGON.

Det är i medlet af November, ett år och fyra månader sedan den smärtsamma dag, då Filip Thurné och hans hustru höllo delning på sina barn, då han med sin son gick att som eremit gömma sina lidanden för verldens profanerande blickar och hon med dottern flydde långt bort från den nu afskydda trakten för att gifva sin man tillfälle till efterlysning.

Flere gånger hade denna efterlysning utan påföljd varit förnyad. Nu var skiljobrefvet utfärdadt, och de två, hvilka Gud förordnat att utgöra blott ett enda väsende, utgjorde åter tvänne särskilta.

Vi befinna oss i närvarande stund i en af rikets residensstäder — hvilkendera anse vi oss icke ega rättighet att uppgifva.

Men det är en vacker, välbyggd stad, med gator som skulle hedra sjelfva hufvudstaden, med en liflig hamn och vackra trädgårdar, hvilka sednare likväl nu befinna sig lika nakna som masterna utefter kajen.

På ena sidan af torget ligger ett stort gulrappadt hus, hvars rikdom på fönster gör det till en verklig lykta, såsom det också kallas.

De, som bo i detta hus, kunna aldrig lefva inkognito: hela verlden vet hvad som passerar hos dem, ty rundtomkring torget finnas "goda grannar."

Alltså är det ej värdt för annat folk än med stålsatt rykte att hyra sig rum i "lyktan", en egendom eljest tillhörig en af stadens rikare handtverkare, hvilken dock aktade sig för att sjelf bebo den.

I bottenvåningen af detta hus residera på ena sidan förstugan tre gamla fröknar, som lefva på sina räntor och derföre anse sig ha råd att hyra denna lokal, der man äfven kan *se* allt.

På andra sidan åter bo tre gamla mamseller, hvilka hafva nipperhandel "på kammare" och lefva på den mest förtroliga fot med fröknarne. Då vi säga "förtroliga", måste dock dervid undantagas en och annan oskyldig skärmytsling.

Det fans nemligen tvänne trätofrön mellan dessa aktningsvärda grannar: 1:o då man kom i delo om en nyhet, som ena parten ansåg sig känna bättre än den andra, och 2:o då fröknarnes katt — ett non plus ultra af detta slägte — råkat förleda mamsellernas hund till några olympiska öfningar, hvilka störde besagde mamseller i deras ljufva middagsro.

Men om bottenvåningen redan var så väl försedd med argus-ögon, så var vindsvåningen det icke mindre.

Denna lokal innehades af en "blomsterfru" d. v. s en enke-nåd, som undervisade unga flickor i konsten att göra blommor. Och denna anstalt var mycket besökt äfven af fullvuxna flickor, ity att högvakten, der unga officerare gingo ut och in, befans just på vägen till "blomsterlandet", och de täcka damerna tyckte om att med en helsning, ett småleende eller någon

dylik gunst få betala de djupa uttrycksfulla bugningar, som gjordes dem och hvilka, så att säga, voro en fortsättning af sista balens konversation.

I "blomster-pensionen" visste man och berättade hvarandra tusen saker, som till och med rakat både fröknarnes och mamsellernas dörrar förbi.

Men till afhjelpandet af denna olägenhet och ojemnhet hade fröknarna — hvilka i anseende till sin rikedom betraktade ordförandeskapet såsom en ärftlig rättighet , — proponerat blomsterfrun att gemensamt med dem och mamsellerna inrätta vissa vecko-soaréer, ett förslag, som nåden i vinds-våningen så mycket hellre biföll som hennes svaga helsotillstånd ej tillät henne att så träget som hennes grannar "freqventera" gatorna . . .

Efter denna inledning dröja vi hvarken i botten- eller vinds-våningen, utan förfoga oss en trappa upp, der i sjelfva hufvud-våningen en person bor, hvilken måste vara angelägen att bli både sedd och bedömd af pålitliga vittnen.

Och sådant kan man väl billigt vänta sig, då man har fröknarne R:s intressanta små-sqvaller-byrå på ett håll, mamsellerna T:s nipperhandels- och kommissions-kontor på ett annat och blomster-pensionen rakt öfver hufvudet.

Vid ingen tid på dagen, knappt under natten, skulle någon kunnat komma förbi denna förträffliga tull utan att bli sedd. Bevakningen var så öfvad, att den skulle hafva spårat kontraband redan nedanför trappan.

Det var nu omkring åtta månader sedan den stora våningen i lyktan hyrdes af en ung fru, hvilken vid den tiden satte sig ned i residensstaden.

Man hade gerna velat hafva något att berätta om

denna tilldragelse, men den unga fruns lif låg lik en uppslagen bok för hvem som ville läsa i den.

Hon var skild från sin man, emedan deras lynnen ej passade tillsammans, eller ock emedan hon — den stränga sedligheten sjelf — ej kunnat förlåta en otro. Man fick antaga hvilketdera man ville, ty båda delarne sades.

Och alldenstund hon icke hade något att dölja, alldenstund hennes vandel var lika enkel och flärdlös som hennes personlighet, hade hon med flit och i följd af en grannlaga finkänslighet just valt denna boning, der hon var omgifven af så många skyddsvakter.

Det är sant att man äfven hört omtalas — ty hvad hör man ej — att den unga fruns namn en gång skulle ha varit inblandadt i någon kinkig historia; och sedan fyra, sex eller åtta personer emottagit den stackars lilla nykomnas "förtroende", erfor man att så verkligen var. Hon dolde det visst icke, hvilket tillräckligt visade att hon ej behöfde frukta något annat än orättvisan.

Af hvad hon helt okonstladt tillstått insåg man att hon — bäfvande för minsta skugga på sitt rykte (småstäderna äro så sqvalleraktiga) — just af för långt drifven försigtighet begått ett fel.

Detta fel bestod deruti att hon, i och för en vigtig angelägenhet, förklädd besökt sin läkare, som ej hade annat emot sig än det att han var för ung att emottaga en qvinna i hennes belägenhet, hvilken alltid strängt måste tänka på nödvändigheten att ej gifva lastarenom rum. Men i stället att, såsom var åsyftat, undvika förtalet, träffades det arma barnet af dess tusen styng, då hennes oskyldiga list upptäcktes.

"Men", plägade hon säga till dessa sina förtrogna — allt gamla damer, under hvilkas protektion hon ställt sig — "men jag hoppas att jag snart lidit nog

för att synas gammal. Det är blott åren som fattas mig: *de* gifva icke blott anseende, utan också erfarenhet. En ung qvinna utan denna säkra vägledare kan lätt snafva just emot den tröskel, som hennes oroliga omtänksamhet uppreser . . . Lyckliga derföre de qvinnor, hvilka hafva långt bakom sig denna ungdom, som åtminstone för mig endast varit en kyrkogård, der jag begraft mina minnen!"

"Stackars engel", sade sedan de förtrogna till s i n a förtrogna, "så mycken undergifvenhet, så mycken blygsamhet, så mycken oskrymtad dygd!"

Och hade man ej skäl att tala så!

Emottogs väl i fru Lilia Sorenii hus en enda man, som ej fyllt sina 40 år, så framt han ej var gift!

Såg man henne någonsin på en bal, en soaré, ett lustparti af något slag — aldrig!

Blott en och annan gång kunde hon besöka ett spektakel eller en konsert, ty hon ville ej väcka uppseende med en alltför stor indragenhet. Men när hon visade sig, åtföljd af två eller tre respektabla förkläden, var hon alltid svartklädd, nästan som en ung enka, och ej en enda blick af alla de blickar, stadens eleganter riktade åt henne, låtsade hon se.

Men stadens fattiga såg hon. Åt dem sydde hon med egna händer kläder och deponerade för flera familjer rätt betydliga summor hos stadens presterskap. Och med ett behag och en blygsamhet utan like bönföll hon hos "förståndiga personer" — i den staden fans mycket sådant folk — om deras biträde i afseende på de välgerningar, som hon ville göra.

Med sina husgrannar lefde fru Sorenius i möjligaste bästa förhållande.

Hos fröknarne gjorde hon reguliert två förmiddagsvisiter i veckan, antingen för att bjuda dem spek-

takel-biljetter — de voro snåla om sådana nöjen, som kostade pengar — eller ock för att anhålla om deras sällskap vid ett litet spelparti uppe hos sig.

Hos mamsellerna handlade hon allt hvad hon behöfde för sin enkla toalett och prutade aldrig, hvad helst de än begärde.

Härförutan tog hon sig då och då "grannar emellan" den friheten att sända dem några delikata frukter, mamsellernas svaghet.

Hvad ändtligen beträffar blomsterfrun, så hade den lilla goda varelsen i första våningen af henne beställt blommor till ett helt dussin präktiga vaser, hvilka tid efter annan på namns- och födelsedagar skickades till särskilta bekanta. Utomdess fick den sjukliga blomster-nåden ofta sändningar af geléer, konfektyrer, m. m., hvilket allt bidrog till att underhålla denna dams från början fattade tanke att det ej var en qvinna utan snarare ett helgon som man erhållit till granne.

I detta omdöme instämde desto hellre både mamsellerna och fröknarna som *de* bäst kunde se alla förlängda och förtviflade fysionomier, som vändes uppåt den unga fruns fönster, fysionomier tillhöriga unga kavaljerer, hvilka väl sina tio gånger om dagen gingo förbi utan att finna annat än nedfällda gardiner.

Men hvad som isynnerhet gjorde den unga qvinnan till en högre varelse var hennes obeskrifliga ödmjukhet.

Då hon trädde in för att erbjuda en artighet, var det liksom man beviljat henne den största gunst, om man emottog den.

Och när man jemförde henne med de "nippertippor", som man i staden hade så godt om, kände man sig riktigt upplyftad af att veta det man äfven egde en engel, en engel, den der hvarje söndag satt i kyrkan, en engel, som vid utgåendet kastade ögonen

hvarken till höger eller venster, och en engel, som utomdess var i bibel-sällskapet, i sällskapet för nödlidande likar, i sällskapet för de moderlöse och i sällskapet för sedlighetens vård.

Det är om aftonen den 16 November som vi inträda i vårt helgons boning.

Genom en stor sal, upplyst af ett enda ljus i kronan, komma vi in i en gulmålad salong, hvars enda prakt består i tre taflor, dem egarinnan för en summa långt öfver värdet inköpt af ett par fattiga artister.

Sjelfva möblemanget är af utsöktaste enkelhet, och förgäfves söker man en enda af dessa små konst- och lyx-artiklar, som eljest ses i salongerna.

Hvad man deremot får se, är tvänne redan anordnade spelbord, jemte ett dito tébord, hvilket, sammanlagdt med den flammande brasan, förkunnar tillstundandet af en helt förtrolig fest.

Men det är icke blott på jeton-lådorna och de saxiska kopparne som eldskenet lyser, det kastar äfven sin röda låga öfver ett litet väsende, hvilket sitter hopkrupet i en af fåtöljerna.

Detta lilla väsende är Lilia, den länge saknade prima-donnan i vår roman.

Att sluta af hennes ställning, tyckes hon sofva, men hon sofver icke ändå; ty gjorde hon det, skulle dessa regelmässiga ljud, hvilka med några minuters uppehåll ständigt återkomma, icke låta höra sig. Nämde ljud likna gäspningar och följa tätt på hvarandra.

Men i en blink afkastar hon dessa tröttheteus och ledsnadens fjettrar och reser sig upp med häftighet.

Väl på fötter, se vi henne ila till ett af borden, påtända ljusen och, tagande ett i handen, stanna framför spegeln, emot hvars bild hon gör en djup och komisk nigning.

Bilden har nemligen visat henne den fordna sirenens tjusande och pikanta ansigte infattadt i en ärbar matrone-negligé, med yfviga, veckade remsor och stora hvita band-öglor, och den tjusande sirenens alabasteraxlar, der fordom purpur-boan lekte, väl gömda under den svarta ända upp till halsen gående klädningen.

Sedan Lilia några ögonblick betraktat sig, föll hon i ett gapskratt.

Men hastigt, helt förskräckt öfver sin egen munterhet, lyssnade hon åt alla sidor uppåt och nedåt.

Icke brukade helgonen skratta på detta tokiga sätt — dem anstod endast att medlidsamt dra på munnen åt denna verldens flärd och onda tankar.

"Vänta, vänta", sade hon halfhögt, "vänta då, oroliga själ, och gäspa dig med tålamod igenom den dvala, den skärseld, som du måste genomgå, innan du får vakna till en ny varelse — vänta, tills du blir fullmogen, tills du skapat dig en skyddsmur, genom hvilken du fritt kan se dig omkring utan fruktan att någon upptäcker dina lagade rispor!"

I detta ögonblick hördes det ringa på tamburklockan.

Lilias ansigts-uttryck blef genast så lugnt som om det varit stereotyperadt.

Sedan hon påtändt de öfriga ljusen, gick hon till dörren att emottaga tvänne af stadens förnämsta fruar, kända för sitt glansrika anseende, sina fasta grundsatser och en under 30 år oförduuklad dygd.

Då dessa notabiliteter inträdde, helsades de af den lilla värdinnan genom handkyssning, hvilken de båda fruarna dock ville undandraga sig.

Men när Lilia med sin mjuka englamilda röst sade: "Hvarföre skulle icke ungdomen få gifva visheten en passande hyllningsgärd", då smålogo fruarna och tilläto den unga qvinnans rosenläppar att gifva den äskade hyllningen åt deras redan skrynklade händer.

"Vet, mitt söta barn", sade en af dessa damer, i det hon klappade Lilia på kinden, "vet att jag hade en verklig svårighet att bli af med min brorson löjtnanten, som ändtligen ville att jag skulle presentera honom här."

"Huru", utbrast Lilia, som knappt tycktes vilja tro sina egna öron, "en ung militär presenterad hos mig, en stackars frånskild hustru, som . . . åh, min gud, det är väl blott ett skämt att någon ung person varit nog lite grannlaga att vilja så godt som skymfa mig med en dylik begäran?"

"Lugna dig, mitt barn — jag kände styrkan och renheten i dina grundsatser och sade till min brorson att du utan tvifvel skulle svimma, om du finge se en 25-årig löjtnant helt apropå stiga in i din salong."

"Svimma", sade Lilia, "nej, jag skulle icke hafva svimmat; men med den styrka, som Gud gifvit en svag qvinna, hvilken i verlden knappt eger något annat skydd än sin egen ringa kraft, skulle jag hafva sagt till denne unge man, eller hvilken som velat störa mig i min fristad: 'Min herre, af barmhertighet, blottställ ej en varelse, som ej gjort er något ondt, men den ni skulle skada genom era besök!' "

"Englalika varelse", sade den andra frun, fattande Lilias hand, "måtte hvarje ung oberoende qvinna lefva som du — man skulle då icke ha den förargelse,

som man i denna stund har genom en viss annan oberoende dam!"

Nya gästers ankomst afbröt samtalet.

Det var nu de tre fröknarna från nedra bottnen. Och under det dessa för fruarna aflastade sina nyhetsbördor, satt Lilia tyst liksom alltid. Hvad rörde henne andras förhållanden?

Slutligen anlände tvänne herrar, de enda maskulina personer i sällskapet, hvarefter societén var fulltalig.

Så fort téet blifvit serveradt och den lilla Sylvia — som nu inkommit — gått hand ur hand, satte man sig till spelborden, en af herrarne vid hvartdera.

Dessa tvänne herrar — rika ungkarlar mellan 40- och 50-talet, aktningsvärda och ansedda — voro: den ene regements-läkaren titulerad medicinal-råd, den unga fruns doktor: den andre en embetsman i kämnersrätten, med titel af kammar-råd, och den person som för sin stora rättskaffenshet och utmärkta skicklighet i handhafvandet af främmande affärer blifvit Lilia hänvisad för hennes, dem han nu skötte.

Det var ganska tydligt att båda herrarne önskade få sina platser vid det spelbordet, der värdinnan ärnade sätta sig. Men hon visste så ställa till, att man drog färg om platserna.

Det blef då kammar-rådet som fick ge vika.

Men det goda kammar-rådet hade just utseende af att vara född till martyr. Vid hvarje motgång visade hans ännu jemna och vackra ansigte en undergifven min, och det bästa af allt var att i denna undergifvenhet aldrig röjdes en gnista af förebråelse.

Hvad beträffar den unga värdinnan sjelf, kan man icke tänka sig något mera ärbart och matronelikt än hennes skick under dessa slags soaréer.

Hur allvarsamt och värdigt blandar hon ej korten, med hvilken uppmärksamhet spelar hon ej, med hvilket nobelt småleende belönar hon ej sina medspelares finesser, med hvilken högtidlig grace fattar icke hennes rosenfingrar om medicinal-rådets erbjudna gulddosa för att låta den gå till nästa dam, med hvilket intagande lugn tappar hon ej hela sin lilla kassa, och ändtligen — då det någon gång inträffar — med hvilken behaglig glädtighet vinner hon ej!

Hvem har hört något ljufvare än hennes röst, då hon säger: "Tack . . detta är för mina fattiga" eller "era fattiga, herr medicinal-råd!"

Och under uppehållen sedan, då hon går omkring och ser efter att hennes gäster erhålla förfriskningar! Det är *då* hon ersätter sina båda vänner — det torra långa, stundom lite småknotande medicinal-rådet och det starka, frodiga, men undergifna kammar-rådet — den lilla otur, som ödet vexelvis tilldelar dem.

Och ersättningen visar sig, än deruti att hon med sin lilla hvita hand upptager de bästa frukterna, än åter deruti att hon med ett par ord, en blick, ett vemodigt leende öfvertygar dem att hon helst sett d e n, mot hvilken hon sist ler.

Ganska ofta, när den unga frun hade större samling, funnos flera karlar, men d e s s a voro alla gifta. Så mycket bättre fält hade då de privilegierade att röra sig och göra sig behagliga.

Och ehuru icke ens fröknarna insågo — de, som eljest insågo allt — att detta var de båda ungkarlarnes mening, hade dock Lilia sjelf en aning derom.

Och att säga sanningen, vittnade för denna aning så väl medicinal-rådets förtäckta hostningar under morgon-besöken, som kammar-rådets djupa suckar under eftermiddags-besöken, notabene, då de hvar för

sig voro på tu man hand, den ene med sin patient — Lilia hade ofta migrän — den andre med sin klient: Lilia tog gerna reda på sina affärer.

Men innan vi se henne vid dessa mellan-fyra-ögon, der hon, antingen för att icke alldeles glömma bort sig eller af särskilt orsak, underhöll sina små talanger, skola vi på andra sidan torget uppsöka ett af höga träd nästan undandoldt hus, der vi få förnya bekantskapen med — "ett verldens barn".

24.

STADENS FÖRARGELSE-KLIPPA.

Samma afton som fru Lilia Sorenius hade sin anspråkslösa spel-societet, firades i det kringplanterade huset en lysande fest.

Den unga enkan, som egde denna boning, fyllde i dag sitt 24:de år, och hon hade hos sig samlat allt hvad staden egde ungt, skönt, lysande, lifligt och förföriskt.

Rummen strålade också af ljus-sken, musiken rullade på glädtiga toner genom danssalen, blommor, gaser, siden, gyllene epåletter och svajande skärp blixtrade om hvartannat.

Det var fru Adele von Stern som, nu uppträdande i en helt annan rol än den hvaruti vi sett henne på det ödsliga fjället hos "mor i sunnan", gaf denna bal, icke så mycket för sina vänner som för sig sjelf, ty hon trifdes nu mindre än någonsin utan dans, musik och buller.

Också spådde fröknarna och mamsellerna med nipperhandeln, ja hela staden spådde, att hon skulle

dansa upp sina tre hus, sin stads-jord och sjelfva den ansenliga delen, som hon hade i ett stort såg-verk.

Vidare spådde man att hon skulle föröda all stadens ungdom, särdeles "ynglinga-ätten", med sin dans och musik, att hon skulle ruinera alla fäder, hvilkas söner voro färdiga att när som helst ruinera sig för en nyck af fru Adele, och att hon desslikes skulle bringa lungsot på alla mödrar, enär hon, utan att vilja gifta sig, tog bort alla friare för de öfriga unga damerna.

Se der hvarföre hon kallades "stadens förargelse-klippa."

Må derföre ingen undra på att fru Lilia Sorenius — hon, som hvarken ville dansa eller musisera, som icke klädde sig likt en "listig bajadèr", utan likt en nunna, som gick i Guds hus både högmässan och aftonsången, som stängde sina dörrar för hvarje ungkarl under 40 års ålder, som skickade presterskapet stora summor för de fattiga, som ödmjukade sig för ålderdomen och visdomen och som ändtligen blygsamt erkände att ungdomen bör fly alla tillfällen att handla på egen hand — må ingen undra, säga vi, att hon, denna exemplariska varelse, som ingen afundade, ingen hatade, som, med ett ord, aldrig väckte förargelse, men stundlig uppbyggelse, att hon var ansedd som ett verkligt helgon!

Förgäfves, sade man, hade fru Adèle von Stern lagt ut sina nät för att draga till sig denna fågel fenix; men nästan så godt som med fasa hade den strängt sedliga fru Sorenius vändt sig bort från alla inviter . . ja, hon rodnade blott man talade om "förargelse-klippan", denna fäders och mödrars skräck.

Det är väl sant att man egentligen ingenting kunde klandra äfven på fru Adèles sedlighet — man var

till och med *tvungen* att tro på den — men desto häftigare klandrade man hennes seder.

Ack, dessa seder, dessa seder, det var *de* som verkade den stora förödelsen!

En böljande vals var slutad.

Flämtande kastade sig den unga enkan ned på en divan i ett af sällskaps-rummen.

Hon sökte aldrig kabinettets enslighet; men gjorde hon det någon gång, så skedde det för att vara ensam.

Och nu satt hon omgifven af fyra uppvaktande kavaljerer.

Hon hade kastat hufvudet tillbaka mot divanens dynor och fläktade ifrigt med den spetskantade näsduken öfver ansigtets varma rosor.

Den rika bal-klädningen, af paljegul atlas, genombruten med breda ränder af orangefärgadt silkesflor, frasade lätt omkring henne vid hvarje rörelse, alltsom hennes armar (hvita liksom snödrifvor och smyckade med juvelblixtrande armband) höjdes eller sänktes, medan fläktarne från den improviserade solfjädern på samma gång satte i dallring de gröna bladen på den krans, som uppbars af hennes ljusa lockar.

"Har ni roligt i afton?" frågade slutligen den obesvärade värdinnan, i det hon, fällande näsduken på knät, upplyfte sina ögon till herrarna.

Det är troligtvis onödigt att nämna det en uppsjö af utrop, det ena mera svassande än det andra, blef svaret på denna fråga.

"Nåväl", återtog hon, "om ni har något nöje, så ären j skyldiga mig tacksamhet! Hvilken af er, mina herrar, ärnar sätta sig i spetsen för en liten serie af dans-soaréer före jul? Man kan väl icke gäspa härifrån och till annandags-balen . . Men förstås", tillade hon skrattande, "inga soaréer à la Lilia — jag är intet helgon jag!"

Alla fyra herrarne bedyrade att de hvar för sig redan tänkt på något sådant, och att soarèerna skulle börja med den nästkommande veckan.

"Icke behöfver ni vara fyra om ett så enkelt arrangemang — hvad säger ni om att dela er?"

"Ah!" svarade en af kavaljererna. "Befall!" yttrade en annan, medan en tredje, som visste sig vara vid klen kassa, åtnöjde sig med en bugning och lade — ty en pantomim förband ju till intet — handen på bröstet.

"Huru vore det, om till exempel två af er blefve direktörer för dans-soaréerna och de öfriga två ginge i befattning om en annan serie, nemligen af tre sällskaps-spektakel till de brandskadade — jag vet icke så noga hvar, men det måtte väl ha brunnit någorstädes?"

"Åtminstone", svarade den fjerde af de unga männen — den, hvilken några ögonblick tegat för att endast beundra fru Adéles lifliga ansigtsspel, och hvilken var icke blott tillräckligt kär, utan ock tillräckligt rik för att alltid kunna lyda — "åtminstone, min nådiga, brinner det alltid så starkt, der era ögon lysa, att man icke bör underlåta att medlidsamt tänka på andra, som äfven blifvit hemsökta af eldsvåda!"

"Ståtligt, min herre . . . ni sätter er då i spetsen för detta vackra företag till de brandskadades förmån? Ty finnas också inga sådana nu, så bilda vi

en liten fond, som alltid blir god att finna för samma ändamål i framtiden — jag bedyrar att vi på det sättet komma att i popularitet täfla med sjelfva den heliga Lilia!"

I detta ögonblick framträdde en ung flicka, fru Adéles hus- och half-sällskaps-mamsell.

Hon smålog åt sin matmoder liksom hon velat säga något.

"Är posten ändtligen kommen?" frågade den junoniska enkan, i det hon reste sig och återtog i sin hållning hela det medfödda majestätet, som de sjelfsvåldiga gracerna för en stund jagat på flykten.

"Ja", svarade den tillfrågade, "och två bref ligga på fruns toalett."

Från detta ögonblick roades fru Adele icke mera af talet om hvarken soaréerna eller sällskaps-spektaklerna.

Snart sprang hon in i sin sängkammare och upptog och granskade brefven.

Det ena, hvilket bar öfverstlöjtnant Helledings vapen, nedlades genast, sedan likväl först en lätt kyss blifvit tryckt på Honorines prydliga handstil. Det andra deremot, hvilket hade ett helt borgerligt sigill med bokstäfverna A. W., höll hon länge i handen och syntes flera gånger frestad att bryta; men slutligen, med en liten rörelse, som tydligt sade: "Nej, detta bör vara för en enslig stund!" nedlade hon äfven det.

Vi nödgas likväl erkänna att det icke skedde förrän efter några små konstgrepp att titta in mellan brefvets veck.

Man måste väl se om skrifvelsen var lång eller kort!

Då hon slutligen lyckats öfvertyga sig att den syn-

tes vara midt emellan de båda ytterligheterna, ilade hon åter in i danssalen.

Men — såsom vi redan nämdt — hennes förra lif var borta; och hon, hvilken vanligen, när hon gaf bal, ville hålla ut till ljusa dagen, hade nu, då fruarne efter supéens slut gjorde min af att taga afsked, ingen enda invändning till hands.

"Se så, i guds namn, min kära Louise", utbrast den unga enkan, när de sista trupperna aflägsnat sig, "ändtligen får jag då andas ut! Ack, hvad alla dessa dumheter äro genomtråkiga!"

"Åh bevars, det tycker väl aldrig hennes nåd", invände mamsell Louise, "hennes nåd, som dansar så gerna och som roar sig ständigt!"

"Hvad skall man göra, mitt barn, då man blifvit van att roa sig! Det är ett arbete, ett verkligt dagsarbete, och ändå måste jag väl hålla ut med det, eljest skulle jag beständigt nödgas tänka på sorgståten vid min begrafning."

"Sorg-ståten vid hennes nåds begrafning?" upprepade mamsell Louise, och kunde af lutter förvåning icke sluta ihop sina stora enfaldiga ögon.

"Se så, kära Louise, bry dig icke om det der! Kom i stället och hjelp mig af med det här bjefset — jag vill bli ensam."

"Men gudbevars, söta hennes nåd" — mamsell Louise pratade, under det hon lossade den ena knappnålen efter den andra — "men gudbevars, hennes

nåd är ju aldrig sjuk: medicinalrådet säger att hennes nåd gerna kan roa sig så mycket hon vill."

"Har du hört något nytt, Louise?" frågade den unga matmodern afbrytande.

"Nej, ingenting nytt, ty det kan väl knappt kallas en nyhet att fru Sorenius åter gjort en välgerning, som förtjent himlen."

"Hvad har hon nu gjort då?"

"Jo, hon har skänkt respengar åt den stackars halfblinde herr T., så att han får fara till Köpenhamn och ligga under en skicklig ögonläkare."

"Aha, musik-läraren T., som komponerade 'Engelns jordiska vandring.' "

"Ja, just han — stycket speltes ändå på sista konserten."

"Nå", sade Adéle småleende, "alla menniskor visste ju att det var en lofsång till den heliga Lilias ära — hon kunde således icke mindre göra."

"Åh, hennes nåd skämtar — h o n, frun i lyktan, bryr sig visst icke om några lofsånger."

"Hm hm!"

"Så vacker och intressant herr T. än är, blef han icke emottagen, då han gick dit att tacka henne för understödet, det han erhöll genom kammarrådet."

"Ja så, han fick icke bevista hennes levé!"

"Fru Sorenius ser aldrig unga herrar. Men hon tog sedan emot herr T:s gamla mor och hade omfamnat henne och gråtit med henne öfver hennes sons olycka. Det var så innerligt grufligt rörande! Fru T. berättar det också öfverallt."

"Det tror jag nog!"

"Och fröknarne på nedra botten ha sagt att de hvarje afton höra henne sjunga en eller två psalmer

. . . det är allt bra vackert, när man tänker på hur ung hon är."

"Ja ja", svarade Adéle otåligt, "det är mycket vackert . . . Men nu tror jag du gjort ifrån dig, min kära Louise — god natt med dig . . . Nej, flytta icke lampan . . låt den stå: jag sitter uppe en stund och läser mina bref."

Insvept i den hvita batist-blusen, sänkte sig Adéle ned i fåtöljen och öppnade sin post.

25.

UNDERRÄTTELSE FRÅN TJUSTORP.

Vi veta icke hvad nöje fru von Stern fann uti att förlänga sin spänning, en spänning, hvilken tydligen åstadkoms af brefvet med det enkla sigillet; men visst är att hon först läste eller rättare ögnade igenom Honorines:

"Min älskade Adéle!

Jag börjar detta bref med sorgset mod. Min gode Helleding, som ändtligen tillfrisknat från sin långa och tråkiga frossa, har nu under de sista veckorna åter känt sig krasslig, ja allvarsamt krasslig. Särdeles saknar han under nätterna all sömn. Han behöfver derföre ständigt min vård.

Du bör icke och får icke tro att han är mycket kinkig. Nej, jag försäkrar dig att han är ett underverk af tålamod, när jag jemför detta verkliga onda med hans fordna små tillfällighets-åkommor.

Jag känner mig ock så uppriktigt rörd af den ömhet, han visar mig, af den oro, hvarmed han stundom säger: "du tröttar ju ut dig, mitt barn", att jag

ville trötta mig dubbelt, ja tiodubbelt, för att göra honom ett nöje.

Men det ledsamma är, att jag för närvarande icke har någon som hjelper mig.

Du vet hur mycket jag höll af lilla Jolli — du höll äfven af henne.

Men sedan tant Walborg en gång hade den olyckan att köra miste med gubben, så att han bröt ena foten och hon afbröt ena armen, måste Jolli genast till major W:s på Kråkstad, i hvars närhet olyckan hände och der både tant och Jolli förblifvit allt sedan.

För att gifva dig ett begrepp om stackars Jollis närvarande lif, sänder jag dig hennes sista bref. Du finner deraf att hon ändtligen fått tillåtelse att återvända hit. I förrgår reste Sixten att hemta henne.

Se der, hvarför jag en hel vecka blir ensam.

Sixten skulle nemligen med detsamma taga vägen om Ramsberg för att, såsom han sade, höra efter hur landtbruket mår. Men jag gissar meningen var att bära upp nytt förskott på arrendet. Gudnås, min käre kusin är sig lik — jag fruktar med Helleding att han kommer att sluta som tiggare.

Ack, hvad det är underbart att till och med våra ädlaste instinkter skola leda oss till det onda!

Sixten, denne redlige och vältänkande man, som kunde uppoffra, jag tror, sin egen salighet, om en annan tycktes honom mera i behof deraf än han sjelf, Sixten, som med sitt varma hjerta, sina ädla handlingar borde vara en föresyn för många, hvilka ej ega något hjerta och aldrig utöfvat en ädel handling, blir tvärtom ett varnande och afskräckande exempel; ty han drifver dygden ända till fel, ja till oförsvarlig svaghet.

Hvad åter beträffar hans andra fel, har jag allt skäl att tacka Gud för det mina små bemödanden krönts med framgång.

Den gode, gode Sixten, han läser äfven glädjen i mina ögon, hvar gång han återvänder och jag finner honom full af helsa och med denna öppna trofasta blick, som jag så högt älskar.

Hans sällskap är mig denna gång så mycket dyrbarare, som du vet att han under största delen af sommaren icke varit här. Men så fort han fick höra talas om Helledings sjukdom, lemnade han genast vännernas bjudningar för att hasta till oss.

Nu något om herr Thurné, din synnerlige favorit och vår gemensamme skyddsling.

Ändtligen, i guds namn, har han lemnat det välsignade eremitaget och med det, hoppas jag, melankolin, hvilken under de fjorton månader han bebodde sin öcken aldrig rätt öfvergaf honom.

Du vet hvilket verkligt arbete vi hade att förmå honom till handeln af det täcka Madängsholm, och om icke *du* genom dina små enskilta kanaler — du har väl icke glömt din lilla intrig med Albans förmyndare doktor Warvner — blandat dig eller rättare haft honom att genom sina bref och uppmaningar blanda sig i saken, så fruktar jag nästan att vi nödgats underkasta oss den för vår egenkärlek kränkande förtreten att stå der med skammen.

Detta hade varit så mycket värre som vi redan hade tvänne verksamma bundsförvandter i Helleding och Thurnés unge svåger, den snälle, treflige Dick. Jag hoppas att du icke glömt "herr Dick", som du hade så hjertligt roligt af, då han i pingst var nere och slog sina lofvar omkring "mamsell Jolli", lofvar, hvilka du alltid hade den elakheten att "händelsevis" af-

bryta derigenom att du slog d i n a omkring honom . . . jag tror verkligen också att Jolli var lite svartsjuk.

Men låt oss återkomma till herr Thurné.

Egendomen var således köpt. Men att få egaren dit, var icke det lättaste.

Helleding skrattade hjertligt åt mitt bryderi.

Jag var så godt som herr Thurnés intendent, ty min herr man sade sig ha nog med sin egen ekonomi. Dock hade han den godheten att gerna tillåta mig ha ett öga på eremit-poetens, hvarvid j a g åter tog Sixten till m i n intendent.

"Gå på, gå på du", sade min gamle ryttare, "det torde minsann vara bästa medlet, ty om icke knäfveln är lös, måtte väl karlen icke vilja låta ett fruntimmer sköta sig!"

Och ändtligen fick han rätt.

Med madam Malmelin, den förträffliga menniskan, till förtrogen underminerade jag så småningom den arme svärmarens förryckta idé att för allo sitta qvar på sitt fjäll. Jag lät med flit Malmelinskan slå fram något om det löje man tillät sig på den unge egendomsherrns bekostnad, och så kom han slutligen en vacker dag och sade mig:

"Ack, min fru, huru mycket fördrag, huru mycken godhet ni visat! Hädanefter skall jag bjuda till att införlifva mig med tanken på en verksam existens. Jag skall köra min plog, jag skall så mitt korn, jag skall bli bonde — är ni nöjd med det?"

Jag svarade honom att jag skulle vara nöjd med vida mindre än så, och skickade honom sedan till min man för att få alla de upplysningar, råd och underrättelser han behöfde.

Helleding anammade den under sin resignation förtviflade unge mannen som god pris och talade ren

prosa, tills poeten bokstafligen var nära att uppgifva andan.

Då måste jag naturligtvis förbarma mig och stänka öfver honom några droppar från Castalias inspirerande källa.

Nu är han, jemte sin "goda norna" och den söte lille Alban, bosatt på Madängsholm; men för närvarande har man gudnås så visst inga händer med honom, ty det sista slaget — jag menar skiljobrefvet — beröfvade honom nära nog förståndet.

Hans outtröttlige svåger har kommit att dela hans smärta, att trösta honom och att, liksom alltid, bedyra att pappa Dick skall göra sin son Alban till universal-arfvinge.

Men Albans rätte pappa hör ingenting. Hans hjerta är sönderslitet.

Dock, vill Gud, skall hans själssjukdom efter denna kris taga en gynnsammare vändning. Ja, jag vågar förespegla mig det hoppet att, sedan smärtan rasat ut, sedan allt nu ohjelpligt är förbi, han skall resa sig och jag i honom förvärfva mig en bundsförvandt för min stora älsklings-plan.

I parentes sagdt, föreställer jag mig att mitt välde öfver honom skall blifva större än öfver en viss dam af mina vänner, hvilken icke vill lära sig inse allt det stora och goda, som hon försummar att verka.

Men jag lemnar den der envisa damen åsido och återgår till f. d. eremiten.

Om hans själ en gång blir fullt fri, skall han nog fatta att mannen bör i lifvet sätta handlingar och värf framför känslo-rus och en svärmande veklig lättja. Han skall ock inse att han eger kraft nog att lefva för andra, icke blott som poet, utan som jordegare, som medlem af det stora samfundet för all ädel reform.

Du vet att Madängsholm är indelt med jordtorpare. Redan derföre älskade jag detta ställe. Men dessa torpare äro icke riktigt väl lottade: mycket i ekonomin måste stöpas om, och det skall nog lyckas, ty olyckligtvis för mig har jag friare händer med "vännerna af huset" än med min man.

Du vet att det varit mycken fråga om att doktor Warvner skulle komma hit. Han uppskjuter det likväl ständigt. Kanske ser han af kölden i sin fordne väns bref att han är liknöjd om att underhålla den kommunikation, som uppstod genom egendomshandeln. Att Warvner *då* varit lätt öfvertalad att komma hit, vet jag genom unga Sorenius; men Thurné teg. Och så förblef det tyst.

Och du har henne dig så nära, denna farliga, skenheliga qvinna!

Jag skulle en gång vilja se henne — men nej: jag tror att jag då skulle hata henne för hennes sjelfviskhet och grymhet.

Nu, min vän, sedan jag uppfyllt din önskan och skrifvit om allt, har jag ju rättighet att sluta med den förfrågan, som jag vet att du aldrig tycker om:

Huru, ack, huru är det nu med dig?

Du säger dig icke vara rätt nöjd med medicinalrådets utslag till förmån för dina egna önskningar. Nåväl, begagna dig då af det löfte, du erhöll af doktor Warvner! På honom tror du — kalla honom till konsultation! Det är din pligt.

Lef väl!

Gif snart goda och glada underrättelser åt

din

Honorine.

P. S. Sorenius lärer göra sin syster ett besök före jul. Thurné känner ej detta, icke heller att hon af sin bror enträget utbedt sig denna godhet."

Sedan vår unga enka mera med de lekamliga än andliga ögonen uppfångat alla dessa ord från Honorines hjerta, lade hon brådskande ned brefvet, utan att ens ge akt på Jollis, hvilket föll under bordet.

Men i hopp att icke alla dela fru Adeles ögonblickliga likgiltighet för vår unga "debutant", skola vi upptaga brefvet från mattan och här framlägga det:

"Bästa, goda, himmelska Honorine!

Ja, nog lefver den stackars Jolli, det kan jag försäkra dig — men hur lefver hon!

Föreställ dig att gubben, som jag tror blir allt värre, ju mer de qvacksalfva med honom, magrat af till en blott vålnad af gubben!

Föreställ dig vidare att mamma, hvars arm sent omsider blifvit läkt, håller till i stallet både dag och natt; ty om jag säger dig att hon är der tretton gånger om dagen och fem gånger om natten, så narras jag minsann icke!

Föreställ dig än vidare att mamma genom denna olycka — jag menar den med gubben (hon har icke lagt mycken vigt vid sin egen) — är vid det allra sämsta lynne! Det heter icke mer min siska, min näktergals-unge, mitt hjerteblad, liten Jolli, o. s. v., utan din elemenskade lilla trissa, din okynniga lergök, din påfågels-höna och dylikt, hvilket är alldeles förfärligt tråkigt, särdeles då någon hör det.

Ja, du kan väl föreställa dig, söta Honorine, att mamma för några veckor sedan — då herr Dick tog omvägen hit för att fara till sin svåger — att hon i herr Dicks närvaro kallade mig påfågels-höna . . . kan du tänka dig något så fasligt!

Men herr Dick, som är mycket god, försäkrade mig med sin glada min att påfågels-hönor äro oändligt vackra: han hade sett flera sådana på sina resor och varit alldeles tokig i dem.

I alla fall äro icke alla lika herr Dick.

Moster Elsa skrattar odrägligt åt mina många tillnamn, och alla pojkarna, som jag har den befattningen att ge aftonvards-smörgåsar, upprepa samma titlar, då jag icke breder ut så tjockt smör som de vilja ha. De otäcka ungarna skrika bakom ryggen på mig: "påfågels-höna, påfågels-höna, lergök, lergök, lergök!" Och ger jag dem då tjockt med smör, så säger moster Elsa: "Du är riktigt som din mor säger en äkta påfågels-höna, som går åt smöret på det sättet och låter ungarna rida dig på näsan!"

Det allra förtretligaste är ändå att ständigt nödgas sy ihop majorens gamla snuskiga handskar och att fästa knapparna i hans nedsnusade väst.

O, hvarför vande jag mig vid elegansen på Tjustorp? Hvarför blef jag ej alltid tolf år, såsom mamma rådde mig till? Och hvarför går jag ej ännu i mamelucker och långa flätor och förkläde med kors öfver ryggen? Den tiden voro menniskorna snällare emot mig. Nu är det just som om de vore afundsjuka på mina vackra klädningar, som du gaf mig.

Apropå, goda du — herr Dick sade att han aldrig sett något vackrare än min isabell-färgade tibé-klädning.

Men apropå om igen – vet du att herr Dick gjorde mig en smula brydd, då han berättade mig hvarifrån isabell-färgen fått sitt namn.

Det var en drottning, söta du, i fordomtid förstås, som lofvat sin krigsförare att icke skifta linne — herr Dick, som är mycket grannlaga, lade till "med respekt att säga" — innan han, krigshöfdingen, underlagt sig den ort, som han belägrade, och upprest drottningens standar.

Men detta drog mycket långt ut, så att drottningen en god tid fick gå i sitt linne; och när slutligen standaret var planteradt och hon ändtligen fick skifta, hade linnet erhållit en färg, som man efter drottningens namn Isabella kallade isabell-färg.

Icke förty var herr Dick, som sagdt är, lika förtjust i min klädning och sade att han har i sitt museum ett par isabell-färgade tofflor, som han tror icke skola vara för stora åt mig.

Älskade, rara, förträffliga Honorine, tänk för guds skull icke att jag är ledsen på mamma för det att hennes lynne icke är som förr . . . ack, då vore jag mycket otacksam!

Jag håller grufligt af mamma! Men mamma har ju sagt sjelf att det blir bättre för henne, om jag nu reser tillbaka till dig, ty hon tycker ej om (det ser jag bestämdt) att andra hacka på mig. Jag hörde till och med en gång, då jag oförhappandes kom in, att hon sade till moster Elsa:

"Låt vara ungen, ty hon har allt varit till nöjes på rarare ställen" . . . Och moster Elsa teg, ty hon har mycken respekt för mamma, som hjelper henne styra och ställa i huset, sedan hushållerskan för något fuffens måste flytta; och mamma är dessutom lika god

som tre hushållerskor och har mycket mer att säga öfver folket.

Således, söta du, kommer jag när du behagar.

Din

innerligt tillgifna, ödmjuka, tacksamma

Jolli.

P. S. Jag hembär min vördnad för onkel, min vänskapliga helsning till baron Sixten och herr Thurné; och om herr Dick kommer på besök, kunde du vara god säga honom att jag hoppas vi få godt kälkföre under tillstundande vinter.

När du skrifver till drottning Adele så helsa henne!"

26.

BREFVET MED DET ENKLA SIGILLET.

Vi ha nämt att fru Adele hastigt ögnade igenom sin väns bref, att hon fällde Jollis på mattan; men vi ha ännu ej nämt att hennes fingrar darrade, då hon bröt sigillet på det bref, som hon uppskjutit att läsa, och att hennes kind skiftade från blekhet till rödt och tvärtom, när hon slog upp bladet, afskakade lacket och drog lampan bättre i ordning.

Detta bref var således af myeken vigt.

Också lästes det icke blott med ögonen, utan med själen, som vackert smålog i de drag, hvilka blefvo allt mjukare och mildare, ju längre läsningen varade.

Se här hvad Adele läste:

"Bästa fru von Stern!

Att börja med, hörsammar jag er befallning att lägga bort all ceremoni-stil, all läkare-stil och dylika stilar, som ej ha den lyckan att behaga er.

Jag säger er då uppriktigt att efter den lifliga korrespondans, som under våren och början af sommarn egde rum emellan oss i anledning af den lilla komplotten om Filips egendoms-köp och i anledning af den regime för er helsa, som ni lofvat följa, jag med verklig saknad sett denna korrespondans upphöra, helst ni lofvat mig att den ej så fort skulle dö.

Ert bref underrättar mig om orsaken härtill, och denna orsak har bringat mig i sådant misshumör, att jag icke lärer komma i mitt vanliga lugn, innan ni försäkrat mig att ni äfven är något litet missnöjd med er sjelf för det ni kunnat tilltro mig en så barbarisk likgiltighet.

Huru, min fru — på återresan från Tjustorp passerar ni den lilla staden B. och den tre mil derifrån belägna köpingen för att öfverraska er tillfälliga läkare med det förtroende-uppdraget att ännu en gång få gifva er sina föreskrifter. Och sedan ni tvänne dagar gjort er den mödan att invänta hans återkomst, om hvilken ni hört att, ifall den icke vid denna tid inträffar, den fördröjes en hel vecka, lemnar ni ert kort med några ord påtecknade, och ni tror att detta kort kommit mig tillhanda och att jag det oaktadt icke med en enda rad underrättat er om min saknad och önskan att kunna vara er till gagn!

I sanning, min fru, mitt ungkarlshus, som stundom är en upplags-plats för rätt ängsliga och tragiska uppträden, har i dag — ty det var i dag jag på morgonen erhöll ert bref — varit skådeplatsen för ett ganska komiskt uppträde, ja så komiskt att jag, trots min outsägliga förtret, måste le; och sjelf skulle ni hafva skrattat, om ni kunnat se den lifliga strid, som egde rum emellan min hushållerska, jungfru Lisbeth, och min hejduk, junker Lasse.

Naturligtvis anställde jag genast examen efter detta kort, om hvilket ni nu gissar att det icke mer än underrättelsen om er härvaro kommit mig tillhanda.

Lasse, som skulle springa bort i ett ärende, hade gifvit jungfru Lisbeth kortet att förvara. Jungfru Lisbeth hade då sagt Lasse att hon, som i detta ögonblick var sysselsatt med hushålls-saker, icke kunde emottaga det, men att han borde fästa det vid hennes spegel, der det dock aldrig fans enligt hennes försäkran.

Summan var att, då vid Lasses hemkomst storletning företogs, utan att lönas af någon framgång, man beslöt nämna ingenting om hela saken; och hvad beträffar den omständigheten att ett fruntimmer skickat efter mig, så hände sådant med så många fruntimmer, att man, efter kortets försvinnande, ej fann skäl att reflektera derpå.

Och på detta sätt gick jag miste om en praktik, som — jag bekänner det — jag med verklig afund sett gå ifrån mig.

Jag har ofta tänkt att orsaken till er tystnad var den, att er granlagenhet stod i strid vid valet mellan mina råd och medicinalrådets.

Men detta dubbla mis-förstånd är nu löst, och ni kan icke tvifla på att, ehuru denna tid är den allra svåraste för en provincial-läkare att välja för enskilta resor, jag likväl, så fort jag hunnit skaffa mig en vikarie, skall hasta till er.

Fjorton dagar härefter hoppas jag hafva undangjort mina nödvändigaste förrättningar, och då skyndar jag, icke att ställa mig under era befallningar, utan *er* under *mina;* ty huru ni än går omkring ämnet, misstager jag mig säkerligen ej deruti att ni nu lider mera än förr.

Behöfver jag väl säga er, min fru, att jag erfor en stor tillfredsställelse deraf att ni värdigades erinra er mitt gifna löfte!

Vår bekantskap var nog karakteristisk att minnet deraf icke skulle bortblekna likt andra minnen; och den förhöjning, som vår derpå följande brefvexling gaf deråt, har gjort den till ett af de få minnen jag med nöje återkallar.

Vill ni att jag bekänner för er ännu en sak:

Ni är den enda qvinna som jag har fullt förtroende till, den enda, i hvars händer jag utan fruktan skulle se hvilken hemlighet som helst.

Detta är, såsom ni vet, icke ett tomt erkännande af ert värde.

Huru mycket ondt hade ni ej kunnat göra mig genom blott några oförsigtiga ord, genom en enda tvetydig mening! Men ni har aldrig uttalat en sådan. Och då jag ej vill förolämpa er genom att tacka er, så vill jag åtminstone, när sådant erbjudes mig, uttrycka denna tacksamhet derigenom att jag icke ser något hinder, då ni kallar mig.

Jag uppskjuter helt och hållet min tanke öfver herr medicinalrådets omdöme och behandling, tills jag än en gång fått granska det onda. Men jag skulle tro det jag icke kommer att frångå den tanke, som jag en gång yttrat.

Ni säger mig, att ni ej är personligen bekant med f. d. fru Thurné — nåväl, detta faller sig mycket bra, ty naturligtvis hade jag känt mig temligen generad, om jag händelsevis träffat henne hos er. Alla slags relationer emellan mig och detta fruntimmer äro så fullkomligt brutna, att det ringaste förnyande deraf blefve mig en outsäglig plåga.

På återresan skall jag taga vägen om Tjustorp för att få det nöjet att buga mig för öfverstlöjtnanskan

Helleding, för att se min myndling och för att klappa på Filips hjerta. Jag hoppas att det nu tillräckligt länge varit stängdt för den vän, som, emedan han eger så få vänner, ej har råd att förlora någon.

Nu farväl, bästa fru von Stern! Om fjorton dagar, som sagdt är, uppvaktas ni af

er tillgifne och ödmjuke tjenare

Arnold Warvner."

Länge, sedan den unga enkan slutat detta bref, satt hon och betraktade dess särskilta meningar.

Hon smålog — var det väl underligt, om hon smålog åt det slags liflighet, som uttalade sig i brefvet och hvilken så märkbart kontrasterade mot slutenheten och kölden hos den unge doktorn, då han först gjorde hennes bekantskap hos mor i sunnan, till och från hvars mystiska boning unga damer helt anonymt kommo och foro.

Ja, Adele log mildt och förtjusande. Allt var henne så gladt: hon visste att doktorn ej af likgiltighet glömt att skrifva.

Huru mycket, huru snart sagdt oaflåtligt hade hon ej längtat att återse doktor Warvner! Ja, efter det hade hon längtat från samma stund hon skildes vid honom — och tusen gånger hade hon sagt till sig sjelf:

"Jag tycker om den mannen . . jag sätter värde på honom . . jag vill hafva honom till min läkare!"

Och ändå hade hon ej förmått sig att från Tjustorp skrifva honom till förrän frampå våren, då fråga uppstått om den egendoms-handel, hvartill öfverstlöjtnanten rådt den stackars eremiten, hvilken med afsky för alla lifvets praktiska bestyr envist hängde fast vid sitt eremitage. Men *då* — med en annan anledning

än sig sjelf, som hon endast tog i ett post skriptum — var hon förtjust att få förnya bekantskapen med den unge doktorn, hvilken likväl var för grannlaga att komma sjelf, enär Filip icke särskilt önskade det.

Ännu ihågkom också fru Adele bitterheten i sin missräkning, då Warvner endast skickade en fullmäktig att för sin myndlings räkning bese och bedömma egendomen.

Att hon i afseende på sitt helsotillstånd funnit sig väl af doktor Warvners första ordinationer, var ännu ett skäl för önskan att återse honom. Och med anledning häraf tog hon, såsom man af doktorns bref sett, en omväg på återresan från Tjustorp.

Med fru Adeles lynne kunde det gerna ha fallit henne in att, sedan hon i köpingen förgäfves väntat två dagar på doktorn, ordentligt etablera sig der till hans återkomst. Och hvad som afhöll henne härifrån var icke hennes e g e n vilja, utan en super-fin instinkt, hvilken sade henne att, om doktor Warvner icke af naturen vore begåfvad med egenkärlek, han dock icke vid detta förhållande kunde undgå att blifva det.

Vid dåligt lynne kom hon hem, och blef vid ett ännu sämre, då icke en enda rad från Arnold omtalade hans ledsnad och — hvad fru Adele i hemlighet inbillat sig — hans beslut att återgälda hennes besök.

Men som den unga enkan icke älskade någonting mindre än suckar och melankoli, återtog hon genast sitt så kallade glada lif.

Att börja med gjorde hon en bad-resa, under hvilken hon enligt allmänna ryktet skulle hafva dansat upp tio flors-klädningar och lika många af siden.

Likväl hade denna bad-tur ingen annan verkan än att hon vid hemkomsten ställde sitt hus på en ännu gladare ocb sällskapligare fot än förut.

Dans, musik, promenader, tillfällighets-spektakler, "arrangerade" syrpriser med tablåer och maskrader, etc. etc., omvexlade i en evig följd.

Hon lefde icke längre än hon roade sig, ty hon hade alltid varit van att — roa sig. Och då hon någon dag försökte "huslighetens nöjen", hade hon redan inom tre timmar känt sig döende af gäspningar.

De plågor, som då och då infunno sig, växte också alltid i ensamheten.

När intet annat nöje fans till hands, måste hon ut och handla, gå eller åka från bod till bod staden om, rifva upp och ned allting, besluta och förkasta, tills hon slutligen såg sig försedd med minst fem gånger så mycket som hon ärnat köpa.

Sedermera, då hon kom hem, gick en god stund åt att bese sakerna framför spegeln, inlägga dem i byrålådorna eller öfverlemna dem åt sömmerskan. Stundom togo de ock en annan väg.

Ty kom någon bekant, som beundrade skönheten i muslinet, finheten i spetsarne och färgen på banden, straxt sade fru Adele med den mest förtjusande belåtenhet:

"Ack, min bästa, skulle du händelsevis tycka om det? Tag det då — du gör mig en tjenst dermed! Jag har icke rum för allt det jag har."

Men efter den utjägtade dagen kom icke sällan en sömnlös natt.

Ah, hvad de voro långa dessa timmar, som man måste ha för sig sjelf!

Under dem anklagade sig den stackars Adele bittert för det att hon icke använde sitt lif bättre och nyttigare.

Då tänkte hon på Honorines ädla verksamhet, på hennes varma hjerta, som hade rum för så många, många, tänkte på det glada, sköna Tjustorp.

Också fans intet annat ställe på landet, der Adele skulle ha hållit ut i fem månader.

Honorine var hennes förebild, hennes högt älskade vän; men att följa henne, att lyda hennes uppmaningar i afseende på ställningen af sin ekonomi, att bli en värdig husmor på landet . . . nej, nej!

En gång hade de dock fört enahanda lif, men skillnaden var den, att det goda fröt i tid vaknade och bar frukt hos Honorine, då Adele deremot ständigt qväfde det, som ville gro i hennes hjerta.

Stundom sade hon till sig sjelf:

"Hvad behöfver jag spara på penningar eller dagar — jag lefver icke så länge. Det är bäst att lefva, medan jag kan, och icke tänka på annat än att roa mig."

Då svarade henne likväl en annan röst:

"Om ditt onda tilltager, om du är ärnad att genomgå de grymma outsägliga qval, som kunna åtfölja en dylik sjukdom, om du skulle vissna bort till ett lefvande lik . . ."

"O, min gud, min gud, hvarifrån skall jag *då* taga medel att mörda tiden . . . Jag har så få ressurser i min själ. Jag trifs icke ensam . . . Men en dum, tråkig man, som förargar mig antingen med fjäsk eller likgiltigbet — nej, åh nej, jag får väl lära mig att lida ensam såsom många andra. Men *de* hafva tålamod, ty de kunna trösta sig med ett förflutet."

Vid morgonljuset veko åter de mörka tankarna bort.

Emellertid fortsatte medicinalrådet sina vanliga förmiddagsbesök och sina vanliga fraser: "Hur är det med lilla nåden i dag? Vi skola väl se till att det icke blir fråga om att sluta oss inom fyra väggar", etc. etc.

Men ehuru Adele i vissa fall var böjd att hylla det legera sätt, hvarpå medicinalrådet behandlade en åkomma, den han i grund ansåg obotlig, uppmanades hon dock af ett hemligt hopp, ett större förtroende, att vända sig till doktor Warvner och utbe sig hans besök, hvarom medicinalrådet ej skulle få veta något, innan hennes unge läkare för henne sjelf yttrat sin enskilta tanke. Sedan fingo herrarne konsultera bäst de ville.

27.

HELGONETS LEVÉ.

"Befaller frun att jag drar upp rullgardinen lite?"

Frågan gjordes af fru Sorenii åldriga och allvarsamma kammarjungfru, hvars blotta ansigte, med sina stränga drag, utvisade att en kärleksbiljett ännu aldrig ohelgat hennes förklädsficka.

"Är kanske redan någon här som söker mig?" frågade en mildt klingande röst, en ljuflig harpo-klang från innandömet af det böljande hvita säng-omhänget.

"Två gamla fruar anhålla att få tala med frun; och en afsigkommen herrekarl, som visst varit militär, säger sig ha hört att frun vill lemna bort renskrifning. Men jag visste icke något om det."

"Jo-jo, jag har öfversatt ett par små skrifter om medlen till en förbättrad fattigvård, och det är för dem jag önskar en pålitlig renskrifvare. Kanske lyckas jag också att på annat sätt vara mannen till tjenst."

"Herre gud, hvad frun måtte skörda stor välsignelse i himmelriket för all sin godhet på jorden!"

"Skynda dig, goda Beata — ingen bör låta sina mindre väl lottade likar vänta på sig . . . Men, Beata,

kom ihåg att jag ger dig den särskilta lilla lönen för din tystlåtenhet. Jag skulle bli storligen bedröfvad, om du för våra grannar omnämde det ringa goda jag så här i tysthet söker göra."

"Jag nämna, jag, som är lika förseglad som grafven — men inte rår jag för att andra tala!"

"Godt, min vän . . nu är jag färdig. . . Låt de goda menniskorna gå in i förmaket . . . Men det är redan någon der — kanske Gunnel med lilla Sylvia?"

Och så var det.

"Kom hit, min engel", sade den unga modern, som, efter en flyktig blick i toalett-spegeln, tog dottern på armen, "kom, älskade barn, och lär dig i tid att vår högsta lycka på jorden hvilar i uppfyllandet af våra pligter!"

"Jesses så vackert det der låter!" sade Gunnel med en ofrivillig beundran. "Om frun ändå talat så, när . . ."

"Gunnel, jag behåller den lilla hos mig en stund — gå du och uträtta mitt ärende hos den sjuka mamselln på kyrk-gatan . . se här: det andra qvartalet. Men säg henne först och sist att hon ej får gå hit och tacka mig: vädret är alltför svårt till det. Dessutom kommer jag sjelf och ser om henne i veckan."

Gunnel afträdde.

Jungfru Beata införde de uppvaktande i förmaket; och sedan den unga qvinnan ännu en gång sett efter att den grå blusen, hennes morgondrägt, tog sig väl ut mot den broderade hvita linongs-mössan, gick hon med barnet på armen och med en engels ödmjuka min ut till suplikanterna . . . .

. . . .

Den gamle underofficeren framträdde först och höll en ledig harang om obelönta tjenster. Han hade äfven bort hålla en annan harang, som hans rödblåa näsa kunde hafva understödt, men den första var till-

räcklig att öfvertyga den välgörande varelsen i detta hus att hon ej kunde gifva sin hjelp åt någon värdigare.

Han erhöll alltså en af de små skrifterna jemte ett passande förskott på renskrifnings-arfvodet. Några dagar derefter kom samme person och hemtade andra delen af arfvodet, men den lilla skriften hade han tappat bort, hvilket dock ej så mycket bekymrade honom, ty helgonen hafva ej hjerta att vredgas.

Efter den gamle militären kom turen till fruarna.

Den ena önskade, förutom en liten hjelp, att den goda, alla hjelpande fru Sorenius ville lägga sig ut hos medicinalrådet för fria medikamenter till hennes sjuke son.

Den andra begärde den goda, ömma fru Sorenii förord hos kammarrådet angående en rättegång, som denne nekat att åtaga sig, och önskade dessutom — under afvaktan på målets vinnande — ett litet lån till dagligt bröd.

Sedan dessa damer blifvit tillfredsställda och med tacksamhets-tårar i ögonen bortgått, kommo åskilliga barn, bedjande för sina föräldrar, och åtskilliga fäder, bedjande för sina i långvarig sjukdom liggande hustrur och döttrar.

Och Lilia lofvade både penningar, soppor och förböner och hade ännu icke tröttnat att niga, sucka och himla sig för den sista afdelningen (tre verkligen beklagansvärda halfblinda sömmerskor), då medicinalrådet inträdde, satte sin käpp med gullknappen i vrån, bugade sig för värdinnan och med en blick på sitt upptagna guldur yttrade:

"Minsann, är icke klockan redan en qvart på 12!"

"Faren då väl för i dag, mina vänner! Gud uppehålle er i er sträfvan!" halfhviskade den unga frun.

"Och", tillade hon bedjande, "glömmen icke bort mig, då det fattas er något!"

Nu stängde jungfru Beata tambur-dörren och tog den lilla af moderns arm, medan modern sjelf gick in i salongen, der hennes läkare väntade.

"Ack, förlåt mig!" sade hon nästan blygt.

"Åh, min bästa fru, det är icke första gången jag öfverraskar er under utöfvandet af edra dygder . . . Men jag finner sannerligen era ögon något matta i dag — allt detta morgonbråk är ansträngande."

"Nej, aldrig kunna våra kristliga pligter blifva någon ansträngning."

"De kunna likväl matta kroppskrafterna. Jag försäkrar att ni riktigt lite oroar mig. Nå nå, jag vårdar ock min patient med" . . . (hostning) . . . "med det ytterliga" . . . (ny hostning) . . . "intresse en sådan patient ovillkorligt måste ingifva!"

"Bästa herr medicinalråd, skäm då för all del icke bort mig!"

Hon satte sig på soffan, och den privilegierade läkaren satte sig i en fåtölj bredvid.

"Om jag gjorde det" . . . (tre hostningar) . . . "hvem kunde anklaga mig för det man har sina favorit-patienter!"

"Och ingen af dem är tacksammare än den stackars Lilia!"

"Tacksamhet kan aldrig komma i fråga . . . Nå, låt oss känna på lilla pulsen . . . Ah, icke riktigt jemn . . en brytning åt feber. Om vi icke akta oss, så" . . . (hostning på hostning) . . . "så måste jag, så sant jag vill behålla mitt rykte, anhålla att jag stundligen får hägna min egendom — patienten är alltid läkarens egendom."

Det var nu fulla tre minuter som medicinalrådet tummat en af de hvitaste armar han någonsin vidrört.

Lyckligtvis hafva helgonen stort tålamod.

Då slutligen ingen förevändning kunde finnas, släppte han helt graciöst den vackra armen ur det juvelprydda fängslet mellan hans fingrar; men detta skedde dock ej utan en öm och vågad blick i fru Lilias ögon.

"Jag har en bön, herr medicinalråd!"

"Det vill säga en befallning!"

"O nej, jag har aldrig annat än böner."

"Och för era böner, min fru, kan jag ej ha annat än lydnad . . . tala derföre fort, att jag må få visa min beredvillighet!"

"Det är fråga om fria medikamenter till den stackars fru T:s sjuka son . . ."

". . hvad jag med nöje skall ställa om!"

"Hur ädel ni är — aldrig saknade den fattige stöd hos er."

"Vore väl annat möjligt med det exempel ni ger mig!"

"Herr medicinalrådet kommer mig att rodna af glädje!"

"Och ni, min sköna fru, kommer mig att rodna af blygsel: jag står långt efter er i de vackra dygderna."

"Det är en öfverdrifven blygsamhet — *ni* . . ."

Lilias blick tillade ännu flera motsägelser.

Ack, hvad den var vacker, hvad den var vältalig denna blick!

"Nej, det är tyvärr en sanning, men under en engels ledning . . ."

Hostningarna, som en stund varit afbrutna, började nu lika regelmässigt som en väl underhållen ge-

vårs-eld, hvarvid gulddosan upptogs och ströks på både baksidan och framsidan.

"Hvilken charmant dosa . . . var det den som herr medicinalrådet erhöll af fru von Stern?"

"Det var icke denna — jag har en hel uppsättning."

"Det tror jag nog: en man med era förtjenster . . . och jag, j a g har ännu icke bjudit er annat än en simpel krås-nål, hvars guldarbete knappt är värdt några riksdaler!"

"Men denna klenod är i m i n tanke mer värd än en million, ty denna klenod är arbetad af det dygdigaste och sublimaste fruntimmers hår . . . Ah, min fru, denna present sätter jag icke till allmänt åskådande."

"Då jag gaf er den, var jag ledsen för dess ringhet. Men ni känner mina principer: jag måste spara för dem, som behöfva det Ni är rik ni!"

"Åtminstone bergad; och ifall den ädlaste af sitt kön behagade förvissa sig om . . ."

"Bästa herr medicinalråd, en dag skall ni låta mig beundra fru von Sterns gåfva . . . Apropå hur är det med hennes helsa? Denna glada och ryktbara fru ansågs ju för icke längesedan förlorad för den verld, hvaraf hon tycks vara så intagen."

"Och jag anser henne så ännu. Den stackars tokan är på sätt och vis en filosof i stubb. Jag har icke fullkomligt dolt min mening för henne."

"Verkligen — ni har sagt . . ."

". . att hon dör af det onda, som hon har, om ett, två, tre eller fyra år — det kommer an på hur det artar sig."

"Och hon har svarat?"

"Jo, hon har svarat att det är så mycket mer skäl för henne att begagna den tid hon har."

"Himmelens herre, kan så mycken lättsinnighet finnas . . ."

Lilia lyfte sina ögon mot höjden.

". . förenad med så mycken styrka", tillade medicinalrådet — "jo, det är verkligen sant!"

"Men hvarföre hejdar ni henne icke? Det måtte väl vara farligt att hon lefver så?"

"Det är detsamma. Antingen hon lefver så eller så, dör hon sist inom några år."

"Och kan hon ej opereras?"

"Nej, en operation skulle genast medföra döden."

"Bestämdt?"

"Fullkomligt bestämdt. Hon tror dock sjelf annorlunda, ty en narr, som hon träffat, gud vet hvar — förmodligen någon nybakad läkar-kandidat — har inbillat henne att en operation skulle rädda henne. Lyckligtvis är hon för pryd att våga experimentet . . . det är kanske första gången tillgjordheten vunnit seger öfver döden."

"Ack, hur djupt jag beklagar denna förvillade varelse, som borde ha sina tankar annorstädes än på nöjet för dagen! Hvad skall det ej bli, om plågorna tilltaga?"

"*Om* — hon kommer att lida oerhördt, stackars liten!"

"Jag skall bedja för henne!" sade den ljufva harporösten.

"Herrliga qvinna . ." Medicinalrådets fingrar höllo för andra gången på — troligen af misstag — att känna efter "lilla pulsen", då en ringning på klockan förkunnade att tete à tet'n var slutad.

Nu var timman för förmiddags-visiterna inne.

Den ena gamla damen efter den andra kom för att med sin unga föresyn öfverlägga om goda verk och gerningar, derefter om ett litet spelparti hos den

ena eller andra och till sluts om dagens anekdoter och småsqvaller.

"Nå, mina fruar", sade en af damerna, då man hunnit till den sista afdelningen, "har ni hört att den tokiga fru von Stern narrat löjtnant W., herr H. och några andra narrar att arrangera än en serie baler före jul, och en serie sällskaps-spektakler på köpet?"

"Och utom dess", tillade en annan lika väl underrättad, "har kapten A. lofvat henne ett fyrverkeri och kapten B. en konsert af blåsinstrumenter."

"Ser man på!" inföll en af fröknarna från nedra botten. "Och jag vet bestämdt att kongl. sekter U. åtagit sig att skrifva en pjes till hennes namnsdag, och hans bror kommer att komponera musiken till kupletterna."

"Men, min gud", ropade en ny röst "den menniskan sätter då hela staden i rörelse!"

"Jag har likväl hört något som strider emot allt detta!" inföll blomsterfrun från öfra regionen.

"Hört — hvad då?" frågade hela societén på en gång.

"Systern till fru von Sterns husmamsell tjenar hos en af mina elevers föräldrars intimaste vänner och hon har berättat att mamsell Caroline förtrott henne en hemlighet."

"Åhå, den listiga koketten har då hemligheter — nå, det kan man just tro henne om: hon lägger ju ut nät för alla karlar."

"Ett bref, mina fruntimmer", fortsatte blomsterfrun, "som mamsell Caroline stulit sig att få se, då — just som det var färdigskrifvet — en visit nödgade hennes nåd att gå in i salongen."

"Och detta bref?"

"Var till en läkare . . . hvad tycks?"

"En läkare?"

De olika tonarter, hvari dessa tvänne ord uttrycktes, tillkännagåfvo undran och bedragen väntan.

"Jag börjar ana något!" sade Lilia, som nu först yttrade sig. "Medicinalrådet nämde nyss ett en läkare, som fru von Stern träffat på sina resor, rådt henne till operation."

"Och till den", inföll en af fröknarna, "säger medicinalrådet nej — det har jag hört från flere håll — och *då* är det nej, ty skickligare man fins icke!"

"Sådan är äfven min öfvertygelse."

"Min också!"

"Min ock!"

"Ja, också min!"

"Men hvad hade hon då egentligen skrifvit?"

"Hon hade skrifvit . . . Men, mina fruntimmer, kommen ihåg att jag icke vill ha mina ord igen!"

"Åh, tycker någon det!"

"Att sätta sådant ens ifråga!"

"Vi förakta gudskelof allt sqvaller . . ."

". . och prata blott lite i förtroende oss emellan."

"Nåväl, hon anmodade den der doktorn att komma hit."

"Hit — hit, der medicinalrådet fins!"

"Vänta då!"

"Hur han måtte le!"

"Vänta då, säger jag — hon bad den der doktorn komma hit, emedan . . emedan hon icke trodde på medicinalrådet!"

"Hvilken hädelse!" ropade den ifrigaste i sällskapet.

De andra voro förstummade.

"Och han, som för en timma sedan talade så

ömt om henne — huru litet förtjenar han ej misstroende!"

"Bästa fru Sorenius, låt oss komma öfverens att man kan vänta sig allt af en sådan menniska som den der unga enkan! Hennes salig mans slägtingar äro också bruljerade med henne, ty hon har nekat dem flera tjenster."

"Den nippertippan!"

"Gamla amiralskan T. till exempel har erbjudit sig att bo i hennes hus. Huru passande vore det icke för den unga frun att ha ett så vördnadsvärdt skydd. Men: nej, jag tackar min nådiga tant, jag har icke utrymme för den äran ... Nå, de kunna skratta åt henne — när hon dör, ärfva de alltsammans."

"Åh, innan dess, söta du, har hon dansat upp hvar smula . . . Men jag tror att middagstimman nu är inne!"

Den alldeles friska nyhet, som blomsternåden medfört, brände damernas tungor: de måste ut och svalka sig.

När dörren slöts igen efter den sista af fruarne, skyndade Lilia in i sin sängkammare och kastade sig med båda händerna för öronen ned i ett soffhörn.

Den besvärliga levén, som varat i fyra runda timmar, var ändtligen slutad.

Helgonet fick andas ut. Och sedan de sista oharmoniska tonerna dallrat förbi hennes öron och bortdött, utsträckte hon matt armen öfver bordet, sköt undan den uppslagna postillan och tog en fransysk roman, vid hvars lifvande skildringar hennes ögon innan kort började blixtra.

Men snart förmörkades de åter — boken föll ur hennes hand.

Ett visst ställe hade upprifvit de sår, öfver hvilka hon i mer än ett och ett halft år lagt alla slags läkemedel, utan att röna någon annan verkan än den alltid förnyade erfarenheten, att för vissa sår ingen bot fins.

28.

DEN BLIFVANDE MARTYREN.

Klockan var omkring 4 på eftermiddagen.

Den unga frun, som alltid intog en ytterst tarflig middag, till hvilken ingen bjöds, låg ännu i sin morgondrägt på soffan.

Hon hade haft framme ett visst porträtt och en viss liten ljus hårlock, hvilka båda delarne måtte ha särdeles upprört henne, ty hon hade ännu ögonen fulla af tårar, då Beata kom in och anmälde kammarrådet.

Han hade något särskilt att tala med frun.

"Helsa herr kammarrådet att jag i eftermiddag ej skulle ha emottagit någon, ty jag har varit gruftligt plågad af min migrän; men om kammarrådet ursäktar att jag är sådan här, må h a n gerna komma."

Hon sköt hastigt porträttet in under vecken på blusen; men hårlocken, hvilken låg i ett papper, hade vid hennes skyndsamma rörelse halkat ur omslaget, och hon gaf ej akt på att det var blotta pappret hon gömde bredvid medaljongen.

I parentes må nämnas att de tvänne föremål, hvarpå Lilias tårar fallit, troligen representerade tvänne särskilta personligheter, alldenstund det hår, som fans på porträttets baksida, var alldeles olika det, som låg i konvolutet.

Ögonblicket derefter inträdde kammarrådet.

Vi måste här kasta en närmare blick på hans person, ty det är redan ett par månader som den heliga Lilia haft sina små funderingar om nyttan och nödvändigheten att skaffa sig ett annat namn och en annan ställning, hvilket ville säga en mindre genant ställning än den närvarande.

Men enär hon nu var långt ifrån att vilja hafva någon roman i äktenskapet, kastade hon sina ögon på en stadgad man, en rik man, en ansedd man och framför allt en b e s k e d l i g man, kortligen en man, som för nöjet att kalla henne sin hustru läte henne efter godtfinnande förfoga om sig.

Medicinalrådets förmögenhet uppskattades något högre än kammarrådets, men kammarrådets beskedlighet gick vida utöfver medicinalrådets, ty denne var en stolt och fåfäng man, som minsann ej någorstädes visade sig sådan som hos sin favorit-patient, hvilken alldeles förkollrat hans hjerna.

Men vi återvända till kammarrådet, hvilken, i stället att visa sig med sin medtäflares ledighet och sjelfförtröstan, helt blygt bugade sig vid dörren, framstammande en ursäkt, den Lilia ej hörde.

"Den blifvande martyren" — vi ha vågat kalla honom så, emedan hans företrädesvis milda egenskaper redan ställt honom på ett högre trappsteg i Lilias ynnest än medicinalrådet uppnått — den blifvande martyren var en till växten liten person; men denna växt var felfri och hade vackra proportioner, hvarjemte den behagliga mjukheten i alla hans rörelser gaf

honom ett stort företräde framför medicinalrådet, hvilken, lång och stel, torr och skranglig, syntes ega behaget endast genom studium, hvarföre det också totalt uteblef, då det ej föll honom in att vilja hafva det.

Äfven i fråga om utseendet stod kammarrådet före.

Om man t. ex. liknade medicinalrådets fysinomi vid den grin-min, som en kinkig patient visar, då han får se etiketten på en medikaments-flaska, liknade kammarrådets deremot den eleganta etiketten sjelf, hvilken småler åt patienten och söker besticka dess fruktan.

Ett långt ljust Johannis-hår hängde på ömse sidor om det beskedliga kammarrådets höga panna, och ett par ögon så milda som duf-hanens, då han kuttrar för sin sköna, lyste frid öfver hvarje steg, som närmade honom till hans sköna.

Vidare är att märka ett par friska fylliga kinder, en passabel mun, en fin krökt näsa och ändtligen en min ojemförlig i sitt slag, ty den sade så tydligt som en min kunde säga: "Se i mig stämpeln af en menniska, hvilken känner sin ringhet! Men kan jag vara till tjenst, så räkna på mig, jag ber!" . .

. . . .

"Bästa herr kammarråd, ursäkta min förtrolighet att taga emot på detta sätt; men Beata nämde visst . . ."

"Hon nämde om en svår migrän, och jag är förtviflad att komma så olägligt!"

"Åh, herr kammarrådet är en alltför värderad vän att behöfva befara något dylikt!"

"En sådan ära, min fru — ack . . ."

"Nej, det är helt enkelt och uppriktigt min tan-

ke. Jag kan ej skrymta jag . . . Men stig då fram och sitt i all vänlighet här bredvid mig!"

Detta sades, under det kammarrådet sakta på tå nalkades en stol nära kakelugnen.

Men vid värdinnans anbud gick en glittrande ljusning öfver hans anlete, och efter två eller tre cirkelformiga rörelser styrde han vägen rakt fram till den stol hon utvisat.

I detta rum hade icke ens medicinalrådet varit emottagen, och icke kammarrådet heller förrän i dag.

När han skulle sätta sig ned, gjorde han en bugning så djup, att hans panna vidrörde golfmattan; och då han reste sig upp, höll han i handen en liten hårlock, den han med behag öfverräckte åt Lilia, hvilken rodnande emottog den.

"Ah . . . det är min sons!" sade hon och kastade i detsamma en blick af smältande moders-ömhet ut i rymden.

"Såsom helt späd då?" anmärkte kammarrådet med sin lena flöjtstämma, ett vackert ackompanjemang till helgonets harpoton.

"Hvaraf slutar herr kammarrådet det?"

"Af den olika färgen mellan denna lilla ljusa lock och den hår-matta, som fru Sorenius bär i sin ring och som jag vill erinra mig ha hört är ett minne af den saknade lille."

"Ja", svarade Lilia med fullkomligt jemn röst — det var blott färgspelet på hennes kind som förrådde någon rörelse — "denna lock tog jag af hans hufvud, då han endast var några veckor gammal, och det är mig så ljuft att se de små silkes-bucklorna i sitt naturliga skick, att jag icke har hjerta att intrycka dem i någon form. Jag hade detta så kära minne framme just då herr kammarrådet kom, och märkte ej att det halkade ner."

"Arma, ömma modershjerta!" sade kammarrådet. "Men lyckligtvis finnes ett dyrbart föremål nära."

"Ja, Gud har tillåtit mig att genom denna engels bibehållande hoppas på hans hägn. Utom henne hade jag mången gång känt mig alldeles öfvergifven."

"Hvad — har en sådan tanke någonsin funnit inrymme hos den, som visat sig så värdigt, så exempla riskt bära sitt öde? Har den kunnat misströsta, som dagligen burit tröst åt armodets och nödens barn?"

"Ack, herr kammarråd, sinnesstyrkan och den kraft, som kommer från rena uppsåt, är ej alltid mäktig att kufva den menskliga svagheten. Jag har lidit djupt, ja grymt: menniskorna hafva trampat mig med sina hårda fötter; man har gisslat mitt arma hjerta med tusen styng . . . ack, jag borde ej klaga, det är fegt — dock känner jag i dag behof deraf."

"Och det är mig — mig ni täcks visa detta oskattbara förtroende . . . som . . o . . min fru — o, o, hvilken gunst!"

Hvarje *o* var, förutom sjelfva utrops-ljudet, hvilket betydligt förlängdes, ännu ytterligare förlängdt med en vacker upplaga af suckar.

Ingen kunde sucka *så* som den blifvande martyren. Hans half-suckar voro isynnerhet af en förförisk effekt, ty de inneburo ett lidande, som dolde sig.

"Huru", återtog Lilia, och hennes blick visade en beundransvärd förvåning — en mycket högre förvåning än den, som dessa samma ögon på förmiddagen uttryckt för medicinalrådet, då han fruktade sig ej kunna likna sin patient i dygder — "huru . . är det då någon som jag med mera förtroende kan vända mig till? Eller kanske jag bedragit mig?"

"Bedragit — nej, nej, visst icke . . jag . . . ack, denna lycka . . ."

"Men . . jag förstår icke. En arm enka som jag talar öppet med en man, hvilken visat sig så mån om hennes välfärd, en man, som, ehuru affärsman, aldrig klandrat hennes begär att dela med sig af sitt lilla åt andra, utan tvärtom beredvilligt hjelpt henne. Nå, hvad är naturligare än att hon fattar förtroende till honom, som visat henne ett sådant!"

Kammarrådet böjde sig ödmjukt och lade handen på bröstet.

Denna pantomim var vida vältaligare än medicinalrådets manöver med gulddosan, ja vida vältaligare än sjelfva hans nobla favorit-uttryck "lilla pulsen", hvilket utgjorde Lilias hemliga afsky.

"Jag har i dag, min fru, kommit för att visa er mitt nit."

"Liksom ni ej ständigt visade mig det!"

"Men det står ej alltid i min förmåga att göra det med samma framgång."

"Nåväl, jag är blott öra!"

"Här är fråga om ett bolag till anläggande af . . ."

Vi afstå från att få veta ändamålet med bolagets anläggning, för hvilket likväl kammarrådet med stor färdighet och i dess ringaste detaljer redogjorde. Det är nog att veta det framställningen afslöts med dessa ord, som tydligen utgjorde total-summan af det hela:

"Min fru, jag anser att denna spekulation kommer att ge aderton procent. Befaller ni att jag intresserar för er räkning?"

"Herr kammarrådet är, såsom jag nyss sade, affärsman och kan således bättre än jag bedömma saken och råda mig."

"Och likväl önskar jag alltid att de personer, hvilka gifva mig sina förtroenden, sjelfva bestämma sig. Jag vågar dock inför hvem som helst försvara mitt råd till affärens förmån, och kanske ligger en garanti äfven deruti att också jag i samma bolag nedlägger ett lika kapital med det, som jag har äran föreslå fru Sorenius att insätta."

"Kors så roligt — den omständigheten deciderar mig fullkomligt! Nå, vi bli då kompanjoner och få våra små affärer tillsammans."

Dessa tvänne ord *vi* och *våra* måtte haft en elektriserande effekt på kammarrådet, ty med en djerfhet, som icke ens fallit sjelfva medicinalrådet in, fattade han den hand, som Lilia vårdslöst låtit hänga uanföre soffan; och sedan en bestormning af suckar föregått, lät han suckarne tystna i en lång och vördnadsfull kyss.

Detta var den blyge tillkommande martyrens första hyllning, och den qvarlemnade på hans bolagsintressents hand en liten rosenröd fläck.

Lilia förvånades i den grad öfver kammarrådets mod, att hon sjelf blef skarlakansröd.

Men då kammarrådet nu blef karmosinröd och började darra, som ett asplöf, var ingenting att göra, och den stränga minen förvandlades i det mest himmelska småleende.

Detta leende gaf dödsstöten åt älskarens fattning.

Han började stappla på meningarne, stamma, taga ifrån och lägga tillbaka och slutligen under en blyg, bäfvande förvirring utsäga det afgörande ordet:

"Min fru, fördöm mig, men förakta mig ej . . . jag . . jag . . galna menniska har vågat höja mina blickar . . skall jag våga uttala det — nej, jag saknar . . styrka, och likväl befaller mig en inre makt

att tillägga . . . jag har vågat höja mina blickar ända till *er.*"

"Men, min gud, bästa herr kammarråd, icke är det något ondt i det!" sade Lilia med den mest naiva uppriktighet.

"Huru — icke ond . . . Ni . . ni . . visar mig icke på dörren? Jag får någon gång återse er . . . Ni skrattar icke ens åt en så omätlig dårskap?"

"Då vore jag i sanning ovärdig att ha väckt den!"

"Men, min fru, men besinna då . . . att era ord" — kammarrådet drog djupt efter andan — "innebära nästan en . . en liknelse till ynnest!"

"Blott en liknelse, herr kammarråd — ni är då icke alltför egenkär!"

"Akta er, min fru — ifall det är er afsigt att göra mig tokig, så får ni snart er vilja fram!"

"Hör mig, min vän!"

"Jag tror väl."

"Jag tillhör dessa enkla naturer, som ej förstå sig på att göra lifvets allvarliga frågor till mål för en ändamålslös och ofta lättsinnig skärmytsling. Jag är öppenhjertig, enkel och osminkad så väl i ord som i handling: jag har ingenting att dölja — och den, som ej det har, kan ej befara något af sin uppriktighet."

"Ack, min fru, min fru!"

"Vänta ett ögonblick! Efter jag är uppriktig, så säger jag er att jag känner mig hedrad af de känslor ni uttrycker, men att jag — varnad af den hastighet, hvarmed jag i följd af min fars vilja gjorde mitt förra val — ej kan eller vågar förhasta mig i afgörandet af ett nytt."

"Himmelske gud, ni kunde dock, *ni*, som är så ung, så skön, så engla-lik, värdigas sänka er ner till

möjligheten af en tanke på den man, som eger intet företräde, utom det att han skulle anse som sin oskattbaraste lycka, om han finge uppfylla era befallningar innan de blifvit uttalade!"

"Åh, kära herr kammarråd, jag är icke bortskämd!" svarade den lilla frun med ett uttryck af undergifvenhet. "Men jag räknar för få år att lefva utan beskyddare, det inser jag — och jag vill ej mera hafva en alltför ung man."

"Och hvilken ung qvinna tänker så mer än ni!"

"Helt säkert hvar och en, som gjort samma erarenhet. De unga männen, hvilka ännu icke gjort sig en hedrande bana i verlden, gifta sig antingen af egennytta eller passion, och ingendera delen är önskvärdt. Den enes trivialitét och den andres yra äro lika mycket motbjudande för mig, som bäst trifs vid en mild, lugn ömhet utan öfverdrift."

"Era tänkesätt, min fru, höja i den grad min vördnad och — om jag vågar tillägga det — min beundran och ödmjuka kärlek, att jag, för att vinna den omätliga sällhet ni på afstånd låter mig skåda, gerna ville genomgå något förfärligt lidande."

"Herr kammarråd, jag lofvar ingenting, men jag skall tänka på saken några månader, och sedan . . ."

"Några månader mellan hopp och fruktan — o, min dyra, min vördade fru, då behöfver jag ej önska mig ett högre lidande!"

"Men, min herre, om ni ångrar er?" det var en ljuf len röst som smekte kammarrådets öra.

"Ångra — jag ångra . . . Huru, min fru, kan ni i er makt ega denna ton . . englarnas musik lärer ej vara skönare . . . Jag lemnar er, jag måste lemna er, ty jag vill icke förolämpa er genom någon dårskap."

"Ja, gå nu, bästa herr kammarråd!"

"Jag lyder — men jag är ju icke förvist under dessa månader?"

"Kan ni fråga mig något dylikt — ni har ju erhållit tillåtelse att i all ärbarhet offra mig er låga."

"Det vill säga . . o . . att jag icke behöfver alltför strängt beherrska hvarje blick och uttryck?"

"Om det blir er för svårt, min vän, så får jag väl någon gång, men högst sällan, emottaga er klagan ... Och nu, lef väl!"

Efter en ny framsuckad kyss på Lilias hand gick kammarrådet baklänges och strålande ut genom dörren.

Då hans steg försvunnit i yttre rummet, slog den unga frun med en uttrycksfull åtbörd ihop sina små händer.

"Den narren, den narren är så komplett, att man svårligen han finna någon mera kompletterad! Och ändå har han denna på en gång allvarsamma och godlynta air, som utgör den förnämsta skylt en hustru kan önska hos sin man, ty den antyder husligt lugn, en behaglig inre frid."

"Ja", tillade hon efter en stunds grubblande, "det blir förträffligt — han uppväger i sanning medicinalrådet."

Hon upptog åter den lilla hårlocken, som ännu en gång fuktades af hennes tårar.

Sedan lade hon både den och porträttet — på hvilket hon likväl ej kastade en enda blick — ned i en af lönlådorna i sin chiffonnier.

Men skulle man bedömma hennes känsla efter den rörelse, hvarmed hon omvred, öppnade och på nytt omvred nyckeln, innan hon beslöt sig att urtaga den,

så hade hon säkerligen visat en stor ansträngning, när hon bortlade porträttet utan att ännu en gång betrakta det.

Straxt härefter ringde den unga frun för att kläda sig.

Fröknarne på nedra botten hade sin soaré-dag i afton.

"Nå, Beata", sade matmodern, då den gamla jungfrun inträdde, "jag hoppas att du ej hört något sqvaller i dag?"

"Sådant lyss jag aldrig till — men när jag gick förbi nipper-mamsellernas bodkammare, föll det händelsevis så, att jag icke kunde stänga öronen."

"Kära Beata, jag har ju alltid varnat dig!"

"Söta fru lilla, det larmenterades öfver all ända och skrattades obäkligt åt två unga offcerare, som halfva förmiddagen spankulerat upp och ned framför salongs-fönsterna till den här våningen. Men gud bevars, inte behöfde jag skratta åt det: det är ju gammalt nytt — hela qvälln i går, då frun var hemma, såg jag dem också, fast en och en, lovera här."

"Och hvad säger man om detta ofog, som verkligen är högst straffvärdt?"

"Man säger att de bränna sina kol förgäfves och att det icke fins en så dygdig fru mer under solen. Och så säga de att det gör tokarna godt att se det icke alla likna vissa andra fruar."

Den heliga Lilia smålog åt sin trogna tjenarinna.

"Jag hoppas", sade hon, "att detta spring snart skall taga slut, då jag aldrig visar mig i fönstret."

"Slut — jo pytt ock: fröknarna säga att liksom frun är den renaste i hjertat, så är hon ock den skönaste i utseendet; och de mena tro på, att det nog förargar henne tvärs öfver torget att icke hela skaran hänger henne i släpet."

Alla dessa ord voro för den heliga Lilia liksom ett ljuft doft, hvarjemte de tillförsäkrade henne att den dag hon öppnade sitt hus, skulle stadens förargelse-klippa lida ett lika stort nederlag som stadens helgon göra ett stort notdrag.

29.

EN DUBBEL ÖFVERRASKNING.

Det var åtta dagar efter fru Adele von Sterns fest.

Den unga enkan stod åter bal-klädd framför en af trymåerna i sin salong.

Hon granskade med omsorg den paryr, hvilken var bestämd att förblända alla de kavaljerer, som skulle bivista första dans-soarén.

Då vi säga alla, får detta tagas efter meningen; ty det förtröt fru Adele att det fans kavaljerer, hvilka bortspillde den tid, då de kunde göra henne sin kur, under den skenheligaste qvinnas fönster.

Hon, som hvarken gaf eller besökte baler, hade dock dragit till sig en större del af fru Adeles hofstat än denna billigtvis kunde fördraga. Och hon var ganska öfvertygad att de der omsorgsfullt igendragna jalusierna någon gång skilde sig i sär, för att lemna rum för en blick.

Det är icke värdt att vi söka disputera med fru Adele i denna sak. Hon är så stark i tron, att det nästan är troligt att hon i sitt vetande underhjelptes

af någon liten tomte, hvilken sprang med rapporter mellan de båda qvinnliga solarne.

Huru som helst, hade vår enka beslämt att i afton återtaga alla sina fördelar.

Hon var ock i sanning bländande!

Öfver en underklädning af hvitt taft bar hon en annan af broderad tyll, sammansatt af den ena luftiga volangen ofvan den andra, hvar och en på sidan uppfästad med en skär rosenknopp, liknande de täcka knoppar, som utgjorde diademet kring den rika, smakfullt upplagda hårflätan.

Hennes smärta lif, som aldrig bort känna något fängsel, och ej heller behöft det för att visa den sköna rundningen af hennes växt, böjde sig smidigt under de lätta rörelser, hvarmed hon åt alla håll rörde sig.

Och visst var hon nöjd, ty hon smålog åt sin bild, så tjusande i blomsterskruden, under det hon då och då luktade på en stor bukett, som en af hennes beundrare, utan att namnge sig, skickat henne . . . De små fötterna, instuckna i hvita siden-skor, tycktes redan röra sig till dans.

Ögonen strålade, pannan strålade, hela den intagande qvinnan strålade af friskhet, ungdom och lysande behag.

Och likväl hade denna samma bal-drottning under föregående natt haft erinringar som kommit henne att bäfva af ångest.

Men på det tänkte hon icke nu: nu tänkte hon blott på att roa sig.

I detta ögonblick inträdde mamsell Caroline.

"Är vagnen framme?"

"Jag tror den kom just nu . . . Ack, herre gud, hvad hennes nåd är lefvande vacker!" och mamsell Caroline slog händerna tillsammans, liksom hon ej der inne i toaletten rätt kunnat betrakta sitt verk.

"Tycker du det? Åh ja, det går väl an. Min hy är temligen klar i afton . . och krusningen på mina lockar syperb — eller hur, du?"

"Och hennes nåds hals är hvitare än de hvita kaméerna, och ställningen likså förnäm som sjelfva drottningens! Jag säger att alla karlar i qväll bli galna i hennes nåd."

"Så mycket bättre, kära Carolina: jag skall då skratta åt dem allesammans. Jag har behof att skratta. . . . Men hvem går derute — har du satt dörrn öppen? Gå och se åt! Det är någon främmande."

Mamsell Carolina sprang åt dörren, men hann knappt att öppna den innan en herre inträdde, som vid åsynen af den bal-smyckade sköna qvinnan, hvilken han troligtvis väntat sig finna på annat sätt, tog tre steg tillbaka.

"Ah, doktor Warvner . . . O, tusen tusenfallt välkommen!"

Ilande öfver golfvet med en hast att siden och tyll frasade och de vidlyftiga volangerna sväfvade omkring henne likt lätta skyar, stod Adele ögonblickligt vid doktorns sida.

Och nu räckte hon honom sin hand, från hvilken hon nästan afslet handsken.

Arnold strök sig öfver ögonen.

Han var på en gång både förbländad och förblindad.

Denna qvinna — hade hon så smyckat sig för . . . kanske en för tidig graf!

Ett outsägligt vemodigt leende, fullt af sorg, var hans helsning. Ord saknade han i första ögonblicket kanske ock derföre att den strålande bal-drottningen oändligt öfverglänste hans patient i fjäll-stugan.

"Min gud, doktor, ni tager en min af bekymmer, som gör mig förtviflad! Är ni redan missnöjd med mig, innan jag fått ett enda helsnings-ord?"

"Ja, om det tjenade till något" — svarade Arnold, i det han lätt tryckte den hand, som hans värdinna så förtroligt räckt honom — "skulle jag till och med säga att jag är högeligen missnöjd att finna er i denna drägt."

"Nej, men är jag då så misslyckad?" sade den unga enkan med en skälmaktig rörelse på hufvudet.

Hon aktade sig väl att förstå honom.

"Ni är blott alltför lyckad! Men kunde jag föreställa mig att finna min patient *så* som jag finner er?"

"När kom ni till staden, herr doktor?"

"För en timma sedan. Jag gaf mig endast tid att afkasta resdrägten . . . och nu, som sagdt, ser jag att ingen anledning till brådska tycks vara för handen."

"Men så besinna då, min bäste doktor, att allt detta är er egen skuld!"

Och under det hon talade, förde hon Arnold med sig till den låga divanen, der de tillsammans togo plats.

"Huru — m i n skuld?"

"Ja visst: ni ville öfverraska mig, och ni kom en hel vecka förrän ni lofvat."

"Jag hoppades göra er ett nöje."

"Nå, hvem säger er att ni icke gjort mig ett nöje! Men denna öfverraskning beredde äfven er sjelf en."

"Att jag blef öfverraskad har jag redan tillstått; men att den lilla syrpris, jag ville bereda *er*, haft något dermed att skaffa, fattar jag ej?"

"Då skall jag hjelpa er att fatta."

"Gör det, min fru — jag behöfver er vägledning."

"Omkring sju dagar härefter — det var *då* som ni enligt ert bref borde komma — hade jag ärnat anlägga sjukdrägt . . . Ni tror icke hur väl jag hade tänkt ut allting. Jag eger ett litet förtjusande kabinett, der jag ärnat etablera mig, och ni skulle funnit fru Adele von Stern som den förnuftigaste, undergifnaste och tröstrikaste af alla patienter. Hvems skuld är det nu, att ni icke funnit allt det der?"

"Men så säg mig då i himlens namn om jag drömmer!"

"Och hvarför skulle ni göra det?"

"Har ni väl skickat efter mig för ert nöje, endast att gyckla med mig? Har ett underverk botat er utan operation, eller har jag inbillat er att ni eger ett ondt, som ni aldrig egt?"

"Men, min gud, hvarför frågar ni allt detta?"

"Derföre att, om ert onda är en verklighet, jag icke kan tro på den verklighet, som jag har framför mina ögon."

"Min bäste, käre doktor Warvner, den är likväl så fullkomligt säker, att jag nu, mera öppenhjertig än i mitt bref, bekänner för er att medicinalrådet sagt mig att jag kan roa mig och lefva hur jag behagar."

"Roa er och lefva hur ni behagar?"

"Ja, är det icke tydligt nog det?"

"Tvärtom famlar jag i ett fullkomligt kaos."

"Gifva då läkare dylika tillåtelser utom i vissa fall?"

Arnold blef så blek som de hvita kaméerna i smycket på Adeles hals.

"Min fru, ni uttrycker er på ett sätt, som är förfärligt! Medicinalrådet kan ej ha gifvit er denna tillåtelse?"

"Jo, det har han visst, ithy att det tjenar till intet att spara."

"Tillåter ni mig anhålla om en gunst?"

"Allt hvad ni behagar, utom *en* sak."

"Kläd af er denna drägt, som, hur skön ni än är i den, kommer mig att rysa — tag i stället på er den drägt, hvilken ni bestämt för mina ögon, och låt mig sedan uppvakta er som läkare!"

"Men ni mins ju, doktor, att jag ville medgifva er allt utom *en* sak."

"Och det vore?"

"Undantaget af denna afton."

"Ni vill icke skänka mig den?"

"I sanning, jag kan det icke! Man gifver denna bal för min skull — jag har redan bifallit tio uppbjudningar eller rättare elfva, ty jag är ganska viss att ni af artighet kläder er ännu en gång och kommer efter?"

"Nej, så långt derifrån, min fru", sade Arnold med sin allvarsamma värdighet, "att jag fast mer genast sätter mig i vagnen och reser tillbaka."

"Åh, så hård kan ni aldrig vara!"

"Tro mig: jag skulle förlora aktningen för mig sjelf och det kall jag bekläder, om jag icke gjorde det jag sagt."

"Doktor, doktor!"

"Jag reser genom natt och dag, jag eftersätter måhända angelägna pligter för att gagna den, som kallat mig; men när jag finner min patient föredragande glansen af en bal, det flyktiga ruset af dansens nöje framför den öfverläggning, som borde bli en följd af det besök hon begärt, då — när jag slutligen finner att denna patient besegrar sjelfva plågan för att lysa i en societet — då vänder jag om, men

jag gör det med grämelse, ty jag högaktade min patient."

"Hvad ni är grym, doktor! Jag försäkrar att den ledsnad, ni nu väcker hos mig, gör mig mera ondt än alla mina egna dårskaper tillsammans."

"Jag skall då icke hafva på mitt samvete att ha gjort er sämre. Jag aflägsnar mig."

"Men ni kommer igen i morgon — icke sant?"

"Hvarken i morgon eller någonsin."

"Nej, detta är odrägligt — skola vi åter skiljas så som då vi om aftonen träffades hos madam Sunnan?"

"Huru skildes vi då?"

"Mins ni ej det?"

"Jo, nu kommer jag ihåg: ni sade att ni befriade mig från besväret att gifva er föreskrifter."

"Men andra morgonen skickade jag efter er igen. Det mins ni också?"

"Ja, äfven det mins jag. Men liknelsen kommer i alla fall att halta."

"Huru så?"

"Jo, på det sättet att om ni i afton gör som sist . . ."

"Nåväl?"

". . så kan ni icke i morgon göra hvad ni gjorde morgonen på sunnan-fjäll."

"Hvarför icke det?"

"Emedan ni säkert är öfvertygad att det icke kan falla mig in att gyckla med en sak som denna, och att då jag sagt att jag reser ännu denna afton, så reser jag."

"Men ni är då förfärligt egensinnig, doktor!"

"Än ni, min fru?"

"Bevars, jag är ju qvinna!"

"Det är dock, såsom jag tror, intet skäl att vara på en gång egensinnig och oförnuftig."

"Säg mig likväl, doktor, huru en kavaljer kan tillåta sig att tala så?"

"Ni tyckes ha förgätit, min fru, att jag är här icke i egenskap af kavaljer, utan af läkare."

"Ja, det märks nog!"

"Och nu nödgas jag tillägga: gör ert val . . . ty, i sanning, detta är en föga passande rådplägning."

"Vill ni då icke under alla omständigheter först tala med medicinalrådet och höra hans tanke?"

"Nej, jag skulle helst vilja veta min egen. Sedan — om ni så behagar — blir det ni sjelf som får underrätta honom att ni efterskickat en läkare för den konsultation ni begär."

"Sådana tråkiga formaliteter . . . i alla fall kan jag väl ej genast . . . nej, nej!"

"Se så, uppreser ni nu ett nytt hinder! Jag trodde att ert pryderi vid det här laget gifvit vika för förnuftet."

"Det har icke gifvit vika. Men, min bäste doktor, blif nu icke för ond på mig . . . jag hör hästarne stampa af otålighet, och jag tror att det icke är stort bättre med mina kavaljerer. Sannerligen, sannerligen, jag måste resa!"

Arnold sade ingenting vidare. Han fattade sin hatt.

"Ni säger då ej om ni är ond?"

"Ond — nej visst icke!"

"Men ledsen är ni?"

"Icke det heller!"

"Hvad tänker ni då om mig?"

"Det passar sig icke att säga."

"Jag ger er lof dertill."

"Nåväl, efter ni vill det . . . jag tänker att ni är en stackars toka, som förtjenar medömkan, men att *de*, som gjort er till hvad ni är, hade förtjent att lida de plågor, hvilka skola tillfalla er och dem ni hellre fördrager än ni afbryter dessa nöjen, hvarvid ni blifvit van, och uppoffrar några rosenfärgade dagar af ert lysande lif."

Utan ett ord slet Adele de röda törnros-knopparne ur sina lockar och kastade dem långt utåt golfvet.

Arnold hade segrat.

Men denna seger var icke ljuf, ty Adele var bittert förolämpad af hans djerfhet.

Den vredgade ljungeld, som slungade sina gnistor från hennes ögon, den hvita, lätt rynkade pannan, den spotskt krökta munnen förlänade emellertid denna stolta Juno en ny skönhet.

Arnold kunde ej hindra sitt hjerta att klappa fortare, och ej heller kunde han hindra sig från att med en bönfallande blick säga åt henne:

"Nu är det min tur att fråga: är ni ond på mig?"

"Ja, doktor, ja, jag är ond på er", sade Adele flämtande och häftigt, "jag är ond på er, ty ni har varit alldeles känslolös! Ni har förgätit att jag är qvinna och att ni män alltid böra respektera qvinnan äfven i hennes svaghet!"

"Detta gäller för män såsom blott män betraktade; men ni inser helt säkert att denna regel icke går an att följa för den läkare, åt hvilken ni anförtrott er. Bör väl han af ren artighet och för att ej fela mot formen låta er hasta till ert förderf?"

"Huru som helst, doktor, ser ni nu att jag helt och hållet är ur lynne."

"Det ser jag ganska väl; och då mina sällskapsgåfvor — äfven om vi i afton skulle glömma bort an-

ledningen till min resa — tyvärr icke äro sådana att de kunna reparera ert lynne, så torde det kanske vara bäst att jag lemnar er i ro tills i morgon förmiddag?"

"Var då välkommen till klochan 11, herr doktor!"

Nästa ögonblick var Arnold försvunnen.

Adele började häftigt gå fram och åter i rummet.

"Jo, det var visst värdt att jag lät ställa till den der balen . . . Jag hade en syperb vinst deraf . . . Man lägger mitt uteblifvande tillsammans med den nyheten att jag efterskickat en främmande läkare, och i följd deraf skall hela staden i morgon redan anse mig som död . . . O, harm och dumheter — det var ej nog med det odrägliga medicinalrådet, som förargar mig med "lilla pulsen", utan nu kommer den här unge herrn och tar en herrskare-ton, som min egen man aldrig vågade begagna!"

Den retade unga qvinnan råkade stöta foten mot en af de afmejade blommorna.

"Ah, om jag skulle hjelpa upp min toalett — om jag ändå reste till balen?"

Hon skyndade sig fram till spegeln.

"Nej nej, den hederlige Warvner menade mig så väl i sin stränghet! Skulle jag då för denna lumpna bal förolämpa en man, som gjort sig en sådan möda för mig och hvars ögon strålade af en så varm eld — ack, jag fruktar att jag redan gjort ganska illa!"

Adeles goda hjerta och hennes intresse för den unge doktorn togo allt mer och mer öfverhand.

"Jag var förfärligt otacksam! Jag var ju icke bättre än ett egensinnigt barn. Det går dock icke an att åter skicka efter honom . . . Men i morgon vill

jag ursäkta mig, vill jag helt och hållet försona honom . . . Carolina . . Carolina!"

"Hvad i himlens namn ser jag?" utbrast den inträdande husmamsellen. "Klär hennes nåd af sig?"

"Än se'n — är det så nytt att jag har ett infall!"

"Åh, icke just det, men jag tänkte på hennes nåds utsökta toalett — den hade säkert kommit att väcka mycken afund."

"Tig, Carolina!"

"Herrarne skulle, som jag sade, blifvit alldeles tokiga i hennes nåd!"

"Tyst, din gås!"

30.

DE FÖRTRETLIGA GAMLA RISPORNA.

Man kan dömma om säkerheten af fröknarnes polis, då vi berätta att Lilia vid inträdet i deras förmak — fröknarnes spel-soaré inträffade samma dag som den för fru Adeles räkning arrangerade första dans-soarén — möttes af den underrättelsen att fru von Sterns läkare just nu på timman anländt.

Till denna hufvudpunkt kom straxt derpå följande detaljer från "frun på hotellet":

Läkaren var ung och vacker, ja *så* vacker, att man kunde inbilla sig både ett och annat om en ung fru, som efterskickade honom från lång-väg. Vidare hade han visat stor ifver att genast få reda på sin patients bostad och begifvit sig dit så fort han var klädd. Hans namn var Warvner, Arnold Warvner: han hade ändå tappat ett visitkort, när han gick ut.

Lyckligtvis pratades så ifrigt om fru von Stern och hennes doktor, den man förmodade skulle söka upp sin patient på balen, att man ej märkte den lilje-blekhet, som dragit sig öfver den heliga Lilias kind.

Ack, ack, ack, hvad hon denna afton pinades, hvad hon marterades — hon kunde knappt återhålla sin qvidan.

Hvad — om dessa "rispor", dem hon haft en så oerhörd möda att laga, nu, när de verkligen voro lagade och skylda i de djupa vecken af hennes "nya reputation", åter skulle gå upp!

Kunde tanken mäta ett förskräckligare bråddjup än det, i hvilket hon då från sin närvarande höjd skulle falla!

Nej, åh nej, en sådan möda, en sådan försakelse, en sådan omtanke kunde omöjligen ha varit förgäfves!

Men hvarföre kom han — h a n, som mest af alla menniskor kunde göra henne olycklig — hvarföre kom han just till denna stad?

Hvarföre — hon visste det ju; ja, hon visste det *så* väl att hon, figurligen taladt, skulle haft god lust att strypa fru Adele.

Om doktorn nu äfven hos sin fordna patient aflade ett besök — han behöfde ej göra något mer för att tusenfallt hämnas det gyckel, som denna patient en gång dref med honom, och allt öfrigt ondt hon gjort honom!

Om han dertill fällde minsta ord, eller om han med ett blott tvetydigt eller misstroget småleende afhörde de underrättelser, som han kunde erhålla angående f. d. fru Thurnés helgonlika vandel, om med ett ord han uppträdde som en gammal bekant!

Hvart ville hon då fly hän, hvar gömma sig? Hennes hvita dygde-skrud var ej vid nog att skyla henne, om man i staden finge veta att det just var d e n doktorn som figurerat i en viss längesedan begrafven historia.

Hade man icke redan sagt att han var *så* vacker att man kunde inbilla sig hvarjehanda om en ung fru, som skickade efter honom från lång-väg!

Nå, om man nu skulle tänka hvarjehanda om den, som öppet företog sig en handling, hvilken alla fick se och bedömma, huru utfölle väl tankarne då om den, som i hemlighet och förklädd besökt honom på sena aftonen?

Det var ett verkligt underverk att den lilla damen icke qväfdes under sin ångest och sitt bryderi, allra helst då man besinnar att hon just för närvarande var betänkt på att skaffa sig ett annat namn och ett anständigt förkläde i en aktad man.

Det finge ändå bli dervid, om det onda inskränkte sig dertill att blott medicinalrådet erfore att det var samme doktor hon fordom anlitat. Medicinalrådet hade hon på sina fem fingrar. Och utom det att han i vissa fall vore liberalare än det beskedliga kammarrådet, hade han i närvarande stund sjelf intresse vid att tiga.

Således om ingen mer än medicinalrådet blefve invigd i hemligheten — han måste dock alltid bli det, ty naturligtvis ville han veta hvarifrån hans medbroder kom — då vore det, såsom Arnold en gång sade, lätt att arrangera . . notabene, om han (Arnold) ej gjorde henne något besök.

Men nu framstod liksom ett spöke för henne den tanken, att han kanske redan denna afton, denna stund, om han ej funne fru von Stern hemma, kunde söka upp sin f. d. väninna.

En kallsvett började fukta hennes panna. Minsta rörelse vid dörren tyckte hon komma från honom. Hvarje röst, som talade, var hans.

Hon var nära att af förskräckelse falla från stolen . . . . .

"Nå, men se då på vår lilla söta granne, hur blek hon ser ut!" utropade en af fröknarna. "På min heder, jag tror att det är riktigt illa?"

I ett nu hade alla damerna omringat den unga frun, som med half-slocknad röst sade:

"Ja, jag känner nu att jag icke bort försöka njuta af ert angenäma sällskap i afton, mina kära och aktada vänner! Men att, hur illa jag än mådde, säga nej åt mina goda grannar fröknarne V., det förmådde jag ej."

"Hvad hon är söt, hvad hon är älskvärd! Hellre än att gifva ett afslag, gick hon, stackars liten, fast hon knappt kan hålla sig uppe."

"Herre gud, hon blir ju alldeles likblek!" ropade en annan stämma. "Här vore minsann en patient till för den der undergörarn, som väl är fasligt rar, efter man så der söker upp honom!"

Lilia for tillsammans af fasa.

Blott denna anspegling stack henne värre än ett ormstyng.

Emellertid voro fruntimren milda emot sin lilla gudomlighet, som de förde upp i hennes våning.

Här hade hon ej förr blifvit ensam än hon, samlande all sin eftertanke, allt sitt förstånd till en hastig öfverläggning, beslöt att skicka doktorn en biljett.

Men att skicka en biljett till den främmande läkaren var snarare sagdt än gjordt.

Skulle hon på nytt nödgats anlita sitt gamla hemlighets-makeri? Huru kunde det bära sig, då hon bodde i en öppen lykta, just för det man skulle se att hon inga hemligheter hade!

Att åter helt öppet skicka en biljett till gästgifvaregården, det vore någonting otänkbart.

"Nåväl", sade hon, "att börja med skrifver jag — sedan får jag tänka på utväg att få det skrifna på bestämd ort."

Efter att ett par gånger hafva upprepat att hon ej vore hemma för någon menniska — en befallning som utfärdades för första gången sedan hon inflyttade i sin närvarande våning — satte hon sig till skrifbordet att fundera, allt under det hon drog pennan fram och åter öfver ett bredvid liggande pappers-ark.

Sjelfva biljetten var i alla fall icke så lätt uppsatt. Man stod ju i vissa ganska stora förbindelser till doktorn, hvilket orsakade att man ej ville stöta sig med honom.

Dernäst ville man för ingen del öka denna förbindelse-börda derigenom, att man visade honom att man var i behof af hans medverkan . . . och likväl, huru på annat sätt uttrycka det man önskade?

Sent omsider beqvämde sig fru Lilia att skrifva följande, hvilket — för den händelse att brefvet genom någon af dessa osaliga omständigheter, som ofta gått i bredd med hennes handlingar, fölle i obehöriga händer — ej borde kompromettera henne.

"Min bäste doktor Warvner!

Då jag nu omsider kommit i åtnjutande af den frid och det stilla förnöjsamma lif, som alltid varit målet för mina önskningar, då alla dessa stormar och obehag, som länge förföljt mig, ändtligen tröttnat, skulle åsynen af en person, hvilken så oskyldigtvis blifvit inblandad i en sorglig episod af min lefnad, helt och hållet störa detta dyrt förvärfvade lugn.

Det är derföre jag till herr doktorn, som fordom visat mig en broderlig vänskap, med min kända uppriktighet säger:

Besök mig ej, ty de minnen, som herr doktorns åsyn skulle återkalla, ha ej ännu tillräckligt bortbleknat att jag kunde hafva mod att se dem liksom förkroppsligade framträda.

Med de innerligaste önskningar för herr doktorns välfärd och lycka i detta lif, så fullt af bittra pröfningar, har jag äran teckna mig

herr doktorns
ödmjuka tjenarinna
Lilia Sorenius."

"Se så der ja!" sade hon, och ett listigt småleende öfverflög hennes läppar. "Du torde icke känna igen denna stil, min gode doktor Arnold — den är ej alldeles densamma som fans i de små biljetter, som angingo vårt naiva vad. Men du får tänka derom allt hvad du behagar, blott du lemnar mig i fred för den aktningsvärda anblicken af din person."

Biljetten var nu både viken och förseglad.

Det återstod blott att få den af.

Fru Lilia ringde; och då jungfru Beata inträdde, sade den milda sjuklingen, som dessförinnan åter intagit soffan:

"Var snäll, goda Beata, och säg till Gunnel att hon kommer in med min dotter: jag vill taga godnatt af min ljufva engel!"

Straxt derpå kom Gunnel med den lilla Sylvia, som just icke alltid fick vara tillsammans med sin ljufva mamma.

"Gunnel, gif lillan den der kortleken der borta att roa sig med, och hör på hvad jag säger!"

"Ja, frun!"

"Du har ju alltid varit mig trogen och handlat ärligt mot mig?"

"Det var att fråga det! Jag har icke sviket hvar-

ken i slask eller solsken. Det må frun bäst veta sjelf, om hon mins något."

"Åh, jag har godt minne: jag älskar dig också såsom både en förträfflig tjenarinna och en förträfflig menniska. Och om du skulle göra mig den minsta skada, så vet jag att det endast sker af enfald."

"Enfald — hm, inte är jag väl så enfaldig heller!"

"Nej visst icke, då du har att göra med vanliga och ärliga menniskor, sådana som du sjelf; men det finnes så många listiga."

"Ja, så gör det."

"Och om *de* fråga . . ."

". . så vet jag nog hvad jag svarar!"

"Godt, Gunnel! Jag har nu att begära ett nytt prof af ditt förstånd och din tjenstaktighet. Det rör något, som jag ej vill betro Beata, ty det är blott på dig jag egentligen litar."

"Tackar ödmjukast!"

"Se här då en biljett — den är till doktor Warvner."

"Skall jag resa hem?"

"Nej, endast gå tvärs öfver torget till S—bergs hotel för resande."

Gunnel såg förvånad upp.

"Doktorn har kommit till staden och bor der."

"Jesses, gör han det?"

"Ja, och du kan väl begripa att jag icke vill ha honom hit. Det kunde komma fram något om det gamla . . förstår du?"

"Ja så men. Det vore icke roligt det!"

"Nej, det må gud veta! Det är derföre du, såsom sagt är, beger dig till . . . låt mig se . . ."

". . till hotellet?"

"Nej, icke så långt! Om du visade dig der, kunde man gissa . . ."

"Hm, det vore fasligt fint väderkorn!"

"Derföre, Gunnel, skall du, då du kommer ned på torget, be en af de der pojkarna, som alltid slå dank der, att han bär biljetten till stället. Och gif honom detta åtta-skillings-stycke — icke mer: eljest kunde han misstänka oråd. Du låtsar ha brådtom . . . Begriper du allt?"

"Ja, från början till slut. Frun kan vara så säker som om lappen redan vore framme!"

"Lemna då Sylvia här inne och säg till att någon annan passar på och tager emot henne, ifall jag ringer. Du har fått lof att gå ett ärende för dig sjelf, lika godt hvart."

"Till skomakarn då — de veta att jag väntar på mina nya känger."

"Bra, bra . . . skynda dig nu!"

Följande morgonen, efter en natt genomvakad i stark oro, erhöll Lilia en biljett, som hon ej väntat, ty hon hade ej begärt svar.

Och så försigtigt hennes egen biljett var skrifven, så oförsigtigt stiliserad var den som hon erhöll.

Lyckligtvis kunde den aldrig ha varit i orätta händer; och så snart den var genomläst, blef den uppbränd.

Innehållet var följande:

"Min fru!

Sof trygg, såvida ert samvete tillåter er det!

Äfven er bön förutan, förutan det att ni visat mig det intressanta stilprofvet på er nya förmåga — denna kopia af ert närvarande lif — skulle jag ej hafva stört er "frid", ty också för mig är minnet af den tid, då ni värdigades kasta er blick på min ringa person, nog förhatligt att lemna rum åt önskan att se detta minne uppträda ur sin graf.

Arnold Warvner."

31.

LÄKARENS DOM.

En timma sedan den unge doktorn afsändt svaret på Lilias budskap, begaf han sig till det hus, der fru von Stern residerade.

Det var med ett aldrig förut erfaret intryck som han beträdde tröskeln till detta hus.

Hela natten hade den herrliga Juno-gestalten i sin luftiga klädsel stått för hans ögon, hela natten hade han i minnet repeterat deras samtal, ja allt, ända intill hennes blickar, mimik och åtbörder, hade han qvar-tryckt i sin fantasi, h a n, som eljest icke i fantasi-väg var öfverflödigt begåfvad.

Då han rätt noga granskade sitt förhållande, kunde han för sig sjelf ej neka att m a n n e n minst lika mycket som l ä k a r e n varit sårad af patientens egensinniga dans-lust, och att den ene minst lika mycket som den andre haft del i beslutet om den tilltänkta återresan, ehuru naturligtvis den stränge läkaren fick bära h e l a skulden.

Men var det väl "den stränge läkaren" som led af nederlaget i sjelfva triumfen?

Fru Adele blef hemma, men hon blef hemma endast för sig sjelf.

Hon åstundade intet sällskap till förkortande af den långa aftonen.

Var det också blott läkaren som intresserades af de särdeles iakttagelser, hvartill denna unga qvinna gaf anledning, på en gång full af en obegriplig glänsande likgiltighet och en förundransvärd och beundransvärd resignation?

Och var det slutligen läkaren som mellan ett slags vexlande feber och frossa afvaktade den stund, då allt måste bestämmas, då hans läppar skulle uttala det ytterst vigtiga och vågade ordet till lif eller död?

Skulle hans hand, om operationen beviljades, vara fullkomligt säker? Skulle hans ögon vara lika blinda och lika öppna som förra gången? Skulle han förmå gifva sin röst detta värdiga vänliga lagom, som inger patienten trygghet och förtroende?

Han satte flera frågtecken efter hvarje "skulle" och tillade för hvart och ett en förhoppning att så måtte ske.

Allt ifrån deras romantiska sammanträffande, då Adeles bisarra nyfikenhet i förening med hennes tvänne dygder "uppriktigheten och tystlåtenheten" satte doktorn så många myror i hufvudet, men tillika skänkte hans hjerta en behaglig njutning vid erfarenheten att hon, den utmärkt sköna och älskliga qvinnan, trott på hans redlighet, redan innan de träffats . . . allt ifrån detta möte, hvilket Adele förstått gifva formen af en liten dram, hvars färgläggning ytterligare höjdes af hennes förhållande som patient, hade hon sysselsatt doktorns tankar; och redan innan han erhöll hennes första bref, hade han tusen gånger önskat ett tillfälle att tacka henne för det hon så noggrant och ädelt hållit sitt ord.

Hon var den första qvinna som han, efter att hafva pröfvat, fattat förtroende till.

Af tonen i det bref vi framlagt har det varit lätt att förstå huru mycket doktorn plågats af brefvexlingens upphörande och hur förnöjd, men på samma gång rädd han kände sig vid det nya budskap, som kallade honom att uppfylla sitt gifna löfte.

Och nu var stunden inne.

Nu gick han uppför trappan till fru von Sterns hus, nu först kom han ihåg medicinalrådet och erfor en känsla af största obehag vid blotta tanken att denne skulle vara närvarande och att konsultationen skulle börja omedelbart efter det ögonblick, då han gjort sig förvissad om det ondas närvarande tillstånd.

Mamsell Carolina emottog doktorn och införde honom genom två eller tre rum.

Vid dörren till det sista neg hon och sade:

"Var god och stig in här!"

I detta ögonblick önskade Arnold att åtminstone en timma återstått honom. Men bevakad af mamsell Carolina, som ställde sig i ena fönstret, hade han intet annat råd än att raskt stiga på.

"Nå, är ni nu nöjd, ni elakaste af alla Eskulapii lärjungar?" sade den unga enkan, som, insvept i en fin bländhvit morgondrägt — ingalunda egnad att minska makten af hennes behag — satt tillbakalutad i en stor emma och med de små fötterna hängande utanför kanten af pallen, hvars svarta sammet tog sig väl ut mot den lilla perlstickade purpurtoffeln.

"Ja ja, min fru, nu är jag mycket nöjd!" och den ofrivilliga blixt, som utgick från Arnolds ögon, försäkrade detsamma.

"Sätt er då och låt oss prata lite först!"

"Alltför gerna — jag behöfver i alla fall värma mig."

Nu kom doktors-minen åter fram.

Straxt började Adele darra. Hon sökte dock hemta sig och yttrade med en intagande ton af ångerfull ledsnad:

"Jag förtjente just att ni i går behandlade mig som ett barn. Jag visade mig sannerligen så fullkomligt ovärdig den tjenst ni gjort mig, att jag knappt vågar hoppas att ni skall glömma min lättsinnighet?"

"Det var för er sjelf jag fruktade, min fru! För min del är jag van vid allehanda nycker hos mina patienter."

"När ni svarar mig så der, är ni ej god — er ton låter tvungen."

"Nej sannerligen!"

"Nå, men var då icke långsint! Vill ni att jag uppriktigt säger er sanningen?"

Doktorn smålog.

"Har ni kanske glömt att uppriktigheten hos mig är annat än en tom fras?"

"Det mins jag. Men jag eger ingen rättighet att . . ."

". . höra skälet till min ursäkt — åh, det eger ni visst."

"Förklara då!"

"Ja, i ett par ord. Jag är van vid en beständig hyllning. Jag är van att se alla karlar följa min vilja."

"Bevars, min fru!"

"Lugna er — jag undantager läkare."

Doktorn smålog åter.

"Vidare är jag van vid att behålla mina eröfringar . . ."

"Hm!"

". . dem jag för öfrigt ej sätter det ringaste värde på. Om någon begärde att jag skulle dela med mig, gåfve jag gerna med uppräckta händer; men. . ."

"Men?"

". . jag tål icke att man *tager* ifrån mig."

"Har då någon vågat göra det?"

"Ja, jag skulle tro att helgonet i lyktan kastat ut sina osynliga krokar. Och kan ni tänka, doktor, att mina tillbedjare reducerat sig till en tredjedel! Den resterande delen har stannat utanför fönstren till en viss dams salong."

"I sanning, min fru, ingen patient har gifvit mig ett dylikt förtroende!"

"Det betyder ingenting; ni vet ju, doktor, att det är för er skull jag samlar, helt och hållet för er skull!"

"Huru — det är för min skull ni samlar tillbedjare . . . åh, i det fallet . . ."

"Vänta då — lofvade jag icke att ni efter min död skulle erhålla ett testamente."

"Aha, nu börjar ett ljus uppgå."

"Ändtligen! Begriper ni således att, för att göra min, eller rättare er, autograf-samling så rik och varierande som möjligt, det är nödvändigt att jag icke försummar att fortsätta mina eröfringar."

"Men i händelse jag redan skulle vara nöjd med hvad som finnes?"

"En samling, doktor, blir aldrig nog fullständig. Nå, i går, ser ni, hade jag just föresatt mig att fira en lysande segerfest. Ty efter att ha skjutit skarpt på min affallna garnison, skulle jag nog ha sett den återvända för att ödmjukt svära min fana — och så kommer ni och förbjuder mig att strida och i följd deraf att segra! Det är i stället *ni* som går bort som segrare, sedan ni tvingat mig att nedlägga vapen."

"Ack, var viss", svarade Arnold med en ton, som uppjagade purpurn på Adeles kinder, "var viss att den segern ej gjorde mig stolt — den åtföljdes ju af er vrede och förvisning."

Efter dessa ord inträdde ett ögonblicks tystnad.

Men snart hördes doktorns röst med förändrad ton:

"Nu, min fru, lemnom åsido allt skämt! Hur länge ni med er glädtighet söker uppehålla tiden, måste stunden dock inträffa . . . Om ni behagar . . ."

"Store gud, hvilka lidanden — värre än sjelfva plågorna — vi arma qvinnor äro underkastade!"

"Min hand är lätt, och jag skall ej länge besvära er."

"Men i alla fall . . ."

"Nå, ingen dårskap, min fru . . . Ni vet ju att ni sjelf sagt att jag är född gubbe. Och i hvilket fall som helst är jag ju blott och bart er läkare."

Vid de sednare orden närmade sig doktorn på ett sätt, som gaf tillkänna att man ej borde förspilla sammankomsten med tal om allt annat än det ämne den rörde.

Ännu en gång måste Adele gifva med sig . .

. . . .

. . . .

"Ah, doktor, ni är helt blek! Är det då så som medicinalrådet säger, att . . att jag måste dö?"

Doktorn svarade ej.

Han undersökte ännu en gång det onda . . .

. . . .

"Men, herr doktor, jag fördrager icke längre denna tystnad — ni skall svara mig, och ni skall svara uppriktigt!"

"Ja, min fru, jag skall svara uppriktigt."

"I guds namn då?"

"Min öfvertygelse — jag bedyrar er det vid helgden af mitt kall — min öfvertygelse är nu som sist att, om ni underkastar er en operation, ni kan frälsas."

"Frälsas?"

"Jag måste begagna detta uttryck, och jag måste skärpa det genom att tillägga det denna tumeur icke, såsom ni skref, förblifvit i samma skick som vid vårt förra möte, utan att den tilltagit."

"Men medicinalrådet säger att det är mergsvamp, och han tillägger att en operation är omöjlig."

"Jag skall ha den äran att, då ni kallar medicinalrådet, gifva honom del af mina tankar; men då det är troligt att han lika litet skall ingå i mina åsigter som jag i hans, så beror det på er sjelf, min fru — eller rättare på den instinkt Gud nedlägger i er själ — att välja mellan oss båda."

"Doktor, doktor, detta är förskräckligt! Se här en stackars qvinna sliten emellan valet och qvalet af det grymmaste alternativ. Den ene säger att hon har mergsvamp och måste dö vid en operation, den andre säger att hon har en rörlig tumeur, som måste bortskäras, om hon vill lefva — det är ju så ni säger, doktor?

"Ja, min bästa fru von Stern — men kom ihåg och tro att jag aldrig skulle yrka någon operation, om jag ej vore fult säker om framgång."

"Det är godt och väl; men kom ni ihåg att medicinalrådet ej skulle lägga sig deremot, om icke han också vore säker, notabene derpå att krisen skulle af operationen påskyndas."

Arnold sänkte hufvudet, men hans ögon förde ett språk vältaligare än hans läppar. Detta språk trängde till den betryckta unga qvinnans hjerta.

"Jag tror er, doktor — det är något i ert väsende som säger mig att ni en smula håller af er patient."

"Det har icke varit nödigt att jag dolt mitt deltagande!" svarade Arnold med en rodnad så djup, att han till hälften måste vända sig bort.

"Och ni har förut bortskurit en dylik växt?"

"Tre!"

"Utan att ni misstagit er i er tanke?"

"Ja, utan att jag misstagit mig."

"Och patienten har kommit sig?"

"Alltid!"

Adele teg några ögonblick.

Derefter sade hon långsamt, med tonvigt på hvarje ord:

"Säg mig — i händelse jag någonsin kunde förmås att underkasta mig det förskräckligaste — huru länge jag kan dröja dermed?"

"Det beslutet bör ni taga nu med detsamma: det bör ej uppskjutas."

"Omöjligt, doktor — ännu är det ju ingenting. Ni sade sjelf att så länge denna växt icke tilltager . . ."

"Men nu har jag ju sagt att den tilltagit . . ."

". . så lite, så lite blott . . . Jag måste ha tid på mig . . . ett år — åtminstone ett år!"

"Min fru, jag besvär er, jag bönfaller: tala icke så! Ni vet ej hur det förhåller sig med detta slags onda."

"Hur förhåller det sig då?"

"På en hel kort tid, ja en mycket kort tid, några veckor, kan svulsten tilltaga i en grad, som . . . Med ett ord: innan ett år torde alla öfverläggningar vara öfverflödiga . . ."

"Och mina plågor?"

"O, tyst, tyst!" Arnolds ansigte vardt helt hvitt.

Adele betraktade honom med djupt och granskande intresse.

Hon tyckte sig på detta vackra förståndiga ansigte, nu så vanstäldt, läsa hela sitt kommande lidandes historia.

"Hvarifrån", suckade hon slutligen, skall jag väl taga mod att så låta handtera mig . . . och ni, en ung läkare! Jag är dock icke ett blott subjekt, utan en stackars lefvande qvinna, som i den grad lider af blyghet, tvekan och rädsla, att jag nära nog behöft vara gift med den läkare jag skulle tillåta att så söndersarga min kropp."

"Ah, min fru", yttrade Arnold, och ett besjäladt småleende öfverdrog och förvandlade hela hans ansigts-uttryck, "om det blott vore detta som erfordrades för att resolvera er, så . . . vet jag ett råd."

"Ni vet ett råd?"

Nu måste äfven Adele småle.

"Ja, men jag nödgas tillstå att det är ett som jag aldrig föreslagit någon annan patient och det jag heller aldrig mer ärnar föreslå någon."

"Vet ni hvad jag fruktar, doktor — jo, att ni vill öka er kommande autograf-samling med ert eget namn! Ni förstår väl att jag i min stora nöd talade i luften."

"Derpå kunde jag aldrig taga mig den friheten att ens tvifla; men detta hindrar ej att hvad ni sade var förträffligt."

"Är ni tokig?"

"Tvärtom är jag en allvarsam man, ur stånd till allt gyckel, och minst kunde en gnista deraf under denna så vigtiga stund komma i fråga. Men då *ni* så helt och hållet vårdslösar er sjelf och då jag så outsägligt önskar att bevara er åt detta lif, der ni utgör en så skön del af det sköna, fattade jag i flygten er tanke. Och om jag kunde hoppas att ni ej funne hela denna vändning alltför komisk, skulle jag

våga säga er att detta vore allra säkraste medlet att frånstjäla döden det offer han fikar efter."

"Och hvarföre?" frågade Adele i en ton, kanske mera vägande åt allvar än skämt.

"Hvarföre . . . Kunde ni väl neka den, som bönfölle i de heligaste rättigheters namn, att höra honom? Behöfde ni då vara blyg? Kunde ni icke räkna på att blifva skött med en outtröttlighet, som ännu ingen patient fått röna!"

"Men, doktor, är det då på fullt allvar ni gör mig detta förslag?"

"Ja, det vet Gud!"

"Kan ni väl af rent deltagande, eller af kärlek till er konst . . ."

Adele såg åt sidan.

"Jag tror, min fru, att ni redan förstått mig. Men jag ber er vara öfvertygad att icke ett ord angående de känslor, som ni ingifvit mig, skulle hafva kommit öfver mina läppar efter en så kort, ehuru på visst sätt både lång och rikhaltig bekantskap, derest icke vi vore försatta i ett läge, der ett raskt afgörande är det allra nödvändigaste . . Hvad jag nu haft mod att säga, bör också öfvertyga er att min hand skall vara säker."

"Tvärtom: nu tror jag att den kommer att darra."

"Nej, jag är starkare än så . . Men ni, ni skall icke gå in derpå?"

En vacker rosensky gled öfver Adeles ansigte.

"Ni vet", sade hon, "att det var min afsigt att icke gifta mig."

"Var?"

Arnolds röst fick en ännu märkbarare darrning.

"Det är så ännu, ty icke kan man så lätt byta om föresatser."

"Nej, det är sant, då det blott är fråga om sjelfva föresatsen; men ifall . . . ifall man fästade sig vid det, som kunde hafva framkallat ett ombyte i tanken . . . Dock, jag fruktar att jag får be er om förlåtelse, min fru, för det jag i min ifver att bereda er sällhet förbisett ett stort fel, nemligen min oförmåga att bereda den."

"Men herre gud, doktor, ni förstår väl att jag icke straxt kan säga ja till ett förslag så alldeles kommande från månen? Medgif att hela denna scen är något riktigt besatt! Ni kommer hit för att öfvertala mig till en operation, och ni slutar med att öfvertala mig till . . ."

".. ett giftermål — vid gud, det ena är så nära förbundet med det andra, att ni icke bör le deråt!"

"Också ler jag icke åt ert frieri! Honorine skulle troligen hafva kallat denna handling sublim, ty både hon och jag, som genom herr Thurnė och unga Sorenius känner er från perm till perm, veta alltför väl att ni ej är af dem, hvilka förhasta sig i sina handlingar. Men jag ler deråt att ni, som var mig så obenägen i början af vår bekantskap der borta i fjället . . ."

"Åh, deröfver hämnade ni er genast . . . Men låt mig nu vädja till er beprisade uppriktighet — ty ännu har ni ej svarat ett enda ord."

Men jag har i det stället tänkt på mitt svar."

"Och det blir fullt uppriktigt?"

"Ni, skall icke få att beklaga er . . Men ni måste lofva att icke afbryta mig!"

"Jag lofvar det!"

"Nåväl, min känsla är er icke alldeles obenägen, och jag tror till och med att ni icke utan att ha anat något ditåt skulle ha gjort mig detta förslag. Men alltsammans är så nytt, så underbart nytt . . . Jag

hade ärnat dansa till likkistan. Nu skulle jag, så att säga, utbyta den mot kullerstolen; men vid detta byte finge jag lemna bakom mig det lif, hvarvid jag blifvit van, ty en läkare, hvilken fordrar så mycken lydnad såsom blott och bart läkare . . ."

". . blir tusen gånger medgörligare, då han med titeln af läkare förenar den af make: han skulle då ständigt och ömt vaka öfver alla era förseelser mot er sjelf."

"Ni hade ju lofvat att icke afbryta mig!"

"Visserligen, men ni inser nog att sjelf-försvaret var påkalladt af nöden."

"Jag fortsätter då . . . För det närvarande blir ingen operation och ingen förlofning heller. Ni reser, och vi korrespondera. Känner jag mig sämre, kommer ni genast tillbaka . . ."

"Ja, för att se er dö och följa er till grafven."

"Nej, för att rädda mig och derefter, då jag blir frisk, kanhända ta min hand i belöning."

"Men antag att ni då mera icke kan räddas — om jag misslyckades?"

"Ja då", svarade Adele med en outsägligt ljuf och talande blick, "skulle ni förlåta mig, liksom jag förläte er."

"O min gud, hvad ni är grym!"

"Blott något egensinnig. Ni vet ju att jag har så många fel . . . Men hör nu det sista . . ."

Arnolds ögon svarade i stället för hans läppar.

"Om det onda vidvarar oförändradt, eller med ett blott ringa tilltagande, så skall jag nästa vår resa ner till Tjustorp, och då — om ni möter mig der — få vi återtaga så väl det ena som det andra ämnet."

"Och detta är ert oåterkalleliga beslut?"

"Ja!"

"Men ni skall icke säga mig detta ja så enstaka: ni skall lägga till någon orsak, och är det den att ni vill begagna denna tid för öfvervägande af den bön jag vågat göra, då — det svär jag er just vid de känslor, som, jag tillstår det, växa med hvarje ögonblick jag tillbringar i ert sällskap — då tager jag denna bön tillbaka utan en suck, utan ett knot, och bönfaller i stället, bönfaller vid era fötter att ni endast och allenast bifaller operationen."

Och Arnold, den unge läkaren, knäböjde verkligen vid sin patients fötter. Och hans stora svarta ögon, hvilka sinnesrörelsen gaf en genomträngande glans, hans häftighet, då han tog hennes hand, talade långt mer än de ord han begagnat.

Under några ögonblick betraktade Adele honom med ångest.

Hon trodde på hans kärlek, hon trodde på hans uppoffring, hon trodde på sitt eget klappande hjerta, och ändå, ändå vände hon bort hufvudet och sade med svag röst:

"Icke för er skull, utan för min egen står jag fast. Det är kanhända min sista vinter, och . . . förlåt, förlåt mig . . . jag vill lefva den."

"Så må då också Gud i sin barmhertighet förlåta er att ni blott anser nöjet för lif!" sade Arnold, i det han åter reste sig upp. "Må ni sjelf kunna förlåta er en dag, då ni på plågans läger fåfängt återkallar minnet af denna stund, under hvilken det ännu stod er fritt att inträda i ett nytt lif, ett lif, som kanhända skulle ha burit er en bättre och sällare lott än den ni nu går att söka . . Jag har fullbordat, och jag går."

"Ack, vänta — dock tro ej att jag besinnar mig. Nej, doktor, nej, men i era ögon står en dom, som

jag icke uthärdar . . . Jag fruktar att jag redan sätter alltför mycket värde på ert enskilta omdöme . . ."

I detta ögonblick hördes steg i yttre rummet.

"Medicinalrådet!" sade Adele, i det hon med en verldsdams lätthet återtog sin hållning af patient.

Vi skola förbigå det uppträde af skrufvade artigheter, som nu följde.

Medicinalrådet hade en viss ton af förnäm öfverlägsenhet, Arnold af bestämd öfvertygelse, och ingendera vek en hårsmån från sina olika meningar om sjukdomen.

"Emellertid", sade Adele, som fann sig vara Arnold, den hon i sitt hjerta så starkt gynnade, någon ersättning skyldig, "emellertid, herr medicinalråd, har jag så godt som beslutat mig att undergå operation nästa vår eller sommar."

"Ni eger er frihet att följa dens råd, som ni mest tror, min fru! Men jag står i intet ansvar."

"Icke heller jag efter denna tid!" svarade Arnold. "Det är blott för den närvarande jag vågat ansvara."

Dagen derpå lemnade doktor Warvner staden. Adele hade dock haft den klokheten ställa så till, att deras afsked icke skedde mellan fyra ögon — hon litade i sådant fall ej på sin beslutsamhet — men doktorn fick i skade-ersättning en blick och en handtryckning, som troligen till någon del tröstade honom.

32.

ETT ÅTERSEENDE.

Vi befinna oss nu i en för oss främmande omgifning.

Vi se i djupet af en stor dal — under sommaren säkerligen en leende och poetisk dal — ett gulrappadt hus med enkla, men hedervärda flyglar. Vi se en stor gård, der vinden spelar i sekels-gamla ekar och bokar. Och slutligen se vi vandrande öfver gården en matrona, hvars beställsamma och angenäma utseende är det mest fryntliga man kan tänka sig.

Och om någon skulle betvifla att det är madam Malmelin, poetissan med de höge anorna, dottern af drottningen på fattighuset och makan till den berömde postlins-zinkaren, så blir man dock straxt öfvertygad, då man hör henne under gåendet recitera följande strof ur flydda minnen, nemligen ur grafskriften öfver salig Malmelin:

"Och denna ömma vän, som var min såta maka,
Har gått till högre land att lön för sina dygder
smaka.
Han kommer ej igen, det vet jag väl för visso,
Men bättre blir än så, när som vi möts i Christo."

Och alltsom Malmelinskan gick och roade sig med att deklamera för sig sjelf, såg hon utåt den långa allén, hvars gulnade löf lågo strödda öfver vägen, en dyster bild af den förgängelse, hvarpå hon nu, oaktadt sitt belåtna utseende, hade sina tankar fästade.

"Ändtligen har jag honom der!" afbröt hon *sin* svanesång.

Och härmed bar det för poetens norna af genom porten, ty det var poeten sjelf hon gått att möta.

De tio månader, som förflutit sedan vi sist sågo vår hjelte, hade återgifvit denne åt ett mera regleradt lif, hvilket äfven syntes på hans utseende.

Ännu knoppades väl icke helsans rosor på hans kinder, dem lidelsen och förtviflan härjat, men hyn hade dock förlorat sin gulnade färg, ansigtet sin magerhet, ögat denna vilda och förvirrade blick, som fordom fans der. Nu syntes i dessa ögon blott en mild och tankfull melankoli. Och hans person hade ej minsta tecken af det förfall, hvilket uppenbarade sig hos eremiten.

Det var Honorines ande som verkat denna förändring, Honorine, som förmått honom att åtminstone göra början med ett verksamt lif, Honorine, som, ehuru hon skref till Adele att hon nu ej fick några händer med honom, sedan skiljobrefvet ankommit, likväl visat sig hafva så pass makt öfver honom att detta skiljobref ej rubbade hans förstånd, hvad det säkerligen gjort, om det träffat honom under hans afskilda och olyckliga lif i eremitaget.

Ja, Filip öfverlefde denna förfärliga tidpunkt, under hvilken Honorine behandlade honom med en omsorg, en grannlagenhet, en mildhet, som bidrogo att fullkomligt stadga det välde hon allt mer och mer tog öfver hans själ.

Det var en intagande syn att se denna unga och förståndiga qvinna mellan de tre männen, hvilka alla hemburo henne en olika gärd af sina känslor.

Öfverstlöjtnanten hyllade hon som den tillgifnaste maka: han hade aldrig skäl att klaga öfver minsta försummelse. Sixten styrde hon med en älskad systers outtröttliga omsorg. Och åt Filip egnade hon en väns hängifna vaksamhet. Ingen egde skäl att afundas den andre, och ingen gjorde det heller.

Men alla tre kände att hon var deras sol, och denna sol hade så godt om värma att den räckte till åt hvar och en.

Till och med Dick hade godt af dess strålar, då icke hans sol fans på Tjustorp; men för närvarande led han icke af denna saknad, ty nu strålade der tvänne solar, ehuru till glansen mycket olika dem, som vi lemnat i residensstaden . . . .

. . . .

"Nå, käre herr Filip, kommer han då en gång hem! Orren torkar, och icke är det lönt vänta på herr direktörn — serra tre, så det smakar honom, att heta direktör . . Men jag tycker att kan likså godt kunde flytta till Tjustorp som vara der sent och bittida! Nå nå, en vet väl hvar skon klämmer: jag spår jag som baron Sixten att vår pilt aldrig får heta herr Svante Alban Thurné af Sorenius till Ribyhus och underlydande — ändtligen har jag lårt mig hela ramsan."

"Gudskelof, min kära madam Malmelin, att hon har sitt glada lynne i behåll! Det är alltid uppfriskande att se henne."

"Nå, tacka mig hin för det jag nu har gladt humör, då Malmelinskan sitter så godt som fru på en vacker sätesgård! Jo, jag tackar som frågar — jag ville just att mina konsanser i Dagblads-redaktion

säge hvad det blifvit af Malmelinskan . . . Men annars begriper nog herr Filip att jag blifvit menniska se'n han sjelf blef det och vi kommo af fjället. Och det tacka vi den välsignade engla-öfverstlöjtnanskan för."

"Det är sant. Jag erkänner också min förbindelse till henne."

"Ja, det har herrn tid till. Hennes like är icke gångandes under vår måne, och jag säger radikalt att jag icke heller tror att hennes make är till hittandes derute i nya verlden, som herr Dick talar om. Intet tecken till högmod eller förnämhet, utan "goda madam Malmelin, min bästa och snälla madam Malmelin, huru ställer hon nu för vår skyddsling?" Jo, se sådant är ekstimabelt!"

"Få se nu, om de komma hit till middagen i morgon, som baron nämde."

"Jo, det är att lita på! Öfverstlöjtnanten behöfver nog komma ut nu, då han är lite bättre. Skulle han icke en gång rätt få känna på luften, qväfdes han väl af sitt eget kink; men se han har en hustru, som icke faller på hvars mans lott!"

"Jag fann arbetet", afbröt Filip, "redan långt framskridet . . . Hon skall tacka mig med sina vänliga ögon, då hon finner att de stugor, som hon passerar, fått ny brädfodring. Och tittar hon in, såsom hon väl gör . . ."

"Ja, då får hon se att den, som hon ödt all sin lärdom och vänskap på, förstått att skatta goda råd . . . Men se, hvad är det för ett åkdon, som syns der borta . . . det är icke herr Dicks droska, inte heller vagnen från Tjustorp. Den vagnen har jag aldrig sett."

Filip var numera icke folkskygg; dock led han ännu alltjemt, när han såg sig tvungen att sällskapa

med främmande. Och i följd häraf var det under en känsla af innerlig otrefnad som han förfogade sig till grinden att emottaga den gäst, hvilken han icke kunde fly, sedan han en gång blifvit sedd.

Men när den resande nu kom helt nära, när han hastigt hoppade ur vagnen, då uppgaf Filip ett rop, ett rop föranledt af en känsla, som länge varit främmande för honom, nemligen glädjens.

Nästa ögonblick låg han i Arnolds famn.

Med häftiga, med varma och broderliga slag klappade deras hjertan mot hvarandra.

Och så snabbt att orden jagade hvarandra öfver läpparne sade Filip:

"Var nu tusen, mer än tusen gånger välkommen, ty om du *nu* besöker mig, så har du ingen tanke på henne, som härefter har frihet att välja."

"Så himmelsvidt äro mina tankar från detta föremål, att jag tvärtom qvarlemnat dem hos ett, som jemte dig upptager mitt hela hjerta."

"Är det säkert, är det sant?" och en stråle af himmelsk frid tändes i Filips öga.

Nu först kände han fullkomligt att det var en broders hand som han tryckte.

"Ja, vid vår gamla vänskap: det är sant — men tyst, icke ett ord mera nu! Sedan skall du få hela mitt förtroende. O, huru lyckligt att ega någon att tala med!"

"Om ännu ett tvifvel funnits qvar hos mig, skulle detta erkännande ha qväft det . . . Fordom hade du aldrig någon meddelelse-lust."

"Jag har det icke heller nu för någon annan än dig och . . . Men ser jag icke der den aktningsvärda madam Malmelin, som Dick så mycket ordat om: din goda norna?"

Malmelinskan skymtades endast på ryggen.

Hon fick brådtom in för att se efter orren — orren bevars: nu diktade hon minsann ej längre vid strömming och potatis!

Men sådan är ödets delning!

Då Malmelinskan icke hade orrar och tjädrar, hade hon sin sköna skaldegåfva, som skref de målade brefven fulla, sida efter sida. Nu hade denna gudars gåfva flytt, nu letade hon endast ur minnet upp de gamla rimmen. Men så behöfde hon gudskelof icke heller hvarken jungfrurnas eller lärpojkarnas bevågenhet: hon åt sig mätt utan deras "futtiga styfrar", och derför bar Malmelinskan sin förlust med större resignation än mången större talang än hon visat i slika omständigheter.

Det var först efter middagen — der Malmelinskan på stående fot gjorde les honneurs och med sitt trefliga skick intog doktorn — som de båda vännerna i Filips enskilta rum vid kaffekoppen och cigarren återtogo det förtroliga samtalet.

"Vet du", sade Arnold, "att så mycket jag lärt mig hålla af den hederlige Dick, som artar sig alldeles förträffligt i sin egenskap af herre till Ribyhus så glad är jag dock att han i dag är frånvarande."

"Ja", inföll Filip, "vi hade eljest ej *så* kunnat utgjuta våra själar som vi nu skola göra. Att börja med har jag längesedan funnit att jag var för hård mot dig. Jag var förhexad. Men denna förhexning har dock ej funnits så länge som det velat synas."

"Nej, men sedan hängde fördomen qvar af vana."

"Kanske. Jag liksom blygdes att taga första steget, och så godt var att ingendera tog det, innan allt var slut."

"Så har äfven jag tänkt."

"Men en sak, broder, ber jag dig tro: att mitt hjerta ofta klappat af längtan efter dig. Och med mina vänner här, särdeles den intagande öfverstlöjtnantskan Helleding, har jag hela timmar talat om dig."

"Med en viss annan dam också, tror jag?" sade Arnold rodnande.

"Du menar 'drottning Adele', såsom Dick och hans flamma brukar säga . . . Ja, med henne talade jag verkligen ännu mer om dig, ty hon var sjelf outtröttlig i det ämnet."

"Prat!"

"Det är visst icke prat, utan rena sanningen . . . Men när lärde du känna henne? Hon svarade alltid att det var längesedan."

"Åh, så mycket längesedan var det just icke heller. Bekantskapen skedde under en resa. Men fruntimren tala ej gerna om sådant: hon anlitade mig i egenskap af läkare."

"Eger det då en verklig grund att denna praktblomma kanske snart blommat ut? Fru Helleding har ibland häntydt härpå. Men sjelf var den unga enkan så liflig, så skapad för alla nöjen, att hon icke måtte trott på faran."

"Åh jo, det gör hon", svarade Arnold med en halfqväfd suck, "men hon vill på sitt sätt njuta af lifvet, tills sjukdomen nedtrycker henne."

"Du har väl icke nyss träffat henne? Du vet att hon bor i samma stad som . . ."

Filip bleknade. Ännu var hans hjerta sjukt.

"Vet du hvad, broder: jag hade ärnat vara uppriktig blott till hälften, men nu anser jag bättre att vara det helt och hållet."

"Helt och hållet?"

"Ja, jag kommer från den stad, som du talar om, ditkallad af fru von Stern."

"Ah, hvad säger du — och du har sett, du har träffat den, hvars namn jag icke mer törs nämna? Tala, tala!"

"Filip, du får icke vara så häftig — det är ju nu din fasta vilja att söka bot."

"Och jag söker den alla dagar, ehuru ännu förgäfves. Men tala!"

"Du frågar mig om jag träffat henne. Det var aldrig min afsigt att gå till henne. Men ifall så varit, förekom hon den . . . Läs!"

Arnold, som ansåg detta läkemedel, ehuru bittert att börja med, af en välgörande verkan för Filip, gaf honom helgonets biljett.

Den arme öfvergifne maken darrade häftigt under läsningen.

"O, den skrymterskan!" mumlade han.

"Du kan aldrig nog prisa Gud att hon lemnade dig! Hon skulle hafva gjort din eviga olycka."

"Berätta mig hvad du hört . . . Du såg icke min dotter?"

"Huru vill du jag det skulle ha fått! Men den beskedliga Gunnel är alltid hennes vårdarinna."

"Och denna qvinnas rykte?"

"Den heliga Brigittas var väl knappt renare och större!"

Arnold berättade allt.

Filip satt med sänkt hufvud.

Han tycktes qväfvas af hvarje särskilt meddelande, och dock insöp hàn det med denna begärlighet, som är egen för dem, hvilka höra talas om förlorade, men ännu älskade föremål.

Småningom ledde dock Arnold vännens tankar in i en annan kanal.

Han afhöljde sitt hjertas hemlighet och den me än underbara tillfällighet, som aflockat honom den och derigenom satt hans lefnads sällhet på ett så förtvifladt tärningskast.

"Vid gud", ropade Filip, i högsta måtto lifvad af denna berättelse, "det kan blott hända en läkare att råka ut för ett så intressant och sällsamt förhållande!"

"Men förfärligt tillika — förfärligt öfver all beskrifning!"

"Och hon är obeveklig?"

"Som döden, hvilken måhända skall skörda henne innan min tur kommer."

"Min stackars Arnold, till denna spänning erfordras starka nerfver."

"Hade blott icke den gamle tjurskallen medicinalrådet lyckats intala henne sin öfvertygelse! Men då hon beherrskas af den ständigt återkommande fruktan att operationen skall misslyckas och genast medföra döden, kan man ej annat än förlåta henne att hon uppskjuter och ständigt uppskjuter."

"Du talar om det förflutna. Men medicinalrådet är ju alltjemt närvarande — om han förmår henne att återkalla det löfte hon gifvit dig till våren?"

"Nej, nej, säg icke detta! Hon måste tro på mig — jag vill i hvarje bref uttrötta henne med mina böner. Och hennes vän Honorine skall hjelpa mig . . . O, det är alltför sant att hon kan dansa och roa sig på brädden af sin öppna graf!"

Arnold skylde ansigtet i sina händer för att dölja den häftiga smärtan.

"Men antag", återtog Filip, "att du i vår räddar henne, antag att hon på nytt blir frisk och blomstrande — har du haft tid att öfvertänka om denna qvinna för verlden är passande till maka åt dig?"

"Mer än du tror! Hennes glada, verldsliga och ytliga sinne skulle, då det glede öfver mitt allvarsamma, gifva det en ljusning, som väl behöfs; och mitt allvar, mitt lugn, min ömhet skulle från henne skilja allt det öfverflödiga, som skadar och fördunklar hennes värde, ty hon är dock en qvinna af högt värde, af sällsynt förträfflighet."

"Och under din ledning — om hon nemligen älskar dig — skall hon blifva en annan Honorine!"

"Hade vi blott hunnit så långt att hon vore **min**, då komme jag nog till rätta med hennes fel, hvilka tyvärr äro så älskliga att jag, gud förlåte mig, tror att *de* intagit mig lika mycket som hennes dygder... Men den, för hvilken en Honorine passat, det hade varit dig!"

"Ja, himlen gifve att på min lott fallit en sådan maka! Jag tillber henne, vet du . . notabene så som man tillber det ädla och sköna. Se henne i det dagliga lifvet, se henne i sitt hus som hustru, som matmoder, som vän — först då man så ser henne, begriper man hennes värde."

"Och hvad har hon ej varit för dig!"

"Hon har återgifvit mig åt det verkliga lifvet . . . Men kasta äfven en blick på det grannlaga förhållandet emellan henne och baron Sixten, hennes f. d. friare, som nu i nio år varit henne trogen. Hvilken qvinna kunde väl som hon styra mellan en kinkig man och en vördnadsfull, men dock ännu tillbedjande kusin! I intet annat hus hade ett så förtroligt lif bu-

rit sig. Men öfvergåfve hon Sixten, skulle han gå alldeles förlorad, hvilket jag ock tror att öfverstlöjtnanten har förstånd och känsla nog att inse.

Här skola vi lemna de återförenade vännerna, som nu börja tala om Filips nya namn i verlden, och förflytta oss i stället till andra dagen klockan 12, då vi se tvänne åkdon färdas vägen framåt Madängsholm.

33.

DEN GÖRDISKA KNUTEN.

I ett af de tvänne omnämda åkdonen, en lätt och elegant jagtvagn, åkte öfverstlöjtnant Helleding och hans hustru.

Den efterföljande vackra droskan innehades af herr direktör Dick Sorenius och mamsell Jolli.

Vi skola först lyssna på de resande i vagnen.

"Bäste Helleding, jag fruktar att vi gjorde orätt i att företa den här lilla resan. Du ser verkligen . . ."

"Pip, ja, pip — fruntimren veta då ej af annat! När jag vill resa, så reser jag."

"Om du ändå ville tillåta mig köra? Din hosta besvärar dig så!"

"Ha ha, ett fruntimmer köra för mig — nej, tack skall du ha!"

"Men ändå?"

"Alltid men — har du då glömt alla andra ord, kära barn! Fordom var du en älskvärd och underhållande hustru; nu kan du deremot dagen i ända icke säga annat än 'men' och 'jag fruktar' . . ."

Öfverstlöjtnanten nödgades här afbryta, eller rättare sagt en host-attack afbröt honom.

"Sådan fördömd bröstvärk!"

"Nåväl, min vän, har jag då icke skäl att frukta! Men du har orätt, du gamle envise knekt, att säga det jag jemt talar om min fruktan — du har väl knappt hört mig nämna den förr."

"Se så, se så, Honorine lilla, tror du att en krigsbuss som jag låter kujonera sig af en erbarmlig host-kanonad! Jag kurerar mig derigenom att jag reser ut och inandas tillräcklig luft."

"Lyckligtvis äro fem fjerdingsväg icke heller någon lång-resa."

"Jaså, äro fem fjerdingsväg ingen lång-resa, ifall jag verkligen vore sjuk! Du är verkligen en bra artig hustru! Lite mer omtanke skulle kanske icke skada."

"Ack, min vän", sade Honorine med sitt ljufvaste småleende, "det är ju denna omtanke du ej tål?"

"Jag tål allting, mitt barn, då det är lagom. Men det är fruntimrens öde att aldrig kunna hålla sig vid det som lagom är."

I detta ögonblick hördes en häst galoppera bakom vagnen; och straxt derpå visade sig baron Sixten, som syntes frisk, glad och fridsam, nu som alltid; och då man rätt mönstrade honom, kände man sig förvissad att, hur helst det än stod till med hans första fel, det der som angick vännerna, det andra dock måtte haft en lång hvila.

Och detta tyckte man sig ännu säkrare läsa i den vänliga och tillgifna blick, som Honorine skickade sin kusin, hvilken nu red fram till hennes sida.

"Kan du tänka hvad hustru min proponerade?" sade öfverstlöjtnanten, som, oaktadt sitt påstående att

ej låta kujonera sig af sjukdomen, såg helt hopkrupen ut i tulubben.

"Nej, men nog är det minst något antagligt."

"F–n ock — hon vill att jag skall erkänna mig för en gammal käring! Hon vill skjutsa mig . . . Men vänta, min lilla Honorine, jag släpper icke tömmarne ännu!"

"Bevars, du högfärdige man, hvad du är mån om ditt välde!" inföll Honorine skrattande.

Baronen drog lite på mun, men också på axlarne.

Allt skulle då Honorine jemka och stryka öfver, och ändå förstod den, för hvilken hon jemkade och strök, icke hälften af hennes värde!

Men häri hade Sixten orätt, ty ehuru öfverstlöjtnanten under sin sjuklighet och retlighet måste gnata lite mera än till husbehof, visste han nog ändå hvad hans Honorine var värd.

"Hvad herr Dick är ofantligt tystlåten i dag! Jag hoppas att det icke är något särskilt?"

"Jo, jag tänkte på något, som jag tror mamsell Jolli skall medgifva icke var så roligt."

"Det är svårt att medgifva något, som jag ej vet."

"Åh, visst vet mamsell Jolli att jag är enkling."

"Ah, ja, det var sant — men herr Dick sörjer icke mycket sin salig hustru!"

"Jag sörjer så mycket mer öfver att ej kunna ge henne någon efterträderska."

"Lappri — herr Dick har sin son . . ."

"Det är så det; men . . ."

". . och sitt museum . . ."

"Ja visst; men . . ."

". . och sin fabrik."

"Det är nog godt och väl! Men med allt det der, skall jag säga mamsell Jolli, är det ändå tråkigt att icke ha en hustru."

Jolli svarade ingenting.

"Mitt museum skulle bli dubbelt så vackert om någon, som hade god smak, hjelpte mig att ordna det."

"Kanske när Alban får informator och herr Dick tar sin fosterson till Ribyhus . . ."

"Men vill då mamsell Jolli att mitt museum skall stå huller om buller tilldess?"

"Kors, är det så illa med det?"

"Illa — det är ett helt kaos!"

"Än herr Dick sjelf?"

"Kan jag då hinna med allt! Så fort jag börjar, stöter jag straxt på någon sak, som jag tycker är klippt och skuren åt en v i s s person. Jag säger icke hvem!"

"Och jag är för grannlaga att vara nyfiken."

"När jag då stöter på den der saken, säger jag för mig sjelf: Ack, herre gud, om den *du* passar åt, vore här — ack . . . Men mamsell Jolli, som icke är nyfiken, vill visst icke höra resten?"

"Åh, om det precist kan vara ett nöje för herr Dick att tala."

"Ja, men hvad tjenar det på det hela att tala om, när . . när . . när det ändå icke tjenar till något!"

"Det är så rätt det!"

"Men för roskull kan jag ändå nämna . . ."

"Ja, nämn det för roskull!"

"Det var om den der saken vi talade . . ."

"Alldeles!"

". . . och mina önskningar att den, som saken bäst passade, skulle komma och taga den."

"Jag mins icke att det var så orden föllo sig?"

"I alla fall var det meningen."

"För roskull förstås?"

"Ja, det begrips!"

"Nå, vidare då?"

"Ja, vidare så sätter jag mig — alltid med saken — i en vrå och funderar."

"Det är icke mycket roligt att fundera."

"Det kommer an på hurudana funderingarna äro! Har mamsell Jolli någonsin tänkt på hur man kan vara till mods på en bröllopsdag?"

"Nej, aldrig, herr Dick! Men jag vet hur man är till mods på en dag, som går före den."

"Hvad då för en?"

"Kors", sade Jolli rodnande och med sänkt blick.. "på den dagen, då någon begär en."

"Herre gud, det är väl ingen som begärt mamsell Jolli?" och i häpenheten släppte vår älskare tömmarna.

"Aj — för all del, herr Dick . . . hästen går i diket!"

Herr direktörn ryckte till sig tömmarne och återtog sin kontenans.

"Vill mamsell Jolli vara så alltför god och svara mig på det jag frågade!"

"En kan väl icke svara på allt, som frågas!"

"Jag anhåller ödmjukast!"

"Herr Dick har en så treflig öfvertalnings-förmåga . . . Hvad var det då nu igen?"

"Det var fråga om huruvida någon begärt mamsell Jolli till hustru?"

"Nå, om så vore?"

"Då, ja, då . . . brände jag upp mitt museum."

"Gud bevars!"

"Säg mig nu hela sanningen!"

"Lofvar herr Dick då att tiga?"

"Jag tiger ju hvar dag."

"Jag fruktar blott att jag visar en alltför stor förtrolighet. Jag vet icke om det går an."

"Mamsell Jolli, tala — rättnu är jag uppgifven!"

"I förtroende då — baron Sixten har friat till mig."

Dick spände upp ett par stora förvånade ögon.

"Och mamsell Jolli kunde ha blifvit friherrinna?"

"Jo, så står det till!"

"Och ville icke?"

"Hur skulle jag vilja det — jag önskar baron Sixten mycket bättre lycka än en hustru, som icke älskar honom."

"Ja se, det är just den der kärleken som är hufvudknuten!"

"Ja, den är hufvudknuten!"

"Ack, mamsell Jolli!"

"Ack, herr Dick!"

"Om mamsell Jolli kunde tro hur bra Ribyhus ser ut!"

"Det har jag nog hört."

"Och så möbleradt! Jag tog hela möblemanget på min del . . . mycket större trymåer än på Tjustorp!"

"Är det möjligt?"

"Och jag vågar att kronan i salongen *der* är en hel aln mindre i vidd än den i stora salen på Ribyhus."

"En så stor krona måtte vara något högtidligt!"

"Ofantligt högtidligt, särdeles när den är upplyst, såsom till bröllop, baler eller barndop . . . Apropå, vet mamsell Jolli hvad madam Malmelin sade mig i fredags?"

"Nej, men det måtte väl varit något klokt, ty den gumman är alltid så vettig."

"Jag håller henne för ett verkligt ljus. Och döm sjelf!"

"Hvad sade hon då?"

"Herr Dick, sade hon — vi äro så förtroliga hon och jag — vet herr Dick hvad jag har tänkt ut? Nej, svarade jag, ty jag var ej i lynne . . . Jo, sa' hon, nu har jag hittat på huru det kunde gå ihop att herr Dick kunde gifta sig och ändå göra Alban till arftagare?"

"Huru", utropade Jolli helt okonstladt, "har hon funderat ut det."

"Jo, hon högg af den gordiska knuten liksom Alexander . . . mamsell Jolli har väl hört talas om Alexander och den gordiska knuten?"

"Icke hvad jag mins."

"Det der skall jag berätta för mamsell Jolli i eftermiddag . . Men kanske mamsell vill att jag skall tala om det nu genast, och låta bli det andra ämnet?"

"Det är väl icke värdt att blanda ihop så många på en gång."

"Precist min tanke . . . Nå, madam Malmelin, sade jag, hvad är det då hon hittat på för att bjelpa saken? Jo se, sa' hon, om herr Dick gifter sig, så

får han antingen arfvingar eller får han inga"... deri hade hon ju rätt?"

"Nog tycks det så."

"Och får herrn en arfvinge, så är det antingen en son eller en dotter. Det är klart, menade jag... jag kunde ju icke disputera det — eller hur?"

"Nej, icke gerna!"

"Ser man, tillade Malmelinskan: en son blir Albans fosterbroder. Jag har läst i de gamla kämpavisorna att i fosterbrödralag allt är gemensamt: de der två äro som ett... Hm, sa' jag, ty det var icke så dumt det hon föreslog."

"Nej, det är mycket sant", inföll Jolli: "jag har läst detsamma på flere ställen."

"Blir det åter en dotter, lade hon till, är det än bättre, ty då gifter herr Dick henne med Alban."

"Det vore verkligen bättre!"

"Ja, icke sant! Jag var också vid godt lynne hela dagen. Men sedan kom jag att tänka på något, som gjorde mig förfärliga myror i hufvudet."

"Hvad hvar det då?"

"Mamsell Jolli gissar icke?"

"Nej, icke alls!"

"Majorns på Kråksta till exempel..."

"Majorns på Kråksta?"

"Ja, om de varit i ett dylikt läge?"

Jolli skakade på hufvudet — det var tydligt att hon ej begrep Dicks finess.

"Jag menar exempelvis: ifall mamsell Jolli räknade alla de smörgåsar, som mamsell Jolli gjorde till eftermiddags-mat åt barnen, fann mamsell Jolli visst att de räckte åt mer än två..."

"Sådan vacker utsigt!" sade Jolli. "Madängsholm ligger bra väl!"

". . ty stackars Alban, om han icke kunde ha mer än *en* fosterbror, så kunde han än mindre ha mer än *en* hustru."

"Jag tycker att herr Thurné ändå borde låta måla om flyglarna — de se så grå ut."

"När jag så kom att begrunda denna olycka eller lycka — det är kinkigt nog ibland att skilja lyckan från olyckan — såg jag ingen dag; och när man ej ser någon dag, mamsell Jolli, då blir man alltid ledsen."!

"Nu äro vi framme, herr Dick!"

"Ja, och om några dagar reser jag — o' mamsell Jolli, mamsell Jolli!"

"För all del, herr Dick, säg mig hvem det är som kommer ned från trappan med herr Thurné?"

"För tusan d...r — doktor Warvner!" skrek öfverstlöjtnanten. "Nå, alltid träffar jag ihop med herrn i grefvens tid. Det var ett f-n så roligt möte! Nu skall doktorn kurera mig invärtes i stället för att vi förra gången höllo oss till den utvärtes menniskan."

Honorine helsade icke så högljudt, men det var med kanske icke mindre nöje än hennes man som hon återsåg en person, för hvilken hon af flera orsaker kände sig intresserad.

"Måtte jag kunna vara allt hvad jag önskar vara!" sade Arnold artigt och försökte nu, ehuru öfverstlöjtnanten fattat tag i knapphålet på hans rock, att komma öfver till andra sidan och helsa på öfverstlöjtnantskan, som Filip emellertid hjelpt ur vagnen.

Baron Sixten stod helt blygsam och ödmjuk på sidan: i dag var det Filips obestridliga rättighet att visa Honorine denna tjenst. Men hemma på Tjustorp och på hvarje annat ställe var Sixten en gång för alla den unga damens stallmästare.

"Tack" — hviskade Honorine till sin värd — "jag såg der borta att herr Thurné allvarsamt börjat tänka sig in i lifvet och de husbondliga bestyren!"

"Någon gång", svarade Filip, i det han vördnadsfullt förde Honorines hand till sina läppar, "någon gång skulle jag väl börja löna er möda!"

"Och med doktorn är allt godt?"

"O, mer än godt! Fråga honom sjelf!"

""Och jag", yttrade Arnold, som nu ändtligen fick and-rum att göra sin komplimang för öfverstlöjtnantskan, "jag väntar icke tills jag blir frågad för att säga det denna dag är bland de lyckligaste i mitt lif, och jag vågar tillägga att hennes nåds återseende i högsta måtto förhöjer denna lycka!""

"I sanning, doktor Warvner, om vi skola komplimentera hvarandra, så är lyckan ömsesidig! Jag har så mycket att tala med er om . . ."

Men Honorine fick minsann ej "mycket" rå om doktorn: öfverstlöjtnanten tycktes helt och hållet tro att denne kommit till orten för hans och ingen annans skull, och han gaf sig ej ro innan Arnold lofvat att på aftonen göra sällskap till Tjustorp och dröja öfver der en dag, så att öfverstlöjtnanten finge rådrum att redogöra för allt.

Och Arnold, i förhoppning att under denna dag finna tillfälle till ett enskilt samtal med Honorine, stälde sig helt och hållet under öfverstlöjtnantens disposition.

Ändtligen var man i ordning i Filips sal, det enda rum som, utom hans eget och Dicks, var i skick

att begagna, ty naturligtvis hade eremiten icke så fort kunnat byta om vanor, att han börjat kasta sin tanke på möblemang och slik fåfänglighet.

Men det är icke vid middagen på Madängsholm, der Filip för första gången visar sig som en angenäm värd och madam Malmelin uttömmer hela sitt förråd af belefvenhet och persvasions-gåfvor, som vi ärna dröja. Vi skola i stället lyssna till slutet af det enskilta samtal, som morgonen derpå egde rum mellan öfverstlöjtnanten och doktorn hemma hos den förre.

"Se så", sade öfverstlöjtnanten, "nu vet herr doktorn hela förhållandet. Den här efterslängen, som kommit, sedan jag väl lyckats göra slut på frossan, pinar lifvet ur mig — det är ju kort och godt det, fast min vanlige läkare stryker mig om munnen med hartassen, och det så lent som om han skulle stryka en katt på svansen."

"Herr öfverstlöjtnanten har alltför brådtom!" svarade Arnold.

Men det småleende, som följde orden, var mera tvunget än tillfredsställande.

"Nå, utan krus, om jag får be! Jag känner på min kropp att något gått i olag, och ehuru jag kan gnälla för ett myggstyng, så är jag ändå en gammal militär, som ej baksnar vid en stöt, om det gäller allvar."

"För närvarande ser jag verkligen ingen fara för herr öfverstlöjtnanten. Men denna smygfeber, med sin ihärdighet, är en ganska allvarsam sak och bör behandlas försigtigt. Bröstet . . ."

"Ah, det der kan jag utantill: bröstet, lungorna, en inflammation — ni läkare vet då aldrig annat än ett och detsamma!"

"Det är derföre, herr öfverstlöjtnant, att de der vanligheterna så ofta återkomma."

"Men icke vill jag gå så här och skräpa!"

"Det torde väl ändå öfverstlöjtnanten få underkasta sig, tills krafterna återkomma, hvilket med omsorgsfull vård och passande diet är att hoppas ej skall dröja alltför länge."

"Men doktorn svarar mig icke rättfram, och det är ett sådant svar jag vill ha! Man har alltid något att tänka på och bestyra om, hur väl man än har det ställdt. Detta i förtroende — icke ett ord till min hustru! De stackars qvinnorna jemra sig och förlora modet, bara man på längsta afstånd visar dem en sorg." . . . .

Nu måste Arnold le: öfverstlöjtnanten som patient gjorde honom, doktorn, ett förtroende om faran af sitt tillstånd, och likväl var i närvarande ögonblick ingen fara för hand.

Öfverstlöjtnanten hade småningom affallit efter den flera månaders långa frossan, som slutat med en bröst-åkomma: den ståtlige mannen var knappt att känna igen, och det var derföre troligt att spegeln ingifvit honom tanken på slutet.

"Jag har gifvit ett ärligt svar, herr öfverstlöjtnant — på samvete har jag icke det! Herr öfverstlöjtnantens fullkomliga tillfrisknande går icke fort; men blir det ej stördt, så lita på att det ej fins skäl till oro."

"Nå, à la bonne heure, jag skall väl vara försigtig då och lefva på fångkost. Men på min ära voro icke våra förfäder långt klokare! Då *de* kände

att blodet flöt trögare och att den här machin, som själen måste dras med, började blifva obrukbar, så kommo de ihåg sina ättestupor, och, som sagdt är, deruti visade de ett ganska stort förnuft . . . Men skrif nu ihop lite smörja åt mig, efter det är för gammalt med ättestupan." . . . .

. . . .

Honorines sista ord efter samtalet med Arnold voro dessa:

"Jag håller mitt löfte, lita på det, ty det gäller äfven en del af mitt hjerta!"

"O, tack, tack — jag litar på er makt."

"Och, himlen vare lof, ingen fara för min man?"

"Nej, på heder, icke, så framt han ej företar sig att alltför ofta kurera sig sjelf genom dylika experimenter som i går" . . . .

. . . .

Sista aftonen tillbragte Arnold med sin vän.

De uppgjorde planer för Albans framtid; och Alban, som genom umgänget med pappa Dick, blifvit helt sällskaplig, lät sig väl bekomma att sitta på doktorns knä.

Men sedan gossen slutligen somnat i faderns armar, såsom han nu för tiden nästan hvarje afton gjorde, gick samtalet åter tillbaks till de föremål, som på en gång både qvalde och lifvade Filips hjerta.

"Nästa sommar skall du ha dig en badkur!" sade Arnold. "Tro mig, det är nödvändigt — sedan blir du fullt menniska igen."

"Jag vill följa ditt råd, broder . . . Och nu tack för dessa timmar af outsäglig, innerlig njutning!"

Dick, som varit på Tjustorp och tagit afsked, kom sent hem och kom hem vid ytterst dåligt lynne, ty madam Malmelins plan hade endast tjenat att ännu mera förvirra honom.

Det var afgjordt att Dick följande morgon skulle resa i doktorns sällskap.

Men då han i sista ögonblicket tog afsked af Alban, som snyftande hängde vid pappa Dicks hals, brast äfven denne i gråt, ty han visste hvart han ifrån Ribyhus ämnade sig.

"Så, Alban lille, gråt icke du, min son! Jag håller ord, pappa Dick håller ord, ty ser du, min snälle gosse, pappa Dick är ändå ingen Alexander, som kan hugga af knuten."

34.

LILIA BEVISAR SIG KUNNA TÄFLA MED ALEXANDER.

Omkring fjorton dagar efter Arnolds och Filips återförening satt fru Sorenius i det innersta af sina rum och grubblade, med den lilla hvita hakan stödd mot handen.

Medicinalrådet hade formligen förklarat sig.[1] Och nu var den unga damen också skyldig att afge den förklaring, som skulle bestämma hennes val. Men ehuru hon äfven kastat ett litet hopp åt medicinalrådet — förstås, i hennes vanliga manér — så syntes dock denne hvarken så obetingadt eller så ödmjukt foga sig efter hennes vilja som kammarrådet, hvilken icke ens försökte en motsägelse.

"Om jag visste", sade den heliga Lilia, "om jag ändå kunde fullt begripa hvilkendera af dem är det största fåret! Nog blir medicinalrådet, ehuru uppblåst af sitt eget värde, min ödmjuke slaf att börja med. Men den omständigheten, att han vågade påyrka ett afgörande svar redan inom några dagar, bevisar ej goda tecken för framtiden . . .

Ah, har jag velat herrska öfver den jag älskade, så vill jag befalla öfver den, som jag icke älskar och hvilken jag i utbyte mot hans namn lånar den toma tillfredsställelsen att skryta med en ung vacker f. d. helgonlik hustru . . . Ja, jag börjar tröttna på det här. Sällheten är för alltid förlorad — ja, för alltid.

Hädanefter vill jag således lefva för att fira endast ytliga triumfer . . jag skall lägga till mina fötter icke *en* slaf — det kunde jag under andra förhållanden varit nöjd med — nej, jag vill hafva många der, för att förströ mig.

Ack, hvad alla dessa enfaldiga gäss skola häpna, då de få se sitt helgon . . . Ts . . hvem går derute — hu, så mitt hjerta spratt till . . nej, nej, jag har ju intet hjerta mer . . . o, Filip, Filip, jag vill aldrig, aldrig återse dig . . . din anblick skulle nu döda mig, det känner jag . . ."

I detta ögonblick öppnades dörren med brådska utifrån.

Gunnel visade sig.

"Kära fru, kära fru, han är här — herre jesses, han är här!"

"Hvem då — är du tokig?"

"Det är jag!" svarade en röst, för Lilia så bekant, att hon sprang upp och med något liknande en sann naturlig glädje ilade mot den ankommande.

"Dick, Dick . . min bror — är det du . . . du kom då verkligen en gång till den stackars Lilia!"

Dick lät omfamna och kyssa sig, men såg ofantligt surmulen ut. Han tyckte det redan vara öfver all beskrifning att han tåligt lät smeka sig af den, på hvilken han i sitt hjerta var så hätsk.

"Nå, hvad ville du mig?" sade han slutligen.

"Huru, Dick — du tager denna kyliga ton, då du ser hela min själ flyga till ditt möte!"

"Tackar ödmjukast, men nog hade jag bra mycket hellre sett att din själ i all stillhet stannat med din kropp på Ribyhus! Då hade jag icke med så tungt hjerta behöft fara hit."

"Du bör ha mera grannlagenhet, min hror, än att göra mig en sådan förebråelse!"

"Jaså, får jag icke ens göra dig förebråelser! Då kan jag så godt resa med detsamma."

"Har du då kommit hit endast för det?"

"Icke vet *jag* hvarföre jag kommit hit: du har ju i flera månader tiggt mig derom, se'n du först låtit så godt som ett helt år — det der gemena året som jag gudbevars icke får nämna — gå om utan att du låtit höra af dig."

"Min egen dyre Dick, jag hade *då* nästan öfvergifvit verlden. Jag var i en sinnesstämning, som ej tillät mig att förnimma andra smärtor än mina egna — jag visste att din skulle ha ökat min börda."

"Ah, du bryr dig minsann icke om andras smärtor, du!"

"Jag bryr mig så mycket mer om andras sällhet. Tro mig: efter hvad som passerat, sedan Filip afvek från dygdens och hederns bana . . ."

"Var så god, fru Lilia, och håll inne med sådant der! *Hans* afvikelse var din egen stora skuld. Och den har han fått pligta för så pass, att . . ."

"Nå, Dick — icke mer i den tonen! Jag har vant mig att lida, och må då äfven bära skulden för dens fel, som jag en gång kallade min make . . . Men jag fortsätter min mening: Efter hvad som passerat skulle han aldrig ha blifvit lycklig med mig."

"Det var han icke förut heller!"

"Så mycket mera skäl då att icke låta den ringa lycka, som han njöt, förvandlas till en boja."

"I alla fall . . ."

"I alla fall lönar det ej att tala om det, som för evigt är brutet! Jag önskar intet ondt öfver honom, fast han förstört min sällhet."

"I det afseendet har du en stor räkning att dra på. Men du behöfver icke inbilla dig att han sörjt dig så fasligt mycket — nu är han dessutom alldeles botad."

"Det gläder mig uppriktigt att höra . . . Och min son, min Alban — han får väl aldrig höra talas om sin mor?"

"Nej, det tror jag väl! Men han mår mycket godt och har vuxit så att det är lust och glädje . . . Nå, hvar är lilla Sylvia?"

"Hon sofver nu — i morgon får du se henne . . . Tala nu om Alban!"

"Jag skulle icke tycka illa om att få något att äta först! På landet — men du har väl glömt det — glömma *vi* icke våra gäster med det de bäst kunna behöfva, då de komma af fårväg."

"Ack, förlåt — jag trodde att du tagit in på hotellet."

"Det gjorde jag också. Men efter du ändå är min syster, och pappa på sin dödssäng sade att jag alltid skulle älska dig, så . . så bar det så dumt till att jag glömde äta."

"Dick, min gode Dick, du håller ändå bestämdt af mig, fastän du vill visa dig kall."

Dick vände sig om och började se på målningarne.

Dick hade ätit, druckit och värmt sig och sade nu halft tvärt:

"Hvad är det mer? Jag ärnar icke bli länge här i stan."

"Jag ville dig ingenting särskilt, Dick: jag ville blott höra något om min son."

"Ja, jag förstår, och om d e n, som du nu kanske efteråt ångrar att du öfvergett?"

"Nej", svarade Lilia, hvars starka rodnad likväl motsade hennes ord, "om h o n o m vill jag ingenting höra . . . hans svanesång har talat nog."

"Asch, d e t var någon strunt, som han skref ihop i första vändningen och som hans hushållerska, madam Malmelin, honom ovetande skickade upp till en tidning i Stockholm. Han blef sedan så arg för det, att han och Malmelinskan kommo i ett helt krakel."

Lilia bet sig i läppen, men svarade undergifvet:

"Det smärtar mig djupt att dessa stackars verser skulle bereda sin författare en ryktbarhet, som han så länge önskat vinna på annat sätt!"

"Ack, du heliga katta, som slickar oah klöser på samma gång — jag undrar just för hvem du härnäst skall göra lifvet till ett paradis!"

"Jag tror du syftar på ett nytt giftermål?"

"Stackars barn, har du inga friare?"

"Åh jo; och efter du nu är här Dick, så skall jag i morgon bjuda hit mina tvänne tillbedjare. Sedan kan du råda mig."

"Skäms du aldrig tecken — tänker du r e d a n på att gifta dig igen?"

"Min käre Dick, jag är i stor fruktan att någon hör dig! Du begagnar uttryck, som äfven för en bror falla sig mindre lämpliga. Jag vet väl att du hvarken har polityr eller verldsvana; men . . ."

"Men jag har ett hederligt hjerta, och det fins fruntimmer som skulle finna mig polerad nog, om ej *du* stängt vägen för mig."

"Hvad i guds namn menar du nu?"

"Jag menar Albans födelse."

"Albans födelse — har den att skaffa med din bildning och din lycka hos fruntimmer?"

"Jaså, du menar att de sakerna ha ingenting att skaffa med hvarandra . . . Då du öfvergaf gossen och Filip hade förlorat förståndet — åtminstone såg han ut som en vansinnig, när han sprang i fjället och lefde på rötter och vatten . . ."

"Ah, var det så?"

Det blixtrade till i Lilias öga.

"Sådant nöt jag är!" sade Dick och knöt handen åt sig sjelf . . ." Nå, lika godt, du behöfver icke stoltsera och triumfera, ty nu är han då ändtligen klok . . . Men under den der besatta tiden kom jag till eremitaget; och då jag såg gossen så öfvergifven af både far och mor, lofvade jag högtidligt att ta mig an honom och adoptera honom som min son."

"Nå, vidare?"

"Vidare gifter man sig icke, då man har en arfvinge, som man lofvat alltsammans."

"Nu börjar jag förstå dig, min stackars Dick. Sedan du afgifvit ditt celibats-löfte, fick du syn på . . ."

"Det är detsamma hvad jag fick syn på!"

"Men säg mig, hvad har Albans far sagt?"

"Han har sagt att Alban icke skall ha det minsta af min förmögenhet. Men då jag lofvat . . ."

". . så ser du intet annat råd än att hålla?"

"Just det, ty jag vill vara hederlig karl."

"Och ingen har hjelpt dig att på hederligt sätt komma ifrån saken?"

"Jo, madam Malmelin hade väl en plan."

"Aha, nornan, hushållerskan?"

"Ja, en oöfverträfflig qvinna!"

Dick berättade nu hvad han redan meddelat Jolli. Lilia log.

"I sanning, du är i ett kinkigt bryderi, min bror! Men nog bör det ändå finnas någon utväg."

"Tror du det — *du* har alltid varit så slug."

"Och om jag hittar ett medel att fullkomligt förlika dessa stridigheter, som till och med utan din åtgärd upplöser ditt löfte..."

"Ack, min gud", utbrast Dick och började kyssa sina egna fingerspetsar, "om du blott visste hur söt hon är!"

"Den du vill göra till fru på Ribyhus?"

"Ja, ja!"

"Nåväl, lofvar du att åter hålla af mig, om jag..."

"Åh, jag kan icke hjelpa att, när jag ser dig, jag håller af dig i alla fall. Men om du gjorde mig en så stor tjenst, skulle jag tro att ingen visat mig någon större!"

"Hör då — det var ju sistlidne höstas du gjorde ditt löfte?"

"Ja, i början af oktober."

"Alldeles, och det löftet är af noll och intet värde, ty du var då omyndig, och din förmyndare prosten T. skulle skrattat dig midt i ansigtet, om du kommit fram dermed."

Dick rusade upp och slöt Lilia i sina armar.

"Besitta mig, var icke detta det enda vackra drag jag sett af dig, ty utom det att mitt löfte, såsom du säger, är ogilt efter lagen, så visar din beredvillighet och din uppoffring mig att du icke sjelf vill att din son skall bli min arfvinge."

"Åh fy, derom kunde du aldrig tro mig! Jag har visat omtanke i mina affärer, men jag har icke visat egennytta."

"Det är sant — och du tror att jag är fri, helt och hållet fri?"

"Ja, och tio gånger ja! Du kan i alla fall genom din kärlek och vård blifva Alban en far. Och frågar du lagmannen i denna sak, så får du höra att det förhåller sig så som jag sagt dig."

"Hvad skall h o n säga, hvad skall hon säga, då jag frågar h e n n e?"

"Du är då riktigt kär?"

"Det är detsamma! Saken är att jag aldrig får mitt museum färdigt . . . Men ursäkta mig att jag nu går min väg — jag har blifvit riktigt som om jag vore full. Det gör också godt i hjertat att märka det du har så pass vänskap för mig . . och du skall få se att jag alltid blir en ärlig morbror för både Alban och Sylvia!"

"Och i morgon är du artig och hygglig emot mina friare, och visar ingen enfaldig förundran öfver n å g o t?"

"Hm . . hvad menar du med det?"

"Ingenting annat än det jag säger — du förstår väl att jag med främmande menniskor och i mitt särskilta förhållande nödgas antaga ett annat sätt än det, som anstod mig, då jag var hustru! I detta särskilta förhållande kan man aldrig visa sig nog blygsam."

"Åhå, nu begriper jag schäsen! Man skall se — friarne först och främst, begrips — att den blygsamma, oskuldsfulla dufvo-enkan har en bror. Hon får icke vara i ovänskap med sin ende och närmaste slägting. Och man skall äfven se, bevars, att denne bror sätter värde på den skatt man sträfvar efter."

"Kors, Dick, så ditt förstånd utvecklat sig!"

"Jag skulle tro det!"

"Du kommer visst att få stort välde öfver din hustru."

"Den saken är alldeles utan fråga; men jag är nöjd, om jag bara får kärlek."

"Och den bör du äfven kunna väcka: det är visst att du så vuxit till dig, att jag höll på att ej känna igen dig!"

"Säger du det . . . Men nu går jag, ty jag måste ut och promenera, liksom Filip alltid brukade, då paroxysmen kom på honom."

"Promenerar han ej nu mer?"

"Nej, öfverstlöjtnantskan har kurerat honom."

"Öfverstlöjtnanskan Helleding — åtager hon sig att läka förtviflade och öfvergifna mäns hjertesår?"

Lilias ord och ton hade en bitande häftighet.

"Om du icke gjort mig godt", sade Dick, "så skulle jag nu vara frestad att göra dig ondt! Det är eljest så, att fru Helleding är en verklig engel, och hon har botat Filip i all ära, utan att vilja ha något i vederlag. Och icke heller har han bjudit henne något . . . God natt!"

Följande middag representerade herr direktör Dick Sorenius såsom caput familiæ och tog sig som sådan en värdighet, hvilken så när mer än en gång framkallat ett leende på den ödmjuka värdinnans läppar.

Både medicinalrådet och kammarrådet ville "rå om" Dick och ställa sig väl med honom, och sondera honom framför allt.

Men Lilia visste ställa så till, att ingen af herrarne fick tala ensam med Dick; ty hur mycket hon än litade på hans löfte, så litet tryggade hon sig vid hans förstånd att skicka sig i striden med riktigt kloka män.

Lilia var dock nära att förtvifla, då hon andra morgonen erfor att Dick haft besök af bägge herrarne.

"Min gud, min gud", suckade helgonet, som midt under sin levé öfverraskades af brodern, "då har du visst begått någon dumhet?"

"Det tror jag knappt!" svarade Dick med en viss öfverlägsenhet. "Men efter du har så ringa förtroende till mig, hade du gjort bäst att icke blottställa mig för att säga något, som icke var för dina friares öron."

"Var icke ond, Dick, min bror — du kan väl förstå att det är af vigt för mig . . ."

". . att narra dig till en man? Och jag säger: gerna för mig; ty då skulle Filip bli så frisk att han aldrig mer finge någon släng af sjukdom. Och det är de der herrarnes egen sak att hålla ögonen öppna. Jag tänker icke ha mer än *en* svåger, jag."

"Men du går ju nu igen — hvart tar du då vägen?"

"Jo, jag går till den söta drottning Adele, annars fru von Stern kallad, med helsningar från öfverstlöjtnanskan och — om du vill veta det — från fru Dick Sorenius." . . . .

. . . .

Dagen derpå lemnade dirketör Dick residensstaden. Och samma afton fick medicinalrådet en formlig korg.

Men vare sig nu att medicinalrådet hade ett stoiskt sinne, hvarpå ingen missräkning bet, eller att Dick, hur beundransvärdt fint han än ansåg sig ha spelt sitt svåra spel, ändå begått någon liten dumhet, nog af: medicinalrådet visade ett tålamod, som i den grad förtröt helgonet att hon nära nog i stället visat sin mennisko-hamn, och en sårad qvinnas harm dertill.

Men hon svälјde förtreten; och sedan man ömsesidigt tröstat sig med en fortfarande vänskap, tog man ett formligt afsked.

När nu kammarrådet, mild som ett lam, kom på sitt nästa besök, gaf herrskarinnan honom sin vackra hand att kyssa.

Och kammarrådet suckade och suckade utan att fråga.

Detta förhållande rörde den unga frun, som tyckte om en stum tillgifvenhet.

"Herr kammarråd . . ." yttrade hon med en ljuf och uppmuntrande blick.

"Värdaste!"

Detta var kammarrådets första ömma och vågade uttryck.

"I går fick er medtäflare sitt svar!"

Kammarrådets ögon höjdes och sänktes på ett sätt, som bevisade att han utan tvifvel var blygare än den blygaste qvinna.

"Detta svar", återtog Lilia i samma uppmuntrande ton, "var . . ."

"Var?" stammade kammarrådet.

". . en korg!"

"O, värdaste . . . jag saknar andedrägt!"

"Lugna er då — vi få se fram på nyåret."

"Min fru, jag qväfs!"

"Kanske redan vid jultiden."

"Låt mig nu dö, o min värdaste, herrligaste, ty mitt hjerta brister af sällhet!"

"Skall jag då lefva ensam jag?"

"Är jag redan död, har jag vaknat i himlen?"

35.

UNDERRÄTTELSER FRÅN EN MYCKET GAMMAL BEKANTSKAP.

Öfverstlöjtnantskan Helleding hade just gått in i sin helgedom och trött och ledsen lutat hufvudet mot en af hvil-sofforna, då en betjent kom in och underrättade henne att herr Thurné anhöll att, om möjligt genast, få tala med hennes nåd.

Utan att lemna annat svar än ett stumt bifallstecken, reste sig Honorine åter.

Nästan i samma ögonblick betjenten tillslutit dörren, öppnades den på nytt, och Filip visade sig, men med så blekt och upprördt utseende, att Honorine af bestörtning blott kunde se på honom.

Dock, innan vi förklara anledningen till poetens förstörda skick, vilja vi omnämna anledningen till Honorines trötthet och ledsnad.

Hon, som eljest aldrig var modlös, var det nästan nu.

Några dagar efter resan till Madängsholm hade öfverstlöjtnanten känt sig märkligt försämrad. Ett nytt

recidiv af frossan infann sig, tyngden i bröstet tilltog och med den tyngden i lynnet och derjemte envisheten.

Den vanlige läkaren — Arnold var redan rest — yrkade enständigt att öfverstlöjtnanten skulle hålla sig vid sängen; och så gjorde äfven öfverstlöjtnanten den ena dagen, men den följande, då han var bättre, steg han upp och sprang eller, rättare, släpade sig ut och in, så fort han hann.

När då Honorine bönföll, ja tiggde honom om att icke blottställa sig, svarade han med sin vanliga retlighet:

"Fruntimren äro då komna i verlden för att förarga lifvet ur en! Inser du icke att om jag någonsin skall återfå helsan, så sker det endast på det sättet att jag bibehåller mina mångåriga vanor. Stoppa deremot ner mig i säng, så slipper du se mig lemna den, innan jag stoppas ner i någon annan."

En ny dag, då han låg afmattad och icke kunde röra sig, hette det:

"Honorine lilla, du måste nödvändigt ställa så till, att icke för mycket slarf sticker mig i ögonen, när jag kommer upp! Då du specielt vet huru skadlig all sinnesrörelse och alla promenader äro, borde du också förekomma hvarje anledning till bägge delarne. Men ni fruntimmer ta allting lättsinnigt — ni tro aldrig på någon fara."

Det är öfverflödigt säga att, då öfverstlöjtnanten härnäst kom upp, han icke ville höra talas om dessa uttryck. Men *om* han erkände dem, tillade han vanligen:

"Det var ju taladt i feber-yrsel, kära barn, men det är så likt fruntimren att ständigt gnata och gnata på ett och detsamma — tror du icke att jag vet hvad jag gör!"

Honorine var outtröttlig, men hon led förfärligt af sin mans ombytlighet och envishet, och skulle kanske hafva dignat under den börda, som tyngde henne natt och dag — ty öfverstlöjtnanten ville aldrig sakna henne — derest icke den outtröttlige Sixten stått vid hennes sida.

Det var märkvärdigt hvad baronen under sista tiden lämpade sig efter öfverstlöjtnanten och på samma gång utvecklade kraft mot hans promenad-mani och öfriga egenheter!

Om baron Sixten varit på väg att förlora sin egen bror, sin egen far, så kunde han ej hafva gjort mera.

Han lät använda sig *i* allt, *till* allt; och med ett tålamod, som förekom andra öfvernaturligt, hörde han på öfverstlöjtnantens gnat öfver hans (Sixtens) erbarmliga dumhet att genom godtrogenhet och lojhet ha förstört hela sin egen lycka och framtid och ytterligare öfver hans oförsvarliga enfald att icke söka indrifva sina fordringar, hvilka i öfrigt ej voro värda två styfver, då reverserna blifvit utfärdade af sådant folk, som Sixten lånade till!

"Min gode kusin, gå!" kunde Honorine ibland med en vänlig pantomim teckna.

Men då hade Sixten till hands en annan pantomim, som sade:

"Bry dig ej derom — så länge han sysselsätter sig med mig, sparar han dig."

Dock, icke nog med tålamodet, han var äfven i den grad noga om att öfverstlöjtnanten skulle följa alla läkarens föreskrifter, att man var frestad tro det hans eget lif hängde vid hans slägtinges. Också var han alltid vid godt lynne, då denne blef bättre, men förtvifladt nedslagen (under sin lugna yta), då öfverstlöjtnanten kände sig sämre.

Det var troligt att Sixtens gamla instinkt åter vaknat.

Han skulle ha velat bibehålla, ja han hade velat *fastlåsa* öfverstlöjtnanten vid lifvet!

Öfverstlöjtnanten, som slutligen med ett slags erkänsla insåg detta, uppmjukades och bannade hädanefter den gode baronen, icke derföre att han var ond på honom, utan derföre att han (öfverstlöjtnanten) skulle ha blifvit qväfd af ledsnad och otålighet, om han ej haft någon att smågräla på.

Icke heller saknades det stunder, då öfverstlöjtnanten erkände sin hustrus englalika ömhet.

Ja, det fans sådana då han sade till Jolli, som — kanske derföre att det minst bet på henne — fick minsta portionen af hans retliga lynne: "Betrakta Honorine, min flicka, och lär dig hur en värdig maka bör vara: hon är en välsignelse för sin man!" . .

. . . .

Natten före den morgon, då vi infört läsaren på Tjustorp, hade Honorine icke haft en blund i sina ögon, och icke heller natten förut; ty öfverstlöjtnanten, ehuru icke egentligen sämre, kände sig deremot kinkigare till lynnet. Och han tyckte mycket om att Honorine "satt uppe" och språkade med honom, då han ej var sömnig.

Han bad henne icke härom, men han sade:

"Det är roligt för dig, mitt barn, att du kan sofva, åtminstone om dagen!"

Och så hade Honorine just nu gått till sitt rum för att njuta detta "nöje", då herr Thurné anmäldes.

Men detta störande betydde icke mycket: hon skulle troligen hafva blifvit störd i alla fall, emedan ej sällan hände, då Sixten vände ryggen till, att öfverst-

löjtnanten skickade och lät väcka hennes nåd, "ty gudske lof" — sade han — "hon kan sofva under natten!"

Men vi gå nu att redogöra för samtalet mellan Honorine och poeten.

"Förlåt, min fru, förlåt" — sade Filip, i det han trädde fram till soffan i det mellersta af de tre förtroliga kabinetten — "jag är förtviflad öfver att helt visst komma till besvär!"

"På intet sätt, herr Thurné! Jag har just nu en ledig timma: Sixten är inne hos min man."

"Men denna timma — jag begriper det nu — skulle varit använd till hvila; och hellre än att då störa er vill jag vänta."

"Och skulle jag kunna sofva, då jag ser en värderad vän i detta tillstånd af oro? Tala — jag är helt och hållet uppmärksamhet."

"Än om jag — med det gränslösa förtroende jag har till hennes nåds klokhet, finkänslighet och grannlagenhet — skulle begära ett råd?"

"Ett råd?"

"Ja, och ett i högsta grad ömtåligt och vigtigt . . . Skulle jag våga räkna derpå?"

"Visserligen! Jag vill söka gifva det efter bästa förmåga."

"Dock . . ." stammade Filip . . . "jag nödgas tillstå att ämnet . . ."

"Ämnet?" upprepade Honorine.

". . är högst . . högst . . kinkigt; och endast ert hjertas rena och sanna ädelmod kan tillgifva att jag vågar vidröra det. Men jag är, vid gud, ur stånd att i närvarande fall råda mig sjelf!"

"Så må det då vara hvad som helst!" svarade Honorine, hvars ärbara blick icke visade tecken till förvirring. "I verkligt allvarsamma frågor finnes ingenting kinkigt."

"Ack, om jag vore målare i stället för poet", utbrast den unge mannen, hänförd af den kyska glans, som låg utbredd öfver den älskliga qvinnans väsende, "så skulle jag välja just detta ögonblick att uppfatta er bild på duken! Nu uppfattar jag den i stället i mitt hjerta och mitt minne, och för första gången känner jag hela den sköna meningen i skriftens ord: "för den renom är allt rent."

"Men så tala då, herr Thurné!"

"Anima . . ."

"Ah, resa sig de döda ur sina grafvar!"

En lätt purpursky kastade sin magiska eld öfver den sammetslika blekheten på Honorines kind.

"Ja, ni må säga så. Hon var död för mig: jag afskydde denna qvinna, som förstört min lefnads hela lycka; jag var också förvissad att hon aldrig skulle erinra mig om vårt olyckliga möte."

"Hade ni då haft blott *ett*?" frågade Honorine, så sakta att hon knappast hörde sin egen fråga.

"Ja, blott ett . . . Men den föregående mystiska brefvexlingen hade bränt mitt hufvud, mina sinnen."

"Vidare?"

"Läs detta!"

Filip upptog ett bref och räckte det åt Honorine.

"Är det något, som ni erhållit nyss?"

"I går afton . . . Jag har varit förfärligt upprörd och obeslutsam hela denna natt; och som tiden hastade, beslöt jag fly till er . . . Läs — jag besvär er: läs!"

Honorine öppnade brefret.

Det innehöll följande:

"Anima vet att Alexis nu hatar henne lika lifligt som han en gång brann för henne.

Hon vet att han nu lika mycket skyr ett bref från henne som han fordom längtade derefter. Och likväl har Anima icke dragit öfver Alexis hälften af de lidande, som Alexis dragit öfver henne!

Animas hjerta känner dock intet hat.

Väl kunde hennes afskedsbiljett vittna om något ditåt. Men den var skrifven under första stormen af en gränslös förtviflan, en förtviflan, som måste skapa sig något utbrott.

Hade det varit en möjlighet, skulle Alexis funnit att Anima hållit sitt ord att aldrig låta höra af sig.

Men efter en tystnad af ett och tre fjerdedels år ser hon sig af omständigheterna tvungen att säga till Alexis:

Kom — Anima har att förtro er en sak af största vigt!

I R—s härad och A—bo socken ligger vid stranden af Svallbosjöns vestra sida en liten stuga, känd i trakten endast under namn af Svallbo-hyttan.

Om Alexis infinner sig der den 10 december, skall han finna att han icke utan grundadt skäl blifvit ditkallad af

Anima."

"Nåväl, min fru, hvad säger ni nu?"

"Jag säger att jag icke förstår hvarföre ni begär mitt råd?

Ett par lätta rynkor hade bildat sig vid Honorines mörka ögonbryn.

"Huru — ni förstår icke?"

"Nej, i sanning! Ty kan väl en resa för *er* till denna romantiska mötesplats bli mål för en öfverläggning? Det är ju helt enkelt."

"Helt enkelt?"

"Ja, att ni icke reser."

Filip skakade på hufvudet.

"Men är det möjligt", frågade Honorine, blickande på den unge poeten med ett uttryck af knappt dold förtrytelse, "är det möjligt att ni kan sätta i fråga att förnya denna så olyckliga förbindelse!"

"Jag fruktar", återtog Filip, och tonen röjde mer oro än orden, "att ni ej rätt förstått mig?"

"Hvad skulle jag icke hafva förstått?

"Ah, min gud!"

"Så tala då tydligt!"

"Detta så vigtiga förtroende, som omnämnes i brefvet . . ."

". . är endast konster!" afbröt Honorine med en häftighet helt och hållet motstridande hennes vanliga lugn.

"Antag likväl att det icke vore konster?"

"Jag tror minsann att ni advocerar för den der resan — det ser ju ut som om ni tagit ert parti på förhand."

"Besinna då, min fru, jag ber, besinna att brefvet är bestämdt."

"Herr Thurné!"

"Hon kan hafva rättighet att kalla mig."

Af uttrycket i Honorines ansigte röjdes tydligt att hon nu först började begripa Filips ångest.

Efter några minuters tveksam tystnad yttrade hon:

"Saken är mycket dunkel och dertill föga trovärdig. Om denna hemlighetsfulla dam varit i behof af beskydd, om hon haft något i den grad vigtigt att förtro er, hvarföre skulle hon då dröjt en så lång tid?"

"Ja, det är just det som förvillar mig och gör mig tvehågsen."

Den unga frun svarade ej.

"Dock kan man ganska väl tänka sig omständigheter, som tvingat henne att yppa hvad hon eljest för alltid ville hafva doldt."

Färgen kom och flydde från Honorines kind.

"Jag önskar nästan", sade hon, "att ni icke rådfrågat mig."

"Ack, min fru, ni har då funnit er förolämpad?"

Honorine gjorde en nekande rörelse.

"Men så säg då!"

"Om denna qvinna är olycklig, om hon . . om hon har några anspråk på er . . ."

"I detta fall har jag blott *en* väg att följa: pligtens."

"Det är sant — men om hon blott skulle vilja än en gång fånga er? Äfven det kan låta tänka sig."

"Derföre har jag också redan tänkt derpå. Men denna tanke har väckt min afsky."

"Åh, ni tror så nu!"

"Tror så — kan då ni, min fru, tro annorlunda?"

"Jag är öfvertygad, herr Thurné — förlåt min uppriktighet — att . . att ni icke är stark."

"Hvad ni nu säger, gör mig mycket ondt. Jag, som lidit så grymt för denna siréns skull, jag, som nästan dagligen har för mina ögon den värdigaste, den renaste bland qvinnor, skulle jag, hedrad af denna

qvinnas vänskap, af hennes deltagande, jag, som i sjelfva denna angelägenhet begär hennes råd, skulle jag låta locka mig i en så öppen och grof snara — i någon snara? Säg att ni ej menade detta, eljest vågar jag icke mera tro på er aktning, och likväl är denna mig lika nödvändig som den luft jag andas."

"Res då — se der mitt ord! Res, men se till att ni kan vara lika uppriktig, då ni kommer tillbaka, som ni nu varit! Och behöfver ni min tjenst, min medverkan i annat än råd, så frukta icke — drag icke i betänkande att vända er till mig!"

"Jag skall aldrig draga i betänkande att begagna mig af er vänskap! Jag säger blott att om det kommer en dag, då ni fordrar något tecken af min erkänsla, så räkna på den, och räkna äfven på min fulla uppriktighet!"

Nästa timma var Filip borta.

Han behöfde skynda sig för att hinna fram till den utsatta dagen.

Då Honorine blef ensam, lät hon sin panna nedsjunka i de sammanflätade händerna.

Hon tänkte — gud vet hvarföre — på den underbara instinkt, som tröstat Sixten i hans fantasisvartsjuka.

Men hon ville ej tänka på detta ämne. Och då det numera ej kunde bli fråga om sömn, skyndade hon in till sin man, hvilken emottog henne med dessa ord:

"Nå, kära barn, nu har du då riktigt hvilat dig grundligt — men ni stackars fruntimmer skulle aldrig hänga tillsammans, om man ej tvingade er att taga vård om er sjelfva!"

36.

OFFICIELL SKRIFVELSE FRÅN DICK.

ENSKILT FRÅN FRU WALBORG.

Dagen efter Filips besök och derpå följande afresa till det hemlighetsfulla mötet med hans f. d. sångmö, Anima n:o 1, hände sig — under det öfverstlöjtnanten låg på soffan och sof med hufvudet i sin hustrus knä, en för henne högst obeqväm ställning, för hvilken hon ej hade annan lindring än kusin Sixtens beklagande blickar — under detta hände sig att Jolli, bärande ett öppet bref i ena handen och ett obrutet i den andra, på tå kom insmygande i rummet.

Honorine gaf ett tecken, ty man talade naturligtvis icke när öfverstlöjtnanten sof.

Jolli hade heller icke behof af att tala med läppne: hennes ögon talade ett så mycket lifligare och snabbare språk.

Honorine, som fick emottaga det obrutna brefvet, begrep till en början icke det ringaste af Jolli pantomim.

Men då Sixten — som satt vid sidan af soffan och roade Honorine med att lägga patians — nu ka-

stade sina ögon på brefvet, visade han genast med en godmodig nick på initial-bokstäfverna i sigillet, och nu nickade och begrep äfven Honorine, ty bokstäfverna voro: D. S.

Men innan Honorines fingrar sönderbrutit dessa i en präktig krans infattade initialer, hade Jolli räckt henne det öppna brefvet och genom en åtbörd bedt henne läsa det.

Derefter satte sig Jolli på pallen vid Honorines fötter, men höll blicken oafvänd fästad på det obrutna brefvet.

Det första lydde som följer:

"Min älskade lilla siska!

Guds frid och god afton, min lilla lärka — ty det är på aftonqvisten jag skrifver.

Jag har haft en skön dag, ty min kolik har varit mensklig, och vunnit har jag tre partier mot moster Elsa, som alltid blir rasande, när hon tappar.

Nå, näktergals-stumpan, skola vi tala om något roligt nu?

Men först och främst får jag förtälja att gubben börjar krya upp sig, ja jag vågar så godt som hoppas att han ännu en gång skall lunka omkring med gamla matmor. Men det får ske så smått — stackars gubben behöfver vårdas med ömhet.

Anbelangandes nu det roliga, som jag lofvade dig, så är du väl fasligt nyfiken att få nys om hvad det kan vara?

Se så, spänn opp ögonen och öronen och lilla uppnäsan också, ty det ämnet, jag nu ämnar stöta på, är alltid för flickorna en söt lukt.

Ha vi några gissningar kanske? Ha vi någon hjert-klappning? Hålla våra små pioner på att bränna upp?

Nå nå, *mitt* hjerteblad kom också fram, fast det fick gå i mamelucker och dansa kasurkan och maschuckan, tills det var hela sexton åren!

I går, som var — det var ändå en onsdag . . . nej, en thorsdag var det . . nå, lika mycket, jag satt och rensade grå ärter och tänkte just på dig och den gången då vi hemma i stugan delade ut våra grå ärter med jumfru-mått för att icke ta en endaste mer den ena gången än den andra. Bäst som jag så satt, såg jag upp, ty det körde herre-körning på gården.

Haha sade jag till mig sjelf, då jag märkte hvem det var, står det så till i fader nämdemans hus! Det är roligt att den unge mannens vägar så ofta ligga åt mina — månne haren har sin gång i min åker?

"Mjuka tjenare, tant Walborg! Jag kunde icke annat än titta upp i förbifarten!"

Du begriper han var inkommen nu.

"Tack, tack så mycket — hvart bär det nu af då?"

"Jag kommer från * *, dit syster min kallat mig, och nu reser jag f ö r s t till Ribyhus."

"Må' det . . Jag får tacka för den stora kroken — det var mer än jag kunde vänta."

"Jag let icke på, sade han, att de sista cigarrerna dugde — nu har jag fått några bättre. Men jag hoppas det står väl till med gubben, så att helsan är i tagande."

Det visade ett stort vett att han frågade efter gubben före någon annan.

Nå, se'n talte vi om ditt och datt, men till sluts, lite innan han reste, lät han upp sin mun till detta tal:

"Jag skulle ödmjukast fråga om tant Walborg har någonting emot att jag ännu en gång kommer hit?"

"Med cigarrerna?" sa' jag.

"Dem skall jag visst icke glömma. Men det kunde bära så konstigt till, att jag äfven hade något annat ärende."

"Hvar så god och res i sina ärenden, när han behagar, min unge herre!" lade jag till. "Den, som reser i all ärbarhet och i hederliga afsigter, blir alltid välkommen."

Detta var hufvudsumman.

Jag behöfver inga utläggningar göra för dig, din sluga unge!

Du räknar nog sjelf; och skulle lyckan så der komma och kasta sig bus bas i famn på dig, så glöm bara aldrig — det förmanar jag dig — att du varit den fattiga Jolli, som farit kring landsvägen för att hos goda vänner och grannar uppträda som rolighets-makerska!

Och kommer du till välstånd, så skall gubben ha sin sköna hafre till död-dagar, och så ska vi låta sätta ny kur på trillan och ny kapott på matmor.

Detta är enskilt och i förväg.

Du vet att jag tycker om anständighet och goda seder, min törnros: låtsa derföre inte om att katten nös, då han kommer!

I förtroende kan du visa detta för Honorine och för kusin Sixten, och han får då se hur klokt jag gjorde i det andra, han vet.

Sköt om att öfverstlöjtnanten förlåter mig min hastighet på resdagen! Jag har tagit mig ganska när hans sjukdom, men bed honom nyttja den kuren, som står uppskrifven på följande papperslapp. Den har hjelpt väl femti personer från frossan.

Stora helsningar fulla af tacksamhet till Honorine från

din ömma moder

Walborg Stureson.

P. S. äfven många helsningar till öfverstlöjtnanten och baron.

Gubben gnäggade i går såsom i gamla tider. Jag måste då gråta, jag, som icke gråtit se'n salig kapten gick ifrån mig.

Nå, farväl nu, min lilla kanarie-fogel. Kors så illa, att jag glömde säga hvem den besökande var — men gissa, gissa!" . . . .

Brefvets läsning afbröts esom oftast genom en förtrolig och glädtig pantomim mellan Honorine och Jolli. Slutligen lemnades det åt baron Sixten, som under tiden slutat den patians, hvilken skulle afgifva ett ja eller nej till något, hvarpå Honorine tänkte.

Och alldenstund patiansen "gått ut", var det med en leende min Honorine bröt det bref, som direkte var ställdt till henne.

Men då det blefve någonting nära nog omöjligt att skildra den sprittande lifligheit, blandad med en oskyldig bäfvan, som oupphörligt vexlade på Jollis anletsdrag — trogna aftryck af hennes själs känslor — skola vi ej tala derom, utan nöja oss med att framlägga först det ena, det mindre brefvet till Honorine, och sedan det inneliggande till den unga flickan sjelf.

N:o 1.

"Bästa hennes nåd!

Jag har den äran att helsa hennes nåd från den roliga, söta och skalkaktiga fru von Stern, som jag gjorde min underdåniga uppvaktning, då jag var der borta och helsade på min syster, som jag verkligen tror håller något af mig.

Mera om drottning Adele finnes i det bref, som åtföljer detta.

Goda, estimerade hennes nåd! Som det icke finnes någon, som jag har mera respekt för än hennes nåd, som alltid visat sig ha ett så intagande och finpoleradt omdöme, utber jag mig att få göra en förklaring, eller rättare en bön, som jag misstänker kommer långt inifrån — jag tror att vi räkna hjertat innerst.

Hennes nåd förstår figurliga talesätt, och fast jag icke har någon särdeles talang i den konsten, så är det ändå stundom nödigt att gripa till den, då man ej kan tala alldeles rätt fram,

Meningen vore eljest att få bifogade bref egarinnan tillstäldt; och meningen med att jag skickar det under hennes nåds kuvert förstår nog hennes nåd.

Jag utber mig ett vänligt öfverseende med min dristighet! Att det beviljas är jag säker på.

I jul skall jag uppvakta hennes nåd med en den allra vackraste papegoja, som jag då har med mig. Det är ledsamt att det endast är en uppstoppad papegoja, men den är så innerligt charmant stoppad, att jag nog tror att hennes nåd skall förlika sig med att hon saknar lif.

Det är med djupaste vördnad och deltagande jag efterfrågar herr öfverstlöjtnantens helsotillstånd. I jul tager jag mig friheten föreslå herr öfverstlöjtnanten,

som jag vet tycker om doktor Warvners vård, att i sommar under några månader bosätta sig på Ribyhus, i sällskap förstås med hennes nåd. Vi hafva ett skönt bad, och ombyte af luft skulle vara nyttigt för herrskapet, och äfven för flera, hoppas jag.

Jemte min vänskapsfulla helsning till baron Sixten, som haft den godheten lofva att i vår jaga på Ribyhus, tecknar jag mig

hennes nåds

vördnadsfulle och tillgifne tjenare

Dick Sorenius.

P. S. Jag skickar icke detta bref till Filip, ty i hans välsignade distraktion kunde han råka att glömma bort det.

Ifall jag är välkommen i jul, torde jag ödmjukast få be om en rad till svar."

N:o 2.

"Dyra mamsell Jolli!

Om mamsell Jolli förvånas öfver att detta bref ligger inuti ett till hennes nåd, så blif åtminstone icke oroad!

Jag skulle icke kunna uthärda att ha väckt en sådan känsla. Derföre säger jag dock icke att jag ej vill väcka någon a n n a n känsla. Men detta låter kanske alltför brådstörtande.

Jag vill för allt i verlden icke skrämma mamsell Jolli — ack, nej! Men jag säger icke derföre, att om jag på annat sätt kunde bringa mamsell Jolli i hjertklappning . . . se så, brådstörtade jag icke nu igen!

Förlåt, förlåt och blif för guds skull icke missnöjd!

Saken är egentligen den, att jag vill fråga om mamsell Jolli erinrar sig ett samtal, som vi hade den dagen, då vi reste till Madängsholm? Det handlade ändå om . . om ett visst råd, som madam Malmelin gifvit mig i afseende på lösningen af den gordiska knuten.

Men kanske mamsell Jolli redan glömt historien om Alexanders huggning, som jag berättade under hemvägen, då vi bägge måste erkänna att jag ej egde något hopp om att blifva en ny Alexander?

Jag hoppas mamsell Jolli ej finner detta förlärdt: det är verkligen bästa bilden af mitt förhållande till den der saken, mamsell Jolli vet — eller, för att tala utan omsvep, det är bilden af mitt förhastade löfte att anse mig som redan enkling och egare af en son, innan jag blifvit hvarken make eller far.

Söta, söta mamsell Jolli, om jag nu bringar mamsell Jolli att rodna — ack, ingen rodnar vackrare — så var god och erinra sig att jag icke ser det och att, om jag såge det, jag skulle vända mig bort för att icke störa mamsell Jollis ljufva blygsamhet.

Men vänta lite — hur hade vi det nu? Vi stannade vid "det fransyska" . . . det var icke så dumt det der uttrycket, som drottning Adele alltid hade, då hon ville syfta på något, som var svårt att säga. Men ändå på det hela hade hon kanske ej kallat d e t t a fransyskt, ty man kan icke neka att ämnet lika mycket är svenskt, att icke säga att det är ett verldsämne, ty öfverallt, dyra mamsell Jolli, ända från samojedernas land borta vid ishafvet och till söderhafsöarna under eqvatorn blir man makar och fäder.

Nu, goda, älskvärda mamsell Jolli, skall jag meddela en underbar nyhet, som står i sammanhang med förra delen af detta bref.

Min syster, som lockade ur mig ett visst bekymmer — hon är så klipsk och fintlig hon — hittade också genast råd för detta bekymmer. Tillåter mamsell Jolli att jag meddelar detta råd? Jag tror det är bäst att göra det skriftligen.

Hon sade mig — och såsom Albans mor var det aktningsvärdt af henne — att mitt löfte var af noll och intet värde, emedan det ej gällde, omöjligt kunde gälla, ity att jag, då det gafs, var omyndig.

Var det icke märkvärdigt att ingen af oss kunde fundera ut det!

Jag skall icke försöka att skildra min sällhet, när jag fattade att jag med så fullkomlig heder kunde komma ifrån saken — ja, med fullkomlig heder, ty så fort jag kom hem, talade jag med prosten och lagmannen i ämnet, och de skrattade mig båda två upp i ansigtet.

Jag tog minsann icke illa upp deras frihet och försäkran att jag var en stor tok, som kunnat hysa en sådan tanke.

Men jag lofvade ett löfte, som jag nu fullmyndig både ger och håller, och det är att ändå vara Alban en god far. Man ser ju, bevars, fäder hafva många söner, och icke hafva sönerna rättighet att beklaga sig deröfver!

Det var detta jag ville berätta, på det mamsell Jolli må ha tid att fundera till det bästa, då jag i jul kommer och frågar hvad mamsell Jolli tycker om att se mig som imitatör af Alexander.

Ack, mamsell Jolli, förtjusande mamsell Jolli, min penna ler, men mina kinder rodna och mitt hjerta klappar grufligt, då jag skrifver detta, hvilket sker i den stora salen, som är ärnad till museum. Då jag säger ärnad, låter det kanske besynnerligt, när det

på visst sätt redan är färdigt, men det är blott halffärdigt, innan vi bli flera händer.

Doktorn säger ofta att jag ställer saker rasande, men jag ändrar ingenting förrän en tredje afgifvit sin dom.

Jag vill icke uppröra mamsell Jollis fina känslor genom att nu tala mera tydligt. Vi skola derföre en liten stund tala om annat.

Kanske kommer jag dock i slutet af brefvet tillbaka till mitt favorit-kapitel.

Om besöket hos min syster säger jag ingenting, och kanske är hon nu svårare än någonsin att begripa. Hela verlden tror att hon är ett riktigt helgon. Godt — det angår icke mig, om hela verlden bedrar sig.

Det tillkommer hvar och en, isynnerhet personer, som hafva afsigter, att se sig före.

Huru lyckligt för dem, hvilka veta att deras afsigter falla på fulländade mål . . . Dock det var icke om det jag skulle tala.

Jag gick till drottning Adele.

Hon satt i en liten grann salong eller rättare hon låg så der något sjelfsvåldigt i en stor läs-stol med foten på en pall af likadant rödt sammet, som jag här hemma på Ribyhus har flera emmor af, och pallar också, hvilka kunna passa för *andra* fötter.

Och rundtomkring fru Adeles plats stodo fem eller sex mindre stolar.

Mamsell Jolli märker att jag har anlag att göra små dramer i berättelse-form.

Nu är till märkandes att de sex stolarna ej voro tomma, ty hvar och en hade en kavaljer på sitsen eller, kanske rättare sagdt, nedanför den, ty de lutade sig så långt fram emot värdinnan, att jag icke begriper huru de förmådde stanna qvar.

Mamsell Jolli har sett huru konstberidare hänga på häst-länden — så såg det ut; och drottning Adeles hof-kavaljerer (ack, om min dram roade mamsell Jolli?) kunde med skäl kallas konst-sittare.

Det skrattades och pratades så att det klingade ända ut i förstugan.

Men då fru von Stern fick se hvem det var som blifvit insläppt, sprang hon genast upp och såg så ofantligt vänskapsfull och glad ut, att jag genast blef liksom hemmastadd och icke brydde mig om att de mustascherade konst-sittarne sågo snedt på mig för det jag tog all fru Adeles uppmärksamhet från dem.

Och så sade hon med sin drottnings-min och sina drottnings-fasoner: "Mina herrar! Direktör Sorenius, som jag har den äran att presentera för er såsom en rik magnat bland mina vänner, gör mig det nöjet att hålla mig sällskap en stund. Jag lemnar er således tillbaka er frihet."

Är det ej sant att det der låt som när en furstinna affärdar sin svit för att ge en särskilt audiens?

Men gissa, efter hvem hon frågade, så snart vi blefvo ensamma . . .

Gud, hvad jag vore lycklig, om min berättelse-dram roade mamsell Jolli!

Jag hade redan öfverstlöjtnantskan på läpparna, då drottningen yttrade: "Herr Sorenius har visst något bref till mig från doktor Warvner?"

"Jo, det är icke utan!" svarade jag; och hon måste genast ha det. Och det är visst att nog sätter hon värde på Arnold, ty hon läste hans bref så länge, att jag måste göra mig påmind.

Arnold är nu hennes läkare, och hon ledsnade lika litet att tala om honom som han ledsnade, då jag kom hem, att höra talas om henne.

Stackars drottning Adele — att tala i blommeradt språk — en orm gömmer sig bland hennes rosor! Hon sade att hon i vår kommer till Tjustorp. Jag proponerade Ribyhus. Kanske kunde man äfven öfvertala öfverstlöjtnantens, ifall jag hade något mera att bjuda på än doktorns grannskap!

Men det är visst tid att sluta. Och nu, då min ömma och hulda mamsell Jollis känslor haft tid att lugna sig, vågar jag ju tillägga att jag blott vet en enda person, som vore tjenlig att locka vissa kära gäster till Ribyhus. Men ärligt bereder jag mamsell Jolli på att mina frågor bli mera direkta och närgångna, då vi i jul träffas.

Var god emellertid och låt mig med omgående post veta hur det här förspelet blifvit upptaget!

Farväl, farväl, ett ljuft och hjertevarmt farväl från mamsell Jollis

orolige, väntande, tillgifne,
ödmjuke och evigt . . . jag
skrifver icke ut det sista
ordet, men det börjar med
ä och slutar med *e*.

Dick.

P. S. Dyra mamsell Jolli, förlåt mig, men jag kan icke låta bli att säga det ett *n* hör till midten af ordet.

P. S. Nej, mamsell Jolli, jag är icke menniska att försegla brefvet, innan jag skrifvit ut hela ordet: Mamsell Jollis evigt

älskande

Dick."

Den näslföljande postdagen afgick svaret på denna skrifvelse. Det lydde:

"Gode, ömme herr Dick!

Hvad herr Dick väl förstår att bedömma en flickas känslor!

Jag var riktigt förvånad öfver huru noga alla herr Dicks förutsägelser slogo in.

Just der herr Dick trodde att jag måste rodna, höllo mina "små pioner", såsom mamma säger, riktigt på att bränna upp. Detta kunde icke falla mig in att säga muntligen, men då herr Dick icke ser mig, kan jag gerna erkänna det, och jag vet icke hvad det vore nödigt att dölja.

Herr Dick är alltför god som genom detta vackra förspel, som herr Dick kallar det, ger mig en vink, den jag kanske borde låtsa icke förstå; men jag har af mamma blifvit uppfostrad i redliga grundsatser, och derföre förstår jag många saker, då jag *vill* förstå dem.

Jag tror icke att herr Dick efter detta yttrande behöfver veta mer tills vidare.

Den lilla berättelse-dramen var ofantligt lifligt skildrad, och jag tycker hur vackert det röda sammetet, som herr Dick har i sina emmor, måste se ut. Rödt är bland alla färger den skönaste, särdeles emot en hvit klädning.

Apropå hvitt, så har jag fått ett utmärkt vackert klädnings-tyg af baron Sixten på min födelsedag.

Apropå baron Sixten, så ser man hos honom hvad en ädel trohet betyder.

Min bäste, gode herr Dick, jag vill också göra en dram-berättelse för att visa min tacksamhet, och den skall till herr Dicks nöje lyda så här:

Det är afton och månsken ... Apropå månsken, mins herr Dick våra promenader i månskenet i somras — men nu är det vinter och ljusen äro icke tända, ty öfverstlöjtnantens ögon tycka bäst om att man sparar ljus-skenet i det längsta.

Alltså är det lite stötande på skymning.

Öfverstlöjtnanten ligger på soffan och grinar och små-svär: "Tusan d . . r hur befängt de här dynorna ligga — kan du då icke få dem ordentligt, Honorine!"

"Min vän, jag lade dem ju nyss så som du ville ha dem."

"Honorine, Honorine, nä så spring då icke beständigt! De fruntimren äro alltid utan ro."

"Här är jag ju, söte Helleding!"

Lång brumning.

Detta var *en* scen.

Nu kommer den andra.

Öfverstlöjtnanten har grinat ut och somnat i sin hvilstol.

Man smyger sig tyst till en fönstersmyg, der Honorine trött sjunkit ned i en fåtölj. Hvem är det då som uppvaktar henne med allt smått tillbehör, eau de cologne, stickningen, favorit-boken och dynan under hufvudet?

Hvem uppmuntrar henne, hvem tigger henne att hvila sig, hvem erbjuder sig att vaka i hennes ställe, att låta gräla på sig, hvem lägger patians, då hon tänker, och hvem uträttar alla ärenden inom och utom hus, som jag ej förstår? Jo, det gör den, som varit trogen i nio år, om han också icke får en half blick i belöning.

Slut på *andra* scenen.

Gode herr Dick, en sådan trohet är ljuf att se; och om Honorine blir enka — hvad doktorn i hemlighet sagt troligen sker i vår, ty han är mycket svag, öfverstlöjtnanten, fast han hänglar — så hoppas jag till Gud att stackars baron Sixten får någon ersättning. Dock, detta i djupaste förtroende mellan oss. Det är så angenämt att ha sitt förtroende till herr Dick. Alltid råder det sympati emellan oss.

Jag hade ärnat göra tre scener i min dram, men det var något som återhöll mig från att göra den tredje.

Nu vill visst herr Dick nödvändigt veta hvad den skulle handla om; men jag vet icke om jag bör tillstå att det skulle varit fråga om en flicka, som satt ensam i månskenet vid ett fönster för sig sjelf och små-gnolade på den balladen, som en viss person tyckte så mycket om:

"Skön jungfrun hon tittar efter riddarn så båld."

Jag kan helsa så mycket från madam Malmelin, som jag i söndags träffade i kyrkan. Hvad jag har aktning för den gumman!

Herr Thurné är bortrest, jag vet icke hvart.

Nu farväl, gode, gode herr Dick! Jag har alltid längtat till julen, men aldrig så som i år. Julen är en så vacker årstid.

Herr Dicks

alltid tillgifna, innerligt tillgifna

Jolli.

P. S. Jag hoppas herr Dick icke anser mig känslolös för det jag ej talat om det der, som rör Alexander? Jag är dock fullt öfvertygad att herr Dick aldrig följer annat än goda och hedrande råd.

P. S. Jag håller på att brodera en börs, i hvilken jag ärnar lägga mitt hjerta, då jag ger bort det. Blir icke det en bra sinnebild? Börsen är tom, men hjertat fyller den; och han, som tager upp hjertat, får sedan fylla börsen.

37.

FILIPS ORDHÅLLIGHET.

Det är — såsom Jolli berättade i sin "dram" — en månskens-afton.

Öfverstlöjtnanten sofver icke, men han roar sig som bäst med att dugtigt skrubba upp baron Sixten, som begått ett förfärligt misstag i ekonomien.

Jolli går ensam i förmaket och fantiserar vid gitarren om jungfrun, som "tittar efter riddarn så båld".

Men Honorine hon befinner sig i helgedomen, sittande på lilla soffan i sitt kabinett, der den broderade hvilstolen midtemot just nu intages af Filip, som kommit att aflägga första besöket efter sin åtta dagars långa resa.

Det hade efter de vanliga helsningarne inträdt en några minuters tystnad, hvilken för båda måste hafva varit lika svår att afbryta, ty de "skrufvade" sig synbart.

"Herr Thurné är då återkommen!" sade slutligen Honorine.

Hvarföre hennes andedrägt knappt ville räcka till att framföra dessa enkla ord, visste hon icke sjelf; så mycket mindre kunna vi då veta det.

"Ja, jag är återkommen."

Filip rodnade ända upp öfver pannan.

"Nåväl?"

"Jag har lofvat uppriktighet."

"Ifall herr Thurné ångrar detta löfte . . ."

"Nej, nej!"

"Då upprepar jag: nåväl?"

"Hennes nåd tillåter att jag talar så som jag skulle tala till en syster?"

"Det är ju afgjordt."

"Och *så* som jag endast kan tala till den qvinna jag i min aktning sätter öfver alla andra?"

Honorine gjorde endast en lätt rörelse.

"Hvad befaller ni, min fru, att jag börjar med?"

"Era intryck till exempel, då ni nalkades den bestämda mötesplatsen."

"Jag hade egentligen icke mer än ett."

"*Det* öfvervägde då alla andra?"

"Alldeles — men det var ett oväntadt intryck."

"Nå?"

"En känsla af obeskriflig retlighet. Hvad, sade jag, vill hon mig då, denna qvinna, som åter stör mitt lugn?"

"Ert lugn?"

"Lugnet i mitt lif. Jag var ju nu jemförelsevis i en god sinnesförfattning. Skulle . . . ."

"Skulle?"

". . skulle den, som visat mig ett obeskrifligt ädelmod, ett engla-tålamod, ha gjort allt förgäfves!"

"Huru — ni fruktade det?"

"Nej, jag fruktade ej; men jag harmades öfver möjligheten."

"Och ingen längtan, ingen oro, ingen tvetydig rörelse?"

"Intet tecken ditåt!"

"Och så kom ni fram?"

"Ja."

"Vidare?"

"Ack, vänta — det är ej sagt med *ett* ord. Det är så . . ."

". . att ni har grundade skäl att frukta det vårt arbete varit lönlöst?"

Dessa ord uttalades med en hörbar brådska.

"Icke så — gud vare lof i *det* bedrog jag mig!"

"Var det då något annat, i hvilket ni icke bedrog er?"

"Ja, i det, som . . som jag anade... Ni mins, eller ni mins icke . . ."

"Åh, jo!"

Lyckligtvis var månskenet ej nog starkt att visa färgskiftningen på Honorines kind: dessutom satt hon ej i ljuset såsom Filip.

"Store gud, hur bittert man begråter sina förvillelser! Jag har lidit mycket, min fru, sedan vi sist träffades, och jag lider ännu djupt!"

"Kan jag göra något för er?"

"Om ni också det kunde, skulle jag aldrig ega mod att begära det."

"— hvilket vill säga detsamma som att ni ej litar på min vänskap?"

"Jag litar på den. Men vi ha i alla fall icke hunnit så långt att . . ."

". . att ni ännu behöfver sätta mig på prof?"

"Det var icke så jag skulle hafva uttryckt mig."

"Huru då?"

"Tillåt mig slippa upprepa det; men ni kan vara öfvertygad att, om det vore en bön, jag endast knäböjande kunde framställa den."

"Låt oss då återkomma till er resa!"

"När jag ankom till det lilla huset vid Svallbosjön, märkte jag ingenting besynnerligt. Det var en vanlig, men väl ombonad stuga. Ingen kom emot mig, ehuru det var midt på dagen."

"Ni steg då in?"

"Ja, och jag fann blott tvänne gamla qvinnor, den ena moder åt den andra."

"Och de sade?"

"Ingenting annat än "Guds frid!" och deras ansigten sågo också ut som ett guds frid, lugna, ödmjuka, tåliga. Den ena räckte mig ett bref."

"Ah, hon kom då icke?"

Utan att svara framtog Filip det bref, hvarom fråga var, och räckte det åt Honorine, som under tiden med darrande hand påtändt lampan.

"Skall jag läsa det innan ni fortsätter?"

"Ja, om ni behagar. Det öfriga faller sig då lättare."

Och Honorine läste:

"Animas själ är skakad af förtviflan.

Hon hade uppgjort en plan att ännu en gång träffa Alexis, att under skymningens skydd få förtro honom allt det bittra och ljufva, som hon dolt; men ett hårdt öde står emellan Alexis och Anima. Och detta jern öde, som heter försigtighet, bjuder henne att i detta ögonblick hålla sig stilla, ty man bespejar henne med hundrade ögon.

Alexis — hör då hvad detta bref, i stället för Animas läppar, har att förkunna!

I denna stuga, bebodd af trenne qvinnor — en

mor, en ung dotter och en gammal mormor — finnes äfven . . . en fjerde varelse!

O, låt mig dö, sedan jag gjort denna bekännelse!

Jag hade velat bespara Alexis den börda, som jag nu går att lägga på hans hjerta. Men förhållandena fordra att jag måste vara fri från alla minnen, alla band.

Jag nämner ingenting om hvad jag lidit . . Gud vet det, och mitt eget hjerta vet det, mitt arma, mitt brustna och förkrossade hjerta.

Men icke förr än om ett år härefter skall Alexis taga vård om den varelse, som jag härmed testamenterar honom och som han *nu* skall lära känna endast för att vänja sig att älska.

Alexis behöfver äfven detta år för att uttänka bästa möjliga utväg för denna varelses kommande lif. När afhmetnings-tiden inträffar, skall jag lemna ifrån mig en dopsedel och äfven ett annat papper, ty äfven jag har velat göra hvad jag kunnat.

Anima och Alexis skola troligen aldrig i detta lif återse hvarandra.

Må de då säga sitt farväl utan agg, må de tillgifva hvarandra, och må Alexis skänka den kärlek, som modern icke fick åtnjuta, åt — dottern!

Lifvet bär ännu några förhoppningar åt Alexis — men alla hoppets blommor äro affallna för

Anima."

Honorine fällde sakta brefvet och lät sin hand glida öfver ansigtet.

Filip förmådde ej säga ett ord.

"Och" . . stammade hon slutligen . . "och . . ."

"I en kammare der bredvid", återtog Filip med en hastig och qväfd brytning i rösten, "bodde en ung qvinna, som egt och förlorat ett barn. Hon hade nu

ett annat, och detta andra, hvilket slumrade i vaggan, var både fader- och moderlöst."

"O, nej, nej — *jag* har ju intet barn jag . . . Under ett helt år skall jag finna femtio utvägar att taga mig en fosterdotter. Det lärer icke förundra någon. Och hvad kan vara enklare än en resa, hvarunder man händelsevis finner det föremål, som man länge sökt."

"Min fru, ni förkrossar mig!"

Filip sjönk till den unga qvinnans fötter och höljde hennes händer med sina kyssar.

"I himlens namn, icke så — stig upp . . någon kan komma."

"Ja, då skulle man se att detta knäfall är lika rent som en syndares, hvilken böjer sina knän inför domaren ofvan stjernorna . . . O, hvilket djup af ömhet, af menniskokärlek, af ädla känslor er själ innesluter!"

"Herr Thurné, säg mig allt hvad vackert ert rika, poetiska sinne behöfver utgjuta, men om ni ej vill visa er tacksamhet genom att bringa mig i olycka, så stig upp!"

"Jag lyder, min fru, jag lyder er minsta vilja. Ty för mig representerar ni försynen, urbilden af al nåd och barmhertighet."

"Ack, hör då upp!"

"Huru — få icke ens mina läppar uttrycka en ringa del af de känslor, som brinna i min själ?"

"Ni har uttryckt dem mer än nog."

"Jag har endast uttryckt dem illa . . . Om ni sett mig, då den unga hustrun gick ut, snyftande kasta mig ned vid den arma lilla varelsens bädd, om ni sett mig i förtviflan — en förtviflan blandad med hänförelse — trycka dessa små händer till mina läppar och i ångest stamma: Hvad skall det blifva af dig, arma, arma lilla, som en moder lemnat åt en

fader, hvilken icke har rättighet att erkänna dig . . . då . . ."

"Men när denna förtviflan lade sig öfver ert hjerta, tänkte ni ej på mig och mitt sista ord vid vårt afsked?"

"Oredigt for tanken på er genom min själ, men jag blygdes genast öfver min djerfhet att ha vågat tänka på en barmhertighet, som jag ansåg öfver hvad en jordisk qvinna skulle vilja göra, hvad hon kunde göra."

Honorines svar bestod endast i ett småleende.

"Ja, ert leende säger mig att jag aldrig förrän nu rätt förstått er. Men hvarföre är ni också ensam bland alla qvinnor . . . Min fru, förlåt, om jag i denna stund alldeles lemnar åsido all beherskning — men ni kan sjelf dömma! Från att ha varit så genomolycklig tycker jag mig icke blott tusen gånger mindre beklagansvärd, utan äfven mindre brottslig, då jag eger hopp att en dag få lemna denna knopp af en förbjuden kärlek under den kyskaste qvinnas vård. Hvilken uppfostran, invigd åt alla dygder, väntar ej den, som hade så ringa att vänta!"

"Men nu måste ni likväl återtaga er sjelfbeherrskning, ty hvem som inträdde måste finna att ni förlorat den, och man kunde icke säga af hvilken orsak det skett."

"Jag vill försöka att blifva lugn. Men ingenting kan hindra mig ifrån att önska det jag i timtal finge knäböja framför er och tillbedja er. Jag har erfarit mångahanda känslor, men ingen liknande den ni ingifver mig . . . om ni befallde mig dö för er, skulle jag med ett leende föra dolken till mitt hjerta."

"Ack hur tokig ni är!" sade Honorine med en qväfd suck.

"Det fins ju ingenting brottsligt i hvad jag säger. Man älskar icke er såsom man älskar en qvinna: man lemnar sig i ert våld, utan att begära, utan att önska något annat än en mild blick ur era sköna ögon."

"Min herre", sade Honorine, och en ännu mera qväfd suck framträngde ur hennes bröst, "vi måste sluta detta samtal — min man väntar mig säkert redan . . . Men först, säg mig: hade den arma varelse, för hvars mor jag redan anser mig, någon likhet med den moder, som gifvit henne lifvet?"

"Vet jag väl det jag!" sade Filip, och en blekhet for öfver hans ansigte. "En gång, för längesedan, mycket längesedan, vidrörde vi detta ämne, och jag sade er då — eller sade jag det icke?"

"Hvad?"

"Att denna Anima, denna olyckliga qvinna, aldrig, icke ett enda ögonblick aftog masken."

"Ha — nu begriper jag hvad ni häntydde på, men jag icke rätt fattade . . . Således, hvar helst ni träffade denna hemlighetsfulla bekantskap . . ."

". . skulle jag icke kunna känna igen henne, om icke på rösten."

"Och icke heller på den — det vet ni väl."

"För himlens skull, min fru, häntyd icke på denna galenskap — jag var då så förvirrad, att . . ."

"Nog, nog, jag har redan glömt den . . . Men kände ni annars icke igen barnets anletsdrag?"

"Det liknade underbart nog min lilla Sylvia, ja nästan *så* nära som två bär likna hvarandra."

"Och hvem liknar då den lilla Sylvia, efter den likheten var så underbar?"

"Någon, som jag numera icke nämner. Och denna likhet visar mer än allt annat att, om mina sinnen kunde förvillas, mitt hjerta dock aldrig såg mer än en bild."

Honorine hade rest sig upp.

"Jag lemnar er här", sade hon, "tills ni fullkomligt hemtat er!" Och utan att afvakta något svar, gick hon genast bort.

Det var hög tid.

I förmaket mötte hon baron Sixten, och för hans öga var ej värdt att söka döja det hon känt sig upprörd.

"I guds namn", sade baronen med en obeskriflig innerlighet, "icke bekymrar du dig om den strunten, att han utgöt sin lilla galla på mig? Vi äro redan de bästa vänner."

"Nej, Sixten, min gode, käre kusin, det var icke derpå jag tänkte, ty jag vet nog att du gerna toge emot all förtret ensam, om du finge."

"Nå, det var för väl att du inser det — då kan jag tillstå att jag begick det der misstaget med flit."

"Sixten, Sixten!"

"Men hvarföre är du ledsen? Han kommer sig nog, och han skall då af tacksamhet för allt ditt tålamod bli en annan menniska."

"Ja, jag hoppas det!"

"Och ändå är du icke i ditt jemna, goda lynne!"

"Jag satt derinne och hörde på vår stackars svärmare. Hans minnen ha fått någon oförmodad stöt, och hans känslor, retliga och lifliga, vurma alltjemt på det gamla. Han har bedröfvat mig."

"Ja ja", svarade baronen med en röst, som åtminstone ej lät mycket sorgsen, "jag sade dig ju från början att han aldrig skulle glömma. Det är illa, mycket illa, men jag för min del fördömmer honom icke för det."

"Honorine . . Honorine!" ljöd en röst från sängkammaren. "Hvad stå ni der och prata efter, då jag ligger här ensam!"

"Ensam?" svarade en annan röst. "Är då jag ingen, bäste onkel!"

"Jag är alltid ensam, min lilla vän, då jag saknar Honorine."

"Och henne skall du aldrig sakna!"

För första gången kastade sig Honorine med en främmande oro, med en känsla, som sökte beskydd, ned vid sin makes bädd och tryckte hans händer mot sina läppar.

"Stackars barn" — det gick en vekhet genom öfverstlöjtnantens ton — stackars barn, du håller verkligen af din man, gudskelof!"

"Ack", hviskade Honorine snyftande, "så mycket, att du icke vet hur mycket!"

"Jo jo, kära barn, jag vet det nog!"

38.

DE TROLOFVADE.

En glittrande klar januari-förmiddag hördes i residensstadens "lykta" ett förfärligt spring på nedra bottnen.

Det var fröknarna och mamsellerna som turvis helsade på hvarandra för att komplettera den bålstora nyhet, hvilken de samtidigt förnummit.

Och denna dagens märkvärdiga tilldragelse, som ingen kunnat förutse, ana eller ens drömma om, bestod deri att den förståndigaste, dygdigaste och ödmjukaste af alla unga fruntimmer aftonen förut blifvit trolofvad med det vördnadsvärda kammarrådet, hvars dygde-lista icke var stort mindre än den makas, som han valt.

Kammarrådets respektabla ålder — ett medium mellan 40 och 50-talet — vittnade ock till hans utkorades fördel.

"Se der en qvinna, som icke frågar efter ungdoms-glam och klingande sporrar, utan söker det reela i umgänget med en högt aktad och allvarsam man!"

Men vi ha ej tid att lyssna på fröknarnes och mamsellernas och allt annat förnuftigt folks spådomar om lyckan i detta tilltänkta äktenskap: vi måste sjelfva förvissa oss om sannfärdigheten af det kringflygande ryktet.

Helgonets levé är nyss slutad.

Den berömda qvinnan sitter ensam i salongen och väntar den sista uppvaktningen.

Man har tillsagt att man ej mera tager emot. Det är blott den sedan föregående aftonen privilegierade som beviljas inträde.

Ja, Lilia har gifvit det högtidliga ja-ordet: hon har beqvämat sig att emottaga kammarrådets hyllning som hans fästmö.

Och hvem kommer nu med sakta steg framsmygande öfver golfvet? Är det ej den vördnadsvärde, den blygsamme älskaren, som höll på att svimma, då han erfor utgången af sitt frieri och som vid det första *du*, som hans läppar måste framstamma, så när gifvit upp andan af lycksalighet?

Vid de tysta stegen spratt Lilia genast upp. Och det tankfulla, man kunde säga, bittra uttrycket i hennes ansigte lemnade ögonblickligt rum för ett högtidligt och sublimt leende.

Hon utsträckte tvänne af sina rosenfingrar; men kammarrådet var alltför ädelmodig att taga för sig så mycket: han nöjde sig med *ett* finger; och det sätt, hvarpå han kysste det, kunde, hvad beträffar en *ödmjuk* ömhet och ett värdigt behag, aldrig ha blifvit öfverträffadt af någon.

"Under hela natten", sade han, "har lyckan hindrat mig från att tillsluta mina ögon . . och ändå känner jag ej att jag vakat. Tillåt, värdaste, att jag gör mig underrättad huru er . . d i n" — kammarrådet rodnade förskräckligt och stammade slutet — "din natt förflutit?"

"Första hälften deraf har jag tillbragt i bön, under den andra sof jag godt."

"Och dessa böner — o, huru rörd är jag ej vid blotta hoppet att ha varit innesluten i dem!"

"Min vän", yttrade den unga frun, i det hon blygt såg upp på fästmannen, "då jag i går afton afgaf mitt löfte, var jag ännu mycket orolig, såsom du såg; men bönen har lugnat alla mina farhågor."

"Älskade, värdaste, hvilka farhågor har då kunnat oroa?"

Kammarrådet, som hittills förblifvit stående, satte sig nu, på en vink af fästmön, bredvid henne på soffan.

"Ack", svarade hon, "då man förut varit gift, och då man så att säga varit bortskämd . . ."

"Bortskämd? Du, engel?"

"När jag nyttjar detta ord, vill jag likväl ej förnedra mig genom påståendet att det smicker och den lidelsefulla kärlek, hvarför jag var ett mål, lät mig fatta någon öfverdrifven tanke om min obetydliga person."

"O, detta går för långt!"

"Nåväl, jag skall å andra sidan icke visa mig så blygsam att du kan anse mig skenhelig. Jag erkänner, att som jag — med rätt eller orätt — varit van att se mina önskningar uppfyllda . . ."

Hon tvekade om fortsättningen.

". . så begär du att de äfven hädanefter skola betraktas som lag!" ifyllde kammarrådet med en ljuf-

het i rösten, som gjorde sjelfva orden till den minsta hyllningen.

"O nej, nej, så menade jag visst icke! En stackars qvinna stiftar ej lagar för den, som naturen gifvit makten öfver henne; men hon älskar att, då hon stundom har en fläkt af *egen* vilja, ej se denna vilja alldeles föraktad. Det var blott det jag menade, endast det."

"Och fans i min värdastes himmelska hjerta en orolig känsla, som förespeglade henne ett annat förhållande? Ack, om så var, skulle jag grymt beklaga mig!"

",Jag sade endast till mig sjelf . . ."

"Hvad, hvad?"

"Skall denne man, som är så vis och så högtänkt, så van vid lifvets allvar, skall han tillåta dig att, *om* ditt lynne en dag — i följd af den lycka han kommer att bereda dig — återtager ungdomens spänstighet . . ."

"O, värdaste, ljufva, värdaste . . ."

Kammarrådet flyttade sig tre hela tum närmare föremålet för sin dyrkan.

"Skall han, fortsatte jag, i detta fall tillåta dig att äfven återtaga ungdomens vanor?"

"Huru — detta sattes i fråga?"

"Skall han inse att, ehuru jag *nu* till följd af mitt läge och min stränga sedlighets-känsla lefvat i den allra största indragenhet, jag under nya förhållanden och nya band — antaget att dessa band icke trycka, utan glädja mig — kunde vilja kasta mina blickar åt andra sällskapskretsar?"

"När min värdaste gjort sig dessa frågor, har icke då en hemlig, men säker röst svarat: Denne undergifne, dig tillbedjande make, som du valt, skall

sätta sin största sällhet och ära uti att bevisa dig det du, ännu så ung, *måste* tillhöra den verld, som du är skapad att pryda?"

"Min vän, hvilket ädelt språk! Och var viss att jag ej skall missbruka den frihet, som mig blir gifven. Ty då jag som oberoende kunnat lyda förnuftets mäktiga röst, skall jag som beroende bli ännu längre ifrån att trotsa den."

"Tala aldrig om beroende, öfverjordiska Lilia... Lilia, o, hur jag bäfvar att uttala detta namn! Hvad jag med visshet känner, är att den beroende det blir jag!"

"Aldrig — mannens gifna öde är att herrska; men *vi* skola ädelmodigt dela. Och skönt blir mig, skönare än allt annat, att göra oss ett trefligt hem; ty är det ej sant: hemmets lugna sällhet öfvergår all annan."

"Den närvarande sällheten betager mig redan förmågan att sätta mina känslor i form. Är det ej i afton, värdaste, som jag i din lilla krets får tillkännage min triumf, den jag med ödmjukhet erkänner."

"Se", sade Lilia med en ljuflig ödmjukhet, "se hur jag fogar mig! Jag hade ärnat uppskjuta, men min makt är bruten . . . O, låt mig blott tillägga: Herrska ej för strängt öfver den arma Lilia, som aldrig, aldrig eger mod att försvara sig, blott att bedja!"

"Dyrkansvärda, beröfva mig ej förnuftet — mitt lif tillhör dig, mitt hus är i ordning; ty denna lokal . . ."

"Låt mig, värdige vän, gifva dig ännu ett prof på min hängifvenhet . . . Jag tycker om denna våning jag . . men för mig hvart som helst!"

"Nej, nej, om du tycker om den . . ."

"Icke ett ord derom! Det skulle kosta mig tårar, om jag ej finge göra denna uppoffring. Qvinnan är ändå alltid qvinna, och hennes sällhet är att lyda."

"Då jag ej med ord kan svara på så höga tänkesätt, upprepar jag endast att min boning — en, gud vare lof, väl belägen och väl konditionerad boning — är färdig att, när herrskarinnan befaller, smyckas till festlighet."

"Hvad då för festlighet?"

"Vill icke den unga bruden på denna dag se ungdom och blommor, hafva dans och musik?"

"Bevare mig gud", utropade Lilia med en mästerlig fasa, "har du, bäste vän, så kunnat missförstå mig! Jag talade om en och annan oskyldig förströelse framdeles vid något enda tillfälle; men aldrig har en så ogudlig tanke rört min själ som den, att fira en sådan högtid med slika verldsliga nöjen."

"Och jag, hur tacksam är jag ej för detta lyckliga missförstånd, som i min tur gifvit mig tillfälle att visa till hvilken hög grad min vilja var *din* underdånig."

"Huru?"

"Är det ej naturligt att en man med mitt lynne och mina vanor helst firar en så skön fest i stillhet! Men då jag hoppades göra dig en glädje med mitt förslag, så . . ."

"Dessa ömsesidiga prof af varma önskningar för hvarandras sällhet äro i sanning vackra förebud för vår kommande lefnadslycka."

Lilia var så rörd af all denna sympati att näsduken flyttades från bordet till grannskapet af ögonen.

"Och om två månader — det var ju så du i går lofvade?"

"Sade jag två? Jag trodde att det var tre!"

"Jag efterskänker allt, allt, men förläng icke min väntningstid! O, säg att du icke det gör?"

Ett fint småleende, som spelade öfver fästmöns läppar, gjorde de tilltänkta tårarne öfverflödiga.

"Så otålig!" sade hon i en ton, som kom kammarrådet att bli tusen gånger otåligare.

Men han suckade och teg och såg med vördnadsfull undergifvenhet på den heliga Lilia, som genast återtog sin gloria.

"Sedan vi nu", tillade den unga frun, som fann sin betagne brudgum stum af sina egna förhoppningar, "sedan vi nu offentligen blifvit förlofvade, ber jag dig, min vän, af aktning för mitt anseende, högst sällan besöka mig under dessa tvänne månader."

Kammarrådet böjde hufvudet till tecken af lydnad.

"Dernäst ber jag dig att icke göra den ringaste anordning eller förändring i din bostad, innan den, som du behagar kalla dess herrskarinna, sjelf kommer dit!"

Ny böjning på kammarrådets hufvud.

"Ännu en sak — men märk: det är alltid böner!"

"Fortsätt, värdaste!"

"Min önskan är att vi en liten tid efter bröllopet företaga någon resa. Min helsa har lidit af detta instängda lif. En bruns- eller bad-kur anser jag först nödvändig."

"Befall blott, befall i allt!"

"Nej, jag nöjer mig med att önska. Det är så roligt att önska, då bönen är ställd till en tillkom-

mande make, som visst ej skall svika hvad fästmannen lofvat."

"Svika — han säger blott: Önska, önska!"

"Men jag vill icke missbruka dens ädelmod, som gifver mig en makt i dag, den han kan taga tillbaka i morgon. Likvisst tillstår jag att det ännu var något, som jag vill uttrycka. Jag skulle känna en himmelsk fröjd, om vigseln kunde firas i kyrkan under den allmänna gudstjensten."

"Men blefve icke det en . . en . . . en svårighet genom . . i och för den stora folkträngseln?" stammade brudgummen.

"Min vän, förlåt att jag dåraktiga haft en begäran, som kom dig, så god, att göra en invändning! Denna begäran var då helt visst oriktig. Men det föreföll mig så godt och tryggt att tänka det jag i församlingens åsyn, invid det vigda altaret, skulle tillsvära dig min tro! Och man skulle se dig — *du*, som jag, ung och oberoende, valt framför hvarje yngre man, hvars hyllning jag kanhända kunnat ha, om jag velat — föra din unga lyckliga brud till detta altare, blomstersmyckadt för **vår** skull."

"Dyrkanvärdaste, blifve det som du vill, ehuru jag bäfvar för att frestas af högmodet, när jag tänker på de många åsyna vittnen, som skola öfvervara min invigning åt paradiset."

"Enfaldige, osmaklige narr!" mumlade den lilla qvinnan, då dörren stängdes bakom kammarrådet. "Kan jag väl efter att ett helt år ha spelat helgon vilja ha

bal på min egen bröllopsdag . . . i kyrkan deremot, fullproppad af alla slags menniskor, blir helgonet och engla-bruden, som då för första gången skall visa sig i verldslig skrud, sedd af otaligt flera ögon än dem, som kunna rymmas i hennes värde brudgums salong.'' Men hastigt fingo hennes tankar en annan vändning, och med detsamma försvann det bittra lättsinniga hånet från hennes ansigte.

Hon slet upp från sin barm ett skrynkladt papper. Det var en viss svanesång.

Och snyftande, med händerna sträckta öfver sitt ansigte, föll hon framstupa mot soffan.

Efter några ögonblick, ohejdadt öfverlåten åt sitt vilda lynne, flög hon åter upp. Hon tyckte sig höra lyssnande ljud, och ilade in i dotterns rum.

Men barnet, som — då man undantar morgon-expositionen — var mindre vant vid hennes smekningar nu än fordom, syntes vida mer älska Gunnel än sin mor.

Den lillas åsyn var blandad med alltför mycken smärta att ej Lilia skulle skona sitt hjerta. Alltså såg hon barnet ej oftare än det behöfdes för att gifva förhöjning åt henne sjelf.

Att denna qvinna ej var någon verklig mor, bevisas äfven deraf, att hon alltid egnade endast flyktiga tankar åt sina barn: alla hennes tankar voro enkom för henne sjelf, med undantag af de känslo-paroxysmer, som då och då påkommo.

39.

BREF FRÅN FRU ADÉLE von STERN TILL DOKTOR ARNOLD WARVNER.

"Medgif också, min herre, att i det egna förhållande, hvari vi stå till hvarandra, det verkligen är svårt att hålla sig vid denna i alla tider obestämda gräns, som kallas lagom!

Det är sant att jag i mitt förra bref visade någon liten förbehållsamhet, och jag erkänner att ni hade rätt att förebrå mig den, notabene såsom läkare.

Ja ja, rynka pannan så mycket ni behagar, jag låter likväl mitt notabene stå qvar; ty den andra saken, nemligen att ni blir min älskare, är vida mindre säker än att ni *är* min läkare.

Ergo medgifver jag er i denna egenskap flera af de rättigheter, som ni så väl kan med att taga er. Men så snart jag förstår att ni syftar på andra rättigheter, kan jag ej gå in på några medgifvanden förrän jag beslutat mig — och mina beslut äro alltid vacklande.

Ni vet, doktor, huru uppriktig jag är — det är nästan min enda dygd — och derföre tillstår jag för

er att jag är sysselsatt med en tanke, som ytterligt lär komma att smärta och förtryta er.

Kan ni väl tänka er, min vän, att jag umgås med intet mindre förslag än det, att bryta mitt gifna ord, nemligen att i vår underkasta mig operationen. Detta är en galenskap, jag vet det, på samma gång det är att både förolämpa och förorätta er, som, för att rädda mig, velat gå ända derhän att uppoffra er sjelf, och jag försäkrar er att det i vissa fall kan anses som en uppoffring att förena sitt öde med en hustru af mitt lynne.

Icke dess mindre skall ni väl nu afsky mig.

Men i guds namn hvad skall man göra, då man är ung, då man älskar lifvet, då man är obeslutsam och då man ännu icke af några bestämda plågor tvingas att underkasta sig den ifrågavarande tortyren!

Jag känner och hör på förhand alla era invändningar, som skola sluta med ett vädjande till mitt löfte. Men på de förra svarar jag, att ni har tusenfallt rätt och att jag är en toka, hvilket dock icke hindrar mig från att njuta min ungdom ännu en tid; och på det sednare, nemligen vädjandet till mitt ord, svarar jag er att det ingalunda vore första gången jag bröt det, då jag fann mig hafva fördel deraf.

Ni kommer väl ihåg mina många fel!

Jag aktar mig nog att tala om för er hur mycket jag roar mig. Jag är nästan aldrig hemma, åtminstone utan sällskap.

Ju närmare och närmare den tid kommer, då jag troligtvis måste nedlägga den spira jag fört i societetsverlden, dess mera lysande och intressant synes mig denna verld. Och ändå, fastän jag jägtar efter nöjen och njuter dem i fulla drag, har min själ en liten vrå, som ej fylles af allt detta.

Jag läser stundom in mig för hela tio minuter och tänker på . . . på er doktor och på vårt möte i sunnan-fjäll och vår så egna sammankomst här.

Och vid alla dessa tankar suckar jag och längtar och önskar er hos mig; men tyvärr ser jag er alltid åtföljd af benrangels-mannen, som grinar bakom ert lugna vackra ansigte — ja, ett par ihåliga ögon blicka jemt på mig ifrån de der instrumenterna, som jag ofta drömmer om. Talade ni blott icke om den osaliga operationen, så tror jag att jag kunde älska er . . . och dock är detta just det pikanta i saken, att ni på samma gång är min herrskare och min slaf.

Är ni rädd för det sednare ordet, så akta er att återgifva mig åt lifvet. Ty jag säger er att, derest jag till belöning gifver er min hand, jag med detsamma gifver er en envålds-herrskarinna, som alltid vill fjäsas, alltid vill uppbäras likt ett slags högre väsende, det man aldrig nog kan dyrka och ödmjuka sig för.

Hvad säger ni om det der doktor? Häpnar ni, eller känner ni någon kallelse att på dessa villkor kalla mig er?

Men jag är tokig — jag glömmer ju att jag har min rol att studera till det sällskaps-spektakel vi ge i nästa vecka.

Baron L., min älskare (på scenen, förstås), kommer hit om en timma för att repetera med mig.

I förtroende sagdt, doktor, får ni der en tillökning i er autograf-samling. Jag är riktigt högmodig för hvar och en, som jag tillägger!

Nu ett ord på allvar.

I går och i förrgår har jag emellanåt känt en kallsvett fukta min panna.

Nej, icke alltid är jag *så* lättsinnig.

Jag har stundom aningar . . . högtidliga syner.

Än ligger jag helt stilla i min likkista, svept i hvitt sidensars, med en krans af eterneller i mina lockar, och mitt ansigte synes mig fullt af frid efter ett utkämpadt lidande.

Än åter är det en familj-tafla. Förstår ni, doktor, en familj-tafla består ej blott af två figurer . . . Denna tafla är mycket, mycket vacker. Den är lugn, ljuf, poetisk, och jag tycker mig då, blomstrande, full af helsa och kraft, stödja mig mot en man, hvars ansigte bär stämpeln af den sällhet, som han eger genom mig.

Men så bortblåsas dessa luft-bilder af en afundsjuk fläkt, och jag ser endast ett ängsligt och dystert sjuk-rum och en varelse, oformligt vanställd, darrande och qvidande under plågans marter. Jag ser denna varelse bönfallande utsträcka sina utmerglade armar mot himlen för att bönfalla om förlossning. Men en röst höres hviskande svara: "Du har ej velat det annorlunda. Du njöt af lifvets nektar och egde ej styrka att försaka en enda droppe — lef nu af dina minnen och sök tröst i dem, medan smärtans gamar gnaga på din lifstråd, utan att ändå bita af den!"

Hu, hu . . . jag blir rädd för dessa dystra fantomer, rädd för mig sjelf . . .

Men någon går derute . . . Förlåt, min bäste vän, att jag afbryter — det är sömmerskan, som jag beställt hit för att rådgöra med om min kostym.

Mera i morgon, sedan jag varit i kyrkan och sett er "f. d." stå brud. Det lilla listiga helgonet vill bli sedd af hela verlden!

Vet ni, doktor: den blifvande kammarrådinnan lärer komma att vara närvarande vid sällskaps-spektaklet och den derpå följande balen. Det är första

gången vi uppträda tillsammans på täflingsbanan — min kostym är således en sak af utomordentlig vigt.

. . . .

Fortsättning. Den 16.

Doktor, doktor, nu begriper jag hela sammanhanget — ni var säkert icke oskyldig. Nej, jag känner det: ni har ofta legat vid denna lilla satans fötter!

Jag försäkrar er, min vän, att jag, som är ansedd för en af de värsta koketter i hela Svea och Göta land, jag bedyrar er vid min heder att jag är endast ett barn, som knappt kan läsa a b c d, då jag jemför mig med helgonet.

Hvad ännu värre är, jag fruktar att den, som älskat henne, eller rättare varit villad af henne — ty jag tror icke att hon kan ingifva verklig kärlek — aldrig kan älska mig, som i förhållande till henne har små ressurser.

O, min egenkärlek har fått förfärliga slag!

Ni skall höra hela min bikt.

Jag hade klädt mig med utmärkt omsorg, jag ville vara vacker, och af alla de blickar, som riktades åt min bänk på läktaren, såg jag att man fann mig så.

Jag triumferade och hoppades att hela tiden få triumfera.

Väl visste jag att en brudståt i kyrkan — någonting ganska sällsynt — skulle draga den egentliga församlingens blickar på sig, och det bekymrade mig föga, ty det var den "oegentliga" församlingen (hvarmed jag menar alla mina drabanter, fördelade mellan stadens militära och civila styrka) som skulle afgöra segern, eller rättare sagdt, deras ögon och lornjetter skulle afgöra allt.

Nåväl, när brud-skaran nalkades — vigseln skulle ske före gudstjensten — blef det ett sådant snyftande, välsignande och lofsjungande i alla fattig-bänkar, att man var nära att mista hörseln.

Den heliga Lilia hade helt tidigt på morgonen gifvit sin sista helgon-levé — jag misstänker att kammarrådinnan upphör med dem — och vid denna levé, ja redan flera dagar förut, hade gåfvor af alla slag utdelats af denna dygde-qvinnas egna händer, och till tack fick hon en hymn, som öfverröstade sjelfva orgeln.

Kyrkan var smyckad med stor lyx af blommor, och blommor regnade från alla bänkar, der helgonet framgick, med sina små fötter knappt mer än sväfvande öfver golfvet.

Jag ville att ni sett henne, der hon, förd vid handen af stadens gamle gråhårige styresman, med sänkta ögonlock och jungfruligt rodnande kinder nalkades altaret!

Hennes hvita moire-klädning, garnerad med de dyrbaraste spetsar, släpade öfver det på gången utlagda tyget. Och hennes fina lockar, hvilka tycktes hafva uppfångat alla dagens solstrålar, syntes lik en gloria falla kring hennes panna, hvitare än alabaster, än sammet, än snö.

Och intill randen af denna snö smög sig myrtenkransen så lätt som om en sefir kastat den dit och sedan gömt sig i den luftiga skyn af hennes långa brudslöja.

Hon var så ljuf att skåda, så ljuf, att folket elektriskt stötte hvarandra från sida till sida.

Kammarrådet tycktes gå i himlen.

Nu började det förnämsta.

Ännu hade hon ej sett upp.

Men just som hon med brudgummen stannade

framför presten, lyfte hon sin genomskinliga dufvoblick långsamt och med ett uttryck af inspirerad hänryckning af himmelsk andakt emot församlingen, ehuru (förstås) denna blick skulle söka Christus-bilden på altartaflan.

Om det icke varit i kyrkan, så hade hela publiken — ty knappt säger jag längre församlingen — skrikit bravo och ursinnigt applåderat denna oförlikneliga skådespelerska.

Men ändå var detta ingenting. Det egentliga vidtog med ceremoniens början.

Se *nu* på denna qvinna! Än är det den af heliga och andaktsfulla känslor rörda bruden, som ödmjukt afgifver sina löften, än är det den rädda gasellen, som upplyfter en fruktande blick, utan tvifvel ärnad att träffa hennes make, men i stället träffande sakristian, der alla mina drabanter och, jag tror, alla stadens officerare packat sig i och utanför dörrarna... Se ändtligen i denna gasellens skygga blick den frågan uttalad: Skall du väl värna min ungdom? Och se till sist huru ett blixtrande ögonkast klyfver sig väg i alla riktningar, der män stå, och befaller dem sjunka ned och tillbedja.

Och dessa ögon, gnistrande af tårar, äro oemotståndliga!

Hvarhelst deras koncentrerade eld riktades, föll en af de mina. De föllo som flugor, hvilka snuddat förbi ljuset eller insupit en droppe gift. Ja, innan akten var slutad, hade hon lagt hela min stab, på tre eller fyra när, till sina fötter.

Det var ju ett vackert stycke arbete under en vigsel-akt!

Ett bröllop med bal skulle varit en småsak emot detta arrangemang. Jag bekänner således ännu en gång att jag i detta helgon funnit min öfverman.

Men nog om allt detta. Mitt bref har redan vuxit till en liten volym.

Misströsta nu icke helt och hållet om mig! Kanske blir jag ändå mitt löfte trogen.

Dock säg — passar det sig *nu* på Tjustorp? Honorines sista bref lät mig ana att hon troligen snart kommer att göra mig sällskap i mitt enkostånd.

Hon sörjer verkligen uppriktigt, den goda förståndiga Honorine. Och dock gifte hon sig af resonnemang.

För all del glöm icke att helsa herr Dick och gratulera honom å mina vägnar till hans förlofning! Se der ett par, som gudskelof ha hopp om att bli lyckliga.

Farväl, min bäste doktor Warvner! Men för att trösta er öfver all den afund, som jag nyss utgjutit vid förlusten af mina stupade tillbedjare — hvilka jag likväl, i parentes sagdt, hoppas snart få se uppvakna — säger jag ej blott farväl, min bäste doktor Warvner, utan jag säger: farväl, min gode, gode Arnold, och jag tillägger: Haf fördrag med

er tillgifna

Adele."

Åtta dagar sednare fick Adele sorgposten om öfverstlöjtnant Helledings död.

Den 1 Mars — samma dag som Lilia knöt sitt nya band — löstes Honorines.

Men Honorines bref andades en så innerlig smärta, att Adele måste tro det hennes äktenskap verkligen varit lyckligt.

40.

HELGONET OCH DEN BLIFVANDE MARTYREN

MORGONEN EFTER BRÖLLOPET.

Scenen är ett stort vackert kabinett, så rikt försedt med böcker och taflor, att det utgör på en gång bibliotek och ett litet målnings-galleri.

Kammarrådinnan — klädd i en hvit morgonrock, ihopfästad med skära bandrosor, och i en icke-matrone-negligé med stora yfviga krus, utan en den allra kokettaste lilla mössa, hvilande på toppen af hufvudet — kammarrådinnan, upprepa vi, satt tillbakalutad mot en hvilsoffa, på hvars blodfärgade siden-öfverdrag hon lät sina fingrar spela takten till något tema, som rörde sig inom hennes verksamma hufvud.

Klockan är omkring 10 på morgonen, kaffeservisen redan passerad. Den unga frun har hos sin man anhållit om en ostörd timma, och den bör så mycket säkrare bli ostörd, som man gifvit vännerna en vink om att man önskar slippa lyckönskningarna tills aftonen.

Kammarrådet har nyss inträdt; och det vackra

super-fina skick, hvaruti han visar sig, häntyder på en man mån om att behaga sin unga hustru.

Vidare röjer kammarrådets utseende en man, som har godt hopp om framgång. En mild glans höjer det vanligtvis välvilliga uttrycket i hans ögon.

"Värdaste maka, ljufva, ömma vän", sade han, "du ville säga mig något särskilt?"

"Ja, bäste Walfrid, jag ärnade verkligen det. Jag ville tala till dig som till en vän, en beskyddare, den en ung qvinna valt, emedan hon icke utan en sådan kan visa sig i verlden."

"Hur sade du, värdaste?"

Kammarrådet trodde sig kanske icke ha hört rätt.

"Jag sade att du alltid skall bli lycklig, så framt du är villig att följa den lefnads-plan, som jag nu ärnar utstaka."

"Men jag förstår icke . . ."

"Det tror jag väl — men hör nu och förstå!"

"Detta språk . . i sanning . . . du vill då lära mig begripa dess mening?"

"Visserligen — jag vill lära dig begripa att en 23-årig enka i mitt läge icke gifter sig med en man, 24 år äldre än hon sjelf, af annan orsak än den att detta val synes henne klokt."

Kammarrådet gaf intet svar. Men hans ögonbryn rynkades omärkligt.

"Vet du", återtog den unga frun, "hvarföre det är klokt?"

"Förmodligen af det enkla skälet att hon anser sig behöfva skydd?"

"På visst sätt. Men skydd kunde hon äfven emottaga af en ung man. När hon således väljer den, som kunde vara hennes far, så är meningen att han, denne utvalde . . ."

Hon drog på tonen.

"Denne utvalde . . ." eftersade kammarrådet.

". . skall anse henne som en dotter."

"Som en dotter?"

"Helt och hållet!"

"Men . . . värdaste!"

"Afbryt mig icke! Jag föredrager att vara uppriktig på en gång och utan omvägar."

"Men . . men . . ."

"Du har sedan i går betraktat dig som make . . . den, som varit lycklig i 24 timmar, min vän, kan väl ej ha rättighet att beklaga sig, om denna lycka sedan till en del förändras."

"Jag är ur stånd att uttrycka min förvåning."

"Så mycket bättre — jag efterskänker den gerna."

"Likväl tillstår jag . . ja, jag tillstår . . jag vågar tillstå . . ."

"Vänta lite — jag har icke talat ut . . . Det är icke gentilt, min bäste Walfrid, att mannen ej har sin egen sängkammare."

"Åh, det gör ingenting!"

"Tyst då — jag kommer ju aldrig till slut."

"Värdaste, jag faller från skyarna!"

"Nå, hvem har icke det händt! I öfrigt, min vän: folk, som förstår att lefva, bör också förstå hvarandra utan uppträden, till och med utan allegorier."

"O, det här . . ."

"Alltså ha vi hvar sin sängkammare! Jag vill det så, och har aldrig ärnat det annorlunda."

"Hvad hör jag?"

". . att du fått en hustru, min vän, som vill bli en god och älskvärd värdinna i ditt hus, som vill bli dig en huld dotter, en behaglig sällskaparinna, som alltid skall respektera det namn du skänkt henne, och i allo lefva så, att man ej kan göra henne ringaste

förebråelse, men som derjemte vill ha frihet att sjelf bedömma sina handlingar och att i huset ställa efter sin plan, sitt tycke."

"Men på det viset", svarade kammarrådet med samma foglighet som han begagnat hela tiden, och hvilken allt mer och mer stegrade Lilias djerfhet, "på det viset blir ju jag alldeles bedragen!"

Vid dessa ord föll f. d. helgonet i ett gapskratt.

"Min stackars Walfrid, du måste trösta dig först och främst med den verklighet, som varit, och dernäst med skenet af dess vidvarande. Tro mig, jag skall icke i ömhet och undfallenhet lemna någon hustru bakom mig, då vi ha vittnen. Ensamma åter blir det naturligtvis som det faller sig."

"Ja, det syns så."

"Då regerar jag lite smått, helt oskyldigt förstås — du kan ej tro huru god jag är, då man lyder mig."

"Och hela staden, som med mig ansåg att . . att . . ."

". . att jag var ett verkligt helgon — ja, var det icke ypperligt! Men nu, ser du, behöfver jag icke längre mina helgon-vingar, utom vid högtidliga tillfällen. Nu har jag dig, min staf, mitt stöd, min älskade lille man . . . åh, du blir afundad: lita på mig!"

"Hufvudmeningen . . ." stammade kammarrådet.

". . är att vi i all vänlighet komma öfverens."

"Men om det icke sker i all vänlighet?"

"Så får det väl ske den förutan. Beklaga dig gerna, om du har någon lisa deraf, blott du styr om hvad jag sagt dig."

"Har du då sagt mig allt, värdaste?"

"Ja allt, värdaste, som behöfs för det närvarande", tillade hon med en obeskriflig ton af gäckeri,

"och jag upprepar att det helt och hållet beror på dig sjelf att bli en ganska lycklig man."

"Så hör då äfven du mig!" sade kammarrådet, i det han lugn och kall, utan en gnista af den fordna sliskiga undergifvenheten, reste sig upp och antog en ställning full af allvar och värdighet. "Hör nu du äfven mig!"

Denna uppmaning var likväl öfverflödig, ty blotta förändringen i hans utseende åstadkom inom Lilia en sådan förvåning, snart sagdt skakning, att hon blef sittande med blicken stirrande på den oväntade synen.

Hennes enda rörelse var att hon bleknande tog sig om pannan.

"Du har verkligen", yttrade kammarrådet, i det hans blick med en genomborrande stränghet fästade sig på hustrun, "du har verkligen hållit mig för något enfaldigare än jag är, då du kunnat tro att jag, en man med lång verldserfarenhet och van att blicka in i menniskohjertats skrymslen, låtit narra mig af din helgon-gloria och den komedi du uppfört!"

Den unga qvinnan syntes förvandlad i sten.

"Af naturen har jag ett fredligt lynne och milda känslor, men jag är tillika en man, som begriper nyttan af att begagna dessa egenskaper och att af dem göra vapen, då man lägger an på min egenkärlek."

Lilias ögon spände sig med allt högre och högre häpnad på den, som tilltalade henne; men blott en och annan ryckning i hennes ansigte förrådde att hon började komma till medvetande om att hon drömt — drömt midt på ljusa dagen.

"Jag är 47 år, en ålder, då kärleken ännu ganska grymt kan tyrannisera oss, särdeles då man träffat en qvinna af ditt skrot och korn."

Lilia uppgaf en qväfd suck. Det var den första-

"För min blick stack ditt medfödda koketteri fram tvärt igenom helgonets slöja. Du ville fånga mig, och du lyckades, ty det låg en förförisk lockelse i ditt manér. Men jag älskade dig icke som en narr, den der nöjer sig med smulor, utan som en man, hvilken vill ega föremålet för sin passion."

"Passion?"

Detta ord darrade eller rättare susade hånfullt fram öfver Lilias bleka läppar.

"Ja, förundrar det dig att du väckt en sådan . . . har du ej gjort värre än så? Jag skaffade mig noggranna underrättelser — jag lärde känna allt: hela ditt väsende, hela din grymma politik mot din man, hela historien med doktor Warvner, med den sjuka frun: a l l t."

"Ha!"

"Tyst — nu är det min tur att uttala detta ord . . . Då doktor Warvner var i staden, skref han en biljett."

Lilia spratt högt till.

Denna biljett, som innehöll ett svar på din, kom i mina händer. Jag träffade budet just som jag steg upp i ditt hus för att hos Beata underrätta mig om din helsa. Jag erbjöd mig då att emottaga den. Men som jag redan hade misstankar, ville jag hafva visshet, och jag fick den."

"Hvilken nedrighet!" flämtade Lilia.

"Åh visst icke — i krig är hvarje list tillåten."

"I krig?"

"Nå, förde vi icke det vi — du önskade eröfra en man, den enfaldigaste, den bäste: j a g önskade eröfra mitt helgon, men ville förvissa mig om huruvida h e l a glorian vore falsk. Din skarpsinnighet bedrog dig: du fruktade medicinalrådets högmod, och just han hade blifvit en ypperlig narr att spänna för en hustrus triumf-vagn."

Lilia drog tvänne suckar så djupa som om en skeppunds-tyngd hvilat på hennes bröst.

"Och i den öfvertygelsen att du funnit det komplettaste af alla får i det beskedliga kammarrådet, skaffade du dig en make, som, vill gud, skall visa dig att din segervagn gjort skada nog, då den gått öfver och krossat en mans lefnadslycka."

"Hvad är det för ord du vågar tala!"

Den lilla tigrinnans själ började röra på sig och afskaka sömnen.

"Jag vågar tala de ord, som var mitt fasta beslut att uttala i samma stund du afkastat masken. Jag erkänner likväl att jag icke trott dig ha så brådtom dermed. Men du ville skynda att med ens afsluta din seger, och du blir öfvertygad att denna seger endast är en skenvilla . . . Min skarpsynthet var större än din, mitt spel bättre — det är jag som segrat."

"Segrat — åh nej, du har icke segrat: ty du älskar mig."

"Ja, men märk: icke som en galning; och jag är ej nog förnäm att behöfva inreda tvänne sängkamrar."

"Det måste du dock nu mer än någonsin; ty hur stor despot du än ärnar bli, så begriper du väl att en sådan qvinna som jag icke låter kufva sig!"

"Du är då bestämd i det hänseendet?"

"Fullkomligt bestämd! Från i afton är denna dörr stängd . . . ah, min herre" — Lilias ögon gnistrade af en vild eld — "det var äfven ett misstag att tro det man kunde handtera mig som en af dessa vanliga slaf-dockor, den en blick machinmässigt böjer till jorden."

"Lemna det der — jag frågar för sista gången: Vill du öfverge denna dårskap?"

"Nej, säger jag, nej, och nej är mitt sista ord!"

"Godt!"

Kammarrådet gjorde sig färdig att gå ut.

Lilia, som åter började växa i modet, kastade sig föraktligt åt andra sidan.

"Vet du hvart jag går nu?"

"Nej, men det är mig likgiltigt."

"Det tror jag icke."

"Nå, hvart går du då?"

"Till prosten."

"Till prosten?"

"Ja, för att utbedja mig hans åtgärd."

"Dumheter!"

"Vid gud, det är sanning! Och jag för honom hit med mig, ty det är till en Guds tjenare man först vänder sig, då någon af makarne har skäl att klaga öfver den andra. Enligt sin pligt skall presten skrifta hustrun, som redan vill affalla från sin andra man; och innan middagen lärer väl hela staden skratta sig sjuk åt den besatta, men tillika förfärliga upplösningen på helgonets långa dram."

"Huru" — Lilia rusade upp och stod som en sårad furie framför sin man, hvars isande lugn ökade hennes brännande plågor — "huru . . . du skulle kunna begå denna handling af omensklig låghet?"

". . af rättvisa, menar du? Jag icke blott skulle kunna, utan jag gör det verkligen."

Och innan Lilia hann uppfatta en enda tanke till, var kammarrådet ute.

Hon hörde honom från nästa rum göra sig i ordning, hörde honom skjuta på galoscherna, gå ned för trappan . . och nu såg hon honom på gatan — det var blott ett litet stycke väg till prost-huset.

Hon stod vid fönstret med likbleka kinder och skälfvande lemmar, blodet tycktes vilja stelna i hen-

nes ådror, hon var nästan liflös, och ändå hängde hennes stirrande blick qvar vid mannen, som långsamt och stadigt vek af åt hörnet på gatan.

Nu såg han upp och helsade henne allvarsamt.

Hans blick hvarken bad eller befallde, den sade blott: Ännu är det tid!

I nästa sekund hade hennes hand uppsträckt tvänne fingrar, och dessa tvänne fingrar hade rört sig till . . till en motsträfvig vinkning.

Mannen förstod det språket — han var en kunnig man — och vände genast tillbaka . . . . . .

Lilia låg nästan sanslös på stolen.

"Du gifver dig då, du glömmer dina fordna herrskare-vanor, du vill uppföra dig som det tillkommer en hustru?"

Några obegripliga ljud arbetade sig fram ur Lilias strupe. De skulle dock föreställa ett ja.

"Det är bra — jag begär icke mer. Men kom ihåg, att ehuru jag kan bli en god man och äfven blir det, om du vill ha mig sådan, så får du dock aldrig i mig Filip den andre!"

(Slut på andra delen.)

NYTT

ORIGINAL-BIBLIOTHEK

I

DEN SKÖNA LITTERATUREN

AF

UTMÄRKTA FÖRFATTARE OCH FÖRFATTARINNOR

INOM FÄDERNESLANDET.

10.

STOCKHOLM.

ÖSTLUND & BERLING.

Ett Rykte.

Roman

af

Emilie Carlén.

Tredje delen.

STOCKHOLM.
ÖSTLUND & BERLING.
1850.

Femte boken.

MENNISKOHJERTATS MYSTERIER.

Drag ej min svaghet fram ur djupet af min själ:
Hjelp hellre för mig sjelf att evigt den fördölja,
Styrk hellre mitt beslut — och har jag ett att följa?
Jag slits af känslors våld, som jag ej sämja vet:
För mig är kärlek brott, och hat omöjlighet!
Jag vet ej hvad jag vill, hvad jag har kraft att göra.

Leopold.

De tårar, som i ögat slutna brinna,
Åt hvilka dagen kallt och hädiskt ler,
I nattens tysta sköte våga rinna.

Nicander.

1.

DEN FÖRSTA BADGÄSTEN.

"Men säg mig en gång, bästa du, hvem är den der unge bleke mannen med det så genom-intressanta ansigtet? Hans långa mörka hår och hans genomträngande ögon ha förföljt mig allt sedan jag i förgår mötte honom ute vid Ystre-bergen, der han gick och fantiserade."

"Kors, vet du icke det — och han har redan varit tre dagar i staden. Han kom tidigare än någon annan bad-gäst, troligen för att lefva obemärkt."

"Jag vet ingenting, men är högst nyfiken . . . Ack, hvad han ser nedslagen ut . . . Nu vänder han sig tillbaka — jag tror han anar att vi tala om honom."

"Åh, hvad det beträffar, lär det väl ej vara något synnerligt nytt för honom att veta sig utgöra samtals-ämnet. Det är annars poeten, som blef skild från sin hustru, den der lilla otäckan, den han sedan besjöng i så vackra verser."

"Åh, bevars, är det han!"

"Precist. Kan du förstå att en hustru ville skiljas vid en sådan man?"

"Nej, det vet gud jag icke begriper — då tror jag visst att andra kunde ha mera skäl . . . Men när man blifvit vigd vid sitt kors, bör man väl med anständigt tålamod bära det."

Ofvanstående dialog-stump fördes mellan tvänne fruar i den goda staden S., bekant, såsom hvar man vet, för sina förträffliga salta bad, sin utsökta hummer, sina förledande ostron . . . .

. . . .

I det ögonblick vi börja denna afdelning af vår berättelse, går vår äldsta bekantskap — vår vän Filip Thurné, hvars "intressanta utseende" de båda fruarna i sin tur besjungit — helt sakta och tankfull utmed "bugten", denna ödsliga och, hvarför icke, pittoreska strand, som, dominerad af det höga Korpberget, småningom sjunker ned i Skageraks famn, der hela stranden tycks så godt som försvinna, då vestan-stormen bygger och åter nedrifver sina skummande torn och svallvågen i sitt fall rullar ända upp till de små husen, hvilka skulle spolas bort, om de ej egde en gammal värnande kämpe i detta berg, som från sin lugna höjd beskyddande ser ned på sina barn.

Det var i början af Juni och en af de behagligaste sommar-aftnar man ville njuta.

I vattenbrynet lekte krabbor och hvitlingar blindbock med hvarandra, och ofvanföre vattenbrynet uppförde "vattulands-barnen" andra lekar: en del spelade klave och krona, andra gungade på hvar sin ända af en tjärig planka, lagd öfver ett gammalt fastage; en tredje svärm byggde hus och stallar i sanden, medan en ännu beskedligare afdelning beställsamt rensade fisken åt mor.

Solen lagade sig till att gå ned och svepte redan sin röda mantel, bådande storm, kring de gråsvarta skären, hvilka genom denna magi fingo utseende af simmande sjöfåglar.

Fiskarbåtarna gledo hem, en efter annan. Det blef rörelse vid bryggorna, och denna rörelse förhöjdes af ett och annat muntert sällskap, som med en lastning tomma korgar återvände från något fisk-parti eller ett kaffe-kalas på någon af öarna.

Men ingenting störde Filip, der han, nu sittande på en af stockarna, funderade på . . . kanske det intressanta uppträdet af en höst-afton vid denna samma strand ... nej, han funderade på den omständigheten att ett visst bref, som han väntat, med dagens post icke anländt.

"Det är obegripligt", sade han till sig sjelf, "det är helt och hållet obegripligt!" och han suckade, om just icke i den tonart, som anger en qväfd kärlekssuck, så i en nära dermed beslägtad.

Från hvem väntade han då bref?

Hvilket bref kunde väl numera vara honom så dyrbart, att han oupphörligt tänkte på dess uteblifvande?

Troligen ett från den värdiga poetissan, madam Malmelin, som borde gifva underrättelse om lille Alban och huset.

"Det är obegripligt!" mumlade han ännu en gång, tie, tjuge gånger, ända tills solen gömt sitt anlete bakom den allt mera mörknande horisonten och det på stranden blifvit så tyst, att inga andra ljud hördes än vågens sqvalpande mot stenarna och stegen af en och annan person, som nyfiket betraktade vår hjelte.

Nu ändtligen fann han tiden inne att begifva sig till sitt logi på "norr-sidan."

Norr-sidan är eljest icke den trakt, der den "fashionabla" bad-verlden bor.

Men antingen ville Filip göra sig en smula intressant genom sin afsöndring, eller tyckte han verkligen om att lefva afsöndrad.

Likväl var det långt ifrån hans mening att låta eremiten på fjället framträda i en ny upplaga. Han ville blott icke räknas såsom någon sällskapslifvets stående tillhörighet.

Hans uppträdande i den blifvande bad-societeten (ännu hade der ingen sådan hunnit bildas) finge bero af omständigheterna. Emellertid gaf hela den återkomna elegansen i hans personlighet tillkänna att han troligen hade ingenting emot att man hos honom såg något annat än poeten.

Det hus, som han bebodde, låg nära tullen och var ett af de vackraste på den sidan bron. Men beröfvad all annan utsigt än de otrefliga små-kyffena midt emot, trifdes han, som blifvit van vid den friska herrliga landtluften och utrymmet bland dalar och fjäll, icke särdeles väl i det tillfälliga hemmet, hvarföre han också, ehuru blott tre dagar gammal i staden, var långt mera bekant med dess yttre än inre omgifningar.

Det allvarliga Kollkinds-fjället, de sagorika Ystrehålorna och de ödsliga stränderna, se der hvad han redan älskade.

Så snart han inkommit i sitt rum, tände han genast ljus och satte sig att fullborda ett bref, om hvars början vi måste taga notis, innan vi kunna meddela de rader, som han nu rafsade ihop med så stor otålighet som om han inbillat sig att dessa rader genast kunde komma den, som de voro ärnade, tillhanda.

Brefvet var dateradt samma dags morgon och hade följande lydelse:

"Min nådigaste, allra nådigaste fru öfverstlöjtnanska!

Ehuru jag skref från Uddevalla och således icke har mycket mer att säga än det att jag kommit fram, vet jag likväl icke något, som kan gifva mig högre nöje, än att skrifva på nytt.

Denna brefvexling, som ni haft den outsägliga godheten att bifalla, gläder mig i synnerhet derföre att den är ett slags fortsättning af våra förra samtal. Då jag häntyder på våra samtal, menar jag alla dem, som vi hade före den 1 Mars.

Ifrån denna dag har ni varit så sluten, att jag saknat mod att ofta besvära er. Och skall jag säga sanningen, så var det kanske mera det tvång, hvilket uppstått från och med öfverstlöjtnantens bortgång, än Arnolds ordination, som förmådde mig till denna badresa.

Hvarföre dock detta tvång skulle uppstå, begriper jag icke.

Men aldrig glömmer jag det första besök jag aflade hos er efter den dag, som gjorde er till enka!

O, min fru, han är i sanning afundsvärd denne make, som blifvit så ömt begråten!

När jag steg in till er och fann *er*, eljest så sansad, nu stum, otröstlig, kall för hvarje ord, hvarmed mitt hjerta kände behof att återgälda edert hvad det slösat på mig, då blef det äfven en is-mur kring min själ, och jag kände med smärta att jag var er ingenting, utan blott en främling.

Ni var dock icke en främling för mig under mina lidanden. Men, det är sant, ni hörer till dem, som blott vilja gifva, icke emottaga.

Jag mins att endast *en* tanke uppehöll mitt mod, då en oafvislig röst hviskade i mitt öra: "Det blir aldrig mer som förr", och denna tanke var ett hopp,

det hoppet, att jag inom några veckor skulle återfinna er.

Men veckor gingo och slutligen månader, tre långa månader; förgäfves, alltid förgäfves, väntade jag dock att återfinna den ömma och hulda väninnan, som tvingat mig att återvända till lifvet, kanske för att blott erfara — en ny förlust.

Allt detta vågade jag ännu icke säga er i första brefvet. Min hand var såsom bunden, då pennan ville sqvallra om de intryck jag erfor. Men hvad är det väl som nu ger mig mod? Jo hoppet, vissheten, att just på denna ort ett bref från er skulle vara mig till mötes.

Emellertid var jag nog dåraktig att påskynda min resa hit, utan att besinna det ni icke skulle skrifva förrän efter den bestämda tiden.

Och det är i afton jag erhåller detta bref.

Det är i afton jag skall återfinna er sådan ni var, då ni värdigades med era milda och ljufva omsorger trösta den förtviflade maken, den förlorade poeten, och då ni värdigades gifva tröst åt ... dock — vissa minnen vågar jag ej återkalla. De fylla likväl mitt hjerta med känslor liknande en helig, men jublande andakt. Och den gudomlighet jag tillbeder, det är ni, min fru, ni, som en dag skall ikläda er pligter, hvilka jag på långt håll får dela med er.

Ifall jag tordes, ville jag bönfalla hos er om en sak.

Så framt ni ens gifvit akt på er förändring emot mig, så lofva mig att uppriktigt förklara orsaken.

Säg mig ej att denna förändring icke finnes, ty, vid gud, den finnes — det har mitt hjerta mera än en gång erfarit.

Är ni missnöjd med mig? Kom jag för ofta?

för sällan? Var jag ej deltagande nog? Eller var jag det alltför mycket?

Fåfängt letar jag bland alla möjligheter.

Jag vet väl att ni i er sorg eger rätt att ej tänka på någon annan än den bortgångne, en make värdig både den enskilta och allmänna saknaden; men jag har funnit er sysselsatt med planer, som afse en förändring af er ekonomi, ifriga planer till realiserandet af det vackra företag er man på dödssängen biföll. Och med afund har jag sett hur alla dessa ämnen lifvat er, huru de förmått draga hela er uppmärksamhet till sig.

Men under denna samma morgonstund, då jag känner mig så böjd för klagan, vill jag framställa ännu en ganska obefogad — detta vet jag väl — ja, till och med en obillig, och dock kan jag ej nedtysta den.

Vet ni väl, min fru, att jag anklagat er för partiskhet i er vänskap!

Fordom syntes det mig att ni delade er ynnest lika emellan mig och Sixten. Jag glömde då bort att han var er kusin och att han egde rättigheter till er välvilja, som icke jag egde. Sedermera glömde jag icke bort detta, då det var han, och ständigt han, till hvilken ni vände er i allt.

Det är sant att jag är en så litet praktisk person, att ni kunde misstro min förmåga att uträtta de uppdrag, hvarmed ni hedrade er kusin; men om ni försökt, skulle ni funnit att jag åtminstone velat förstå allt hvad ni önskade.

Men jag fruktar att jag låtit hänföra mig att säga saker, som ni kanske med ömkan ler åt. Jag skall afgöra denna sak, då jag läst ert bref ... dock jag behöfver icke vänta så länge: jag mins er god-

het i afskedsstunden, den var liksom en fläkt från det förgångna . . och jag fruktar icke att ni skall le.

Tag oändligt gerna Alban till er, så länge, så ofta ni behagar! Kanske svarade jag er ej tydligt nog på denna fråga, då ni gjorde mig den. Min beskedliga madam Malmelin skall trösta sig dermed att Alban hos er har ännu roligare än hemma.

Men icke ett ord nu förrän i afton. . . . .

. . . .

Ack, min fru, min fru, det var i sanning grymt att så gäckas med mig! Ni lofvade mig det så säkert, ni gaf mig er hand derpå, att ni skulle sända några rader emot mig, men ni har icke ens erinrat er detta löfte, som ni kanske alldeles medvetslöst gaf mig, eller gaf mig endast för att bli af med den trägne bedjaren.

Jag vet att jag eger ingen rätt att beklaga mig. Men man är så van att tro på er.

För att tvifla på ett löfte af er, skulle man vara förryckt; och likväl . . . återstår mig icke ens något tvifvel.

Men förlåt, förlåt . . . och, kan ni det icke, så kom ihåg att det är er fordna godhet som bortskämt

den ödmjukaste och vördnadsfullaste af era tjenare

Filip Thurné.

P. S. Ifall fru von Stern denna gång gör allvar af sitt beslut, ifall hon anländt före detta bref, så anhåller jag att ni täcktes framföra min vördnad äfven för henne. Den stackars Arnold — för hela mitt återstående lif ville jag ej vara i hans ställe!"

2.

FORTSÄTTNING AF KORRESPONDANSEN.

Sedan Filip andra middagen afsändt sitt bref — det han, i följd af någon outredd känsla, ej velat genomläsa — anfölls han plötsligt af begäret att ur minnet granska det; och med denna sysselsättning hade han ej länge uppehållit sig, då han började erfara en dubbel ånger.

Först och främst var det nästan någonting oerhördt, till det minsta opassande, att han djerfts förebrå öfverstlöjtnanskan, som blott tre månader varit enka — enko-ståndet hade dock egentligen icke haft med hela saken att göra — att hon blifvit förändrad, sluten och tillbakadragen. Var detta icke hennes oförgripliga rättighet!

Och sedan att ännu ytterligare, och på sådant sätt, förebrå henne att hon icke hållit det flyktiga löftet att sända honom ett bref!

Troligtvis hade hon ej muntligen velat säga honom huru olämplig hon fann denna hans begäran, utan föredragit att i stället visa det genom tystnad. Och nu hade han ökat sin förseelse genom ett bref, som

kunde bringa henne på den tanken att han vore half-tokig.

Under tyngden af dessa reflexioner fann Filip dagen odrägligt lång.

Om någon utväg funnits att genom penningar eller böner få brefvet tillbaka, så skulle han offrat allt derför. Men nu var posten afgången, och han hade ingenting annat att göra än tåla och fördraga sig sjelf, en sak, som stundom är långt bekymmersammare än man tror.

Han lät ro sig omkring åt holmarna, han ville fiska och ge sig i samspråk med båtens egare — de förnämare stadsboernas märkbara nyfikenhet gaf honom afsmak för att låta "hitta sig" af dem — men han ledsnade vid allt, och kom hem utan att veta mer än det, att han både till lands och vatten hade lika tråkigt och att han fann den alldeles oskyldiga staden så odräglig, att man väl svårligen kunde uthärda der en hel månad.

Och derjemte, till råga på allt, förnam man en fejning, ett målande, ett skurande, från hus till hus. Filip tänkte stundom att S:s invånare måtte vara renligare än sjelfva holländarne. Sedan tänkte han omildare, då det ännu icke blef slut med fejningen, att de hade stor rentvagningsfest blott en gång om året.

Badgästernas ankomst var verkligen den epok, då en ny lifspuls gick genom staden.

"Nej, det här står jag icke ut med!" förklarade Filip, då han i ett förtvifladt missmodigt lynne om aftonen återvände hem. Men denna afton blef ändå gladare än den förra, ty eftermiddags-posten hade medfört det under gårdagen uteblifna brefvet.

"Ah", utbrast han, "hvad ser jag — det är Honorines stil!"

För sig sjelf brukade han nu för tiden oftare säga "Honorine" än "fru Helleding".

Och Honorines stil var det.

Med ljusnadt ansigte och med en hjertklappning, som var ganska verklig, skyndade han att bryta sitt bref.

Det var väl icke alldeles så, som han skulle velat hafva det, men det ökade i alla fall de förebråelser han redan gjort sig öfver sitt eget bref.

Den unga frun skref:

"Bäste herr Thurné!

Sistlidne postdag var redan min utlofvade epistel färdig, men min gode kusin Sixten, som hade brefvet med sig till prostgården — hvarifrån, som herr Thurné vet, väskan nu afgår — hade haft den oturen att glömma af det, så att det åter på aftonen följde honom hem, en förseelse, den han likväl sjelf kände så stor ledsnad öfver, att jag ej hade hjerta att banna honom.

Herr Thurné hade den godheten att bedja mig berätta tillståndet af min sinnesförfattning, då jag skref. Ack, alltsedan min käre, käre Helleding lemnade åt mig den svarta enke-drägten har mitt sinne ej varit beskaffadt på mer än e t t sätt. Det har varit nedstämdt.

Det är sant att jag länge beredde mig på detta slag, och det är äfven sant att hans död, så värdig en sann kristen, en redlig och god menniska, såsom han var, borde försona mig med mitt öde. Men det var något så innerligt tryggande i detta band, på en gång dotterns och makans, att denna fullkomliga frihet — oaktadt alla de planer jag har till mina underhafvandes bästa och de arbetandes upphjelpande i all-

mänhet — dock kännes som en tomhet, och den så stor, att tidrymden af tre månader blott fallit som ett lätt stoft deröfver.

Jag erkänner att mina vänner ha haft att beklaga sig öfver mig; men det fans en tid, då jag hade att beklaga mig öfver *dem* — och som jag då stod färdig med barmhertigheten, hoppas jag att de nu öfva den tillbaka.

Tant Valborg, som varit hos mig allt sedan den sorgliga fest jag sjelf saknade förmåga att ombestyra, reser i dessa dagar, och nästan på samma gång Sixten, ty han vet så väl att, ehuru vi äro kusiner, det dock icke numera går an för honom att göra så långa besök på Tjustorp som fordom.

Men då en vän eller, rättare, tvänne vänner fara bort — *ni* har ju också lemnat mig — stå dock två qvar: min glada, kära Jolli, som jag åtminstone på ett års tid tubbat från den otålige fästmannen, och min dyra, dyra Adele, som jag inom några dagar får hit.

Ack, hvad blir dock slutet af detta besök? Jag vet icke hvad jag skall tro, men mitt hjerta är fullt af fruktan.

I början af våren stred hon ifrigt emot sitt löfte. Och jag är säker att ingenting annat än den idé-förbindelse, som fans emellan Tjustorp och operationen, hindrade henne från att genast efter min sorg komma till mig.

Men inom loppet af en kort tid ändrade hon sig så bestämdt, att jag nödgas misstänka att hon haft lika allvarsamma som tvingande skäl för sitt sista ombyte.

Jag tror att doktor Warvner nära nog är den som *lider mest af allt detta* . . Men utan tvifvel ärnar

Adele på något sätt godtgöra det onda hon tillskyndat honom — såvida det numera kan godtgöras, ty i det alltför korta bref, som jag i förgår erhöll, säger hon: "Jag har skrifvit bestämdt till Warvner och bedt honom möta mig hos dig. Nu skall han ej mera banna mig: mina vid Ramlösa beställda rum få begagnas af hvem som helst."

Doktorn och unga Sorenius komma således på samma gång, den ene med hjertat klappande af himmelsk glädje, den andre säkerligen med hjertat klappande af onämbar ångest. O, att det redan vore midsommar — då är allt öfver, åtminstone det farligaste, hoppas jag.

Alban, allas vår älskling, är här på Tjustorp. Han leker omkring mig och gör mig en oändlig glädje. Madam Malmelin förde sjelf hit honom, och vid detta tillfälle gaf jag den hederliga gumman alla de föreskrifter ni bad mig sjelf upptänka.

Detta sednare år har gudskelof betydligt förbättret sakerna på Madängsholm. Mitt Tjustorp skall nästa vår äfven vara bebodt af lyckligt lottade jordtorpare. O, hvilken högtid denna invigningsdag skall blifva för mig!

Derjemte har jag för afsigt att inrätta en sparbank eller, än bättre, en ränteförsäkrings-anstalt. Jag har öppnat underhandling derom med ett par af mina verksammaste grannar. Och vet ni hvad: så fort Adeles helsa tillåter mig att tänka på någonting annat, ärnar jag ge en middag för att värfva röster både för det omnämda företaget och än flera: och om jag någonsin i min lifstid utvecklat någon behagsjuka, så blir det då.

När ni kommer hem, skall jag göra er till min bundsförvandt och under-intendent liksom Sixten. Icke sant: ni skall ej ha något deremot?

Men jag måste ner och se till mina påbegynta byggnader. Dessutom har jag en rådplägning med landtmätaren.

Således farväl, min vän! Jag afvaktar med deltagande ert bref, hvilket säkerligen skall förvissa mig att de sköna hafsbaden från ert väsende bortstrukit den sista skymten af sjuklighet.

Uppriktigt sagdt: på sednare tiden hade ni åter blifvit trög och dyster. Skall ni då ständigt återfalla i era gamla grubblerier?

Er tillgifna väninna
Honorine Helleding.

P. S. Jolli kommer och säger att hon egenhändigt vill teckna sin helsning.

"Jag hoppas herr Thurnė är god och förlåter att jag icke gör herr Thurnė och en annan viss person till viljes och säger *du*, innan vi bli riktigt slägt!

Bästa herr Thurnė! Honorine är numera att anse som en vandrande borg-ande. Hon sväfvar ut och in och upp och ned för trapporna minst lika många gånger om dagen som salig öfverstlöjtnanten, och bestämdt kommer hon ej till ro, innan hon fått indela alla de välsignade torpen. För min del tyckte jag att det var fullkomligt bra som det var. Men mamma — som icke just mycket bryr sig om att jag är fästmö — brukar säga, då jag förtror henne mina tankar om Honorines eviga verksamhet: "Du är en höna, som bara kacklar efter ditt näbb, men Honorine är en menniska, som vill att menniskor ska var menniskor."

Nå, min gud, liksom inte jag ville det! Man får väl se, när jag får m i n a underhafvande. Jo, jag tackar — jag, som icke ens haft en katt! Men Dick

älskar mig så högt, att han aldrig låtsar om den saken.

Lycka till glädje och helsa under badkuren, min tillkommande frände! Jag skref detta P. S. för att låta veta det jag med Honorine delar det vördnadsvärda moders-kallet för Alban.

Jolli."

Sedan Filip flera gånger genomläst detta bref, hvilket förvissade honom att hans skyddsengel icke öfvergifvit honom, ehuru hon delade sig åt många flera intressen än det han ingaf henne, måste han åter afsända några rader, urskuldande de förra.

Och så hette det:

"Min fru! Haf den godheten att betrakta denna lilla skrifvelse såsom ett P. S. till den föregående. Den innebär min djupa och varma tacksamhet för det ni så fullkomligt uppfyllt ert löfte.

Detta bref, som visar mig ert ädla hjertas behof att lefva för a l l a Guds skapade varelser, har öfvertygat mig att jag var en fåfäng narr, då jag trodde er hysa någon särskilt vänskap för mig.

Jag har med djupaste ånger tänkt på mitt förra bref.

Ack, förlåt, förlåt, om det röjde en opassande häftighet! Men det finnes illusioner, från hvilka man icke utan smärta skiljer sig.

Ja, jag skall bli er "under-intendent", jag skall, om ni så befaller, blifva er vice-värd, då ni ger middagar för att med makten af er behagsjuka, *er* behagsjuka — den måtte vara oemotståndlig — locka

i era nät alla dessa trefliga landtjunkare, som, hur oböjliga de än kunna vara vid sockne-stämmorna, då helt säkert skola stryka flagg.

Hvad, min fru — ni märkte att äfven jag var förändrad på sista tiden! Men ni märkte icke att detta blott var reflexen från er egen förändring.

Men jag är ytterst missnöjd äfven med detta mitt bref.

Sedan jag upphörde att skrifva vers, måtte jag äfven ha förlorat förmågan att skrifva prosa.

Gud vet att jag ville säga er allt det behagliga och ljufva, som kunde sägas i ord, men emot min vilja blir det åter dumheter . . .

Dessa salta bad äro icke alls välgörande, och dessa ödsliga stränder, detta ständigt rullande haf, denna dödande enformighet, allt detta gör mig mera nedstämd än jag var.

Huru afundsvärd är ej ni, min fru, som förmår älska hela verlden! Mitt hjerta är ej *så* rymligt — desto värre för mig" . . . .

. . . .

Men här lemna vi poeten, hvars hjerta, såsom man märker, för närvarande sväfvar i ett kaos, utan bestämdt fäste, utan mål.

Det är en vådlig tidpunkt, en hos vissa naturer förfärligt vådlig tidpunkt, denna, som utgör döds-sucken för en slocknande passion och på samma gång lifs-sucken till en ny.

Detta sväfvande hit och dit, denna oförstådda oro, detta eviga bemödande att fylla det olidliga tomrummet, i hvilket hjertat ej har rast eller ro, allt detta gör samma hjerta till ett lätt åtkomligt byte, särdeles om det — hvad som olyckligtvis var fallet med vår hjeltes — understödjes af en glödande fantasi, hvilken vantrifs i stillheten af det återvändande lugnet.

Ännu misstänkte icke Filip att hans höga svärmande känsla för Honorine höll på att öfvergå till en häftigare känsla.

Honorine visste det ej heller.

Men ledd af sin fina qvinnliga instinkt, hade hon dragit sig inom enkoståndets allvarliga skrankor. Dessa skrankor hade likväl verkat — hvad skrankor ofta verka — ett ihärdigt bemödande att borttaga dem, att återställa allt i sitt gamla skick, d. v. s. till ett helt nytt.

Honorines bref både lyckliggjorde och förtretade Filip.

Han var missnöjd, utan att så noga veta hvarföre; men *en* glädje erfor han tydligt, och visste äfven en tydlig orsak dertill: baron Sixtens afresa.

Det är fult att vara afundsjuk. Icke ens öfverstlöjtnanten hade varit det. Men när Filip för sig sjelf gjorde denna reflexion, tillade han: "Det tror jag väl: öfverstlöjtnanten kunde vara helt lugn — han kallade henne maka."

Men, som sagdt, vi lemna vår poet vid badet för att efter någon tid åter uppsöka honom.

Nu skola vi göra ett hastigt besök hos doktor Warvner.

3.

BULLETIN FRÅN RESIDENS-STADEN.

Uppträttad och uttråkad hade vår unge provincial-läkare *nyss hemkommit* från en flera dagars embets-resa, och vi återfinna honom nu på den sista maj — ty vi måste gå något tillbaka — i samma rum, bakom hvars skärm den lilla betjentgossen varit gömd.

Men skärmen fans ej mer qvar, ty Arnold tålde den icke, och så väl jungfru Lisbeth som junker Lasse hade måst lära sig att se "spökena" i synen.

Till och med hela denna bostad var Arnold förhatlig; och om han endast fått vara i fred med sina egna tankar, då han var hemma hos sig, skulle han bifallit Dicks flerfaldiga gånger gjorda förslag att bosätta sig på Ribyhus.

Men Dick ville oupphörligt prata och alltid om samma ämnen: sin fästmö, sitt museum och sin fosterson. Filip behöfde honom nu icke; derföre var han ej heller mera så modern på Dicks läppar — i hans hjerta var han likväl alltid lika modern.

Nu var saken den, att doktorn hade än mindre omvexling för sina tankar. Ty han tänkte blott på

tvänne föremål: den envisa förbländande unga enkan i residens-staden och operationen.

Dick ville ständigt skratta, doktorn ville ständigt vara allvarsam.

Dick hoppade högt i tak, då han sväfvade in i framtiden; doktorn suckade, då hans själ trängde in i den.

Detta oaktadt sökte de ändå upp hvarandra. Också hade Arnold ej väl varit hemma en timma, innan "direktörns" ridhäst frustade på gården, och straxt derpå frustade direktören sjelf i doktorns sal.

"Min bäste Arnold, jag är ofantligt glad att träffa dig hemma. Jag har fått en idé, som alldeles förkollrat mig. Det blir äfven en förmån för dig."

"Hvad då för en idé!"

"Öfverstlöjtnantskan har med sina söta böner tvingat mig — fastän jag var nära att gråta af harm — att, såsom du vet, uppskjuta bröllopet ett helt år till; men min fästmö (Dick sade nästan alltid min fästmö) var så intrikat täck, då hon skrattade åt mig, att jag ej kunde säga annat än ja."

"Särdeles", svarade doktorn gäckande, "då din hedervärda svärmor redan sagt det — hon är ju en auktoritet, som man icke gerna jäfvar."

"Åh, hon hade nog låtit omvända sig af mina nya cigarrer, det är jag säker på. Men lika mycket: bröllopet är uppskjutet — det är hufvudsaken."

"Utan tvifvel."

"Och nu har jag blifvit anfäktad af min gamla idé att som ersättning få hela sällskapet till Ribyhus — jag menar alla tre damerna: öfverstlöjtnantskan, drottning Adele och min herrskarinna, som då lite smått kunde börja att vänja sig."

"Tänk icke på någon så stor lycka!" svarade doktorn, qväfvande en suck, den förslaget framkallade.

"Hvarför ej det — om fru von Stern behöfver dig, vore ju Ribyhus närmast."

"Ack, hon har ju icke ännu mer än till hälften deciderat sig! Och öfverstlöjtnantskan, med sina byggnader, sin mätning och sin stora ekonomi, skall icke nu lemna Tjustorp . . . Åh nej, min vän, den idén får du uppge."

"Det vore knäfveln så illa — jag hade redan uttänkt min fästmös sängkammare: lilla blå rummet öfver museum. Hon skulle då höra mig under sjelfva nätterna. Ty om jag icke kan ställa till någon serenad, så kan jag åtminstone bullra; och om jag — oförhappandes, förstås — släppte i golfvet en tafla, en sten eller något dylikt, så kunde hon med eldgaffeln knacka i golfvet till tecken att jag borde tiga . . . det vore ändå en konversation, tills morgonen komme."

"Du är så sinnrik, min käre Dick, att jag verkligen tror att du är kär som en hel tok!"

"För f-n!" skrek Dick till. "Jag menar att jag glömt brefvet hemma."

"Brefvet — hvilket?"

"Kors, fru Adeles, vet jag."

"Har du" — Arnold for häftigt upp från soffan, der han makligt låg och rökade sin cigarr — "har du haft bref från henne?"

Dick började söka i alla fickor.

"Bara kuveret, bror, bara kuveret — med anhållan likväl att, ifall du vore borta, jag skulle skicka det med stafett."

"Och ett sådant bref har du kunnat glömma!" sade Arnold helt blek. "Låt oss skynda till Ribyhus!"

"Käraste bror, förlåt mig — det var den satans sängkammarn och eldgaffeln som vållade hela konfusion! Jag stod just i museum med brefvet i hand, då idén flux kom öfver mig . . . . men . . . Ah — gudskelof, gudskelof, det har kommit i bakfickan . . . Här är det!"

Arnold svarade ej ett ord, han tog hastigt brefvet och skyndade in på den sidan, der han en gång lofvat den sjuka frun guld och gröna skogar.

Nu handlade saken också om ett fruntimmer — men ack, huru olika voro ej förhållandena!

Sedan Arnold omsorgsfullt tillslutit dörren, tryckte han brefvet ett ögonblick till sina läppar. Derefter höll han det ännu en minut stilla i handen, innan han egde mod att öppna det.

Snart låg likväl innehållet för hans ögon; och långt innan han ännu läst ett enda ord, anade han att detta bref måtte vara af omätlig vigt.

"Nåväl" — skref Adele — "hon har kommit denna stund, då jag ger med mig.

Jag hade hoppats på ännu en termin, men nej . . . det är förbi, förbi med den lysande Adele. Sedan ett par veckor känner hon att hennes stjerna snart skall blekna bort, blekna för att aldrig mera stråla.

Ni skall icke hafva någon förebråelse att göra mig. Ty vore det ej för att tillfredsställa er önskan, skulle jag föredraga allt framför operationen.

Det blefve ett lif af mördande plågor — nu blir det kanske en hastig död, och den är väl icke för dyrt köpt med uppoffringen af denna blyghet och fasa, som ännu intar mig vid blotta föreställningen om hvad som komma skall.

Alltså, bäste, käre, outtröttlige vän, möt mig på Tjustorp fjorton dagar härefter! Jag förlåter mig ej sjelf att jag så länge dröjt med detta afgörande bref, ty mindre än fjorton dagar kan nu icke åtgå innan jag träffar er.

Af denna farhåga dömmer ni troligen till det värsta.

Ja, ja, n å g o n farhåga tror jag att ni har rätt att hysa. Men kom ihåg en sak: att det är ni som skall gifva mig mod, och att er styrka helt och hållet kommer att leda min.

Jag är icke pjunkig, jag tror att jag kan lida tåligt, men jag bereder mig på allt.

Jag tycker mig äfven känna behof af att ingifva *er* mod; och som jag tror att dertill ej finnes mer än *ett* medel, så tillstår jag att jag icke beklagar mig öfver det läkare-arfvode ni utfäst, om ni räddar mig, och jag tillägger att, ifall jag en dag lefver för att höra er fråga om det ej är förtjent, jag icke skall visa minsta tecken till blyghet vid svaret.

Ty hvem utom er skulle jag då vilja tillhöra — hvem utom er eller döden tillhör jag redan nu!

Det är också derföre jag tecknar mig blott och bart

d i n

Adele,

men, märk, detta endast i brefvet — ni är alltför mycket läkare att tills vidare vilja vara något annat för er patient" . . . .

Dessa bekännelser, på en gång så fullständiga och ofullständiga, uppfyllde Arnold med både skräck och berusning.

Ändtligen, ändtligen segrade han! Men ... skulle väl segern nu verkligen blifva i hans händer?

Hon uttryckte sig ej rätt tydligt, och dock var det alltför tydligt att sjukdomen gjort förfärliga framsteg.

Hans hjerta darrade af dödsfruktan, och likväl — emedan posten gick i samma ögonblick — hade han styrka att tillskrifva henne några rader, hvilka kanske skulle inträffa så tidigt, att de kunde blifva henne ett vänligt res-sällskap på vägen.

"Dyra, älskade Adele!

Efter det bref, jag nu i detta ögonblick erhöll, vågar jag för första gången begagna en öfverskrift, som icke kan förolämpa er, emedan ni vet att mina läppar ej högt skola upprepa den, innan jag utan fara kan våga det.

Nej, ingen förebråelse — de tystna alla vid den lycksaliggörande vissheten att ni numera icke skall ändra er.

Mod blott! Förjaga all fruktan, all ängslan, alla tankar på döden och den förbleknade stjernan, ty, vill gud, denna stjerna skall stråla ännu en gång så skön som någonsin!

Ert onda är ej af det värsta slaget. Det finnes tvänne slags dylika åkommor — den andra är långt svårare, än den ni lider af.

Var lugn, var blott lugn och hoppfull, och framför allt låt icke medicinalrådet med sina högtidliga grin-miner skrämma er! Han har orätt, tusen gånger orätt — jag skall bevisa honom det.

Jag står i bästa förhållande till den nya stadsläkaren. Han skall åtaga sig min praktik, såsom jag skall göra med hans, då han i höst reser bort för att hålla bröllop.

Var således äfven i det hänseendet trygg, att jag kommer på den bestämda tiden. Men jag bereder er på att vi måste vara tvänne läkare. Jag skall fördenskull skrifva till doktor B., som skötte öfverstlöjtnanten.

Jag skickar detta bref för att öfvertyga er att jag ej är modlös. Men jag vågar ej ett enda ord i afseende på de sälla förhoppningar, som slutet af ert väckt. En bekännelse måste ni dock tillåta mig: den, att i lif eller död det ej fins mer än *en* maka för

Arnold.

P. S. Jag litar på att jag återfinner min hjeltinna, då hennes mod som bäst behöfs!"

4

TVÄNNE QVINNOR.

I Tjustorps grönskande lunder gick en svartklädd qvinna och drömde, icke om trånande kärlek, lidelsefulla möten och vexlade eder, utan om lefnadsfriska och ädla planer för sina likars bästa.

Nu skulle Honorines stora älsklings-idé gå igenom. Öfverstlöjtnanten hade gjort henne den sällheten att helga den genom sitt bifall — nu skulle hon se sina underhafvande lyckliga vid en egen jordtorfva.

Ack, hvad hon dessutom ville göra för många verk — en hel lifstid kunde knappt räcka till för alla hennes planer, i hvilka hon dock oftast inbegrep sina grannar, så vidt hon kunde vinna något välde öfver dem.

Hon var för mycket qvinna för att ej inse det hennes ställning såsom blott jord-egarinna och granne vore otillräcklig. För ett docerande fruntimmer, med styfva fasoner och långa tal, skulle man dra sig; men en ung, intagande, behaglig värdinna deremot . . . Honorine afslutade dessa monologer med en liten nick, i hvilken låg en oskyldig och älskvärd triumf.

Under gåendet hade en frisk rodnad utbredt sig öfver hennes kind, hvilken eljest allt sedan enkeståndet haft en finare blekhet.

Det skulle icke vara sant, om vi påstode att Honorine otröstligt sörjt sin man — dertill hade de känslor, som förenat detta par, varit alltför lugna — men hon hade hållit denne make hjertligt kär. Hon hade innerligt högaktat honom, hon hade i honom känt sig ega ett fast skydd, och ändtligen hade hon varit honom oumbärlig: hon hade utgjort hans högsta glädje.

Efter hans död blef hennes hjerta icke kallare för de enskilta vännerna; men vi hafva redan sagt att en instinkt ledde henne i afseende på Filip. Denna instinkt var dock så outredd, att hon blott erfor behofvet att numera sätta en gräns för deras förra förtrolighet. Så till någon del äfven med Sixten, ehuru af en motsatt instinkt, hvilken sade henne att den ringaste oförsigtighet å hennes sida kunde väcka hans hopp för framtiden.

I brefvet till Filip hade hon emellertid inlagt ett doft af den gamla hjertligheten — orden skulle ha sett dubbelt stela ut på papperet, om hon hållit den sednare tonen . . . Men kanske hade han ingenting märkt af hvarken det ena eller andra? Han hade ju varit sluten och stel, äfven han; men hon hade ej nu kunnat fråga.

Vid närvarande tidpunkt hade hon redan för några dagar sedan erhållit det bref, som han tillskrifvit henne från Uddevalla; men *det* hade haft samma verkan på henne som hennes på honom, den nemligen att icke bereda något verkligt nöje. Det hade väl glimtar af hängifvenhet, men var dock främmande.

Kanske var det för att göra sig mera förtrolig dermed som Honorine lät det ligga qvar i sin klädnings-

ficka, kanske skedde det äfven af glömska, nog af: hon råkade ofta få tag i det — och när det så händelsevis bar till, måste hon läsa om det.

Men bäst vår unga fru nu gick der fördjupad i sina kalkyler, spratt hon häftigt till och började med snabba steg gå hemåt.

Hon förebrådde sig att ha varit ute alltför länge från Adele, som dagen förut anländt och nu, för första gången på dessa 24 timmar, njöt någon hvila.

Också hade Honorine hvarje ögonblick varit hos sin vän, denna vän, som icke klagade högt, men hvars öga — stundom gnistrande af en onaturlig eld, stundom slocknande — tydligt tolkade att en tid kommit, då de glänsande bilderna af sällskapslifvet allt mer och mer trängdes i bakgrunden.

I rummet utanför Adeles sängkammare satt Jolli ensam och lade ut korten, något som mycket roade fästmön, helst då hon, liksom nu, hade att se efter sin kärastes ankomst.

Det var dagen derefter som Dick och doktorn väntades.

"Kära du", hviskade Honorine, visande på Adeles dörr, "sofver hon ännu?"

Jolli nickade ett gladt ja och räckte med detsamma fram Filips bref, som just på ögonblicket anländt.

"Hvad — redan ett nytt!" och med en känsla af blyg förundran tog Honorine brefvet, smög sig in i Adeles sängkammare och satte sig bakom sparlakanet, sedan hon först kastat en öm blick åt sängen.

Adeles ansigte var blekt, så blekt, att det ej purprades af en enda ros. Ett uttryck af knappt invaggad smärta sväfvade ännu på hennes samman-

tryckta läppar, och den djupblå ring, i hvilken sedan några veckor hennes ögon voro liksom infattade, syntes nu under sömnen än dystrare och mörkare mot lilje-grunden.

Men medan Adele njuter denna länge saknade ro — så framt det ens är någon, ty allt emellanåt går en ryckning genom hennes lemmar — skola vi blicka bakom sparlakanet och betrakta Honorine.

Under läsningen af detta Filips bref måtte en mäktig rörelse hafva skakat henne, ty först antog hennes kind den vackra färgen af en skär aftonrodnad, derefter blef det en aftonrodnad i purpur, hvilken likväl snart erinrade om en aftonrodnad af det slag, då solen går ned i blod.

Och hennes blick, denna så lugna och ljufva blick, hade erhållit en sådan glans, ett sådant aftryck af häpen lycksalighet, att man vid dess åsyn skulle ha tänkt på endast *en* bild, bilden nemligen af ett par ögon, som, efter att ha varit betäckta med bindel, hastigt, då den bortryckes, tro sig se sjelfva himlen blottad. Men allt detta var så ovanligt, så obegripligt, att Honorine, derigenom att hon tryckte händerna för ögonen, tycktes vilja återtaga sin bindel.

Men hvartill tjenade den nu?

Utan att se brefvet, läste hon ur minnet ord för ord alla dessa förebråelser, alla dessa omedvetna bekännelser och slutligen denna häftiga klagan, föranledd deraf att det bref, han väntat, uteblifvit.

Var det väl en möjlighet — hade ändtligen dessa bojor, i hvilka han så länge försmäktat, lossat af sig sjelfva? Hade frånvaron lärt honom att önska sig . . . nya bojor?

Honorine spratt upp och drog häpen och darran-

der i sin enke-skrud . . . Men straxt derpå lade sig en känsla af himmelsk frid öfver hennes hjerta: allt var ju så rent, så skärt, att hon ej behöfde bäfva. Om himlen en gång verkligen öppnades, hvarföre skulle hon då icke våga att blicka ditin?

Hon hade ju försökt uppfylla sina pligter som maka, som menniska — Gud ville tillåta henne att utan förebråelse hoppas på en ännu högre lycka.

Ett halfqväfdt utrop störde henne.

Hon skyndade att gömma brefvet och ila fram till Adele, som omildt uppväckt af en skärande ristning, hvilken tycktes dela sig till hvarje hennes fibrer, vaknade för att göra nya erfarenheter på smärtans område.

"Min arma, dyra Adele!"

Honorines hjerta glömde genast den nyväckta sällheten. Med ångest betraktade hon sin vän.

"O, min gud, min gud", suckade Adele oredigt, "hvad jag varit . . ."

Hon slutade ej meningen, men hennes hand tryckte hårdt Honorines.

"När du får en lugn stund", hviskade denna, "skall du säga mig huru länge det varit så . . ."

Ett småleende, men ett vildt, ett ömkansfullt småleende, spelade matt öfver Adeles färglösa läppar.

"Sedan två månader har jag stridt emot, jag lumpna verldsbarn! Men för ett par veckor sedan nödgades jag känna mig öfvervunnen. Jag skref då till honom, såsom du vet."

"Ack ja, och han skall förvärfva sig den heliga rättigheten att åt dig öppna ett nytt lif."

"För sent, för sent!"

Några kalla svettdroppar fuktade Adeles panna. Hennes fina ådror svällde under kampen.

"Icke för sent — han har lofvat."

"Ja, om jag lydt honom *då* . . . O, denna fåfänga, denna lystnad efter tomt glitter, detta osaliga, rörelsefulla lif, som dock aldrig var lif . . . Honorine, Honorine, betrakta mig — känner du igen den lysande Adele?"

"Jag känner igen den tåliga, den ädla, den sjelfbeherrskande Adele."

"Men han skall icke mera finna mig vacker, och då . . ."

"Fy, huru kan du så misskänna honom — han har icke förtjent det."

"Ack, jag vet väl huru ömt och godt hans hjerta är."

Adele förde handen under hufvudgärden: äfven hon förvarade ett bref; och i det hon framtog det, lät hon sina läppar i trots af Honorines närvaro hvila på sigillet, liksom hon redan deraf hoppats hemta lindring.

Honorine vände sig rodnande bort, ty för första gången erfor hon det mäktiga begäret att med ett annat bref göra hvad Adele gjorde med sitt.

"Du älskar honom då?" sade hon.

"Det tror jag att jag gjorde från första ögonblicket jag såg honom, och sedan ständigt mer . . . Se, Honorine — är ej denna kärlekens talisman underbar: mina smärtor lindras väl icke länge . . för ögonblicket är jag dock plågfri."

"Men om du älskade verkligt, Adele, om du tillät honom att i sina bref säga dig det. huru har du då . . ."

". . kunnat motstå hans böner, mitt eget hjerta och sjelfva förnuftet, frågar du?"

"Ja, det frågar jag verkligen."

"Först och främst var min kärlek ett barn, som jag lät mitt aldrig hvilande begär efter nöjen och glans nedtysta; dernäst var denna kärlek, genom det löfte som angick operationen, alltid förbunden med tanken på en möjlig död . . . medicinalrådet säger viss . . . och ser du, Honorine, man hör icke två läkares olika utslag utan att, äfven om man älskar den ene, den andres ord också göra en inverkan, den man ej helt och hållet kan motstå. Och ändtligen, för det tredje, syntes mig lifvet med dess njutningar oupphörligt skönare, dess triumfer allt mera omöjliga att försaka. Smaken för allt detta växte snart sagdt till raseri — jag berusade mig, och hoppades att slippa uppvakna."

"Du älskade honom icke."

"Tyst, säger jag! En så lång och trägen brefvexling, hvilken både innefattar och förbjuder en nära förtrolighet, är just genom den slöja, som kastas öfver våra verkliga känslor, mer närande för kärleken än en ständig sammanvaro, innan det afgörande ordet är uttaladt. Då hans bref kom, lefde jag helt och hållet för honom — likaså när plågorna kommo, tills med dem h a n tog fullkomligt öfverhand."

"Men, förlåt, dyra Adele, blandar sig ej i denna kärlek läkaren alltför mycket ihop med älskaren — det är läkaren som skall rädda dig."

"Ah, att du så kan missförstå mig — jag har då uttryckt mig illa. Men jag hoppas att du skall förstå mig bättre, då jag säger dig att, om det ej vore för h a n s skull, jag hellre läte dessa smärtor få

hållas och lede tåligt den långa dödskampen, ty min fasa för operationen öfvergår allt."

"Men, Adele, huru kan du under plågorna ha känsla af blyghet?"

"Åh, det är långt ifrån att det är endast den — jag är rädd, så att jag darrar, vid blotta tanken på dessa tortyr-instrumenter, och jag blir räddare för hvarje dag, hvarje timma, hvarje sekund, som närmar mig det afgörande ögonblicket."

Honorine slingrade sina armar kring Adele, hvars snöbleka ansigte, fuktadt af tårar, lutade sig emot vännens axel.

"Min dyra, min älskade Adele, du . . du ser bakom allt detta döden."

"Ja", svarade Adele under qväfda snyftningar, "jag tillstår det för dig — bakom denna fasa, som min kropp ej kan emotstå, min ande ej beherrska, bakom allt detta ser jag döden, döden, som jag ännu ej är beredd på, döden, som förer mig med sig till detta okända land, dit mitt öga ej är vant att blicka . . . O, Honorine, om jag varit som du, om jag ej missbrukat så mycket i naturen, om jag ej sjelf ådragit mig denna sjukdom, om mitt lif varit värdt det allra ringaste — men nej, det har icke varit värdt något, och ändå försvinner det ej spårlöst, utan att lemna efter sig något . . . Detta något är förfärligt: det är alla de förledande exempel jag gifvit. Hur mången qvinna har ej velat likna mig och lysa som jag, hur mången man har ej för min skull begått dårskaper, som bringat oenighet inom familjerna. Mitt lättsinne var ej elakhet: det var ett lättsinne af vana' af uppfostran, det var nöjets lättsinne — och nu, vid 24 års ålder, öppnar sig grafven att sluka sitt offer."

Honorine var förkrossad. Ännu med armarne om Adele snyftade hon med henne. Hon önskade att vid denna säng ha haft tusende vittnen, tusen unga qvinnor, som kunnat spegla sig i Adeles bleka ansigte, i hennes själs ångest, som uppenbarade sig i hvarje drag.

Arma Adele — hvad dina nätter på sista tiden varit långa, hvad de varit rika på betraktelser!

5.

TVÄNNE QVINNOR (fortsättning).

En lång stund förflöt innan de tvänne qvinnorna blefvo mäktiga sina känslor.

Ändtligen sade Honorine:

"Är det ej sant, att om Gud i sin barmhertighet tillåter att denna hårda och bittra pröfning bortstrykes från ditt lif såsom ett moln, det han befaller skingra sig, är det ej sant att du då skall börja ett nytt, ett mera tillfredsställande lif?"

"Du kan knappt behöfva fråga mig derom, då du vet att jag med ett nytt lif ärnar ingå i nya pligter . . . Ah, om det vore så, om jag finge denna nya tillvarelse — jag ville då gifva andra exempel, än dem jag hittills gifvit . . . Dock, hvad helst som sker: all den svaghet, jag nu förrådt, är endast emellan oss och Gud . . jag ville icke för något pris att Arnold såge mig så svag och bäfvande."

"Men försök ej att narra honom med en konstlad styrka — om den öfvergåfve dig, då du som bäst behöfde den, vore det värre."

"O nej — af all min förmåga vill jag bedja om mod att beherrska denna svaga, darrande kropp. Jag har låtit honom tro att jag är ståndaktig, att jag är hjeltemodig, och jag vill att han skall tro det, ja, jag ville hellre strypa mig obemärkt, än att mina läppar skulle uttala all den förfäran, som bor i min själ!"

Honorine skakade på hufvudet. Hon begrep nu ganska väl att Adele älskade, men hon bäfvade att någon olycka kunde uppstå deraf att doktorn ansåg patienten utrustad med en styrka och nerf-fasthet, som egentligen blott var konstlad.

"Jag hoppas", sade hon allvarsamt, "att du ej begår den dårskapen att neka, om doktorn — hvad han säkert gör — föreslår att du skall intaga något, som beröfvar dig medvetandet."

"Jo, det nekar jag bestämdt! Jag vill icke dö medvetslöst: jag vill betrakta Arnolds ansigte under hela tiden — han skall då och då kasta en blick på mig, och den skall vara min styrka."

"Store gud, du gör honom då operationen dubbelt svårare . . . Lyckligtvis skall han dock icke tillåta att du får din vilja fram."

"Då blir också ingenting af — jag måste vara fri."

"Än om du under den nerf-kris, som du är underkastad, gör en rörelse — ville du ha på ditt samvete att vara skulden till icke blott ett misslyckande, utan äfven dertill att den, som du älskar, skulle förlora sitt rykte?"

"Det är ej farligt. Jag vet att, om jag också känner mig söndersliten af alla kroppens och själens qval, jag dock förblir orörlig."

"Låt oss då lemna ämnet!" sade Honorine. För sig sjelf funderade hon på om hon ej borde gifva doktorn en vink.

Under de följande timmarna var allt samtal afbrutet genom återkomsten af det onda, öfver hvilket Arnolds bref ej mer egde makt.

Men sednare på aftonen, då åter en stund af lindring ingått, vidrörde Honorine ett ämne, som hon kände ett onämbart behof att höra omtalas. Detta ämne angick den, som så länge beherrskat Filip, men hvars välde nu ändtligen tycktes ha nått sitt slut.

"Jag vet icke mycket om henne", sade Adele: "hennes nya lif utgör en verklig hemlighet."

"Hvad då för hemlighet?"

"Jag vet icke det heller; men den tid, då jag ännu var nyfiken — du mins min gamla svaghet."

"Ja väl!"

"Denna tid fans ännu för två månader sedan; och då lät jag min mamsell, som var skicklig i dylikt, utforska hvarjehanda."

"Säg mig först hurudant hennes yttre lif var?"

"Hon förde intet yttre lif. Det var väl sagdt att hon efter sitt giftermål skulle uppträda i flera societeter, men hon har ej uppträdt någorstädes. Hon har till och med skilt sig från sina fordna sällskapsvänner. Och af helgon-levéerna har ej förnummits en enda efter vigseln."

"Skulle hennes man hålla henne strängt?"

"Han — visst icke: kammarrådet är den beskedligaste varelse på guds gröna jord. Han klagar också högt öfver sin hustrus sjukdom."

"Är hon sjuk?"

"Ja, af egensinne eller beräkning, gissar jag ... Hon är melankolisk, och det har hon varit allt sedan dagen efter bröllopet. Att sluta af hennes uppträdande i brudstolen, hade man dock kunnat vänta sig annat."

"Det är i högsta grad besynnerligt."

"Ja, så mycket mer som kammarrådet gör allt för att öfvertala henne att visa sig ute i verlden."

"Men hvari bestod det enskilta?"

"Deri att hon, oaktadt denna melankoli, denna likgiltighet och tröghet för allt, som rörer lifvets yttre sidor, hemma i sina egna innersta rum smyckar sig liksom till bal och begagnar alla möjliga fantastiska drägter; och likväl eger hon icke den minsta förhoppning att blifva sedd af någon annan än sig sjelf och sin man, och honom lär hon visst icke bry sig om att behaga."

"Hvem vet ändå?"

"Omöjligt — honom tog hon blott för att med anständighet kunna göra sitt nya uppträdande."

"Håller han sig mycket hemma, tycks han mycket älska henne?"

"Ja, nog säges det att han är ganska betagen; men ingen kan säga att han tröttar ut henne, ty han sköter i allt lugn sina många göromål, som ofta äro utom hus."

"Och när han är borta, vet man äfven då hvad hon företar sig?"

"Då sofver hon eller ligger åtminstone liksom hon sofve: husets anordnande tar hon sig ej mycket af. Det var nu fråga om en resa till Medevi för att lifva upp henne."

"Hon ångrar sitt giftermål?"

"Icke alls, ty för de få, som hört henne tala sedan det stora tidskiftet, har hon i ordalag af den djupaste vördnad yttrat sig om sin man och försäkrat att hon aldrig kunnat göra ett lyckligare val . . . Men låt oss nu lemna detta sken-helgon. Kan du väl tro att jag verkligen varit anfäktad af afund emot henne. En så fåfäng varelse, som jag hela mitt lif

varit, fruktar alltid hvarje medtäflerska. Men nu fruktar jag ingenting mer i den vägen. Ack, huru lumpna en qvinnas triumfer dock äro, och likväl betalar hon dem stundom med sitt lif eller med sin lefnads frid!"

Från detta ögonblick var Adeles själ endast fästad vid allvarliga ämnen. Hon hade så att säga gjort ett besök tillbaka i det lif, som hon nu hade bakom sig.

Samma natt, då bekymret för Adele höll Honorine vaken, skref hon sitt svar till Filip. Och sedan hon utgjutit sin sorg, sin fruktan för sin olyckliga väninna, fortsatte hon med dessa ord:

"Jag är kanske alltför snabb att svara er, när jag sänder detta bref med morgondagens post; men då ni tycks ha misskänt mitt förhållande och ansett den i följd af min ställning så naturliga allvarsamheten för likgiltighet och förändring i sinnet, måste jag ju skynda att taga er ur denna tokiga villfarelse, som endast en så retlig och finkänslig natur som er kunnat fatta.

Känner ni mig då så litet, min vän, att ni kunnat tilltro mig en dylik föränderlighet! Ack nej, det var verkligen obilligt af er, och jag förbjuder er att hädanefter ha en enda sådan tanke.

Men derjemte förbjuder jag er att allför mycket sysselsätta er med den vän, på hvilken ni alltid kan vara säker. Ni skall nu förströ er, ni skall lefva med de andra badgästerna och sköta er helsa, så att ni fullkomligt frisk kommer hem, då vi skola återtaga

våra förtroliga samtal öfver de ämnen, jag förut endast kunnat drömma om, men nu ämnar förverkliga.

Tala aldrig om afund, min vän — fy, det är en så ful känsla! Är ej Sixten min älskade kusin, min äldste vän; och dessa båda titlar skall han också ständigt behålla, ja ständigt, ty han kan för mig bli hvarken mer eller mindre.

Den gode, gode Sixten, jag önskar att han redan vore tillbaka — jag nästan ångrar att jag gaf honom en vink att resa. Hvem skulle väl, då jag rätt betänker saken, efter ett så mångårigt rent förhållande ha fattat en oblid tanke: ingen, hoppas jag.

Ni har nu längesedan insett huru oskyldig jag var till er bedragna väntan i afseende på brefvet.

Men bevars, hvad ni visar er häftig — icke passar sig detta lynne för en badgäst!

Och så tillåter ni mig säga, att jag nästa gång önskar höra talas om något annat än mig sjelf och er. Intet ord har ni om trakten, om staden, om baden och societeten. Nästa gång, hör ni det, min herre, väntar jag ett helt litet häfte öfver dessa ämnen.

Alban fortfar att vara på Tjustorp. Det kära, söta barnet trifs så väl här, och madam Malmelin och jag äro så goda vänner att vi ej tvista om eganderätten om pilten, som hon öfverlåtit åt mig.

I den öfvertygelse att detta bref skall göra er glädje, har jag ej sökt dölja att ert bref verkat samma känsla hos mig, ty äfven jag fann er förändrad. Men allt detta var följden af de mörka dagar, som gått fram för oss båda. Hädanefter, om blott min Adele blir vid lif, hoppas jag på sol-ljus.

Er tillgifna

Honorine Helleding."

Då den unga qvinnan slutat detta bref, som blifvit skrifvet under den häftigaste hjertklappning, kände hon i sin själ uppstå en känsla af det saligaste, det hoppfullaste lugn.

Utan koketteri, utan tillgjordhet tyckte hon ej en minut det vara nödigt att antaga tonen af en konstlad förvåning. Nu, då hon ansåg sig ega icke blott hopp, utan visshet, ansåg hon äfven, ehuru enka sedan blott tre månader, att hon ej behöfde drifva grannlagenheten så långt att hon derigenom kunde förlora hela sin kommande lefnads sällhet.

Den ton, som hon sökt antaga, var sådan att, ifall han förstod sig sjelf, han äfven skulle förstå henne, utan att dock någondera med ett ord behöfde såra de ömtåliga förhållanden, som för närvarande borde existera.

Arma Honorine, i hvilka ljufva drömmar du invaggar dig, och likväl äro dessa drömmar så eteriska att din make, om han förnimmer dem, knappt kan blifva svartsjuk öfver dem!

Men tillika äro dessa nya drömmar så ljufva, att de knappt för en stund kunna bortvisas. Honorine har aldrig haft sådana. De öppna för henne okända verldar, fulla af endast anade njutningar.

Den unga enkan glöder och suckar och tror att hon ej kan sofva för Adeles skull, att det är smärtan som håller henne vaken — och likväl är det sällheten: hon kan ej låta bli att förespegla sig huru mycken glädje hennes bref skall tillskynda Filip.

Ännu en gång, arma Honorine: hvarför skulle du börja denna dröm?

Hvarföre anar du ej att lifvet icke för dig mer än för andra bär rosor? Hvarför anar du ej att den, som redan var färdig att gifva sig åt dig, kunnat hem-

sökas af en olycka, en trolldom, och att, i den stund han erhåller ditt bref, hans ögon icke mer begripa detta språk, som sympatiserande själar genast ana!

Men vi få icke lemna Tjustorp förrän vi tittat in till Jolli och öfver hennes axel — der också hon sitter vid skrifbordet — tagit notis om att hon är sysselsatt med en "dram-berättelse" för sin trolofvades räkning.

De båda unga lyckliga menniskorna ville gerna för hvarandra skryta med sina talanger; och till hvarje gång de träffades, hade de alltid sammanskrifvit tre eller fyra "skisser", utom dem, som postdagligen vexlades.

Dicks hade vanligen Ribyhus till skådeplats och angingo framtiden, Jollis deremot gällde det närvarande och i dem fans alltid en fager jungfru, som från höganlofts-buren, der hon för sin kärleks skull satt fången, väntade sin tappre kämpe, som gifvit sitt ord att lösa henne, antingen med sitt rödaste blod eller sitt rödaste gull.

I dag lät slutet på Jollis skiss sålunda:

"Och då kämpen stod på stegen, som räckte upp till skön jungfruns fönster, räckte sig jungfrun ut i hans famn, och så flydde han långt bort med sitt byte till en ensam ö, der de byggde sitt bo som tvänne fåglar, men med den skillnad att de höllo sig på marken i stället för i träden; också höllo de sig gömda för verlden, ty de b e h ö f d e b l o t t h v a r a n d r a.

Och när kämpen sade: "Mig lyster icke mer hvarken gull eller kämpalek!" så svarade skön jungfrun: "Mig lyster icke tänka på andra kämpars smek — i min håg har jag blott den ende." . . . .

"Se så", sade Jolli, i det hon glädtigt sprang upp, "det skall smaka herr Dick, min älskade Dick. . . . Men ack, så förtretligt att jag ej fick resa till Ribyhus och se den stora kronan och de röda sammets-pallarna!"

"Gode, nådige Gud", tillade hon straxt derefter inom sig i form af en innerlig bön, "låt mig icke bli alltför högmodig! Jag kan väl icke undgå att bli det ett litet grand: dessa röda sammets-fåtöljer och de stora trymåerna göra mig alldeles hufvud-yr. Men jag vill bjuda till att hålla tillbaka alla höga känslor, och hvar dag vill jag komma ihåg att jag i alla fall icke är någon annan än Jolli. Gode Gud, hör min bön och låt mig aldrig glömma mammas påminnelse att jag farit landsvägen om som rolighets-makerska! Amen!"

6.

FÖRTROLLNINGEN.

Omkring en mil ut från S. ligga de bekanta Helsöarna, en plural benämning, ehuru man egentligen talar blott om Helsön, hvilket härrör deraf att den största af dessa öar har ett så fabelaktigt rykte, att det är tillräckligt att göra den andra till noll och af intet värde. Helsön är tillika den skönaste af alla öar, som uppsticka ur Skageraks kalla famn, och dertill den mest mystiska, ty ännu har ingen menniska velat bosätta sig der, utan den står ännu i dag, oaktadt sin storhet, sin skönhet, sin poesi, sina skogar och ängar, så ensam som den stod på skapelsedagen. Blott då och då hörs den mörka och mäktiga ekparken, som trotsat seklernas stormar, genljuda af mennisko-röster: det är då bad-sällskaperna fly dit för att söka svalka efter lustfärden på sjön och för att se — hvad dock icke menskligt öga sett — den förtrollade trädgård, som lär finnas på denna hemlighetsfulla ö.

Många påstå sig likväl ha varit intagna i underträdgården, ehuru de sofvande uppvaknat långt derifrån. Och hvad dessa clairvoyant-menniskor berätta om denna lustgård, är så hänförande att man lätt kunde frestas tro att den vore någon förkommen bit af sjelfva paradiset.

Men någon lycka har det ej med sig att skåda den magiska herrligheten: ett mörkt öde straffar de förmätna, som blickat inom dess förlåt; och således är det på det hela taget bättre för dem, hvilka år efter år förgäfves genomleta ön för att hitta den förtrollade trädgården . . . .

Det var på en af dessa milda sommar-eftermiddagar, som i sig sjelfva utgöra en förtrollning för hvarje känsligt hjerta.

I Helsöns gamla ekskogar var allt tyst: blott en och annan vindfläkt lyftade sakta på de slumrande löfven, men vyssade dem straxt åter till ro.

Ängarna med sina blyga blommor stodo der redan som midsommar-brudar; och det blå vattnet, som sköljde Helsöns fot, porlade så vackert som om det tillhört en ljuflig källa i stället för vesterhafvets salta bölja. Men öfver all denna stillhet låg intet qvaf: det gick en behagligt frisk fläkt öfver ön, kring hvilken de hvita tärnorna i luftiga kretsar seglade fram och åter.

Snart förkunnade dock ett väldigt plaskande af åror att en båt var i antågande, en båt, lastad med män, qvinnor, barn och korgar, signalerande det första badsällskapets utflykt.

Men det var dock icke den första badgästens besök, ty händelsevis hade just i dag en man, som hittills lefvat alldeles isolerad, valt Helsön till sin station. Han hade landat på ett annat håll, och var så

långt skild från sällskapet att han ej hörde deras tillrustningar.

Det var dagarne före midsommar och tio dagar efter det Filip afsändt första brefvet sedan han kom till badet.

Under dessa tio dagar hade många badgäster, särdeles under sista tiden, anländt. Men Filip, som bodde der borta i sin enslighet på andra sidan bron, hade ännu icke velat uppträda i societeten. Han bekymrade sig endast om att räkna postdagarne, då han kunde ha svar, ty han sökte inbilla sig att Honorine blifvit förolämpad af hans dristighet — och att söka sällskaps-lifvets nöjen innan han härom fått visshet, det kunde han ej tillåta sig.

Men det fans andra förströelser han i stället sökte.

Redan ledsen vid så väl Kollkinds-fjället som Ystrehålorna, lät han nu alla dagar ro sig utåt öarna. De hade långt mera poesi, och deras ostörda lugn var honom så dyrbart, att han knappt visste sig ha mått bättre, allt sedan den tiden han började dikta i Ribyhus' lunder.

Här ville han äfven dikta, och gjorde så ock. Sedan han länge hållit tillbaka detta begär, kände han sig nu ej längre behöfva lägga band på sin inspiration. Det var honom en stor sällhet att kunna hoppas det han vid hemkomsten skulle öfverraska Honorine med ett arbete, som hon kunde gilla och om hvilket hon utan tvifvel komme att säga: "Detta arbete försvarar sig — gif ut det, min vän!"

Planen till detta stycke var en präktig saga från vikinga-tågen. Och under Helsöns sköna himmel, i dess svala skogar, vid åsynen af detta vatten, som drakarne plöjt, och dessa stränder, fordom tillhörige

de stolta härnadsmännen, hvilka kommit långt ifrån att underlägga sig dem och att i deras klippor uthugga sina hjeltebragder till lands och sjös, i åsynen af allt detta kände Filip en frisk kraft genomströmma sin själ. Versen flöt, utan allt bemödande, snarare från hans hjerta än från hans hufvud, och i sin glödande inbillning såg han bilderna så tydligt, att de lefde omkring honom, sedan de först uppstigit ur sin stora kalla graf för att lydigt låta införa sig i de leder, hvari poeten ställde dem.

Försänkt i denna skalde-yra, tyckte han sig väl höra flera ljud omkring sig, men det förekom honom ej underligt. Det var sagans hjelte som här stämt möte med sin utkorade: det var de älskande som hviskade, det var deras småsvänner och tärnor som glammade högt; och detta stoj, denna lätta lek kom från öns förtrollade befolkning, nymfer, dryader, elfvor och andra små tjusande barn, som den väldige kämpen förlossat ur deras fångenskap.

Men plötsligt klingade ett för skaldens öra rått ljud genom rymden: det var ett flat-skratt, och i detsamma voro alla illusionens tablåer bortblåsta.

Häftigt och förvirrad uppreste sig vår hjelte och såg nu mellan krökningen i denna naturens park en massa damer och herrar hvimla emot sig.

Vägen var dock icke bred nog att lemna rum för mer än ett par i sänder.

Man kan derföre säga att sällskapet defilerade förbi poeten, som, bugande och ännu med sitt inspirerade utseende, stod der hållande hatten i hand — ty hur obekant man än må vara, träffas man dock icke på en förtrollad ö utan att helsa.

Men då nu femte eller sjette ledet kom fram från skogens invikning, hände sig något så märkbart, att

sällskapet å ömse sidor stannade liksom de alla känt någon elektricitet från den förtrollade ön.

Poeten hade hastigt släppt sin hatt och med fladdrande hår, vild, förvirrad blick störtat fram mot ett föremål, som han — utan att begära lof dertill — häftigt rykt till sig och slöt i sin famn.

I samma ögonblick hördes ett genomträngande skri, och ropet: "Någon har svimmat!" gick från mun till mun.

De personer, som varit närmast denna scen, hade iakttagit ungefär följande.

Fem eller sex par hade gått förbi den intressante främlingen, hvilken man redan tillräckligt hört omtalas för att genast igenkänna, och man hade genom deltagande och inbjudande blickar och det finaste småleende låtit honom förstå att man med otålighet afvaktade hans uppträdande i sällskapslifvet.

Sådant hade förhållandet varit med de först passerande.

Men då en ny afdelning krökte om den smala vägen, hvilken afdelning ännu icke kunnat se poeten, blef det helt annorlunda.

Den första gruppen bestod af en fryntlig och behaglig medelålders man, mot hvars arm en ung späd qvinna stödde sig. Det var kammarrådet T. och hans hustru, ett nygift herrskap, som föregående afton kommit till staden.

Den unga frun ledde vid handen en mellan 3 och 4 år gammal flicka, på hvilken hon dock icke för ögonblicket hade sin uppmärksamhet fästad, ty under det hon sakta skred framåt, lät hon ofta hufvudet vända tillbaka för att lyssna till det glada skämtet af en ung man, som var sysselsatt att berätta henne öns tradition.

Kammarrådet, ifrigt lutad emot sin hustru, märkte ingenting förrän denna, som nu glömt sin sällskapare bakom sig, plötsligt stannade. Och efter att ett par ögonblick hafva qvarstått lika förstenad som om hon blifvit träffad af himlens åskstråle — endast hennes flämtande andedrägt tillkännagaf hennes bemödande att qvarhålla lifs-fläkten — flög öfver hennes läppar ett ljud lika sönderslitande som sjöfågelns skri, då han en stormig höstafton bådar storm och undergång.

Med en förfärad blick såg kammarrådet upp och varseblef då en man, hvilken med vansinniga blickar betraktade eller, rättare, genomborrade den unga qvinnan, hvarefter han i en blink störtade öfver barnet och upptog det i sin famn.

Det var i samma sekund som Lilia afsvimmad sjönk till marken.

Under några ögonblick fortfor en verklig förhexning inom sällskapet. Och endast den lilla Sylvia, som ej begrep att det var en fader som med våldsam kärlek ångesfullt prässade henne till sitt bröst, endast hon vågade tillkännagifva sin bestörtning: hennes af rädslan framkallade snyftningar hejdade faderns vilda hänförelse.

Han såg sig omkring med en lång, dyster blick, en blick af stum förtviflan. Ingen af alla dessa menniskor, dem hans blick förisade, kunde hjelpa denne fader, som begärde tillbaka sitt barn och hvars nyss så inspirerade och lyckliga själ, efter ett enda ögonkast af den, hvilken nu för första gången i sitt lif låg afsvimmad, återtog sina bojor och modlös sjönk tillbaka i sin förintelses natt.

Dottern gled ur hans armar; och efter ännu en blick på henne, som varit hans maka och som nu uppehölls af honom, som ensam egde rättighet att bistå

henne, störtade han in i den djupaste delen af skogen. Och enär ingen af de deltagande personer, hvilka sökte honom, funno hans spår, började man hviska om att han måtte hafva försvunnit i den förtrollade trädgårdens hemlighetsfulla gömmor.

Men den unga frun, som ej förrän efter en lång timma återkom från sin vanmakt, fördes genast hem; och en brinnande feber, hvilken straxt derpå utbröt, förbjöd kammarrådet att tänka på den återresa, som han eljest i ögonblicket velat företaga.

De roddare, som fört poetens båt, berättade dagen derefter att sedan de väntat honom till långt inpå natten, hade de börjat söka omkring ön och slutligen funnit honom sofvande på marken med en sten under hufvudet.

Hvad som händt honom, om han varit i den förtrollade trädgården eller ej, visste han icke sjelf. Han visste blott att han haft underbara syner och att hans redlösa själ åter hemfallit under den fordna förtrollningen.

Arma Honorine — då ditt bref andra dagen anlände, stirrade Filip derpå liksom han icke alls vetat hvarom frågan var.

Huru kunde denna qvinna tro att han fästade vigt vid hennes tankar, hennes väsende! Hon hade förmodligen drömt det, ty han visste ej om mer än *en* qvinna, och h o n . . . hon, denna e n d a . . .

Men var det ej en hädelse emot naturen att söka lefva sedan gårdagen! Och dock lefde han, men hade ej styrka att släpa sig hvarken fram eller tillbaka.

Han låg på soffan lik ett mörkrädt barn, hvilket trott sig se busen: det v i l l se honom om igen

och försöker att modigt titta upp, men blundar straxt åter.

Utan att taga minsta notis eller önska någon kunskap om den yttre verlden, blef han flera dagar instängd i sitt rum.

Bad-läkaren besökte honom okallad, men Filip hörde ej några råd. Lika stum, lika mörkrädd förblef han qvarliggande på soffan.

7.

I SOCIETETEN. HOS KAMMARRÅDETS.

Vid den tidpunkt, hvarom vi här tala, visade staden ej så stor lyx som nu för tiden. Man hade då ej hunnit längre än till förslaget om societets-huset; och hvad beträffar plantaget på torget, var detta då blott en fantasi, hvilken tog sig tillräckligt bra ut i perspektiv för att ge hopp om att taga sig ännu bättre ut i verkligheten.

Nu höll badsällskapet sina baler och soaréer i *manska huset vid torget; och om lokalen icke var så stor, förekom den så mycket husligare, hvadan också menniskorna kände sig stämda till förtrolig endrägt, och blott ett och annat prof af förnämare söndring kom fråga.

Vid den närvarande terminen — den första — fans egentligen icke heller någon haute volée: societeten bestod af "samtaget" folk, som alla tyckte sig vara lika goda, och i följd deraf diskuterade man ogeneradt dagens frågor, icke blott i särskilta grupper, utan helt öppet inom sällskapet.

Det är naturligt att *en* fråga i detta nu skulle utränga alla andra; och denna fråga lät så:

"Hvilkendera af dem skall resa?"

"Hon naturligtvis, så fort hon blir frisk" . . .

"Han naturligtvis, som ej är sjuk."

Men härvid inflöt ytterligare en mängd pro och contra, hvilka ungefär kunde uppfattas så här:

"Han måste väl på något sätt vara sjuk, han också, den arme mannen, ty ingen menniska har sett honom sedan."

"Jo, förlåt mig, doktorn har sett honom, och lär ha yttrat att det ligger mera fara i hans stillhet än i en viss dams våldsamma feber."

"Nå, det var just hvad jag anade!"

"Ja, det var ganska lätt att förutse med hans känslo-spänning och poetiska svärmeri . . ."

". . framför allt med hans sårade hjerta."

". . och hans eländiga kraftlöshet!" inföll en bas-stämma, hvaråt de mildare fruntimren rynkade sina små näsor.

"I alla fall, mitt herrskap, är det afgjordt att man har svårt att tänka sig en belägenhet på en gång mera kinkig och förfärlig."

"Isynnerhet kammarrådets."

"Ja, i synnerhet hans, den hederlige aktningsvärde mannen!"

"Men också att våga!"

"Hvad då — kammarrådinnan är väl en så förtjusande fru att ingen kunde begära att hon skulle sörja bort sitt lif som ett slags enka."

"Det hade dock rätt väl kunnat anstå henne; och om jag varit i hennes ställe, så skulle jag gjort det."

"Och om jag vore i kammarrådets, så satte jag mig genast med min sjuka fru i vagnen och reste af."

"Det var ju precist hvad han ville göra, men doktorn sade att han i detta fall icke svarade för den unga fruns lif."

"Värst är att ingendera parten har några närmare vänner här — man kan ej gerna blanda sig i så ömtåliga förhållanden."

"Omöjligt. Blott icke det hela slutar med en tragedi, som förstör verkan af de goda baden för oss andra!"

"Jag hoppas att vi icke få mer än den pikanta dramen på Helsön — den var nog nerfskakande den."

"Ja, jag var också nära att svimma. Men ändå var det oändligen intressant — sjelfva Dahlqvist kunde icke ha utfört en lyckligare gest än den, hvarmed poeten störtade fram och ryckte till sig barnet."

"Ack, blott jag tänker derpå, kommer jag nästan i gråt — han hade något heroiskt, storartadt och ändå förvirradt."

"Han liknade en blixt fallen ifrån himlen, och hans ansigte passade så väl tillsammans med hans rörelse, att man aldrig kan glömma honom."

"Och hon — hvilket förfärligt ögonblick att med den ene maken vid sin sida återse den andre . . . Jag tror att hon ännu älskar honom."

"Och jag påstår att hon aldrig älskat honom, och aldrig kan älska någon annan än sig sjelf."

"Summan är — det måste man erkänna — att det är ganska eget att ha bevittnat en dylik händelse."

"Också tillstår jag uppriktigt att jag för ingen del ville varit derifrån."

Men medan man i societeten tillstår en hel hop, som knappt tystnar för dans-musiken, skola vi gå

förbi badhuset och gamla rådstugan och stiga in i ett hus, der vi en trappa upp stöta på de rum, som bebos af de sist ankomna badgästerna.

Klockan är omkring 7 på aftonen.

Den friska hafs-luften inströmmar genom det öppna fönstret och fläktar sin svalka ända bort till rummets bakgrund, der en ung qvinna, nyss uppvaknad från en lång feber-slummer, sakta och matt höjer hufvudet och ser sig omkring med en djup och forskande blick.

Men hon är icke ensam.

På sidan om sängen sitter en man och läser. Det är kammarrådet, som likväl vid sin hustrus första rörelse fäller boken och lutar sig öfver sängen.

"Huru känner du dig?"

"Nära döden, hoppas jag."

"Det är icke alls fråga om döden — febern är nu förbi, och om några dagar kunna vi resa."

Lilia svarade ej.

"Du vill ju sjelf härifrån?"

"Jag — har jag någon vilja jag?"

"Det har du alltid, när den är dig gagnelig."

Den unga qvinnan svarade endast med en föraktlig blick.

"Godt — du vill således resa?"

"Det få vi se!"

"Ja, det få vi se."

"Hvad behöfs det i alla fall, då . . . då han är borta."

Kammarrådet aktade sig noga att falla i den utlagda snaran: han aktade sig att låta förstå det Filip icke rest.

"Du kan ha rätt!" sade han.

En glödande sky flög hastigt som en lava-vind öfver Lilias kinder.

Han hade således rest, rest genast: han hade ej försökt att återse henne ännu en gång; och hon, h o n — det kände hon med en våldsam viljas återvändande kraft — h o n skulle hafva offrat hvad som helst för att få byta än en blick med honom.

"Du återfår din feber, tror jag?"

"Ja ja!" svarade hon med qväfd röst.

Till en början trodde hon verkligen att det var sjukdom i den feber, som brann i hennes blod . . . denna plåga, denna de fördömdes plåga, denna de fördömdas vånda, detta oupphörliga återskådande af samma bild, och denna bild slutligen förlänad en gloria af tusen intressen, som den aldrig förut haft . . . Ah, det var feber, endast feber!

Kammarrådets ansigte skiftade äfven i röda skyar, och hans hårdt sammantryckta läppar vittnade om en beherrskad sinnesrörelse.

Läkaren kom, och förklarade att patienten var sämre än under morgonen.

Men natten kylde åter det heta blodet. Ett jemförelsevis bättre tillstånd inträdde med morgonen, och nu spådde läkaren *så* godt, att han förklarade det frun efter ett par dagar skulle vara uppe.

"Hvarföre sitter du ständigt inne, min vän?" sade hon till mannen, då de åter voro ensamma. "Du blir sjelf sjuk på det viset."

"Jag sitter ju helst hos dig."

"Du vill då alltjemt inbilla verlden att du är en älskande man?"

"Jag inbillar den ju då ingenting annat än sanningen."

"Jo, allt annat."

"Säger du då att jag icke älskar dig?"

"Det säger jag visst . . . Det var en tid, då jag, i följd af mitt stora nederlag . . ."

Lilias läppar logo och skälfde på samma gång, då hon uttalade det sista ordet.

"Så bör du ej kalla morgonen efter vårt bröllop, hvarifrån jag räknar vår fullkomliga förening."

"Jag också — du kufvade mig, ja du kufvade mig verkligen, ty eljest hade jag ej vinkat dig tillbaka och med detsamma gifvit tecken till m i n makts sönderspliltring och död."

"Nåväl, det var ju i alla fall bättre, min vän, än att du 24 timmar efter ditt giftermål skulle hafva undergått hemligt skriftermål."

Vid detta minne spratt Lilia till, men hon dämpade elden i sina ögon och lät ögonlocken sakta sänka sig. Kammarrådet fick ej en skymt af den hafulla bitterhet, som blixtrade inom dem.

"Låt oss återgå till det jag ville säga, bäste Walfrid!" Nu var det åter den smekande harpo-rösten.

"Nåväl?"

"Då jag efter mitt nederlag kände min makt bruten, försökte jag glömma att jag haft en annan plan för min lefnads sällhet än den du utstakat. Jag gjorde mitt bästa för att behaga dig, jag lefde blott för dig, men du hvarken älskade eller förstod mig."

"Jag förstod dig blott alltför väl! Du drog dig egensinnigt från hela verlden, emedan du ej fick uppträda der efter d i n plan. Och du sökte behaga mig, icke såsom en god hustru, hvilken alltmera vill be-

fästa sig i sin mans hjerta, utan såsom en utlärd kokett, hvilken låter alla minor springa för att skaffa sig en slaf i stället för en make. Men sådant låg icke i min plan, och derföre vann du ej ändamålet."

"Hvilken smädelse, hvilken elakhet — och du skulle älska!"

"Mer än jag borde, mer än du förtjenar, men aldrig till oförstånd."

"Och jag skall då förblifva i ett evigt slaftillstånd ... jag — o, min vän" .... Lilia började nu bittert gråta: hon hade ännu aldrig försökt tårarnes välde .... "O, min herrskare, haf medlidande med en stackars qvinna! Gif henne endast så pass frihet som fågeln, den man släpper ut med ett band om foten!"

"Men, kära barn" — kammarrådet tog nu en faderlig ton — "hvad är det för bristande frihet du har att beklaga dig öfver? Hindrar jag dig väl ifrån att deltaga i nöjen som andra unga qvinnor?"

"Ah, det är icke det!"

"Hvad är det då?"

"Du hänger ju ständigt öfver mig allt sedan vi började den här resan. Hemma fick jag ofta vara ensam. Nu deremot tycks du med din enträgenhet vilja säga mig: Jag är misstrogen, orolig, svartsjuk, och derföre måste jag vaka, om också min ihärdighet skulle döda dig, stackars mask!"

"Denna obillighet förlåter jag: jag har vakat af ömhet. Men om du icke tål mig ..."

"Har fången någonsin tålt väktaren — sätter ej fången värde på att någon stund njuta af ensamheten?"

"Huru", sade kammarrådet, "du har gjort alla dessa omvägar endast för att tillkännage din önskan att ibland få vara ensam ... du önskar ingenting annat?"

"Ingenting annat, min vän: det skall göra mig så godt att få tänka ostörd."

"Denna önskan är så oskyldig, att om jag hade anat den, skulle den längesedan varit uppfylld."

"Nu är du så god, ack, så god, att jag känner behofvet af att kyssa din hand."

"Jag kysser i stället d i n . . . Och nu går jag och tillsäger att ingen får störa dig."

"Gunnel är detsamma som ingen. Hon kan sitta i en vrå, ifall jag behöfver något."

"Nej nej, mitt barn, du skall ej behöfva plågas af den tanken att n å g o n finnes närvarande. Jag sätter ringklockan bredvid dig; och som jag stannar i yttre rummet, hör jag så fort du rör dig."

Och kammarrådet gick.

"O, du listige, afskyvärde tyrann, du har genomskådat mig! Jag får ej tala med n å g o n, jag får ej veta om . . om . . . Men jag måste veta, jag s k a l l veta om han fins qvar . . . Ha, denna bild, som oupphörligt står för mig, var det h a n s eller den straffande erke-engelns . . . dessa ögon, voro de verkligen så sköna den tiden, då jag fritt kunde betrakta dem . . denna panna, var den *så* ädel, visade den *så* inspirerade tankar, då jag såg den böjas i stoftet för mig . . . denna eld-själ, förstod jag den aldrig förrän . . ."

Hon dolde ansigtet i händerna.

"Och bunden, bunden, för evigt bunden . . . . Eländiga, du ser ju att du knappt kan skaka dina bojor, innan fångvaktaren står öfver dig . . . Men vänta, vänta, du segrande tyrann — du har krossat mig, men jag skall i min tur krossa d i g!"

8.

UNDERRÄTTELSER.

Åtta dagar voro förflutna efter Helsö-färden.

Lilia låg klädd på soffan. Hon började sjelf tala om resan.

"Ja, min vän", hette det, "nu skola vi tänka derpå, så fort mina krafter tillåtit mig bivista någon bal eller soaré. Jag måste ovillkorligt ha visat mig ute, på det man ej skall tro att jag reser härifrån af fruktan att sedan utgöra ett samtalsämne."

"Åh, det kan ingen sätta i fråga."

"Men jag tror att alla sätta det i fråga — och man skulle säga detsamma om dig."

"Hm!"

"Ja, man påstode bestämdt att det var af fruktan för åtlöje som du ej gick upp."

"En sådan förutsättning är mig helt och hållet likgiltig."

"Men icke mig — jag vill nödvändigt gå i societeten."

"Emellertid . . ."

"Hvad nu då — skall det aldrig bli annat än motsägelser! Sade du icke för ett par dagar sedan att jag hade frihet att bivista hvarje nöje."

"Visserligen, visserligen; men du kan likså väl roa dig vid ett annat bad som detta."

"Aha, jag börjar begripa — du är i sjelfva verket rädd att man skall skratta åt dig."

"Jag tror icke någon har lust dertill."

"Men så säg då, hvarföre vi ej gå upp . . . Jag kunde ju falla på en annan idé . . ."

"Åh ja", svarade kammarrådet med ett tvunget småleende, "du har alltid godt om idéer."

". . såsom den, till exempel, att du befarade det vi skulle möta någon?"

Kammarrådet egde en ovanlig beherrsknings-förmåga, men han hade ej hunnit så långt att han kunde befalla öfver blodet — det förrådde honom också.

Lilia smålog, notabene inom sig: hon var nu fullt säker om det, som hon ville veta, och hennes hjerta började klappa så våldsamt, att hon med en åtbörd af skuggrädsla drog sjalen omkring sig.

På eftermiddagen samma dag kom en till staden nyligen anländ notabilitet och sökte kammarrådet. Denne var då tvungen att för en stund frånträda sin drak-befattning.

Han misstänkte väl icke sin hustru för något orätt förehafvande, men han ville om möjligt före-komma att hennes uppfinningsrika hufvud finge tid till tankar, onda eller goda, ty han visste huru frukt-bärande hennes tankar voro.

Men med all sin omtänksamhet kunde han än-dock icke intränga i denna själ och dämma dess till-gångar, hvilka under hvarje låtsad sömn växte genom motståndet.

Ändtligen var då den unga matmodern ensam med sin trogna tjenarinna. Men Gunnel för sin del visade sig icke angelägen att få tala. Hon tittade förlägen i väggen, medan hon strök och jemkade på en sjal, hvilken redan förut var hoplagd.

"Sofver Sylvia sin middag ännu?"

"Ja då — hon var trött efter vår långfärd. Kammarrådet sa' att jag skulle gå med henne ett långt stycke, för det gjorde henne godt, sa' han."

"Ja, luften är välgörande — du går ju ut med henne alla dagar?"

"Ja 'vars!"

"Och säg mig nu" — Lilias röst blef bruten, hviskande — "har du aldrig, aldrig träffat någon?"

"Det skall frun vara beskedlig och icke göra sig omak med att fråga efter."

"O, jag förstår — min man har intalat dig att . . ."

"Inte denne här."

"Hvilken den här?"

"M a n, vet jag."

"Store gud, någon har då sett . . ."

"Inte kan en väl förbjuda folk att se!"

"Gunnel, Gunnel, han har åter haft den lilla i sina armar . . . han har sagt — o, hvad har han sagt . . . skynda dig då menniska!"

"Kära fru, stadga sig — inte är det värdt att tänka på den snön, som föll i fjol."

"Vill du ta lifvet af mig?"

"Gud bevars — men jag skulle ju tiga!"

"Bad han dig det?"

"Jag tog honom i hand på det."

"Och hvar, Gunnel, hvar träffade du honom?"

"Frun stjäl ju ackurat hela sammanhanget ifrån mig!"

"Af barmhertighet, svara mig fort — inom några ögonblick kommer kammarrådet tillbaka. Jag är bevakad . . . Men jag vill höra något om honom — h o n o m, begriper du!"

Lilias åtbörder voro så häftiga och på samma gång bönfallande och befallande, att Gunnel helt förskräckt stammade:

"Jesses . . kors . . jag skall bekänna alltsammans . . Men, kära, lilla fru, inte vill frun bry sig om honom nu, då . . ."

Lilia låtsade sig ej höra det sista.

"Ännu en gång: hvar träffade du honom?"

"Jag gick utåt Vattulandet, en fasligt lång och stenig väg, då jag kom till en stor grann hage, som de kalla Myr'n, der jag klef in för att förlusta den lilla i det gröna."

"Gick h a n der?"

"Nej, han stod och stödde sig mot ett träd."

"Och hur såg han ut?"

"Jo, i mitt tycke som en, hvilken ber gud fader att han snart måtte komma från jorden."

"Hans ansigte såg då sorgbundet ut?"

"Om jag skulle göra en vacker liknelse på det, så ville jag säga att det var som ett svart likkistlock med små strålande silfver-stjernor på."

"Och så fick han se dig?" hviskade Lilia, som knappt mer kunde tala högt.

"Nej, han gaf icke akt på något, utan det var jag som först ropade till: "Ack, herre gud, herrn!"

"Mera, mera!"

"Då såg han upp och sprang emot barnet, och jag sa': Det är pappa! sa' jag, och så sa' han: Sylvia, Sylvia, känner du inte mer din stackars far! Och han var så mild i ljudet, att barnungen ville till honom."

"Mera, mera!" Lilias qväfda andedrägt kunde ej frambringa andra ord.

"Ja, så blef han sams med den lilla, och han bar sig sjelf åt ända som ett barn: han kysste henne på händer och fötter och gret hennes små sölkeslockar fulla med tårar och kysste henne och sa': "Brist nu, mitt hjerta du!" . . . Men det andra mins jag inte."

"Och mig — om mig . . ."

"Om frun var det slätt intet tal."

"Icke ett ord?"

"Inte ett halft en gång!"

"Han hatar mig då?"

"Hm, det kan väl hända det."

"O nej, nej, han kan icke hata!"

"Nu mins jag något, som han sa' . . . Är hon lycklig? sa' han."

"Lycklig . . . och du svarade?"

"Jo, jag svarade så fint jag kunde, att det var mer än jag visste . . . Men jag tordes inte dröja längre, och så fick vi gå."

"Och han begärde icke att se Sylvia mer?"

"Nej, han sa': I morgon är jag här, och i öfvermorgon också, och om du har någon smula välvilja för din fordne husbonde, så gå den här vägen, men — lade han till — ge mig hand på att du icke nämner ett ord för någon . . . Men se nu har frun haft mig till att bryta det löftet."

"Han får aldrig veta det . . . Och du skall bevisa honom din trohet, Gunnel, derigenom att du också i morgon för barnet till honom! Men glöm icke att du släpper den lilla hit in, innan du går — jag vill kyssa henne till afsked. Och, Gunnel, framför allt var försigtig . . . Gå nu — jag vill vara ensam."

Då kammarrådet kom tillbaka, var hvarje spår af sinnesrörelse försvunnet från Lilias ansigte. Hon hade fallit i sömn, och väcktes ej förrän mannen med en smekning strök handen öfver hennes panna.

"Är det du, min gode vän?"

"Jag ville icke hafva väckt dig."

"Det betyder ingenting: jag får nog sofva i natt . . . Jag känner någonting så besynnerligt och tungt i mitt hufvud; och så fort jag blundar, är jag liksom i en annan verld."

"Jag hoppas, mitt barn" — kammarrådet visade en naturlig oro — "att du icke på nytt blir dålig . . . Du talade ju nyss om att besöka baler och soaréer."

"Jag?" Lilia tog sig med båda händerna om pannan, liksom hade hon ur det motspänstiga minnet velat söka en idé, den hon ej fann.

"Du sjelf!"

"Jag ville gå på bal?"

"Och du påstod dessutom att det var en tvingande omständighet."

Hon skakade på hufvudet.

"Och du tillade att man skulle skratta på vår bekostnad, om vi reste härifrån utan att ha visat oss på något offentligt nöje."

"Jag vet icke hvad jag sagt — kanske var det en yrsel . . . men jag känner att mina fötter icke vilja bära mig."

"Huru — du gick ju redan både i går och i förgår, och vi ansågo dig så godt som frisk."

Lilia tog sig åter om pannan. "Min vän", sade hon, "jag kan ej svara dig på något; men tala hvarken om sällskap eller . . ." Hennes ögon slöto sig matta, liksom mot hennes vilja, tillsammans.

"Du vill då bestämdt icke visa dig i societeten?"

"Så framt du ej tvingar mig . . ." Och den utmattade lilla frun insomnade, under det hon ännu talade.

Kammarrådet var i ett beklagansvärdt bryderi. Hans hustru hade föreslagit att först resa till Medevi, och han sjelf hade satt sig deremot, emedan han ansåg att redan en månads frånvaro var en stor förlust för hans affärer.

Hvad han nu förebrådde sig denna hushållsaktighet!

Det är sant att möjligtvis hela saken kunde aflöpa så att ingenting egentligen hände, men i alla hänseenden var det något fasansvärdt att veta det en qvinna fans, som på ett ställe egde två män, och att denna qvinna, hela stadens samtalsämne, var hans hustru.

Om det ej varit någonting för känslan så i den grad motbjudande, att denna leda ej kunde öfvervinnas, skulle kammarrådet ha skrifvit till Filip och bedt honom resa. Men nej, det lät sig icke göra — ingen annan makt än den egna grannlagenheten och sjelfkänslan kunde förmå den unge mannen till detta aflägsnande. Olyckan var likväl att poeten, enligt läkarens påstående, befann sig i ett tillstånd, der hvarken sjelfkänsla eller grannlagenhet kunde göra sig gällande.

Då han dessutom lefde ensam, hvem egde rätt att störa honom?

Alltsom aftonen skred fram, blef Lilias sömn dvallikare och besynnerligare.

Kammarrådet ansåg den komma af en ny vändning i den redan öfverståndna sjukdomen, och väntade med otålighet doktorns ankomst.

Men då denne icke hördes af, beslöt kammarrådet att sjelf söka honom.

Han talade till sin hustru med en röst, som ljöd full af orolig ömhet.

"Lilia, mitt barn, jag går ifrån dig på en stund."

Lilia fortfor att sofva.

Han tog hennes hand och kände på pulsen.

"Ingen feber, gudskelof . . . Du borde försöka att nu hålla dig vaken lite för att kunna sofva i natt."

"Jag vill icke, jag vill icke alls gå på balen — men han tvingar mig, han tvingar ständigt den stackars Lilia!"

"Vid gud, hon yrar igen — eller talar hon i sömnen?"

"Min vän", fortfor hon, "jag är ju kufvad: Lilia är ödmjuk . . . hon har icke vidare någon vilja . . . Lilia är ingenting mer."

"Arma qvinna, jag var kanske för sträng!"

Och efter ännu en hastig blick på sin hustru skyndade kammarrådet ut i nästa rum.

Så fort hans steg bortdött, reste sig Lilia på armbågen. Hon hörde honom säga till Gunnel att hon ej borde gå in, så framt hon ej hörde någon rörelse . . .

"Det är bra!" sade Lilia till sig sjelf; och hastigt lemnande soffan, ilade hon bort till det midt emot stående skrifbordet.

I en blink hade den unga frun ryckt till sig en pappersremsa och på den skrifvit några ord. Lika ögonblickligt rullade hon den tillsammans och var om några sekunder åter på soffan.

Då kammarrådet kom tillbaka med doktorn, låg hon åter i sin dvala.

"Det är alldeles ingenting!" sade doktorn. "Blott lite mattighet efter febern. Om frun kan vara uppe i morgon, bör hon njuta af friska luften."

Men följande morgonen befann sig patienten i ett ännu sämre tillstånd. Och då hon icke ville svara på någon fråga, yttrade doktorn sin förmodan att det kanhända blifve en trånsjuka.

Och kan den länge hindra vår återresa?" yttrade kammarrådet med illa dold oro.

Doktorn svarade ej. Han endast skakade på hufvudet.

9.

DEN LILLA SYLVIA.

Man kunde ej se något mera tjusande än den lilla Sylvia, med sina långa ljusa lockar, sitt rosenfärgade ansigte, sina milda himmelsblå ögon och hela sin lilla täcka personlighet utstyrd så näpet som en kokett mors fantasi kan påhitta, då denna inser hur mycket ett englaskönt barn upphöjer hennes egen skönhet.

Man känner af gammalt huru pass Lilia, ensam i sitt hus, var mor; men nu, liksom alltid, släpade hon sin lilla engel med sig, så snart engeln kunde vara henne till nytta. Och så hade den lilla äfven kommit med till Helsön.

I följd af sin vana vid sällskaplighet — en temligen tidig vana för en liten dam, som ännu ej hunnit till ens det fjerde året — var det helt naturligt att Sylvia ej skulle särdeles besväras af "den nya bekantskap" hon gjort, så snart denna bekantskap sökte vinna henne genom mildhetens vapen.

Och skulle man dessutom vilja förneka att en ljuf sympati, en hemlig instinkt, något dunkelt minne

kunde draga barnet till den, som så varmt räckte henne sin famn?

Sylvia hade ej heller krusat länge emot att efter andra mötet sträcka sin tillbaka.

Arma lilla Sylvia, hon var ett och ett halft år, då hon förlorade en faders vård. Nu, efter tvänne år lagda dertill, visste hon icke mer af denna saknad.

Gunnel hade gått till samma plats som sist. Men den goda själen tackade gud att hennes matmor ej belastat henne med något uppdrag, som kunnat vara farligt för hennes och hennes matmors samveten. Hvad den lilla beträffade, hade Gunnel klart för sig, att det var så rätt som något i verlden kunde vara att låta barnet komma till fadern.

Den beskedliga Gunnel var — såsom hennes matmoder en gång anmärkt — ganska klok, om hon blott icke hade med klokare folk att göra.

Och den sköna samvets-ron var så ljuflig att ega: kammarrådets blick var så sträng, då den stod på spaning — Gunnel visste intet värre än att trotsa den. Men i dag kunde Gunnel till och med sätta näsan i vädret, om det gällde, ty hon ville se den, som förmådde genom lag eller evangelium slå henne på fingrarne med att hafva gjort något orätt!

Nu sprang lilla Sylvia på den friska gräs-mattan och lekte med de från fruktträden affallna blommorna. Gunnel stod och spejade både framom och bakom sig — oaktadt all sin modighet var hon ändå lite "haj" att någon af badgästerna skulle komma ditåt. Men allt var helt tyst i trakten: blott barnets sång, under det hon tultade omkring, föll och åter steg upp i gräset, och fåglarnes sång i träden voro de enda ljud som läto höra sig.

"Aha!" sade slutligen Gunnel, i det hon häftade blicken på en trädgrupp, hvaremellan visade sig ett ansigte, som var henne tillfyllest bekant.

Man förstår att detta ansigte tillhörde Filip, Filip, som ännu icke sagt sig att han borde, att han måste resa, Filip, hvars heta blod var i för stark jäsning att tåla ringaste band af förnuftet.

Ack, aldrig, aldrig hade han bättre än nu behöft en vän, en stark hand, som kunnat rycka honom tillbaka från afgrunden.

Men ingen vän, ingen hand syntes till, och lavaströmmen, som glödde inom honom, fick ohejdad fortsätta sin fart.

Icke att han visste hvart det kunde bära hän, icke att han egde en enda plan, en enda bestämd tanke. Jo, han egde *en*: han ville se sin dotter — detta var hela hans mål, från det ögonblick han lemnade henne, tills han åter fick fägna sina ögon af hennes anblick.

Att Honorines bref ännu var obesvaradt faller af sig sjelft.

Han hade glömt att Honorine fans till. Alla de förbindelser, hvaruti han stod till henne, henne, vid hvars fötter han i timtal velat ligga för att tillbedja, allt detta var glömt, glömd den qvinna, som var "ensam" bland alla qvinnor, den han mest af alla värderade — glömd ändtligen den, till hvilken han ännu för några dagar sedan skrifvit tvänne bref, hvilka på hvarje rad, i hvarje ord tillkännagåfvo att hon var honom ännu mer.

O, du menniskohjertats outgrundliga mysterium! Ett återseende, ett utbytt ögonkast med hans onda engel, hvilket bort vara tillräckligt att stadga den godas välde, krossade det i stället. Det förflutna var en öcken, i hvilken han af fasa ej vågade se sig tillba-

ka. Det kommande var ett hemlighetsfullt, okändt land, framför hvars förlåt han ej vågade dröja, af fruktan att få en skymt af något lika dystert som det förgångna. Det närvarande var en feber-fantasi, i hvilken ej rörde sig mer än *en* åskådlig figur — den febersjuke visste ej om ännu någon annan låg i bakhåll.

Och denna enda figur, som han såg i febern, såg han nu åter framför sig i verkligheten för tredje gången. Det var en solstråle, skön att skåda, bland en massa olycksbådande moln, denna blick, som föll på hans lilla dotter.

Men han lade band på sig: han ilade ej häftigt fram. Han ville blifva älskad af barnet. Och efter några små förelöpande preludier å hans sida kom också snart den lilla som en liten elfva vaggande emot honom, med den korta skära klädningen (begåfvad med en omätlig vidd) stående i sky högt öfver gräset och den lilla parasollen hållen öfver nacken i stället för ansigtet.

Då Filip så fick se henne, hade så när ett glädjerop banat sig väg öfver hans läppar. Hon var då icke mera rädd — hon skulle komma alla dagar.

När Gunnel sett Sylvia blifva allt mer intim med sin "nya bekantskap", sedan denne framtagit en påse konfekt, drog hon sig undan, utan att Filip gjorde henne någon fråga, en sak, hvaröfver Gunnel hjertligt fröjdade sig, ty det hade varit "grufligt tungsamt om någon begåfvat henne med några beskickningar."

Under gåendet aflägsnade sig Filip allt längre och längre med barnet. Slutligen satte han sig i skuggan af ett par herrliga björkar, hvilkas rika kronor hvälfde liksom ett tält öfver gruppen: fadern med dottern i knät. Men här, der ingen annan än Gud och den lilla kunde höra honom, sade han, medan likväl hans röst darrade som brottslingens:

"Har mamma kysst dig i dag?"

Den lilla Sylvia log med ett uttryck af naiv och ljuf skalkaktighet. Hon visste ej hon, hurudant detta uttryck var, men den arme fadern sargades deraf in i hjertat — det var Lilias porträtt som log emot honom.

Bäfvande för sig sjelf, liksom hade han hviskat en tanke af synd i en engels öra, lutade han sig hastigt ned; men den förvirring, som redan börjat inom honom, förminskades icke, då han i ett band på barnets hals igenkände en liten guld-kapsel, hvilken varit hans första present till hans fästmö och innehållit en frisk förgät-mig-ej och en liten val-knut af hans hår.

Betagen af en nästan andlös rörelse, tvekade han ett ögonblick att öppna denna relik af så förfärliga minnen; men denna strid blef kort: han måste se om dessa obetydligheter ännu lågo qvar.

Han öppnade således locket. Men han var nära att af bestörtning förlora all den gnista sans han kunde befalla öfver, då han i kapselns fördjupning fann en helt liten hoprullad pappersremsa.

Efter ett ögonblick tillslöt han låset så hastigt att den mystiska stölden blef obemärkt af barnet, som roade sig att betrakta den lilla "schoklad-hunden", som hon höll i hand.

I häftig spänning steg han upp, nedsatte lilla Sylvia i gräset och ropade Gnnel.

"Se till henne här en stund, men gå icke förrän jag kommer åter! Jag tyckte mig se någon, som jag är liknöjd om att möta."

Han skyndade bort.

Gunnel tänkte, då hon såg honom taga så långa och raska steg, att han måtte ha bra afsmak för denne "någon."

Men det Filip höll i handen brände honom, och allt hvad han gaf sig tid att efterse var ett ställe mörkt nog att kunna bevara hemligheten af den öppnade pappersrullen.

"Hvad innehåller detta budskap från henne?" hade han under loppet af några minuter hundra gånger upprepat. "Det kan icke vara annat än ett ord, en tanke, ett beslut, en befallning, och denna befallning lyder: Res!"

Nu stannade han. Det var under det dystra skyddet af en mörk klyfta. Detta ställe var bra — han ville ej hafva mjukt gräs och aromatiska dofter omkring sig i detta nu: han behöfde låna klippans bild, klippans styrka, att icke dessa tre bokstäfver af hennes hand skulle förmå honom att göra allt annat än hvad hon befallde.

"Och hvarföre, o, du grymma, får jag ej andas samma luft som du? Störde jag dig då — egde jag ens en önskan att se dig! Jag begärde ingenting, men du visste hvar din slaf, din kedje-bundne slaf fans, och du skickade honom detta pass, som han till en evig fördömmelse skall släpa med sig."

Men huru artade det sig nu för den, som ville likna klippan i styrka — var han ej vekare än gräset!

För ett ögonblick föll en plågsam tyngd af blygsel öfver honom. Den var likväl ej nog mäktig och stark att förmå honom sönderrifva detta papper utan att läsa det: han hade blygts endast öfver sitt dröjsmål.

Men med en enda rörelse var detta godtgjordt — och han såg icke ett ord, utan fyra.

Fyra ord voro ju i alla fall icke så mycket. Men intet rus hade så verkat på honom.

Hvari bestodo då dessa magiska ord?

Deras innehåll var följande:

"Filip, du är hämnad!"

Denna rad kunde hafva en tvåfaldig betydelse.

Låt se hur man kunde dechiffrera dem:

Filip kunde vara hämnad på det sätt, att Lilia i sitt andra äktenskap redan lärt sig inse att hon gjort bättre, om hon förlåtit och behållit sina förra band.

Men det var icke den tydningen som berusade Filip. Den skulle hafva utvisat hämd, och hämden var främmande för hans hjerta.

Det var således den andra betydelsen, d. v. s. denna: Filip, den glödande kärlek, som du en gång egnade mig och jag föraktligt förkastade och trampade under mina fötter, har vid ditt återseende funnit ett gensvar i det hjerta, som så länge sträfvat emot.

Och icke ett ord om förvisning!

Det var liksom ett glödhett jern trängt in i Filips hjerta, då han ertappade sig på det första tecknet, som ruset frambragte: det var en vansinnig glädje.

Men nu for han med handen långsamt öfver den fuktiga pannan.

En aning, en gnista af förnuft — kanske Honorines ande — något var det som sänkte sig öfver honom; och öfver alltsammans ljöd en röst, Arnolds röst, som varnande ropade:

"Har du ej länge nog varit en stackare — skall du nu äfven bli en brottsling, en förrädare mot den, som med sin ära och sitt namn tillköpt sig de rättigheter, som du en gång egde! Stanna . . krossa dig hellre mot denna klippa, än du begår en så feg, en

så afskyvärd handling som den, att åter låta dig indragas i denna Cirses trollnät!"

Men Filip tillslöt sin själs öra: han igenstoppade det omsorgsfullt. Och sedan han med en enda vild blick sett sig omkring, ref han hastigt ett blad ur sin plånbok och skref med blyerts följande svar:

"Hämdens ljufhet är ett brännande gift. Det har genomsmugit mina ådror!"

Sedan denna post blifvit sammanrullad liksom den föregående, vände han, med den förvånande säkerhet, som syndiga och lidelsefulla tankar kunna inge, tillbaka till platsen, der han lemnat Gunnel med barnet.

Ännu en gång jollrade han till sig den lilla, och öppnade kapseln, under det han låtsade leka med den.

Och efter ett par ögonblick hembar Sylvia det brottsliga svaret på moderns bref.

Modern hade icke alls tänkt på det helgerånande uti att låna oskuldens engel till denna beskickning.

Fadern rodnade väl deröfver — men hvad betydde en rodnad för den, som icke ville lyssna till samvetets varning!

10.

DEN VÅDLIGA POSTENS FÄRD.

Så hade då Lilia åter utsträckt sin hand för att söka sitt fordna offer; och ehuru den yttersta ändan af hennes fingerspets ännu icke vidrört det, hade dock den magnetiska kraft, som utgick från hennes starka vilja, funnit och döfvat det genom dessa berusande ångor, hvilka hafva den dubbla egenskapen att söfva samveten och väcka alla längtans fibrer.

Hon kom till badet för att göra eröfringar och lägga alla karlar för sin fot, men hon hade ännu icke — det var också hennes första eftermiddag i badsocieteten — hunnit fira en enda af de otaliga triumfer, hvilka hon beräknat såsom skade-ersättning för de tre förspillda månader hon bortkastat på sin man, då hon på den förtrollade ön genom en enda utbytt blick sjelf blef fängslad vid samma kedja, som hon så länge hållit kring den slaf hon pinat.

O, huru förändrad syntes han henne icke, huru ädel, hur poetisk, huru manlig under det nervösa artetet, som röjdes i hans anletsdrag — huru eldfull och mäktig i den djupa häpnaden!

Det var den nya känslan, den grymma vedergällningen som omgaf Filip med alla dessa fläktar af en gudomlig makt; ty nu var det han som tagit i besittning detta hjerta, som vid det elektriska slaget nästan stannade.

Lyckligtvis för henne förlorade hon dock sansningen. Men så snart medvetandet började framtränga och minnet vakna, erfor hon — denna Lilia, som så grymt och sinnrikt lekt med den djupaste af passioner — hela dess fasaväckande makt. Både febern och mattigheten tjenade till att underhålla hennes fantasier, utan att de likväl då egde någon form; men när de fingo det, ville hon veta allt, och hade dock icke utväg att få veta något.

Hur svällde ej hennes hjerta af hat till den orubblige man, hvilken ej vek från hennes sida och som, ehuru han älskade henne, var så afskyvärdt stark att han ej lät rubba sig ur sitt jern-läge!

Var det ej förfärligt att hon — som hade så många ressurser och som användt tre hela månader för att fängsla d. v. s. förgöra denne man, af hvars milda yta hon låtit förvilla sig — var det ej förfärligt att hon endast rönt den afskyvärda motgången att se ett nytt nederlag blifva följden af hennes taktik!

Och i sjelfva denna stund hvem var väl martyren, han eller hon?

"Ack, om jag kunde krossa dig, om jag kunde söndersmula dig!" suckade hennes hjerta tusen gånger, medan hennes läppar ljuft smålogo emot den milde tyrannen.

Hon måste ju, kosta hvad det ville, ödmjuka sig för att få veta något.

Men han liksom förutsåg allt.

Den vilda oron, den tanken att Filip rest utan att ha sökt få se en skymt af henne, skulle hafva förbränt hennes själ, derest icke det tillfälliga samtalet med Gunnel gifvit henne de upplysningar, som hon velat hafva och hvilka voro nog att hos henne föda det djerfva beslutet att kasta en ny eldgnista i Filips hjerta. Hon hoppades att der ännu funnes "nog krut" qvar för att en explosion skulle kunna beredas, hvilken borde bortsopa alla spår efter förnuftets bemödanden.

Sedan hon inlagt den lilla förrädiska pappersrullen i den omnämda guld-kapseln, som hittills ej lemnat hennes egen hals, begåfvade hon om morgonen sin dotter med den, och det utan att en enda känsla af hennes tredubbla brottslighet framstod för hennes uppglödgade sinne.

Och denna brottslighet v a r tredubbel; ty först och främt ville hon med berådt mod åter uppväcka Filips vansinne, dernäst sökte hon bedraga den make, som hon nu svurit sin tro, och slutligen valde hon till redskap sin ännu icke fyra-åriga dotter: ty hon, endast hon kunde genom sin blotta åsyn göra faderns hjerta mottagligt för det intryck, som han var bestämd att erfara.

Att han ovillkorligt skulle varseblifva detta minne från fordom, var afgjordt, och lika afgjordt att han då skulle öppna det.

Om Lilia egt förmåga att skåda sig sjelf, omhvälfd af dessa mörkrets makter, hade det varit en möjlighet att hon stannat, att hon besinnat sig, att hon vändt om — men också endast en möjlighet, ty hon satte alltid sig sjelf främst; och då hon led, måste allt genom list eller våld ge vika.

Det var således hvarken ånger eller samvetsqval

som förorsakade den mördande ångest hon erfor under barnets frånvaro.

Nej, det var fruktan, den bleka fruktan — så ryslig för alla hemliga brottslingar — som i hvarje ögonblick lät henne skåda en främling, hvilken mötte den lilla och, lockad af hennes skönhet, språkade med henne, hvarvid han varsnade den vackra prydnaden på hennes hals . . men man varsnade icke blott, man tog den i sin hand, man öppnade den måhända, man . . . ha . . .

Och om kammarrådet vid Sylvias bortgång eller hemkomst skulle ge akt på denna nya grannlåt? Åh nej . . . icke skulle det utfalla så förfärligt illa — och dessutom: om man ingenting vågade . . .

Denna ångest var visst ett straff; men den var dock intet i förhållande till Lilias skuld, som redan börjat från samma ögonblick hon låtsade en trånsjuka, ett allmänt svaghetstillstånd för att tvinga sin man att stanna qvar på denna plats, der allt bort uppmana henne att fly.

Och hon, så egennyttig vid en blott till hälften delad passion, var tusen gånger egennyttigare, sedan hon sjelf glödde af den förtärande elden.

Filips framtid ånyo förstörd — hvad gjorde det henne! Hon begärde honom åter: hon kunde ej uppoffra honom nu, då det gällde att uppoffra sitt eget hjerta.

Men hvad ville hon då?

Hon visste det ej.

Hon ville till en början blott se honom, och derför vore hon färdig att offra allt.

"Du lider, mitt barn?" sade kammarrådet, som, ända från den stund han satte sig i besittning af det husbondliga väldet, antagit en helt faderlig ton mot sin besegrade unga maka.

"Hvarföre tror du det?"

"Dina ögon brinna det ena ögonblicket och fuktas det andra af tårar — du kan ju knappt hålla dig stilla några sekunder i sänder."

Lilia gjorde en öfvermensklig ansträngning för att hädanefter kufva hvarje obehörig rörelse. De svallvågor, som upprörde hennes själ, ville sönderspränga alla fjettrar; men hon lyckades ändå taga vara på sig.

"Jag vill nu sjelf resa", sade hon med döende röst; "men huru skall jag förmå det!"

"Och hvarföre vill du det nu?"

"Det vet du väl — för att lugna dig."

"Mig?"

"Nå ja, jag vill vara uppriktig. Efter du bevakar mig så noga, är han troligen icke rest."

"Min vän, du förolämpar oss båda genom en dylik anspegling — hvad betyder det, om han är rest eller icke! Du har ju en gång sjelf öfvergifvit honom . . . du är nu m i n hustru."

Det låg i den förfärliga enkelheten af dessa ord en ryslig dom. Lilia kände sitt hjerta darra. Med all sin djerfhet vågade hon ej se på sin man.

Kammarrådet såg sig tvungen att taga en annan metod.

"Hädanefter", yttrade han, "sedan du velat förnedra mig med en misstanke, som icke ens, hvad jag tror, den elakaste tunga i hela staden skulle kunnat uppfinna, vill jag lägga band på min oro och ömhet. Du skall icke behöfva klaga öfver att jag är din fångvaktare."

Och med en värdighet, för hvars makt Lilia redan nödgats böja sig, uppsteg kammarrådet för att lemna rummet.

Men ack — det skedde några minuter för sent: ty just som han skulle gå ut, öppnades dörren . . . lilla Sylvia kom inflygande och uppfångades i hans armar.

Nu måste han dröja lite för att språka med barnet.

Lilia blef . . icke liljeblek, utan likblek.

Det svarta bandet hade under flickans lätta språng blifvit kastadt neråt ryggen, kring hvilken kammarrådets händer nu hvilade, under det Sylvias små fingrar — Sylvia var en gunstling hos sin styffar — sjelfsvåldigt lekte med hans putsade chevelyr.

Men hvar var då kapseln — Lilias spejande ögon varsnade den icke.

Kanske var den öppen, kanske var den borta, kanske var den också tom . . Men kanske — och nu hade hon så när svimmat — fans der något budskap.

Ett par sekunder — ett par sekler — förgingo.

Kammarrådets faderliga helsning var slutad, och han skulle just låta den lilla glida ur sin famn ner på golfvet, då hans hand händelsevis fick tag i det svarta bandet med dess vidhängande prydnad.

Helt enkelt vände kammarrådet bandet rätt och sade i denna småförvånade ton, hvarmed man stundom tilltalar barn:

"Åh bevars, hvarifrån har Sylvia fått en så grann liten klocka?"

"Det är ingen klocka, min vän", svarade Lilia med ett lugn, som måtte ha varit henne bra dyrköpt, ty hennes tänder skallrade nästan emot hvarandra, "det är endast ett slags medaljong eller kapsel att förvara hår i."

"Åh, låt mig se!" och kammarrådet satte sig med lilla Sylvia på knät.

"Så gjorde pappa", sade den lilla, i det hon sjelf satte sina små hvita fingrar kring guld-kanten; "men Sylvia kan inte."

"Pappa — mitt barn, jag har ju icke sett den förr."

Och nu var det kammarrådets tänder som skallrade.

"Vet du inte", svarade barnet, alltid leende, "att jag har en pappa till — han är mycket, mycket snäll: han lekte med Sylvia och har små hundar och fiskar och karameller i en påse!"

Kammarrådet vände sig om mot sin hustru.

Hans blick var icke vild eller hotande: den innebar endast ett dystert frågtecken.

"Arma engel", svarade Lilia, som alltid blef djerfvare i mån af farans närhet, "hon talar om ett fordom — hvad barn hafva långt minne!"

"Ja, det är märkvärdigt — jag tror hon var aderton månader, då hon sist såg sin fader!"

"Sylvia såg honom nu, hon såg honom i går också!" jollrade flickan.

"Har du sett honom i dag?" Vid denna fråga darrade lätt kammarrådets röst.

"Och han smekte Sylvia i dag så mycket och kysste henne . . . Har mamma kysst Sylvia i dag? sa' han."

I ögonblickets häpnad glömmande den lilla medaljongen, släppte kammarrådet hastigt barnet och sade med en röst, som begärde sanningen till svar:

"Visste du något om det här, Lilia?"

"Jag — hvad skulle jag veta . . . Hvad menar du med denna inqvisitions-ton?"

"Jag menar att du skall säga mig öppet om du visste till hvilket möte barnet gick . . . Märk: det är ingenting ondt i det att en fader söker närma sig sitt barn; men om den frånskilda och åter gifta hustrun på hemliga vägar söker befordra dessa möten, då blir det ondt, ty deraf kunde göras slutsatser. Säg mig nu — och jag skall tro dig — om du sökt detta? Säg mig förtroendefullt och ädelt om du af ett naturligt deltagande söker underrättelse om honom . . jag skall då skaffa dem j a g."

Denna ädelhet å mannens sida blef icke uppskattad å hustruns — hvad skulle hon dessutom hafva tillstått utan att ha tillstått alltför mycket och utan att med detsamma ha stängt vägen till alla möjliga intriger!

Hon svarade derföre med sin mest oblyga säkerhet:

"Jag förlåter dina tokiga frågor, men om du ej vill göra dig förhatlig, så förnya dem aldrig! Må det, som är dödt, också vara dödt!"

Kammarrådet svarade ingenting. Han gick ut.

Blixtsnabbt kastade sig då Lilia åt sidan och ryckte bandet från den lilla, hvilken hon med detsamma knuffade till för det hon varit nära att förråda en af henne oförstådd hemlighet.

"Har Sylvia varit obeskedlig?" frågade barnet, och en qväfd snyftning följde med frågan.

"Gå!" sade modern strängt; men det var icke en mors röst — hon hade aldrig varit mindre mor än nu — det var en i ångest sväfvande älskarinnas, som söker reda på någonting, hvilket hon i fruktan och aningen redan ser förkommet.

Men knappt hade hennes hand öppnat den lilla farliga postväskan, än mannens steg åter hördes.

Men ingen blixt kunde snabbare klyfva luften än Lilia sköt den förrädiska lilla pappersrullen under linningen, som kring lifvet fasthöll hennes blus. Och nu låg hon der så stilla och tankfull och syntes leka med den ihopslagna kapseln.

Då kammarrådet kom fram till soffan, märkte Lilia tvärs igenom sina sänkta ögonlock att hans kinder voro betäckta med en mörk rodnad och att rodnaden utvisade en nyvaknad tanke.

Det var ej heller svårt att begripa hvari sjelfva tanken bestod.

Han ryckte till sig den lilla medaljongen. Men då han, efter att ha öppnat den, fann den tom, såg han på sin hustru med en blick så djup och genomträngande, att knappt ännu någon domare riktat en sådan på en anklagad. Lilia uthärdade likväl denna blick med det mest okonstlade lugn. Hon till och med förmådde le åt sin man.

"Hvarföre gråter du?" sade denne, i det han tvärt vände sig till flickan.

"Mamma knuffade till Sylvia, och jag hade ingenting gjort."

"Du var sjelfsvåldig", svarade den unga modern, "och gå nu till Gunnel — mamma behöfver hvila."

"Jag såg henne likväl ej göra något ondt!" återtog kammarrådet.

"Men det är m i n pligt att se, när hon behöfver aga, och det behöfde hon nu, emedan hon icke utan invändningar ville släppa ifrån sig den här lilla kapseln, som jag tycker gjort förtret nog i dag."

11.

KAMMARRÅDET PÅ VAKT.

Ändtligen var Lilia ensam, ändtligen fick hon släcka sin brinnande törst och se hvad som stod på papperet.

Och nu, nu . . . nej, det är med afsky vi vända oss från den demoniska strålglans, som utgår från hennes ögon, då hon finner att hennes ord icke blott blifvit fullkomligt förstådda, utan att de uppväckt just jemt hvad hon velat att de skulle uppväcka.

Med hänryckning kysste hon detta insegel, som gjorde dem båda till medbrottslingar.

I sin yra ville hon springa upp, liksom hon genast kunnat träffa honom — fantasien hoppar öfver alla skrankor, alla omöjligheter — men villan försvann hastigt, och hon nedföll qvidande af denna inre smärta, denna vansinniga längtan, mot hvilken hon kunde sätta ingenting.

Ja ja, visst hade hon yrat: hon hade sett sig i en omätlig kärlek förenad med sin rätte make, och likväl var hon ohjelpligt skild från honom, ohjelpligt bunden vid en annan.

Och hon hade sjelf både löst och smidt sina bojor.

Hon hade sjelf tillslutit sällhetens himmel för sig, för honom: hon hade kastat dem båda i den afgrund, hvaruti de nu förtärdes: hon hade . . hon hade . . .

Men hon visste icke mera hvad hon hade gjort. Febern kom igen, blodet brann i hennes ådror, hennes vilda blickar hade tusen dolkstyng, med hvilka hon genomborrade sin verklige makes hjerta — ty han började förstå och bäfvade.

Men biljetten hade han ej märkt. Hon hade bitit sönder den i små små smulor och kastat dem bakom sängen: i sjelfva yrseln hade hon ändå listens vapen.

På denna grymma natt följde slutligen en morgon; och hon sade då till sig sjelf med en beslutsamhet, som ej tålde någon motsägelse: "Jag vill se honom eller dö, ty jag förgås i denna skärseld!"

Men hon hade nu icke mer den lilla mystiska brefväskan att tillgå. Hon måste således nedlåta sig att tigga, tigga Gunnel att uppsöka honom — hon visste väl hvem — och tillhviska honom att han på aftonen, sedan månen gått upp, skulle ro på vattnet åt badhus-sidan.

"Men, kära välsignade fru", förmanade Gunnel, "det nötter ju till ingenting!"

"Lyd", sade Lilia med skälfvande röst, "eller svär jag att jag denna natt kastar mig ut genom fönstret! Du ser väl att jag ej frågar efter lifvet."

Gunnel lydde.

Dramen började gå fort. Det blef knappt någon rast emellan scenerna.

Man förstår lätt att det muntliga budskapet hos Filip bringade till brådmognad den föregående dagens utsäde.

Det var icke allenast sin fordna maka, sin grymma hersklystna Lilia, som hans blickar skulle skåda: det var tillika en ny uppenbarelse, en eldig, hänförande, passionerad qvinna, en annans hustru, som vinkade honom till ett olofligt kärleks-möte.

Och hade han väl en enda tanke mera qvar på Honorine, den rena och ädla, åt hvilken han varit på väg att för alltid hängifva sig?

O nej, ingen enda tanke för henne!

Han drogs emot djupet, han ville ej blifva uppehållen, han måste dit för att lefva eller dö — det var detsamma, blott hon gåfve ett tecken . . . .

. . . .

När aftonen kommit, när bullret af badgästerna och musiken tystnat, när nattens hemlighetsfulla flor drog sig öfver jorden och månen glänste öfver himlen, gled Filips båt öfver det efter den nedgående solen ännu rodnande vattnet i viken nära badhuset.

Han kom tillbaka från Öddö-landet, som han valt till sina drömmars hem för dagen. Och lika vacker som en af dessa unga förälskade signorer, hvilka under gondolierens förklädnad på Venedigs romantiska kanaler sväfva förbi sin skönas fönster, lika vacker syntes äfven Filip, der han, i sin fiskar-blus och den runda halmhatten lätt nedtryckt öfver det svallande håret, hvilade mot åran och lät sina ögon speja uppåt de fönster, som han redan så väl kände.

O, om han vågat, hur gerna hade han ej likt Italiens kärleksglödande söner velat med en sång helsa sin gudomlighet och kalla henne till fönstret! Men han vågade det ej, ty olyckligtvis kunde denna sång icke ljuda ensam för henne, och i den kalla norden var serenaden för ovanlig att ej påkalla uppmärksamhet.

Emellertid hade kammarrådet låtit narra sig i den oskyldiga fälla, som hans unga maka utlagt för honom.

Tre eller fyra gånger under loppet af aftonen hade nemligen Lilia hittat på någon förevändning att från sängkammaren, som låg åt sjön, komma ut i yttre rummet, som låg åt gatan.

Men hon hade alltid vetat att liksom hejda sig, då hennes man kom in.

"Vill du sitta derute?" sade han.

"Nej, det kan visst vara detsamma — men du vet att der är svalare."

Ingen vet hur hon härvid fick blodet att springa upp åt kinderna.

Det var sant att det var svalare derute, men kammarrådet hade sina skäl att icke anse det så; och nu, en gång väckt till misstanke, beslöt han att sjelf speja bakom gardinen.

Det goda kammarrådet ville ingenting annat än hvad mången äkta man förut velat, nemligen se efter om någon skulle gå förbi och måhända dröja, i förhoppning på åsynen af någon annan.

Dock, huru länge kammarrådet spejade, märkte han ingenting misstänkt; men som han icke var sömnig, behöfde han ej för tidigt lemna sin post.

Under tiden slösade Lilia alla omsorger på sin afton-toalett.

Den hvita muslins-blusen nedföll likt en lätt silfversky från hennes svan-hvita hals och den förtjusande lilla mössan, hvars ceris-färgade band fladdrade kring hennes bleka och fina anlete, lånade endast ett så mycket kokettare behag åt hennes sylf-gestalt, der den nu trädde fram till det redan öppna fönstret.

Då Filip fick se henne, bugade han djupt, och det var liksom hade aftonglöden, hvilken hvilade på

vattnet, stigit upp i hans ansigte och begjutit honom med ett nästan öfverjordiskt sken.

Med en åtbörd af obeskriflig vältalighet lade han handen på hjertat.

Lilia förtärde hela denna poetiska bild med ögonen.

Hennes hvita armar sträcktes ovillkorligt emot honom; men derefter sansande sig, fällde hon dem åter.

Hon såg — ty hvad såg ej hon — att hennes åsyn (der hon, mera lik en ande än en menniska, till hälften sväfvade ut genom fönstret) bringade hans förstånd i oreda, och hon log och lät sina blickar sjunka i hans, liksom hans sjönko i hennes.

Men midt under denna själarnes omfamning tyckte hon sig förnimma ett buller.

Hon ilade till dörren, hon tittade dit in genom nyckelhålet, och under sjelfva sin höga förtjusning njöt hon af hämden, då hon såg sin man — den mannen, bevars, som man aldrig kunde narra — forskande blicka utåt gatan, medan hennes älskare (förfärliga ord om den, som varit hennes make) satt i sin båt, såsom hon trodde, fredad för onda ögon.

Invaggad i en ljuf säkerhet, vände Lilia genast åter till fönstret för att på nytt sjunka tillbaka i åskådningen af den, hvilken på två år vunnit så många behag.

Filip, som börjat ana en fara, hade redan gjort några årslag, men vid en lätt rörelse af henne, hvilken han så väl förstod, sjönko årorna ned och han återtog sin syslolösa ställning, som likväl var så rik på sysselsättning.

De vågade visserligen icke att närmare försöka teckenspråket, ty han åtminstone kunde vara bespejad från de närliggande stränderna eller från något fönster; men att han med sin båt vaggade af och an

på fjorden, det var ej farligt, och ej heller var det så farligt att hans blickar riktades åt ett visst håll, då man nemligen icke varseblef att dessa blickar besvarades.

I sin drömmande yra skulle de kunna hafva tillbragt natten på detta fantastiska sätt, och visst hade mer än en timma förflutit så, då Lilia ur den rusande dvalan uppväcktes af en hand, som omildt vidrörde hennes axel.

Hon spratt till, men uppgaf ej ett enda rop.

Det var kammarrådet, som ledsnat att posta och som, äfven troende sig säker, smugit sig in för att efterse om hustruns sömn var lugn.

Då han fann henne ligga orörlig i fönstret, trodde han att hon af mattighet somnat der och gick på tå fram. Men vid första blick genom detta fönster fann han med en rysning de grymma farhågor, som han sedan morgonen närt, mer än bekräftade.

Äfven Filips förbländade blick gjorde plötsligt en upptäckt, en upptäckt, som skakade honom genom merg och ben, genom hvarje fiber. Han såg mannen, mannen, som egde rättighet att stanna derinne under det han . . .

I ett raseri, som är lätt att fatta, rodde han ut igen.

Denna natt förmådde han ej sofva under tak; och landad vid en af de holmar, som han redan lärt sig att älska, sprang han som en galning omkring på stranden.

Hela den obeskrifliga njutningen af denna själarnes hemlighetsfulla sammankomst var förvandlad till Tantali grymma qval. Den syn, som oupphörligt förföljde Filip, var — den förgyllda tofsen af en rökmössa, hvilken snuddat förbi Lilias sammets-kind.

"Du vårdar väl din mans heder?" sade kammarrådet med en röst, i hvilken ljudet af en stark själsrörelse vibrerade.

Hans hand hade redan tillslutit fönstret.

"Jag har icke gjort något ondt!" svarade Lilia spotskt.

"Intet ondt — hvad är då ett brottsligt möte?"

"Möte — ett möte med ögonen!" Hon skrattade föraktligt.

Mannen betraktade henne med kall och allvarlig blick.

"Sätt dig vid bordet och doppa pennan!"

I detsamma påtände han sjelf ljuset.

"Och hvarför det, om jag törs fråga?"

"Emedan j a g vill det."

"Men j a g vill det icke, jag!"

"Lyd!"

"Det få vi se."

"Lättsinniga qvinna, lyd, medan jag ännu tror på något annat än ditt lättsinne!"

Lilia stod orörlig med armarne i kors.

"För tredje och sista gången befaller jag dig att lyda!"

Kammarrådets röst hade icke höjt sig särdeles, men den hade fått ett omfång, som på ett obehagligt sätt dallrade i Lilias öra. Dock var hon besluten att här icke låta skrämma sig.

"Antag", sade hon, "att jag skrattar åt din vilja — det är icke alltid man tvingar en qvinna med maktspråk."

Utan ett ord tog kammarrådet sin hustru i sina armar, satte henne ned vid skrifbordet, sköt pennan i hennes hand och yttrade med afvägd långsamhet:

"Skrif nu hvad jag dikterar, eller skall jag skrifva!"

"Gör det — ty jag skrifver icke!"

"Godt!"

Han drog nu papperet till sin sida, raspade fem eller sex rader derpå och lemnade det derefter tillbaka åt sin hustru.

Med en konvulsivisk nyfikenhet fattade hon bladet; men hon hade ej hunnit till slut med ens andra raden, då hon, jagad af en osynlig, hårdt tvingande makt, och glömmande hela sin trånsjuka, sin mattighet, störtade upp och till sin makes fötter, dem hon nu — lika ödmjuk som hon nyss visat sig trotsig — bönfallande omfattade.

"Kunde du tro", sade han, "att jag ej skulle veta alla dina hemligheter — hvad makt skulle man eljest hafva med en sådan varelse som du, färdig att när som helst trotsa både gudomliga och menskliga lagar."

"Nåd . . . barmhertighet!"

"Den der lilla hårlocken, som du tagit af Alban, då han blott var några veckor gammal, den ville jag se ännu en gång — jag beslöt att hitta den, ty en äkta mans rättigheter äro ganska vidsträckta."

"O, min gud!"

"Jag fann den bredvid ett papper, ett märkvärdigt papper, som upplyste mig om denna hårlocks betydelse."

"Hvarför blir jag icke vansinnig, hvarför har jag icke en dolk att stöta i mitt bröst!"

"Så så . . vackert — hvarföre söker du icke hellre att återkalla ditt förnuft . . . Ehuru jag ville veta allt, skulle jag dock aldrig, utan att du tvingat mig dertill, vidrört det som passerat före vårt äktenskap. Det

är — märk noga — först hvad som passerar efter detta som jag kommer att blanda mig i. Se således till att vi ej vidare få något att dela derom!"

Lilia flämtade, hon ville tala, men hon förmådde ej mer öppna läpparne till en bön. Hon vred sina händer.

"Blif lugn nu! Hur helst du slingrar dig, skall jag försöka hålla dig. Men jag vill äfven försöka att bota dig, ty jag hör icke till dem, som tro på qvinnans ursprung från djefvulen. En dag", tillade han och upplyfte henne från golfvet, "skall du kanske bli värdig mina omsorger."

"Ja ja, var säker om det!" stammade Lilia, under det hon inom sig gjorde allehanda andra löften.

"Du skrifver således helst sjelf?"

"Befall!"

"Börja då!"

. . . . . "Min man har sett allt. Han har förlåtit min första förbrytelse, emedan den var den första och emedan jag svurit att det äfven skall bli den sista.

Res, res genast — det är en pligt mot honom, mot mig, mot ditt eget hjerta.

Det är min man som sjelf dikterar dessa rader och som i hederns och samvetets namn tillägger: Res, innan en outplånlig skugga kastas på den qvinnas rykte, som en gång bar namnet Thurné, men som nu bär en annan hederlig mans hittills obefläckade namn!"

"Någon underskrift behöfs ej — han känner stilen."

Kammarrådet tog brefvet; och förintad sjönk Lilia tillbaka ned på soffan.

Hvad, hvad kunde hon göra . . . Efter detta bref måste han resa — det var så humant, så ädelt,

det var omöjligt att emotstå, det var liksom enkom afpassadt för Filips ridderliga sinne.

Och icke ett hemligt tecken, icke ett hemligt ord kunde medfölja!

Men som icke Gunnel blef sänd med brefvet, fans hon i stället hemma; och kammarrådet hade ej förr afkastat nattrocken, påsatt bonjuren och begifvit sig ut, troligen i akt och mening att nu under aftonskymningen sjelf lemna brefvet i Filips logis, än Lilia genom det yttre rummet ilade till Gunnel. Det var blott ett par ord hon hade att inprägla i den trogna tjenarinnans minne — skrifva vågade hon ej — och dessa ord voro:

"Norge . . Här om en vecka!"

Gunnel fann ej något särdeles ondt i detta, helst hon ingenting begrep, utom den försäkran, som hennes matmoder gaf henne, nemligen att detta skulle blifva hennes sista beskickning åt det hållet . . .

. . . .

Men det är nu tid att återvända till Tjustorp, der tvänne andra qvinnor kämpa, den ena med en nyvaknad kärleks alla tjusande och förledande fröjder, den andra mot dödens anade famn och hans kalla kyssar, hvilka allt emellanåt beröra de läppar, som blott andats i lifvets rosengård.

12.

OPERATIONEN.

Det var den 16 Juni.

På det vackra Tjustorp, som sjelft bar vårens och glädjens friska färger, syntes dock öfverallt råda denna allvarliga och högtidliga tystnad, som innefattar en allvarlig och högtidlig tilldragelse; och ifall de personer, hvilka här och hvar visade sig, burit svart, skulle man hafva ansett det gälla en begrafning. Men nu måste det vara något annat, tillräckligt vigtigt att sprida deltagande öfver hela huset.

Och något vigtigt var det.

Fru Adele von Stern, allas älskling skulle i dag undergå den så länge omtalade och omtvistade operationen.

Tjenstfolket ansåg henne redan såsom död; och skola vi säga sanningen, stod det kanske icke så mycket bättre till med Adeles eget förtroende.

Det var tvänne dagar sedan doktorn anlände.

Vid första ögonkastet på sin patient, sin blifvande maka, som försökte gifva honom ett leende till välkomstgåfva, drog sig en skugga, nästan ett moln öfver hans panna. Men detta moln, om det var ett

sådant, försvann ögonblickligt; och då han hunnit fram till soffan, var det han som smålog, i det han med en röst full af uppmuntrande innerlighet sade:

"Nå ändtligen, min fru, har ni då beslutat er för att vilja bli frisk!"

"Ja ja", svarade Adele, qväfvande smärtan, som ville ihopdraga hennes muskler — ty hon önskade ännu vara vacker i Arnolds ögon — "ja, jag har beslutat mig att göra er till viljes, min gode och dyre vän!"

Blicken var så uppmuntrande, att Arnold, oaktadt Honorines närvaro, tog den unga qvinnans hand och för första gången höljde den med kyssar; och hur manligt han än stred deremot, rådde han ej för att äfven en tår föll derpå.

"Se så, inga barnsligheter — det är just en vacker uppmuntran att se sin doktor i en sådan rörelse!"

"Än återseendet då!" sade Arnold, som ännu ej fått tillbaka sin lugna jemnhet i rösten.

"Än skilsmässan då!" bifogade Adele, och den starka färgskiftningen på hennes kind bevisade bäst med hvad makt hon befallde öfver läpparnes qvidan.

"Gud förbjude att vi skulle hafva något att befara!"

Men hvad helst doktorn sade, tyckte sig likväl Honorine se en förklädd dödsångest i den spartanska köld, hvarmed han företog den tredje undersökningen af det onda.

"Ni ville det icke förr!" var det enda han lät undfalla sig, och Adele begärde ingen annan upplysning än den, om operation nu skulle komma i fråga.

"Det är ju afgjordt, ty utom den . . ."

"Jag förstår — och det blir som ni vill!"

Dagen och stunden utsattes, och under mellantiden visade Arnold en beundransvärd fattning. Han gjorde allt för att lindra Adeles plågor och att inge henne mod och förtroende.

Men då Honorine, ensam med honom, frågade: "Hvarför dröjer ni, herr doktor, i två dagar?" svarade han med en blick, som endast var för henne: "Jag behöfver denna tid — jag behöfver härda mina egna nerver."

Natten före den afgörande dagen tilltogo Adeles plågor i den grad, att hon kort innan operationens början hviskade i Honorines öra: "Min fasa har snart upphört och likså, hoppas jag, min räkning med lifvet . . . Må döden komma!"

"Nej, det är lifvet som i stället kommer", svarade Honorine, "lifvet genom honom . . . Vet du, att sedan han klockan 12 i natt gick ifrån dig, för att ej längre motstrida dina böner, var han likväl fyra gånger här utanför din dörr."

En stråle af sällhet glindrade i Adeles öga. "Ack", sade hon, "jag vet nog hur högt han älskar mig — men det var orätt af honom att icke sofva: hans hand behöfver vara stadig."

"Åh, frukta icke: han har deremot hvilat flera timmar på morgonen."

I ett stort rum, endast genom ett kabinett skildt från Adeles sängkammare, var allt tillredt för den vigtiga stunden.

Solen sken med lysande prakt ned på alla dessa hemska attributer, som blifvit iordningsställda på särskilta bord.

Med bäfvan såg ögat ditåt. Instrumenternas skarpa stål glänste som silfvertungor, och bredvid dem fann man medikaments-flaskor, vin, rödt silke, scharpi och bindlar.

På ett annat bord såg man vattenfat, svampar, handdukar och de dystra hvita lakanen.

Anblicken af det hela, denna solbelysta tortyrsal, der offret ännu fattades, var förfärlig.

Straxt före 10 inträdde doktor Warvner.

Hans granskande blick öfversåg detta fält för hans stundande arbete. Ehuru ensam, hade han en min af orubblig fasthet. Väl var hans kind nästan lika blek som lakanen; men hans hand skälfde icke, då han upptog ett af instrumenterna och pröfvande höll dess blanka egg mot solljuset.

Nästan samtidigt med Warvner inträdde i rummet ortens eftersände läkare, doktor H., en man, hvilken aldrig, icke ens vid de betänkligaste fall, såg b e t ä n k l i g ut.

Doktor H. hörde nemligen till antalet af de läkare, som helst tala om mat, hästar och jagthundar, men icke dess mindre alltid småle åt sina patienter och vid sjelfva dödssängen försäkra dem att ingen fara är för hand. Till de sörjande sade han efteråt: "Det är så min princip: man skall aldrig skrämma upp patienten, ty skrämsel motverkar all medicin."

I öfrigt ansågs han såsom läkare ganska skicklig, och det säkra är att han åtminstone var en gammal praktikus.

Doktor H., som helt och hållet saknade kunskap om det särskilta förhållandet emellan doktor Warvner och patienten och för sin del ansåg hela saken som

den allra alldagligaste händelse, yttrade genast i sin vanliga legera ton:

"Man äter förbannadt syperbt på Tjustorp — den lilla nåden förstår sig på att rangera en frukost!"

Arnold svarade ingenting; men doktor H., som nu först varsnade sin medbroders stora blekhet, tillade ett "hm", som ljöd så illa i Arnolds öron att han, med ett "hvad befalls", tvärt vände sig om.

"Ingen ting . . . På min heder, ganska bra: den der handen är ju så stadig som om nerverna vore af brons; men ändå skulle jag tillråda ett duktigt glas vin" — han såg åt karaffen på ett särskilt hörnbord — "man gör icke sina första operationer utan att de kännas efter."

"Den tillstundande är icke af mina första; men . . ."

"Aha, samma förhållande som med min vän S. — satans hederlige pojke och duktig jägare — han hade väl gjort femtio sådana här operationer, men såg ändå alltid ut som om han bar döden med sig i fickan."

Arnold svarade endast med ett småleende; och den rodnad, som doktor H:s ord frambragte på hans kind, ökades ännu mer, då ett bud från Honorine ankom och frågade om allt var färdigt.

"Bed damerna vara välkomna — vi göra oss en ära af att förklara det ingenting hindrar dem!" sade den äldre doktorn och ställde sig vid ena ändan af dubbeldörrarne för att likt ett slags ceremonie-mästare eller artig värd, som representerar i en salong, föra dem till sina platser.

Tio minuter förflöto. Ännu en gång såg doktor H. åt kristall-karaffen på hörnbordet och tillade sitt första "hm."

Men Arnold, som vid detta hm ej gaf något svar med läpparne, gaf det i stället med ögonen, ur hvilka en blixt af vrede framljungade.

Derefter lutade han sig mot kakelugnen och väntade.

Nu hördes steg.

Doktor H. slog beställsamt upp dörren; och stödd mot Honorines värnande arm visade sig Adele.

Båda de unga qvinnornas skönhet kunde slå ögat med häpnad. Adeles fängslade likväl mest: man tyckte sig se en hvit dödsbrud, men med detta utseende af sinnesstyrka och försakelse, som, särdeles då det ses i förening med ungdom och så många herrliga egenskaper, gör ett djupt och mäktigt intryck.

Och aldrig hade Adeles junoniska majestät varit större än i detta ögonblick, då hon, för att visa sig stark och stor inför den älskade, befallde öfver kroppen, öfver de fega nerverna, och med upplyftadt hufvud och en blick strålande af nästan gudomlig mildhet och tjusning trädde in i detta rum, från hvilket hon måhända skulle bäras ut som lik.

Så snart Arnold lyft sin blick mot den sköna synen, smög sig liksom en fläkt af dubbel lifskraft öfver hans eget ansigte; och i den brådska, hvarmed han skyndade emot henne, låg ett helgande budskap att han var viss om segern.

Sjelfva doktor H. kunde ej hindra sig från en högtidlig rörelse, då han betraktade den ädla och ljufva unga qvinnan, i hvars ögon, när de fästade sig på Arnold, han såg utvecklas den fullständiga anledningen till sin medbroders blekhet.

Ja, dessa ögon sade verkligen så tydligt, att läpparne ej kunde ha talat tydligare: "Jag älskar dig och emottager af din hand allt, vare sig lifvet eller döden!"

Och stödd på Arnolds arm nalkades Adele nu den na stol, der hon skulle undergå torturen.

Hon smålog ljuft åt sin älskare, och hennes blick tycktes säga: "Tala mig till!"

Han tryckte hennes hand och hviskade sakta, i det han djupt lutade sig emot henne: "Var vid godt mod, min outsägligt dyrkade, och förtrösta först på Gud och sedan på honom, hvars lif är ditt!"

"Tack!" svarade hon. "Jag gör så."

"Etern?" sade doktor H.

"Ja, det förstås!" svarade Arnold. "Fru von Stern skall derigenom befrias från känslan af sin smärta."

"Aldrig!" yttrade Adele med styrka. "Jag vill icke hafva någon konstlad döfning . . och man får ej heller hålla mig."

"O, Adele", bönföll Honorine, som oaktadt sin medfödda själskraft i dag syntes nästan mera lidande än sjelfva den sjuka, "du får icke envisas!"

"Icke heller ni!" återtog den unga qvinnan, i det hon såg sig omkring.

"Men vid sådana här tillfällen, min nådigaste", inföll den nye doktorn, "bruka damerna alltid ha den medgörligheten att inse det läkarens vilja måste vara lag."

"Ja, så måste den verkligen!" tillade Arnold. "Det kommer icke annat i fråga."

"Men då", återtog Adele med en röst, som man ej kunde emotstå, dock med ögat endast riktadt på Arnold, "om man tvingar mig till något, som jag sjelf icke vill, kommer oron att döda mig. Får jag deremot visa att jag kan vara stark, skall jag vara det — och jag bedyrar att ingenting, hur rysliga mina lidanden än blifva, skall förmå mig till en enda

rörelse, endast jag får ha ögonen öppna och min själ fri.”

”Kom dock ihåg”, hviskade Honorine, ”hvad du anförtrodde mig!”

Adele visade med en blick på Arnold, och Honorine tydde dess innehåll så: ”Se der — åsynen af honom skall göra till verklighet hela den styrka jag framtvingar!”

”Må det då i guds namn bli som hon vill!” var Arnold den förste att afgöra: han förstod sig, äfven han, på Adeles blick och vågade tro på kärlekens allmakt.

Och nu placerades den beklagansvärda unga qvinnan i en sådan ställning som erfordrades.

Hon visade icke ringaste tecken till klenmodighet eller förvirring, hon vek sjelf tillbaka batisten och bad icke om uppskjutande ens för en minut; och då sjelfva det omätligt vigtiga ögonblicket nalkades, då Arnold i sin hand tog detta instrument, som skulle öppna den mystiska källan och låta dess röda stråle spruta upp, i sjelfva detta ögonblick försökte hon ej den minsta åtbörd.

Hennes hela själ, alla hennes sinnen voro koncentrerade i ögonen, och de stodo oafvändt fästade på honom, som nu lät stålet blänka så nära, . . . så nära att

. . . .

En dödstystnad herrskade i rummet.

Operationen var slutad, förbindningarne verkställda — och der låg nu den liljehvita qvinnan afsvimmad på den anordnade hvilsängen.

Hon hade hållit ord: hon hade icke gjort en rörelse, icke uppgifvit ett ljud; men qvalet öfvermannade henne, och en vanmakt hade befriat henne från det

lidande, hvilket hon intill dess såsom en verklig hjeltinna bestått.

Vid hennes säng knäböjde Arnold, gnidande hennes pulsar.

Doktor H. hviskade i detsamma, till Honorine: "Jag var rädd för honom, men gudskelof karlen är duktig; och fast han såg ut att bära döden i fickan, går den lilla nåden nu igenom med lifvet."

"Ja — icke säkert?" frågade Honorine.

Doktorn svarade med någonting bättre än alla försäkringar:

"Jag väntas på Wi", sade han, "men jag äter middag på Tjustorp, innan jag reser."

13.

KAMPEN OCH SKÖN JUNGFRUN PÅ EN OBEBODD Ö.

Medan det dystra uppträde, vi nyss skildrat, tilldrog sig i Adeles förmak, föreföll ute i salongen ett annat, som bar en mindre högtidlig prägel.

I en stor läs-stol — salig öfverstlöjtnantens älsklingsplats, då han studerade tidningarne — satt nu en ung flicka med förklädet öfver hufvudet och gret.

Och rundtomkring stolen eller, rättare, rundtomkring flickan smög sig en ung man med utseende af stor hjert-ängslan; och alltsom han tog ett steg, lutade han sig ned och lyddes, än vid flickans nacke, än vid de små öppningar, som förklädet lemnade mellan örat och halsen.

"Nej", sade slutligen Dick, i det han tog mod till sig och började nypa i förklädet, "jag har så mycket hjerta som en och en, ja kanske som två också, men nu blir jag ängslig!"

Icke minsta svar från förklädet.

"Ja, jag känner en stor tryckning på mitt bröst: man är ej menniska för inte heller, och att icke vara efterfrågad af den, som man har sin kärlek till . . ."

Vid detta starka utfall började förklädet slå bugter och våga sig.

". . att vara liksom förskjuten!"

Här föll det oskyldiga höljet, och ur förklädets förskansning uppstack ett par förgråtna ögon, som likväl med temligen klara blickar tittade sig omkring, medan ett par körsbärsfärgade läppar, friska som de rosiga kinderna, smålogo åt den förskjutne.

"Sätt dig bredvid mig!" sade Jolli.

Dick lät icke säga sig detta två gånger; och som han var fallen att taga allt efter bokstafven, satte han sig i samma stol som sin trolofvade.

"Gud bevars, det är ju många andra stolar!"

"Men du bad ju att jag skulle sätta mig bredvid dig?"

"Nå, kan då icke två stolar stå bredvid hvarandra?"

"Jo visst, men du nämde icke att jag skulle sätta två stolar bredvid hvarandra . . och om jag så gjort, hade icke de, som sutto på stolarne, kommit så nära tillsammans som vi nu . . . jag gör mig ju så liten."

"Det gör jag också . . men ändå . . ."

"Jag tycker icke att det är så trångt!"

"Åh, det får väl gå an — bara ingen kommer!"

"Än se'n — vi skola ju gifta oss."

"Det är sant!"

"Då måtte man väl ha rättighet att sitta i samma stol!"

"Kanske."

"Det är icke k a n s k e, utan så säkert som . . . som att jag aldrig suttit skönare. Hur sitter du?"

"Icke så illa . . man kan så väl se hvarandra."

"Och om du nu vill gråta, om du vill ha upp förklädet, så skall jag icke säga ett ord, ty då kommer jag också under det.

"Ack, min gud, bara det icke är syndigt att vi känna oss lyckliga, då den stackars Adele . . ."

Och nu började Jolli åter gråta, men hon brydde sig ej om förklädet, ty hon hade ett dunkelt minne af en lek, den Dick en gång beskrifvit såsom mycket intagande och der en duk öfver tvänne hufvuden förekom. Leken bar ändå den poetiska titeln: "att plocka smultron under snön", och Dick hade föreslagit den såsom en af de förlustelser, som kämpen kunde bjuda skön jungfrun, sedan han fört henne till den obebodda ön.

"Vill du icke ha upp förklädet?" sade Dick.

"Nej tack!"

"Men jag tycker solen . . ."

"Hörde du icke att jag talade om Adele — är det icke syndigt att tänka på oss, då hon lider, då hon kanske dör."

"Tänker icke jag på henne — det var en ryslig förebråelse. Jag är väl icke en tiger heller! Men jag är säker på Arnold, och se'n så hvarken vill hon eller är hon tjent med att vi alldeles glömma hvarandra vi två . . . och icke kan jag det heller för min del."

"Jag ville kunna det jag — det vore så passande."

"Kunna vi icke sörja tillsammans?"

Dick drog i kruset på Jollis svarta sidenförkläde.

"Var så god och låt bli mitt krus!"

"Jag ville ju bara sörja!"

"Vet du hvad hon sade till mig i natt — ack, hon är tålig som en engel, och derför språkar hon lite ibland, när plågorna släppa henne."

"Hvad sade hon då?"

"Min lilla Jolli, sa' hon, för den händelse att jag går bort, har jag i mitt testamente icke glömt dig

mer än mina andra vänner. Ni skola alla ha något minne af mig."

"Stackars menniska, hon tänker på att dö — om det ginge så, skulle Arnold aldrig trösta sig. Han älskar henne så, ja så att han riktigt älskar henne."

"Ja, man märker det nog, och h o n döljer sig just icke heller."

"Och så skall det vara, mitt söta älskade bi: när man har ärliga tankar, behöfver man icke genera sig."

"Du älskar ju mycket din fästman? sa' hon, då hon hörde mig snyfta . . . Du begriper", tillade Jolli i form af förklaring, "att det första gjorde mig rörd!"

"J a g finner det andra mer rörande!"

"Smaken är olika!"

"Men du svarade väl i alla fall?"

"Det förstås. Jag sade att det var just så."

"Hm, det var icke mycket."

"Men alldeles tillräckligt. Hon begrep mig och tillade: Jolli, när du blir fru på Ribyhus . . ."

"Hvad hon har för en vacker gåfva att tala den menniskan! Jag tror visst, fast vi äro så sorgsna, att vi kunde . . . kunde . . ."

"Hvad för kunde?"

". . ge hvarandra en kyss — en enda!"

"Hvad tänker du på" — Jolli såg mycket förnärmad ut — "under sjelfva den rysliga operationen?"

"Men icke hindrar det vårt deltagande!"

"Ack, karlarne äro utan hjerta!"

"Och qvinnorna utan medlidande."

"Det vet jag visst!"

"Söta Jolli!"

"Fy då!"

"Dyra Jolli!"

"Usch!"

"Älskade, goda, ömma Jolli!"

"Nå, en enda då . . . men bara jag icke får samvetsqval sedan."

"Jag vet ett råd att förekomma det."

"Hvad då för ett?"

"Vi kunde låta bli att vara *du* och *jag*."

"Kunde vi låta bli att vara du och jag?"

"Ja visst!" svarade Dick, helt stolt öfver att ha fått en idé, så lysande att Jolli icke begrep den.

"Men på hvad sätt skulle det gå till?"

"Att vi antoge andra personers skepnader."

"Huru?"

"I din vackra sago-dram om kämpen och skön jungfrun . . ."

"Nåväl?"

". . förekommer en mycket enslig ö."

"Vidare!"

"Förstår du ej? Vi behöfva endast tänka oss in i förhållandet. Jag är kämpen, du skön jungfrun, rummet här är ön och den här stolen en gräspall, på hvilken vi sitta ensamma och öfvergifna af hela verlden."

"Du menar då att vi kunde uppföra min dram?"

"Ingenting är lättare! Vi breda ditt förkläde eller min stora silkesduk öfver våra hufvuden, och på två minuter, två sekunder befinna vi oss på vår ö, och då finner du väl att det ej är vi som . . ."

"Nej, det är kämpen och skön jungfrun.

"Nå, var icke idén god?"

"Jo, mycket. Men vi få icke bli på ön mer än allra högst tre minuter!"

"Åh, fem — jag tigger och ber för fem . . . Man måste ju dra af något för öfverfarten dit och dän."

"Hälften hvar då: det blir vid fyra . . . men ack, mitt samvete är så oroligt — det riktigt slår mig."

"Se här min stora duk — luta dig ned nu, så resa vi straxt, och då börjar också straxt förtrollningen, så att du med detsamma blir skön jungfrun."

Och Jolli, som gerna ville mista sina samvetsqval, lutade ned sitt hufvud; och då Dick bredt sin rödrosiga näsduk öfver dem båda, började omedelbart förtrollningen.

Man var icke alls besvärad af öfverfarten: man befann sig genast på den obebodda ön. Men som den icke var försedd med klocka, förflöto visst tio minuter i stället för fyra under denna lustfärd öfver oceanen.

Ändtligen flög skön jungfrun upp, ryckte bort duken och ropade med smärtfull röst:

"Min gud, så illa jag handlat!" och hon sprang till dörren och lyddes . . . Men allt var tyst, dödstyst.

Dick såg tindrande ut.

Men han aktade sig väl att med ett enda ord tala om nöjena på den obebodda ön. Han anlade en passande hållning, värdig en man, hvilken känner att ö-resor ej kunna ske hvarje stund, och sade med en röst, som helt och hållet tryggade Jolli för nya res-förslager:

"Berätta mig nu hvad den förträffliga fru Adele sade dig! Du stannade vid det, som bortkollrade mig: Då du blir fru på Ribyhus."

"Ja, du skall få höra resten."

"Nu tager jag den här stolen och sätter bredvid din — du skall få se hur hyggligt det ser ut . . . Och när du blir fru på Ribyhus . . . sa' hon?"

". . då skall du vara som en vän och syster, sa' hon, för någon, som jag tror kommer att sörja mig, ifall jag icke blir vid lif."

"Ack, så hjertevarmt af henne!"

"Jag förstod henne: jag visste hvad hon helst önskade höra, och derföre svarade jag så här: Gud trösta oss så lönlöst arbete den finge, som skulle trösta vår granne — jag fruktar att icke ens Honorine kunde det."

"Tyckte hon om det talet?"

"Jag tror det, men hon smålog och suckade: Alla karlar låta trösta sig!"

"Kors, så obilligt!"

"Det är orätt, skyndade jag att säga till deras försvar: doktor Warvner, till exempel — Dick tror att han måste älska någon öfver allt annat på jorden."

"Jaså, du sa' att jag hade sagt det?"

"Nå, det hade du ju! Jag berättade henne allt, och hennes plågor tycktes riktigt lindras af den balsam mina ord gåfvo henne. Isynnerhet tyckte hon om att höra hur känslolös han är för fruntimmer, och huru alla fröknarne och mamsellerna förgäfves bränna sina kol för honom. Men när plågorna blefvo outhärdliga, ropade hon gång på gång: Ack, det är ändå för sent, för sent, Jolli! Jag . . jag . . . Hon slutade aldrig meningen, men man begriper många saker, fast de ej ha slut."

"Det är en stor sanning, ty när jag friade till dig och du aldrig kunde få fram ja-ordet, så begrep jag ändå och lät det vara slut med det jag hade fått."

"Ts, Dick, ts . . det går derute — ja, det går i dörrn . . o, Jesus, hvad få vi nu höra . . . ack, jag är så förskräckt, jag darrar i hvarje led!"

Jolli flög till dörren.

Det var Honorine som med blekt, men lifvadt ansigte trädde in.

"Var lugn, Jolli, varen vid gladt mod, mina kära vänner! Gud har varit barmhertig, och Arnold har segrat."

"Adele lefver? Adele blir frisk?"

"Ja, det farligaste är öfver. Hon har varit afsvimmad, men sansningen har återkommit. Nu skall hennes hvilsäng bäras in i sängkammaren. Jag ville blott säga er detta i förbigående."

"Och säg, när får jag intaga min sjuksköterskeplats?"

"Vi skola dela den som systrar, Jolli, men ännu några timmar får jag ha den ensam, ty nu måste det vara så tyst, så tyst."

"Och Arnold, söta hennes nåd, hur är det med honom?" inföll Dick. "Jag tycker att han borde vara bra medtagen han?"

"Jag tror verkligen att han så är, men hoppet och glädjen ge honom den styrka han behöfver . . . Jolli lilla, jag anförtror dig tillsynen öfver middagen. Du blir värdinna vid bordet — kom ihåg att doktor T. är mycket noga!"

Så fort Honorine tillslutit dörren, flögo Dick och Jolli jublande i hvarandras armar.

"Ack", sade hon, "hvad det är gudomligt att vara glad för andras skull!"

"Ja, det käns nära nog så godt som att vara det för sin egen . . . Åh, herre gud, hvad vi äro lyckliga!"

"Grufligt!"

"Älskade Jolli!"

"Älskade Dick!"

"Och att du slapp dina små samvetsqval!"

"Än du då — såg jag icke på dig att du också hade sådana för det du lockade mig att resa till den obebodda ön."

"Ja, min själ är det icke sant att jag hade några små känningar — men nu kunna vi gudskelof resa dit så mycket vi behaga . . . och för min del."

"Tackar ödmjukast, jag vill ej att doktor T. skall beklaga sig öfver att den rätta värdinnan saknas!"

14.

ADELES TRE STENHUS.

Något mer än fjorton dagar hade förflutit efter den vigtiga dagen.

Adele, som varit i ett tillstånd af oändlig svaghet, hade nu åter börjat känna lifvet i sina ådror, känna huru hvarje fläkt, som inkom genom det då och då öppnade fönstret, på sina vingar bar till henne en lifsgnista, den hon begärligt och tacksamt uppsög.

Men hvarken det lif, som rörde sig i ådrorna, eller det, som läpparne inandades, var för den sjuka af den helsogifvande friskhet som det lif, hennes själ stundligen hemtade från tvänne ögon, hvilkas uttryck, skiftande mellan bekymmer och varmaste deltagande, mellan orolig fruktan och glänsande hopp, mellan helig ömhet och mensklig lidelse, gaf henne tusen nya bekräftelser på det, som hon aldrig tröttnade att läsa, på det, som mer än all medicin, mer än den outtröttliga vård, hon fick njuta, bidrog att påskynda hennes tillfrisknande.

Men under det Arnold, hvars permissionstid dock nu snart var tilländalupen, lycksalig och uppmärksam satt vid sin älskade patients hvilsäng, officierande som både läkare och vän — längre hade han ännu icke vågat sig — under allt detta smög sig Honorine ofta ifrån dem; men hur högt Adele än älskade sin vän, sin ömma vårdarinna, hur högt än Arnold såsom läkare beundrade Honorines förstånd och kallblodighet och i öfrigt värderade hennes sällskap, beklagade de sig likväl ingendera, då hon på sista dagarna allt mer och mer ofta lemnade dem åt sig sjelfva.

Ännu mindre varseblefvo dessa tvänne lyckliga — den sjuka och läkaren — att en hemlig oro, någonting främmande för Honorines klara och fridfulla väsende, oupphörligt dref henne ut och in, från det ena till det andra, i en så beständig verksamhet att den ej var naturlig; ty icke ens om nätterna låg hon stilla i sin säng och hvilade — detta kunde de dock icke veta.

Hvem skulle det för öfrigt ha fallit in att tänka det Honorine led af ett hemligt qval, Honorine, den lugna, milda, verksamma qvinnan, som alltid sysselsatte sig med tanken på andras bästa!

Hennes ansigte var sig ju likt, hennes ögon äfvenledes, ehuru för den, som rätt gifvit akt derpå, de då och då hade en eld, hvilken ej tycktes tillhöra dessa ögons natur.

Ack, det var blott en enda, som genast skulle hafva märkt hennes förändring — och denne ende hade hon sjelf förvist. Sixten skulle ingenting ha kunnat bedraga.

Låt oss nu se hvad det var som verkade detta inre störande af Honorines lugn.

Då vi sist kastade en blick i hennes hjerta, stod

det i sol-ljus, ja det badade sig i den första rena kärlekens sol-ljus.

Sedan, på aftonen af operations-dagen, förbehölls detta hjerta en ännu högre sällhet, ty det var då som Filips andra bref, hans så kallade postskriptum, ankom.

Detta bref, så framt man erinrar sig det, innehöll ett ännu högre och tydligare vittnesbörd om förändringen af hans känslor.

Det var sådant, att Honorine ju icke kunde ega ett enda tvifvel om den sköna seger hon vunnit.

Och man skall förstå att med hennes frihet från allt koketteri ingenting var naturligare, än att hennes under andra dagen afsända svar — hvars skyndsamhet fann sin pretext i underrättelsen om den lyckliga operationen — förrådde en ännu mindre kallsinnig ton än det förra.

I slutet till exempel sade hon:

"Ni tycks lite parodiera mitt hjerta för dess rymlighet. Och hvarför så, om jag törs fråga? Hafva vi ej fått hjertat liksom huset, för att bjuda våra vänner och bröder att gästa vid dess härd — jo, lika säkert som att vi i hjertat, liksom i huset, ha vår lilla enskilta helgedom, den vi blott upplåta vid verkliga högtids-tillfällen och åt blott de förtroligaste vännerna."

Följande postdag var Honorine säker att åter hafva bref, ty sedan det blifvit honom en vana, en kär vana, hvarför skulle han då lägga band på sig?

Men intet bref kom.

Honorine kände sig då något nedslagen, men fann straxt denna känsla rätt narraktig. Hon sade sig att grannlagenheten förbjöd honom att skrifva så ofta. Nästa postdag deremot finge hon ju svar på sitt bref, sitt första förtroliga bref . . . Ack, hvad

han skulle tacka henne — och hvad hon väntade på detta svar!

Men, o ve, postdagen kom — och åter igen en bedragen förhoppning.

Och postdag efter postdag på samma sätt. Hon kunde nu haft svar äfven på det allra sista. Men tystnaden fortfor.

Och Honorines smärta, som ej ville utgjuta sig för någon, tilltog med förfärlig styrka.

Stundom föllo rysliga aningar öfver henne.

Han hade fått se någon qvinna vid badet, som fångs'at hans hjerta och sinne, och "hon, som icke dyrkades likt vanliga qvinnor" — det var så han en gång hade yttrat — hon var säkerligen glömd.

"Åh nej, nej", tillade hon derpå, "han kan icke hafva glömt mig, han kan icke . . ."

En annan gång var han sjuk, någon olycka hade händt, och hon förebrådde sig att hon icke talade med Arnold . . . men han skulle kanske kunna gissa — och hon saknade åter mod.

Så kom man in i den tredje veckan.

Det var två dagar före den till Arnolds afresa bestämda dagen.

Han hade just på ögonblicket hemkommit från ett besök hos doktor T., i hvars händer han nu måste anförtro sin patient. Och med hela sin själ uppfylld af henne, från hvilken den tvingande pligten bjöd honom att skiljas, inträdde han i hennes kabinett, der hon nu några timmar hvarje dag plägade hvila på soffan.

Honorine och Jolli voro båda närvarande.

Men Jolli stod med hatten på: hon hade lofvat sin fästman att promenera med honom; och Honorine, som redan längesedan i dag behöft gå gud vet allt hvart, sade med sitt ljufva småleende:

"Kära Adele, du blir ju ej ledsen, om du på detta sätt finner dig ensam med din läkare?"

"Åh nej", svarade Adele, och en lätt rosensky delade snön på hennes vackra ansigte, "vi ha ju varit ensamma många gånger förut."

"Jag är dessutom snart tillbaka!" försäkrade Honorine och nickade betydelsefullt åt doktorn, hvilken starkt rodnande följde henne till dörren.

Ett par minuter förflöto, och ännu stod Arnold vänd åt samma håll.

För första gången kände han sig besvärad af den tryckande känsla, som kallas förlägenhet. Han hade visserligen sjelf önskat och hoppats att det vigtiga ordet kunnat utsägas före hans afresa, ja just nu på hemvägen hade han mycket, mycket tänkt derpå.

Men detta mellan-fyra-ögon kom så alldeles apropå. Tänk, om Adele någon gång närt den tanken att en gnista af egennytta blandat sig i det giftermålsförslag, som han sistlidne höst så brådstörtande gjorde henne!

"Hvad är det ni betraktar så uppmärksamt?" frågade Adele, som trodde honom sysselsatt med något visst föremål.

"Jag — jag, min fru, betraktar ingenting."

Han vände sig nu till den unga qvinnan och höjde långsamt sin blick mot henne.

Adele ville a l d r i g mera vara behagsjuk — o, hon hade haft alltför många allvarsamma tankar, alltför många goda och tacksamma uppsåt att någonsin kunna bryta sin föresats — och likväl röjde sig

ett fördoldt, ehuru oskyldigt koketteri i hvarje veck af den luftiga och fina sjukdrägten.

Hennes af lidandet blekta, men alltid själfulla ansigte hade förlorat sin fordna sprittande eld, men det hade i stället vunnit uttrycket af ett slags, icke lidande, utan ljuf och vältalig melankoli, som tycktes stå i full harmoni till hennes närvarande belägenhet.

I detta nu, då doktorns blickar öfverforo hennes af ett verkligt poetiskt doft omgjutna gestalt, låg hon med kinden stödd mot den lilla handen och vänd åt solsidan, hvarifrån några strålar, hvilka dansade fram emellan de rödblommiga damast-gardinerna, kastade ett lätt rubin-sken öfver den hvita batisten, ja, till och med öfver hela ansigtet, som återspeglade en förtjusande blyghet, kämpande med en hemlig lycksalighet.

Denna blyghet härflöt just från doktorns.

Så länge han visat sig endast som den outtröttlige läkaren, i hvilken man blott anade älskaren, gick det förträffligt; men då man deremot icke mer kunde upptäcka en skymt af den förre, blef det helt annorlunda.

"Jag hoppas, bästa fru von Stern, att ingenting oroande förefallit under min frånvaro?"

Arnold tog sin vanliga stol och försökte taga sin vanliga min.

"Nej, ingenting alls: jag känner mig ständigt bättre."

"Gudskelof!"

"Ja, gudskelof! Jag upprepar icke detta ord med den lösliga mening, som man oftast fäster dervid, jag upprepar det af hela min själ, ty det är icke blott kroppen som tillfrisknar . . . Ah, doktor, jag har ännu icke sagt er något om min tacksamhet — men ni känner den nog ändå."

"Och den der förfärliga operationen, som ni så mycket afskydde, ser ni att ni ej fick ångra den."

"Jag har ej ångrat mer än *en* sak."

"Törs jag fråga hvilken?"

"Jo, den, att jag väntade så länge tills ni kunde tro att . . att jag ej hade någon förtjenst af bifallet."

"Det trodde jag likväl!" svarade Arnold, och blicken i hans svarta ögon svepte liksom ett moln kring Adeles. "Jag anade att . . ."

"Säg, hvad anade ni?"

". . att en stor styrka uppehöll ert mod."

"Ack, ni anade det — min gud så lyckligt! Ni trodde icke att det var af feghet, af önskan att få slippa ifrån alltsammans, som jag gaf vika, när intet annat hopp återstod?"

"Skulle väl jag kunnat läsa så illa i era ögon! I trots af ert hjeltemod var ni rädd — o, så rädd! Men när jag var den förste att bifalla det ni skulle slippa det döfvande medlet och vara helt och hållet fri, då litade jag på . . . Men skall jag våga säga er det öfriga?"

"Ja, allt, allt!"

"Nåväl, jag fann det nästan ovärdigt att icke lita på den känsla, hvilken gjorde er till hjeltinna, och jag tillbad denna styrka, som ville känna plågorna."

"Tack!" hviskade Adele, och hennes ögon — i hvilka tårar glindrade, framkallade af en triumf tusen gånger öfver alla dem hon fordom firat — smålogo mot hennes älskare.

Arnolds hjerta klappade med våldsamhet.

Hans vackra kraftfulla ansigte reflekterade både hans förhoppningar och hans oro.

Han kände med full säkerhet att han var älskad. Dock — kände väl också Adele med full säkerhet... Ja, hon borde veta det, kunde icke tro honom om någonting lågt.

Men nu hängde sig emellertid minnet af hennes allmänt kända stora rikedom — den han skulle med henne sjelf erhålla liksom ett slags läkare-arfvode — öfver hans själ och tyngde den med ett helt jordiskt stoft.

"Hvad tänker ni då på?" sade Adele undrande öfver hans betänksamma och betydelsefulla tystnad.

Med en djup suck svarade Arnold:

"Jag tänkte . . på era tre stenhus, min fru!"

"Hvad — på mina tre stenhus?"

"De äro mig ganska, ganska tunga!"

"Huru så?" Adele låtsade ej förstå honom.

"Inser ni ej det?"

"Nej, jag bedyrar!"

"Utom dem kunde jag våga påminna er en dårskap, som jag en gång tillät mig."

"Ni vill således icke mera påminna mig om denna dårskap, som ni på den tiden kallade ett förträffligt förslag?"

"Det var i häftigheten af mina känslor och då ni envisades att icke vilja undergå operationen."

"Men, min gud, hvad är det ni säger, Arnold? Ni erkänner ju att endast ögonblickets makt tvingade er till det anbud ni gjorde — är meningen att ni vill gifva mig tillbaka mitt löfte?"

"Adele, dyra, älskade Adele, tror ni, är ni fast och innerligt öfvertygad att jag älskar er öfver allt annat, utan alla biafsigter? Har ni alltid trott det? Skall ni alltid tro det?"

"Vi qvinnor", svarade hon leende, "hafva vanligen den beundransvärda svagheten att tro det vi vilja."

"Men den djerfva häftigheten af mitt steg efter en så kort bekantskap kunde hos er, eller åtminstone hos en mindre ädel qvinna än ni, ha väckt en misstrogen tanke . . . Ack, ni har ju dock aldrig förnedrat mig med en sådan?"

"Aldrig! Jag är så öfvertygad om makten af mina egna stackars vapen, att jag bestämdt vet det mina tre stenhus icke hjelpt mig hos er . . . Men det var en underlig idé att ens tänka på dem!"

"Nej, det var icke alls underligt att jag vidrörde denna sak — kom ihåg att jag eger intet, utom min tjenst."

"Intet — än det ni nyss talade om?"

"O, Adele — du uppmuntrar mig då, du säger mig . . ."

"Jag säger dig med det förtroende, som jag icke är skyldig någon annan än dig, att min förmögenhet icke mer är så stor som man tror. Den är blott två tredjedelar af hvad den varit. Jag lefde ett alltför kostsamt och tanklöst lif att blott mina räntor skulle hafva räckt. Men då jag kort före min hitresa tog en fullständig kännedom om tillståndet af mina affärer, blef jag öfvertygad att jag äfven i detta hänseende hade stora förebråelser att göra mig. Och jag sade till mig sjelf: Arnold får vida mindre penningar än han borde fått med sin hustru. Men så kommer hon också att medföra blott hälften af de fel, som hon fordom egde, och han tänker för redligt att hafva någonting emot bytet."

Detta öppna, sansade, men likväl innerliga språk var just egnadt att slå an på alla Arnolds känslor.

Och det visade sig genast i hans svar:

"Min älskade, ädla Adele, huru godt gör mig ej ditt förtroende och enkelheten i dina ord! Jag

tager Gud till vittne på min fasta öfvertygelse att vi äro skapade för hvarandra! Och denna hand, som jag nu fattar och på hvilken jag snart skall sätta den heligaste af alla symboler, den skall ju förtroendefullt stödja sig emot min hela lifvet igenom?"

"Ja, Arnold, hela lifvet igenom! Och du, som helat min kropp, skall äfven hela min själ från alla dess dårskaper. Ack, det blir dig visst icke svårt — vi vilja ej misshaga den vi älska."

15.

SLAGET.

Några minuter, ja helt säkert många minuter, voro förflutna.

Den unge läkaren hade lemnat fåtöljen och flyttat sig ned på pallen bredvid Adeles soffa; och ifrån att tala med ord talade de nu endast med detta språk, som älskande i alla länder stundom föredraga framför det, som öronen uppfatta.

Arnolds arm låg omkring Adeles lif. Hennes kind hvilade emot hans. Det var således icke fråga om att höra.

Men Honorine, som trädde in med ett bref i handen, hon hörde af deras tysta, men flygande andedrägt, såg af deras ställning, att de ej behöfde något sällskap, och hon skulle hafva lemnat dem, om hon kunnat.

Men hon kunde det ej, ty detta bref — ställdt till Arnold — hvilket hon höll i handen, bar samma poststämpel, som hon sjelf så länge väntat att få se. Stilen kände hon likväl ej.

Hon gjorde således med flit ett lätt buller.

Arnold reste sig hastigt. Hans kind blossade; men när han fick se Honorine, smålog han och yttrade, med blicken strålande af salig glädje:

"Hon är min!"

"Kom, älskade Honorine", sade Adele med ljuf glädtighet, "kom och gif mig din lugna systerliga kyss — mina läppar behöfva sannerligen att afsvalas . . O, om du, stackars vän, kunde begripa hvad denna känslans och hjertats delning är himmelskt underbar . . . Gå, Arnold, gå . . låt mig nu bli ensam med Honorine!"

Men med en oförklarlig häftighet ropade Honorine, i stället för all lyckönskan:

"Nej, stanna — detta bref . . öppna det här inne, bäste doktor Warvner! Jag vet icke, men jag tror att det rörer en person, som ligger oss alla nära."

Arnold tog genast brefvet; och under det han läste det, öfverdrogs hans nyss så glädjeglödande ansigte af en djup blekhet: hans ögon förmörkades, hans panna rynkades.

Honorine stod stum. Hon förmådde icke fråga.

Men Adele, hvilken icke kunde tänka sig något, som i detta ögonblick borde förmörka Arnolds sällhet, frågade med otålighet.

"Säg, hvad är det då?"

"Ack, något mycket, mycket ledsamt . . eller snarare en förfärlig olycka. Filip . . . Bästa fru Helleding, nu äro goda råd dyra: Filip har återsett sin f. d. hustru. Lilia är vid badet."

Allt hade Honorine varit beredd på, men detta slag öfvergick så fullkomligt alla de grymma alternativer, hon kunnat upptänka, att hon utan ett ord, utan ett ljud sjönk till golfvet.

Doktorn och hans älskade utbytte en blick af på en gång omätlig bestörtning och omätligt deltagande.

"Vi skola ej tillkalla någon!" sade Arnold sakta. "Var endast lugn, min Adele!"

"Jag är blott ledsen öfver att ej kunna göra dig någon hjelp . . . Arma, arma Honorine!"

Arnold hade emellertid upplyftat den unga qvinnan, satt henne i hvilstolen och låtit henne känna den lifvande inflytelsen af luktsalt. Hon tycktes sjelf förstå sin vanmakt och arbetade för att komma ur den.

Också varade den endast några minuter. Då uppslog hon ögonen och såg sig omkring.

Till en början var hennes blick orolig och sväfvande; men snart förkunnade den att hennes vanliga själsnärvaro återvändt, och bästa beviset härpå var att hon med ett tacksamt småleende belönade sina vänner för deras omsorg att ej ha gjort detta ledsamma buller, som drager med sig alla möjliga gissningar.

Honorine var sjelf den första som talade.

"Mina bästa vänner", sade hon med sin enkla och rörande stämma, "det ligger i min natur en så afgjord afsky för förställning, att jag icke kan uppfinna någon orsak till den ögonblickliga svaghet ni bevittnat. Å andra sidan ber jag er icke ha någon oblid tanke derom! Jag vet att ni tror mig, då jag säger er att jag var berättigad till förvåning öfver hans långa tystnad. Och den smärtsamma förklaring, som jag nu erhöll derpå, kom så oförberedd att jag . . . Men nog om mig! Läs nu brefvet högt, doktor Warvner — vi äro alla tre hans vänner."

"Men jag vet icke . . ." sade Arnold med en tveksam blick på Adele.

De begrepo nu först att Filips känslor på sednare tiden måste hafva undergått en förändring, den han redan förrådt. Men Arnold, som genom det ankomna brefvet kände dessa känslors allra sednaste förändring, fruktade att det slag, som derigenom träffade Honorine, skulle bli så fullständigt att hon oaktadt sin styrka kanske icke förmådde bära det.

Med förtviflan anklagade han sig nu att icke ha gifvit akt på Honorines tillstånd under den sista tiden.

"Nå, doktor Warvner, ega vi icke båda del i hans hjerta, i hans vänskap", återtog den unga qvinnan modigt, "skola vi då icke tillsammans tänka på hans räddning, ifall . . . ifall detta ord kan komma ifråga."

"Gif Honorine brefvet!" sade Adele. "Hvad helst der står, är det bäst att hennes egna ögon se det — sedan kunna vi öfverväga."

Arnold skakade endast på hufvudet.

"Adele har rätt, min bäste doktor, och jag ber: intet uppehåll!"

Hon utsträckte handen med en så bestämd åtbörd, att Arnold ej kunde annat än lyda hennes önskan.

Men just som hon skulle öppna brefvet, hejdade hon sig. En färgskiftning på hennes ansigte tillkännagaf ett nytt intryck.

"Säg, doktor, kan man fullkomligt lita på den persons karakter och omdöme, som skrifvit det här."

"Rättvisan nödgar mig tillslå att den ena är lika hederlig och rättsinnad som det andra är klart. Brukspatron Montin är en man, på hvars ord det faller ingen in att tvifla."

"Ni känner honom då närmare?"

"Ja, det kan jag säga — för ungefär ett år sedan köpte han Holmens jernbruk, två mil från Ribyhus. Det var mig dock en fullkomlig nyhet att han nu var i S., ty han ärnade sig ej dit, då jag reste. Men han är en ung man, som är i tillfälle att följa sina ingifvelser."

Honorine svarade ingenting. Men hon uppvecklade brefvet och började läsningen:

"Käraste bror!

Du finner mig i S. utan din ordination. Men du vet att jag ej hör till det stationära slägtet . . . Dock — det är ej om mig jag ärnar tala.

Alldenstund jag sistlidne höst hörde berättas att du och herr Thurné efter er långvariga söndring återgått till era gamla vänskapliga förbindelser, anser jag mig böra underrätta dig att jag aldrig så lifligt som nu beklagat att min bosättning i Ribyhus-trakten icke egde rum förrän sedan han lemnat den.

Om det varit annorlunda, om jag egt det nöjet att räkna mig som hans granne och derjemte stått i allra ringaste vänskapliga relationer, skulle jag här i S. — äfven under fara att ha blifvit afvisad — vågat falla honom besvärlig med ett råd. Nu kan jag likväl ingenting annat göra än skrifva till dig, då du genom ditt inflytande torde försöka verka på honom.

Olyckan har låtit det bära så topp rasande till, att kammarrådet T. kommit hit med sin unga fru.

Under en utfart till Helsön — ett slags förtrollad park, belägen nordvest från staden och der herr Thurné händelsevis redan förut befann sig — återsågo de hvarandra. Och med smärta tillägger jag att så väl jag som hela badsällskapet bevittnade hans utomordentliga själsskakning vid den så oförmodade åsynen

af hans f. d. hustru. Då jag säger utomordentliga, är det menadt efter bokstafven.

Han kastade sig derefter lik en panter öfver barnet, som hon medförde. Den unga frun uppgaf ett sönderslitande skri, hvarefter hon svimmade. Det blef en hel tragedi, försäkrar jag.

Thurné försvann emellertid snart från den bedröfliga skådeplatsen, hvarefter han ej hittades förrän på natten.

Hans tillstånd lärer då varit mer än bedröfligt.

Sedan dess har tio dagar förflutit. Vi ha ständigt väntat att få höra det den arme mannen gett sig å väg; men ännu har det ej skett. Kammarrådet kan icke resa, ty frun är sjuk — hettes åtminstone vara det.

Du kan väl förstå huru rösterna äro för och emot hjelten i denna dram. En del påstår att han numera är lik en automat, som förlorat all känsla; andra åter säga att hans känslor äro så våldsamma, att det kan vara fara för hans förstånd. Man är i allmänhet ense om att, ifall denna farliga och retande qvinna någonsin förlorat sitt välde äfver honom, det *nu* är fullkomligt återtaget.

I dag på morgonen kringlöper följande rykte:

Han skall sent i går afton hafva legat med sin båt på den sidan af fjorden, som är närmast intill det hus hon bebor, och under hela tiden lärer hon befunnit sig i fönstret, så att de med ögonen, bokstafligen taladt, åto upp hvarandra.

Det der var visserligen ett möte af det ytterst platoniska slaget, men i alla fall ett möte, om hvilket man vidare förtäljer att det blifvit stördt af kammarrådet, som straxt derefter sjelf burit ett bref till Thurnés logi.

Men hvad häraf månde blifva, känner man ännu icke, ty i denna stund, då posten straxt afgår, har herr Thurné icke återkommit från den lustfärd på vattnet, som han började i går afton, d. v. s. att han, för att vara mera ostörd med sina intryck, landat vid någon af öarna i stället för att återvända till staden. Emellertid är nu hela bad-societeten i rörelse. Man talar ej om någonting annat, man håller vad om att han nödgas resa, då han vid hemkomsten läst kammarrådets bref, och man håller vad om att han är nog galen att trotsa allting för att stanna qvar i sin skärseld.

Gör nu hvad dig bäst synes — men gör det fort!

Din

tillgifne

Edvard Montin.

P. S. Jag bör tillägga att den person, som från sin båt i förbifarten observerade det mystiska mötet emellan Thurné och kammarrådinnan, är en person, på hvars sanningskärlek ingen kan tvifla."

Honorine hade förmått att ord för ord läsa alla dessa detaljer, hon hade klart förmått uppfatta dem; men hur fullkomlig hennes natur än var, egde den dock tillräckligt af det menskliga elementet att böja sig under dess välde.

Med en åtbörd af hälften harm, hälften afsky kastade hon brefvet ifrån sig.

Denna pantomim var tillräckligt begriplig.

Adele, som ansåg det vara nyttigt att underhålla den väckta harmen, skyndade sig att säga:

"Han är således alltid en stackare!"

Men ehuru detta medel kanske varit lämpligt just på Adele sjelf, gjorde det dock en fullkomligt motsatt verkan på Honorine.

Hon uppreste det sänkta hufvudet. En blixt af missnöje lyste i hennes milda ögon, och med en ton, som egde all möjlig säkerhet, svarade hon:

"Du har aldrig varit skonsam, Adele!"

"Det finnes en skonsamhet, som jag icke skulle vilja göra mig skyldig till!" sade Adele med ifver. "Jag försäkrar dig, Honorine, att om Thurné åter blifvit tokig . . ."

". . så är det hans vänners pligt att försöka göra honom klok — sådan är min tanke."

"Åh, du föraktar honom då icke?"

"Jag föraktar ingen. Hvar och en har sin börda af svaghet, och om herr Thurnés är större än många andras, nåväl, han behöfver då så mycket bättre att ej blifva öfvergifven."

"Honorine, Honorine, din egen första känsla var harm!"

"Den första känslan är vanligen den minst pålitliga."

"Men det är med den jag sympatiserar . . . Ifall Arnold, som också varit förhexad af denna qvinna, vid hennes åsyn åter läte förhexa sig, tror du då att jag skulle tala så der? Månne det blefve jag som gåfve honom min arm till stöd?"

"Mina damer, nu måste ni tillåta att jag blandar mig i striden!" sade Arnold, som hittills nöjt sig att på afstånd iakttaga de verkningar brefvet medfört. "Det är alldeles utan fråga, dyra Adele, att öfverstlöjtnantskan har rätt."

"Hvad?" utbrast Adele.

"Hennes nåd talar som vän, och en vän är alltid ädelmodig. Men du har också rätt, ty du talar som

en älskarinna, och hon är aldrig ädelmodig, då det kommer an på dylika saker."

"Nå, det var då väl", svarade Adele med ett fint småleende, "att du tillade det sista, ty du kan vara säker att jag icke ärnat erbjuda dig barmhertighet."

"Derom är jag lika öfvertygad som jag är öfvertygad att några rader från hennes nåd till vår arme vän skulle vara af oberäknelig nytta. För ingen qvinna har Filip så mycken aktning, så djup vänskap, så stort förtroende; och han måste vara så förvillad att han ej mera står under förnuftets välde, om ej denna makt ännu gör sig gällande. Säg då, min fru" — han inlade i sin blick, i sin ton uttrycket af en fin och hjertlig aktning — "skola vi ej tillsammans försöka rädda honom?"

"Jag tackar er, doktor, för det ni anser mig ännu ega något inflytande. Uppriktigt sagdt, tror jag ej sjelf derpå — men jag vill i alla fall försöka."

"Posten går om två timmar!" återtog Arnold.

Utan att lemna något direkt svar, lemnade Honorine rummet; men väl utkommen vände hon hastigt tillbaka, och i det hon räckte ena handen åt Adele och den andra åt doktorn, sade hon med obeskriflig ömhet:

"Förlåt, förlåt, i himlens namn — jag lyckönskade er ej med ord, men i mitt hjerta har jag tusen heliga önskningar för er sällhet!"

"Och jag", hviskade Adele, förande sina läppar till Honorines öra, "jag sårade dig af obetänksam välmening. Men en qvinna sådan som jag är icke skapad att fatta din själ . . . o, Honorine!"

Honorine smålog, hon läste Adeles deltagande bifall i hennes blickar, hon läste doktorns djupa högaktning i hela hans väsende, och inom sig tackande

honom för den grannlaga definition, som han förstått gifva på olika deltagande, skyndade hon för andra gången ut.

"Och detta skulle hända henne!" sade Adele tankfull. "Hvartill gagnar det väl att vara fullkomlig, när man ej kan bevara sig för lidandet!"

"Ah, Filip, Filip", mumlade Arnold, "detta var en stor olycka!"

"Ja, min vän, en mycket stor olycka. Om något sådant händt mig, som för min lättsinnighets skull varit förtjent af ett stort straff, då hade det varit en rättvisa i denna delning. Men Honorine, som är så ädel, så ren, så stark, som alltid bevarat sitt hjerta orördt, hon just skulle träffa . . . O, Arnold, är den menniskan alldeles vansinnig! Att en gång ha höjdt sin blick till Honorine, och sedan åter sänka den ända ner till . . ."

"Låtom oss icke för strängt dömma på förhand! Detta förhållande är så ömtåligt, att man knappt å någon sida vågar granska det. Filip har en så glödande natur, han talar om sin vänskap med entusiasm, och får han då tag i pennan . . . Ja ja, det är möjligt att något missför . . ."

"Ack, jag ber, icke ett ord mer!" sade Adele med harmfull rodnad. "Kan du tänka dig att Honorine ej skulle skilja tvänne sådana språk från hvarandra!"

"Jag vågar icke längre försvara honom emot din stränga dom, men jag vågar tänka mig — jag som känner honom — en mildring i hans skuld . . . Men ack, min Adele, min enda älskade, hvad Gud är god emot oss! Under det stormen och lidandet kringhvärfva dem, som äro oss kära, står vår sällhet i knoppning och snart i blomma . . . Nu farväl på en tim-

ma — måtte det bref jag skall skrifva icke komma för sent!"

"Dyre Arnold, jag behöfver icke erinra dig om grannlagenhet!"

"Frukta ej — men jag fruktar att den tidsutdrägt, som uppstått derigenom att brefvet kommit på retur hit, kan vara af en väsentlig olycka. Huru som helst: jag skall göra min pligt."

Men det är icke här vi skola läsa Arnolds och Honorines bref.

Nu, sedan vi inandats tillräckligt ren luft för att härda ut med den qvafva och brännande atmosfer, i hvilken de brottsliga lidelserna dväljas, skola vi återvända till "badet" och följa händelserna till den punkt, på hvilken de af sig sjelfva stannat, då de båda brefven uppnådde sin bestämmelseort.

16.

BUKETTEN. SIGNALEN.

Det var stor bal i societets-lokalen.

Antalet af badgästerna hade betydligt ökats, och en lysande samling vaggade af och an efter fransäsens regelmässiga takt.

Sällskapstonen var icke nu densamma som för ett par veckor sedan. Man lefde icke mer "en famille".

Flera partier hade bildat sig, och man hade gifvit dem följande namn: "det högförnäma kotteriet", "det dryga kotteriet", "det muntra kotteriet" och "lilla sqvaller-kotteriet."

Societeten var således rent af sönderstyckad, och endast i balsalen sågs en fläkt af enighet och jemlikhet: der var ett slags republik proklamerad; men utom balsalen var oligarki och anarki i hvar vrå.

Det "högförnäma kotteriet" — "gräddan" af bördsaristokratien — upplät icke mer än snäft nog den ena döbatangen för det "dryga kotteriet", representeradt af borgare- och penning-aristokratien. Munterhetens kotteri, som ej hyllade något bestämdt stånd,

var lika litet angeläget att göra som att emottaga ceremoni-besök: detta förståndiga kotteri ville blott ha roligt. Men det fjerde, det sqvallrande, lefde i ständig fejd med alla de öfriga, ty detta parti tålde icke att vara det sista och såg ingen utväg att blifva det första.

Nu är det sant att äfven ett femte parti fans, men det bestod af tyst och beskedligt folk, som icke äflades om att göra något slags uppseende, ett folk, som i stillhet tog sina bad och i lika stor stillhet åt sin hvitling och sin rågmjölsgröt. Om detta parti talade ingen.

Men vi hafva sagt att republik var proklamerad på soaré- och bal-dagar, och alltså se vi nu alla dessa särskilta afdelningar sammansmälta i en stor helhet.

Der fans icke mer börds- eller borgare-aristokrati: der fans blott nöje, värma, flygande konversation, gnistrande kärleksförklaringar mellan strålande ögon, hviskade öfverenskommelser om romantiska möten, tysta skandaler löpande från den ena telegrafen till den andra, med ett ord: det var nöjet som hyllades i alla former.

Men visst hade nöjet sin egen bekransade gudinna, som med fulla händer strödde omkring sig infall, skämt, småleenden, uppmuntrande blickar och oskyldiga ynnestprof.

Denna gudomlighet, som icke tillhörde något visst kotteri, men i anledning af sin famösa ryktbarhet och sin utmärkta skicklighet fått tillträde hos alla, denna gudomlighet hade under loppet af nio dagar gjort underverk.

De högförnäma hade hon intagit med sin gratiösa blygsamhet, sin ödmjuka uppmärksamhet, de penningdryga med sin utvecklade lyx och sin ton af oemot-

ståndlig jemlikhet, de muntra med sin bisarra munterhet, och de sqvallrande genom de bidrag, som hon frivilligt och på ett intagande sätt gaf åt deras verksamma sändebud. Till och med det beskedliga kotteriet hade hon intagit genom att göra sig sjelf till en liten öm och god varelse, som uppriktigt intresserade sig för hvilken hon sist träffade. Kortligen: hennes seger var fullständig, ty alla män från alla partier hyllade henne, firade henne, tillbådo henne och lydde henne.

Men det var sant: en enda man hade makt att emotstå den förtrollning, som hon spred omkring sig, och olyckligtvis för henne var det hennes gemål.

Dagen efter den afton, då kammarrådet tvingat sin älskliga maka att skrifva det bref, som förviste Filip, sade denna maka till honom:

"Jag har varit dig lydig — du har ingenting mer att frukta, men nu måste jag hafva sysselsättning fullt upp för att glömma."

"Än din trånsjuka då?" svarade mannen.

"Jag känner icke vidare till den — redan i afton vill jag göra mitt inträde i sällskaps-verlden."

Kammarrådet hade ingenting häremot.

Han insåg att hans hustru, såsom hon sagt, behöfde sysselsättning, och när redan på eftermiddagen — det vill säga ett par timmar efter sedan Arnolds korrespondent inlemnat sitt bref på posten — den underrättelsen spred sig att herr Thurné, återkommen från en sjöfärd, genast beställt skjuts till afresa, var det klart att det bref, som kammarrådet dikterat, hade gjort behörig verkan.

Samma afton visste hela verlden att poeten rest; men hvad icke hela verlden visste, var den omständigheten att han erhållit ett hemligt budskap, hvilket ytterligare bortkollrat och inflammerat hans förstånd,

som, efter den genomvakade natten på en fuktig sjöstrand, verkligen börjat arbeta sig upp ur dvalan.

Men huru som helst: han var nu borta, och man inser att Lilia ej kunde välja något mera fördelaktigt ögonblick till sitt uppträdande än detta.

I dag måste ju alla tala om henne, i dag måste alla önska att få se den minsta skymt af henne; och nu fick man ej blott en skymt, utan hela hennes lilla förtjusande personlighet.

Hennes djerfhet var så stor, att icke ett tecken till blygsel fans inom henne. Likväl hade hon funnít passande att öfver sitt englalika ansigte utbreda en slöja af romantisk blygsamhet, af en obeskriflig barnslighet, ett slags skygghet; men alltsom hon kände sig få stadigt fäste på den nya marken, släppte hon tidtals af dessa husliga små-prydnader och smyckade sig i stället med andra mera lysande, mera blixtrande, mera egnade att göra henne till nöjets gudinna.

Andra fransäsen hade slutat. Den sprittande och nyckfulla musiken till en sväfvande vals genomilade rymden.

Balens firade idol, en sylf omsväfvad af luftiga gas-skyar, bars mera än hon fördes af sin kavaljer, hvilken ej var någon annan än Arnolds korrespondent, den unge brukspatron Montin.

Hennes småktande ögon slöto sig ofta, liksom rusades hon af doftet från de friska blommor, som hon bar så väl i sina lockar som i handen — kanske var det ock den fina qvinnliga instinkten som tillslöt

dessa ögon, på det att de ej måtte skadas af elden i de blickar, som voro henne så nära. Herr Montin hade också ett par ögon, hvilka troligen förr en gång tvingat en qvinna att sänka sina.

Huru som helst, kunde ett tredje fall tänkas, om man något kände till den lilla sylfens husliga förhållanden.

På tröskeln stod nemligen en man, hvars släta panna, ej skapad för rynkor, likväl nu oupphörligt var blottställd för deras besök. Äfven h a n s ögon slöto sig ibland, äfven hans blixtrade. Genom sina vackra ögonlock såg Lilia huru hennes man stred emot svartsjukans ingifvelser, och då hon detta såg, uppslog hon genast sina blickar, smålog mot brukspatronen, som hon hela tiden utmärkt, och lutade sig nästan halfsvimmad och flämtande mot hans arm.

Men man kan icke sköta allt på en gång.

Och derför hände sig att, medan vår prima donna spelade sin lilla komedi till den äkta mannens förlustelse, hon icke stadigare fasthöll buketten, som hon på hela aftonen ej släppt ur handen, än att den under ett af de valsande parens förbifart blef bortryckt och slungad långt utåt salen.

"Ah, min bukett!" sade hon med kort sväfvande röst, och hennes nyss beslöjade blick flög med gnistrande girighet kring golfvet.

"Er bukett?" Den artige kavaljeren stannade genast och stod färdig att kasta sig in i trängseln.

Men buketten flög från fot till fot: här släpade honom en vidlyftig garnering till höger, der en ännu vidlyftigare till venster; här trampades han platt af en liten sidensko; der gjorde han ett gymnastiskt krumsprång genom beröringen af en blankpolerad stöfvel, och för hvarje särskilt rörelse kom han allt

närmare och närmare den dörren, der kammarrådet stod.

Om någon i detta ögonblick bespejat den unga frun, skulle man hafva funnit att valsen mycket angripit henne.

Men det finnes vissa saker, huru obetydliga som helst, hvilka hafva ett obeskrifligt värde; och man bör således ana att det icke var valsen, utan den nästan säkra förlusten af buketten, som vållade de nerv-sprittningar, hvilka balens gudomlighet icke kunde beherrska.

Rörande denna bukett var historien den, att fru Lilia från stadens förnämsta trädgård fick en dylik sig tillsänd alla aftnar.

Det var en oskyldig beställning: hon älskade blommor; men denna afton hade buketten ej kommit förrän hennes man för tredje eller fjerde gången förklarat att det icke vore tid att längre dröja, ja det var först i sjelfva förstugan som hon erhållit sin vackra reqvisition. Och ingen förevändning, som ej skulle ha väckt misstanke, fans för att åter komma upp i rummet. Emellertid kunna vi försäkra att saknaden af en dylik förevändning outsägligt plågade den unga damen.

Det var något eget med dessa blommor. Bland dem gömde sig sedan tre aftnar tillbaka ett slags mycket farlig, mycket ömtålig växt, som hade allt behof att skiljas från de andra.

Men mannens blick vakade mild och öm öfver den lilla frun, och alltså fick den skönt doftande buketten behålla sin mystifikation.

Huru gick det likväl nu med denna mystifikation under bukettens vådliga färd — det var ett halft un-

derverk att han icke redan gått sönder och till allmänt åskådande utsatt sina hemligheter.

Med en blick af oemotståndlig allmakt såg Lilia på brukspatronen, som tre gånger stått på språng, utan att det dock syntes löna mödan, ty den olyckliga buketten framkastades af en verklig hvirfvelvind.

"Min herre", sade den lilla sylfen med sin allra ljufvaste röst, "jag sätter värde på dessa blommor — den, som återlemnar mig dem, innan de blifva mera förstörda än de redan äro, kan räkna på min tacksamhet."

"För en sådan uppmuntran låter jag gerna skratta ut mig!" svarade den elegante brukspatronen, och började dervid springa efter den förargliga rymmaren, som likväl flera sekunder gäckade hans bemödande. Men sent omsider, medan sällskapet verkligen som bäst skrattade åt den unge kavaljerens artighet, knep han ändå, netto tre steg från kammarrådets fot, den orostiftare, som blekt kammarrådinnans kind.

"Ack, min herre, hur skall jag någonsin kunna tacka er!" sade Lilia, i det hennes hand prässade sig omkring blomstjelkarne.

"Jag tror sannerligen", svarade herr Montin, icke just med någon tonvigt på orden, men med en blick, som, hur snabb den än var, talade en hel hop, "jag tror sannerligen att jag har en liten skuld innestående, min fru! Om ni en aldrig så liten smula öppnar er hand, ser ni att tråden lossnat. Jag nödgades verkligen trycka stjelkarne väl tillsammans för att den icke skulle öppna sig."

En hög och mörk rodnad spred sig öfver Lilias kind.

"Ni är en ridderlig man, herr brukspatron, och hos en sådan står en qvinna gerna i skuld! Ni kan vara säker att jag aldrig glömmer min."

Nästan i samma ögonblick slutade valsen; och kammarrådet, som hade en bestämd prevention för den unge behaglige och artige brukspatronen, i hvars sällskap Lilia syntes finna mera nöje än i någon annans, kammarrådet, säga vi, kom hastigt och beställsamt emot sin hustru och tvingade härigenom brukspatronen till reträtt.

"Du dansar för häftigt, mitt barn!" Han svepte med en något högmodig min sjalen omkring sin fjesade hustru.

"Tror du att det kan skada mig?" frågade hon med en ton af obeskriflig godmodighet.

Hvad hon ödmjukt och ömt blickade på sin man, på det hans blickar icke måtte söka den välsignade söndertrasade buketten!

"Ja, icke är det helsosamt."

"Du vet, min vän, att du blott behöfver säga ett ord, så gå vi straxt."

"Men du har så roligt?"

"Det är sant, jag nekar ej det: jag har kommit hit för att roa mig, och jag bjuder till."

"Skall du dansa mera med den der brukspatronen?"

"Ack, blott en vals till — hvad han dansar syperbt, hvad han för väl! Vore det ännu i din ungdom, bäste Valfrid, skulle jag bedja dig bjuda till att täfla med honom, men nu låter du väl honom behålla segern . . icke sant?"

Kammarrådet gjorde en den allra som behagligaste grimas. "Ifall", hviskade han, "det skulle bli fråga om kärr-partiet i morgon, så kom ihåg att jag sjelf . . ."

"Aj, min vän, jag känner att mitt skoband lossnat — förlåt . . jag måste in i toaletten."

"Det var då för märkvärdiga skoband, min lilla

fän — jag tror att det nu är tredje gången se'n vi kommo hit, som du måste ta din tillflykt ditin!"

"Det är icke min skull", tänkte den unga qvinnan, i det hon hastade bort, "att jag aldrig får vara ensam — men få se nu."

Hon inträdde i ett rum nästan fyldt af damer; men denna gång föresatte hon sig att, droge det än aldrig så långt ut, stanna tilldess hon finge disponera öfver helgedomen.

Och ändtligen kom denna med brinnande oro afvaktade stund. Hon var ensam, och i ett nu refs buketten i tu och en liten förseglad biljett fattades af hennes darrande händer.

Ett ögonblick förstummades hon af vissheten om sin egen lycka. Om buketten gått sönder, om biljetten fallit ur, om den blifvit upptagen af hennes man — lyckligtvis voro alla dessa *om* endast flydda skuggor; och ifall en enda tanke utom den på biljetten nu hade makt öfver hennes sinne, så föll den på brukspatronen, hvars utsökta finhet och grannlagenhet hon ytterligare beslöt belöna genom att göra honom till den synliga täckmanteln för en osynlig intrig.

Och se här en bit af den osynliga intrigen. Den igenfinnes i biljetten, som Lilia nu brutit:

"Nej, jag förtäres, jag förgås af denna törst, denna hunger — jag måste hafva lindring, eller jag blir vansinnig.

O, dessa fem dagar som jag var borta — aldrig har jag lidit så . . . skulle det fortfarit hela veckan, hade jag ej mera egt förmåga att lida: jag skulle då varit död.

Men detta inkognito, detta smyg-lif måste ha ett annat mål än en förstulen blick kastad genom fönstret, sedan det redan är så mörkt att hjertat blott

anar dess eld . . En biljett, en blomma, hvad förslår det — jag vill lefva, och jag *skall* lefva.

Tvänne gånger har han varit ute och fiskat. Han måste ut i morgon, hör du, jag vill det . . du skall ju finna medel att förmå honom dertill. I den usla koja, der jag lefver gömd för alla blickar, anropar jag dig på knä om förbarmande: jag vill träffa dig i morgon — inga hinder få möta!

Denna biljett skall jag finna utväg att åter insmyga i din bukett. För peningar äro menniskorna lika fala här som annorstädes.

På högra sidan af ditt förmaksfönster står en reseda — den skall i afton, sedan du kommit hem, stå på venstra sidan; icke sant? Det blir signalen att jag kan komma.

Inga betänkligheter! Lifvet är kort — man måste njuta det.

Tio minuter i morgon afton, sedan skymningen sänkt sig öfver jorden, tio minuter! Jag betalar dem med tio års samvetsqval — det är ej för dyrt."

. . . .

Lilia höll detta papper — der orden ännu tycktes bränna — mot sina egna brännande läppar, gömde det sedan på ett säkrare ställe än det förut haft, och skyndade derpå, strålande af tusen nya behag, tillbaka in i salen.

Hur hon nu lofverade, fick hon snart tag i en gammal militär, som var stor vän af fiske och som förut ett par gånger varit ute med kammarrådet, hvilkens högsta nöje vid badet bestod i samma vurm.

Det var endast en obetydlighet för Lilia att drilla saken dit hon ville. Från henne kom intet förslag. Men kammarrådet, som åter ställt sig på tröskeln, erhöll så söta, så näpna miner, att han icke kunde värja sig från en känsla af lycksalighet, den der hade till följd

att han kom fram för att höra hvad hans hustru hade att språka om med den gamle öfversten.

Och det var nu denne som genast framställde förslaget om ett fiskparti till följande afton.

"Min hustru kan icke fara utan mig på kärrpartiet!" invände kammarrådet.

"Men hon kan vara derifrån och i stället göra dig sällskap på ditt parti!" svarade den lilla frun med en så intagande älsklighet, att kammarrådet helt ljus och förhoppningsfull gaf öfversten handen på att allt var uppgjordt.

Båten skulle vara i ordning klockan 5 och en liten sexa — kammarrådet hade stor svaghet för sexor — intagas på någon af öarna, hvilken man bäst fann tjenlig.

Om aftonen, sedan Lilia kommit hem, luktade hon på sin sköna reseda och flyttade den — förmodligen af en händelse — till andra sidan i fönstret.

Allt sedan kammarrådet blef gift, hade han aldrig varit så lycklig som denna afton.

F. d. äkta mannen hade han ändtligen sluppit, men den der brukspatronen hade hela veckan varit honom en nagel i ögat. Lilias beredvillighet att afstå från kärr-partiet öfvertygade honom likväl att hans unga hustru ej hade någon annan önskan än den att i allmänhet vara kringfjesad.

17.

ETT RENDEZ-VOUS.

Följande förmiddag sprang Lilia på visiter hos alla kotterier.

Hon hade aldrig så väl behöft åtnjuta skyddet af en allmän ynnest, aldrig så väl behöft öfvertyga verlden att det icke alls var något ondt med henne, utan att den, som sådant påstod, endast gjorde sig skyldig till ett ovärdigt förtal.

Hos den högförnäma verlden berättade hon i dag ett par lustiga anekdoter på bekostnad af tvänne fruar ur bourgeoisien, hvilka det djupt förtrutit att *de* ej blifvit inlåtna i det allra heligaste, det vill säga i det förnämsta kotteriets förtroliga sammankomster; och i det hon talade, tog hon med en vördsam nigning upp grefvinnan B:s näsduk och grefvinnan T:s handske och lyckades så intaga dessa väldiga representanter af deras kast, att de båda förnäma gamla damerna, hvilka befunno sig tillsammans, erbjödo ingen mindre ynnest än den att samma eftermiddag göra henne en kaffe-visit, så framt detta konvenerade den

unga frun, som dock måhända ärnade sig på kärrpartiet.

Men det var klart som dagen att Lilia icke ärnade sig någorstädes och att hon med entusiastisk tacksamhet emottog detta förslag, som erbjöd en reel vinst på båda hållen.

De gamla damerna, hvilka ej kunde åka på bondkärror, finge en behaglig tillflyktsort under eftermiddagen, och Lilia en förträfflig förevändning att bli hemma utan att åter behöfva anlita sin sjuklighet, hvilken slutligen kunnat misstänkas.

Efter denna lysande framgång kunde hon ha gått hem, men hon var en klok qvinna, som tänkte på morgondagen. Man kan aldrig ha för många vänner.

Och så ställde hon kosan till de representerande damerna af "dryga" kotteriet, der hon åter uppdukade tre eller fyra historier om ett par unga grefvinnor, hvilka hållit på att få nerv-slag vid åsynen af fru C:s och fru W:s utsökta och magnifika toaletter på sista balen. Sådant siden hade ej varit sedt i Sverige, och sådana sjalar hade grefvinnorna endast drömt om.

Man kan ej tro hvad framgång detta hade: fru W. proponerade *du* med Lilia, fru C. tillät henne säga tant, och gemensamt voro dessa fruar öfvertygade det den lilla kammarrådinnan var ett af de charmantaste och älskvärdaste fruntimmer, som någonsin funnes. Hon var icke ens kokett: det var blott så hennes natur, i hvilken fans något magnetiskt, som orsakade att alla karlar hakade sig fast vid hennes släp.

Helt förnöjd med sitt arbete, gick Lilia vidare.

I det "muntra" kotteriet skrattade hon som en toka åt allt det vördnadsvärda hon nyss lemnat.

I lilla sqvaller-kotteriet åter uppträdde hon som skarp klandrarinna af det muntra sällskapet, som profanerade allt; och slutligen gjorde hon hos det "beskedliga" folket en ödmjuk visit, hvarvid hon inneslöt sig i deras välvilja, det önskvärdaste hon kunde tänka sig: ty hon leddes erbarmligt vid all den lyx och all den flärd, som hon var tvungen att deltaga uti.

Först emot middagen kom hon hem, nästan uppgifven af ansträngningar; och den syn hon mötte, var brukspatron Montin, som afvaktade hennes hemkomst.

Kammarrådet sågs ej till.

"Ack, min fru, jag har fyra gånger varit här!" sade brukspatronen med en ton, som röjde något liknande en förebråelse.

"Om jag anat det, skulle jag skyndat hem långt förut."

Och med en blick, som försäkrade att orden fingo tagas efter bokstafven, kastade Lilia sin hatt i det ena soffhörnet och sig sjelf i det andra.

Men innan brukspatronen hunnit bereda sig någon fördel — saken var nemligen den, att han ej insåg hvarför ej han lika gerna som någon annan kunde kurtisera den unga frun, då hon nödvändigt ville bli kurtiserad — öppnades dörren, och en fru, tillhörande lilla sqvaller-kotteriet, kom på visit.

Ögonblickligt iakttog Lilia då denna tvungna min och ton, som tillhör dem, hvilka fåfängt bemöda sig om att med godt lynne se sig störda i en angenäm tete-a-tete ... Men herr Montin sjelf smickrades ingalunda af hvad han såg, ty han egde ej ett tillräckligt dåligt minne att redan ha kunnat glömma buketten.

Lilia brydde sig dock föga om hvad han tänkte, blott andra ville tala om den unge mannens förmodade attachemang på ett visst håll.

"Ni har då varit här fyra gånger på förmiddagen?" sade hon halfhögt för att endast lagom höras af den besökande damen, som genast visade den "takten" att sysselsätta sig med Lilias vackra reseda.

"Ja, fru kammarrådinna", svarade brukspatronen, till Lilias förtret ganska högt, "och jag har alla gångerna haft samma ärende, nemligen att få fråga om jag får äran köra för er på kärr-partiet i eftermiddag."

"Ack, jag stackare kommer icke dit . . . Men jag hör min gode Walfrids steg" . . . Och liksom hon nu icke längre velat sitta ensam på soffan bredvid brukspatronen, skyndade hon bort till den främmande frun, hvilken iakttagit en värdig tystnad, och trädde med en behaglig förtrolighet sin arm under hennes.

I denna förträffliga ställning emottog hon sin man.

Kammarrådet syntes upprymd.

"Se här, herr kammarråd, en herre, som vill tubba er hustru ifrån er!" (Ack, hvilken fin och dräpande satir!) Den snillrika frun såg ock med en triumferande blick på Lilia, som sänkte sin panna.

"Det är ingenting annat, min vän, än att herr brukspatron gör mig den äran att vilja bli min kusk i eftermiddag."

"Och det är nu på herr kammarrådets dyrbara utslag jag väntar!" inföll herr Montin artigt.

"Min hustru har tyvärr redan lofvat mig och öfversten sitt sällskap i afton på vårt fiskparti!" svarade kammarrådet med en helt belåten min.

"Men, min bäste Walfrid, jag . . . du torde förlåta, men jag tror icke det blir möjligt."

"Hvarför så då?"

Brukspatronen lyssnade med en viss försmak af triumf, den besökande frun med hela nyfikenhetens spänning, kammarrådet med harm.

Då gick Lilia fram till sin man och sade behagfullt:

"Min bäste vän, tacka brukspatronen å bådas våra vägnar! Men jag måste afstå från så väl det ena nöjet som det andra, ty grefvinnan B. och grefvinnan T. göra mig den äran att dricka kaffe hos mig i eftermiddag."

Detta slag afgjorde allt. Nu var det den äkta mannen som triumferade.

Den besökande frun skyndade att taga afsked, brukspatronen likaså, dock icke förrän Lilia sett den mörka blick, som han sände henne, förvandlad i solljus.

Hon hade nemligen tillåtit sig den djerfheten säga: "Om det blir af med vårt Fredrikshalls-parti om torsdag, min gode Walfrid, så antager jag herr brukspatronens anbud i stället för den dagen."

Vid denna oförberedda opposition kunde kammarrådet endast brumma inom sig. Han var en man förfärligt rädd för att bli beskrattad: alltså gjorde han en dygd af nödvändigheten och gaf ett välvilligt bifall; men sedan brukspatronen var borta, såg Lilia ett mo'n, och det ganska tydligt ändå, skymta på mannens panna.

Men man kan icke tro huru outtröttligt öm hon var att bortblåsa detta moln! Under hela middagsmåltiden, hvilken varade nära tre qvarts timma, lefde hon uteslutande för sin man.

Eftermiddagen var inne. Och hvem var säll, om icke kammarrådet!

Han hade med egna ögon sett kärr-partiet afresa och brukspatronen köra för en ung fröken, som på allt sätt sökte fängsla honom. Och vidare hade denne lycklige man sett de båda gamla grefvinnornas parasoller skymta fram nedom rådstugan. Nu kunde han då resa med lugn!

Och högst fryntligt sade han till sin hustru, som beställsamt och husligt anordnade kaffebordet:

"Kära barn, jag finner det här ganska bra rangeradt — det var förståndigt af dig att söka umgänge med dessa respektabla damer . . Och nu farväl med dig! Jag nöjer mig med att helsa på grefvinnorna i förstugan."

Och Lilia framräckte vänligt sin panna — den oblyga hade ej försyn derför, fastän hon visste hvad som skulle ske. Åh nej, hon hade icke tecken till samvetsqval, ty — såsom kammarrådet sade — det var allt så väl rangeradt. . . . .

. . . .

. . . .

Kaffe-visiterna och hela Lilias sträfvan att ställa sig in hos sina gäster gå vi förbi.

Vare derom nog sagdt, att de höga damerna försäkrade sig vid afskedet ha varit mycket roade, hvarjemte de benäget lofvade att det ej skulle bli sista gången de helsade på sin lilla kammarrådinna.

Ändtligen voro de borta, och det syntes på högsta tiden, ty skuggorna föllo redan öfver jorden. Det började betydligt skymma.

Lilia skulle varit förskräckt, om hon ej vetat sin man så trygg och om hon ej dessutom med egna händer instufvat i korgen flera buteljer af det slag, som behagade kammarrådet efter en föregående sexa:

sjön "sökte", och aftonskymningen var alltid så gudomlig på hafvet.

Hon var således icke oroad. Hon hade till och med kommit öfverens med sig sjelf att de tio minuterna kunde utdragas till en hel qvart. . . . en qvart i himlen eller afgrunden — svårt var att säga i hvilkendera denna qvart skulle förflyta.

Den olyckliga Gunnel, som redan nödgats ge vika för sin fordne husbondes böner, då han första aftonen efter sin återkomst från Norge uppfångat henne och påtrugat henne ett bref, den olyckliga Gunnel måste till råga på alla sina andra samvetsqval höra det hon nu skulle stå på post i ett af fönstren åt gatan och ögonblickligt ge tillkänna, då hon fick se första skymten af kammarrådet i hörnet af långgatan; ty alldenstund han rest ut från tullbryggan, var det från detta håll man skulle återvänta honom.

"Men, jesses, hvad gagnar den vaktningen till?" frågade Gunnel darrande.

"Tyst — forska ej . . . jag väntar någon."

"Fru, fru, kära fru, Gud fader, som sitter i himmelen, kan se alltihop . . . Det kan aldrig gå väl!"

"Tyst, säger jag!" Lilia var redan i brinnande feber. Hennes ögon ljungade en befallning, som Gunnel ej vågade emotstå.

Hon ställde sig småknotande vid fönstret.

"Du har ju lagt Sylvia? Hon sofver väl?"

"Ja ja men!"

"Håll då ögonen öppna -- ser du någon?"

"Ja, nog tycker jag att jag varsnar någon i kroken . . . Men jag hoppas att den nådige fadern i himmelen ser att det icke är min skull att den, som frun väntar, styr vägen hit!"

"Ha, han kommer . . . Hör nu väl hvad jag såger dig! Du har så godt som vårt lif i dina händer eller, rättare, i dina ögon. Gud nåde dig derföre, om du icke, så fort kammarrådet sticker fram, ger mig rapport . . . Och nu, gå sakta ut och släpp honom in hit . . . Men stanna ett ögonblick — syns någon mer på gatan?"

"Ingen själ, inte en katt en gång!"

"Och ingen står i förstugudörren här nedanföre?"

"Der är tomt."

"Fort — förlora då icke ett ögonblick!"

Lilia ilade till det rum, som låg emellan sångkammaren och det allra yttersta. Båda dessa hade utsigt åt gatan. Hon ärnade således gifva sitt farliga möte i samma rum, hvarifrån kammarrådet hållit vakt den natten, då hon hade ett annat möte åt sjösidan.

Att säga det Lilia i detta ögonblick egde tankar, vore lika ogrundadt som att påstå det hon egde känslor. Hon gaf sig lof att slippa alla band och tyglar: hon egde blott instinkt.

Hon lydde ett otämjeligt begär: hon ville, hon skulle återse den, hvilken hon med en lika gränslös som vanvettig passion sedan tre veckor tillbad.

Det var således mera yrsel än kärlek.

Hon stod midt på golfvet, och alla de härjande, rusgifvande rörelser, som satte hennes blod i omlopp, kastade en infernalisk skönhet öfver hennes ansigte och hela gestalt.

Det förra glödde, den sednare kunde knappt hålla sig uppe; och dock var i denna böjlighet, denna darrande, våglika ställning en gratie, en förtrollning, som påminde om näck-rosen, hvilken vid en

smekande vind från stormen, hennes herre och herrskare, sänkér hufvudet och sjunker ned på vassens bädd.

Det gick i yttre dörren . . . det gick öfver golfvet — en hand vidrörde låset.

Lilias sista kraft var redan slut, innan den blifvit anlitad.

I det ögonblick dörren verkligen gick upp och Filip — ja, verkligen Filip sjelf — insvept i en vid kappa visade sig, i detta ögonblick, då han, kastande hatt och kappa långt ifrån sig och lika skakad, lika rusig, lika vansinnig som hon, störtade emot henne, hade herrskarens ande i stormen redan vidrört näckrosen: hon sjönk ned.

Den unga qvinnan låg på knä och höll sina uppsträckta händer emot honom, hvars förlåtelse blifvit henne nödvändigare än lifvet.

Han slog sina armar omkring hennes fina och smidiga gestalt, han insvepte henne i lågorna från sina ögon, hans heta andedrägt nästan qväfde henne, men hon lefde dock väl i denna atmosfer, ty hennes egen andedrägt var lika het.

"Du älskar mig då, min spaka tigrinna", hviskade han, i det han allt hårdare och hårdare slöt henne intill sig, "du älskar mig, mig ensam?"

"Jag är din slafvinna, jag är ringare än så, ty mitt lif beror af din nyck. Tag det, befall deröfver, eller låt mig behålla det för att kunna dyrka dig, dyrka dig . . . o, hvarföre ha vi så fattiga ord . . men skulle det väl finnas ord för *våra* känslor . . . Ah, är det du, du, min sköne, tillbedde älskare, som jag icke såg den tiden . . ."

"Tyst . . . jag gifver mig åter i ditt våld . . . Jag hade en ren och frisk dröm, men du kom och bortblåste den . . . O, hvilkens läppar äro som dina . . . Jag har lidit djefvulska qval, men du skall försona dem — jag vet att du vill det?"

"Jag vill, jag skall försona dem — jag skall . . ."

Häftiga steg i yttre rummet störtade emot dörren.

Det var Gunnels steg.

"Jesses bevars, det är ingen tid mer — kammarrådet!"

18.

EN KRITISK STÄLLNING.

Lilia hade spruttit upp, icke som en skrämd fågel, icke heller som en bedöfvad hustru, hvilken mellan mannen och älskaren ej ser annan gräns än ett toalettrum, en garderob eller dylikt.

Då Lilia spratt upp, kände hon genast jernet i sin natur ställa nerverna i ögonblicklig ordning. Hon kände blodet rulla tillbaka i dess upprörda källor och farans svalka gjuta blekhet öfver kindens purpur. Och alldenstund dessa dumma rum egde hvarken garderober eller toalettkamrar — de voro ej det ringaste beräknade för hemliga bryderier — måste Lilia söka andra ressurser.

"Olyckliga", sade hon med qväfd harm, "du har öfvergifvit din post!"

"Nej nej, kära fru, men under det jag såg åt höger, som frun befallde, kom han från venster, och nu är han här."

"Låt mig gå rakt fram!" utbrast Filip, famlande efter sin hatt och kappa. "Jag är ju en stackars dåre, som sökt sitt barn."

"Och i morgon skulle både jag och detta barn vara borta . . . Omöjligt, omöjligt — stanna qvar här, tills du hör att du kan gå ut: det skall ej dröja länge."

Och hon skyndade sjelf med Gunnel till det yttersta rummet.

Här sade hon till sin förhäpnade tjenarinna:

"I detsamma kammarrådet öppnar dörren, går du ut härifrån. Och ingen dumhet, intet prat, ingen min!"

Efter dessa ord hade Lilia jemnt och nätt hunnit slå upp ett par fönster och ur en flaska, som hon ryckte till sig ur byrålådan, drupit några droppar på näsduken, då kammarrådet inträdde, hvarvid Gunnel, ganska nöjd att få lyda, smög sig bort.

"Käre Walfrid", ropade den unga frun helt o-konstladt mot sin man, "du lär bli qväfd liksom jag, ifall du icke låter dörren stå öppen. De två inre rummen äro så helt och hållet uppfyllda af mysk-lukt att, ehuru jag slagit upp fönstren åt sjösidan, jag ändå icke tror att du kan lägga dig på flera timmar."

"Men hvarifrån har då denna fördömda lukt kommit?"

Mysk var kammarrådets fasa.

"Ack, härute är det ju ingenting — om du ginge in, skulle du säkert svimma. Det är verkligen rysligt att både grefvinnan T. och grefvinnan B. skola begagna denna odör!"

"Ja, det är högst vederstyggligt att förpesta folk på det sättet... Men jag såg inga fönster öppna åt gatan, och det är alldeles nödvändigt."

Kammarrådet gjorde min af att sjelf gå in och verkställa denna nödvändiga manöver.

"Men hvad tänker du på, min vän — vill du blottställa dig för en odräglig hufvudvärk . . . vänta då: jag skall ringa på Gunnel."

Och den ömma hustrun slog sin arm kring mannen och förde honom utan synnerligt motstånd tillbaka från dörren.

Då Gunnel straxt derefter på ringklockans kallelse kom in, sade hennes matmoder med den lugnaste ton i verlden:

"Gå, kära du, och öppna fönstren derinne!"

Gunnel kände vid denna stadighet i matmoderns röst hvar blodsdroppe stelna i sina ådror. Hon darrade som ett asplöf, stackars varelse, då hon omvred nyckeln och steg öfver tröskeln till det rum, der hennes andra husbonde uppehöll sig.

Lyckligtvis såg kammarrådet icke dit.

"Hör, min vän" — Lilia höll allt jemt sin arm om mannen — "som vi icke kunna tänka på att lägga oss ännu, så låt oss gå ut och promenera en stund: det skall göra mig så godt."

"Men jag kan just icke säga att jag för min del..."

"Åh, du, som vill gälla för en förälskad man, måtte väl kunna i så litet göra din hustru till viljes. Förtjenar jag det ej?"

"Du har varit högst charmant i dag, mitt barn! Min uppfostrings-metod börjar verka på dig."

Vid dessa sednare ord blef Lilia blodröd, men hon lyckades dock framtvinga ett småleende, ehuru hon snarare fick kramp vid föreställningen om att kammarrådets röst hördes ditin i andra rummet.

"Likväl", återtog mannen, "hade du ej behöft bry dig om brukspatronens missnöje. Jag vill icke att han kör för dig under Fredrikshalls-resan."

"Åh, du är väl icke svartsjuk igen?"

Lilia ansåg att denna häntydning borde ge en ny färg åt hennes mans förra yttrande, men snart önskade hon att hon ej brytt sig om att färglägga det.

"Gunnel", tillade hon, då denna åter stack ut hufvudet, "hvad fumlar du med dörren efter — skynda dig och lås till och gå ut efter min kappa!"

"Hvarföre säger du svartsjuk igen, kära barn — jag har ju aldrig varit det."

"Hvad säger du — har du så kort minne? Den gången begick du likväl en orättvisa. Jag var helt och hållet oskyldig i det tillfälliga återseendet genom fönstret."

Kammarrådet rynkade pannan. "Du häntyder på något, som du minst borde erinra din andre man om, och för din egen del önskar jag att den der besynnerliga tet-a-teten ej egt rum. Med ledsnad nödgas jag be dig i stället hågkomma ett annat minne: jag menar vår andra bröllopsmorgon."

En darrning genombäfvade Lilia: hon kände "i luften" att någon andades invid dörren på andra sidan.

Hon visste ej hur hon skulle få sin man från detta olycksaliga ämne, som blifvit framkalladt genom hennes eget begär att inför älskaren få håna mannen — kanske blefve det tvärtom hon sjelf som nu . . .

"Min gode Walfrid", yttrade hon, men rösten hade ett sväfvande, som den ej brukade ha, "kom för guds skull och låt oss gå ned på badhus-altanen — jag börjar må illa."

"Hon har ju icke kommit med kappan än . . . Och efter du funnit ett nöje i att förstöra mitt goda lynne, så låt mig nu säga dig ett allvarsamt ord."

"I morgon, min vän, i morgon!"

"Nej, just nu!"

"Ah, den här luften, den här luften!"

"Hvarför skulle du ovarligt röra vid ett sår, som ännu blöder i mitt hjerta? Ty fast jag så fullkomligt kufvade dig på andra bröllopsmorgonen, då du ville börja samma spel med mig som med den beskedlige narren Thurné . . ."

"Walfrid!" Lilias ögon blixtrade.

"Jag förstår: du anser mig grym, men jag blir aldrig annat än rättvis. Jag säger dig således, att då jag tvang dig i stoftet, tvang dig till det erkännandet att jag är mannen, hufvudet, och du qvinnan, som måste lyda, så hindrar mig dock icke denna seger från att känna de stygn, du kan gifva mig. Och den aftonen, om hvilken du hade den djerfheten att sjelf påminna, gaf du mig ett, som jag ännu länge skall lida af."

"Gunnnel, Gunnel, skynda dig då, menniska!"

"Åh, det är ju icke så brådt — luften börjar bli ren, och jag har ännu ett par ord att säga."

Lilia sökte förmedelst en stol, som hon "händelsevis" sköt fram och tillbaka, åstadkomma ett tjenligt buller; men som kammarrådet också händelsevis lade sin hand på samma stol, blef det åter tyst.

"Då du nekade att skrifva den der biljetten till honom och jag än en gång tvang dig till min fot . . . du mins ju att du bönfallande om barmhertighet omfattade mina knän . . ."

"Tyst, tyst — väggarna hafva öron."

"Åh nej, dermed är ingen fara. Hvad jag har att tillägga är blott detta: då jag i den stunden, hvarom vi tala, upplyfte dig och förklarade att jag, oaktadt allt hvad jag har mig bekant, ej ville hålla räkning i afseende på det förflutna, tillade jag på samma gång, att det i stället skulle ske med hvad som komme att

passera efter vår förening. Nåväl, lägg de orden noga på minnet, ty vid min själ svär jag, att om du kastar minsta fläck på mitt namn, skall jag på ett allvarsamt sätt veta hämnas!"

Lilia bet i sina purpurläppar, raseriet och smärtan gjorde henne yr. Att så skymfas inför den, som hon varit van att beherrska med sitt ord, sin minsta blick! Det ögonkast, hon sände sin man, bar ej mera någon slöja: det gnistrade, så att kammarrådet instinktmässigt drog sig undan.

"Se så", sade han, "här har du Gunnel med kappan — vi skola väl ut då."

"Ja, det är hög tid. Jag känner mig så sjuk, att jag nästan dignar" . . . Och hon snart sagdt släpade sig nedför trappan.

Ändtligen kom Lilia ut, kom ned på gatan, der hon först vågade draga andan. Men nu, åter sig sjelf mäktig, blef hennes första handling att göra bruk af sin återvunna djerfhet.

"Dröj en minut!" sade hon till sin man. "Jag glömde taga nyckeln ur schatullet . . . man bör ej utlägga frestelser."

Kammarrådet, van vid sin hustrus ombytlighet från sjuklighet till helsa och tvärtom, förundrade sig icke särdeles öfver att se henne nu flyga uppför trappan.

Och flög gjorde hon, tills hon stod i samma rum, der hon lemnat Filip.

Hon fann honom med händerna för ansigtet liggande halft vanmäktig i en länstol.

Det samtal, som han hört, förekom honom lik en demonisk dröm. Denna qvinna, denna sirén, som trampat honom sjelf efter sitt eget behag, hon trampades nu i sin tur under en annan mans fot . . . Hvilken makt hade då denne man, hvarifrån hade han tagit den?

"Ah, Filip, jag ser hvad du tänker!" sade Lilia flämtande. "Men var lugn du: denne skenhelige despot skall en dag se sitt välde brutet . . . Och nu fort härifrån! Om thorsdag, min herrskare — ty du, som herrskar öfver min själ, är min ende sannskyldige herre — om thorsdag skall jag veta bli hemma från Fredrikshall, dit jag narrar honom. Farväl till dess . . . Vi skola hämnas tillsammans."

Utan att afvakta ett svar, det Filip också föga var i stånd att gifva — så förödmjukad och förintad kände han sig — ilade hon ned.

"Jag tror att du återfått din feber, min vän!" sade kammarrådet, der han tåligt stod och väntade.

"Lika godt hvad jag fått!" svarade Lilia snäsigt — nu behöfde hon ej längre smickra — hvarefter hon, utan att låtsa se kammarrådets utsträckta arm, började gå häftigt nedåt badhuset.

Då det äkta paret efter en timmas promenad hemkom, var den ohyggliga mysk-lukten alldeles försvunnen.

19.

NATTLIGA TANKAR. EN MORGON-ÖFVERRASKNING.

På norra sidan om den älf, som delar staden i tvänne hälfter, utsträcker sig till venster, då man kommit öfver bron, en lång och gropig, med små mörka hus bebyggd gata, hvilken slutligen blir allt mer och mer irregulier, tills den helt och hållet försvinner i en verklig sammangyttring af stenhällar och kojor.

Denna del af norr-sidan bär sitt eget enkla namn "Udden" och bebos af fiskare och båtkarlar, hvilka här, liksom på vattulandet — ehuru vattulandet är vida förnämare — lefva i sitt element, nära hafvet.

Men för att någon annan än hafvets vanda söner skulle vilja uppslå sin boning här i denna ödsliga och dystra trakt, måste fordras ganska egna omständigheter, antingen en materiel fattigdom, så djup att den vill gömma sig för alla yttre blickar, eller ock ett moraliskt lidande, som skulle vilja gömma sig till och med för den inre blicken. Kortligen: för att frivilligt gömma sig i någon af dessa hyttor måste man hafva stort behof af enslighet och icke mer n å g o t behof af ens den torftigaste "komfort".

Icke dess mindre skola vi der uppsöka en man af fina vanor, en man, som, när han visar sig i verlden, alltid vill vara af en oklanderlig elegans.

Men en förryckt älskare lider af ingenting annat än det qval, som hans eget hjerta öfverallt släpar med sig.

I en af Uddens mörkaste kojor, byggd på toppen af en brandt stenhäll, bodde för närvarande vår hjelte. Det lilla huset bestod af två kamrar, den ena ofvanpå den andra, och förmedelst en stege med vidhängande tåg kom man genom en öppning upp i den öfra regionen.

Denna trakt af staden var passande att dölja en mystifikation, och derför hade Filip efter sin fem dagars färd åt Norge utsett den till observationspunkt.

Här anade ingen hans närvaro; härifrån kunde han underhålla den vågade förbindelsen med sin fordna hustru; här fick han hennes biljetter; här skref han sina; här drömde han brinnande drömmar, hvari obestämda förhoppningar förvandlade sig i tjusande verkligheter; här skakades han då och då af ångrens frossa, och här ändtligen mognade han allt mer och mer för den dårakliga passion, som beslöjade hans förstånd . . . .

. . . .

Klockan var omkring 12 på natten. Filip hade nyss kommit hem från den skärseld, hvari vi sett honom.

Blek, vanställd, med några kalla svettdroppar vid randen af pannan, satt han nu på en gammal kista under det lilla fönstret i sin bur — ty knappt var det ett rum.

Månens silfversken föll öfver stenrösen, bland hvilka här och hvar en gräsfläck framtittade. Filip log bittert åt dessa små gröna hägringar. Det syntes

honom som vore de en hädelse, en parodi på allt skönt. Hvad hade *de* här att göra bland dessa nakna, mörka klippor, bland all denna fattigdom?

De liknade dessa hägringar, som mötte honom sjelf . . . Hvad hade Honorines minne, hvad de rena bilderna af umgänget med henne att blanda sig uti allt det nakna, stormiga och passionfulla elände, som utgjorde hans egentliga lif?

Det var underbart, men dessa små grästufvor, dem månen så vänligt belyste, der de uppstucko bland sin smutsiga och kala omgifning, återkallade ett minne, som länge varit borta. Och trots den förfärliga storm, som denna natt lyfte och sänkte hans bröst, såg han Honorines ansigte med ett lidande, men englamildt uttryck lysa fram i hvarje vrå af den lilla kammaren.

När hans heta inbillning omlefde den stund, på hvilken han inträdde till Lilia, när samma inbillning tjenstaktigt visade honom hela den förföriska bilden af denna qvinna, på knä anropande honom om hans förlåtelse, bjudande honom hela frukten af sin glödande lidelse, då, midt under detta, såg han en hand smyga fram och fatta hans. Och denna hand tillhörde ej Lilia: den tillhörde en engel, som drog honom bort.

Men fläkten af engelns rena andedrägt hade icke förr svalkat honom, än den spanande herrskarinnan åter grep sitt offer, och offret låg flämtande stilla. Engeln försvann, men dess tårar tyckte sig Filip då och då i kalla svettdroppar känna på sin panna.

Dock snart kommo andra bilder:

Den sista scenen, som han lyssnat till, framstod nu.

Lilia kufvad, Lilia beherrskad, Lilia ödmjuk, tiggande . . . om hvad? Han förstod ej detta — han var mycket oredig.

Han mindes blott klart att han om två dagar finge se henne åter: hon skulle blifva hemma — lika mycket huru — hemma för honom! De skulle hämnas tillsammans.

Någonting förundrade honom likväl. Och detta något var, att han icke kände en triumferande sällhet, en vansinnig glädje. Nu var hon ju hans, nu älskade hon såsom han.

"Utan tvifvel", mumlade han, "är det sällhetens öfvermått som förstummat känslan."

Arme dåre!

Det var icke sällhetens öfvermått som förstummade känslan — det var ett oredigt begrepp om synd och elände, som skulle följa på allt detta. Det var blixten af en ljus tanke i passionens natt: det var Sylvias minne, det var Honorines minne.

Men lika godt hvad det var, det begrafdes snart under inflytelsen af de långt ifrån nyktra tankar, som thorsdagens tilltänkta möte ånyo framkallade.

Medan Filips tankar sålunda röra sig i ett fullkomligt kaos, medan hans trötta hufvud nedsjunker mot det tyngda bröstet och hans slappa nerver, förlorande all spänstighet, sjunka tillsammans, medan detta fortgår, skola vi bevittna andra nattliga tankar och se huru ett annat hufvud icke sjunker, utan sakta reser sig upp ifrån örongottet, hvars odrägliga hetta liksom sammangjutit sig med den hetta, som lågar inom den alabasterhvita pannan.

Kammarrådet hade redan en hel timma sofvit godt; men hans hustru kände ej minsta tyngd i sina ögonlock. Hon hade dock hållit sig fullkomligt stilla för att ej genom sin oro hindra mannens inslumrande.

Men nu var hon trygg. Nu reste hon sig upp.

Och såsom månen delade sitt ljus åt den stackars kojan på Udden, så gaf den äfven sin del åt det vackra rum, der det äkta paret hvilade. Och just nu föll dess bleka sken öfver den unga makans anlete och visade ohöljdt det uttryck, hvarmed hon betraktade sin man.

Det är icke möjligt att se någonting mera hatfullt, ja infernaliskt, än de blickar, hvarmed Lilia granskade det lugna och milda ansigtet bredvid sig.

Hon satt helt och hållet uppe. Och med händerna hårdt sammanknutna gjorde hon då och då en hotfull åtbörd framför den sofvande, och härvid blixtrade hennes ögon liksom af en redan tillfredsställd hämd.

Och ändå var denna hämd icke funnen. Den var så svår att finna, emedan ingen syntes henne tillräcklig.

Skulle hon fly, rymma med Filip och låta denne andre om sitt namn och om sin heder så nogräknade man sitta der utskrattad och belastad med hela verldens medlidande? Nej, detta medlidande kunde vara uppriktigt — han borde således ej erhålla något sådant.

Nåväl, om hon skulle bereda honom den helvetiska smärtan att öfverraska henne i sin förste makes armar? Det vore bättre, det skulle sarga hans hjerta — men olyckligtvis icke hans ensamt: med detsamma vore hennes hemliga kärleksintrig afskuren. Således icke heller det att tänka på!

Dock, hon visste ännu något.

Om Filip, då de icke längre finge lefva för hvarandra, egde mod att dö med henne? Det borde blifva salighet för dem, och denna salighet skulle kasta en outplånlig skamfläck på den sednare mannen till en hustru, som, hellre än hon lefde tillsammans med honom, valde döden i sällskap med sin förre man.

Men . . att dö så ung, medan lifvet ännu hade så mycket att bjuda, just medan sjelfva denna brottsliga kärlek gestaltade sig allt mer och mer oemotståndlig . . . Nej nej, de kunde icke dö!

"Dö" — upprepade hon flera gånger inom sig med en mekanisk ihärdighet — "dö . . . hvarföre skulle just *vi* dö?"

Hennes blå ögon fingo en genomskinlig, en fasansvärd klarhet. Hennes finbleka ansigte, från hvilket de glödande rosorna nu försvunnit, erhöll, måhända genom någon inre reaktion, en ännu märkbarare blekhet. Hennes hvita gestalt böjde sig andelik ned emot mannen och lyssnade efter hans andedrägt.

"Han sofver, ja han sofver lugnt — den förhatlige, som skall lefva för att dagligen martera och krossa mitt hjerta!"

I detta ögonblick föll hennes blick på ett långt blått band, hvilket hon burit som skärp dagen förut.

Det hängde på en stol helt nära henne . . . och ehuru hon flera gånger vände sig bort, drog en hemlig magnetisk kraft hennes blickar dit tillbaka.

Slutligen kunde hon ej emotstå begäret . . . utsträckande handen fattade hon bandet och ryckte det till sig.

Hvad var det då med detta enkla band? Då hon höll det mellan sina fingrar, skälfde de.

Hon log dock — det var ett leende sådant som Delilas läppar måtte haft, då hennes hand vidrörde Simsons hår.

"Det är ju ingenting farligt i att tänka!" sade hon till sig sjelf . . , "Det är en feberdröm — det är alltsammans.

Nåväl, jag vill hafva denna feberdröm att förkorta väntans timmar.

Man står ju icke till ansvars för en feber, en yrsel . . åh nej; men det medför stundom svalka, då man lefver i denna verld, som är utom oss och dock inom oss.

Under febern skulle jag träda detta band — försigtigt, mycket försigtigt — under hans nacke . . den ligger fritt till . . . Ah, darrar man så i drömmen, i febern . . . Om jag sedan lade bandets båda ändar i kors och derefter drömde att jag med mina händer fattade ett lugnt och stadigt tag i hvardera, ett tag af jern . . . hvad, om jag gjorde detta . . hvarom kunde jag sedan vidare drömma . . . om ingenting annat än att jag i morgon vore fri . . fri — fri . . .

Men . . hu, hu, så denna feberdröm skakar mina nerver . . .

Ack, den eländige, han måste lefva! Jag är feg, feg, och det blir han som skall döda mig . . . Nej, jag eger icke detta hjeltemod, som så mången qvinna haft mot sin tyrann . . . O, jag är ännu uslare än han, ty jag vill fortfarande låta trampa mig!"

Hon kastade med en våldsam åtbörd bort bandet. Men om hennes blickar kunnat gifva döden, skulle ej kammarrådet hafva öfverlefvat denna stund.

Var det väl deras hemliga makt som väckte honom? Kanhända — han uppslog ögonen och betraktade i sin tur hustrun, som ännu satt upprätt framför honom.

"Hur är det med dig?" sade han hastigt.

"Det var det jag ärnade fråga dig, min vän! Du har nästan skrämt slaget på mig."

"Jag?"

"Ja, du — är du ej sjuk, har du ej haft någon ryslig dröm?"

"Nej, intetdera."

"Åh, det är då obegripligt. Du jemrade dig så hemskt, och du talade ord, som läto hotande ... Men efter du icke vet derom, är det ingenting farligt. Jag somnar då lugnt igen."

Och den unga oroliga makan vände sig om och somnade.

Men kammarrådet somnade ej. Han kunde ej förjaga bilden af sin hustru sådan han nyss fann henne: den bilden plågade honom outsägligt.

Vi gå förbi de tvänne dagar, som skilde denna natt från den till Fredrikshalls-färden bestämda morgonen.

"Min vän", sade Lilia, i det hon påtog resdrägten, "skulle du tycka mycket om, ifall jag blefve hemma?"

"Hvarför skulle du det?" svarade kammarrådet i undvikande ton.

"Du har ju icke funnit någon passande förevändning att bryta den med herr Montin ingångna öfverenskommelsen. Han skall således lika visst köra för mig som du kommer att köra för fru C., som i går gjorde dig så många inviter, att du ej kunde missförstå dem."

"Det der vet jag ju alltsammans!" svarade den äkta mannen temligen vresigt.

Men han visste långt ifrån "alltsammans": så t. ex. visste han icke att den omnämda fruns inviter till Fredrikshalls-partiet härflöto från hans hustru, som låtit fru C. förstå att kammarrådet icke önskade något högre än att få köra för henne, endast han blefve litet uppmuntrad, ty dessförutan skulle hans blyghet aldrig tillåta honom att begära en sådan ynnest.

"Gode Walfrid, jag är skyldig dig uppriktighet, och jag vill vara uppriktig."

"Det fägnar mig, men i hvad fall är det nu fråga om uppriktighet?"

"Den unge brukspatronen . ." Lilia ärnade fortsätta, men slog ned ögonen och stannade.

"Hvarför tar du en sådan ton?"

"Jag vet icke hvilken ton jag råkade ta, jag vet blott att du lika väl som jag känner d e n ton, som råder i staden. Man påstår . . man påstår . . ."

"Nåväl, jag vet: man påstår att brukspatron Montin kurtiserar dig en smula mer än de öfriga herrarna, men ändå har jag aldrig sett honom fela i den aktning, som jag hoppas min hustru har rätt att vänta."

"Det är sant. Men på dessa två sista dagarna finner jag . . ."

"Finner du — hvad?"

"Ack, jag vet icke hur jag skall förklara mig — men jag ville helst slippa att resa. Och *du* bör, att dömma efter hvad du härom aftonen sade mig, icke ha något deremot."

"Nej, jag erkänner att, om du verkligen har så mycken grannlagenhet att du vill bli hemma, du tvärtom skulle stiga mycket i min tanke . . så framt, nota bene, herr Montin icke äfven blefve ifrån partiet."

"Åh, frukta icke, dertill är han alltför stolt: han vet sig få tio damer för en . . . Vi äro således ense. Då han kommer hit, säger jag honom hvad som faller mig i sinnet."

"Och i nästa vecka", återtog kammarrådet med ett småleende, som uttryckte hans nöje, "göra vi om resan ensamma."

"Topp, min vän — och nu en smula beröm och en kyss på pannan för det jag gjort dig till viljes!"

"Ja, du förtjenar verkligen beröm: din handling var vida öfver hvad jag kunde vänta, mitt barn . . . Men nu är det väl tid för mig att ge mig af till min dam. Under det jag är borta, får du expediera din affär med herr Montin, som väl lär vara här med det snaraste". . . . .

. . . .

I orolig väntan gick emellertid fru kammarrådinnan fram och åter.

Nu körde det. Hon skyndade till fönstret. Det var brukspatronen med sitt ekipage.

Hon hade ärnat att ögonblickligt dra sig tillbaka. Men, huru det kom sig, hennes blick qvarstannade dock på den unge mannen, hvilken nu steg ur.

Denne man, som hon egentligen icke alls kände, som för henne var blott en flyktig bad-bekantskap och den hon af en nyck hedrat med den tvetydiga ynnesten att gälla som ett slags skylt för hennes hemliga intrig — en rol, den ödet sjelf syntes ha sanktionerat, då det var han som räddat buketten — denne man, som hon aldrig tänkte på längre än hon talade med och koketterade för honom, hade i dag ett utseende, på hvilket hon nödgades tänka, ty det tillhörde för ingen del en vanlig artig kavaljers.

Då brukspatronen inträdde, helsade han med kall och afmätt högtidlighet och afhörde under ett leende, som nästan kunde kallas outhärdligt, den ursäkt Lilia framställde om en påkommen hufvudvärk.

"Jag hoppas, min fru", sade han slutligen, "att detta illamående likväl icke skall afhålla er från resan?"

"Jo, i sanning, det är just hvad det gör."

"Men jag upprepar min förhoppning om motsatsen!"

"Ni säger det der på ett ganska eget sätt, min herre!"

"Om ni i denna egenhet finner något, som besvärar er, så ber jag om ursäkt. Det var eljest min mening att på det enklaste sätt i verlden erinra er att ni i söndags gjorde mig den äran att säga mig det jag kunde räkna på er tacksamhet."

"Vidare, herr brukspatron!"

"Vidare har jag tagit mig friheten anse ert löfte såsom fullt allvar. Och ni är visst tillräckligt ädelmodig att ej förundra er öfver att jag icke vill afstå från en gunst, den ni frivilligt lofvat."

"Ah, min herre!"

"Jag kan aldrig förmoda, nej, det skulle vara en förolämpning att förmoda, det ni gaf ert löfte med bestämd afsigt att bryta det?"

"Åh, det vore ju omöjligt."

"Men jag vet icke precist, min fru" — brukspatronen talade med en hånande skämtsamhet — "om ordet omöjlighet finnes i det lexikon, ur hvilket ni hemtar ert farliga ord-förråd?"

Lilia började blifva otålig. Men denne främling hade olyckligtvis ett band på henne, och ehuru han ingenting bestämdt kunde begripa, nödgades hon ändå kufva sig.

"Jag anhåller som en ynnest", återtog hon, "att ni återger mig mitt löfte . . det är sanning att jag mår illa — jag kan icke resa!"

"Och ingen annan anledning finnes för ert nekande?"

"Hvilken anledning skulle då kunna finnas?" Lilia icke ens rodnade.

"Densamma möjligtvis, som för några dagar sedan förmådde er att i fru H:s och i er mans närvaro spela den der lilla intagande komedien. Jag är icke nog egenkär att tro det jag åstadkom någon rörelse hos er."

"Herr brukspatron!" Lilias ton förrådde en nästan gränslös bestörtning.

"Dernäst kunde ni bli hemma af samma anledning som gifvit er stoff till den briljanta idéen att låta hela bad-societeten tro det ni värdigats kasta er gunst på mig obetydliga menniska."

"Åh, min herre, denna frihet är icke blott djerf, den är . . ."

"Låt oss för all del endast hålla oss till mina anledningar! Jag fullföljer alltså. Orsaken till er önskan att vara hemma kunde ändtligen sökas i den omständigheten, att ni ostörd ville bönhöra någon olycklig, som, afvaktande denna gynsamma stund, gömmer sig bland Uddens kojor . . . Ah, min fru, nu fruktar jag att ert illamående blir en grym verklighet — ack, jag vore förtviflad, om jag ökat ert onda!"

Lilia slungade en blick af hälften vrede, hälften bönfallan på den unge mannen, som utan trotsigt öfvermod, men dock med en min af lugn öfverlägsenhet stod framför henne.

"Jag kan icke mera tala om er ridderlighet!" stammade hon.

"Det beklagar jag så mycket mer, som jag alltid är lika tystlåten. Hela min fordran är en obetydlighet. Den består deruti att, efter ni sjelf beslutat att låta mig gälla för er gynnade beundrare, ni också täcktes låta mig tillgodonjuta en enda af de förmåner, jag som en sådan måste inneha! Med ett ord: jag tycker . . ."

"Min herre, jag kan icke tillåta något mer!"

"Min fru, det är mig omöjligt att sluta midt i en så afgörande punkt. Jag tycker icke om att man skrattar ut mig. Således hoppas jag ni har ingenting mera emot att se den ryktbara plats der Carl XII föll?"

"Jag skall göra mig färdig — men emot detta löfte får jag ju ert, att intet ord skall komma öfver era läppar?"

"Detta löfte tvingar mig hedern att gifva, då en qvinna bönfaller derom. Men jag måste säga er, min fru, en sak, den jag för er egen del hoppas på."

"Hvilken sak då?"

"Att det bref, som jag skrifvit till herr Thurnés bäste vän doktor Warvner, snart skall bära frukt. Jag afsände detta bref för fjorton dagar sedan, då jag blott sett er på Helsön, ty jag ansåg det som en pligt, då jag var nära bekant med doktor Warvner . . . Ni förlåter mig ju?"

"O, det var uselt, det var i högsta grad elakt — hvad kom det *er* vid?"

"Det kommer hvar och en menniska vid, att icke med kall blod se någon brådstörta i förderfvet . . Och som ni nu behagar finna, har jag ett dubbelt motiv att erinra er det tiden för vår afresa straxt är inne."

"Ah, min gud, att nödgas underkasta sig en sådan förolämpning!"

"Hvad, min fru, kallar ni mitt uppförande en förolämpning . . . Bosatt nära Ribyhus, hade jag hört er tillräckligt omtalas för att ni skulle väcka mitt intresse. Jag fann beskrifningen mycket mer än bekräftad, och till en viss del rönte jag samma inflytelse som så många andra i er närhet. Ni uppmuntrade mig, utan att jag förstod orsaken; sedan, då den blef mig klar, harmades jag på er, men icke tillräckligt för att denna harm skulle kunna qväfva det redan fattade intresset och hvilket — jag bedyrar det, hur djerft än det steg, jag tagit, kan synas — endast afser att gagna er."

I detta ögonblick hördes slamret af ett nytt åkdon.

"Ha", mumlade Lilia, "min man kommer!"

"Vi måste då genast ut!"

"Min herre, min herre!"

"Se här er hatt, er kappa!"

Kammarrådet öppnade dörren.

"Hvad?" utbrast han, då han fick se sin hustru framför spegeln påfästande hatten. "Du ville ju icke resa?"

"Jag måste väl, min vän" — och denna qvinna kunde åter le: "herr brukspatronen hotar mig med att äfven bli hemma, ifall jag bryter mitt löfte, och du finner ju att jag icke kunde taga det på mitt samvete."

Det drog sig ett moln öfver kammarrådets jemna panna; men han sade ingenting.

Och utan att komma åt att skrifva ens ett enda ord till sin älskare, nödgades Lilia sätta sig i åkdonet.

"Jag ser på er, min fru", sade brukspatronen, i det han tog plats bredvid henne, "att ni är fiendtligt stämd emot mig, men jag tröstar mig med vissheten att den dag skall komma, då ni bättre än nu förstår uppskatta lyckan i er motgång."

Lilia vårdade sig ej att svara.

20.

SISTA AKTEN.

Det var en het, en qväfvande het juli-eftermiddag, den, som följde på återkomsten från lustfärden till Norge.

Lilia låg på soffan och sof, det vill säga att hennes tankar voro i ett oupphörligt arbete; menoaktadt detta arbete kunde hon ändå icke utfundera hur hon skulle ställa till för att gifva Filip en skadeersättning för det af brukspatronen förstörda mötet.

Gunnel hade nyss öfverlemnat henne den vanliga buketten, och i den var innesluten en biljett, uppfylld af ursinniga verop.

Hennes resa till Fredrikshall, med brukspatron Montin till kusk, Montin, hvars namn Filip först efteråt erinrade sig ha varit inblandadt med Lilias, hade väckt en vild svartsjuka. Det var icke mer fråga om den ödmjukt bedjande Filip: det var nu en pockande herrskare, som gjorde fordringar och ville bli lydd.

"Hvad skall jag göra, hvad skall jag göra — tyranner rundtomkring . . . Om Filip visste . . men det tjenar till intet: han vill ej vänta, han begår så-

kert någon fasansvärd dårskap, om han får vänta, och *då* . . ."

I detta ögonblick inkom den äkta mannen.

"Man ordentligen förgås i den här brinnande luften!" sade han. "Jag har kommit öfverens med ett par bekanta att ett bad i sjön är det bästa man kan ta sig till. Och ifall det blir så svalt längre fram att man kan fiska, så stanna vi väl ute en stund på aftonen, min lilla vän!"

Lilia var nära att uppgifva ett glädjerop, men yttrade dock med släpande lugn:

"Du är rätt lycklig, som får bada i sjön, du — jag skulle göra detsamma, om jag kunde simma."

"Det kan ej heller jag, särdeles åtminstone, men det hindrar icke badet; och du, mitt barn, kan under tiden taga dig en kall dusch."

"Ja, jag skall så göra. Reser du snart?"

"Om en timma. Jag går nu först och beställer en sexa, som vi skola ha med oss."

"Är det något jag kan lägga in, min vän?"

"Ingenting, kära du . . . Och nu farväl på några timmar!"

"Kommer du ej upp innan du far?"

"Det tror jag icke att jag hinner. Derför tar jag afsked med detsamma."

Och kammarrådet lade sin arm om hustruns hals och tryckte en kyss på hennes läppar och en på hennes panna.

Det låg någonting eget vemodigt i hans beteende, någonting huldt och godt i hans blick.

Lilia kände sig genomilad af en underfull känsla, en känsla, obegripligt nog, liknande ånger. Hon tog sjelf sin mans hand och — hvem kan förklara motsägelserna i ett menniskohjerta — tryckte den hårdt till sina läppar.

Då hon släppte handen, hade tvänne tårar fallit derpå.

Det var minnet af hennes syndfulla vakna dröm som framkallat dessa tårar, och likväl ärnade hon bedraga sin man så fort han vändt ryggen till.

"Huru nu", sade kammarrådet hjertligt — "jag tror att det var en god känsla i den rörelsen?"

"Min vän . . jag . . ." stammade Lilia, utan att kunna fortsätta.

"Mitt barn, en gång, hoppas jag, skall du förstå hur mycket jag håller af dig, förstå att den stränghet, jag nu stundom nödgas visa, endast tillkommer för din egen skull. Men när du blifvit allt hvad jag hoppas", tillade han småleende, "så skall du erhålla det välde, hvarefter du nu sträfvar, ty då kommer du ej att missbruka det. Tack emellertid för denna stund, som gifvit mig det angenämaste intryck jag haft sedan vårt giftermål!"

Ännu en gång gaf kammarrådet sin unga maka en kärleksfull smekning, hvarefter han med en godlynt nickning aflägsnade sig.

Länge efter det hans steg upphört att ljuda, satt Lilia orörlig. Hon var ur stånd att bedömma sina egna känslor: de förvirrade henne.

Äfven hon hade det första vänliga intrycket af sin man, den mannen, som hon afskydde och dock måste högakta.

Men alltsammans var blott en flyktig rörelse, flyktig som ett vindkast. Hon borde skynda att handla — tiden var knapp och dyrbar.

Hon ilade upp och skref med darrande hand dessa ord:

"Bed skymningen skynda mot jorden, att solen må gå upp för oss! Lyckan har varit gunstig.

"Jag väntar!"

. . . .

. . . .

Och liksom skuggorna gått i förbund med dem, som väntade, drogo sig åskdigra moln öfver fästet. Gatorna voro tomma, badgästerna höllo sig nästan mangrant hemma och pustade på sina soffor. Det var endast kammarrådet och ett par andra herrar som frestade sin lycka på sjön.

Brukspatron Montin hade just i dag erhållit Arnolds svar; och alldenstund den unge brukspatronen var en vältänkande man, kände han en verklig lättnad af att veta det, denna vådliga och olyckliga intrig, som han såg utvecklas under sina ögon utan att kunna förråda den för mannen, nu troligen skulle få ett slut. Brukspatronen visste nemligen att Thurné, vid sin så kallade afresa, på postkontoret tillsagt att de bref, som anlände, kunde qvarligga till hans återkomst från Norge. Det var således troligt att han skulle efterfråga dem.

Lilia hade haft två eller tre visiter, för hvilka hon ej vågade säga sig ute, ty de besökande voro medlemmar af sqvaller-kotteriet, dem hvarken åskmoln eller det hotande regnet hindrade i deras verksamhet.

Sedan hon ändtligen tre gånger från början till slut redogjort för Fredrikshalls-färden och tillåtit damerna ana allt hvad de behagade angående den omständigheten att brukspatronen kört för henne, slapp hon till sist ur denna nya skärseld; och första bruk hon gjorde af sin återvunna frihet var att skynda till spegeln för att rådfråga den rörande de verkningar, som otåligheten måste ha åstadkommit på hennes ansigte.

Innan hon likväl hunnit afgöra något, kom lilla Sylvia inspringande för att blifva inne hos mamma.

Men det fans många stunder i denna mors lif, då hon ej ville "spela madonna"; och som den väntade stunden var en sådan, hade hon hjerta att drifva bort måhända den enda skyddsengel, som numera stod emellan henne och förderfvet.

"Sylvia vill icke gå: hon vill stanna, snälla mamma!" sade den lilla.

"Sylvia skall gå in till sig . . . tyst, inga jeremiader — der har du dock-lappar . . . och der har har du konfekt . . . Gunnel, Gunnel, tag då ut flickan!"

Gunnel var nu spak som en slaf: all hennes kraft var bruten — hon suckade och lydde.

"Hvarföre, hvarföre kommer han icke?" sade Lilia, då åskmolnen allt tätare och tätare drogo sig öfver himlen. "Det är ju nästan kolsvart . . . O, hvad gör du då, min afgud, min själ, mitt lifs hjerta — vet du ej att jag väntar, att jag förgås i denna oro!"

Hon gick fram och åter mellan fönstren.

Än blickade hon åt gatan för att se efter den, som hon med feberaktig ångest längtade efter, än gick hon åt sjösidan liksom för att besvärja det upprörda vattnet att ännu behålla hennes make. Men de svar, hon erhöll, voro från gatan en djup dödstystnad, från hafvet liksom ett doft rytande.

Efter 6-tiden, då den qvalmiga hettan nått sin höjd, hade det börjat att från en tryckande stiltje blåsa upp en frisk bris, och innan kort hade brisen öfvergått till dessa vådliga stormbyar, som så ofta uppröra Skageraks förrädiska böljor.

Det var ingen uthållande blåst, ty stundtals rörde sig ej de digra molnen ur sina fantastiska lägen, och icke ett enda hvinande ljud störde luften eller haf-vets frid.

Men detta skenbara lugn bröts tvärt af, och en orkanlik vind rusade fram, i sin våldsamma fart upprörande både himmel och vatten.

Och ändå bad Lilia om sin älskares, icke om sin makes ankomst.

Men tiden led fram — ingendera hördes af.

Snart kunde hennes vilda sinne ej längre beherrska sig.

"Ha, hvad jag är dum" — sade hon till sig sjelf — "jag kan ju gå till honom . . . Hvad betyder det, om jag är borta, när min plågoande kommer! Jag hade promenerat, stormen skrämde mig, jag sökte skydd, och jag hinner ej hem förrän sednare."

Hon störtade till ringklockan för att inkalla Gunnel.

"Osaliga", sade hon, darrande af sinnesrörelse, "du har ljugit — du har icke burit biljetten till sitt vanliga ställe."

"Jo har jag så: gumman tog emot den . . . Frun sa' ju att jag icke skulle uppehålla mig."

"Gif hit min kappa — fort . . . Jag känner på mig att något rysligt måtte hafva händt."

"Hvad i herrans namn skulle då hafva händt?"

"Tyst, menniska!" Lilia grep med sina båda händer om pannan . . . "O, låt mig ej bli vansinnig — mitt hufvud brinner. Jag erfar något, som jag aldrig tillförne känt . . . Ha, hvilka ljud . . hvad är det som låter?"

"Kors ja, hvad är det . . . Kära fru, här samlar sig folk utanför fönstret . . Det kommer två her-

rar hitåt . . och alla menniskor åbäka sig så konstigt och göra tecken och miner."

"Jag visste det!" mumlade Lilia, som knappt mer kunde hålla sig uppe på sina darrande fötter. "Men min själs grymma qval säga mig ändå icke sjelfva faran . . Hör, detta sorl tilltar — det går i trappan . . . Förbarmande, förbarmande!"

Hon störtade mot dörren.

Denna förtviflade qvinna, som darrade för sin älskare, kunde ganska väl tagas för en af dödsfruktan marterad maka.

"Min fru, min bästa fru", stammade de tvänne budbärarne, som på en gång inträdde, "vår pligt är bedröflig . . Herr kammarrådet . . ."

Vid de sista orden gick en utomordentlig skakning öfver hela Lilias själ och kropp. Genom ett trollslag hade hennes sinnesredighet återvändt; men att dömma af den fasa, som målade sig på hennes ansigte, i hennes rörelser, måste man tro tvärtom. Ja, man måste frukta antingen för hennes lif eller för hennes förstånd, då man förkunnade henne det förfärliga, som händt.

"Tala, tala", ropade hon oupphörligt med sönderslitande röst, "tala — ovissheten är fasansfullare än allt annat . . . Inga långa förberedelser!" Och hon ville störta ned på gatan.

"Ack, min fru, för guds skull gå icke — han skall . . . han skall ej mera komma."

"Ej mera komma?" Hon stirrade lik en vansinnig på den talande. "Han är då död?"

"Det är i sanning ett tungt uppdrag som fallit på vår lott . . . Detta olyckliga bad! Stället var ej rätt valdt . . . ett brådjup . . . Herr kammarrådet kunde ej simma, och en af dessa rysliga orkaner, som

hela aftonen blåst, förde honom med sig, innan någon af de andra herrarne hunnit komma till hans bistånd.”

Följande timma var halfva bad-societeten samlad hos den unga enkan; och således fick äfven detta stora sällskap bevittna den gränslösaste sorg, som ännu blifvit egnad en makes minne. Hon var nära nog vild. Hon talade till sin ädle Walfrids skugga. Hon ville se den älskades jordiska hydda. Och då man var nödsakad att föra henne till det hus, dit man förut burit kammarrådets döda kropp och der alla möjliga försök blifvit gjorda att i den åter ingjuta lifvets gnista, var det en indiansk enkas förtviflan som skakade åskådarne. Hon slet i sitt sköna hår, hennes skrik hördes långt ifrån och man trodde nästan att hon — täflande med de ädla braminskorna — skulle, i stället att bränna sig på sin makes bål, döda sig på hans graf.

Denne redlige och ädelsinnade man, som hon aldrig förstått eller någonsin skulle hafva förstått att värdera, huru mycket hade han ej förtjent en tystare klagan, en uppriktigare saknad än den, som nu egnades honom!

Om han kunde se denna falska maka, denna ovärdiga qvinna, böjande sig i stoftet under tyngden af sina dramatiska plågor, skulle han väl då förlåta henne? Måhända — ty han måste då med detsamma känna sin sällhet att hafva sluppit föreningen med en varelse, den han aldrig lyckats att förädla.

21.

EPILOG TILL FEMTE BOKEN.

Scenen är åter den lilla kammaren på Udden.

En man har nyss hissat sig uppför stegen till den fristad, som han valt för sig och sina brännande minnen.

Hans ansigte är förfärligt upprördt, blodet har trängt sig nästan ända upp i ögonen. Han är ensam, och ändå ser han sig omkring med en hemlig fasa. Än hoppar han högt till, liksom man fört nära honom ett glödgadt jern, än åter sjunker han tillsammans. En ordlös klagan, ljud utan mening, men dock måhända af en förfärlig mening, banar sig väg öfver hans läppar.

Det är tydligt att denne man ej kan bära öfvermåttet af sina sinnesrörelser, denne olycklige, som en gräslig syn förföljer.

Han hade ännu för tvänne timmar sedan känt en annan eld i sina ådror. Han hade känt blodet flyta med denna friska och smidiga lätthet, som föregår ett brottsligt möte, han hade glömt den tyngd, den oro, den domning och all annan jemmer, som följer derefter.

Framför allt hade han glömt att läsa de bref, som han samma dag — förmedelst en egenhändig fullmakt — låtit hemta från postkontoret. Dessa bref voro god tid att ta notis om, då han kom tillbaka, då han behöfde förskingra de grymma tankar, för hvilka han utan tvifvel då vore mål.

Emellertid var tiden inne.

Det hade redan blifvit skumt genom åskmolnen. Och som ett fint regn började dugga, tjenade paraplyn honom till ett förträffligt värn.

Men om emellertid hände att han blefve igenkänd, ärnade han ej förvärra sin belägenhet genom ett undvikande: han skulle då säga sig nyss hafva återkommit från Norge. I alla hänseenden var det hans beslut att återtaga sina vanliga rum, ty detta inkognito började blifva mera farligt än ett öppet vistande vid badet, dit ingen kunde förmena honom rättighet att återvända.

Men icke tänkte han nu på allt detta. Han tänkte blott på sin retande, eldiga älskarinna och på den paradisiskt sälla stund, som nalkades.

Redan hade han tillryggalagt största delen af lång-gatan och var just vid hörnet, som viker af till tullbryggan.

Men hvad möter han der — en folkhop, hvilken så godt som stänger honom vägen.

Hvad är det då man bär emot honom på ett slags bår . . . min gud, en menniska, en drunknad menniska . . . och ord tränga till hans öron. Han stirrar på de kringstående — det är blott ett ord han hör: "Kammarrådet", "kammarrådet!"

Ja, kammarrådet, som sjelf hindrar honom att gå fram till det brottsliga mötet — den äkta mannen, den döde mannen, som i sin stumhet visar älskaren hotande tillbaka!

Och fattad af rysliga, svindlande, nattsvarta tankar, hastade Filip hem.

Hans rival var då död — död!

O, hvarföre är det en natt-uggla som oupphörligt skriker dessa ord i hans öron: "Död, död . . . Lilia fri!"

Men hvilka demoner vilja nu rå om honom, hvad är det för stoj i hans hufvud . . . hvarföre spränger icke blodet upp hans ådror, att han må dö, äfven han!

För ett par timmar befriades han dock från all känsla: han föll i en djup domning och rörde sig ej, der han medvetslöst låg utsträckt på den gamla kistan.

Natten hade skridit långt fram, då Filip åter kom till sans. Genom det lilla fönstret, som hela dagen hade stått öppet, inströmmade en sval och fuktig vind. Det regnade hårdt.

Han steg upp, stack ut handen och upphemtade några stora regndroppar, med hvilka han kylde sin panna.

Det kändes skönt — han måste sticka ut hela ansigtet; och efter detta välgörande bad fann han sitt blod, hvars hetta svimningen redan stillat, flyta ännu lugnare.

Han började begrunda, och hans tankar vändes till Gud.

Han erfor behofvet af att bedja, och bönen blef för hans själ af lika stor och helande kraft som regnet varit det för hans kropp. Han tackade och tillbad i stum rörelse den, som hållit sin arm värnande

framför honom, då han i sin yra velat störta mot bråddjupet.

Det var ej annorlunda än i tankar och känslor han förfördelat den, som nu gått bort . . . Denna Fredrikshalls-färd, som han så förbannat, o hur välsignade han den ej nu! Hvilka marter, tusenfallt rysligare än de, som redan hemsökt honom, kunde han ej ha fått erfara!

"Jag skall resa", sade han, "resa ännu denna morgon! Jag skall begrafva denna vilda episod på djupet af min själ. Och på ett helt år vill jag ej se den, som . . . *ett* år — hvad säger jag . . aldrig aldrig!"

Och kännande behofvet af ett värn på den plats, dit han nu blifvit slungad, behofvet af en kraft att ställa i gång detta hjul, händelsernas hjul, som på en vink af den Allsmäktige liksom stannat i sitt spår, grep han häftigt efter brefven, dem han bar på sig. Och då han såg Honorines stil, gick ett styng af dödlig smärta, af gränslös ånger genom hans hjerta.

I en enda redig blick — ty detta dödsfall hade gjort honom fullkomligt nykter — såg han under dess rätta färg hela sitt uppförande mot den ädla och hulda qvinnan.

Han hade skrifvit bref fulla af en häftig, nästan stormande längtan, bref förrådande ett nyväckt hjertas vulkaniska oro; och då han fått hennes svar, dessa förtroendefulla svar, som han hittills ej velat begripa, hade han upphört att skrifva. Med köld och likgiltighet hade han lönat hennes gränslösa ädelmod. Hvarom kunde hon då nu skrifva?

Han tog brefvet med en rörelse af vördnad — han skulle ha velat föra det till sina läppar, men han ansåg sig ovärdig att göra denna afbön.

Under en häftig darrning bröt han sigillet.

Se här hvad han med nedböjdt hufvud, med hämmad andedrägt läste:

"Min bäste herr Thurné!

Jag vill icke skrifva långt, ty efter den djupa tystnad, som ingått i vår brefvexling, fruktar jag att detta endast kunde besvära. Jag vill blott i några rader hos herr Thurné återkalla minnet af tvänne aftonstunder, den ena före resan till Svallbohyttan, den andra efter den.

Anse mig icke oädel, icke egennyttig, då jag nu förer era tankar tillbaka på detta smärtsamma ämne, och då jag derjemte erinrar er om dessa ord, som ni sade till mig:

"Jag skall aldrig draga i betänkande att begagna mig af er vänskap. Jag säger blott, att om det kommer en dag, då ni fordrar något tecken af min erkänsla, så räkna på den, och räkna äfven på min fulla uppriktighet!"

Nåväl, jag har nu beslutat att vädja till denna utlofvade erkänsla — så framt jag var den värdig.

Hör mig en gång, en enda gång ännu:

Lemna badet, lemna det genast, ifall detta bref ännu träffar er der! Jag vet att ni är blottställd för en gränslös fara — kanske har er själ redan dukat under. Mod då, mod, min vän, min bror! Kom tillbaka! Ni har inga förebråelser att vänta. Men, i namn af den vänskap ni en gång lofvade mig, förakta ej min bön! Och om ni ej vill hem, så res hvarthän det faller er in — blott ni reser!

Er systerliga vän
Honorine Helleding."

"O, du tillbedjansvärda, du heliga, som jag i min galna otacksamhet så grymt skymfat . . . Ja, det är

sant, du är ädlare än alla andra qvinnor . . Men din blick kan jag dock icke nu uthärda. Nej, nej, hellre begrafva mig i jordens sköte, än se denna blick, som ej skulle gifva någon förebråelse, men icke heller någon af de djupa solglimtar, hvilka en gång utgjorde min sällhet . . . Lyda dig skall jag dock, lyda och vörda dig, som jag icke är värdig att med mitt yttersta finger vidröra."

Kämpande med de tårar, som Honorines bref framkallat, tog han nu Arnolds. Han visste väl att det icke andades samma grannlaga ton som Honorines, men hur stor hans antipati än var för att läsa det, ville han dock ålägga sig denna läsning såsom ett straff.

Så skref Arnold:

"Broder!

Jag tror att under åttelsen om din död knappt skulle gjort ett mera skakande och plågsamt intryck på min själ, än underrättelsen om att du, som ändtligen återvunnit både dina fysiska och moraliska krafter, låtit båda delarne uppslukas af ett enda ögonkast från din lefnads onda genius.

För knappt en timma sedan öppnades för mig ingången till det heliga och sköna eden, der en kysk och äkta kärlek har lof att inandas himlens renaste luft.

Min Adele, som Gud har tillåtit mig rädda, hade gifvit mig det löfte, efter hvilket jag så länge suckat. Jag var salig, hoppfull, *så* som man är det, då man älskar med en ren kärlek — men, o ve, ur mitt eden uppväcktes jag för att erinras om brottsliga och stormiga lidelser, om synd och död och vanära.

Det var om vännen, mitt hjertas andra hälft, som jag hörde att han med den bindel, han sjelf knu-

tit framför sina ögon, nalkades randen af en förfärlig afgrund.

Och hvem tror du gaf mig brefvet, som innehöll denna smärtsamma underrättelse? Honorine lemnade det, Honorine, som under ett par veckor förgäfves väntat ett svar från dig!

Jag vet icke hvad som förefallit mellan dig och henne. Jag skyr till och med att veta det, ty jag vill, om möjligt, ännu icke förakta dig.

Men jag uttalade högt brefvets innehåll, och må du sjelf förklara orsaken till det, som hände: Honorine, den starka och beherrskande qvinnan, föll afsvimmad till golfvet.

När hon återkom till sans, skylde hon sitt hjertas hemlighet — ifall hon har någon — med ett spartanskt hjeltemod. Icke en skymt fick jag se i detta hjerta. Hon sade blott: "Låt oss försöka att rädda honom!"

Skall hon väl lyckas, skola *vi* lyckas?

Broder! Gud har skapat dig, icke att blifva en hjelte i de strider, som lifvet erbjuder, men han har dock skapat dig med förmåga att strida. Han har gifvit dig viljans mod, att sätta emot ditt hjertas kraftlöshet; han har gifvit dig hederns bud, att sätta emot passionens förföriska lockelser.

Tag då det han gifvit dig, och stå upp till strid och till seger!

Låt ej denna demoniska qvinna åter kasta sina bojor omkring dig! Är det redan skedt, så känn din uselhet att vara slaf, din synd att vara slaf åt en annans maka, fasan att vara det åt henne, som en gång var din . . . Ryck dig lös, om också denna ansträngning skulle sönderslita ditt hjerta.

Dock — det är en hädelse att här tala om hjertat. Det är endast din fantasi som är sjuk, dina sinnen som glöda.

Hvarje ord mer skulle vara fruktlöst, om ej dessa äro nog.

Jag begriper att du ej vill hem nu. Kom till mig: Ribyhus närhet bör endast väcka afsky, ej någon smärta. Kom! Du väntas af

din

Arnold."

Filip, som, efter hvad vi hört, samma morgon ärnade resa, besvarade genast de båda brefven.

"Jag kommer", skref han till Arnold, "jag kommer nästan lika fort som detta bref. Derför icke ett ord om alla de hårda sanningar du sagt mig, och icke heller ett ord om händelserna här! Men sedan jag talat vid dig och helt och hållet utgjutit min själ, skiljas vi från hvarandra på längre tid. Jag reser . . hvart, vet endast Gud — men jag lemnar Sverige.

Filip."

Det andra brefvet, det till Honorine, lydde:

"Min fru!

Om detta bref icke synes vara skrifvet med mina tårar och mitt blod, så är det dock så.

O, ni englamildaste och renaste af Guds skapade varelser, skall det komma en dag, då jag åter vågar nalkas er? Jag vet det ej, jag vet blott att jag icke nu kunde uthärda er åsyn.

Jag är så helt och hållet er ovärdig, att jag knappt förstår huru jag en gång kunde drömma om allt det jag drömde, utan att likväl rätt fatta det.

Men jag dåre föll från höjden ned i ett djup, dit blott Guds värnande arm räckte. Men den räckte mig i tid. Och nu fort hän från detta rysliga ställe.

Ni skall snart af tidningarne se ett dödsfall, som jagar mig så långt bort, att haf måste ligga mellan mig och henne, som knappt hunnit knyta nya band, innan de åter blefvo upplösta.

Se här ett prof på den uppriktighet, som jag ännu alltid egnar er:

Om min själ blir beståndande på den goda vägen, om jag, ehuru frånvarande, hör de ljufva tonerna af er röst, skall jag skrifva. Om jag åter fortfarande blir er ovärdig, kommer jag ej att göra det. Men i hvarje fall innesluter ni för mig minnet af den qvinna, hvilken eger och alltid skall ega mina heligaste känslors dyrkan — och i er vård lemnar jag min son.

Jag vill icke bedja om er kärlek för honom: jag vet att han skall ega den, och jag skall mången gång i min föreställning se honom lekande vid er sida, era fötter.

Om ett annat föremål skola vi ej mera tala — jag vill förtro detta åt Arnold.

Gud beskydde er och låte er glömma den, som . . . ack nej, glöm icke helt och hållet

den olycklige

Filip."

Solen hade redan stigit upp ur sin dimmiga bädd, då Filip slutat sin post; och han ärnade just gå ned och väcka sin värd för att få skjuts beställd, då någon klappade på den rankliga förstugu-dörren nere vid stenhällen.

Han kände en elektrisk stöt genombäfva sig: han anade att budskapet var till honom från henne, som han ärnade lemna utan ett ord, ty hans samvete förbjöd honom att skrifva ett enda.

Emellertid smög han hastigt ned för stegen och öppnade dörren.

Det var verkligen Gunnel, som förstörd och skälfvande räckte honom en biljett, på hvilken genast skulle vara svar.

Filip, lika darrande, gaf Gunnel ett tecken att dröja och ilade åter upp till sig, der han slet upp den sista posten:

"Bort, bort, utan att förlora en minut, en sekund! Du vet allt. Om några månader skola vi fritt kunna mötas — tilldess skrif, skrif oupphörligt!

Var det Guds finger, eller var det vår kärleks skyddsengel?"

Filip kände sig åter maktlös — men det var på annat sätt än nyss.

En iskall rysning lade sig öfver hans blod. Denna qvinna . . hon egde då intet hjerta, blott sinnen!

Han måste stödja sig vid bordet för att kunna skrifva dessa tre ord:

"Farväl för alltid!"

Då Lilia erhöll detta svar, rasade hon — men det var alltid enkan som rasade. Och en sådan vinst drog hon af det förträffliga sätt, hvarpå hon ställt sig hos alla partier, att, trots den omständigheten att hennes förste mans tvetydiga inkognito i staden blef kändt, ingen skugga föll på henne eller på den sorg, som hon egnade den andre.

Under tiden samlade Filip sina krafter till en slutlig ansträngning, och var borta två timmar efter det han skickat Lilia sitt

"Farväl för alltid!"

Sjette boken.

ETT RYKTE.

Hvart striden lutar, det vet menskan ej:
dess lotter vägas på de göm'a vigter,
som hänga dallrande emellan stjernor;
men ljusets vän vet lätt sin plats i striden.

Tegnér.

22.

DEN, SOM LEFVER, FÅR SE!

"En nyhet, mina damer, en jätte-nyhet eller, om ni hellre behagar, en genialisk nyhet . . . Låt mig endast väl komma öfver landtgången — jag skulle aldrig förlåta mig, om jag tumlade i sjön och läte begrafva mig med min märkvärdiga last."

"Nå, så skynda då, min bäste brukspatron!" svarade de tilltalade fruntimren, hvilka befunno sig på Daniel Thunbergs däck, och Daniel Thunberg låg på redden af en oss redan väl bekant residens-stad.

"Skynda — det är lätt sagdt — midt upp ibland ved och fastager!" menade herrn, hvilken befann sig på stranden . . "Om jag skulle ta ett språng öfver bastingeringen . . . Aha, jag slipper . . se så der ja . . Nå, nu är jag här tillbaka."

"Och nu få vi genast veta den ofantliga nyheten?"

"Ofantliga — ja, det är just rätta ordet."

"Desto bättre, och som vi redan äro *så* nyfikna att ni bör känna er nöjd med den sensation ni väckt, så var god och låt oss få något mer än utrop!"

Brukspatron Montin — ty det var han — kastade en blick kring akterdäcket.

Utom de tvänne fruntimren och han sjelf, fans der för närvarande blott en enda person, en man, som, helt och hållet likgiltig för det glädtiga samtalet, satt på en af sofforna och med halft tillslutna ögon tittade i en bok, den han höll framför sig.

Denne man hade ett mildt och särdeles välvilligt ansigte; och ehuru det troligen icke mer i ungdomen än nu i manna-åldern förrådt snille eller egentlig kraft, måtte det likväl då ha egt, hvad det ännu egde, och troligen aldrig skulle sakna, ett oefterhärmligt uttryck af treflig bonhomie och trofast redlighet.

Brukspatronen och fruntimren utbytte ett ögonkast, som ville säga:

"Den der heders-själen frågar icke det ringaste efter hvarken oss eller våra nyheter!"

"I alla fall", återtog brukspatron Montin, "är saken ingen hemlighet. Det är fråga om — ett rykte."

"Åh, ingenting annat!"

"Hvad — ingenting annat! Vet ni väl då, mina damer, hvad ett sådant rykte vill säga? Ni har bestämdt aldrig hört något dylikt."

"Det fins ej något rykte, som man ej hört förut. De äro alla gamla!"

"Mjuka tjenare!"

"Triviala!"

"Åh, besvärs!"

"Utslitna!"

"Det få vi se. Jag tar mig emellertid den friheten förklara att det närvarande är så litet utslitet, att det icke blott kan sätta hvarje åhörare i djupaste förvåning, utan äfven måste förorsaka bryderi hos vederbörande presterskap . . . Jo jo, mina fruar, så-

dant der vill det till, om man skall väcka ert intresse."

"Nå, låter det så, då måste vi väl medge att det artar sig till något ovanligt."

"När vi förra året", fortsatte Montin, "träffades vid badet i S. . ."

". . dit *vi* nu åter ärna oss!" inföll en af fruarna.

". . men der jag icke får äran göra min uppvaktning, ty nu går min väg rakt hem till den pittoreska landsbygden."

"Aj aj, herr brukspatron, tala icke om uppvaktning — då kunde det hända att någon af oss hade den elakheten att erinra er om d e t rykte, som gick i hela bad-societeten."

"Aha, min förmenta förtrollning?"

"Förmenta — liksom man hade så dåligt minne . . . Men, apropå, det var en förfärlig katastrof den lilla kammarrådinnan råkade ut för!"

"Ja, i den föll det af sig sjelft att jag måste försvinna som ett stoft-korn."

"Det bör icke såra er egenkärlek — det fans en ännu vigtigare person, som kom, lyste och försvann, men hvilken olyckligtvis försvann i ett slags molnstod, som upprörde en hel massa dam . . Den stackars menniskan!"

"Hvilken menniska?"

"Kämmarrådinnan, naturligtvis. Vi höllo alla af henne, och derföre skyddade vi henne också emot dem, som ville förtala henne — fy, att förtala en sådan liten god varelse! Hon var så älskvärd, så insinuant, så anspråkslös, riktigt söt!"

"För min del kände jag mera medlidande med honom, som — efter hvad ni behagade uttrycka er — försvann i en molnstod."

"Åh, han — ja, det var ganska romantiskt, och stor synd minsann om honom också! Lyckligtvis var, såsom sagdt är, kammarrådinnans anseende stadgadt, eljest . . . Men det var ju i alla fall en horribel, en otrolig och säkerligen en osann galenskap. Menniskor, som en gång blifvit lagligt skilda — sjelfva döden kunde knappt sätta en säkrare mur emellan dem . . . Men för all del låt oss nu sluta med detta och komma till det märkvärdiga ryktet!"

"Vi äro just der."

"Hvad — skulle det gälla kammarrådinnan?"

"Gäller det måhända hennes första man?" tillade den andra frun.

Ingen af de samtalande märkte att herrn på soffan öppnat sina ögon, att han fällt boken och att, ehuru han ej vändt sig åt sällskapet, han dock lyssnade med en uppmärksamhet, som förrådde djupt intresse.

"Ni har rätt båda två, mina fruar, ty den vigtiga saken rör just ifrågavarande personer."

"Han reste ju utrikes, sades det?"

"Det är sant."

"Och hon höll på att bli tokig af sorg, då den rysliga olyckan med kammarrådet inträffade."

"Det är också sant."

"Nåväl?"

"Nåväl, hans resa och hennes sorg hindra dem ej att nu tänka på . . . kan ni gissa hvad?"

"Min gud, det måste vara något fasansvärdt?"

"Något afskyvärdt?"

"Ja, det kommer an på."

"Så säg då — de ärna väl icke gifta sig heller?"

"Jo, ingenting mindre -- der har ni ryktet."

"Nå, det är då för mycket otroligt, för mycket befängdt, med ett ord, för omöjligt att vara möjligt!"

"Emellertid säges det allmänt att de äro förlofvade."

"Förlofvade? Nej, men det är då riktigt ogudaktigt — förlofva sig med sin förste man, sedan man varit gift med en annan!"

"Det blir väl ogudaktigare, om de träda i äktenskap."

"Ett dylikt fall har jag aldrig hört."

"Icke jag heller."

"Likaledes icke jag. Och att det öfver hufvud är en sällsynthet kan slutas deraf, att åtminstone vår gamla lag ej antager att en hustru, hvilken blifvit skild ifrån *en* man och derefter omgift, som enka kan vilja förnya banden med den förstnämde."

"Min bäste herr brukspatron, vi kunna anse saken såsom en saga utan slut."

"Nåväl, vi lemna åt konsistorium att fullborda det. Det säkra är emellertid att herr Thurné för sex eller sju dagar sedan . . ."

"Vidare, vidare!"

". . återkommit från utlandet och nu befinner sig i denna aktningsvärda stad, der han dagligen gör sin kur hos den lilla kammarrådinnan."

"Ack, min gud, bor hon qvar här? Hon sade så bestämdt, att hon skulle flytta på landet till sin bror."

"Deraf blef ingenting."

"Nå, men så förargligt — vi hade ju då kunnat göra henne ett besök . . ."

"Åh bevars — kanske är det ej för sent ännu?"

"Ja, kanske hinna vi, om vi skynda oss . . . Goda du, drag ner snibben på min sjal!"

Båda fruarne blefvo högst ifriga.

"För all del, herr brukspatron, spring bort till

kapten och fråga om vi ej få ligga qvar här åtminstone en halftimma!"

"Icke en qvart, det kan jag försäkra — jag frågade, då jag gick i land."

"Men det var då också en olur att ni icke genast sade oss till!"

"Ni hade ju ännu icke lemnat hytten, mina damer: jag vågade derföre icke falla er besvärlig . . . Men se här komma nu de öfriga passagerarne — veden är inne, tiden förliden, här sättes straxt i gång."

"Aldrig skall jag förlåta mig att jag låtit ett så ypperligt tillfälle gå mig ur händerna!" sade den ena af fruarna.

"Jag säger detsamma!" svarade den andra. "Min gud, så gerna jag velat ta reda på allt det här!"

"Men jag kan gifva en försäkran, som fullkomligt skall lugna herrskapet."

"Hvilken försäkran då?"

"Den, att ni under alla omständigheter icke skulle träffat kammarrådinnan, ty hon har helt tidigt på morgonen rest bort på ett lust-parti, hvaruti äfven herr Thurné deltagit."

"Det var ändå en tröst!"

Hvimlet af de återvändande passagerarne hade stört samtalet, och brukspatronen stod just färdig att gå och ta sig en aptitsup och en biffstek på saken, då han vid nedgången till trappan kände sig vidrörd af en hand, som tydligt hade för afsigt att göra ett uppehåll mellan honom och tillfredsställandet af hans aptit.

Herr Mon'in vände sig om och skulle säkerligen blifvit förtretad öfver afbrottet, om icke mannen, som fångat honom an, varit den med det godlynta och ärliga ansigtet. På honom kunde man ej bli förargad. Brukspatronen hade icke sett honom förrän nu under morgonen, ty då han sjelf gårdags-aftonen kom om bord, var denne herre icke uppe.

"Hvarom är fråga, min herre?" yttrade brukspatronen artigt.

Baron Sixten — man har kanhända redan anat att det var denne vän, som vi på så lång tid förlorat ur sigte — baron Sixten vred under en förlägen min sina mustascher. Slutligen tog han dock sitt parti att presentera sig.

"Det fägnar mig oändligen att göra herr baronens bekantskap. Man blir genast litet förtroligt med sina vänners vänner, och jag vet att herr baron är nära bekant med doktor Warvners, särdeles den vackra frun."

"Ja bevars, mycket . . visserligen mycket . . . Men om jag icke generade . . ."

"Kommer aldrig i fråga, herr baron!"

"Jag ville då egentligen ta mig den friheten fråga om det der ryktet, hvarom herr brukspatron nyss förtäljde, verkligen är i omlopp?"

"Ja, det är det visst — hela staden talar om ingenting annat."

"Och herr Thurné, som man vid hans återkomst väntat annorstädes, befinner sig sedan en vecka på detta ställe?"

"Äfven det är säkert."

"Ursäkta att jag ännu ett par minuter uppehåller. Men det vore roligt höra om någon tror . . . före-

ställer sig . . jag menar om någon antager som säkert att det på nytt kan bli parti af?"

"Det antages i allmänhet, ehuru man deröfver har många funderingar."

"Och herr brukspatron sjelf förmodar . . ."

". . . att, om det fins någon utväg, den icke skall blifva dold för kammarrådinnan, ty hon förstår besvärja hvarje omöjlighet. Hon lär vara kär ända till raseri i sin förre man . . . . . Men vi, herr baron, som ej äro kära, jag föreslår att vi gå ned och ta oss en biffstek, ty jag är rasande hungrig efter promenaden."

"Tackar mjukast, tackar mjukast, men det är alldeles motsatsen med mig. Jag har icke promenerat."

Baron Sixten drog sig baklänges tillbaka, och under inflytelsen af sin omätligt stora lycksalighet — ty det var ingenting mindre än lycksalighet han kände — hade han så när råkat falla ner i machineriet. Lyckligtvis fattade någon honom i armen, och helt flat öfver sin distraktion, gick vår hederlige Sixten ned i sin hytt för att vidare tänka öfver det ämne, som tillskyndat honom så mycket nöje.

Han stod nu, efter ett besök uppåt landet, på resa till Tjustorp, dit han för andra gången under loppet af ett år var bjuden att officiera som marskalk.

Sistlidne höst hade det varit vid drottning Adeles bröllop som han måst svettas för ett tal. Denna gång gällde det att tala på mademoiselle Jollis, och han hade föresatt sig att lyckas — ja, han nästan kände på sig att han skulle blifva inspirerad.

Om vi nu på samvete nödgades förklara anledningen till denna angenäma tro, hvilken var nog stark för en person af vår barons kända blygsamhet, så

måste vi söka den der, hvarest Sixten ej haft mod att söka den sjelf, nemligen i hans **hjertas** inbillning.

Då baronen hade inbillningar, var det sällan hans hufvud som bråkade dermed: hjertat hade deremot, såsom man förut hört, sina aningar och instinkter. Och antingen det kom sig af de många bröllopen på Tjustorp — förutom de nämde två hade Honorine på våren gjort bröllop åt icke mindre än tre unga pigor, som inträdt i äkta förbund med tre unga jordtorpare — eller af den tryggande känslan att han tydligt såg sig vara den unga enkan en kär gäst, nog af: baronen smektes ibland af den aflägsna inbillningen att man ännu kunde få höra omtalas ett nytt bröllop på Tjustorp.

Men må dock ingen tro att baron Sixten hade något slags system för kurtis, frieri eller dylikt. Han fortfor att fara från och till, att uträtta alla Honorines ärenden såsom hennes värdige intendent och att för öfrigt utgöra ett slags angenämt mellanting mellan en blygsam, aldrig fordrande älskare och en alltid öm, alltid uppoffrande och tjenstaktig kusin.

"Skulle hon i framtiden komma att tänka på min tio-åriga trohet", sade han en gång till sig sjelf — och det var det betydelsefullaste han någonsin sagt — "så låter hon mig nog veta det. Jag skall vänta, jag skall vara så som hittills."

Men så alldeles sådan som hittills var han ej.

Först och främst hade han icke en enda gång sedan öfverstlöjtnantens död visat sig som rumlare, dernäst hade han en betydligt större vård om sin yttre menniska. Vidare — och det var ett verkligt underverk — hade han två gånger, ehuru med tårar i ögonen, kommit till Honorine och förkunnat sin hjel-

temodiga hårdhet att neka ett par vänner den lilla tjensten att påteckna en borgens-förbindelse . . . .
. . . .

Straxt på eftermiddagen låg Daniel Thunberg vid den station, der baron Sixten skulle stiga af.

Nästan under hela mellantiden från morgon-samtalet med brukspatronen och intills nu hade han sysselsatt sig att begrunda det rykte han hört.

Han hade icke någon bestämd anledning att frukta rivalskap af Thurné, då denne varit på resor så länge, och Honorine dessutom sällan, jemförelsevis mot fordom, talade om honom. Men som han kände att Dick väntade sin fordne svåger till bröllopet, ja att han knappt ansåg det kunna bli ett riktigt bröllop utom Filip, så hade baronen för denna instundande period haft betydligt ondt af sina gamla instinkter, uppblandade med nya farhågor. Det syntes honom nemligen som Honorine under sitt enk-år så tillvuxit i skönhet och behag, att ingen gerna kunde se henne utan att älska henne.

Hvilken lycka var således ej mötet med brukspatronen!

Baronen kände sig så lätt som om hans själ kommit in i en ny luftigare kropp. Och angelägen att få berätta Honorine den stora nyheten, den hvarken hon eller någon annan anade — man trodde att Filip skulle komma direkte till Madängsholm — var baronen särdeles angelägen att lemna ångbåten.

Innan han gick i land, ansåg han dock lämpligt att ännu en gång förvissa sig om att herr Montins berättelse var ett grundadt rykte och ej en dikt — han skulle ej förlåtit sig att ha berättat Honorine en osanning — och sedan han erhållit all den visshet han

kunde önska sig, yttrade han med en ton, som nästan liknade ett jubel:

"Den, som lefver, får se!"

"Alldeles!" svarade brukspatronen småskrattande, ty genom doktor Warvner visste han lika mycket om baron Sixten och hans förhoppningar som denne sjelf. "Alldeles, min bäste baron — den, som lefver, får se!"

23.

FÖRHANDLINGAR OCH UNDERHANDLINGAR.

Innan vi bege oss till Tjustorp för att öfvervara herr Dicks och mamsell Jollis bröllop, hafva vi tvänne andra för vår historia vigtiga besök att aflägga, det ena i residensstaden hos kammarrådinnan, det andra hos doktor Warvner, som, genom brukspatron Montins sednaste nyhet bringad till det yttersta, beslöt sig för ett steg, hvilket vi, när vi hunnit dit, skola bevittna.

Det är en gammal och äfven trovärdig sats, att verlden vanligen vet mera om oss än vi sjelfva veta. Så var äfven förhållandet mellan residensstaden och f. d. helgonet. Men derföre påstå vi ingalunda att fru Lilia haft något emot, om det, som berättades, egt en säkrare grund än det i närvarande stund verkligen egde.

Den unga enkan hade haft en, i förhållandet till hennes häftiga och vilda känslor, förtviflad sorg att bekämpa.

Naturligtvis trodde allt hederligt folk, och det med rätta, ja sjelfva våra bekanta i "lyktan", frökarna, mamsellerna och blomsterfrun, hvilka alla ännu intresserade sig för sin fordna engel, trodde att den sorgen gällde förlusten af hennes aktade man, hvars namn hon ock ständigt förde på läpparne. Men *vi*, som bättre känna till saken, inse att sorgen i stället gällde förlusten af älskaren, hvilken hon ständigt bar i hjertat.

Men icke var väl hon den qvinna, som kunde nöja sig med att fruktlöst lida.

Till en början hade hon beslutat att under första half-året af sitt enkostånd nedsätta sig på Ribyhus hos Dick, hvilken hon lätt nog borde komma att styra och med detsamma urlocka allt hvad han kände om Filips vistelseort.

Men denna plan strandade emot den helt enkla omständigheten, att Dick i all ödmjukhet utbad sig slippa äran af hennes besök.

Det vore aldrig möjligt, skref han, att det under närvarande förhållanden kunde bli trefligt för dem någondera, åtminstone innan han fört hem "sin fru", som kanske bättre passade till sällskap än han sjelf.

"Du må för ingen del", hette det vidare, "ha den oblida tanken om mig, att jag icke skulle slå upp alla dörrar för min fars dotter, min egen köttsliga syster, om hon vore fattig eller eljest betryckt; men nu är det så, ser du, att eftersom du är rik, och det kan man säga att du är, då du fick hälften af din salig mans förmögenhet, och eftersom du dessutom har ett sådant hufvud och förstånd att du kan finna umgänge, nöje och sällskap hvar du vill, så må jag rent och blankt uppriktigt säga dig att största hindret är, att din återkomst till Ribyhus, der du lef-

de med din förste man, skulle få utseende af en stor förtrolighet med vissa personer.

Det är åtskilligt, som man ej kan säga rent ut, fast jag allt hade ämnat det, men du begriper fullkomligt meningen af hvad jag sagt och äfven det jag icke sagt."

Om denna kraft hade Lilia icke trott sin herr bror.

Den plan hon uppgjort, att få Alban till sig på Ribyhus, att komma i förtroligt umgänge med Dick och doktorns med flera "närmanden", måste således nedläggas.

Återstod att finna någon annan utväg. Ty ehuru hon mycket väl insåg att det yttre skenet måste respekteras, visste hon ingenting som kunde hindra henne ifrån att på ett fint sätt söka komma i beröring med den, som skickat henne ett farväl, det hon dock aldrig ämnade anse som evigt.

Skulle hon väl haft den lyckan att bli enka för att se sin största lycka gå sig ur händerna?

Åh nej, hon var ganska viss att endast en dåraktig grannlagenhet höll Filip tillbaka, en grannlagenhet, som ej begärde bättre än att bli besegrad. Och så pass både kunde och ville hon göra för den, som måst lida så mycket för henne.

Måhända hade hon blott alltför rätt!

Se här hvad som hände.

Just medan hon förgäfves bråkade sitt hufvud för att utan uppseende utröna sin älskares uppehålls-ort, medan hon genom de bäst utlagda snaror i bref till Dick sökte utforska detta ämne, föll en dag Filips adress liksom från himlen i hennes händer.

Hon var sysselsatt att genombläddra en tidning, och hade redan förbigått notisen litterärt — anmälan gällde en nyss utkommen tidskrift, för hvilken hon ej

kände några sympatier — då hon ofvanför ett af utdragen händelsevis såg ett namn, som kom henne att af sinnesrörelse släppa bladet.

Då det snart derefter blef upptaget, fann hon att recensionen särskilt uppehöll sig vid ett i tidskriften utmärkt stycke af Alexis (herr Filip Thurné). Den unge skalden hade från den lilla staden *** i Tyskland, der han för närvarande lefde, hemsändt detta vackra minne af sin fosterlandskärlek.

Af det införda utdraget visade det sig att de gamla nordiska kämparne åter blifvit kallade att lefva och handla. Det var samma dikt som föresväfvat Filip, då han på Helsön så plötsligt och rysligt afbröts i sin inspiration.

Det är icke här vi skola uppehålla oss vid Filips strider eller förhoppningar. Hade han några af det slaget, som man icke gerna tillstår ens för sig sjelf, blefvo de snart förverkligade.

Lilia skref, och som hon aldrig besvärades af någon öfverdrifven blygsamhet, icke en gång under sitt enkostånd, beslöjade hon icke sina känslor.

Filips svar dröjde länge, ganska länge, och förrådde, när det slutligen kom, en tvekan, en rädsla, en oro, som Lilia icke påräknat i så hög grad, ehuru hon visserligen väntat något motstånd.

Men lappri! Lilia triumferade ändå i tankarna. Dessa slingringar, dessa små samvetsskrupler, med ett ord, dessa små dumheter skulle hon nog snart resonera bort. Och hon gjorde så äfven, notabene till en del.

Under de sista sex månaderna korresponderade de såsom . . . ja, se det är just det svåra att säga.

Icke korresponderade de som man och hustru, och icke heller som älskande, ty Filips enfaldiga tvekan fortfor alltjemt. Icke heller som blott och bart vänner. Nej, snarare var då deras korrespondans att likna vid en arena, der tvänne stridande, efter att ha saluterat hvarandra med alla slags hedersbetygelser och ceremonier, försöka att besegra hvarandra, i hvilket lofliga ändamål det ena slags vapen efter det andra begagnas, bortkastas och åter upptages, utan att man dock någonsin kommer till ett afgörande resultat.

Filip talade på både vers och prosa om dolda lidanden, som aldrig skulle slutas, emedan de ej kunde slutas.

Lilia åter talade i de magnifikaste och sublimaste ordalag om ett lidande, som ej hade behof af att dölja sig, emedan det borde slutas.

Dessa voro de båda temata, till hvilka man under sex månader skrifvit oräkneliga variationer.

Och nu var han återkommen.

Han måste hem till Dicks bröllop. Han hade lofvat det med hand och mun, och han hade skrifvit till Lilia, att som han bestämdt icke ville blottställa sig för vådan af ett återseende — en svaghet, som skulle varit dem båda ovärdig — reste han med detsamma till Madängsholm.

Härpå hade Lilia svarat:

"Vare långt ifrån mig att söka öfvertala dig till något, som ditt samvete ogillar. Jag skall emellertid icke öfverlefva denna skymfliga smärta . . . Jag svär att jag icke vill öfverlefva den!"

Och Filip, som visste huru fast Lilia var i sina beslut, kom till residensstaden, dels derföre att den

nästan låg i vägen, och allra säkrast derföre att det var hans pligt att söka inverka på denna olyckliga och alltid älskade qvinna, hvilken delade hans passion, utan att liksom han vilja begripa att den aldrig borde bli annat än en platonisk dröm mellan tvänne förvillade själar, som, efter att ha länge irrat skilda, återfunnit hvarandra, dock utan att våga nalkas som fordom.

De första mötena hade, så att säga, varit en fortsättning af korrespondansen, en preludierande strid utan resultat.

Detta var ett högst långtrådigt kapitel, det Lilia gerna velat hoppa öfver.

Men antingen Filip derute i Tyskland blifvit grannlaga ända till "sentimentalitet" — det var så Lilia benämde hans motspänstighet — eller att verkligen några goda föresatser, några hyggliga vindkast af styrka och manlighet omsväfvade honom, eller ock (och detta var troligast) att minnet af den döde äkta mannen, som hejdat honom vid det tilltänkta brottsliga mötet, ännu icke bortbleknat i hans tankar, ännu icke förlorat sin kraft öfver hans hederskänsla, kanske hans samvete, nog af: ännu hade han icke, trots Lilias fortfarande tjusningsmakt, alldeles kommit ur den helsosamma svalka, som kammarrådets bortgång lagt öfver hans glödande känslor.

Men så mycket var säkert, att han stred med allt svagare hopp om seger och att tanken på afresan, denna afresa, som hade till mål icke blott Dicks bröllop, utan äfven återseendet af Honorine, gjorde honom modfälld, i stället att sporra honom till nya ansträngningar.

Och modfälld kunde han väl bli, då han gick igenom det flydda året och erinrade sig att han väl

tio gånger i början deraf velat skrifva till Honorine, men att han dock aldrig, i följd af en inre motsägelse, förmått göra det mer än en gång, och det var då han "vänskapsfullt och vördnadsfullt" skickade henne sin dikt.

Men var Filip modfälld, kände sig Lilia deremot i en fullkomligt motsatt sinnesstämning.

Hon anade segern; men emedan hon ännu ej hade den i sina händer, lefde hon i en vild oro under det maskerade lugnet.

24.

RESULTATET.

Samma morgon, som Daniel Thunbergs passagerare gjorde sitt flyktiga besök i residensstaden höll enkefru Lilia en utomordentlig konselj med sin spegel.

Hon skulle nemligen klockan 12 emottaga Filip, och detta besök, såsom näst före det sista, borde bli afgörande. Om två dagar skulle han resa.

Se der den orsak, som förmått henne att från tidigt på morgonen, då den vigtiga konseljen begynte, säga sig ute för alla.

Brukspatron Montin hade således på intet sätt kunnat komma in: Lilias order inbegrep intet undantag. Och vare sig nu, att han fann sig förödmjukad af denna motgång, eller att han blott ville lugna de upprörda damerna på ångbåten — det kan vara sak samma; men uppgiften om lustfärden var dock icke annat än en improvisation.

Ännu hade icke ens Lilia egt mod att offentligen vilja njuta af sin f. d. mans sällskap.

Bordstudsaren i salongen slog half 12, då den unga enkan kom ut från sin sängkammare

Konseljen med spegeln hade varit af en afgörande lycka.

Hon var så frisk, så bländande, så förförisk! Der låg ett så utsökt, snart sagdt genialiskt koketteri i hvarje detalj af hennes enkla toalett, att hon, under det hon pröfvade sig framför trymån, fann att hon just icke hade något öfrigt att önska eller ens att korrigera.

Hon hade icke klädt sig *så*, att hon det minsta påminde om "sirenen". Med Lilias erfarenhet och takt var det icke gerna möjligt att begå ett slikt misstag. Ej heller hade hon valt att visa sig i den puritanska allvarsamhet, som utmärkt henne under helgonperioden. Ännu mindre var det denna tillgjorda ärbarhet, som genom sjelfva öfverdriften vill väcka uppmärksamhet.

Nej, Lilia hade för denna tete-à-tete, som hon ville göra minnesvärd, valt en väg, som gick emellan alla, och till detta ändamål hade hon för första gången aflagt sin lätta sorgdrägt.

Hennes matt rosefärgade klädning, af det luftigaste indiska muslin, var hvarken för kort eller för lång, för snäf eller för vid: den var lagom att — då hon satte sig på den låga soffan — lemna hennes lilla fot synlig; och den var äfven lagom att af sig sjelf bilda de mjukaste draperier kring hennes andekropp, som syntes vara sammangjuten med denna rosenfärg, hvaraf återskenet föll både öfver hennes englalika barna-ansigte, hennes stolta svanhals och hennes hvita skuldror, hvilkas marmor glänste under den svarta spets-mantiljen. Denna mantilj, hvilken slutade vid midten af kjolen, liknade på visst sätt en half-klädning, och dess tredubbla silkesbroderade garnering gaf en fantastisk skugga åt det ljuslätta muslinet.

Lilias hår var bart: dess skönhet behöfde ingen annan prydnad än den naturliga törnros, som, gratiöst instucken på ena sidan af flätan, vågligt gungade dels öfver den och dels på sin egen bädd af friska gröna blad.

Men hvad som icke alls kan omtalas eller beskrifvas, det var Lilias sätt att föra sin lilla staty, hennes sätt att sitta, gå och böja sig, hennes sätt att utsträcka och åter draga till sig de under den svarta silkestyllen till hälften dolda bara armarna. Åh — allt detta, förenadt med hennes fullständiga mimik, måste göra en författare lika förtviflad som en målare, hvilken förgäfves söker återge den bild, som lefver framför honom, men den han ej lyckas fästa på duken.

Då klockan slog 12, öppnades dörren och en ung svartklädd man inträdde.

Hans ansigte, blekt och spirituelt nu som alltid, antydde likväl en besvärad rörelse, emot hvilken han förgäfves kämpade. Han bugade sig djupt, utan att yttra ett ord, och fortfor under ett par minuter att visa sig besvärad ända derhän, att han med handen flera gånger strök upp och ned de vackra bruna lockar, som hvälfde sig kring hans panna.

Orsaken till detta slags tafatthet, som var märkligare än vanligt, låg troligen — näst efter det starka intryck, som Lilias person gjorde — deri att lilla Sylvia icke var närvarande. Hos henne dröjde fadern alltid först. Men för i dag ansåg den unga modern att hon kunde hjelpa sig utan alla ressurser, som ej kommo från henne sjelf.

Hittills hade det varit Lilia som med sin beundransvärda djerfhet uppmuntrat älskaren. Men om man skulle tro hvad man nu såg, var det hon som fann sig tusen gånger mera besvärad, förvirrad, borttappad.

Hon ilade först fyra eller fem steg emot honom. Men denna rörelse, som tvifvelsutan var ofrivillig, hejdades straxt.

Hon stannade midt på golfvet, en Venus i miniatyr, en förstenad Venus, som blifvit gjuten i samma ögonblick lifvet öfvergaf modellen, och detta ögonblick var just det, då denna gudars dotter utsträckt sina hopknäppta händer för att bönfalla att man ej måtte fordra allt det öfvermenskliga öfverflöd, som hon hade att befalla öfver.

Filip vågade knappt draga andan.

Han, som sett denna qvinna gifva så många olika slags representationer, föll icke en sekund på den idéen att hon här gaf en ny.

Nej, han visste att hon älskade, och då man älskar, måste man vara sann.

Denna förintelse af Lilias lif, denna bönfallande ställning, denna sänkta, om fruktan talande panna stärkte Filips mod d. v. s. försvagade det helt och hållet.

Han nalkades väl blygt, undrande, ja nästan rädd, men han nalkades dock, och i det han vidrörde hennes hand, sade han:

"Någonting har händt — du är sorgsen."

"Ja!" hviskade Lilias musikaliska röst, och hennes hand, som fick lif i hans (ty den darrade), begärde ett stöd.

Han förde henne till soffan och stannade stum framför henne.

"Ja", återtog hon, "något har händt. Jag är sorgsen . . . Vill du sätta dig hos mig, Filip, vill du

att vi hafva ett slutligt samtal, ett sista, icke före din afresa, utan för lifstiden?"

"Hvad — det är du, som . . ."

"Ack, min vän, afbryt mig icke! Jag har behof af . . . Men sätt dig då . . . Nej nej, icke så nära — jag ber dig derom. Det vi hafva att tala, är mycket allvarsamt."

"Min gud!"

Filip ärnade åter fatta hennes hand, men med en sakta skakning på hufvudet gömde hon den under mantiljen, der den likväl såg ännu vackrare ut.

"Ja, jag ser det", återtog han, kämpande emellan en dunkel tillfredsställelse och ett ännu dunklare missnöje: "du är förändrad sedan i går . . Men jag afvaktar hvad du har att säga mig."

Han satte sig på den anvista platsen.

"Det är måhända ett underverk som förändrat mig."

"Ett underverk?"

"Ja . . jag har denna natt haft en syn."

Filip, som vid detta tillfälle ej kunde tänka sig någon annan syn än kammarrådets döda kropp, då den bars upp ur båten, stammade darrande:

"Din aflidne make?"

"Nej, den lefvande."

"Huru . . ." Filip ryste till.

"Du har varit hos mig i natt, min vän, det vill säga din själ, medan din kropp hvilade bunden i sömnens armar."

"Hvilken förvillelse!"

"Och du har gjort mig sådana bekännelser, att jag ändtligen lärt mig inse det svalg, som skiljer oss. Det är icke verldens dom, det är icke svårigheterna

vid en återförening, det är ännu mindre fruktan att såra min siste makes minne . . ."

"Hvad är det då? Jag besvär dig: tala utan omsvep; men först säg mig att du bedragit dig sjelf — det var ingen syn?"

"Jag hade kanske orätt att begagna denna benämning, ty egentligen var jag försänkt i ett tillstånd, som utgjorde hvarken sömn eller vaka. Det är således möjligt att jag endast hade en dröm. Men i alla fall såg jag dig, och du utgjöt din själ för mig."

"Ah!"

"Du kom för att vid mina fötter tigga tillbaka din frihet — liksom jag stackars varelse dervid kunde uträtta något — tigga af mig, hvars makt är bruten, sedan kärleken lade mig under sin makt."

"Bad jag om frihet?"

"Under tårar . . . jag känner ännu dessa tårar, som brände på mina fötter."

Filip qväfde en suck, ty just nu varsnade han en liten fot, som, nyss undanstucken, framtittade vid pallens kant.

"Men det var icke för dig sjelf du önskade bryta den magiska kedja, som fins emellan oss."

"Icke för min egen skull?"

"Nej!"

"Det var för oss båda?"

"O nej nej, säger jag dig — det var för en mig helt främmande qvinna som du begärde denna gränslösa uppoffring. Det var mitt lif du begärde för hennes."

"Jag förstår dig ej."

Filip hade icke gifvit akt på hur Lilia under de föregående mötena, ja redan under brefvexlingen, gradvis fått honom att förråda vissa delar af hans

förhållande till Honorine, ett förhållande, hvarpå några ord af Dick först väckt hennes uppmärksamhet. Sedan hade Filips ton, då han nämde Honorines namn, och hans uttryck, fulla af en nästan passionerad vördnad, då han beskref hennes värde, allt mera låtit Lilia begripa att den motståndskraft, hon rönte, just härflöt från detta fruntimmer.

Låg så nu makt uppå att bryta denna motståndskraft, innan han återkom under skyddet af sin Egeria. Icke att Lilia stort brydde sig om den vördnad, som hennes älskare egnade öfverstlöjtnantskan — hon ansåg den af för ringa värde att uppväcka hennes svartsjuka — men desto mer fruktade hon Honorines inflytande.

Filip hade svarat: "Jag förstår dig ej." Men straxt derpå förstod han väl, ty han mindes en hel hop. Och han rodnade djupt.

"Du är för rättsinnig att neka, Filip! Det finnes en qvinna, utom mig, som utöfvar ett stort välde öfver dig, öfver ditt hjerta?"

"Det är sant!" svarade Filip sakta.

'Huru — är det sant?' hade Lilia så när i ett upplågande raseri utropat, ty hon var beredd på en bestämd motsägelse i hvad hjertat rörde.

Men hon lyckades förvända den häftiga åtbörden i en, som uttryckte undergifvenhet. Och framkallande tvänne tårar, hvilket ej var henne synnerligen svårt, ty nu hade svartsjukan kommit i rörelse, sade hon med uttrycksfull röst:

"Du förråder nu för mig mer än jag fick veta i natt — jag mins icke att det då var fråga om kärlek."

"Det är icke heller nu fråga derom i den mening du tänker!" svarade Filip, i det han ryckte fåtöljen närmare soffan . . . "Ack, hvem vet bättre än

du huru svaga hjertats rörelser äro bredvid passionens!"

Lilia hörde med slutna ögon, men desto öppnare öron. Hon hade skäl att lyckönska sig till sin taktik. Så mycket hade hon ej inhemtat under någon sammanvaro, och i afseende på Honorines välde lugnade hon sig helt och hållet.

"Du svarar mig ej?" återtog Filip med knappt dämpad häftighet.

"Min vän, jag bör ej svara dig på detta språk, som vi ej mer skola tala. Du har ju i hvarje bref, vid hvarje möte, upprepat att sällheten, en gång förspilld för oss, är omöjlig att åter förvärfva. Nåväl, jag inser det nu med dig."

"Lilia, du döljer något? Har du ej lika ofta svarat att denna sällhet är möjlig, att tvänne fria varelser, som efter så många lidanden och strider renade återfunnit hvarandra, vore värdiga att njuta återföreningens salighet, och att de egde nog i sig sjelfva för att kunna sätta sig öfver verlden?"

"I min dårskap har jag talat så. Men mins, att du sednast i går yttrade till mig dessa ord, som jag aldrig glömmer: 'Äfven om vi egde detta djerfva, snart sagdt afskyvärda mod att trotsa hela opinionen, som vi alltid måste få emot oss, skulle den sanna lyckan dock icke i fullt mått tillfalla oss, ty det, som ligger emellan nu och fordom, är outplånligt.'"

"Ja, det tyckes mig så . . . Och när man pröfvar med förnuftet . . . när man hör förnuftet . . . när man hör minnets röster . . ."

"Och när man framför allt liksom du önskar friheten för en tredje persons skull . . ."

Filip teg.

"Jag drömde att, då du denna natt badade mig med dina tårar, jag kände mig så förödmjukad, så

slagen af den gränslösa obetydlighet, jag egde i dina ögon, att jag med styrka utropade: "Han skall ej förgäfves hafva vädjat till mitt ädelmod, mitt medlidande! Jag är intet för honom, om icke skuggbilden af den idol, som han en gång älskade. Må han då vara fri!"

"Det var i drömmen", mumlade Filip, "som du sade detta!"

"Men jag upprepar det nu: Tag din frihet, tag din själ, ditt hjerta tillbaka, emedan du, emedan alla tro att jag med nedriga trollkonster fastkedjar dig vid mig! Lemna mig, lemna denna varelse, som du nu kanske förödmjukat och krossat nog!"

"I himlens namn, hvad talar du om förödmjukelse — skulle jag . . ."

"Ja, just du, Filip, du som en gång älskade mig till yrande vansinne, du hämnas nu på mig *så* som männerna alltid hämnas."

"Kan du med mig tala om hämd?"

"Sedan jag är din slafvinna, sedan mitt hjerta är så intaget af dig att det måste förblöda, då du sliter ditt ifrån mig, då kommer du och säger: 'Det är nog, jag har ledsnat vid din kärlek, stackars qvinna! Du har ingenting nytt att bjuda mig, ty jag har ännu det friska minnet af den tid, då du var min; och nu, sedan jag trampat dig i stoftet med min fot, lemnar jag dig åt åtlöjet: hela verlden får snart veta att jag kommit hit endast för att gäckas med dig!'"

"Nej, stanna nu . . . jag uthärdar icke mer! Du är bedårad — ja, jag svär . . ."

"Svär icke! Jag är *ej* bedårad, Filip! Din kärlek, som uppflammade, medan jag tillhörde en annan, har slutligen utbrunnit. Icke ens mitt återseende har uppväckt den ur sin aska."

"Hör mig, Lilia!"

"Tyst - jag begär ju icke att du skall spela en rol. Nej, jag begär ingenting mer. Länge har jag sökt förblinda mig. Nu är jag modig och — o, gud, du ser det — icke blott modig, utan undergifven. Icke en känsla af bitterhet emot dig, Filip! Jag hade låtit dig lida . . . nu lider jag i min tur. Det är rättvist."

Och ur stånd att längre hejda sin rörelse bröt hon ut i snyftningar. Tårarne föllo klara mellan det vackra galler, som hennes små hvita händer bildade framför ansigtet.

"O, förlåt, förlåt, min dyrkade, du enda dyrkade, som jag i hela verlden älskat, älskar och skall älska! Jag ville segra med förnuftets vapen, och jag förmådde det så länge du stred med mig; men då du återgifver mig åt mig sjelf, gifver jag mig åter till dig. Din undergifvenhet är tusen gånger oemotståndligare än din styrka."

Han låg vid hennes fötter.

25.

RINGVEXLINGEN.

"Stig upp . . . jag besvär dig — du skall om en timma ångra dig. Du skall med samvetsqval, med en aldrig hvilande oro betala denna minut af himmelsk ro . . . denna enda minut, ja, den är skön!"

Och hon lade sin panna intill hans; hennes ännu af tårarna fuktiga kind kände beröringen af hans läppar.

Heta vindar omsväfvade dem.

Flera minuter förgingo.

"Ångra mig", sade slutligen Filip, i det han uppsteg och satte sig vid sin ljufva älskarinnas sida, "nej aldrig, sedan jag tagit mitt beslut!"

Lilia suckade sakta.

"Och huru kunde jag taga ett annat! Äro vi ej sedan flera år förenade? Ha vi någonsin egentligen varit skilda — kunna vi någonsin bli det!"

"Hvilken gudomlig njutning är det ej för mig att höra dig tala så . . . Men du är så ömtålig för verldens lumpna prat. Ack, min Filip, hvad bör verlden

vara för oss, och hvilken rättighet eger den att klandra tvänne menniskor för det de erkänna sitt misstag och rätta det."

"Var lugn — jag skall stålsätta mig."

"Du är äfven alltför ömtålig för dina vänners tadel."

"Äfven emot det skall jag stålsätta mig. Jag säger dig, min Lilia, att jag skall stålsätta mig emot sjelfva minnet, mot sjelfva detta egensinniga förnuft, som till och med i denna stund af öfversvinnlig sällhet vågar göra invändningar mot dess behörighet."

"Ser du, Filip, ser du! När ditt så kallade förnuft — hvilket egentligen icke är annat än några dig ovärdiga sofismer — i sjelfva denna stund djerfs framställa ett inkast, hvad skall det då bli, när du kommer under Warvners inflytande och under denna väninnas, som . . . O, hvarföre ryckte du ifrån mig den seger, jag under bön och tårar tillkämpat mig?"

"Du får ej förebrå mig så! Kanske hade jag handlat rättare, ja kanske hade det till och med varit en pligt, att låta dig, hjeltemodiga qvinna, fullborda din stora och ädla försakelse. Men har väl den mannen älskat, som kan försaka, just i det ögonblick hans dyrkan stegras, såsom min genom ditt högsinta beslut!"

"O, Filip, att så höra dig! Nu är det icke längre svaghet, icke ditt ängsliga vankelmod: nu är du en man med kraft och vilja, en man, som känner att inga menniskofunder förmå något öfver honom."

"Ja", fortsatte Filip, allt mer och mer i extas, "han skulle icke älska, om han vid sjelfva ingången till sin kärleks ljufva verld lyssnade på något, som komme utifrån. Ingenting bör han höra, hvarken förnuft, minne, förebråelser, vänner eller fiender. Det

fins för honom blott ett, ett på jorden, ett i himlen, ett i afgrunden: hans älskarinna."

"Min Filip, du vill då göra mig tokig! Du erkänner att alla de invändningar, du gjort emot ditt eget hjerta, varit . . ."

". . falska, liksom mina strider, mina föresatser . . . Hör: jag vill nu, då du åter i ren och kysk kärlek skall blifva min, bekänna för dig allt."

"Hvad jag tackar dig, hvad ditt förtroende skall göra mig lycklig!"

"Låt mig först ett ögonblick dröja vid detta närvarande, som kommer mig att svindla . . . Bäfva ej så, arma engel, frukta ingenting — jag skall veta kufva hvarje känsla, som ej är värdig renheten i vårt nya förbund . . . Du är mig lika helig nu, som när du första gången svor mig din tro. Men då du svurit den för andra gången . . . ah, detta förvirrar mig: skall det lysas om igen? Skola vi vigas på nytt? Tvifvelsutan — det kan icke vara annorlunda."

"Jag har ännu icke vågat underrätta mig härom. Vi måste göra det försigtigt, att icke allmänheten för tidigt må blanda sig i våra angelägenheter. Men det kan icke uppstå något hinder."

"Jag tror icke heller det, så framt icke något skulle uppstå derigenom att du varit omgift: och tänk . . . eger du mod att tänka dig möjligheten af ett hinder?"

"Nej", svarade Lili", och hennes kind blef likblek utan allt spel, "dertill eger jag icke mod. Jag har aldrig känt några omöjligheter."

"Gifve gud du icke nu heller finge lära känna dem! Jag vet icke hvilken mörk aning med isköld vidrör mitt hjerta, men det förekommer mig som hade vi något att befara. Jag kan dock icke fatta hvar-

ifrån detta något skulle komma, ty jag ser icke att lagliga svårigheter kunna uppstå för en ny vigsel."

"Till hvilken afgrund du förer mig!" svarade hon, darrande af sinnesrörelse.

"Förlåt mig, min Lilia, att jag lät dig lida hvad jag sjelf led . . . Men efter vi nu tala om detta ämne, så säg mig hvad vi skulle göra, ifall något hinder uppstode?"

"Låt mig först veta din tanke!" svarade hon, i det hon med ny spänstighet uppreste sitt hufvud. "Sedan skall du få höra min."

"Har jag då någon för ett sådant fall! Det vore ju en jordbäfning, hvarunder vi förginges med hvarandra."

"Och hvarför det?"

"Du frågar mig: hvarför!"

Lilia drog på axlarna . . . "Skola vi låta vår sällhet bero af lagen, *vi*?"

"Jag sade dig ju att det icke var för den jag fruktade. Likväl, ifall den vore emot oss, så vore vår återförening omöjlig."

"Kanske i verldens tanke."

Filip, hvars blick varit sänkt, upplyfte den nu på sin älskarinna, och så strålande af småleenden, ungdom, hopp och kärlek syntes hon, att han med hänryckning utropade:

"O, du beundransvärda, nu förstår jag dig! Om hela verlden, lagen, konsistorium, allmänheten, ja hvarenda menniska ansåge vårt äktenskap ogilt, vill dock icke *du* betrakta det så?"

"Än du", svarade hon triumferande, "hur vill *du* betrakta det?"

"Jag skulle dö af förtviflan, om jag *nu* nödgades afstå från dig; men jag skulle dö af blygsel, om jag vore nog eländig att emottaga ditt offer."

"Vet kärleken af offer?"

"Hvilket sublimt uttryck . . Nåväl, min sköna hjeltinna, vi skola hoppas att inga flera motgångar komma att öka våra pröfningar."

"Men nu är det jag som säger *om*, och jag tillägger blott: kom ihåg att vi en gång blifvit vigda, att jag är dina barns mor och att — jorden är stor."

"Nu måste jag försegla dina läppar, ty de tala ett alltför farligt språk, och framför allt skola vi sluta att uppkasta dessa grymma tvifvelsmål, som säkerligen endast äro till i min fantasi. Jag börjar genast att höra mig före. Emellertid och under alla omständigheter förbinder jag åt dig min tro. Från detta ögonblick är jag din."

"Liksom jag din . . Och var öppen emot mig, min Filip, ty jag kan nu höra allt. Och komme hvad som helst, blir jag ståndaktig, ty jag litar på dig."

"Ditt ljufva förtroende förtager den sista skuggan från min själ . . . Hör mig nu!"

"Med alla sinnen. Men — för att spara oss inledningen — du älskade icke fru Helleding?"

"Åtminstone var jag på väg att göra det."

"Du, som blott kunde känna *en* kärlek!"

"Om du visste hvilken beundransvärd hängifvenhet hon visat mig i mina sorger, en hängifvenhet, ren som solen, som himlens dagg! Det är henne jag har att tacka för det jag, efter den förfärliga sinnesförvirring, i hvilken skilsmässan från dig kastade mig, åter blef menniska."

Lilia qväfde en suck.

"Och ändå var detta icke allt. En gång var jag i behof af ett vigtigt råd — hon gaf mig det med lika mycken godhet som qvinnlig finhet. En annan gång, då jag befann mig i en belägenhet så hopplös

och grym, att till och med dess blotta minne förbittrar sällheten af denna stund . . ."

"Hvad kunde det vara för en belägenhet, min Filip — det måste du säga mig, innan jag åter nödgas höra huru varmt dina läppar hylla denna dam, som kanske hade alltför mycket intresse af att visa sig hängifven."

"Akta dig, älskade, att låta svartsjukan förblinda dig! Honorine är höjd öfver allt lågt. Hon, en hederlig mans tillgifna maka, egde blott en oändlig vänskap och en oändlig fond af medlidande att bjuda den stackars eremi en."

"Men din hopplösa belägenhet?"

"Jag vågar ej förtro dig hvad jag förtrodde henne."

"Ha, skulle hon med dig, min brudgrum, dela ett förtroende, hvarifrån jag uteslutes? Är det ej nog att hon ett helt år fått vara mor åt min son? Skall hon hafva allt, hon, som ej har rättighet till något . . . Men förlåt mig, Filip — det är en älskarinna, en mor, som klagar . . . Och nu inga omsvep! Ditt misstroende förolämpar mig."

"Men ifall det vore en ännu högre förolämpning att tala?"

"Frukta intet — jag är ej nu som fordom. Då fordrade jag af koketteri och egennytta; nu fordrar jag af kärlek . . kärleken har inga hemligheter."

"Det skall bli som du önskar . . men glöm icke att det är din egen bestämda vilja som framkallat min bekännelse. Och jag må säga att jag är nöjd dermed, ty sedan är allt rent emellan oss."

Och nu omtalade Filip, tvekande, bäfvande, men han omtalade dock, brefvet från Anima, resan till Svallbohyttan, Honorines ädelmodiga anbud och den utomordentliga beundran, som detta ädelmod väckt hos

honom. Derpå — ty Lilia afbröt honom ej — beskref han sina känslor efter öfverstlöjtnantens bortgång, Honorines derpå följande naturliga förändring, hvilken kom honom att blicka djupare i sitt inre, och till sist nämdes brefven från S., som förrådde en nyvaknad böjelse, den der dock jemte hela brefvexlingen tvärt afbröts genom mötet på Helsön.

Ännu sade Lilia icke ett ord — hon syntes vänta något mera.

Han talade då på nytt.

Nu kom den stormiga episoden af deras brottsliga intrig, det aldrig glömda mötet med kammarrådet såsom död, och så den sista natten på Udden, då han, efter att ha beslutat sig att lemna Sverige, till Honorine skref det bref, som försäkrade henne att, ifall han blefve beståndande i sina föresatser, ifall han, ehuru frånvarande, tyckte sig förnimma hennes milda röst, han åter skulle låta höra af sig.

"Jag vill icke fråga", sade Lilia häftigt, "efter dessa föresatser — jag vet ju hvilka de voro — jag vill blott, men det på samvete, fråga dig om du skref?"

"Jag vågade det ej. Ty väl hörde jag hennes ljufva röst, men din qväfde den, liksom efter det första brefvet din bild helt och hållet förjagade hennes."

"Således skref du aldrig?"

"Jo, en gång, då jag sände henne min sista dikt. Men detta bref . . det saknade hvad som saknades i mitt hjerta."

"Kärleken — och den måste saknas, ty den fans qvar hos mig äfven då?"

"Ja ja, äfven då!"

"Och nu är det min tur att tala. Jag har inga bekännelser att göra, ty sedan mitt hjerta vaknade, har jag icke älskat någon annan än dig; men jag har att säga det jag icke vill vara mindre ädelmodig än denna qvinna, som det ej borde kosta något att göra det anbud hon gjorde."

"Hvad menar du?"

"Jag menar att jag skall vara större än hon, ty jag var, åtminstone en gång, en förolämpad maka. Men den försonade makan säger åt sin själs tillbedde afgud: Såsom ett bevis på att allt är försonadt, gäldadt, godtgjordt, erbjuder jag dig, j a g . . ."

"Hvad, i himlens namn — hvad?"

". . att, från samma dag vigseln för andra gången helgat vårt förbund, blifva detta arma barns mor! Hon skall vara vår älskade fosterdotter, Albans och Sylvias syster. Och jag svär dig att aldrig en förebråelse, aldrig ett ord om det förflutna skall komma öfver mina läppar; ty, min Filip, den upphöjda och stora kärlek, som mitt hjerta nu närer, gör det mildt. Lyckan förädlar."

Filip skulle ansett som det högsta helgerån att tro det jorden bar en enda varelse till sådan som Lilia. "O huru mäktig", tänkte han, "är icke kärleken — det är den som så renat hennes hjerta".

Och han var icke blott hänryckt, han var förryckt af beundran, af tillbedjan, af all den dyrkan, som denna engel förtjente, denna engel, som för jemnt tre år sedan — stekte honom på glödande kol och derefter afkylde honom med sitt isande hån.

"Och detta är du", sade han, "du, som jag en gång ansåg hårdsint, ja demoniskt grym . . . Huru du hämnas!"

Lilia log med blygt behag.

"Jag har öfvervunnit mycket af min naturs sjelfviskhet, och jag har sökt afhjelpa många af de fel, som uppfos'ran qvarlemnat hos mig. Du hade rätt, min Filip: fordom var jag en icke blott dålig, utan grym hustru . . . Hvad jag har mycket att godtgöra dig, min herrskare — hur ifrig skall jag ej också blifva att aftjena min skuld!"

"Än jag då . . . De kunna nu försöka att tala emot dig!"

"Undvik att tala med dem, det är det bästa. Och framför allt: icke ett ord till doktor Warvner om det anbud jag gjort dig! Han skulle, tro mig, öfven i det finna något, som han kunde vända till min skada. Warvner är visserligen en god menniska, men han är egenkär och han glömmer aldrig det spratt jag af barnslighet och lättsinne spelte honom."

"Du misskänner Arnold. Jag skall tiga, efter du fordrar det; men om jag talade, skulle han vara den förste att beundra dig."

"Det tror jag icke!" sade Lilia med ett eget småleende.

"Och till underpant af denna gudomliga stund, till underpant af att ingenting får eller skall inverka på oss, emottag denna ring, som visar tvänne förenade händer — den är bilden af vår nya, fritt slutna och starka förening."

"O, tack, tusen gånger!" hviskade Lilia . . "Nu får du se att jag bland nipperna efter salig pappa äfven har en ring, som torde passa dig."

Hon ilade bort, men återkom snart, hållande i handen en enkel guld-ring, som verkligen tillhört direktör Sorenius.

Filip tog den således med dubbel glädje, ty minnet af denne vördade far, som måste önska sina barns återförening, var honom liksom en helig borgen att

denna förening skulle ega rum och att den, trots allt hvad man med stöd af erfarenheten kunde säga om den, ändå skulle bli rik på allt hvad jorden eger skönast.

Och nu voro de fordna makarne åter förlofvade.

Ryktet hade således endast en dag för tidigt utspridt underrättelsen om det sällsamma giftermålet.

De öfverenskommelser, som vidare utbyttes, angingo lille Albans förflyttande från Tjustorp, återseendet om ett par veckor samt de ömsesidiga förfrågningar, som man skulle göra i afseende på det vigtiga steg, hvars fullbordan icke finge dröja längre än till hösten . . . .

Underbart nog var Lilias sista ord, då de andra aftonen åtskildes, icke en kärleksförsäkran, utan en förmaning att Filip icke måtte glömma sitt löfte i afseende på doktor Warvner.

Icke ens pro forma hade Lilia blifvit bjuden till Dicks bröllop, "ty" — hade denne skrifvit — "icke kan väl du och Filip mötas hos öfverstlöjtnanskan, och icke kan jag ha bröllop utan Filip?"

26.

ARNOLDS STORA BESLUT.

Omkring en mil från Ribyhus, på vägen emellan köpingen och staden, och likaledes en mil från det jernbruk, som tillhörde herr Edvard Montin, låg vid stranden af en tjusande insjö den täcka egendomen Lilleby, sedan sistlidne höst tillhörig doktor Warvner.

Man kunde se månget vackrare och elegantare hem än deras, hvilka bodde på Lilleby, men knappt fick man se något gladare, friskare och mera vittnande om hemfrid.

Byggnaden var ej stor, men beqväm. Och nyreparerad från grund till botten, visar den oss nu i den vackra solnedgången en perlfärgad fasad med tvänne rader glänsande fönster, i hvilka blommorna äro nästan lika hemma som i de små näpna anläggningarne på gården, der allt är beräknadt för beqvämlighet och trefnad, ända från soffan under de stora hängbjörkarna till den bakom syrénhäcken nästan dolda dammen, der ankorna så välmående simma i sällskap med de högförnäma hvita gässen.

Det går ingen regulier allé upp till herrgårdsbyggningen, men vägen, hvilken slingrar sig kring en vik af sjön, skär midt igenom en park, som naturen sjelf anlagt, och derpå har den ej förlorat det ringaste.

Det enda var, att, om någon gick otålig och väntande hemma på Lilleby, denne någon ej kunde se mer än tre eller fyra alnar af vägen, som svängde upp straxt nedanför stora porten.

Just i det ögonblick vi börja vårt besök, öppnas ett af fönstren i nedra våningen, och ett ansigte, ett vackert, ett mycket vackert, ljuft och oss väl bekant ansigte tittar ut.

Men straxt derefter slås fönstret igen med en märkbar otålighet. Länge dröjer det dock icke innan ett annat fönster öppnas — tyvärr går det dock på samma sätt som med det förra, och nu får den vackra pannan några rynkor och det lilla hufvudet gör en rörelse, som tydligt visar att man börjar förlora tålamodet.

Det kan också ibland bära bra förtretligt till! Om fönstret endast varit uppe i tre minuter ännu, skulle den, som stod der, hafva hört hofslagen af en häst och straxt derpå sett både häst och ryttare komma fram vid porten.

Men fru doktorinnan hade nu gått in i stora förmaket, som låg åt trädgården; och der, om vi skola säga sanningen, tillät hon sig den ofantliga barnsligheten att falla i gråt — och hvarföre? Jo, derföre att hennes man blifvit borta ett dygn längre än han sagt. Han skulle ha varit hemma föregående aftonen.

Dock: just som hon nu roade sig med att efterräkna huru många gånger ungefär den vackra friherrinnan M. (det var nemligen till en ung vacker fru

Arnold blifvit kallad) behöft framräcka sin hand för att låta doktorn känna på pulsen, just som hon, säga vi, med förtrytelse beräknade detta och äfven med en liten svartsjuk förtrytelse erinrade sig att en läkares hustru måste fördraga mycket, hördes ilande steg komma öfver golfvet.

Och innan hon hunnit borttorka sina förrädiska tårar, ja innan hon ens hunnit upp från soffan, var hennes man hos henne. Och med ett ansigte strålande på en gång af glädje och undran, ropade han, medan han ömt omfamnade sin unga hustru:

"Min gud, hvarifrån dessa tårar? De äro de första jag sett sedan vårt giftermål."

"Det är också", svarade Adele, hvars ögon genast återfingo sin vanliga glans, "första gången du varit borta 24 timmar längre än du behöft."

"Behöft — och det vet du! Men säg först, ha dina tårar ingen annan orsak?"

"Är det icke orsak nog — vet du hvad det vill säga att längta?"

"Om jag vet det — du borde just ha sett mig i går afton!"

"Åh, herr doktor", inföll Adele skrattande, ty tåren och löjet vexlade hos henne lika fort nu som fordom, "jag har till och med på tre mils afstånd kunnat se hur ofta och ifrigt ni känt på "lilla pulsen."

"Ser man på — det torde vara fråga om lite svartsjuka mot mina patienter?"

"Icke så litet ändå. Nyss på stund sade jag till mig sjelf: Hvad en läkares hustru måste tåla mycket — och hade jag icke rätt? Att vara borta 24 timmar öfver tiden för att 24 gånger få ta den vackra friherrinnans hand!"

"Jaså", sade doktorn glädtigt, "du bestämmer

denna operation till hvar timma! Det är långt oftare än j a g brukar."

"Men säkert icke mindre ofta än friherrinnan tror att det behöfs: hon skickar ju ständigt efter dig för ingenting."

"Vet du hvad, min engel — rättnu blir du så elak, att jag fruktar att jag till straff förtiger mina äfventyr, hvari den stackars friherrinnan, som denna gång är allvarsamt sjuk, icke har ringaste del."

"Äfventyr?" Adele slingrade sin arm om mannens . . . "Du låter väl beveka dig?"

Hon såg på honom med en af dessa blickar, som så väl uppenbara kärlekens allmakt.

"Nåväl, du vet icke att jag kom hem ridande — jag åkte likväl bort."

"Store gud" — Adele började nu se på sin make med helt andra blickar: en fruktande oros — "det har ju icke händt dig något, min Arnold?"

"Tror du att du behöft fälla de der tårarna, som jag kom så lagom att kyssa bort, ifall ej något särdeles uppehållit mig!"

"Ack, berätta då! Jag borde bjuda dig något först, men om du ej håller på att försmäkta af hunger eller törst, så . . ."

"Åhnej, nu försmäktar jag icke längre . . . men jag har haft tre motgångar, af hvilka för ett år tillbaka åtminstone de två icke det ringaste skulle ha rubbat mitt lugn. Men jag har blifvit otålig på sednare tiden."

"Det der artar sig till en treflig början. Jag tror icke att slutet blir farligare, än att jag kan springa ut i salen efter hallon-saften, som jag ställt i ordning."

Och den unga husmodern skyndade att verkställa sitt beslut.

"Ack, hvad du är ljuf, hvad du är huslig, hvad du är förtjusande, min Adele! Hvem kunde tro att *du*, den firade damen, skulle komma att trifvas så väl som du gör i vårt lilla paradis!"

"Nå, är jag icke firad ännu?"

"Jo visst, men alla dina tillbedjare ha nu sammansmält till en enda."

"Det är icke mycket, det erkänner jag. Men du vet väl att brukspatron Montin anser som sin pligt att till en del fylla bristen."

"Det är sant . . . Men ack" — och nu tog Arnold en helt annan ton — "jag har träffat Montin, och det är som ett öde att alltid han skall tillföra mig olycksposter."

"Är det nu åter en?"

"Ja, och tusen gånger värre än den förra . . . Men låt mig nu först tömma den herrliga drycken, som du tillagat. Hur godt allt smakar, som jag tager ur din hand!"

Adele rodnade af glädje.

"Se så, sitter du nu här hos mig, min älskade, så skall du få höra alltsammans."

Och detta var den kalle allvarsamme doktor Warvner, som ansett fruntimmerna såsom sina afsvurna fiender! En enda hade åtagit sig att korrigera hans felaktiga åsigter, och hon hade fullkomligt lyckats.

"Nå, min vän?"

"Först och främst fick friherrinnan i går middag, just som jag skulle resa . . ."

"Visste jag icke att det åter var hon! Jag bedyrar dig att den qvinnan förargar mig!"

"Min egen Adele, jag har ju sagt dig att du måste akta dig för att blifva förargad!"

"Ja, lika väl som jag skall akta mig för att

vara ledsen, att gå mycket, att sitta för mycket stilla, att . . ."

"Tyst, tyst — om du så der vågar kritisera din läkares föreskrifter, kan det hända dig att du får en gång till så många . . ."

". . dem jag icke ärnar bry mig om. Jag sprang i går ett långt stycke utåt parken, emedan jag tyckte att det körde".

"Ack, det gjorde du icke — jag är säker att du blott gycklar?" sade Arnold oroligt. "Se så, tillstå att du ej var så oförsigtig?"

"Vill du då tillstå att det var konster af friherrinnan att uppehålla dig?"

"Döm sjelf! Hon fick en nerv-attack, och det icke för någon lappris-orsak. Hennes lilla gosse föll och bröt armen af sig. Se der anledningen till mitt första dröjsmål. Jag kunde ej neka att stanna qvar tills i dag på morgonen."

"Nej nej, det kunde du visst icke . . . Stackars mor!"

"Jag visste nog att min Adele var mild . . Nå, i dag morse reste jag klockan 8; men just midtför bruket mötte jag Montin, som kom hem från sin resa."

"Och så blef det ett nytt uppehåll?"

"Ja, vet du den der nyheten var så stark att, ehuru jag icke ärnat dröja hos honom mer än en timma, väl två gingo om, innan min bestörtning och ledsnad tillät mig att tänka på något annat."

"Då var det åter fråga om Thurné. Har han redan kommit till Tjustorp?"

"Gud allena vet, om han någon gång kommer dit . . . Men gissa hvar han nu är."

"Det gör jag . . . Ack, min gud, Honorine har då icke lidit nog — och under sin lugna yta lider hon djupt . . . Han är således i samma stad som, som . . ."

". . Lilia, ja. Men det är icke allt."

Arnold förtäljde nu för sin hustru hvad han hört af brukspatronen.

"O, det är ovärdigt", utbrast Adele, "att så drifva gäck med äktenskapets helgd, och dubbelt ovärdigt att han gifver sig i denna qvinnas våld, som på sådant sätt förskjutit honom, ehuru, förstås", tillade hon med en stark rodnad, "han också var ganska brottslig."

"Om du kände allt så väl som jag, skulle du finna hans brott oändligt förminskadt."

"Nej, Arnold . . Dock, du har rätt, jag känner ej nog för att dömma. Hon hade troligen sig sjelf att tacka för det, som hände."

"Ja, det är det minsta man kan säga. Men hvad var det, som tillföll henne, emot det helvetiska lidande, hon med kall blod beredde honom! Hon var icke blott hämdgirig och oförsonlig efter den stora epoken: långt förut handlade hon som en till kokett förklädd furie. Hon njöt af att låta honom undergå alla slags qval. Hon spelade på hans jemmerligt svaga hjerta som på ett instrument. Ja, jag tror att hon verkligen är från sjelfva afgrunden."

"Och ändå, Arnold, ändå . . ."

"Ah, nu skall hon få betala mig alltsammans! Jag har tänkt på något. Och under det jag öfvervägde om jag ej egde rättighet att sätta en gräns för hennes fräcka tillförsigt, råkade jag — oaktadt

Lasses mumlande: "till höger, doktor" — att köra ned i diket i stället för bredvid."

"Huru — du har kört omkull?"

"Ja visst, och innan vi fått hus åt den skadade vagnen, och jag derefter sett om min axel, som slapp undan med en skråma, förspilldes åter ett par timmar — och på det sättet, min Adele, har du nu en fullständig förklaring öfver hela det förlorade dygnet."

"Men axeln, min dyre vän, låt oss först tänka på den! Säg, hvad bör jag göra?"

"Ingenting alls annat, än sitta qvar hos mig."

"Och jag, som efter alla dessa motgångar tog emot dig med tårar — det var för barnsligt! Men du vet ju att man har lof att vara en smula barnslig, då man älskar och längtar."

"Gifve gud att du aldrig komme att gjuta tårar, som gjorde mig mera sorg — dessa voro så ljufva . . . Men, ser du, min Adele, äfven Honorine har nu denna nyhet, ty Sixten var på samma ångbåt som Montin."

"Och det, just då hon väntade honom till bröllopet, just då hon måhända förespeglade sig . . . Men nej, jag tror icke att hon förespeglat sig något. Emellertid låtom oss skynda på vår resa allt hvad ske kan! Jag vet väl att vi icke få fara förrän den bestämda dagen, i händelse af sjukbud; men när vi väl äro ute, då blir jag grufligt otålig."

"Sakta, min engel, sakta — vi skola resa en eftermiddag tidigare än vi tänkt. Det gör så mycket att du ej behöfver anstränga dig."

"Så god du är!"

"Så förnuftig, menar du . . . Men vet du hvad jag redan tidigt i morgon ärnar göra?"

"Nej, hvad?"

"Jo, jag skall då företa hvad jag på vägen beslöt."

"Och det var?"

". . att beröfva kammarrådinnan sin seger. Må hon älska honom nu, om hon så vill, till ursinnighet — det sägs att hon gör så — hon skall ändå icke fullborda hans förstörelse."

"Huru kan du förekomma det?"

"Jag har af denna qvinna en hemlighet, för hvars förtigande hon tagit mitt hedersord. Godt — jag ärnar nu säga henne att hon kan göra sitt val.

"Sitt val?"

"Ja, att antingen afstå från Filip och för alltid upphöra med dessa konster, hvarigenom hon beherrskar honom, eller ock bereda sig på att jag, då ett så utomordentligt fall inträffar, bryter mitt ord. Och jag tror att det skall stå hårdt om, innan hon tillåter det ske."

"Men, Arnold, kan du också göra hvad du säger . . . En qvinna, som förtrott sig åt en läkare . . ."

"Det är icke blott hvad du anar eller som du anar — jag försäkrar dig, älskade, att denna siréns hjerta är ett bottenlöst djup, och att jag till hvad pris som helst måste rädda Filip."

"Skall detta bref också häntyda på ditt enskilta förhållande till henne?" frågade Adele med en lätt färgskiftning.

"På intet sätt . . Du ville dock gerna se brefvet — icke sant?"

"Det tillstår jag, men jag kan icke begära det."

"Du får hvad du önskar, utan att du behöfver begära något. Jag skall skrifva så, att du inhemtar allt hvad en man kan förtro sin hustru, och dock så, att du icke inhemtar mer än jag som läkare eger rättighet att förtro dig."

Adele tackade icke genom ord: hon gaf sin man en hjertlig kyss, hvilken tillfyllest belönade honom för detta undantag, som han fordom aldrig trott sig kunna göra ens till en hustrus förmån.

27.

BREFVET. EN SAMMANSVÄRJNING.

Klockan var omkring 10 andra förmiddagen, då den unga husmodern, som just slutat sin vanliga morgonrund och sin vanliga morgon-konselj med jungfru Lisbeth, — den fordom så bal-älskande Adele hade blifvit husligheten sjelf — sakta öppnade dörren till sin mans rum och frågade:

"Får jag komma in ännu?"

"Ja, kom, älskade — det är straxt slut. Sätt dig ett ögonblick på soffan!"

Det hade nog varit bra svårt för den stackars Adele, som ännu hade det felet att vara nyfiken, om hon ej fått reda på åtminstone hvad slags ton hennes man begagnade, då han skref till en qvinna, som han älskat. Och hon tackade just af hjertat Gud för det att Arnold med sin vanliga ömhet genomskådat hennes svaghet, då han, bortkastande pennan, ropade:

"Se så, min engel!"

Adele ilade till skrifbordet och tog den plats, som hon der alltid erbjöds, nemligen sin mans knä.

"Om jag icke fått läsa det här", sade hon skälmskt, i det hon lutade sig ned öfver papperet, "fruktar jag att jag blifvit sjuk."

"Jag hyste just samma fruktan!" svarade han småleende. "Jag mins nog på Sun . . ."

"Tyst, stör mig ej — nu skall jag börja . . . Men först ett ord! Det föll mig just nu på morgon in att de kanske icke få gifta sig, om de aldrig så gerna vilja."

"Jo, tyvärr — saken är visserligen ovanlig, men det finnes en kongl. förordning, som stadgar att frånskilda makar åter få förenas, efter, förstås, föregången ny lysning och vigsel såsom vid andra giftermål."

"Den förordningen tycker jag icke om: jag hade unnat ex-helgonet det straffet att för alltid se sig skild från den, som hon hittat på att förälska sig i, då allt borde vara slut."

"Det straffet, ifall det funnits, hade ej hindrat deras förening, sedan de beslutat den."

"Men det är ju gifvet."

"Visst icke: om jag rätt känner fru Lilia, så skulle hon ej särdeles låtit genera sig af den omständigheten — för henne hade det varit nog att *en* vigsel funnits."

"Det steg, du tager, är således beräknadt att bestämdt skilja dem, antingen de ärna förena sig genom kärleken eller lagen?"

"Ja, sådan är min mening; ty jag har den orubbliga öfvertygelsen att denna qvinna, som utgör den mest förvånande sammansättning af alla slags elakheter, snart åter skulle ledsna vid honom och efter ett kort rus göra honom så mycket olyckligare, som ingen ny skilsmässa då gerna kunde ega rum och ingenting ersätta Filips eviga ånger."

"Och utomdess: att hon skulle vinna belöning!"

"Äfven det vore en förfärlig orättvisa. Men vi få se, om belöningen för alla hennes nedrigheter så väl emot sin förste som andre man — den sednare var minsann icke lottlös han heller — blir tillfredsställandet af denna triumf . . . Läs nu!"

Och Adele läste följande:

"Min fru!

Jag har hört ett rykte, hvilket jag gerna ville betvifla; men då jag åtnjutit äran af er närmare bekantskap, är det mig icke tillständigt att tvifla på något, som utgår från er.

Ni har således, sedan ni genom tidningarne lyckats upptäcka den adress, för hvars kännedom ni så mycket besvärade er hos er bror, företagit er att skrifva till er frånskilde make. Hvad ni skrifvit kan man, utan att träda grannlagenheten för nära, våga gissa.

H a n hade aldrig tagit första steget. Er besvärade det ej; och nu har ni lyckats så väl, att ni förmått honom komma till *er* i stället att enligt sitt löfte direkte resa till den ort, dit han väntades.

Ryktet förmäler vidare, att ni kommit ganska långt i ert arbete. Er f. d. man gör er dagligen sin kur och man säger: "De äro förlofvade."

Allt detta — ehuru, från den moraliska sidan betraktadt, alltid stötande för känslan — vore dock en sak, hvaruti ingen hade att blanda sig, derest icke alldeles egna omständigheter sammanhängde med den föregående skilsmässan.

"Ja, min fru, dessa omständigheter äro så egna, att jag nödgas tillstå det de för mina ögon gestalta sig som hinder vid ert tillstundande äktenskap.

Jag inser hvad ni nu ärnar invända. Ni vill erinra mig att, samma afton ni behagade uppföra den der lilla dramen i mitt hus — en dram, hvars följder ni vet att jag dyrt fick gällda — jag sade till er, att just försoningen med er man vore det naturligaste och förnuftigaste sättet att rangera allt. Ja, jag till och med bönföll hos er om denna försoning, hvilken *ni* bort vara lika angelägen om. Jag bönföll för honom, som ni — der ni befann er dold bakom skärmen — sjelf hörde utgjuta sin klagan, sitt vansinne. Men ni blef endast rörd så pass som skådespelerskan kan bli det på scenen. Ni återtog er karakter af oförsonlig maka, och denna roll fullföljde ni ända till slutet, då ni genomdref skilsmässan.

Men nu skall jag ha den äran besvara er invändning.

Hvad som kunde förenas, helas, försonas den tiden, då ännu endast några veckor skilde er från den dag ni underrättade Filip om ert tilltänkta beslut, kan icke nu lika lätt förenas, helas och försonas.

Det är icke mer fråga om blotta orden i den hemlighet, ni under ofvanberörde afton betrodde mig: det är nu fråga om den lefvande hemligheten sjelf.

Hvad ärnar ni göra med denna lefvande hemlighet, min fru?

Tvifvelsutan har ert uppfinningsrika hufvud hittat någon utväg, men kom ihåg att ni, i händelse af ett andra giftermål med er man, äfven behöfver rådfråga ert samvete, ja med rätta lagen, för att få veta hvilken plats som blir öfrig för . . .

Jag behöfver ej tala tydligare.

Men i ett annat fall måste jag tala fullt tydligt.

Om ni nu för Filip hyser den djupa kärlek, som ni fordom föraktade hos honom, om ni är i stånd

att älska, om ni är mäktig af en ren och ädel känsla, så visa det genom att straffa er sjelf för det förflutna! Ni vet nog, min fru, att ingen mindre än ni kan hafva gjort sig förtjent af sällheten, och än mer: ni vet att, efter hvad som varit, ni aldrig fullt skall komma att njuta den.

Filips lidelse må vara uppeggad till hvilken höjd som helst, så säger jag er dock att, om j åter blifven gifta, e r t välde straxt är slut.

En man, som genom en qvinnas lättsinne och grymhet lidit så oerhördt som han, skall resa sig, då han känner s i n säkerhet, och — han skall hämnas.

Tro mig: taflan af ert kommande lif kan hvar och en, som eger förmåga att blicka in i menniskohjertat, på förhand skåda. Denna tafla, om ni åflas att sjelf få se den, blir mörk, ja den blir nattsvart.

Besluta er då för en hjeltemodig uppoffring, och ni gör den, om ni älskar verkligt.

Älskar ni åter endast med sinnenas rus, skall ni ej vilja göra något offer — jag vet det — utan blindt rusa å stad till förderfvet.

Men hör nu: detta får icke ske! Filip skall ej för andra gången uppoffras.

Ni känner er trygg i förlitande på det tysthetslöfte jag gifvit er. Men om ni vägrar att gå in på hvad jag denna gång bönfallit om, skall mitt gifna hedersord icke längre vara mig i vägen.

Jag har pröfvat saken vid mitt samvetes domstol, och mitt beslut är att för Filip upptäcka icke blott tillvaron af hela denna sagolika och afskyvärda historia, utan äfven det s ä r s k i l t a uppdrag, hvarmed ni vågade kränka mig som läkare.

Jag inser min fru att ni skall falla i exklamationer, att ni skall få nerv-attacker, att ni, om det läte göra sig, gerna lugnade er med att sönderstycka och i grund förstöra dens lycka, som ni fordom i

detta hänseende egnade er omsorg. Men min lycka hvilar nu i goda händer.

Jag väntar ert svar på Tjustorp, dit jag om två dagar reser, och jag hoppas att ni, till undvikande af all chikan, allt uppseende, låter det bli gynnsamt.

Säg mig ej att barnens lycka tryggas genom den tilltänkta återföreningen — tvärtom: allt det onda, som tillföll dem genom skiljsmässan, skulle ännu mer förökas genom hela den falska ställning, som blefve följden af det nya äktenskapet.

Säg mig ej heller något sådant som att Filips lycka är beroende af er! Jag svär att, om ni lemnar honom åt sig sjelf, han skall glömma er.

Er ödmjuke tjenare

Arnold Warvner."

"Min gud, min gud — och ett sådant bref kan en man våga att skrifva till en qvinna!" sade Adele, i det hon lät bladet falla tillsamman och lyfte ögonen mot sin man.

"Åh, jag kunde väl ha skrifvit det ännu strängare, om det ej skulle lästs af dig . . . Har du medlidande med henne?"

"Nästan så. Jag vet väl att då du, som är så rättsinnig och god, förmått dig att begagna denna ton, har du också rättighet dertill. Men för henne som fruntimmer . . ."

"Hos mig har hon helt och hållet förlorat den rätt till aktning, som hennes kön kräfver, och likväl tycker jag icke att jag trädt denna rätt särdeles för nära, då ämnet — hvilket i vissa delar är för dig omöjligt att bedömma — tages i betraktande."

"Brefvet vittnar på flera ställen om ditt hjertas ädelhet, äfven då det rör henne, men i det mesta —

förlåt mig att jag säger det, älskade Arnold — är du en sträng domare. Och anspeglingen vid slutet på din egen lycka smakar af en bitterhet, hvilken möjligen förtar verkan af det föregående . . hon måste vara känslig härför."

"Hur gerna, min Adele, hör jag ej af dig dessa förebråelser, som vittna om ditt hjertas ädelhet! Men var öfvertygad att jag snart skulle komma till korta i striden, om jag ville behandla henne med undseende. Hon är en mig öfverlägsen motståndare och behöfver ingalunda den svagares rätt, ty hon har både näbb och klor att försvara sig med. Du får väl se — så framt hon icke först söker besticka mig genom att spela Magdalena."

"Men erkänn dock att du nästan hatar henne?"

"Kanske icke långt ifrån. Men var viss att jag skulle vara den förste att gifva henne den aktning hon förtjenade, ifall hon frivilligt offrar sin för sena låga."

"Det gör hon aldrig, såvida icke de mörka hemligheter, som du uppkallar i hennes minne, skrämma henne dertill, och den hemligheten, som jag anar, tror jag icke hon vill hafva bekant för sin make eller hvad han skall kallas."

"Men tror du å andra sidan att en qvinna, som älskar sant, vill föra några tvetydiga hemligheter med sig i sitt äktenskap. Skulle ej du, om du egt den ringaste, hafva förtrott mig den?"

"Jo, jag, som drifver sannfärdigheten för långt. Jag erbjöd dig ju på förhand min hela autografsamling, min enda stackars hemlighet."

"Du älskade lilla gyckelmakerska, du för mig nu till minnes hvilket bittert intryck den der idéen

gjorde på mig, då vi träffades deruppe på fjället . . Huru mycket har jag ej behof af att tacka Gud för att allt så väl slutats! Om det varit för sent, Adele, om du dött, om du, som jag från första stunden älskade, gått ifrån mig — ah, du vet icke hur jag skulle hafva sörjt dig!"

"Jag är långt mera belåten att se huru du lefver för mig, och till tacksamhet derför erkänner jag att jag icke vet någon, hvars sällhet jag vill jemföra med vår."

"Om jag lyckas rycka Filip från den rysligaste afgrunden, ett olyckligt äktenskap, misströstar jag ej att en dag äfven få se honom lika säll som jag — han blefve det, om han vunne Honorine."

"Jag får en idé, Arnold — kommer icke Thurné under alla omständigheter till sin svågers bröllop?"

"Det kan han ej undvika."

"Och lika litet kan han undvika den skakning, som åsynen af Honorine måste medföra."

"Jag räknar också på den. En strid skall nog uppstå i hans hjerta. Jag känner Filip. Lilia, utbjudande sin kärlek, kan väl ännu vara retande för hans sinnen, men allt det fina och onämbara i en mera grannlaga böjelse saknar han i denna. Och då han från de passionerade scener, i hvilka han nu varit hjelten, åter finner sig i den renande svalkan af Honorines umgänge, skall han känna sig väl och omedvetet göra jemförelser."

"Och då Honorine på intet sätt uppmuntrar honom — tvärtom — så retas deraf hans egenkärlek."

"Alldeles . . men hon försmår en koketts rol, hon."

"Visserligen. Men du kan vara lika säker att hon aldrig försmår den rol, hennes egen värdighet

slägger henne. Herr Thurné finner hvarken mer eller mindre än den vän, som han först fann."

"Så mycket bättre!"

"Men vore icke en liten svartsjuka helsosam?"

"Som läkare skulle jag helt och hållet tillstyrka den, om jag endast visste hvar man skulle få ingredienserna till receptet."

"Låt oss hålla mönstring på Honorines friare!"

"Ingenting att hoppas min vän. Först och främst ha vi gamle grefven på Svaneholm — det är en urmodig kurtis, den hon endast ler åt."

"Deraf blir således ingen svartsjuka."

"N:o 2: häradshöfdingen. Men han har nu haft domsaga i tio år, och var icke heller ung, då han fick den."

"Och jag tror att han icke ens i sin ungdom väckt någon rivals jalusi."

"Sixten är icke ens värdt att nämna — en tioårig trohet borde vinna belöning, men det är troligt att den aldrig vinner någon . . . stackars Sixten!"

"Hm, derom är jag icke alldeles af din tanke. Men som jag vill att Honorine i sitt andra äktenskap skall bli riktigt lycklig, så är jag icke hågad att tilldela Sixten någon annan rol, än den af hennes oförarglige älskare för lifstiden."

"Återstår ryttmästaren G-krona. Han är ung och elegant."

". . men omenskligt ful. Dock det kunde förbises, om han icke vore så uppblåst. Thurné skall aldrig komma att tänka på honom såsom motståndare."

"Men nu är den närvarande listan, så vidt vi känna, slut, och ännu märker jag ej hvarifrån svartsjukan skall komma blåsande?"

"Vänta . . . vet du, ja du vet, att Dick sökt öfvertala Montin att följa med till bröllopet. Men som

Dick gerna bjöde hela verlden, har vår noble granne ej fästat sig dervid. Om deremot vi ginge i borgen för att han blefve välkommen?"

"Aha, jag börjar begripa!" sade Arnold skrattande. "Du vill afstå din egen tillbedjare — det är ganska ädelsinnadt, helst då man beräknar dina små tillgångar."

"Hvad gör man icke för vänskapen! Dessutom återtager jag honom, när vi komma tillbaka."

"Men om Montin allvarsamt fästade sig?"

"Har ingen fara — män med hans karakter förälska sig ej utan en gnista uppmuntran, och en sådan lär han icke få. Men nog passar han förträffligt att uppväcka en slumrande kärleks svartsjuka . . . icke sant? Han förenar både utseende och sätt att vara."

"Och fjesa skall han, det kan man vara säker om, ty han är en afgjord beundrare af könet."

"Godt — det är icke mer vi vilja . . . vi bjuda honom alltså."

"Må göra, ty det — hvarje extra fördel oberäknad — blir en fördel för både honom och oss."

29.

GUBBEN, MATMOR OCH TRILLAN.

"Hopp, gubben! Lunka på nu . . hopp, säger jag — vet inte gubben att han skall på siskans bröllop!"

Gubben svarade med en så mild och tillika jovialisk gnäggning, att det var klart som dagen att han begrep vigten af sin resa, ehuru han med den frihet, som tillhör ett mångårigt favoritskap, icke förnekade sina komfortabla vanor.

Men i hvilken ogemen glans uppträdde ej gubben nu emot fordom!

Också var den tid, då han lefde på halm och hackelse, endast en dröm, ett minne: hö och hafre tillhörde sedan ett år tillbaka ordningen för dagen; och deraf kom sig att gubben — ty han var gurmand — nu till den grad lagt på hullet, att det såg ut som om den svarta pelsen blifvit alldeles förnyad, och denna välmåga hade äfven sträckt sig till lynnet, hvilket var af ett ojemförligt blidt behag.

Men månne salig kapten Sturesons gunstling ensam annonserade den resande familjens förändring?

Visst icke.

Trillan hade fått en ny präktig huf och dertill blifvit uppmålad i den elegantaste gröna färg; jernet var så godt som nytt, ja hela trillan var så godt som ny — men det var i alla fall den gamla. Ingenting skulle heller förmått fru Walborg att utbyta den mot en trilla, som varit henne blankt främmande.

Naturligtvis har denna aktningsvärda qvinnas egen yttre beklädnad äfven undergått en märkbar förändring? Ja, naturligtvis.

Men till Jollis förtviflan är det alltid samma mode i toalett-väg. Kapotten är visserligen af nytt godt kläde, men, o ve, snidten, snitten . . . fru Walborg tyckte icke om någon flärdfull ombytlighet. Och hvad salig kaptens röda res-skärp beträffar, så var det en relik af alltför högt värde att kunna afskedas.

Vi se alltså det gamla skärpet, icke blott knutet på samma fason som förut, utan äfven, liksom förut, saknande den ena tofsen.

Jolli hade otaliga gånger velat afhjelpa olägenheten, men fru Walborg hade svarat: "Det skall väl något vara defekt här i verlden — icke kan allting lagas och rättas, och påsen är lika bra som tofsen."

Fru Walborg var envis i detta liksom i vissa andra fall.

"Bara menniskans natur!" sade gamle Stapleton, den hedersmannen, som visste att menniskan hade många flera sinnen än fem.

På den plats i trillan, som Jolli intog, då vi första gången såg henne uppträda i sina mamelucker och sin kort-kjol, satt nu en liten åttaårig fader- och moderlös torpargosse, som fru Walborg upptagit för att bilda till ett slags sällskap och passopp åt gubben och henne sjelf.

Gossen, hvilken blifvit funnen som en äkta trashank, var nu prydligt klädd i jacka och väst, förfär-

digade af fru Walborgs bruna kapott. Han hade också, stackars barn, ännu icke tröttnat att beundra sin öfverdrifna elegans.

"Nå, Jerker, menar du att vi ska ge gubben sista kakstycket?"

Med denna förtroliga fråga vände sig fru Walborg till sin skyddsling.

"Hä?" svarade Jerker, och drog m unnen mysande uppåt öronen.

Hvar gång gubben fick förstärkning, vankades äfven sådan för Jerker.

"Jag har ju sagt dig, din trolske puttifnask, att du inte får säga hä!"

"Hä?"

"Tredskas du, din berg-uf — akta dig: om du inte svarar på förnuftigt vis, skall jag lära dig mores!"

Jerker hade lika litet som vid sin lyx vant sig vid fru Walborgs manér; men som han fick tillräckligt mat och icke "öfver sig" med stryk, så hade han redan beslutat sig för att i allt lyda sin skyddspatronessa.

"Nå, ska vi ta fram brödet? Vi ha inte stort mer än en fjerdingsväg fram, men ändå . . ."

"En fjerdingsväg — det är inte lite det för gubben, om han är hungrig."

"Det begriper du väl, då han pustar . . . Pro — gubben skall ha borup, och matmor också, innan de komma upp i fin-stassen . . . Nå, Jerker, qvickt nu . . hvar har du benen, din slyngel?"

"Jag håller dåm på den lille kistan."

"Hin ta dig, om locket går sönder — det är i den lilla kistan som jag har kolik-dropparna."

"Hä?"

"Din stork-unge, vill du flytta benen!"

"Jag har kakan här, matmor."

"Vill du flytta benen, eller skall jag . . . Ned med dig!"

Men, o ve, matmor hade knappt hunnit lägga sin hand på "den lille kistan" (den benämning Jerker gaf flaskfodret), då han ropade till: "Här kommer två unga menniskor springande, en herre och en mamsell, eller hvad det är för slag, rakt emot oss."

Med försmaken af en syrpris, den fru Walborg för ögonblicket ansåg sig ha kunnat umbära, drog hon långsamt handen från dess angenäma läge och reste sig upp, just lagom för att med näsduken kunna vifta sin helsning åt Dick och Jolli, hvilka, hållande hvarandra i hand, kommo ilande emot den väntade modern.

"Välkommen, mamma, välkommen, goda mamma!" ropade de om hvarandra; och fru Walborg svarade med en ton, som dock icke hade all den energi, den kunde haft, om mötet skett fem minuter sednare:

"Tack, tack, mina barn! Gud bevars, hvad ni springa . . . Jag hade väl hunnit fram."

Jolli, som begrep allt, skyndande att, sedan hon först glädtigt helsat på gubben, helt ödmjuk svara:

"Vi hade så grufligt brådt att träffa mamma. Är det ej sant, Dick, att jag ej sofvit i natt för bara längtan?"

"Och är det icke sant", genmälte Dick, "att jag jemt svarade på din bultning i väggen, och att jag bultade en hel timma, sedan du låtsat somna, bara för att ge dig tillkänna att jag längtade lika mycket."

"Efter mig?" frågade fru Walborg med ett slugt leende.

"Ja visst — ty i dag säger jag: i morgon;

men i morgon skall jag vara nöjd att säga: i dag. Det kan vara nog det!"

"Och vet mamma", inföll Jolli rodnande, "att på andra sidan knackade doktor Warvner i sin vägg. Det ville säga att vi borde vara tysta och icke väcka drottning Adele."

"Det är dumt", återtog Dick, "med sådana der korridorer, der rum ligger vid rum hela vägen. Två och två vore nog — då kunde man åtminstone våga knacka så mycket en ville, när man på annat sätt ej får meddela sig."

"Se så, sätt i gång nu, gubben! Ni kan gå bredvid, barn . . . Nå, ni har ju inte sett på pojken än, fosterson min . . . Tag af dig hatten, Jerker!"

"Hä?" sade Jerker — han vågade vara vid dåligt lynne, emedan äfven han rönt obehaget af en störd illusion.

"God dag du!" sade Jolli. "Jag skall ge dig en vacker väst."

"Och jag skall ge dig en ny mössa och en silkesduk att ha på halsen i morgon!" inföll Dick.

Jerker ljusnade betydligt.

"Nå, äro de alla här?" fortfor fru Walborg. "De långväga gästerna, menar jag."

"Baron Sixten kom i förgår", upplyste Jolli, "doktorns i går, och de hade en vän till Dick med sig. Mamma kommer i dag. Och kommer inte Thurné i qväll, så blir det väl i morgon."

"Jaså, han är inte här?"

"Men han kommer bestämdt!" försäkrade Dick.

"Hur artar det sig för öfrigt? Har bakverket lyckats och geléet och det der?"

Ja, Honorine är helt stolt öfver alltsammans."

"Den förträffliga menniskan! Sådan hustru får inte du, min käre Dick!"

"Jag får en, som passar mig tie gånger bättre!"

"Ja, det är sant . . . Och Sixten då, märker ni om han tänker på det gamla?"

"Vet, mamma", svarade Jolli med en klipsk nickning, "jag tror att han tänker på något helt nytt. Hans uppmärksamheter börja på att bli så fina, och så ställer han sig minsann främst i ledet."

"Det gör han rätt i — det visar ambition."

"Honorine skulle rida ut lite i dag på morgonen, ty hon har nu liksom alltid hufvudet uppfyldt med sina jordbruks-förändringar och förslager om gud vet allt hvad. Jag tänkte att det blef hvila af, sedan hon fått torpen färdiga."

"Din slamra, hvad var det du begynte med nu?"

"Det var med Honorines rid-tur", inföll Dick, "och det Jolli sedan sade hade mycket sammanhang med det första."

"Ni ha sammanhang med hvarandra, ni barnungar, mycket sammanhang . . Nå, min siska, låt nu höra resten!"

"Straxt, mamma!"

Men nu sprang Jolli i stället bakom trillan. Dick hade redan förut dragit sig dit.

De hade en stund helt prydligt gått på hvar sin sida om ekipaget.

"Hvart tog du vägen näktergals-stumpan?"

"Dick vinkade åt mig, mamma!"

"Aha!"

Straxt derefter syntes åter Jolli med en något förhöjd färg på kinden.

"Det är så varmt!" sade Dick såsom ett slags ursäkt för afbrottet.

"Höll du på att svalka dig bakom trillan, min gosse?"

Men nu högg Jolli tvärt in: "Jag talade om Sixten."

"Nej, du talade om att Honorine red ut på morgonen."

"Det är just samma ämne."

"Vidare i texten då!"

"Jag sade, mamma, att doktor Warvner hade med sig en vän till Dick, en ung vacker herre."

"Jolli!" inföll Dick förmanande.

"Jag är icke på väg att bli kär!" ropade Jolli försvarsvis. "Men nog är brukspatron Montin en gentil karl."

"Jaså, han heter Montin. Nå, och han vill redan sticka ut Sixten?"

"Adele förklarar väl att han är kär i henne, att han varit det allt sedan i höstas; men jag hörde honom i går afton, då de togo godnatt, säga åt henne att han icke mer kunde svära på att hon hade de vackraste händer i verlden."

"Hör detta också till Honorines rid-tur?"

"Ja, mamma!"

"Hopp, gubben, pallra på du . . . Men jag tänker på att Jerker kunde gå, i stället för dig, Jolli — vill du inte åka, min lilla majblomma?"

"Nej, tack mamma!"

"Är du trött, så skall jag bära dig!" sade Dick med samma okonstlade och förtroendefulla min som om han egt Porthos' styrka.

"Detta var, min själ, ett konstigt sätt att tala om en sak!" menade fru Walborg. "Vill du vara god och fortsätta nu, mamsell Jolli . . . Men hvar knäfveln taga de då vägen igen!"

"Värman!" ropade Dick bakom trillan.

"Jolli, Jolli!"

"Kära mamma, när Dick i morgon skall bli min man, så är det väl så godt att börja lyda redan i dag."

"Hör på, barn, ni kan likså gerna — i fall ni omöjligt berga er utan sådant der misch-masch — kyssas der ni gå. Men nu säger jag för visso, att om ni en gång till går bakom trillan, så reser jag ifrån er; och när jag kommer fram, så skall jag berätta hvarför ni inte kunde följa med."

"Mamma lilla . . just som Honorine steg till häst i dag morse . . ."

"Nå, äro vi nu der!"

". . så kom brukspatron — som stått i salsfönstret och sett hästen ledas fram — utrusande med en så rask fart att han nära sprungit omkull baron Sixten, som lika snabbt for fram från trädgården."

"Nå, på det sättet fick väl Honorine hjelpa sig sjelf."

"Nej bevars: herrarne möttes bugande midt framför henne. Men se om icke Sixten satte på sig en riktig air — kan mamma tänka sig Sixten med stor air . . och den klädde honom rätt godt, och så sade han till brukspatronen, som redan fattat stigbygeln: Haf den godheten ursäkta, men jag har i tie år varit min kusins stallmästare."

"Bra, Sixten, bra!" ropade fru Walborg. "Nå brukspatron blef väl lång i synen?"

"Åh nej, han kände visst allt ihop, ty han drog sig straxt tillbaka, i det han småleende sade: 'Jag skall en annan gång akta mig att glömma detta — nu ursäktar mig okunnigheten'."

"Nå, Honorine?"

"Honorine tog emot Sixtens hjelp, men yttrade, under det hon vände sig till båda herrarne: 'Jag har

visst ingenting emot, ifall ni i mitt sällskap vill bese mina mossar, tvärtom önskade jag specielt höra herr brukspatronens tankar. Om en halftimma, då jag uträttat ett litet ärende, som jag först måste ombestyra, mötas vi således åter vid mossarna'."

"Se det kan kallas att ställa sig!"

"Ja, det är alltid hennes sätt!" menade Jolli med en liten släng af klander. "Så fort hon börjar ana att någon vill göra henne sin uppvaktning, straxt släpar hon omkring honom för att bese alla hennes röjningar och odlingar och mossar och framför allt hennes nya torp."

"Sådant kärleks-prat är icke i er väg?"

"Nej, det medger jag!" inföll Dick. "Men det är ändå löjligt att se huru de alla få pusta, ty hon tröttnar aldrig."

"Och så snart de der herrarne — ty vi ha tre friare utom Sixten: mamma får väl se dem i morgon — så snart de börja tala om sina känslor, vips talar hon om sin förträffliga ränte-försäkringsanstalt, som hon vill att alla menniskor skola verka för. Också har hon nu lyckats drifva igenom den saken. Men sedan blir det nog något nytt."

"Ja, aldrig blir hon kär — så mycket är det!" menade Dick.

"Och knappt gifter hon sig!" bifogade Jolli. "Hon fruktar väl att alla hennes inrättningar då skulle komma i mindre goda händer än hennes egna."

"Och fru Adele, är hon lycklig med sin doktor?"

"Ja, de äro så lyckliga att de riktigt blifvit oresonliga."

"Oresonliga?"

"Hvad kan jag annat säga, då Adele påstår att *de* äro det sällaste par på jorden!"

"Liksom *vi* icke funnes där!" tillade Dick med förtrytelse.

"Lugna er, barn: ni få ju hämd, när de i sin tur se er sällhet."

"Ja, det är sant, mamma, och den skall bli ännu större än deras — är det icke så, Dick?"

"Jo", försäkrade Dick, "vi skola bjuda till att visa dem det!"

30.

I PARKEN.

Aftonen af samma dag finna vi alla Tjustorps gäster församlade i en stor paviljong, som Honorine nyss låtit uppföra i parken.

I denna lätta och behagfulla sommarboning, af en helt enkel arkitektur, hade man från fönstren de mest omvexlande utsigter.

Genom de uthuggningar, som blifvit gjorda, såg man från ena sidan tre eller fyra af dessa små-sjöar, hvilka bildade liksom ett halsband kring Tjustorp. Från den andra åter utbredde sig den tätvuxna ekskogens gröna massa, ett vaggande haf, under hvilket skeppsvirket växte och öfver hvilket fåglarne sjöngo i de tillkommande masttopparne, medan den tredje utsigten bjöd på ett skrofligt och fantastiskt berg, som vid månsken ganska väl kunde tagas för ruinen af ett förfallet fäste.

Hvad beträffar den fjerde sidan, skulle den kanske i mångas ögon för ögonblicket haft företrädet.

Den visade nemligen utanför de öppna glasdörrarne en stor, fri plan med en bred gångstig nedåt manbyggningen. Planen var visserligen vacker, med sina hvita gångar och sina gröna buskascher, men vackrast var ändock den grupp, som befann sig kring ett bord i dess midt.

För att rätt njuta af den milda och doftande juni-aftonen hade damerna dragit sig från paviljongen ut på planen; och så som de nu sutto, bildade de den skönaste trio man kunde se.

Honorine och Adele lutade sig ifrigt emot hvarandra, under det de halfhviskande ställde talet, än sinsemellan, än till Jolli, som från andra sidan af bordet smålog åt sina äldre erfarna systrar, medan hon rodnande och nyfiket lyssnade på deras rådplägning för morgondagen.

Honorine, som redan för ett fjerdedels år sedan bortlagt sorgdrägten, var vacker som en engel i sin hvita nettelduks-klädning och den lilla runda halmhatten med de fladdrande blå banden, hela hennes prydnad, om man undantar den blå bandros, som sammanhöll hennes hvita krage.

Adele åter var vacker som en jordisk qvinna, hvilken vet att hon är vacker. Det är visst sant att hennes Juno-gestalt för närvarande ej så väl som vanligt uppbar sitt omtalade majestät, men äfven nu, så som hon half-låg i fåtöljen, sjelfsvåldigt insvept i en röd krepp-sjal, var hon den qvinna, som främst måste tillvinna sig männernas blickar.

Men gud bevars ifrån att glömma Jolli, som, enligt Dicks trovärdiga försäkran, var vacker som "en liten satan!"

Och visst är att Jollis svarta ögon aldrig haft en sådan glans och ett så skalkaktigt uttryck, och

cke heller hade någonsin hennes små "pioner" haft denna friskhet, som ej öfverträffades af något, utom af friskheten i hennes korallröda läppar.

Också var Dick, ehuru han tre gånger blifvit afvisad från damernas bord, icke mäktig sin längtan, utan kom jemt på tå tillbaka för att ställa sig bakom Jollis stol.

Han hade tusen vigtiga saker att fråga om, ty icke betydde det mycket, att de redan voro frågade tusen gånger förut.

Det var isynnerhet två frågor som han mer än de andra upprepade.

Den första gällde brudklädningen, som Dick till sin förtviflan ännu icke fått se färdig på Jolli, hvadan han ovillkorligt ville veta om hon var säker att den passade, en fruktan, den Jolli täcktes besvara endast med en liten näpen grimas, hvilket ville säga så mycket som: Du får väl se!

Den andra frågan handlade om huruvida Jolli trodde att hon skulle vilja skratta eller gråta i brudstolen, hvarvid den unga bruden lät förstå att hon hade alltför mycket takt att göra någondera delen.

Emellertid gick brukspatronen och doktorn fram och åter i paviljongen, fördjupade i samtal öfver Filips dröjsmål, ett ämne, hvarom man ej mycket talade högt.

Baron Sixten höll på att vid andra sidan af planen arrangera ett bord med förfriskningar.

Han var så ifrig, den gode baronen, att draga upp sina buteljer och pröfva deras skimrande innehåll, dels mot dagen och dels i glasen, att man var frestad att taga honom för Honorines hofmästare, en egenskap, som blef ännu mera illusorisk, då man såg ho-

nom sjelf komma bärande med en bricka fylld af allahanda delikata saker för damernas räkning.

"Min bästa kusin, hvad du har för ett evinnerligt besvär!" sade Honorine, i det hon gaf den lycklige baronen en huldrik blick.

"Hvad nu", sade han, nästan småförtretad, "skall du komplimentera mig!"

"Nej, gud bevars, kära Sixten, jag ärnar tvärtom ge dig alla möjliga befallningar för i morgon! I öfvermorgon blir tid nog att komplimentera."

"Kommen ut nu, mina herrar!" ropade baronen med tonen hos en treflig och gästfri värd. Derefter böjde han sig förtroligt ned till Honorine och frågade: "Borde jag ej gå ned och höra åt om tant Walborg vaknat ännu?"

"Nej, jag tror att vi låta henne rå om den här dagen helt och hållet."

I samma ögonblick förenade sig herrarne med fruntimren, och brukspatron Montin stod just på vippen att snappa åt sig den trädgårdsstol, som baronen med så mycken fintlighet, dock icke obemärkt af Montin, praktiserat mellan Honorines fåtölj och bordet, då den unga frun hastigt uppsteg med de orden:

"Hvar är Alban? Han lekte här nyss på stund."

"Jag anar att han gått upp", svarade Sixten: "han har icke kunnat smälta den förtreten att han stapplade på sin lexa i historien — det är en stolt pojke!"

"En präktig pojke!" inföll doktorn . . . "Men nu är det tid att befria hennes nåd från ansvaret och besväret med hans uppfostran. Jag hoppas", tillade han vårdslöst, men dock med blicken fästad på Honorine, ty doktorn hade ej fått veta något af hvad han ville veta "jag hoppas att Filip skall gilla det jag nu tar

min myndling om hand och skaffar honom informator."

"Herr Thurné kan ej annat än gilla den planen!" svarade Honorine okonstladt och utan att minsta färgskiftning vexlade på hennes ansigte . . "Emellertid måste jag nu se efter min lilla elev och trösta honom öfver hans motgång."

"Kan då ingen af oss gå efter den lille gynnaren?" frågade brukspatronen artigt.

"Nej, jag tackar, det vore icke detsamma!" Och Honorine försvann hastigt nedåt gångstigen.

"Öfverstlöjtnanskan", återtog herr Montin, "är onekligen en charmant värdinna, framför allt ett charmant fruntimmer; men jag är ändå färdig med en liten kritik."

"Nej verkligen!" yttrade Adele, till hvilken orden blifvit ställda. "Låt oss höra den!"

"Det är icke alltid sagdt att man kritiserar högt, min fru!"

"Då är det bara förtal . . . Icke sant, Arnold, att herr brukspatron är skyldig förklara sina ord?"

"Min engel", svarade Arnold, "jag lemnar åt dig att bedömma den saken — för min del nödgas jag nu gå bort och recensera Sixtens punsch och karolina."

"Nå, så kan jag väl sjelf dömma. Var god, min herre, och låt nu kritiken gå af stapeln . . . de der båda" — hon visade på Dick och Jolli — "lyssna lika litet som om de vore döfva."

"Höra är lyda. Men om jag nu försyndar mig, så har ni ju den godheten minnas att det sker på befallning!"

"Det förstås — jag vill blott säga er att jag anser Honorine ännu mer fullkomlig än jag sjelf . . . Ni har väl aldrig varit nog ogudaktig att tvifla på min fullkomlighet?"

"Aldrig, min fru! Man blir ju icke tviflare förrän man rubbats i sin tro. Men om man icke tror på tillvaron af något, det man icke ser, råkar man ej heller ut för denna smärtsamma rubbning, som medför så många obehag."

"Men, gud bevars, ni har ju snart sagdt ingen religion, min herre!"

Brukspatronen antog en min af bekymmer.

"Tron är det förnämsta!" återtog Adele. "Nu säger ni att ni icke tror på annat än hvad ni ser — och hos mig har ni sett ingenting fullkomligt."

"Deremot har jag sett det, som jag tror på."

"Och kan man få veta hvad det är?"

"Era förtjusande ofullkomligheter."

"Nej, det här står jag icke ut med: det är odrägligt! Ni vet då icke att jag sedan ett helt år arbetar på min fulländning. Jag har satt mig i sinnet att bli ett mönster för mitt kön."

"Ack, min fru, jag beklagar att ni fått en sådan idé!"

"Jaså, ni beklagar det?"

"Ja, ty ni skall aldrig komma längre än på tröskeln till fullkomlighetens tempel."

Adele började skratta. "Törs ni säga det der åt min man, herr brukspatron?"

"Hvad är det som Montin icke skulle våga att säga åt mig?" frågade doktorn, som hörde med halft öra.

"Tyst, bäste Arnold — det vore icke helsosamt för dig att insupa brukspatronens irrläror. Vi hålla på att tvista om vissa dogmer."

"Skynda er då att sluta tvisten, mitt herrskap, annars säger jag åt Montin hvad en gammal herre af mina bekanta sade till en ung man, hvilken gjorde

sig artig för frun, medan mannen satt vid spelbordet."

"Aha, hvad sade han?"

"Vill du komma och ta mina kort, bror, så skall jag sjelf kurtisera min hustru!"

"Bra, bra!" applåderade brukspatronen. "Om fem minuter kommer jag, om du så befaller, och tar ditt glas — men de fem minuterna måste jag ha."

"A la bonne heure!" sade doktorn . . . "Bror Sixten", tillade han vidare, "verlden har icke sett din like i konsten att brygga punsch — den här är alldeles utsökt!"

"Det gläder mig. Men hvad vill punschen säga emot talet!" svarade baronen med sänkt röst.

"Stöt på Montin du: han är en satan i sådant der — han håller tal som vatten, och hjelper dig gerna."

"Ja, men ser du . . jag ville helst sjelf. Honorine tror att jag icke är så dum. Det gick visserligen icke så väl vid ditt bröllop, men . . ."

"Icke väl, säger du? Går det *så* bra" — doktorn hade knappt hört ett ord af hela talet — "då är det ingen nöd med dig!" . . . .

. . . .

"Nå, komma vi till kritiken än", sade Adele leende — "jag tycker att vi nu borde ha hunnit upp den!"

"Alldeles — det var just den der betraktelsen öfver fullkomligheten och ofullkomligheten som hjelpte mig att klart begripa min egen mening."

"Nåväl?"

"Öfverstlöjtnanskan har det felet — om nemligen dygden någonsin kan räknas som ett fel — att vara för mycket fullkomlig."

Nu blef Adele allvarsam.

"Ni misstar er helt och hållet, om ni tror att det ringaste pedanteri eller öfverdrift ligger i hennes väsende."

"Men likväl . . ."

"Ni kan icke efter en så kort bekantskap bedömma henne. Allt det ädla, hvarefter hon sträfvar, är grundadt i hennes egen själs ädelhet. Det är ett ovillkorligt behof för henne att lefva i och för andra."

"Ja, det ser jag nog; men i denna hjertats reela poesi ligger dock, om ni förlåter mig, en icke obetydlig portion reel prosa."

"Prosa, prosa hos Honorine?"

"Min bästa fru Warvner, får jag en sådan blick till, förstummas jag för alltid!"

"Förklara er då!"

"Ni skulle icke behöft någon förklaring, om ni liksom jag fått uppbygga er af det talangfulla tal, som hennes nåd i förmiddags under vår promenad kring mossarna höll öfver åkerbrukets förbättring. Jag anser mig sjelf för en icke så dålig jordbrukare, men på min heder fann jag mig icke lik en skolpojke i jemförelse med henne!"

"Nå, kan man tänka sig något mera värdt att högaktas än en ung, skön, rik och firad qvinna, som använder tiden till ett så vackert mål, som Honorine har för ögonen?"

"Det är icke fråga om högaktning: hon är rent af vördnadsvärd. Men . . ."

"Hvad för men — förlorar hon kanske något af sitt qvinnliga behag?"

"Hm!"

"Herr brukspatron, jag förklarar att jag haft bättre tankar om er smak."

"Min fru!"

"Om man har hjerta, om man har snille, om man blott har ögon, skall man beundra Honorine."

"Nå ja, jag är ju också uppfylld af beundran. Men med ett fruntimmer talar jag oändligt gerna om allt annat än landtbruk och filantropi."

"Tala med henne i hvad ämne ni behagar, så får ni se. Om hon gäckats lite med er artiga ifver . . ty i går afton, min herre . . ."

"Nå, i går afton?"

". . var ni ganska betagen."

"Jag?"

"Ja visst, ni var till och med enträgen ända till öfverdrift."

"Jag fruktar verkligen att ni nu går lite för långt i edra slutsatser. Meningen skulle således hafva varit att . . ."

"Bror Montin", ropade Arnold, "vill du nu ta mitt glas, så skall jag sjelf . . du vet resten."

Brukspatronen var icke belåten att aflägsna sig just i det ögonblick han hoppats förklaring på denna oförklarliga beskyllning. Men Adele låtsade ej förstå hans bedjande blick: det var just hennes mening att sluta här.

Brukspatronen måste nu tro att han, om också utan sin egen vetskap, gjort sig förtjent af ett litet gäckeri af den vackra värdinnan. Så ville Adele ha det, tills hon finge en förtrolig stund med Honorine, en stund, då hon af hjertat kunde säga vännen att denna icke borde tillåta sin älskade förnufts-vurm att drifva gracerna på flykten.

"Hade vi icke ännu ett par ord att säga hvarandra, fru Warvner?"

"Icke som jag vet, herr brukspatron . . . Baron Sixten, får jag lof att anhålla om ett glas karolina —

skicka hit den med min man. Det blir kyligt . . . minsann går icke jag tillbaka in i paviljongen."

"Men *vi* kunna väl sitta härute, jag och min fästmö!" inföll Dick. "Det är väl ingenting att säga på, då vi i morgon skola bli man och hustru . . . eller hvad säger du sjelf, älskade Jolli — du vet ju att du i morgon så här dags har hetat fru Sorenius i flera timmar."

"Jo, jag tycker verkligen", inföll Jolli, "att då jag i morgon kommer i det stånd att jag kan vara förkläde för andra unga flickor, så kan jag gerna den här sista qvällen vara förkläde för mig sjelf."

"Ja, sitt du qvar, ditt lilla förkläde!" sade Adele, i det hon, tagande sin mans arm, skyndade in i paviljongen.

"Hvad tycker du om utsigterna?" frågade han och förde sin hustru till en liten soffa under ett af fönstren.

"Jag önskar att våra vore hälften så vackra som de der!" svarade Adele, i det hon leende visade på de små insjöarna.

"Har du icke i dag mer än i går fått reda på hennes verkliga känslor?"

"Icke det ringaste. Jag tror ej på detta intagande och orubbliga lugn. Men hon vill att äfven jag skall tro derpå; och när hon en gång tagit sitt parti . . ."

"Undviker hon att tala om honom?"

"Hon hvarken söker eller undviker det. Du hörde nyss sjelf att hon uttalade hans namn med den mest förtjusande vänskapsfulla likgiltighet."

"Nå, än Montin, min engel?"

"Jo, det artar sig visst — honom har hon helt och hållet afkylt med sina mossar. Jag har väl nu

lyckats inbilla honom att det endast var ett litet gyckel till straff för hans öfverdrifna enträgenhet i går."

"Hvad för något — icke märkte jag . . ."

"Ack, hvad ni män äro enfaldiga! Behöfver då allt vara verkligt, som ett fruntimmer påstår vara sant? Nog af: jag har gjort honom tvehågsen om saken — du afbröt just i den lyckligaste vändningen — och jag är säker att han nu skall sysselsätta sig dubbelt så mycket med Honorine för att tvinga henne tala om något annat än de eviga mossarna. Han måste väl skaffa sig någon upprättelse."

"Jo, du är god — när du icke längre kan intrigera för egen räkning . . ."

". . så kan jag göra det för andras. Hvad skall man ta sig till, min vän — du mins ju mina fel?"

"Men ännu ett allvarsamt ord, älskade Adele! Om Honorine verkligen kallnat, om hon föraktar Filip?"

"Då gjorde hon hvad han förtjente . . . Men när jag, under ett par ögonblick som vi hade ensamma straxt före middagen, helt rättfram frågade henne hvad hon tänkte angående det rykte, som gick om Thurné, rodnade hon och dröjde några ögonblick innan hon svarade: 'Jag tror det'."

"Och hvad slutar du häraf?"

"Att de tre orden, som behöfde så lång tid att bana sig väg till läpparne, kommo från ett motspänstigt hjerta."

31.

UNDER DEN STORA KASTANJEN.

Medan man så på alla håll sysselsatte sig med husets unga värdinna, hade denna längesedan hunnit ned på gården, der hennes första blick träffade Alban, som satt helt ensam och läste på sin lexa.

Alban hade nu vuxit upp till en sexårig stark och präktig pilt med vackra lifliga drag; och i hela sitt sätt, framför allt i sitt ansigte, hade han ett uttryck af bestämdhet, som han icke ärft efter sin far, men hvilket icke dess mindre klädde unga herr Alban rätt väl.

"Hvarför har du gått ifrån oss, min lille gosse?" sade Honorine, i det hon gick bort till sin älskling och satte sig bredvid honom på den låga trädsoffan, som i en halfcirkel slöt sig kring den stora åldriga kastanjen, under hvars grenar Alban valt sitt lektionsrum.

"Du hörde ju, tant, att jag icke kunde någonting!" svarade gossen med en kort förtrytsam ton.

"Nu öfverdrifver du alltför mycket — det var bara ett par årtal som du ej kom ihåg."

"Ja, men jag vill alltid kunna, när du frågar mig."

"Skall jag höra om nu då, så följer du sedan med mig tillbaka. Du har varit mycket förströdd af allt vårt kära främmande — de prata så gerna med lille Alban."

"Och farbror Arnold frågar mig alltid om hvad jag läst, då vi gå och spatsera. Jag tycker mycket om farbror Arnold."

"Men morbror Dick är väl ändå det allra käraste?"

"Ja, när vi leka, han och jag och Jolli . . . Men vänta nu, tant lilla, en enda för liten stund, så skall jag läsa igenom en gång till."

Och för att göra denna sista genomläsning så mycket säkrare och inflytelserikare, lade Alban boken öfver soffan och sig sjelf på knä framför den; och så, med armbågarne stödda mot de grönmålade träd-spjelorna och hufvudet mellan händerna, började han läsa med denna korta hviskande röst, som tillhör en allvarsam lex-läsning.

Med ett ömt småleende betraktade Honorine gossen, under det hennes vackra arm redan böjt sig omkring hans skuldror.

Den unga qvinnans halmhatt hade åkt litet ner på ena sidan, så att en del af hennes ansigte syntes. Kinden var frisk som rosenknopparne, hvilka blomstrade omkring henne; men ögat, der det tankfullt dröjde vid barnet, antog allt mer och mer en skiftning af melankoli. Och då lade sig äfven öfver kinden en ny skiftning — det var som om narcissans hvita sammetsblad hade fallit ned öfver rosen.

I detta ögonblick stannade någon utanför gallerporten.

Den stora kastanjen stod till venster derom och icke långt från porten.

Den som befann sig utanför, var Filip.

Han hade vid middagstiden ankommit till Madängsholm; men som äfven madam Malmelin, på öfverstlöjtnanskans, brudens och särdeles på brudgummens trägna inbjudning, farit till Tjustorp för att biträda vid de stora arrangemangerna, hade Filip ingen, hos hvilken han, så der på förhand, kunde urlasta en del af de plågsamma rörelser, som på en gång tyngde och lyftade hans själ.

Han stod vid en stor vändpunkt, vid den största vändpunkten i sitt lif.

Den, efter hvars hjerta, efter hvars fulla egande han så länge längtat, skulle ändtligen blifva hans . . den, för hvilken han så länge brunnit som slaf, hade ju sjelf kallat honom herrskare, hade sagt honom att det nu var han som egde en slafvinna, och hennes oförlikneligt sköna läppar hade bekräftat denna sanning med ett dyrbarare vittnesmål än ordens.

Ja, det var sant att han var den lyckligaste menniska under solen, den sällaste af dödliga, så mycket mer säll som numera hvarken brott eller fruktan eller den ringaste olaglighet förmörkade det ljus, som flödade omkring honom.

Men det är vida svårare än någon kan föreställa sig, att vara den lyckligaste under solen, den sällaste af dödliga.

När man länge vant sig vid olyckan, vid suckar, vid saknad, hvaremellan då och då endast en måttlig förhoppning frambryter, vill det verkligen något till att ständigt hålla sig uppe i en l y c k l i g passions exalterade flygt, särdeles om man har den grymma oturen att icke förlora minnet af det förgångna.

Det var denna otur Filip haft.

Under resan hade han likväl gjort sitt bästa att döda och begrafva denna fiende.

Men det finnes minnen, som äro de mest seglifvade gengångare. Man må begrafva dem aldrig så ofta, man må trampa tillsammans stoftet öfver dem flera famnar djupt, man må ändtligen uppfriska sina tankar med den trösten: nu är jag fri . . . Jo visst: man vänder sig om — och der har man samma fantomer. En hånande förklaring att det tjenar till intet att försöka döda det, som aldrig kan dö!

Stackars Filip!

Hvad skulle han göra med sitt stora öfverflöd på jordisk salighet, då han nödgades släpa med sig denne obeveklige sällskapare, som icke blott roade sig med att under skepnaden af ett slags pajazzo framställa alla de förflutna uppträden, deri Filip spelat en god narrs ömkliga rol, utan som äfven tog på sig minen af en sträng domare, en domare, den der med dyster ton frågade, om det kunde finnas något högre bevis på hjertlösheten hos den varelse, Filip tillbad, än den biljett, hon skrifvit, innan mannens lik väl hunnit kallna och under det hon inför den bedragna verlden spelade en förtviflad enka.

"Föreställ dig", sade vidare den obeveklige, "hvilken jubelkör Asmodei grymma tjesteandar nu skola uppstämma!

Äktenskapet, den heligaste och första af alla inrättningar, hvilket borde vara okränkligt, oupplösligt, hurudant har det varit för dig och henne?"

Vid denna fråga kände sig Filip kufvad — han sänkte hufvudet.

"Ett gyckelstånd har det varit, der ni uppfört allehanda slags ovärdiga lekar . . . Asmodeus har regerat, med din hustru till medregentinna. Och när ändtligen allt är förbrändt och sönderslitet, när man sparkat ut dig som en öfverflödig aktör, vid hvilken

man ledsnat och åt hvars klagan man blott föraktligt ler då . . .”

Filip tyckte sig qväfvas.

”. . då, när detta allt är gjordt, när man vågat kränka det, som alltid bort vördas, när man söndrat det, som aldrig bort söndras, då — när du ändtligen genom en engel, den himlen sändt till din räddning, återsamlat spillrorna af ditt förnuft — kommer frestarinnan å Asmodei vägnar och säger till dig: ”Låt oss börja på nytt! Nu få vi det än bättre.”

Filip suckade doft.

”Och du, hvad gör du då?” fortsatte den stränge domaren. ”Alltid tagande äktenskapet för ett gyckelstånd, sträcker du åter fram händerna efter bojan, glömmer hvad du är skyldig dig sjelf, dina barn, dessa arma varelser, hvilka jemt få sitta emellan, och ändtligen hvad du är skyldig mig, som åt dig bevarat dina dårskaper, på det att de skulle vara till din nytta!”

Det är osäkert hvad hufvud-intrycket kunnat blifva af alla dessa minnets varningar, hvilka otroligt brände Filips hjerna, derest icke Lilia med ett förutseende, som verkligen var beundransvärdt, insett att hon just i minnet hade en fiende, hvilken kanske var svårare att besegra än både doktor Warvner och Honorine.

Hon hade derföre gjort sig beredd att värdigt möta denne motståndare.

Sedan Filip för sista gången lemnat sin sköna älskarinna, kom Gunnel springande efter honom, framräckande ett paket.

Gissar väl någon hvad detta paket innehöll — svårligen.

Det var fyldt med en hel massa små rosenfärgade biljetter med påskrift att öppnas under olika dagar och vid olika tider.

Genom denna politik fick Lilia alltid råda öfver sin älskare, ty hennes tjusande biljetter, varierande i alla möjliga tonarter, hade icke blifvit så skickligt skrifna för att emotstås.

Också blef följden den, att Filip, hvarje gång han kände sig nära att besegras af minnet, skyndsamt intog ett af sina opiater, då han omedelbart försattes i ett tillstånd, som alstrade de mest behagfulla drömmar . . . .

. . . .

Ändtligen hade han hunnit det mål, för hvilket han i hemlighet bäfvat; och trots det att han på morgonen tagit sitt vanliga opium, hade det denna gång förlorat kraften.

Han stod vaken, fullt vaken, vid denna port, öfver hvars gallerverk han såg en himmelskt skönt syn.

Det var Honorine med armen om hans son, som låg knäböjd vid hennes fötter och läste.

Ett moln gick öfver Filips ögon, det gick äfven öfver hans själ.

Aldrig hade han sett, eller åtminstone trott sig se, något så ljuft bländande, något så för hjertat välgörande som Honorines ansigte. Han var nu led åt passionens stormiga intryck, han var nu led åt sina tusen svärmande vurmerier: han började tröttna vid allt detta, och kände en sublim vällust i den hvila, som han nu erfor.

Hvad allt var lugnt och rent på detta ställe!

"Och denna qvinna k u n d e ha varit dina barns mor, din maka, din skydds-engel!"

Han sade detta sakta, utan hån, utan storm och raseri, men icke utan en djup mäktig rörelse.

"Åtminstone skall jag icke för andra gången bedraga henne!" mumlade han med allt otydligare röst.

Derefter ville han lägga handen på portklappen, men handen darrade så häftigt att han måste dröja än en stund.

Han önskade nu att icke hafva stigit af hästen på bakgården: han önskade att han måtte ha åkt, så att bullret kunnat leda Honorines uppmärksamhet åt vägen. Men det var som det var. Och in måste han, ty hvarje ögonblick kunde någon komma.

"Ja, jag skall gå, in, jag skall . . . jag skall vara modig" . . Och nu var han modig, ty han nedtystade alla andra tankar med den: "Om Lilia såge dig!"

Men i sjelfva modet låg en hemlig rysning — hade ej Lilia i sista brefvet skrifvit:

"Då du återser denna qvinna, som är min fiende, så vet, att min själ är hos dig! Jag anar den stunden och följer dig med min blick."

Nu bullrade det i porten.

Honorine gaf dock ej akt derpå. Hon fortfor i sin tankfulla tystnad ända tilldess någon, liksom hon, lutade sig ned öfver gossen.

Med bestörtning drog hon sin hand tillbaka — en varm daggdroppe hade fallit derpå.

"Pappa", ropade Alban och flög jublande i faderns famn, "pappa!"

Och fadern slöt honom hårdt till sitt bröst, han gömde ansigtet mot Albans hufvud; och under deras långsamma omfamning fick Honorine tillräcklig tid att samla sig för den helsning, som väntade henne.

Och nu var detta ögonblick inne.

"Jag springer förut", skrek Alban, "till farbror Arnold och morbror Dick — de äro i paviljongen, pappa, snälla pappa, i den nya paviljongen."

"Ja, gå, min son, min älskade, min egen Alban!"

Och sedan Alban gifvit och emottagit ännu ett häftigt famntag, ilade han bort i galopp.

"Får jag nu utsäga mitt välkommen!" sade Honorine, i det hon räckte Filip sin hand lika hjertligt som fordom.

Filip hade dock — o, du osaliga, oförnöjda menniskohjerta — hellre sett sig behandlad med litet mindre förtrolighet. Det han nu såg, bevisade, liksom hela Honorines blomstrande och ädla gestalt, att det slag, som hon möjligen erhållit, halkat förbi hennes hjerta.

Men för honom gick det ej så lätt att få i gång denna osökta ton.

Han betraktade den unga qvinnan med blickar, som Lilia skulle ryst att tolka. Och kanske gjorde Honorine så äfven, ty hon lät sina ögonlock sjunka ned, i det hon ännu en gång upprepade:

"Ja, hjertligt välkommen till Tjustorp!"

"Jag tror", sade Filip med en våldsam ansträngning, "att jag kanske kommer för sent att vara välkommen?"

"Sent eller tidigt är våra vänners ankomst alltid signal till glädje."

"Alltid — ack, min fru . . . Jag vet att det strider emot formen, att i första ögonblicket af en länge afbruten och åter förnyad bekantskap tala om annat än betydelselösa saker, men tillåt mig slippa gifva konvenansen någon gärd!"

"Tala om hvad herr Thurné helst önskar — jag har aldrig sökt binda mina gäster vid ekikettens tvång."

"Det är en förfärligt långt tid sedan jag lemnade Tjustorp. Det förekommer mig som om tio år sedan dess förflutit."

"Och likväl är det blott ett."

"Ja, men ett, som stulit ifrån mig tio år af min lefnad — derföre har jag rättighet att säga tio."

Honorine gaf intet svar.

"Och nu, då jag återser detta hem för allt det bästa och skönaste, som jorden har att bjuda, nu, min fru, måste jag . . . ja, jag måste säga er att det är en smärtande plåga att komma till detta hem *så* som jag."

"Min herre, jag vet icke . . ."

"Nej, ni vet kanske icke att jag kommer såsom den der förlorat sin arfvelott till paradiset . . att jag kommer" — hans röst blef allt mera qväfd och darrande — "som en stackars resenär, hvilken ännu en gång vill återse och gråta på de ställen, dem han älskat, der han varit lycklig . . ni vet ej att jag slutligen kommer som en bönfallande att begära tillgift för det att en mäktigare vilja än min egen fört mig långt hän från den ort, till hvilken dock den ädlare delen af mitt väsende ständigt trånade."

Ifall det sista uppriktiga tillägget icke varit med, kan det anses möjligt att Honorine, på hvars ansigte en liflig rörelse varit målad, hade gifvit ett annat svar än det hon nu gaf.

"I alla dessa egenskaper", yttrade hon med sin milda värdighet, men en värdighet, hvari tillkommit ett doft af kyla, "är ni ännu välkommen och skall äfven alltid bli det."

Filip hade talat djupt ur sitt hjerta, talat varmt. Detta inbundna och stela svar förbittrade honom derföre. Och straxt gick ett nytt vindkast genom hans själ.

"Denna ring", sade han, stolt upprätande sig, i det han visade på Lilias gåfva, "är nu mitt öde. Jag har återvunnit den qvinna, som utgjort min ungdoms

passion . . . Mina barn skola snart också återfå sin mor."

"Ryktet har redan förkunnat er seger. Jag visste till hvilken ort den återkommande resenären först valfärdades."

Honorine talade kanske något fortare än vanligt — det var allt.

"Huru — ni visste . . man hade sagt . . ni visste det, *ni*, och . . ."

"Nå, min gud, hvad besynnerligt finner ni då deruti att rykten komma till Tjustorp så väl som till andra ställen?"

"Åh, det är icke det!" sade han förvirrad och gränslöst förödmjukad.

Honorine hade vetat att han varit hos Lilia, vetat att det på nytt skulle bli parti! Huru hon så fort fått denna underrättelse, betydde intet, men att den ej gjort det ringaste intryck på henne, det . . det . . .

"Saken är helt enkel", återtog Honorine: "min kusin Sixten, jemte brukspatron Montin, hade under sin resa passerat den stad, der herr Thurné uppehöll sig. Och då en hel stad icke har mer än ett ämne att tala om, blir det naturligtvis äfven bekant för resande."

"Och — icke sant — ämnet var nog märkvärdigt att förtjena denna uppmärksamhet? Det var ett eget, ett otroligt rykte: ni betviflade det visst?"

"Nej, jag betviflade det icke alls."

"Törs jag då fråga hvad ni tänkte? Skulle ni vilja hafva den nåden att säga mig det?"

"Om ni beständt önskar det."

"Jag bönfaller!"

"Som ni vill då . . Jag tänkte: 'Måtte Gud hafva förbarmande med denne svage, af sina strider sönder-

slitne man, måtte han kalla honom till sig, innan han hinner sätta den sista kronan på sina dårskaper'!"

Filip tryckte häftigt händerna mot sin bleknade panna.

"Ah", sade han, efter ett ögonblicks stumt qval, "ni önskade mig döden?"

"Jag trodde det vara den högsta lycka som kunde hända er."

Hennes röst var nu så smekande, så klingande ur hjertat, att Filip redan tyckte sig höra dödsengeln hviska i sitt öra.

"Kanske har ni rätt!" sade han, i det han fattade hennes hand och hårdt tryckte den mellan sina.

"Ja, såvida", återtog hon och lösgjorde sakta handen, "såvida denna ring verkligen är underpanten på . . ."

En blodröd sky gick öfver Filips ansigte.

"Den *är* underpanten på min ånyo förpantade tro, och slutet må bli hvilket som helst . . i döden eller lifvet — jag kysser min boja."

Och med ett slags yrsel förde han ringen till sina läppar.

"Det är nog!" Honorine reste sig upp. "Låt oss gå!"

Dicks röst hördes redan på afstånd:

"Hvad sade jag, hvad sade jag — jag visste nog att han skulle komma!"

Vi skildra icke det allmänna återseendet.

Det var tvunget i alla delar, utom för Dick, som anade ingenting.

32.

BRÖLLOPSDAGEN.

Honorine hade velat uppskjuta den stora högtidligheten till midsommar för att derigenom förena en dubbel högtid. Men ingenting i verlden hade kunnat förmå Dick att bifalla härtill.

Orsaken till denna brudgummens envishet låg deruti att han bestämt ankomsten till Ribyhus just på sjelfva midsommarsafton.

Nu kunde väl också ingen rimligtvis föreställa sig att Dick skulle försaka icke blott majstången — den makalösaste majstång som någonsin blifvit sedd — utan äfven de utsmyckade bondflickorna, hvilka ur små nya spjel-korgar borde strö blommor för herr direktören och fru direktörskan. Ännu mindre kunde man räkna på att han skulle försaka tjär-tunnorna, hvilka voro bestämda att afbrännas på bergen — att icke tala om den stora kanonaden, ty man hade köpt mycket krut och skaffat sig två kanoner. Nej, allt detta var för väl och sinnrikt arrangeradt att kunna medgifva tidsförlusten af en hel vecka.

Den 16 Juni — denna vigtiga märkelsedag i Dicks och Jollis lif — började bägge utgjutelsen af sina tacksamma känslor på enahanda sätt, nemligen genom ett träget knackande i mellanväggen, som skiljde deras rum.

Men alldenstund gästernas mängd nödgat Honorine att logera fru Walborg i hennes dotters rum, måste det oroliga brudparet snart afstå från denna morgonkonversation.

Fru Walborg hade nemligen strängeligen förklarat att, derest hon blefve störd för tidigt, hon säkerligen hela dagen komme att lida af sin kolik.

Men bäst det var, knackade det så fint på dörren till Jollis kammare i stället för i väggen.

"Hvad skall jag nu göra?" frågade sig skön jungfrun. "Klockan är visst icke mer än 5 . . . Om jag klädde mig i rappet, så nog kunde vi språka lite på gården. Får någon veta det — än se'n: före klockan tu heter jag fru Sorenius."

Det knackade igen, ömt och enträget.

Jolli steg upp. Hon var klädd på fem minuter. Derefter smög hon till dörren; och sedan hon ett par gånger forskande blickat bort åt fru Walborgs säng, öppnade hon mycket, mycket sakta.

"Min älskade maka!" sade Dick, som tyckte att ett par timmar mer eller mindre icke betydde något för begagnandet af denna ljufva titel.

"Min älskade man!" svarade Jolli blygsamt. Men för att icke visa sig alltför medgörlig, gläntade hon på dörren endast så pass att Dicks ögon jemnt och nätt kunde tränga igenom öppningen.

"Ack, hvad ljudet af din röst var vacker, då du talade ut det ordet!"

"Ja, det klingade icke illa det du sade heller!" förklarade Jolli.

"Kan du inte öppna dörren en half tum till!"

"Hvad tänker du på!"

"På hvem skulle jag tänka utom på min hulda brud?"

"Men jag behöfver icke se, för att tänka på min hulde brudgum."

"Dyra Jolli!"

"Dyre Dick!"

"En half tum, älskade Jolli!"

"Tyst, tyst!"

"Klockan är visst 7!"

"Nej!"

"Men 6 är hon bestämdt!"

"Nej!"

"Jag sätter min heder som gift man i pant på att hon åtminstone är en qvart och fyra minuter öfver 5, och då är det ej mer så tidigt att vi ej kunna göra en promenad tillsammans."

"Gud bevars!"

"Om du är obeveklig, så förgås jag af sorg."

"Ack, min vän!"

"Du, min jordiska maka!"

"Dick!"

"Min himmelska maka!"

Dörren gaf vika, och Jolli, i en lätt blus-klädning och med en liten sjalett knuten om hufvudet, kom ut i gången.

Men Dick hade icke väl tagit sin tillkommande brud i sina starka armar, än hon häftigt for till — och innan den tillkommande brudgummen hunnit tänka sig höjden af en så gränslös olycka, hade hon lätt som en fågel glidit ur hans famn, sprungit tillbaka in i kammaren och slagit igen dörren.

"Men hvad är det då?" ropade Dick i förtviflan utanföre.

"Ack, min gud", svarade Jolli flämtande, "jag glömde ju af alltsammans!"

"Hvad är det för hus här hålles?" ropade fru Walborg, resande sig på armbågen upp i sängen. "Kanske siskan vill ut och söka vass åt sig?"

"Nej, mamma, nej bevars!"

"Vill hon drilla i lunden då? Men siskan har väl icke så dåligt minne att hon icke vet att hon får drilla i bur ännu några timmar."

"Snälla mamma!"

"Är det Dick som krafsar på dörren?"

"Ja, mamma, han ville promt . . ."

"Nå, hvad ville han promt?"

"Han ville . . han ville att vi skulle spatsera lite grand."

"Stopp, min jungfru — det kommer olycka i brudkronan, om brudgummen stjäl sig till att få se bruden innan de komma i brudstolen."

"Vi komma ju icke dit förrän klockan tu!" sade Dick med jemrande röst. "Ack, svärmor, tänk på huru långt det är till klockan tu!"

"Det är bra — var lugn, min son!"

"Lugn — jag dör, svärmor . . en kan nog dö af mindre."

"Godt — du lefver väl upp igen!"

"Men Jolli vet att jag redan sett henne. Det var väl icke mer än en minut, men när det ändå är gjordt som gjordt är, kunde jag gerna få se henne lite mer."

"Är det sant det?" frågade fru Walborg med en nästan barsk ton. "Har du vågat, mamsell, att vara olydig sista morgonen du stod under din mors kommando?"

"Jag bedyrar, mamma, att jag inte kom ihåg . . ."

"Bra, bra — ni kan trösta er med att det blir ingen vigsel före 3."

"Svärmor lilla, vill inte svärmor att jag kommer in med de nya cigarrerna jag haft med mig?"

"Hvad är det för cigarrer?"

"Äktaste Havana."

"Mycket sköna?"

"Det var visst af det slaget, som de rökade i paradiset."

"Hm!"

"Befaller svärmor . . ."

"Ja men, du kan ta hit tre eller fyra till prof."

"Genast, älskade svärmor!" Dick ilade in till sig och återkom i blinken.

"Nu är jag här!" Han slog på dörren.

"Jag också!" hördes fru Walborgs röst — och, o grymma öde, det var ingen annan hand än svärmors som denna gång gläntade på dörren och derjemte tog emot cigarrerna.

Dick drog en omätlig suck. Han måste gå; och då han icke längre egde hopp att få se sin brud, hastade han till Filip för att väcka honom.

Men han behöfde icke det besväret. Filip var redan uppe. Han låg i fönstret och blickade utåt trädgården.

Men då han hörde Dick, slog han rodnande igen fönstret.

Dick gick ingen gång fram till fönstret, eljest skulle han hafva sett Honorine, som redan var uppe och i färd med sina många bestyr för dagen, åtföljd af trädgårdsmästaren och ett par drängar bärande växter, komma från orangeriet.

"Ack, hvad jag är olycklig!" ropade Dick, i det han häftigt fattade och skakade Filips hand.

"Huru så då?" frågade Filip med ett småleende, som skulle ersätta den gamla glada hjertligheten. "Jag menar att du meddelade mig något annat i går."

"I går, ja det tror jag; men i dag får jag icke se henne förrän middagen."

"Stackars gosse!"

"Hvad skall jag ta mig till härifrån och till dess?"

"Det skall jag säga!" svarade baron Sixten, som i detsamma gick förbi dörren, hvilken Dick lemnat öppen.

"Ack, herre gud, om du kunde ge mig ett sådant råd!" Dicks ögon tindrade redan af tacksamhet.

"Jo, jag vet ett alldeles förträffligt!"

"Låt höra då!"

"Du klär genast af dig."

"Hjelper det?"

"Så går du till sängs."

"Aha!"

"Och så somnar du."

"Än om jag icke blir sömnig!"

"Då stiger du åter upp, gör en lång promenad, äter derpå en stark frukost och går sedan ånyo till sängs."

"Hm!"

"Derefter somnar du bestämdt och drömmer att du står brudgum, ända tills din svåger — ty jag har icke tillfälle — väcker dig och förkunnar att det är tid att du kläder dig. På det sättet har du stått brudgum hela förmiddagen och kan således ej bli dekontenanserad, då det kommer till stycket."

"Besitta", sade Dick, "hvad den Sixten har för ljusa idéer — jag springer genast och kläder af mig."

. . . .

"Den som egde sådana känslor, den som egde en sådan fond af förhoppningar!" mumlade Filip, sedan de båda herrarne lemnat honom . . . "Men jag har redan uttömt min fond i det närmaste!" Han stödde sin heta panna mot den lika heta handen.

Ett namn darrade öfver hans läppar: Lilias . . .

Och nu grep han efter plånboken, öppnade den och tog en förseglad biljett, som hade endast denna utanskrift:

"Den 16 Juni."

Detta budskap, skrifvet på samma lakoniska språk som de föregående och med samma glöd, innehöll följande rader:

"Vaknade du vid fläkten af en kyss?

Det var min anda som besökte dig.

Hvilket moln af melankoli har vågat lägra sig på din panna . . Ts — rör dig ej . . . känner du denna hand? Det är min, som bortstryker molnet.

Ser du tillfälligtvis en qvinna, född att i ett evigt fridfullt lugn vandra fram sin bana? Hon bär en skimrande hvit helgonskrud, ty på hennes väg har ingen frestelse gömt sig.

Men se nu längre fram, ännu längre fram . . . hvad ser du der . . . hvad känner du?

En glödande vind stryker förbi dina kinder, dina läppar, ditt hår.

Dessa dofter: fråga ej hvarifrån de komma! Denna hviskande röst: fråga ej! Dessa armar, som sluta sig omkring dig: fråga ej! Tig, lyd och hoppas på det onämbara, som ej vet af en tröttande stiltje!"

Och Filip kände den glödande vinden stryka förbi sin kind, sina läppar, sitt hår.

Han uppfångade sin älskarinnas tankar — han var lydig, och hoppades på det onämbara.

Emellertid hade Honorine hunnit tillbaka från trädgården.

I förstugan mötte hon Sixten.

"Nå, min bäste kusin, har du fått ditt tal färdigt ännu?"

"Det lider starkt. Jag ville blott ha en vacker bild, och jag hittade den nu."

"Men jag hoppas att du icke låter mig figurera der, hvarken i förblommerade eller oförblommerade talesätt!"

"Du tar mig då alltid för en riktig björn — kan icke din blotta åsyn ge mig en vacker tanke, utan att jag skall anlita din person!"

"Se så, kära Sixten, ingen mulenhet! Vänner emellan säger man allt . . Låt mig nu se att du blir en förträfflig värd! Jag vill att våra bröllopsgäster skola ha roligt och att, såsom man säger, det skulle gå friskt till . . . Men, min stackars vän, det blir icke roligt för dig, som både skall proponera och svara på så många skålar!"

"Hvad jag innerligt väl förstår dig . . . Åh nej, numera är det aldrig någon fara — jag trodde att du visste det!"

"Om vi icke i så många år hållit af hvarandra, skulle jag rodna för den förebråelse, som ligger i

din blick, min gode kusin; men nu säger jag dig uppriktigt att jag gläder mig åt denna förebråelse och att jag ständigt litar på den."

"Tack — det var snält sagdt. Nu har jag blott en önskan till."

"Hvilken då?"

"Att du icke gör dig för vacker!"

"Det löftet kan jag omöjligt aflägga, ty jag vill gerna bli vacker."

Och hon skyndade leende in i salen, utan att låtsa höra baronens djupa suck.

33.

BRÖLLOPSDAGEN. Fortsättning.

Middagen var arrangerad i stor stil.

Det var faststäldt i bröllops-programet att man måste hafva tråkigt, mycket tråkigt, ända till klockan 8, då balen begynte.

Honorine hade velat att denna s. k. bal skulle försiggå efter bröllopet; men Dick förklarade att man visserligen då kunde fortsätta den, men att han aldrig ansåge sig ha haft ett ordentligt bröllop, om han ej fått dansa alla slags dansar med sin brud.

Och för sin del hade Jolli, ehuru mindre högljudt, instämt i samma förslag.

När skulle hon väl göra uppseende med sin talang i dans, om icke på sin bröllopsdag! Och att dansa i fladdrande brudslöja se'n, och klädd i hvitt sidensars – det Dick i hemlighet svurit på kostade en hel riksdaler mer på aln än det, som drottning Adele haft i sin — åh, min gud, att afstå från något sådant skulle ha varit nästan lika illa som om Dick

brunnit upp sina tjärtunnor och skjutit upp sitt krut utan att sjelf vara med på festen.

Vi tala ej ett ord om sjelfva vigseln, om det af Honorine och Adele präktigt smyckade bröllopsrummet, icke ens om baron Sixtens hyggliga tal, hvilket till Honorines glädje och Sixtens egen billiga förtjusning gick utöfver all förväntan — drägligt. Och ännu mindre tala vi om den långa middagen, der allt hvad orten egde stort och förnämt lyste i högtidlig glans.

Nej, dessa saker ha vi temligen god reda på af gammalt.

Vi förtälja således ingenting annat än det, att Dick, ehuru han i drömmen hela förmiddagen stått brudgum, ändå var en liten smula dekontenanserad, att han svettades förfärligt och under den långa taffeln oupphörligt hviskade sin "hustru" i örat:

"Jag önskade att det här väl vore öfver — det är så grufligt högtidligt!"

hvarpå bruden, som vida bättre uppbar sin värdighet, helt allvarsamt svarade:

"Min vän, det skall så vara!"

Ändtligen hade det högtidliga, det storartade, det ledsamma sitt slut.

Redan efter kaffet började gästerna mera fritt draga andan, mera fritt gruppera sig i de särskilta rummen; och när timman för balens öppnande var inne, hade allt tvång försvunnit och en elektriserande lifighet spridt sig genom hela samlingen.

Men det var icke blott det förnäma sällskapet som elektriserades af glädjen: alla Tjustorps underhafvande dansade på en stor gräs-plan, der Honorine och hennes hjelpreda Sixten haft kanske icke de minsta arrangemangerna.

För denna afdelning var Malmelinskan värdinna. För den deklamerade hon de sista verser, hon här i lifvet förmådde sin sångmö att leverera. Och det var icke blott "folket" som rördes af bröllopssångens enkla skönhet: det var äfven bruden och brudgummen, hvilka på en vink kommit tillstädes, så att Malmelinskan midt för allas ögon fick emottaga direktörens stora omfamning och direktörskans djupa och tacksamma nigning.

Sedan spelte instrumenterna upp på gräsplanen och i stora salen vid samma signal.

Men det är ändå fråga om huruvida de, som dansade efter regements-musiken hade roligare än de, som dansade efter de berömda lekstugs-fiolerna.

Fru Walborg, som varit "grufligt feterad" hela dagen och som för denna gång nödgats aflägga sitt gamla mode och ikläda sig en passande svart sidenklädning, satt förnämt i högsätet. Och ehuru hon, sanningen att säga, efter de många skålar hon tappert besvarat vid bordet, hellre gått att i sällskap med Jerker helsa på gubben eller ock att ensam i sin säng begrunda det tal, som hon vid ankomsten till Ribyhus ärnade hålla för Jolli, nödgades hon dock sitta qvar i paraden, ty icke var det värdt att i dag tala om kolik, ehuru hon kanske aldrig haft mera skäl att åberopa den.

Men till ersättning för sin uppoffring fick hon också se huru "siskan" dansade, icke "kasurkan" och "machuckan", såsom den tiden då hon (alltid 12 år gammal) reste omkring som rolighetsmakerska, utan — lik sagans ryktbara styfdotter, hvilken genom sin dygd och sin skönhet och kanske underhjelpt af något stycke underverk kommit till lycka och rikedom — dristigt och lifligt svängde sig i valsen

med sin kämpe, han, förstås, som hela tiden haft sköu jungfrun i sin håg.

Men nog kunde man ändå — vare detta sagdt med all respekt för det ståtliga brudparet, som gjorde många fler än fru Walborg nöje — nog kunde man ändå påstå, att i salen fans ett annat valsande par, som väckte långt mer uppseende och långt flere varierande intressen och känslor.

Vi skola se på detta par och lyssna till hvad man tänker om det.

Det var Honorine, den sköna och intagande värdinnan, som, klädd i en hänförande bal-drägt och lifvad, ja nästan inspirerad af den smittsamma glädjen, bortfördes i den sväfvande dansen af sin elegante och icke mindre lifvade kavaljer.

Från mun till mun gingo dessa ord: "Aha, en ny friare! Den här gången får salig öfverstlöjtnanten säkert en efterträdare."

"Adele lilla", hviskade Arnold, som stod bakom sin hustrus stol, lutande sig emot dess ryggkarm, "Adele lilla, jag tror verkligen, gud förlåte mig, att din plan tager en helt annan vändning än du förmodade!"

"Hvad då för vändning?"

"Har du väl någonsin — åtminstone måtte det varit bra länge sedan — sett Honorine så strålande, så ungdomlig, så alldeles jordisk? Om Montin skulle bli allvarsamt betagen, så . . . ja ja . . ."

"Ack, hvad ni karlar äro renons på begrepp!"

"Tror du det, min engel?"

"Ja, säkert . . . Men hvad menar du det vill säga för mig att för första gången utgöra endast väggprydnad på en bal?"

"Vi skola hoppas", hviskade doktorn glädtigt, "att det ej är sista gången du har samma tur!"

"Åh, fy då!"

"Ville du hellre dansa nu?" och mannens blick sökte med ett sådant uttryck den unga hustruns, att hon rodnande vände sig bort, i det hon dock lät sin hand falla i hans. Och handen gaf ett svar, som den förälskade maken nog förstod.

"Alltså", sade han, "återgå vi till vårt par."

"Det vill säga till männernas fattigdom på klart begrepp, då det gäller att bedömma fruntimmer."

"Må vara — men äfven vid middagen talade hon mycket med honom och syntes särdeles intresserad."

"Än se'n?"

"Är det ej något det?"

"Ingenting. Först och främst blir han icke kär."

"Huru vet du det?"

"Ts . ." sade Adele småleende: "han är ju redan kär i mig!"

"Det var så sant! Men antag ändå en otro . . "

"Kommer bestämdt icke i fråga! Men ser du" — hon sänkte rösten — "saken är, att Honorine vill vara stark."

"Kanhända är det så . . . Jag har ännu icke kommit mig till att tala med Filip: han undviker mig jemt."

"Men med henne har han talat. Han har inför hennes ögon kysst den ring han bär . . Gif akt — han står vid kakelugnen och stryker sig just nu öfver pannan . . . Ja, stryk bort dina moln, du galning; men de sitta nog qvar . . . Ser du ringen? Den är symbolen af hans nya trolofning."

"Ja, jag ser den."

"Honorine sade mig detta i förmiddags, under det vi inne i salongen voro sysselsatte med blommorna; men hon sade det på ett sätt, som bevisade att hon aldrig blir en trånsjuk romanhjeltinna."

"Således alldeles förbi!" hviskade Arnold med sänkt och smärtfu l röst.

"Fullkomligt. Hvilken verkan ditt bref än gjort, så är han nu besluten att trotsa den."

"Vi få se. Är det af likgiltighet, menar du, som han så ofta för handen öfver pannan?"

"Det säger jag icke. Jag tror på den skakning, du förutsade. Men han är smidd i olösliga bojor, och af hans skakningar, liksom af hans tårar, blir ingenting, ty han är knappt mer än skuggan af en man."

"Märker du hur det hviskas rundtomkring? Det gäller vår värdinna — man anar ett nytt parti."

"Ack, min gud — ser du Sixtens bleka ansigte, der det tittar fram på andra sidan kakelugnen? Min stackars Sixten! Jag måste för den kära baronens skull vinka till mig brukspatronen, så snart valsen slutar. Ty är han orsaken till Thurnés oroliga rörelse med handen, så är han det icke mindre till Sixtens blekhet, och det vore förfärligt illa, om han, som har värdskapet, skulle få en sådan stöt just i afton. Ja, det vore då rakt förbi med honom."

Och mycket, mycket illa stod det till med baronen.

Han kastade en blick af djup, men dock mild förebråelse på Adele. Det var hon som fört denne alldeles oförmodade rival till Tjustorp.

Nu tystnade musiken.

Adele gaf brukspatronen ett tecken och han ilade från Honorine med en beredvillighet, den der lyftade en stor tyngd ifrån baronens hjerta.

Han nalkades sin kusin, som, i stället att intaga den plats, hvartill brukspatronen fört henne, gick öfver golfvet och förbi kakelugnen, der Filip stod, lik en staty, och der han stått allt sedan han slutat första fransäsen med bruden, den enda han uppbjudit.

"Honorine lilla", sade Sixten med en blyg och lite narraktig häpenhet, "det är just icke nyss jag dansade, men jag tror ej att jag alldeles glömt bort turerna."

"Vill du kanske bjuda upp mig?"

"Ja, det var verkligen min mening, om . . . om du tar mig till godo."

"Det är alldeles utan fråga . . . Men gif mig din arm nu, så skola vi gå ned och slå ett slag omkring gräsplanen."

Baron Sixtens ögon strålade som tindrande stjernor.

"Och jag, som nyss var så bedröfvad!" sade han.

"Hur så då?"

"Jag skall säga det, då vi komma ur salen."

Och när de kommit ut i ett yttre förmak, tillade han hastigt och liksom rädd för sina egna ord:

"De hviskade om att den der brukspatronen är kär i dig och att han icke skall få korgen!"

"Min bäste Sixten, har du väl hört att en enda herre kommer hit, om hvilken man ej påstår att han är kär i mig! Skulle jag gifta mig med alla dem, så . . ."

"Du tänker då för ingen del att bönhöra den, som vi talte om? När du säger det, så tror jag dig också."

"Stackars dåre, hvad du har många bekymmer!" Och Honorine såg på sin mångårigt trogne riddare med en blick af så obeskriflig godhet, att baronen

vågade sig ända derhän att trycka en vördnadsfull kyss på sin kusins hand.

"Jag kan vara lugn?" yttrade han förnöjd.

"Ja, mycket lugn!"

I samma ögonblick kommo äfven bruden och brudgummen ut.

Bruden skulle visa sig för tjugonde gången. Jolli ledsnade ej på att bli beskådad, och Dick ledsnade ej på att säga:

"Jo, så ser hon ut — har ni sett maken, godt folk? Jag spår att ni hvarken gjort det eller kommer att göra det!"

"Här är för qvaft — jag måste nödvändigt ha luft dernere!" sade Honorine med en kort och häftig röst.

"Blott du icke förkyler dig . . låt mig åtminstone få springa efter din sjal!"

Och baronen sprang.

Just nu snuddade någon helt tätt förbi den unga enkan. Trängseln i rummet — det var hit man samlades för att se bruden — gjorde detta ursäktligt.

Honorine behöfde ej se upp för att veta hvem det var.

"Min fru" — hviskade Filip, och hans röst var ej mindre kort och häftig än den röst, som nyss tilltalat Sixten — "jag känner mig ej väl, eller rättare: jag känner mig ganska illa . . . tillåter ni mig att taga afsked för att återvända till Madängsholm?"

"Ni har uppfyllt det löfte ni gifvit er svåger" — Honorines röst hade återfått hela sin stadighet — "ingen kan således ha något att invända mot er afresa, isynnerhet då ni ej är frisk."

Filip hade väntat motsägelser, kanske böner — ingenting af detta inträffade.

Sixten kom i detsamma med sjalen, och nu sade Honorine högt:

"Farväl, herr Thurné — lycklig resa och välkommen snart åter till Tjustorp!"

"Jag tackar, min fru!"

Och Filip skyndade till sitt rum, dit han genast befallde madam Malmelin, som nödgades springa ifrån alla sina otaliga göromål i de nedra regionerna.

"Är jag då alldeles utstött från samhället? Har jag icke mer någon menniska, som bryr sig om mig? Har jag en husföreståndarska, på det att hon skall resa omkring i andras gårdar och hålla ordning? Res hem, madam Malmelin, res genast hem och ställ i ordning åt mig!"

Under en oändligt uttrycksfull mimik slog Malmelinskan ihop händerna.

"Herr Filip", sade hon med ett slags mildhet, som endast kunde ega sitt ursprung i det, efter ett helt års skiljmässa, nyss firade återseendet, "min gode herr Filip, jag fann honom redan i går ej rätt på tråden, men märker jag att det blir allt galnare och galnare! Kanske har det sig så, när en varit i utlandet . . . men tag nu förnuftet till fånga!"

"Akta sig, madam Malmelin — här är icke fråga om lek! Är hon i mitt hus eller ej . . . Låt spänna för!"

"Ja, för herrns räkning, om han vill; men se det sätter jag Malmelinskans ära i pant på, att icke blir det för min! Ty tänker icke herr Filip sjelf på hur pass tacksamhet han är skyldig öfverstlöjtnanskan, som drog oss från fjället, der vi väl eljest blifvit begrafda allesammans, så tänker åtminstone jag på hvad min frid tillhörer, och icke sätter jag öfverstlöjtnanskans angelägenheter i sticket. Dermed punkt!"

"Trollpacka, sakramenskade gamla trollpacka, far för tusan dj..r eller hvart hon behagar, men låt åtminstone spänna för åt mig!"

Nu tog Malmelinskan tre steg baklänges och nickade för sig sjelf. Men hon svarade ej ett enda ord. Malmelinskan hade förstånd och begrep ganska väl, att då hennes husbonde — den fromme poeten i vindskammaren, han, som ännu aldrig begagnat en ed — rumlade om på det sättet, måste det stå rätt illa till i hans hufvud.

Hon skyndade ner. Vagnen förspändes, och Filip reste . . .

Men ej ensam.

Malmelinskan var slugare än så — hon visste väl med hvem hon borde tala.

"Jag följer med dig ett stycke!" sade Warvner, som i detsamma kom ut.

Filip ville göra invändningar; men det hjelpte ej: han måste emottaga det påtrugade sällskapet . . .

. . . .

När doktorn vid solens uppgång åter kom hem, fortfor ännu dansen både i balsalen och på gårdsplanen: men brudparet hade försvunnit, och de framkörda åkdonen vittnade att gästerna snart skulle göra detsamma.

"Ack, hvad jag väntat dig, hvad jag varit otålig!" hördes Adeles röst, då hennes man kom in i det rum, som var upplåtet åt honom och hans hustru. "Hur är det med honom? Har du blickat in i hans själ?"

"Ja", svarade Arnold, "jag har sett in i hans själ och hans så kallade lycka: den artar sig snarare som ett helvete än en himmel."

"Nå, bryter han sina fjettrar?"

"Nej! Jag trodde det verkligen en stund, då jag hörde honom rasa mot Honorine, Honorine, som blifvit mycket förändrad, som rent af uppmuntrade den tillgjorde fjesken Montin och som mot honom, Filip, visat sig så föga gästfri att hon icke ens med ett ord sökt förmå honom att stanna."

"Men, bäste Arnold", afbröt Adele, "om han verkligen blifvit svartsjuk, måste hans känsla för Honorine återlifvats. Då har ju vår plan lyckats."

"Ja, lyckats så till vida, att den brutit och fördelat hans sjukdom, hans galna kärleksfeber. Men en brytning är icke alltid helsan; och, tro mig, han är så långt ifrån den, att jag, om icke trolldryckernas tid vore förbi, skulle tro att hon gifvit honom en sådan."

"Han öfverger henne då icke?"

"Aldrig — om icke hon i följd af det steg, som jag tagit, öfverger honom. Han erkänner likväl att Honorine skulle hafva varit hans högsta lycka, om han ej hos Lilia lärt sig att det finnes något högre än lyckan — ruset."

"Stackars man!"

"Och nu, min älskade, kan svartsjukan ingenting vidare uträtta. Den har skakat Lilias välde, men ingen annan än hon sjelf skall förmå krossa det."

"Men icke kunna vi hindra Montin att visa sig artig: det tillhör hans väsende. Och hvad beträffar Honorine, så, om hon en enda gång i sitt lif — åtminstone på de sista tio åren — jag menar under denna afton, möjligen känt en fläkt af koketteri i Filips närvaro, så är det ock slut dermed. Så mycket såg jag i hennes trötta ögon, då vi skiljdes åt."

"Godt — vi ha då ej annat att göra än afbida händelserna. Jag har icke ens velat försöka att besegra honom med förnuftsskäl, ty hvarje sådant skulle

studsa tillbaka mot hans vanvettiga mani, liksom pilen studsar tillbaka mot ett harnesk."

"Får du säkert hennes svar, medan vi äro här?"

"Jag hoppas ha det om thorsdag."

"Således om tre dagar . . . Nu måste jag försöka sofva — men detta stoj, tar det då aldrig slut!"

"Tyst och somna du, älskade pratmakerska — de resa snart alla, som bo nära, och sedan skall jag gå skyltvakt här i korridoren så att intet slammer får väcka dig."

"Och det tror du jag tillåter? Om du icke straxt lofvar mig att öfverge det beslutet, så stiger jag upp!"

"Envisa — passar det en hustru att ta sig en sådan ton!"

"Nej, men en herrskarinna — jag dolde aldrig för dig att du skulle råka illa ut."

"Ja, jag har redan erfarit det!" sade doktorn, i det han leende kysste de små rosenfärgade fingrarna, som han inneslutit i sin hand.

34.

MELLAN ADELE OCH HONORINE. KAMMAR-RÅDINNANS SVAR.

Bröllops-högtidligheterna på Tjustorp hade varat i tre dagar. Tre dagar efter hvarandra hade den värdige Dick svurit på, att derest man ännu lefvat i de fromma tider, då menniskorna till minne af vissa stora tillfällen gjorde löften och valfärder, skulle han ovillkorligt hafva iklädt sig pilgrims-kåpan och gått barfotad till det heliga landet, den minsta bot han kunnat erlägga för det han blifvit utnämd att på jorden utgöra den ende dödlige, som ej hade något öfrigt att önska.

"Och jag", hade fru Dick vid dessa högtidliga försäkringar hjeltemodigt försäkrat, "jag, min vän, skulle följt dig i sandaler och höljd i en simpel linnesäck, på det äfven jag måtte ha fått göra bot för den lyckan, att ha blifvit hustru åt den ende afundsvärde dödlige, som ej har något öfrigt att önska."

Nu hade fjerde morgonen inträdt och med den en fläkt af hus-lif, ty alla voro väl förnöjda, att icke säga uppröttade, på både dans och lekar.

Blott de först ankomna gästerna funnos qvar — dock icke alla: Filip hade ännu icke en enda gång efter återresan till Madängsholm lemnat sin enslighet.

Men huru noga än Honorine, i följd af detta uteblifvande, varit observerad af sina vänner, hade likväl ingen på hennes panna sett något moln, som vittnade om en dold melankoli.

Hon var aldrig glad till öfverdrift, och så icke heller nu. Men hon visade ett jemt och intagande lynne. Hennes omsorger som värdinna voro outtröttliga, och man kunde ej gerna misstänka att hon plågades af hvarken oro eller tvifvel angående frågan huruvida den gäst, som öfvergifvit henne, tänkte återkomma.

Det var bestämdt att hela sällskapet om tvänne dagar skulle lemna Tjustorp.

Dicks tjärtunnor och krut förbjödo alla tankar på uppehåll.

Men huru lifligt både Adele och Jolli sökte öfvertala Honorine att medfölja, voro dock alla deras böner förgäfves — hon hade icke alls tid.

"Jag låter dock icke afspisa mig med ett blott och bart nej utan grundade skäl!" yttrade Adele, i det hon efter frukosten tog Honorines arm och gick med sin vän ned i trädgården.

"Är det väl rätt af dig, Adele, att visa denna envishet!" sade Honorine med en ton af mild förebråelse.

"Ja, ty vi äro vänner", sade Adele med ömhet, "och du bör icke vara förbehållsam mot mig."

"Men hvad vill du då?"

"Jag vill att du följer med oss och stannar qvar hos oss ett par veckor."

"Adele, har du glömt att ni bjudit ännu en gäst. Din man sade i går, då han kom hem från Madängsholm, att . . ."

". . att Thurné lofvat honom sjelf föra Alban till oss. Nå ja, han skall väl se gossen under en välbeställd informators hägn."

"Om han bifallit att så snart lemna sin egendom, tror jag att han dertill har ett annat skäl."

"Du tror — vidare?"

". . att skälet ligger deri, att det finnes vissa grannskaper som plåga honom."

"Tillåter du mig tala öppet, Honorine?"

"Eftersom vi redan hålla på dermed, så fortfar!"

"Nåväl, tror du att hans feberaktiga passion för Lilia, den hon genom konster, som vi ej känna, förmår underhålla, tror du, frågar jag dig, att den utestänger en sann och mild känsla för en annan?"

"Men", utbrast Honorine med häftighet, "vet du hvad det vill säga att uppväcka en så kallad mild känsla? Jo, det är att veta det man är fattig, så fattig, att ingen qvinna afundas vår lott, hur lycklig den än synes."

"Aha, min dyra vän, låter det så der, då går jag lite längre i förtroendet, då berättar jag dig hvad min man, som bröllopsaftonen följde honom härifrån, berättat mig."

Honorine gaf intet uppmuntrande tecken, men Adele fortfor ändå:

"Han sade mig att den der känslan, om hvilken vi nyss talade, icke var mild, utan att den tvärtom, understödd af en uppflammande svartsjuka, gjort en brytning i hans galenskap, och att, om hon återlemnade honom friheten, han ännu kunde räddas."

"Och hvem kan drömma om att hon skulle göra det?"

"Arnold drömmer hvarje stund derom."

Adele meddelade allt hvad hon tordes meddela åt Honorine.

Men Honorine blott skakade på hufvudet.

"Du misstror utgången?"

"Jag hvarken tror på eller misstror den. Du finner väl att, om han blefve tvungen att försaka, det ej vore någon ära för den, som till sist blefve erbjuden spillrorna af hans utbrunna hjerta."

"Honorine -- du, med ditt ädla förstånd!"

"Min vän, du talar alltid om mitt förstånd — utestänger då det hjertats fordringar. Denne man hade djupt sårat mig, men såret stod ännu till att läka, då han med sin sista handling gjorde det oläkligt. Och nu, Adele, låt oss sluta detta plågsamma ämne . . . Jag stannar här."

"Det vill säga att du tillsluter försoningens väg, hoppets väg. Har du noga betänkt dig?"

"Det har jag."

"Honorine, du talar emot din egen känsla!"

"Må vara, men jag talar af en fast öfvertygelse."

"Du gifter dig då aldrig?"

"Gifter mig?"

"Ja!"

"I det hänseendet afger jag intet löfte."

"Godt, min vän", återtog Adele, som, då hon icke kunde komma längre på allvarets väg, kastade sig in på skämtets, "godt: det är då åtminstone hopp för herr Montin."

"Herr Montin . . . Hör på Adele: akta dig — jag vill just i afseende på honom säga dig ett förtroligt ord!"

"Mig?"

"Han älskar dig."

"Det vill jag icke neka!" sade Adele skrattande. "Men äro hans känslor för dig icke annorlunda beskaffade, så fins föga hopp för dig att få honom på din friare-lista."

"Skämta icke, Adele: jag talar allvarsamt. Jag har tvärtigenom hans ridderliga och artiga mask sett skymten af något helt annat."

"Honorine, jag bedyrar att du sett i syne!"

"Alldeles icke! Han beherrskar sig fullkomligt, men en allvarsam känsla ligger på djupet af hans hjerta. Och nu har jag varnat dig — medgif icke någon förtrolighet: den kan eljest emot hans vilja väcka djerfva inbillningar."

"Du har tusen gånger orätt", svarade Adele; "men hade du också rätt, så ändrar jag dock ingenting i vårt förhållande, ty han är en man af heder, och han vet huru öfver allt annat på jorden jag älskar min make . . . Men se der kommer Arnold — han vinkar mig med ett bref. . . Nu få vi väl se!"

"Nå, hvad sade jag!" yttrade Arnold, i det han med armen om sin hustrus lif drog henne bortåt en afskild del af trädgården. "Läs det här!"

Adele ville icke fråga: hon ville se sjelf. Och sättande sig på en mossbänk, uppvecklade hon brefvet och tillfredsställde sin nyfikenhet.

Se här hvad hon läste:

"Herr doktor!

Under hela mitt lif, som — jag erkänner det — varit fullt af fel och villfarelser, har jag aldrig så

varmt bedt Gud om något som jag nu ber honom att det måtte lyckas mig att beveka er.

Jag vet väl att jag gjort er ondt, att jag förolämpat er och att ni egde rättighet att hämnas. Men å andra sidan vet jag, att en småaktig och oädel känsla aldrig kunde få rum i er själ, som är hedern och redbarheten sjelf.

Jag säger detta icke såsom ett lågt smicker, utan emedan jag anser som min pligt, att förklara det jag icke en minut misstänkt er handla af ett så lågt motiv.

Jag vet, min bäste doktor Warvner, att ni är Filips verklige vän, och att ni endast och allenast för hans skull anser er befogad att bryta ert hedersord.

Men huru kan ni vara förvissad om att ha rätt? Det är, om icke en obillighet, åtminstone en oegentlighet, att påstå det ett olyckligt förflutet är en säker borgen för framtida olycka. . . . .

Men jag vill icke argumentera — jag vill bedja.

Ja, det är på mina knän jag beder er att icke rycka ifrån mig det hopp om sällhet, som jag redan eger!

Och detta hopp rör lika nära Filips hjerta.

Han har aldrig älskat och skall aldrig älska någon *så* som mig. Jag är hans barns mor, jag är dessutom en felaktig, men djupt ångerfull qvinna, som af nåd begär att Gud måtte tillåta henne att godtgöra det onda, hon förut verkat . . . Skulle då *ni* vara hårdare än Gud, ty han var redan bevekt, då Filip återkom till mig.

I afseende på den ömtåliga fråga, ni gör mig, svarar jag er på samvete att ni kan vara lugn. Jag har lyckats ställa allt så väl, att det ej kan bli bättre.

O, gif mig nu ett ord af hopp, af tröst, af hugsvalelse! Tvinga icke mitt hjerta, som nu är uppfyldt af kärlek, försonlighet och mildhet, tvinga det ej att åter känna bitterhet och köld!

Men om, om ni är obeveklig, så lofva mig åtminstone ett, ett, som ni ej kan neka utan att handla af personlig fiendskap!

Detta sista, som jag begär, är, att ni icke sjelf säger ett ord till Filip. Låt mig, såsom jag finner det tjenligast, göra det först! Sedermera skall jag icke försöka hindra er ifrån att meddela honom allt hvad ni vill

Om ni ej hatade mig, skulle ni tro mina tårar! Men nu misstror ni allt, till och med en rättskaffens ånger hos den olyckliga

Lilia."

. . . .

. . . .

Med tårar i ögonen frågade Adele:

"Och du svarar?"

"Jag har redan svarat."

"Huru har det gått till?"

"Då jag hemtade detta i prostgården, skref jag mitt bref der, för att få det af med samma post."

"Hvad skref du då?"

Arnold tog upp ur sin plånbok ett hopviket blad och lemnade det åt Adele.

Det innehöll endast följande rader:

"Då jag tagit ett beslut, min fru, är det orubbligt. Men jag lofvar att låta er tala först.

Filip reser nu med mig till Lilleby. Skynda er att fatta ert beslut!

A. Warvner."

"Arnold", sade Adele, och fattade sin mans hand, "jag har haft ett vigtigt samtal med Honorine. Jag misstänker att Filip, hvilket slut allt detta än må få, blir olycklig. Borde du ej derföre låta honom handla som han vill?"

"Jag låter honom handla som han vill: ingen kan hindra honom derifrån. Jag fordrar blott att han skall göra det med öppna ögon, och det skall han!"

"Och om han förskjuter den ena, utan att vinna den andra?"

"Så har han i alla fall gjort den enda vinst, som återstod honom."

Adele skakade sakta på hufvudet.

"En skilsmässa, min älskade, är en så djup och ryslig kränkning af det allvarligaste i lifvet, att den, en gång fullbordad, aldrig gerna kan annat än draga en kedja af olyckor öfver de personer, som beslutit sig att våldföra det heligaste. Ingen sann lycka — lifvet må gestalta sig huru som helst och framte aldrig så sannolika illusioner — blomstrar mer för sådana affällingar. Derom har jag nu under dessa sista dagarna blifvit fullt öfvertygad, ifall jag ej trott det förut. Dock: jag har nog trott det, fastän jag velat bedraga mig sjelf."

"Min bäste Arnold, det är endast din djupa nedslagenhet öfver Filips enskilta öde som kan komma dig, en upplyst och ädelt tänkande menniska, att tala så ensidigt!"

"Hvad — du försvarar . . ."

". . skilsmässan under åtskilliga förhållanden — ja visst! Jag kan tänka mig många fall, der det blir en djupare olycka, ja synd, att icke bryta bojan och

der det är en grymhet, om icke lagarne tillstädja det."

"Du har rätt, Adele — det kan finnas sådana fall, ty hvar finnas ej undantag. Men gud vet, att jag dock är innerligt öfvertygad det man i de flesta äktenskap, der missämja inträder, gör alltför litet att undersöka grunden till det onda och att bota det."

"Dertill säger jag ja, och jag önskar varmt med dig att alla de, som ingå detta vigtiga förbund, egde vilja och mod och ändtligen tillfälle att pröfva och väga pligtens vidd på förhand. Men huru ofta bortgifter man ej unga flickor utan att de haft en enda allvarlig tanke!"

"Det är sant!"

Adele, som såg sins mans djupa sinnesrörelse, sade ingenting vidare.

Tysta gingo de tillbaka . . . .

. . . .

Då de inkommit på gården, stannade Arnold för att helsa fru Walborg, som der just var sysselsatt att instruera Jerker i konsten att bocka sig.

Härmed tillgick sålunda, att fru Walborg, med handen i Jerkers lugg och sin högra fot framsträckt, bugade sig sjelf på samma gång som hon dresserade sin skyddsling för denna konst, i hvilken han, sanningsenligt, likväl ej tycktes komma att göra några betydande framsteg.

Medan doktorn gick att hos den värdiga frun efterfråga gubbens välbefinnande — ett slags morgonceremoni, på hvilken fru Walborg satte mera värde, än om man efterfrågade hennes eget välbefinnande — gick Adele, som redan fullgjort sin pligt i detta afseende, in i huset.

För ögonblicket var salongen upptagen af blott en enda person, brukspatronen, som satt vid fortepia-

not och tog ut melodien till en folkvisa, den Honorine dagen förut sjungit.

"Hvar äro alla menniskor?" frågade Adele.

"Icke vet jag — jag vet blott att man totalt öfvergifvit mig åt ensligheten."

"Och vårt unga par?"

". . har gått att vinna ett vad af hvarandra."

"Ett vad?"

"Mycket oskyldigt: det var fråga om hvilkendera kunde göra längsta promenaden på styltor."

"Hvad de få roligt tillsammans, de kära barnen, som ha tillgång på så många näpna förlustelser!"

"Ja, jag tror verkligen att alla de eqvilibristiska förlustelser, som sysselsätta fru Dick, skall hindra henne ifrån att upphitta mera pretentiösa förströelser."

"Jag fruktar, min bäste brukspatron, att här blir fråga om att säga en elakhet. Är det t. ex. jag som har pretentiösa förströelser?"

"Man skulle åtminstone kunna påstå det."

"Verkligen!"

"Men det är sannolikt bäst att icke påstå något sådant."

"Tvärtom: en anklagelse kan ej rättfärdigas utan att den först göres."

"Och om den göres, skall den icke bli förstådd."

"Ni väcker min nyfikenhet — förklara er!"

"Det är alls ingenting, min fru!" sade herr Montin, i det han småleende steg upp från instrumentet. "Ni skall icke medgifva att ni inviterat mig hit i en viss afsigt."

"Nu intresserar ni mig alldeles oerhördt . . . afsigt — kan man se!"

"Och ännu mindre lär ni medgifva att det skedde i förhoppning att jag kunde vara till nytta vid behandlingen af herr Thurnes "sinnes-sjukdom", såsom Arnold benämner hans onda."

"Jo, herre gud, det medger jag visst!"

"Huru — ni tillstår . . ."

"Jag tillstår alltid sanningen, då man på ett älskvärdt sätt ansätter mig."

"Min fru!"

"Nå men, herr brukspatron, det är ju så oskyldigt! Jag var alltid på förhand öfvertygad om att ni icke kunde se min väu utan att . . . att . . ."

"Vidare, om jag får be!"

". . utan att visa er en smula betagen, lite artig, lite lifvad. Vi behöfde ingenting vidare. Ni har sjelf sett att detta medel gjort en god verkan."

"Men om jag dervid fick den löjliga delen på min lott — jag har en verklig tur att få officiera vid de intriger, i hvilka herr Thurné är inblandad — så bekymrade det er icke det rlngaste."

"Huru vill ni väl", sade Adele med ett förtjusande småleende, "att jag skulle tänka mig att ni kunde bli löjlig, och huru kunde någon det bli genom att visa Honorine artighet! Det stod ju er lika fritt som hvarje annan att vinna henne."

"Det är ett försök, som jag aldrig skall göra. Man behöfver icke mer än veta sig vara bestämd till ett visst mål för att genast känna att all attraktionskraft åt det hållet är försvunnen."

"Det var då för att göra mig till viljes som ni på bröllopsdagen visade er så animerad, så angelägen om hennes konversation, hennes bifall?"

"Helt och hållet för er skull! Då vi språkades vid i parken härom aftonen, genomskådade jag er mening, sedan jag nemligen fått öfvertänka saken. Och ehuru en liten uppriktighet å er sida varit mig behaglig, lydde jag er ändå."

"Åh, det der tror jag icke ett ord af."

"Var då så god och rådfråga ert minne! Tre dagar ha passerat sedan Thurné lemnade oss. Har jag sedan dess fallit vår sköna värdinna besvärlig med någon öfverdrifven enträgenhet?"

"Det är nog — jag tror er; och som mina elaka önskningar ej gjort er ondt, förlåter ni mig ju?"

Adele räckte med en liten nådig min Montin sin hand.

"Jag förlåter er", svarade han, "först och främst derföre att ni nu var uppriktig emot mig, dernäst för det ni ville ingenting ondt, och för det tredje emedan, om ni gjorde mig något verkligt ondt, jag måste förlåta er i alla fall."

"Det vill säga att vi äro vänner, och än bättre vänner än förut; ty i vänskapen, ser ni, är det icke som i kärleken, att den första osämjan föder nya."

"Huru vet ni det, min fru?"

"Af sakens egen natur. Kärleken är öfverseende och förlåter många gånger. Vänskapen är mera nogräknad om sitt anseende. Tvänne vänner kunna disputera hvarje dag; men få de något att förlåta, sker det endast *en* gång."

"Er vänskap har stränga grundsatser."

"Ja, så stränga att, ehuru jag, såsom nyss, af er begärde och gerna emottog förlåtelse, jag dock aldrig, om ni gåfve mig anledning till någon verklig ledsnad, skulle förlåta er. Ni förstår väl", tillade

hon under ett glädtigt smålöje, "att detta är ett undantag för mig som qvinna."

"Och jag skall icke glömma det, ty jag vet hur uppriktigt ni är."

Vid samma tid som detta samtal föreföll i salongen, hann Sixten upp Honorine.

"Jag önskar att du beslutar hur jag skall göra: de vilja nödvändigt dra mig med sig. Men, herre gud, om du händelsevis icke skulle ha något emot att jag blefve qvar . . ."

"Min gode Sixten — då alla resa . . ."

"Ja så . . ja ha — det är nog tydligt det . . . Nå, jag får väl komma igen . . nästa år åtminstone?"

"Och hvarföre skulle du dröja så länge? Men att stanna qvar nu, då . . ."

"Får jag titta hit nästa månad? Du vet ju att jag aldrig besvärar dig med vett och vilja. Och var säker att jag icke heller hädanefter skall bli annorlunda!"

"Kom, när du vill, min dyre kusin! Du är verkligen den oegennyttigaste och ädlaste vän jag haft, och du är också den mest välkomne."

"Du säger väl det der bara för det jag reser?"

"Nej, du skall få höra att jag upprepar det, när du kommer igen."

"Herre gud, att veta dig tala så till mig på allvar, att veta det du en smula värderar mig! Honorine, du får icke anse mig som en narr för det jag

är en menniska . . . du ser det . . . jag kan knappt hålla tårarne tillbaka."

"Gode Sixten, jag har ju alltid värderat dig!"

"Men du har icke låtit mig veta det med den tonen . . . Ack, bli nu icke rädd och tro att jag missförstår dig — låt mig få behålla min lycka! Du vill icke taga den ifrån mig?"

"Nej, du är lycklig med så litet, att jag visst aldrig har hjerta dertill."

Och midt under Honorines vackra småleende perlade en tår äfven i hennes öga.

35.

AFSKEDET.

Det var sista eftermiddagen före gästernas afresa.

Fru Walborg, som satte gubbens beqvämlighet i första rummet, hade redan på morgonen aftågat i trillan med Jerker vid sidan.

Hon behöfde en dags försprång och reste dessutom helst utan stort sällskap.

Herr direktören och fru direktörskan voro i färd med sin packning, doktorn och brukspatronen på afskedsbesök i grannskapet.

Adele, som känt sig något opasslig, hade just lagt sig att hvila, medan ändtligen baron Sixten — hvilken åtagit sig en affärs-beskickning för Honorine — nyss ridit bort, öfver-lycklig i vissheten att Honorine stundom behöfde honom och stundom saknade honom, då han icke fans till hands.

Den unga värdinnan, lika öfvergifven som om hon redan blifvit lemnad ensam, satt inne i det rum, som vi från gammalt känna: helgedomen med de små kabinetten.

Fönstren stodo öppna för att insläppa svalka, och gardinerna, lyftade af den smekande vinden, fläktade fram och åter nära hennes ansigte, der hon inuti den mellersta fördjupningen satt hänsjunken i ett tillstånd, som var sällsamt för hennes verksamma lif, nemligen ett tillstånd af sysslolös dvala.

Redan i flera dagar hade hon erfarit en känsla af trötthet, af mattighet, af nära nog brist på lefnadslust. Men hennes ansträngning att dölja detta tillstånd hade varit henne värdig.

Kanske visste hon det också, kanske var det derföre hon nu, der hon half-låg med hufvudet mot fönsterkarmen, tyckte sig ega rätt att för åtminstone en timma njuta den smärtrika vällust, som ligger i detta kaos, hvilket öppnar sig, då själen erhåller öfverlåtelse att taga hvad flygt den behagar, medan kroppen förblifver i passiv overksamhet.

Honorines själ, som så sällan erhöll denna fullständiga frihet, gjorde nu nyckfulla och fantastiska resor, icke blott genom det förflutnas, utan äfven genom det kommandes regioner.

Under de förra — nemligen färderna genom det förflutna — fann hon på sin väg flera uttorkade källor, hvilka en gång, framsorlande vid yppiga blomsterbäddar, gifvit en frisk och liflig näring åt det efter sällheten törstande hjertat. Men alla dessa källor hade, i följd af någon omild inre revolution, rasat tillsammans. Nu gåfvo de ej mera någon näring.

"Jag undrar", sade då den resande själen för sig sjelf, medan den kastade en nyfiken blick omkring sig i de öde ruinerna, "jag undrar om min syster Hjertat upphört att känna denna jordiska törst, som alltid besvärade henne?"

Och liksom att gifva svar på denna af nyfikenheten eller deltagandet dikterade fråga, hördes hjer-

tat — troende sig ensamt och obelyssnadt — tala högt:

"O, ni mina heliga saknade källor, ni, som uppspirade från den flod, öfver hvilken vägen går till himlen, ni, som hvarje morgon skänkte mig några droppar af den underbara dryck, som verkar att man förvexlar lifvet med hoppet och hoppet med lifvet, hvarföre, ack hvarföre skall jag icke upphöra att trånadsfull vända åter till er, hvarföre upphör jag icke att låta mina tårar falla på det grus, som nu betäcker er . . . ja, hvarföre?"

"Arma klagerska, du ropar och får intet svar!" sade själen bedröfvad, på sin systers vägnar . . "Men bida tåligt — jag vill hemta det åt dig: jag skall föra orakelsvaret med mig hem."

Och så ställde själen sin resa åt de obekanta landen; och lånande fantasiens snabba vingar, flög hon med ilande fart genom nattsvarta och solbelysta trakter.

Det var en färgrik, en skiftande och glänsande färd, hvaråt de nattliga skuggorna endast gåfvo en högre relief.

Men pilgrimerna, som färdats i dessa okända verldar, få ej meddela sina äfventyr och upptäckter. Detta, att de ensamma få bära hela tyngden af sitt vetande, är ett stort, men rättvist straff för deras förvetenhet.

Derföre, då själen återkom, tordes hon ej annorlunda än i ett mystiskt språk förkunna sin syster hjertat det hemförda orakelsvaret.

Och detta hemlighetsfulla svar lydde:

"Sedan du ännu en tid med dina tårar vattnat gruset, som fyller dina älskade källor, skola vindarne i en häftig orkan föra det bort. Då får du se en

dufva svåfva ned, och der hennes vingar slå emot jorden, der skall du söka en ny källa!" . . . .

Ett häftigt språng och ett stojande ljud kom Honorine att spritta till och resa sig upp.

Några ögonblick voro tillräckliga att bortstryka den magiska drömmen.

Hon inträdde genast åter i det verkliga lifvet. Men en känsla af ljuf smärta, af en mild och öm längtan blef qvar inom henne.

Det var Alban som så högljudt inslörstade.

Dagen efter bröllopet hade han med madam Malmelin rest hem till Madängsholm för att vara hos pappa, men redan dagen derpå återkommit jemte doktorn, enär Alban ej haft *så* roligt hos pappa, att han ej ansåg sig ha roligare hos sin älskade lilla tant.

Man hade ännu icke velat underrätta honom att han skulle lemna denna sin ömma fostermor: man hade väntat på Filips egen inställelse.

Och nu hade Filip kommit, och han hade sjelf sagt sin son — som han träffat ensam lekande på gården — att han följande morgonen skulle få resa i sällskap med dem alla.

Men denna nyhet, långt ifrån att fröjda Alban, förfärade honom i den grad, att han, bokstafligen taladt, rusade in till Honorine.

"Är det sant", sade han, i det han snyftande kastade armarne omkring den unga qvinnan, "är det sant att du skall låta mig fara, tant?"

Med ömhet smekte Honorine gossens blossande kind.

Men innan hon hunnit svara, föll hennes blick på fadern, som blek och allvarsam stannat vid tröskeln, der han med en djup, men nästan kall bugning helsade henne, som han i samma rum en dag knäböjande tillbedt.

"Vill du att jag reser ifrån dig, tant", upprepade Alban jemrande, "vill du det?"

"Icke gerna, det vet gud, ty jag älskar dig mycket. Men, ser du, Alban lille, det måste så vara! Du är nu så stor, att du skall hafva informator."

"Hvarföre kan inte han komma hit?" frågade gossen otåligt.

"Det går icke an: din lärare måste vara med dig i ditt hem."

"Hvar är det då — är det inte här?"

Honorine rodnade djupt.

Filip skälfde i hvarje led.

"Det är icke här, Alban!" hviskade den unga fostermodern med sänkt blick.

"Så är det väl på Madängsholm då — men pappa är ju icke der heller."

"Vill du icke gerna ha ditt hem hos farbror Arnold? Du vet hur god han är, och hur mycket tant Adele håller af dig."

"Jag vill icke till det hemmet ändå, fast farbror Arnold är god och tant Adele håller af mig."

"Du får också komma till morbror Dick titl ditt gamla hem på Ribyhus — det vill du nog?"

"Men hvarföre", utbrast gossen med djup undran, "hvarföre har jag så många hem, då andra gossar inte ha mer än ett?"

Honorine teg — det var faderns tur att svara. Och försökande gifva lugn åt sina anlets-drag, styrka och stadga åt sin röst, sade han, i det han gick fram och sakta klappade Alban på axeln:

"Var säker, min son, att du snart skall ha blott ett hem liksom andra gossar! Du får innan kort återvända till din mor."

"Den — nej, det vill jag inte!" ropade Alban med en bitterhet, den han visst ej insupit från Hono-

rine, som dock vid detta oförmodade svar såg Filips ögon med ett uttryck af kall förebråelse fästade på sig.

"Döm icke, min herre!" sade den unga qvinnan, i det hon med stolthet och värdighet reste sig upp och genom sin blotta blick befallde Alban att släppa hennes klädning.

Filip drog på axlarne: hans hårdt sammanrynkade ögonbryn och ryckningarne i hans läppar vittnade om en mödosamt bekämpad vrede.

"Alban", yttrade Honorine, som tog gossens hand och såg honom in i ögonen, "säg oss uppriktigt hvem har ingifvit dig motvilja att komma till din mor?"

"Jag vill inte till henne!" svarade Alban med ett slags istadig tredskhet.

"Och hvarför icke?"

"Hon är stygg."

"Huru kan du våga säga det?"

"Hon har farit ifrån mig och pappa, hon har tagit Sylvia med sig — hon är stygg . . . hon var så stygg, så stygg mot pappa så!"

Filip måste stödja sig mot en af möblerna. Denna pröfning . . .

Honorine var blekare än liljan på marken.

"Alban", sade hon mildt, men fast, "du måste säga mig hvem som så talat med dig om din mor?"

"Det har köks-Lisa och la'gårds-Maja och Calle Sköld på Stombo och lilla-Stina och ingångs-Britta och morbror Dick, och många fler."

Honorine och Filip sågo bestörta på hvarandra.

Tjenstfolket vet vanligtvis allt, och de skona ingen hemlighet, då det kommer an på att upplysa barn. Samma förhållande inträffar med lekkamrater, som också gerna upplysa hvarandra.

Hvad deremot Dick sagt, hade naturligtvis ej kunnat härflyta af annat än obetänksamhet, men olyckligtvis hade detta obetänksamhetens utsäde fallit i en jordmån, der det aldrig bort falla.

"Du bedröfvar pappa med dina onda tankar, Alban!" yttrade nu Filip med en ton, som egde vida mera stränghet än mildhet. "Din mor, som du icke älskar, älskar dig desto högre. Hon längtar efter dig, längtar mycket, och Sylvia också."

"Sylvia är så liten — jag skall se henne, när hon blir stor; men mamma bryr jag mig inte om. Tant är min mamma: jag vill bli qvar hos henne . . . får jag inte det, tant?"

"Du skall bli der jag vill!" sade Filip, hvars tålamod och beherrskning genom detta så ytterst smärtsamma uppträde i lika grad voro uttömda. "Och till en början går du nu ut."

"Har du också blifvit stygg, pappa . . . ja, det har du . ." Och åter, högt snyftande, uttalade Alban ännu ett . . "det har du!"

"Gå!" sade Filip strängt.

Han öppnade dörren.

Alban måste lyda.

Men utkommen i andra rummet, ropade han högt och med hela styrkan hos ett barn, som hämnas en i dess tanke liden oförrätt:

"Det är för det du kommer ifrån mamma som du blifvit stygg, pappa! Jag hörde nog i går att du sade till farbror Arnold att du varit hos henne."

"Det är hög tid för den der junkern att få tillgodonjuta en allvarsam behandling!" yttrade Filip, ännu darrande vid de stormiga rörelser, som böljade genom hans själ.

"Min behandling har, efter hvad jag tror, aldrig saknat det allvar, som vid ett barns uppfostran bör vara paradt med godheten!" svarade Honorine med en ton af nästan afvisande förakt. "Det är er upprörda och sårade känsla som ger mig en skuld, den ni vid en lugnare pröfning torde komma att söka annorstädes."

"Gud bevare mig ifrån att gifva er någon skuld — men det var ett lidande, som jag tycker ej behöfver någon beskrifning, det jag nyss utstod, då jag hörde barnet tala så . . . Dock, jag förstår, jag har icke mer att räkna på något undseende . . *Nu* är icke fordom: då var ni skonsam."

"Jag hoppas att jag är det än. Men äfven jag har en grannlagenhet som kan såras, och jag är upprörd, ja jag är häpen vid de misstankar, ni gifvit mig i utbyte mot den vård, som jag gifvit ert barn."

"Men jag svär att jag icke haft dessa misstankar, som skulle varit orimliga!"

"Ja, i sanning orimliga . . . Gossen har icke heller skuld i det han sade."

"Icke skuld?"

"Nej, ty hvad rår barnet för att de mörka skuggorna från ett fordom falla tillbaka öfver hans stig! Hvad rår han för att främmande röster, kommande gud vet hvarifrån, nå hans öra och förgifta det med (kan man ens säga?) falska sagor!"

"Min fru, ni har förmodligen satt er i sinnet att helt och hållet krossa mitt mod; men det skall icke lyckas er — nej; trots er vilja, trots era vänliga önskningar för min död, skall jag ändå, hoppas jag, komma att nå mitt mål."

"Ah, det der borde ni icke hafva sagt, herr Thurné — icke ens i er förbittring borde ni ha gått till denna ytterlighet!"

"Men också retar ni mig!" svarade han i en nedslagen, nästan söndersliten ton. "Alla reta mig: ni, Arnold, Malmelinskan, ja till och med gossen — ja, alla hafva sammansvurit sig."

"Hvarföre anklagar ni icke också er egen känsla! Jag trotsar er att våga försäkra det den tiger?"

"Nej, i sanning, den tiger icke: den tillropar mig i hvarje ögonblick att snart afgöra mitt öde. Hvar dag, som förgår, är en ytterligare fullmognad plågo-ande ... Jag förundrar mig öfver att min själ icke redan dukat under — dock, den skall icke duka under, ty det fins en varelse, till hvilken den skall fly och hvila ut. Hos denna varelse finnes gudskelof glömska för allt."

Honorine hade gått ett par steg mot dörren.

"Jag tror icke det är nödigt, herr Thurné, att detta samtal förlänges. Några små bestyr för inpackningen af Albans saker återstå ännu — ni ursäktar således att jag lemnar er!"

"Ett ögonblick ännu, ett enda, af barmhertighet! Gå ej ur detta rum, der ni en gång visade mig hela ert hjertas ädelhet och öfverjordiska godhet, gå ej utan att låta mig höra ett ord, som genom sin mildhet erinrar mig om det framfarna!"

"Åh, min herre, detta språk är föga på sin plats!"

"Jag vet att jag varit dåraktig, att jag sårat er, att jag förolämpat er, att jag talat ord, som, ehuru jag redan glömt dem, bort komma er att rodna öfver

den vänskap, ni fordom slösade på mig. Men likväl, likväl bönfaller jag hos er om ett ord af vänlighet — jag är i stort behof deraf."

"Jag vill då, såsom svar på dessa uttryck, hvilka flyta från ert hjerta, säga er att jag glömt alla andra. Måtte Gud vara nådig emot er, min vän, måtte han, efter ni skall gå den väg fram, som era vänner frukta, i sin nåd tillåta att ni går den med mod och beslutsamhet till mötes, och måtte det i framtiden bevisa sig att vi alla, som varit er emot, haft orätt!"

"Tack, min fru, tack — denna tröst var sval jemförelsevis mot den, ni fordom gaf, men det var dock en fläkt af mildhet i den . . . O, huru gerna hade jag dock ej bortgifvit alla dessa ord mot ett enda af det slag, som era läppar ha för . . . dem, som ega er vänskap. Men det är sant: det hänsvunna får icke sammanblandas med det närvarande; och om man aldrig så enträget söker uppkalla det, så . . ."

". . har det flytt" — hviskade Honorine darrande — "men dock . . dock icke i allt."

"Huru — det skulle kunna finnas någon förirrad tanke som ännu står i sammanhang dermed?"

"Ett löfte."

"Ah!"

"Ni mins . . jag gaf er ett. Då ni nu tar Alban ifrån mig, frågar jag er om ni vill anförtro mig den afglömda?"

"O, ni minnes ännu detta — ack, tusen, tusen tack! Men vet, att hon, som ni så hårdt bedömt, hon, som ni alla misskänna, med himmelsk godhet emottagit min bikt. Och icke nog dermed: hon, hon sjelf har lofvat att åtaga sig det heliga kall, hvarmed jag nu aldrig skulle våga betunga er."

"Detta var ett vackert drag — jag lyckönskar er att hafva gjort en sådan upptäckt . . . Men jag hör Jollis röst derute . . ja, det är tid . . . ja . . ."

"Jag förstår er helt och hållet . . . Gif mig ännu en enda gång er hand — detta är vårt afsked!"

Honorine framräckte sin hand — ett par sekunder glödde den i Filips.

Straxt derefter var hon försvunnen.

Men hon följdes af en tyngande tanke.

Det var denna:

"Således stannade det ej vid — ett rykte!"

36.

HVAD KAN DETTA BETYDA?

Det är rätt ledsamt att den väg, genom hvilken de sista händelserna i denna historia slingra sig, ej går förbi Ribyhus.

Vi skulle eljest kunnat få vara med på hemkomstölet, kunnat få se huru "magnifikt" tjärtunnorna brunno, huru majestätiskt majstången reste sig med en vimpel på toppen, der ett J. och ett D. förtroligt slöto sig till hvarandra, huru näpet bondflickorna strödde blommor ända från den stora äreporten vid alléens början och fram till gården, och höra huru väldigt skotten dundrade och gåfvo eko i bergen.

Allt detta är en stor saknad, och så mycket större som vi derjemte gå förlustiga om tvänne tal: det ena, af herr direktören, hvilken för godsets underhafvande framställer sin maka, "folkets mor", hvars kärlek utlofvas åt alla, som kunna göra sig deraf förtjenta: det andra, ett alldeles förträffligt tal, innehållande fru Walborgs sista förmaningar till sin dotter angående det sätt, hvarpå hon hade att ställa sig såsom hustru och husmor.

Men — o, ve — vi taga nu afsked af den uppfriskande sammanvaron med fru Walborg, gubben och trillan, afsked från herr direktören och fru direktörskan. Men vi förmå det icke utan att lemna den angenäma försäkran att fru Jolli Dick å sin sida anser sig kunna umböra allt, utom sin älskade man, fåtöljerna med de röda siden-öfverdragen och den stora kronan, hvilken såg så enormt högtidlig ut, då den var upplyst till någon intressant fest.

Likaledes skulle det vara oförlåtligt att ej nämna, det matmor och gubben alltid ansågos såsom husets utmärktaste gäster, och att till och med Jerker — hvars edukation slutligen tog den lyckliga vändning, att han aldrig sade "hä" eller försökte hålla benen på den "lille kistan", när matmor talade om gubbens bröd — att Jerker, säga vi, såsom ett bihang till matmor, äfven blef ett bihang till familjen.

Och ändtligen måste vi till sist bifoga den försäkran att, om vid slutet af vår berättelse ett aldrig så litet utrymme finnes qvar, vi icke skola underlåta att begagna det för de nyheter, som då kunnat erhållas om "de enda" sälla dödlige, hvilka "icke egde något öfrigt att önska."

Filip hade omkring åtta dagar vistats i Arnolds hus — der han dock var den tråkigaste gäst, som någon blifvit hugnad med, ty han gick nästan aldrig ur sitt rum — då han en afton emottog ett bref, hvars blotta utanskrift bringade hans blod i jäsning.

Nu är det väl sant att detta stackars olyckliga blod så ofta och så häftigt varit utsatt för jäsningar,

att det just icke behöfdes någon synnerlig märkvärdighet för att ånyo skaka om det.

Men den der stilen — som aldrig bådade något godt — hade gemenskap med ytterst vigtiga tilldragelser.

Det var således icke underligt att Filip, då han återsåg den, kände sitt oroliga blod komma i sjudning, och i en sjudning så mycket starkare, som han under en hel vecka icke erfarit dessa öfverretande sinnesrörelser, hvilka eljest utgjorde den eviga kedjan af hans lif, hur god hvilan än kändes, då den någon gång inträffade.

Doktorn var icke hemma denna afton.

Adele hade sändt upp brefvet med thébrickan, ty som Filip visade sig vilja vara för sig sjelf, så lät Adele honom också vara det.

Hon kände alls ingen kallelse att förnya den rol, som Honorine spelat för eremiten på fjället.

"Man skall icke skämma bort honom!" brukade hon säga till sin man. "Det är just den karlens olycka, att fruntimren för mycket sysselsatt sig med honom."

Postdagen före denna hade Filip äfven haft ett bref. Men det var från hans trolofvade, som underrättade honom att hon talat med prosten och att inga svårigheter existerade vid frågan om den nya föreningen.

Det är naturligt att orden icke föllo sig så enkla som vi här framställt dem: sjelfva meningen liksom vadade sig fram genom ett helt haf af poesi, kärlek, förtjusning, förtrollning och förvirring.

Alltsammans var dock endast en ljuf bekräftelse på hvad Filip redan visste, ty äfven han hade hört sig före, och hans funderingar gällde nu huruvida steget skulle tagas genast, och hvilken ort man i det fallet borde bestämma för bosättningen.

Det skulle afgjordt vara någon, som låge långt ifrån alla bekanta, alla gamla förbindelser.

Kanske vore det så godt att resa första året ... Men tyvärr var han trött på resor, och dessutom kunde man i det fallet kanske tro, att de icke egde tillräckligt mod att visa verlden det sällsynta exempel, som de gåfvo den.

Det var just allt detta som rörde sig i hans hufvud, då det sista brefvet anlände och utöfvade den jäsnings-process, hvarom vi redan talat.

Utanskriften var Animas.

Denna hans lyckas onda engel lefde då ännu, ville ännu en gång påminna honom om det osälla inflytande hon utöfvat!

"Och hvad har hon för skäl härtill!" mumlade han. "Då jag före utresan efterfrågade den arma varelse, som hon testamenterat åt min omsorg, sade man mig ju att det blifvit bestämt att barnet skulle dröja qvar ännu ett år, der det var.

Ah, jag begriper", tillade han efter några ögonblicks besinning: "året är ute . . . Nå, gud vare lof, det är en naturlig anledning att påskynda bröllopet och afresan — ty det blir bäst att resa. Och detta bref bör således snarare glädja än smärta mig."

Efter denna slutsats bröt han det hastigt.

Men innehållet gaf honom en ny och allvarsammare feber:

"Animas sista bref till Alexis!

Jag har valt denna öfverskrift för att göra intrycket af ett budskap från den arma Anima mindre motbjudande.

Hör mig då!

Tiden är inne, tiden då jag till Alexis skall öfverlemna den olyckliga underpanten på ett förbund, hvars tillvaro jag skulle vilja återköpa med mitt blod!

Men tyvärr kan jag ej med allt mitt blod återköpa något.

Mitt straff har varit stort, ja stort — det har varit grymt. Men det var förtjent, ty mitt fel tillhörde det slaget, för hvilket en qvinna svårast bör pligta.

Må Alexis nu icke neka den bön, som för Anima innehåller nästan lifvet!

Jag hade sagt att ödet förbjöd mig att återse Alexis, och detta var händelsen den tiden. Men sedan dess har det blifvit annorlunda, och Anima skall utan tvifvel dö af smärta, om Alexis vägrar henne ett möte.

Se här allt hvad hon önskar:

Alexis skall ännu en gång, på aftonen den 8 Juli, infinna sig i Svallbohyttan för att med Anima uppgöra de villkor, hvarpå hon frånträder alla rättigheter till det arma väsende, hvars framtid Alexis lofvat trygga.

Om Anima blir bedragen, om Alexis vägrar att infinna sig, må han vara förvissad att grymma samvetsqval oupphörligt skola förfölja honom, ty han har då bedragit en olycklig qvinna, som till hans heder och redlighet satte sin sista tillit.

Men jag måste ännu säga något, något, som skall göra det till en omöjlighet för Alexis att icke komma.

Vet då, vet, att Anima har en hemlighet att upptäcka, en hemlighet, som Alexis icke anar, som han icke ens i sina mest utsväfvande drömmar skulle kunna ana.

Kom Alexis, kom — Anima väntar!

Den 8 Juli — det är icke långt dit, och ändå: huru långt, huru långt för den af tusen qval sönderslitna

Anima!"

"En hemlighet, den jag icke ens i mina mest utsväfvande drömmar kan ana — hvad skall detta betyda . . hvad kan detta betyda?

Åh, säkerligen ingenting. Det är endast ett uppskrufvadt talesätt, för att vara säker om mig . . . Men nej — något måste det betyda.

Det var icke nog att två sletos om mig: blir det nu den tredje till . . . Ha, dessa qvinnor, dessa qvinnor! Deras köld och glöd komma lika oväntadt. De äro skapade att utgöra en lefvande förstörelse."

Han började häftigt gå af och an.

Han kände sig intagen af en plötslig, af en oemotståndlig rädsla.

Han fasade för att möta Anima, denna gång troligen ansigte mot ansigte, och ändå förekom hon honom som en af dessa tjus-ormar, till hvilka man drages emot sin vilja.

Hon ingaf honom en hemlig, men icke desto mindre verklig afsky, och likväl slogo hans pulsar med stormslag, då han tänkte på att han ändtligen skulle få se denna qvinna, hvars tjusnings-förmåga verkat en så omätlig omstörtning af hans lif.

Var det ej hon som vållat skiljsmässan?

Ack jo, hon och ingen annan bar den stora skulden till så väl hans egna som Lilias lidanden.

Det var ju då icke underligt att han hatade henne, hatade henne med hela styrkan af sitt lidelsefulla sinne. Nej, det var icke underligt — men mycket underligt var, att han midt upputi detta hat kände en darrning af medlidande, en fläkt af ömhet.

Kortligen: hans känslor, intryck och idéer voro så vilsekomna, att han ej såg någon utsigt att taga reda på dem.

De hade, så att säga, råkat på utmarken, och till något slags inhägnad hunno de visst icke, förrän det stora mötet med Anima väl gått till ända.

Följande morgonen uppsökte poeten sitt värdfolk och förklarade att han nödgades taga afsked förr än han tänkt. En angelägenhet kallade honom bort.

"Nå, men skulle ej herr Thurné invänta Albans informator — det var ju afgjordt!" sade Adele.

"Visserligen . . . men . . . men . . . Det lär väl i alla fall icke dröja så länge innan jag återkommer."

Nu förstod Arnold allt, och yttrade i den vänskapsfullaste ton:

"Res du tryggt, bror, och kom igen efter så lång eller så kort tid du behagar — pilten skall vara i godt förvar!"

"Jag vet det mer än väl. Dock bör jag uppriktigt förklara att . . . att mitt giftermål troligen sker med det första, och sedan . . .

"Nå, om allt det der få vi ju språkas vid, när tid kommer. Du har ju ännu icke bestämt hvar du kommer att uppslå dina bopålar?"

"Hvar helst det blir, äfven om vi till en början företa ett slags nomad-lif, skall Alban vara med. Jag har beslutat det."

"Men", invände Adele, "det vore ju helt och hållet otjenligt för hans uppfostran, som nu skall rätt begynna."

"Åh nej, jag tror tvärtom; och dessutom har jag med smärta funnit att gossen hyser så onaturliga känslor för den, som han bör vörda och älska, att ingenting kan vara nödvändigare än att han får komma tillsammans med henne, hvars rättighet det snart blir att ensam ha vård om honom."

"Men, min gud", svarade Adele, ur stånd att längre beherrska sin ovilja, "kan man begära att ett stackars barn skall vörda och älska en mor, som lemnat det vind för våg — minsann är ej det väl starkt!"

"Jag tror icke, min fru", sade Filip lindrigt bleknande, "att det varit ur vägen, om man gifvit Alban andra lärdomar. Och jag djerfs tillägga att jag kunnat vänta det af den högsinta och fullkomliga qvinna, som egnade honom en fostermors omsorger."

Vid detta utfall reste sig Adele, purpurröd af förtrytelse.

Arnold ärnade medlande träda emellan, men hann det icke, innan den unga frun, föraktligt blickande på Filip, yttrade dessa ord:

"Det fattades icke mer än att *ni*, min herre, skulle våga kasta en anklagelse på ett fruntimmer, som visat det gränslösaste ädelmod och det gränslösaste undseende i fråga om er. Men på det icke jag i min tur må blifva mål för en dylik anklagelse, så vet att jag på förhand förklarar, att jag aldrig skall förnedra mig derhän att med er son tala om vördnad och kärlek, då det rörer den, som ej visat sig ha förtjent någondera delen."

"Och jag, min fru, jag tackar er för denna förklaring, hvilken gör mig det till en helig pligt att så fort som möjligt befria er ifrån en möda, den ni så väl ärna uppfylla."

"Hvad nu" — sade doktorn med sin lugna, men kraftfulla röst — "blygs du ej, Filip, att föra detta språk mot en qvinna, som du är skyldig din högsta aktning och din högsta tacksamhet! Förlåt honom, Adele lilla . . . Filip är icke för närvarande att betrakta som en menniska i vanliga förhållanden."

"Bra!" svarade Filip retad. "Du har alltid klandrat den svaghet, jag haft och har för min hustru, men du finner icke att du i svagheten för din går ända derhän, att du förolämpar en vän för att behaga henne."

"Vi äro till sluts ett par narrar båda två!" sade doktorn och försökte småle, för att bringa den lilla stormen till lugn och de ömsesidigt gifna bittra orden i glömska.

Men, huru det kommer sig, ingenting är så känbart som små sår af detta slag.

Och i trots deraf att Filip nu äfven å sin sida smålog, ja i trots deraf att han hos Adele ursäktade sin häftighet, gick det likväl en stor kylighet genom de hjertan, hvilka redan förut känt liksom en viss svalhet.

Adele, som kanske haft mest orätt, räckte med en god blick handen åt Filip.

"Det gällde Honorine!" sade hon mildt. "Se der min ursäkt. Ni kan dock vara trygg för Alban: han skall ha att befara lika litet hos mig som hos Honorine."

Då männerna blefvo ensamma, utgöto de ännu åtskilliga försäkringar.

Warvner erinrade om den oändliga ömtålighet, som var en följd af Adeles tillstånd. Filip erinrade om den oändliga retlighet, som uppstått i hans lynne på sednare tider, i följd af de orsaker Arnold kände.

Men försäkringar och ursäkter äro endast fraser, och fraser ersätta icke hjertats behof.

Filip ville nu resa så fort som möjligt.

Han insåg att hans tillärnade giftermål redan så godt som skiljt honom ifrån hans vänner: till och med hans egen svåger, Lilias egen bror, kunde icke förmå sig att tro det fråga var om allvar.

"Må vara då!" yttrade den plågade mannen till sig sjelf. "Med henne kan jag umbära allt . . . Men först dit bort till Svallbohyttan!"

Han suckade djupt — han önskade utan tvifvel att denna färd skulle ha kunnat undvikas.

Men Anima kallade, Anima talade om en hemlighet, och ännu en gång frågade han sig:

"Hvad kan det betyda?"

37.

SVALLBOHYTTAN.

Emellan tvänne branta sandiga stränder, bevuxna med en dvergartad skog, ligger Svallbosjön, hvilken troligen erhållit sitt namn till följd af den inre oro, som nästan ständigt sätter dess yta i en våglik rörelse.

På detta barn af hafvet — ty Svallbosjön utgrenar sig från en ström, som står i samband med de salta böljorna — gå de hvita svallen väl icke synnerligen högt, men dock tillräckligt högt att under en enslig aftonstund eller under en nattlig skymning visa sig i ett visst majestät, på samma gång som deras dofva brus smeker örat med den harmoni, som ensam tillhör hafsfruns konserter.

Klockan var omkring half 8 på aftonen, då Filip — hvars färd blifvit fördröjd genom myckenheten af den djupa sanden på vägarne — långsamt nalkades målet för sin resa.

Hans lynne, hvilket hela dagen varit af en olidlig dysterhet, hade nu på aftonen ytterligare lidit genom det svåra och ängsliga vädret.

Himlen, betäckt af ett svart omhölje, lät oupphörligt ett tätt och hårdt regn nedströmma.

Filip blickade otåligt framåt.

Backar upp och backar ned, och ännu syntes icke udden, der Svallbohyttan var gömd i skötet af en tall-dunge.

Då vår hjelte sist reste samma väg, hade landskapet förekommit honom helt olika. Det var då flackt, såsom man kunde vänta sig på en decemberdag. Nu tycktes honom att alla dessa dunkelgröna skogsmassor blifvit ditkastade endast för att besvära hans syn, hvilken på samma gång skydde och längtade efter den anblick han väntade sig.

"Och ett sådant fördömt regnande!" mumlade han, i det han, huttrande af den otrefliga kylan, skakade vattnet af sig . . "Månne hon är der förut? Helt säkert . . Huru ärnar hon väl ta emot mig? Tvifvelsutan med någon komedi. Godt, jag är på min vakt — jag bereder mig på allt, ehuru jag begriper ingenting."

Ändtligen syntes liksom ett bredt purpurrödt band glänsa fram mellan det svarta höljet på himlen.

Det var en liten flik af solen, som brutit sig väg genom mörkret; och vid dess sken upptäckte vår resenär omsider den ensliga udden och midt ibland dess vilda tallgrupper den bekanta lilla stugan.

Der tycktes emellertid vara lika tyst och lika ödsligt som då han förra gången var der.

Ingen menniska syntes till, intet lefvande lif, icke så mycket som en hund eller katt.

Denna djupa stillhet, som ej afbröts af något annat än hjulens rasslande i sanden och regnets prasslande mot grenarne, hade något obeskrifligt tryckande med sig.

Och icke blef det mindre tryckande för Filip, då han kom fram på gården.

Stugans dörrar voro tillslutna: invånarne måtte ej ha anat något besök eller, om de anade något, var deras likgiltighet så stor, att de ej ansågo det löna mödan att röra sig ur stället.

Filip steg ur och gick fram till dessa envist slutna dörrar, som endast genom tvänne trappsteg voro skilda från gårdsplanen.

De befunnos blott löst tillstängda. Den missmodige gästen öppnade dem således.

Men detta hade ej förr skett, än tydligen ljud af någon egen hemlighetsfull art nådde hans öra. Hans kind, som nyss var röd genom blodets starka cirkulation, hvitnade hastigt, liksom hade fjunet af en nyfallen snö berört den.

Hvad var det då för ljud han hörde? Hvad var det som gjorde att han tvärt stannade och tog med handen mot förstugu-väggen?

Säkert var det icke någon komedi, icke minsta fråga om ett gyckel; ty alltsom han lyssnade, blef hans andedrägt allt mera kort och flämtande. Och en rörelse, af gud vet hvad, höll hans hand tillbaka hvar gång han liksom släpade den till låset.

Hvad han hörde var det monotona och klagande ljudet af en dödspsalm, sjungen af tvänne röster, i hvilken dystra duo då och då en snyftning blandades.

Slutligen bemannade han sig med mod . . . Men som han likväl icke egde styrka att draga ned dörrklinkan, slog han några sakta slag.

Denna signal blef emellertid obesvarad.

Ännu en stund väntade han, en stund, under hvilken hans ångest oupphörligt tilltog.

Men nu kunde han ej längre vänta — hans hand blef stark: den fattade klinkan . . . och han kom in utan att han visste hur.

För hans uppdrifna inbillning hade flera bilder visat sig. Isynnerhet var det en som oupphörligt återkom: en skön obekant qvinna med likblek panna.

Men ingen sådan syn tedde sig för hans blick.

Hvad han deremot såg, var de tvänne gamla qvinnorna, som han förut sett. De sjöngo tillsammans den långa dystra dödspsalmen, medan den stackars unga flickan, som han likaledes sett, satt gråtande vid en liten hvit säng, der det ännu lefvande skelettet af ett barn sakta rörde sig, innan lifsgnistan slocknade.

Och detta barn, detta arma barn, hade han ej sett det också?

Filips hjerta blef blytungt — hans snyftningar frambrusto ur ett lika pressadt bröst . . . han störtade på knä framför den lilla sängen.

Flickan, som varit barnets amma och fostrarinna, gaf i sin okonstlade smärta icke akt på afbrottet. Hennes tårar föllo nu jemte Filips på barnets små vissnade händer.

I detta ögonblick tystnade sången. En af de gamla qvinnorna kom fram och vidrörde aktningsfullt Filips axel.

"Herre", sade hon med ödmjuk och bönfallande röst, "vi hafva ingen skuld. Den lilla har varit väl skött, men sedan ett par veckor har vår Fader i himlen velat ta kräket till sig."

"Och ni har icke skrifvit till . . . till . . ."

". . frun, menar herrn? Ack, herre gud, det var så många krånglingar med den skrifningen! Vi skulle aldrig få göra't utan i största nödfall, och se'n så måste det ställas till en jungfru och gå genom vår

komminister. Nu var Lisa stackare både i thorsdags och fredags åt kommministersgården, men bägge dagarna var pastorn i sockenbud. Så fick vi bref i fredags i qvällningen, att frun sjelf ville komma, liksom hon haft aning — och då var bäst som bäst var."

"Men, i himlens namn, fins här då ingen läkare att tillgå?" frågade Filip, under det hans qvalda blick flög från barnet till hustrun.

"Doktorn bor fyra mil härifrån. Men hvad ville herrn med honom — jag är så bevandrad i sjukdomar som någon, och jag har nyttjat det, som rätt och klokt är. Men när små barn få slag, står det aldrig till bot. Här är det slut — och kommer inte frun inom en timma, så . . ."

Filip talade icke mer. Han böjde ned sitt hufvud till det arma vanmäktiga väsende, hvars stela stillastående blick trängde med stålet af tusen dolkar in i hans hjerta.

Han ville bedja, han försökte bedja, men bönen ville icke på milda vingar nalkas hans själ.

En röst sade:

"Denna förtvinade och förbleknade blomma skall inom en timma slå rot i himlens jordmån: den skall uppspira skön, leende och full af friskhet der, hvarest finnes ett evigt lif, en evig ungdom. Bed då i stället för dig och henne, för hvilkas synd denna varelse blef dömd att en kort tid bära jordens fjettrar, för hvilkas skull hon blef dömd att lida, tråna, kämpa och dö!"

Filips sinnesrörelse kändes allt starkare och mera brännande, under det att kallsvetten droppade från hans panna.

Taflor från en hänsvunnen tid upprullades för hans blickar — han led förfärligt.

På örongottet bredvid barnets gul-hvita anlete, torkadt som ett skrynkligt löf, såg han oupphörligt den svarta sammets-masken, som betäckt den okändas drag. Och han såg äfven tvänne ögon blixtra genom masken, och han hörde qväfda, qvalda ljud framprässas derifrån.

Det var moderns ande som gömde sig derinom, inom masken utan kropp.

Och denna ande gret och klagade och anropade det slocknande barnet om förlåtelse, om frid.

Och barnets mun drog sig ändtligen till ett leende, medan sväfvande, brutna, nästan ohörbara toner klingade fram öfver de hvitnade läpparne. Och dessa toner voro så milda, så ömma, så mjuka, att man förstod att de talade om förlåtelse, om hopp, om frid . . . .

. . . .

Klockan slog half 10.

Filip hade icke rört sig ur stället. Under hela den sista timman hade han endast lefvat själens lif.

Han hade förnummit att med den sista tonen barnet återvändt till Gud. Det han hört, hade varit en eolsharpa, på hvilken anden, buren af milda sommarvindar, spelade under resan från jorden till himlen.

Nu ändtligen såg han upp — allt var så som han visste att det borde vara.

Ett litet blekt lik låg framför honom.

Han lade handen på det stumma hjertat. Nyss klappade det som en darrande fågels, den man slutit inom handens fängsel.

Filip befann sig i detta ögonblick ensam vid sängen. Qvinnorna hade dragit sig undan.

Det var så mörkt i rummet, att han ej skulle ha sett den lillas ansigte, om icke den döende aftonsolen då och då nedsänkt en stråle, som upplyst det.

Regnet strömmade oupphörligt; det föll tungt på fönster-rutorna, och dess eviga rassel i träden utanföre åstadkom en ännu dystrare lik-sång än den, som qvinnorna nyss uppstämt.

Filip reste sig.

På hans panna låg ett allvar så djupt och gripande, att det försmådde smärtans omklädnad. I detta allvar var något, som uttryckte mer än smärta, mer än sorg, mer än fruktlös ånger.

"Jag tackar er, redliga qvinnor", sade han med en röst, som icke ens darrade, "jag tackar er för det goda ni gjort mig, ty det goda, som ni gjort denna engel, har ni äfven gjort mig . . . Uppfyllen nu min vilja, ty jag har rättighet att uttrycka den!"

Qvinnorna sågo på honom med frågande blickar.

"Denna dörr", återtog han, vändande sig åt ett annat håll, "går, såsom jag mins, in till en enskilt kammare."

"Ja, det är den frun skall ha."

"Godt — bär barnet i sin säng ditin!"

"Dit?"

"Och sedan — lofven mig det heligt, vid henne, som nu är lycklig — låtsen om intet, när det unga fruntimret kommer! Hon kommer nog."

"Men . . ."

"Viljen j då döda henne med detsamma? Låtsen om intet, säger jag, men underrätten henne att den främmande herrn är i kammaren med barnet . . . att han väntar . . . Förstår ni, mina vänner?"

"Han har rätt, mor!" sade den stackars flickan. "Det är bättre att herrn säger henne allt: han vet nog hur han lägger sina ord."

"Jag håller med Britta!" yttrade mormodern till sin dotter. "Vi tala ju ingen osanning — det må bli som herrn vill."

"Bara inte Britta börjar på att gråta, när hon får se rätta modern."

"Det gjorde jag nog, om jag finge se henne, mor, men jag går upp på loftet och gråter stilla för mig sjelf."

Och så blef allt lugnt och tyst.

Den hvita sängen med det hvita barnet flyttades in i kammaren. Och en röd sjal kastades lätt öfver den slumrande engeln, på det att det först måtte synas som om engeln endast slumrade i en jordisk sömn.

När dessa anordningar voro gjorda, nedfällde Filip gardinen för det enda fönstret, påtände ett ljus och satte sig framför bordet, mot hvars skifva han stödde sina armar, medan det tunga hufvudet åter sökte stöd emot hans sammanflätade händer.

I denna ställning började han vänta och lyssna. Men intet hördes, icke ett ljud, utom regnet, som allt ursinnigare störtade ned.

"Hon kommer nog . . . hon kommer nog!"

Dessa tre ord voro de enda som då och då sväfvade öfver hans läppar. Och hvarje gång han uttalade dem, lyfte han sakta på hufvudet och vände det åt den lilla sängen.

Skuggan från det ensliga ljuset föll så, att den kastade en bedräglig skymning öfver det föremål, som sjalen till hälften dolde. Till och med Filip sjelf tyckte stundom att lifvet återkommit i den hvita mar-

morn och att den icke mera syntes så kall som nyss.

Men snart började hans tankar åter få en obestämd eller, rättare, osäker riktning. Det blef på nytt en fantasmagori, i hvilken han skådade allt hvad han icke ville skåda. Men innan töcknet helt och hållet omslutit honom, brast det i tu.

Ett buller, ett hårdt och tungt buller, dånade emot sandbackarne. Det var dånet af en vagn, som uttröttade hästar släpade fram.

En plötslig och djup rodnad betäckte Filips kinder.

De kalla svettdropparne blefvo varma. Hans blick blef redig och stadig, hans panna återtog uttrycket af ett bestämdt och lugnt allvar.

Emellertid rörde han sig ej. Men hans hörsel var skärpt till det yttersta. Vagnen stannade. Det gick i förstugu-dörren . . i stug-dörren. Det talade i stugan, men på en gång så tyst och fort, att icke ett enda ord nådde lyssnarens öra.

Derefter blef allt lika stilla som förut.

Den resande måste hafva satt sig att hvila eller att öfverväga.

38.

ANIMA UTAN MASK.

Efter en halftimma — men det var måhända den längsta halftimma som Filip upplefvat — rörde det vid låset till kammardörren.

"Ändtligen!" mumlade han.

Men det tycktes ej vilja bli annat än ett försök på låset, och detta försök repeterades så många gånger utan resultat, att Filip steg upp i mening att sjelf öppna.

Men ljudet af hans steg, hvilkas riktning förrådde hans afsigt, gaf en bestämdare och säkrare kraft åt handen, som höll i låset utanföre.

Och nu såg Filip, under det hans hjerta slog så häftigt som om det velat spränga hvarje fängsel, huru dörren gled upp allt mer och mer, tills ändtligen de första vecken af en svart sidenklädning stucko fram och slutligen hela den lilla gestalten af en från hufvud till fot i svart siden omhöljd qvinna blef synlig.

Icke ens ansigtet var bart: det bar samma svarta sammets-mask, som Filip redan kände och af hvars åsyn han nu förfärligt skakades, ty han hade ju nyss sett den på hufvudgården bredvid den döende lilla.

Lika tyst som dörren glidit upp, gled den igen. Sakta som en ande nalkades qvinnan den unge mannen, hvilken lik en i brons gjuten staty stod qvar på midten af golfvet.

Den maskerade sylfens fot vidrörde knappt tiljorna.

Med sammanknäppta händer kom hon allt närmare och närmare, och då hon slutligen var vid Filips fötter, böjde hon sig ned, liksom hon velat knäfalla, och sträckte med detsamma upp de fina händerna, hvilka förblifvit bara, på det måhända att deras bländande hvithet så mycket bättre skulle synas mot den mörka grunden.

"Alexis!" hviskade en röst, som kom statyn att spritta till och återfå lifvet.

Hinintills hade en mäktigare kraft än hans vilja förlamat honom.

"Min fru", sade han kallt, i det han drog sig tvänne steg tillbaka, liksom skydde han beröringen med egarinnan till den smekande och underbart klingande rösten, "jag har kommit att emottaga er befallning — hvad vill ni mig?"

"Alexis!" upprepade hon ännu en gång.

"Jag ber er: låt oss ej vidare återkomma till dessa pseudonymer och detta gyckel, som icke mer är på sin plats — vi befinna oss icke nu på maskrad . . . Än en gång: hvad vill ni mig?"

Med en vältalig åtbörd visade hon mot barnets lilla säng.

Ett grymt leende spelade på Filips läppar.

"Ja, jag förstår er: ni kommer för att föreskrifva mig de villkor, under hvilka ni öfverlemnar mig vissa rättigheter — var det icke så? . . . Nåväl, föreskrif nu . . jag väntar."

Anima stod tyst: hon lyssnade på detta språk, så olikt det hon troligen hade väntat.

"Eller kanhända", återtog Filip med ett alltmera isande hån, "att er ömma moderskärlek i detta ögonblick erfar ett annat behof, som bör föregå öfverenskommelsen . . . Kanhända säger ni till er sjelf: Jag borde väl åtminstone inbilla denne narr att jag eger ett hjerta — jag måste visa honom att det icke är han, som har rätt till min första tanke, utan att den tillhör det barn, som jag förklarat att jag helt och hållet afsäger mig."

"Men jag afsäger det icke! Och ni skall nu få se huru Anima hämnas på den, som misstänker henne, som vill förolämpa henne."

Och den unga qvinnan störtade upp. Hennes ögon blixtrade som ljungeldar genom masken. Hon ilade med bevingade steg emot sängen.

Men i detta ögonblick öfvergafs Filip af sitt hårda beslut. Den vilda energiska spänningen i hans drag, liksom i hans själ, började gifva efter.

Han sträckte fram sin arm och hejdade Anima.

"Vänta", sade han med en röst, som plötsligt bytte om från köld och hån till mildhet och medlidande, "vänta — jag var grym: jag hade sjelf lidit så djupt, att jag ville låta äfven er lida af det straff, som träffat mig. Detta var lågt, det var känslolöst; men smärtan gör oss hårda och känslolösa."

Hans röst blef så osäker och stapplande, att han ej kunde fortfara. Han fortfor blott att med sin arm ännu vilja tillbakahålla Anima.

Men med en vig rörelse böjde hon sig ned och halkade undan det hindrande fängslet.

"Se nu, otacksamme, hur jag låter alla dina smärtor och lidanden upphöra - se och döm!"

Hon störtade öfver barnet, hvilket hon uppryckte utan se på det, afslet masken och vände sig om emot Filip.

Men i samma sekund utstöttes tvänne gräsliga skri.

Hon hade upptäckt att det var ett lik hon bemäktigat sig. Han hade upptäckt att denna qvinna, som triumferande höll upp emot honom det döda barnet, att denna qvinna var — Lilia.

Man kunde ha blifvit vansinnig för mindre.

Tvänne skuggor från underjorden, som stämt möte i dödens dal, skulle ej hafva synts blekare än dessa tvänne lefvande menniskohamnar, hvilka under flera minuter förblefvo stående och stirrande på hvarandra.

Deras hemska glasartade ögon tycktes icke mer kunna tillslutas. Deras lemmar tycktes hafva stelnat i den ställning, hvaruti de gjort sina ömsesidiga upptäckter. Och deras röster tycktes, efter det enda sönderslitande utropet, hafva glömt bort att det fans ljud, på hvilka själen kunde öfverflytta sina ännu i dvala hvilande marter.

Men hvarken döden eller vansinnet nalkades de lefvande bildstoderna:

Ännu står der den unga svartklädda qvinnan med det döda barnet uppsträckt mot mannen. Ännu står mannen der framåtböjd, med handen afvärjande sträckt mot den rysliga synen.

Hastigt darrar qvinnan till — hennes armar slappas, liket af hennes barn glider ned på golfvet, och sjelf faller hon tung ned der bredvid.

Vid denna nya syn känner Filip blodet återkomma till sitt hjerta.

De domnade lemmarne kunna röra sig. Han skrider fram, alltid som en machin, men han skrider dock fram.

Han upptager barnet, trycker sina läppar mot dess kalla kind, lägger det sakta och varsamt ned på bädden och höljer det helt och hållet med det hvita lakanet . . .

Derefter ställde han sig framför den unga qvinnan.

Han försökte ännu icke att hjelpa henne. Men han försökte att reda mörkret och förvirringen i sitt hufvud.

Denna Anima . . . Nej, det var icke Lilia — och likväl var det nu hon . . . h o n . . . Åh nej, det kunde icke vara hon som drifvit alla dessa djefvulska intriger. Nej nej, hon hade kommit dit ändå!

Han böjde sig ned, han upplyfte den afsvimmade, men utan tecken till ömhet eller rörelse. Han bar henne till soffan, och slog några droppar vatten öfver hennes ansigte.

Då hon detta oaktadt icke gaf tecken till lif, satte han sig, liksom obekymrad om utgången, åter vid bordet och lutade sitt svindlande hufvud mot armen.

Han kände dunkelt att detta hufvud icke var som det behöfde vara för att se klart in i mörkret. Han var icke heller tokig. Långt derifrån. Men han ville ha varit det, ty då hade han icke behöft det rysliga bemödande, hvarigenom han nu sökte skilja isär vetandet och vanvettet.

Några brutna snyftningar, dessa så menskliga och begripliga ljud, hjelpte honom bättre än hans egna

bemödanden. Tårarnes språk begrep han utan tvifvel, ty han steg genast upp och gick fram till soffan.

Lilia satt upprätt. Händerna voro konvulsiviskt hopflätade. På hennes ansigte låg uttrycket af en tärande dödsångest. Hennes ögon stodo spända på den hvita sängen.

"Huru kom du hit?" frågade Filip, och hans ton röjde en stilla undran. Intet sammanhang hade ännu uppstått i hans tankar.

Lilia upplyfte sina ögon, dessa djupblå himlar, som i denna stund ej skrymtade fram tårarna.

"Huru jag kom hit?" hviskade hon doft.

"Ja, jag vill veta det. Du . . . du . . . Detta barn, hvarför talade du liksom det vore ditt?"

Lilia såg honom med en skygg blick in i ögonen. "Filip, detta barn . . . det är . . . det är ju mitt."

"Ditt?"

"Mitt!"

Och som hon utsade det sista ordet, steg hon upp från soffan och kastade sig flämtande ned vid sängfoten.

"Du ljuger!"

"Ljuger?" hon höjde sitt hufvud och sträckte handen emot det hvita lakanet. "Skulle jag kunna ljuga vid åsynen af detta stoft? Barnet är mitt — jag svär det inför Gud, som så grymt straffat mig, just i samma stund jag ville försona min skuld! Kan du tro att någon annan än en mor skulle kunna gjuta sådana tårar som de, hvilka ur mitt hjerta falla ned på detta lik, hvilket du hade den grymheten att låta mig tro vara ett lefvande barn!"

"Anklaga mig ej derför! Jag höll dig tillbaka, jag ville icke hämnas så, ehuru jag i utbrottet af min första sorg, då jag för ett par timmar sedan emottog

denna varelses sista suck, kände mig behöfva att hämna dess lidanden. Men jag ångrade det genast — jag sade dig det. Din anklagelse faller således . . . min återstår!"

"Din?"

"Hvarför vill du tvinga mig att tro på denna afskyvärda tillställning . . . Anima var icke du."

"Filip", yttrade den unga qvinnan med darrande röst, "lemna mig en halftimma ensam med mitt barn — en enda halftimma! Tag sedan bort det, och vi skola förklara oss! Jag kom ju hit för det."

"Jag skall gå, men icke förrän du vid detta stoft tillstått att du ärnar bedraga mig . . . hvarföre vet jag icke — men du bedrar mig."

"Och hvilken fördel kunde jag ha deraf?"

"Jag har ju sagt att jag icke vet det, men jag vidblifver att du icke är Anima. Jag kan gå ed på att denna förledande sirén, som verkligen egde en villande likhet med dig, ändå icke var du."

"Skulle du kunna gå ed på det?"

"Ja!"

Lilias hufvud sjönk ned på bröstet, förfärliga nervryckningar vanställde hennes ansigte. Hennes inre kamp var så stor, så mäktig, att Filip betraktade denna kris med stigande bestörtning, med spännande oro, en oro, som helt och hållet uppväckte hans lifsandar.

"Filip", mumlade hon, och tryckte krampaktigt händerna mot sitt hjerta, "antag likväl, antag att en maka, som redan då började känna gryningen till den passion, som sednare så våldsamt skulle utbryta . . . antag att denna maka, för att pröfva dig . . ."

"Du vill göra dig mycket föraktlig, men det skall ej lyckas dig. Antingen talar vansinnet ur din mun eller ock förräderiet."

"Filip, Filip!"

"Har du hört talas om en hustru, som, för att pröfva sin makes styrka, sjelf söker förföra honom till otro!"

"Lemna mig ensam, o, jag besvär dig, lemna mig ensam, eller mitt förnuft står icke längre emot . . . Jag har en helig gärd att uppfylla. Sedan vill jag tala sanning, ty denna natt, i närheten af mitt döda barn, har all lögn öfvergifvit mig."

"Om den det har", sade Filip, i det han sakta och med mildhet nalkades henne, "hvarföre äflas du då att kalla dig detta barns mor . . . Gud hör dig."

"Ja, Gud hör mig!"

"Du skall derföre taga dina ord tillbaka, ty de förvirra äfven mitt förstånd, utan att dock någonsin öfvertyga mig."

"Ha!"

"Vid denna dödsbädd är du en främling — gå och hvila dig derute . . . det är mig det tillkommer att vaka här."

"Nej, Filip, det är tvärtom *du* som här är en främling . . . Gå ifrån mitt barn, olycklige, gå . . . det är jag som här ensam — hör du: e n s a m — har rätt att gråta."

Den unga qvinnan hade under en allt mer och mer förvirrad blick stigit upp; och i det hon med den ena handen höll sig fast vid sängen, tecknade hon med den andra åt dörren.

"Du yrar, Lilia . . . Vi måste genast borttaga denna säng — och du skall söka hvilan!"

"Rör icke min dotter — tag icke ifrån mig min dotter! Arnold, som känner ena hälften af min hemlighet, kan svära på att hon är min . . . min . . . m i n . . . ty" . . . Hon sammanvred sina händer, hon flämtade våldsamt . . . derefter höll hon tvärt upp.

Med gränslös fasa betraktade Filip sin fordna maka, der hon i ett plötsligt anfall af galenskap anklagade sig för ett brott, det hon ej kunde hafva begått.

För att ej vidare öka den feberbrand, som lyste ur hennes ögon, drog han sig emellertid långsamt mot dörren, i det han för sig sjelf sade:

"Hvilken vild inbillning — jag har ju Animas bref!"

Lilia hade hört honom.

Under en högtidlig åtbörd, ett vädjande till himlen, yttrade hon då med en röst, som icke egde något qvar af den föregående öfverspänningen, men deremot ett oemotståndligt uttryck af sanning:

"Det var ej den Anima, hvilken du menar, som kallade dig hit — du har icke egt någon annan dotter än Sylvia!"

Vid denna så högtidliga och fullt rediga försäkran snarare tumlade Filip än gick ut.

En af dem måste ha förlorat förståndet — hvilkendera, se der den fråga, som återstod att lösa.

39.

BIKTEN.

Solen var nyss uppgången på en klar och blå himmel — det ymniga regn, som fallit aftonen förut, hade uppfriskat luften och afsköljt dammet på de mörka tallarna.

Svallbosjöns små krusiga vågor smekte stilla de gråhvita stenflisorna på stranden.

Allt i naturen var friskhet, lif och sol-ljus.

Men såsom en skärande motsats till denna rikedom, hvilken kastade sin fläkt ända bort öfver Svallbolandets fattigdom, se vi solen äfven belysa tvänne menniskor, som just nu mötas i samma kammare, der det nattliga dramat utspelades.

Döden fans ej mera i detta rum: åtminstone voro dess synliga spår bortröjda.

Filip hade tillbragt natten ute. Och den fruktansvärda kamp, han bestått, röjdes i hans likbleka ansigte, hans raka, våta, vårdslöst kring hufvudet nedfallande hår, hans isande blick och hans trötta kroppsställning.

Lilia åter hade, så otroligt det kan låta, sofvit tvänne timmar. Hon kunde nästan alltid hvad hon ville, och ville alltid hvad hon behöfde. Hon behöfde hvila för att kunna tänka. Men, som sagdt, denna sömn varade endast tvänne timmar — dock: för henne var det nog.

Nu förmådde hon mäta sin ställning, pröfva sina krafter. Hon förmådde till och med under uppriktiga tårar tacka Gud, som sörjt för barnets bästa.

Framför henne sjelf låg en mörk, helt och hållet bottenlös afgrund. Huruvida hon skulle komma öfver eller sjunka ned i den, var åtminstone ännu ett tvifvel. Detta tvifvel ensamt höll henne uppe.

"Min gud, Filip — arme Filip — hur förfärligt du måste ha lidit denna natt . . . jag ser det väl!"

"Ah, inga fraser — till förklaringarna! Mitt hjerta sofver, mitt öra är deremot vaket."

"Men, om du hör mig under denna sinnesstämning . . ."

Han gjorde blott en rörelse af otålighet.

"Nåväl . . . Men förbannar du vårt öde, så inbegrip i förbannelsen äfven Arnold, ty utom hans barbariska envishet, hans låga hotelse att förråda ett heligt löfte hade ej denna stund . . ."

"Hvad har Arnold härmed att göra?"

"Du mins ett visst alltför bekant uppträde i hans hus?"

"Dit du kom förklädd?"

". . att anförtro honom en hemlighet. Han lofvade tystnad."

"Och höll ord?"

"Ja, tills nu, då han, för att hindra vår förening, vill bryta den. Det enda jag vunnit af honom, är att få tala sjelf."

"Tala då!" yttrade Filip med en domares dystra köld.

"Du vet huru svartsjuk jag var om din kärlek, huru jag ständigt sväfvade mellan ytterligheter . . ."

". . och hur du ständigt sväfvade utomkring dem."

"Alltid exalterad, häftig, fantastisk, sökte jag äfven förverkliga mina idéer."

Filip log bittert.

"Då du sista gången från Ribyhus for ifrån mig, låg min kärlek ännu i knoppning. En kris — så tänkte jag åtminstone — behöfdes för att den skulle slå ut."

"Och denna kris frambragte du med konst?"

"Du anar det . . . Jag började skrifva till dig under namnet Anima."

Filip gjorde en tviflande åtbörd.

"Gif dig tillfreds — vi komma nog dit du menar . . . Jag skref således."

"*Du*?"

"Alltid jag. Jag, som så väl studerat dig, visste att poeten först måste besegras."

"Fint!"

"Hur skall jag kunna beskrifva för dig min gränslösa ångest, innan jag erhöll ditt första svar! Hvad jag bad till Gud att det måtte blifva afvisande . . . Men detta svar — mitt hjerta stod nästan stilla, då jag öppnade det — uttryckte endast en lindrig försigtighet, lätt att öfvervinna."

"Ha, det skulle varit du, du, som så konstrikt snärjde och fångade mig, *du*, som gaf råd vid dessa stackars poesier, dem du i grund föraktade?"

"Jag föraktade aldrig dina poesier, Filip: jag var endast afundsjuk på dem. Talande i en annans namn, blef jag rättvis."

"Och din tyranniske make . . . ha ha ha . . . han, som ständigt uppsköt sin bortresa . . ."

"Du måste väl förvillas, om intrigen skulle lyckas, eller rättare misslyckas, ty det var ju det jag framför allt ville."

"Och ändå afbröt du den ej!"

"Hvartill hade det då gagnat att öppna den — jo, endast att fortfarande ha fått lefva i tvifvel, så mycket starkare som din seger syntes blifva allt mer problematisk i mån af din envishet att få träffa Anima, det vill säga, i mån af den platoniska lågans förvandling i en vanlig låga."

"Och denna intrig, som måste ha varit ganska brydsam att sköta på ett sådant afstånd, utförde du ändå samtidigt med den, hvaruti Arnold fick sin rol?"

"Ah, den var endast en förströelse under mellantiderna i vår brefvexling!"

"Min gud, är en så exempellös lättsinnighet möjlig?"

"Glöm ej att det var ett prof till betryggandet af vår kommande sällhet! Det fordrades hjeltemod att våga det. O, om du bestått det, då . . . då . . ."

"Fortsätt!"

"Jag måste till Stockholm för att fullända. Det var först min afsigt att personligen uppträda vid det möte, jag lofvat. Men oupphörligt fruktande att min svartsjuka på mig sjelf skulle förråda mig, drog jag detta i betänkande. Å andra sidan . . ."

"Inga afbrott . . Få äkta män to de ha hört en så sällsam bekännelse!"

"Å andra sidan ville jag invagga mig i den galna öfvertygelsen, att du genomskådat sanna förhållandet och att du, ehuru du kanske fortsatte din älskarerol till sista scenen, ändå ansåge dig skämta med din hustru."

"Mästerligt!"

"Medgif att denna idé ej var så orimlig? Först och främst visste du att jag var en exentrisk qvinna; dernäst borde du, ehuru min stil blifvit förvänd, ha känt igen den."

Filip teg. Han förvånades nu öfver att han icke ens tänkt på att det kunde ha varit Lilia som spelade Anima — och likväl hade han bort begripa det.

"För att således icke beröfva mig denna sista förhoppning, måste jag finna en person liknande mig, icke blott i växt och ställning, utan en person, den jag, så att säga, kunde aftrycka mitt eget väsende på. Men detta var troligen omöjligt, och jag skulle åter ha tänkt på min rol in dupplo, om icke tyvärr ödet sjelft varit mig alltför bevåget."

"Aha, dimman börjar glesna!"

"Under resan gjorde jag en sällsam bekantskap."

"Någon lycklig akqvisition för rolens andra afdelning?"

"Just så. En afton, då jag sent framkom till gästgifvaregården, fann jag en helt ung qvinna — en varelse, liten, späd och blott en smula längre än jag sjelf — stående med ett några veckors gammalt barn på armen framför en förspänd kärra, och midtemot henne syntes gästgifvaren, hvilken i de mest brutala ordalag utfor emot den lilla stackarn för det hon vågat beklaga sig öfver den häst, man gifvit henne, en ung häst knappt van att gå för kärra."

"Vidare, vidare!"

"Utan att för ögonblicket det ringaste tänka på mig sjelf, tilltalade jag den unga qvinnan, som med den naivaste öppenhjertighet midtpå landsvägen berättade mig sitt öde."

"Aha!"

"Hon var engagerad vid en landsorts-trupp och förlofvad med truppens förste älskare. Men som de icke hade något att gifta sig på, var deras äktenskap tills vidare "endast beseglad af naturen." Hon visade på barnet, och tillade att hon blifvit qvarlemnad i den stad, hvarifrån hon nu kom, emedan hon der måst afbida sin nedkomst. Nu var hon på väg till den ort, der truppen och hennes älskare inväntade henne."

"Men älskaren fick vänta?"

"Du har rätt. Jag erbjöd den stackars qvinnan, som hade ett glädtigt sinne och ett djerft hufvud, plats i min vagn, ty under ett par mil var vår väg densamma. Men innan vi hunnit till gränsskillnaden, hade jag öfvertygat mig att, om n å g o n kunde bli en annan jag sjelf, det skulle vara den lilla skådespelerskan . . . Vår öfverenskommelse var snart gjord."

"Och förslaget dertill uppstod i en hustrus hufvud!"

"Afbryt mig ej! Denna Anima n:o 2 var qvick och mycket fallen för äfventyr. Framför allt ville hon gifta sig med sin älskare; och den summa, jag lofvat henne, om hon lyckades besegra den man, som jag ville pröfva, var tillräcklig att enligt hennes försäkran undanröja hindren för hennes sons legitimation. Hon var således beredd till denna lilla otro, som hon ansåg af föga vigt, då hon förblef maskerad."

"Den der skådespelerskan visade en snillrik logik!"

"Ja, hon var till och med öfvertygad att hennes älskare skulle tillgifva henne, särdeles då han fick veta att hon haft åtminstone *en* möjlighet för sig att icke segra, i hvilket fall hon dock var försäkrad om samma summa."

"Du berättar med beundransvärd ledighet!" sade Filip, i det han lät sin blick afslöja hela den leda och afsky, som han hittills sökt dölja.

"Jag berättar helt enkelt sanningen, emedan jag är tvungen dertill . . Du kan ej bedömma mig såsom andra qvinnor, emedan jag ej liknar dem. Och huru högt står ej min kärlek öfver alla deras, som knappt begripa detta ord . . O, Filip, hvad din blick — nej, denna blick . . . Hvem har väl lidit mest?"

"Låt oss indraga hvarje ord, som ej behöfs!"

"Jag lyder dig . . . Den unga skådespelerskan ingick lätt i alla mina idéer. Hon visste att det var min man pröfningen gällde; och som hon fullkomligt uppfattade den ressurs, jag ville lemna honom för det fall, att han anade min intrig, lärde hon sig min personlighet — om jag kan nyttja detta uttryck — helt och hållet utantill."

"Det gick väl an; men jag begriper icke huru hon kunde lära sig dig innantill — t. ex. din sinnrika rol som poetens sånggudinna?"

"Det var mycket lätt. Hennes älskare hörde till de få läsare du den tiden egde; och hon sjöng Alexis' visor, innan hon drömde om att förföra honom. Just allt detta retade henne att gifva sitt parti med mästerskap."

"Hon gaf det ock med verkligt mästerskap."

"Ack, med alltför mycket . . . Men denna mask-

rad-afton . . . jag stod helt nära dig, då du skulle öppna dörren till hennes vagn."

"Ha!"

"Gud, min gud, hvad jag då led . . . Jag hoppades i sista ögonblicket, ehuru det var en dårskap, efter dina lågande och otåliga biljetter och efter den otålighet, hvarmed du följde min budbärare ur salen. Men du tvekade likväl: du drog dig en gång tillbaka. Du stred — det var då ännu hopp, och redan ville jag utsträcka mina armar, redan ville jag ropa: 'Filip, jag är här!' då hon, som äfven varseblef din strid och ej ville förlora segren, i verkligheten utsträckte handen, hvarvid din motspänstighet upphörde."

"Men begriper du då icke, onaturliga qvinna, att, om du såg detta och icke räddade mig, du aldrig kan ha älskat?"

"Tyst — det är du som ej begriper mig . . . Jag måste hafva visshet. Jag lät min vagn följa efter din; men nu . . nu . . Hur skall jag kunna berätta det öfriga!"

"Det vore väl jag", inföll Filip med isande gäckeri, "som här borde fylla luckan; men din medbrottsliga har säkert gjort det lika fullständigt."

"Hu hu, det finnes icke ens i afgrunden — derom är jag säker — sådana qval som de, hvilka min olyckliga förvetenhet beredde mig . . . Hör: jag stod utanföre din dörr, jag förnam ord för ord ert samtal. Hon spelade bra, och jag, o, ve, ve, måste allt mer öfvertygas att du ej hade en tanke på min närhet och att *du* ej spelade."

Filip började nu stirra på den unga qvinnan, liksom hon omtalat en demonisk dröm.

Lilia återtog efter ett par ögonblicks synbar kamp:

"Någon kom tungt och släpande utåt gången. Jag blef ej sedd i mörkret; men Anima låtsade sig blifva skrämd . . . Och ifall jag haft något att döda mig med" — här stannade hon åter och förde handen öfver pannan, på hvilken minnet framkallat en brinnande feberrodnad — "skulle jag hafva gjort det, då . . . då jag snart derefter tydligt fattade att du skulle duka under för en frestelse, med hvilken jag hade intet att göra."

"Detta är mer än vidunderligt — det är djefvulskt!"

"Och ändock lefde jag! Och i stället att störta in och rädda dig, rädda oss båda, flydde jag — yr, vansinnig — jag visste ej hvart, i alla dessa obekanta gångar och trappor, tills jag nästan vanmäktig stannade vid afsatsen i en bred half-trappa, som svängde in åt en vinkel af muren."

"Gud, min gud, hur kunde du tillåta denna qvinna att våga en så syndig lek!"

"Åh, misströsta ej", sade hon, och hennes ögon kastade gnistor af ett fruktansvärdt raseri, medan hennes lilla figur syntes växa och dragen i hennes ansigte antogo prägeln af en i tårar dränkt vildhet, "misströsta ej — jag träffades af hämnarens arm."

"Hämnarens arm?"

"Men skall jag förmå aflägga denna bekännelse — skall jag ej dö af blygsel!"

"Du?"

"Ja, håna, fördöm, krossa mig, trampa mig under dina fötter, mätta dig nu i hämd — du skall få tillfälle dertill. Njut, njut . . . det är ju en skön

vällust att se en förkrossad qvinna, en af ödet förbannad qvinna, som i allt detta elände endast har sin kärlek till dig öfrig, en kärlek, som aldrig skall dö, ty Herren har vikit ifrån mig."

"Sansa dig, olyckliga — samla ditt minne!"

"Ah, det är ej af beskaffenhet att kunna förloras . . . Jag stod inne i murens fördjupning; jag var, som jag sagt, nästan sanslös af de omätliga sinnesrörelser, jag utstått, då jag hastigt och nära mig förnam ljudet af en röst. Det var en man, som kom uppför trappan, under det han hvisslade på en operamelodi."

Vid denna vändning blef Filips kind askgrå.

"Jag erfor ingen rädsla, ty jag hade ju den tryggande fördjupningen, hvaruti jag drog mig väl in. Jag märkte ej att jag stödde mig emot en dörr, förr än en hand, som famlade omkring, fattade tag i mig."

"Skynda", mumlade Filip, "skynda!"

"Ha", utropade samma röst, som jag nyss hört, "är det du, älskade Louise! Du kom, fast du skref ett nej . . . Min gud, du är ju stelnad af köld — så oförsigtigt att komma, sedan du gifvit afslag! Och jag, som dröjt vid denna fördömda ungkarls-middag . . . Fort, fort in!"

"Skynda!" skrek Filip ännu en gång, ehuru i dofvare ton.

"Jag skyndar ju. Det är mitt öde som tvingar mig att tala. Om jag v å g a d e tiga, skulle jag icke sjelf vrida omkring dolken, den förgiftade dolken i mitt bröst. Men denna lilla hvita vålnad följer mig med sina stela ögon — jag m å s t e tala!"

"Ja, du måste tala!"

En qväfd suck darrade öfver Lilias läppar.

"Det sällsamma misstaget — ehuru jag var långt ifrån att ana utgången — återgaf mig genast fattningen. Jag trodde det vara lätt att rycka mig lös och ila bort. Men det var icke lätt. Jag blef då en lejoninna i krafter och styrka; men en lejoninnas krafter ha äfven sin gräns."

I vanmäktigt raseri knöt Filip sina händer.

"Ah, det är då icke Louise som döljer sig under denna mask!" utropade den unge officeren — ty det var en sådan — med en röst vittnande om att äfventyret förekom honom alltför pikant att kunna försakas. "Nåväl, min sköna obekanta, jag har funnit er på mitt gebit, och är ingalunda sinnad att afstå från mina fördelar."

Uttrycket i Filips ansigte förrådde en själs-tortyr, som måhända gaf den flämtande Lilia någon lindring för sin.

"Jag nedlät mig då till böner — förstå mig — till böner, som borde hafva rört den råaste barbar. Men, o gud, allt hvad jag i min dödande ångest sade, tjenade endast att öka hans nyfikenhet och hans intresse . . Han hade emellertid öppnat dörren till sina rum."

"Den uslingen, den uslingen . . . Men talar du sanning?"

Lilia gjorde endast en vild åtbörd.

"Han sade mig nu dessa förfärliga ord: 'Jag vill vara en ädelmodig segrare. Antingen bönhör ni en man, som aldrig får se er, men som har nog vana vid galanterier att ana det hela fördelen är på hans sida — eller ock föres ni af denne man på det mest vördnadsfulla sätt till den vagn, som han såg vänta dernere, och i utbyte mot sin artighet fordrar han endast en bagatell, nemligen att få lyfta på denna sam-

mets-mask och att vid ljusskenet se ett ansigte, som (han vågar svära derpå) ej ger gestalten efter'."

"O afgrund!"

"Ja, afgrunden öppnades . . . Hellre än att låta masken falla -- en förödmjukelse, tusen gånger rysligare än tio dödar: denne man kunde ha sett mig förut eller framdeles få se mig, och hvad skulle han då hafva tänkt, hafva berättat om mitt nattliga besök i trappan till ett så bebodt hus — hellre . . ."

"Eländiga — hvarföre öfverlefde du denna stund?"

40.

BIKTEN. Fortsättning.

"Ja, hvarföre öfverlefde jag den? Jag har många gånger gjort mig sjelf samma fråga . . . Mina tankar dröjde hela natten vid ett sjelfmord; men sjelfmordet är, då man hinner till öfvervägandet derom, en sak med svåra sidor. Särdeles hade det sådana för mig, som nu lefde dold med mina barn. Det hade också varit ett säkert sätt att befläcka mitt namn."

"Du var feg!"

"Kanhända . . Kanhända ville det dock — jag är frestad att tro det — mera mod till att lefva än dö. Ty hvilket lif! Du var brottslig, jag var brottslig — en återförening syntes mig omöjlig."

"Ja, nu begriper jag dig."

"Andra morgonen erhöll jag från skådespelerskan denna biljett, som jag för alla händelser medtagit . . . du må läsa den!"

Lilia upptog ett hopskrynkladt papper — gulnadt af de tårar, det emottagit — och räckte det åt Filip, som skälfvande fattade det första verkliga bref han sett från Anima.

"Min bästa fru!

Som jag icke kan besöka er så tidigt, hastar jag att genom denna biljett i förväg beklaga att ni vunnit den seger, ni så gerna tappat. Men också — om jag sjelf får säga det — gjorde jag mitt bästa.

Vid ett par tillfällen spelade jag er så väl, att jag riktigt var sublim!

Särdeles var detta händelsen i vagnen, då jag, enligt er befallning, låtsade förmoda att han haft sina små intriger förut. Han föll i snaran, stackars gosse! Och då han sade sitt tvetydiga "bah!" gaf jag honom en så krampaktig handtryckning, att han bort ana att det var ni sjelf.

Ja, detta hade han af många saker bort ana, ty jag glömde hvarken de qväfda tårarne eller de halfva utropen af hemlig ångest — och jag ville bara att ni hört mig tala som hans skyddande sånggudinna!

Men det var allt detsamma: han ville ej se mer än den Anima, som han fått i hufvudet, och förlåt, förlåt mig — men det var ock en hederssak för mig att öfvertyga er det ni ej vändt er till någon ovärdig.

Gud, hvad jag lider för er skull — ja, rysligt! Men min son skall bli sin pappas laglige son: jag är således, gudnås så visst, lycklig midt i er sorg.

Er vördnadsfullt tillgifna

Anima.

P. S. För himlens skull hata mig icke! Om två timmar kommer jag och gråter med er, och förnyar min ed om evig tystnad."

"Bra!" sade Filip, hvars ansigte blifvit allt mer och mer glödrödt. "Den der lilla skådespelerskan rättvisade, som sagdt är, ditt val."

"Lemna detta!"

"Nå, hvart komma vi härnäst i denna hyggliga historia?"

"Till skilsmässan . . . Jag var gränslöst sårad i min egenskap af maka. Det hjelpte föga att jag sjelf var skulden till allt. Du hade ju ändå fallit för frestelsen. Dock hade jag måhända — då jag såg huru djup och sann din sorg var — upptäckt allt, ifall icke sista villan gjort den förra omöjlig att afhjelpa."

"Men med den uppfinningsrikhet, som du sedan visat i afseende på nyaste delen af Animas korrespondens, tycker jag . . ."

"Vänta . . . Jag anade ännu icke höjden af mitt elände. Jag hade, som du vet, rest bort för att hemta barnen. Under denna resa . . ."

". . erhöll du en upplysning, den du gerna umburit — det der begriper jag fullkomligt."

"O, Filip, att vara så utan barmhertighet! Ryser du icke för den hånande elakhet du under hela detta samtal utvecklat — det förefaller mig som om ett helt annat väsende än du sjelf tagit din kropp i besittning."

"Deri har du också rätt: sedan sistlidna natt är jag icke mera jag sjelf."

"Och dock vet du att alla mina fel, mina obetänksamheter, mina onaturliga villor härleda sig endast och allenast från ett, om du så vill, vansinnigt begär att bereda oss båda en himmel redan här — och vi hade funnit den, om du ej varit svag . . . Ah, utom denna svaghet hade ej heller jag blifvit offret."

"Vid gud i himlen, du är makalös i oblyghet, liksom i förslagenhet . . . Men jag har ju ännu mer att höra, innan turen kommer till mig att svara."

Lilia uppgaf ett ljud, en bruten klagan — säkert gällde den det tvifvel, som hållit henne uppe. Afgrunden gapade allt större vid hennes fötter.

"Under min gränslösa ångest", fortfor hon, "och den var gränslös, ehuru du i din sjelfviska grymhet ej rätt bedömmer den, flydde jag till Arnold."

"Och honom sade du?"

"Mycket, men icke allt."

"Låt höra!"

"För Arnold fans ingen annan Anima än jag — du finner väl att detta sista . . ."

"Aha, han tror då ännu att jag blef förförd af min egen hustru, och att detta stackars barn . . ."

"Ja, ja . . . Han anvisade mig ett ställe, dit jag i tysthet kom. Och ingen anade någonsin denna hemlighet, utom min andre man, som i min chiffonnier upptäckte vissa papper, såsom jag trodde, fullkomligt väl dolda, men ej väl nog att undgå hans falkblick . . . Se der det band han hade på mig."

"Jag börjar se allt mer och mer klart. Jag var ur stånd att förstå hvilken talisman den mannen egde, som så kunde beherrska dig . . . Men det är något annat som jag än mindre förstår."

"Hvilket då?"

"Arnolds förhållande. Om han trodde din historia, och det är naturligt att han trott den, hvarföre tvingade han dig icke att bifalla till vår försoning?"

"Han gjorde allt hvad han kunde; men du glömmer att jag är en qvinna, som afskyr tvång. Jag var den förolämpade; och emedan jag den tiden ännu icke älskade dig *så* som jag sedan lärde mig, kunde jag icke uthärda att våra roler skulle utbytas."

"Men hvarföre icke söka inbilla mig samma saga, som tydligen varit ämnad för detta möte, ifall den icke fått en så förfärlig upplösning?"

"Derföre", svarade hon, i det en blodröd sky aflöste blekheten på hennes kinder, "derföre att jag fruktade detta alternativ, som kunde aflöpa olyckligt. Om skådespelerskan hade bedragit mig, om du sett hennes ansigte — hvem visste det mer än du och hon! Jag trodde icke på detta inkast, men det var dock ett."

"Och ett ganska kinkigt . . . Men slutligen fann du det mindre kinkigt. Och man må tillstå att du ej började illa, då du straxt före ditt giftermål med kammarrådet sände mig det der brefvet, som tillkännagaf att en mig obekant varelse egde anspråk på mig."

"Ja, Filip" — Lilias röst skälfde lika våldsamt som hennes lemmar — "här börjar rätt min skuld emot dig . . . Men frestelsen var mäktig. Jag betänkte att hon, den stackars lilla, som nu är borta, på detta sätt kunde erhålla en tryggad framtid, ty jag anade hvilken utväg du ärnade taga. Frestelsen var oemotståndlig."

"Och det nedriga, det ärelösa i ett sådant steg oroade dig ej?"

"Jag gjorde blott en slutsats, orätt eller icke. Genom ditt fel hade jag blifvit brottslig. Det syntes mig derföre billigt att du lika väl som jag gäldade skulden till detta barn, som eljest ensamt fått lida för oss."

"I hela verlden fins icke en qvinna till, tror jag, som är mäktig af ett sådant resonemang . . . Ville Arnold ingenting göra för den arma?"

"Jo, men jag tillät icke att han fick veta hvar hon fans. Med honom måste allt vara brutet . . ."

". . sedan du icke mer behöfde hans biträde? . . . Men vidare — ännu äro vi icke vid slutet! När jag andra gången efterhörde barnet, hade du besinnat dig."

"Jag var då enka. Derigenom förändrades allt."

"Det är sant. Du valde nu en bättre väg, en, som icke blott borde gifva ditt barn en aktad och säker ställning, utan derjemte tillförsäkra dig sjelf om min gränslösa tacksamhet."

"Filip, jag älskade, älskade ända till galenskap — se der allt hvad jag kan anföra."

"Också blef jag hänryckt ända till galenskap, då du sade mig dessa ädla och högsinta ord." . . .

"Barmhertighet!" stammade hon med hopknäppta händer.

"Jag har inga bekännelser att göra", sade du, "men jag vill icke vara mindre ädelmodig än denna qvinna, som det ej borde kosta något att göra det anbud hon gjort. Jag vill vara större än hon, ty jag var åtminstone en gång en förolämpad maka. Men den försonade makan säger åt sin själs tillbedde afgud: Såsom ett bevis på att allt är försonadt, gäldadt, godtgjordt, erbjuder jag dig — jag — att, från samma dag vigseln för andra gången helgat vårt förbund, blifva detta arma barns mor. Hon skall vara vår älskade fosterdotter, Albans och Sylvias syster. Och jag svär att aldrig en förebråelse, aldrig ett ord om det förflutna skall komma öfver mina läppar; ty, min Filip, den upphöjda och stora kärlek, som mitt hjerta nu närer, gör det mildt. Lyckan förädlar."

Vid detta slag, som träffade djupt, öfvergafs Lilia af sin beherrskning, sitt mod, sin sista djerfhet.

Hon störtade till Filips fötter, hon omfattade dem med sina händer, hon gret, hon bönföll, hon rasade. Alla hennes lidelses heta lågor voro utsläppta.

Men dessa heta lågor nådde honom ej mer. Han betraktade henne med ett förakt utan gränser.

"Hvarföre dödar du mig icke hellre än du ser på mig så? Vill jag då försvara mitt lif — tag det, tag det, men tag icke ifrån mig din kärlek!"

"Min kärlek — vågar *du* tala om kärlek! Galna, syndfulla qvinna, tror du att dina bekännelser ej skulle hafva bortstrukit den som en fläkt, ifall den icke så fullkomligt blifvit dödad och jordad vid vårt förderfliga möte i natt? Tror du ändtligen att jag kunnat afhöra dig med denna köld, om en droppe varmt blod funnits qvar inom mig! De sinnesrörelser, jag uttryckt, ha varit fasans och raseriets öfver din vanheder — ingenting vidare."

"Filip, du ljuger, du ljuger: du tänker icke hälften af det förfärliga, det osaliga du talar. Du vill blott hämnas. Ja, det kan icke vara annat än hämden som dikterar dina ord. Hämnas, hämnas då, så grymt du vill — men sedan förlåtelse! Det är ditt hjerta som innefattas i förlåtelsen."

"Nej, vid den barmhertige Guden, hvars nåd jag anropar för dig, du brottsliga, svär jag att hos mig är sista gnistan af den vansinniga kärlek, jag i så många år egnat dig, helt och hållet utbrunnen. Om du än aldrig så mycket blåste på den förkolnade elden, så skulle du ej finna en enda gnista under askan. Jag välsignar Arnold: utom hans hotelse, som satte dig i nödvändighet att låta den sista minan springa, hade jag varit förlorad."

Lilia rusade upp. I detta ögonblick var hon förfärligt sublim, der hon, en hotande Medea, med utsträckt arm och svällande ådror tycktes vilja nedkalla himlens stormar till sin hjelp för att krossa och förinta alla jordiska motståndskrafter.

"O", ropade hon, "hvarför är jag ej blixten — jag skulle då i ögonblicket förgöra den, som du välsignar . . . Förbannelse öfver den fege löftesbrytaren — ty hans, hans är skulden!"

"Nej, det var äfven Guds vilja, hans tydliga vilja; ty om du ej funnit barnet dödt, om du ej i följd deraf tvingats till sanning, hade du djerfts spela din fräcka komedi till ända. Mins början!"

Vid detta minne darrade som ett för vinden fläktande löf den inspirerade besvärjerskan. De brusande passionerna tystnade. Hon sträckte mot höjden ett par sammanknäppta händer. Hennes rysande blick var en bön, en bön om lisa i de omätliga qvalen.

"Ja, rys, olycksaliga — denna syn skall aldrig lemna ditt minne, och ej heller mitt. Men vet, att dina konster under inga omständigheter förmått öfvertyga mig att du och Anima utgjorde samma person. Du hade sjelf bort begripa att ett sådant bedrägeri var omöjligt, i trots deraf att hon aldrig lyftade masken."

Lilia gjorde endast en mekanisk rörelse.

"Våra förklaringar äro nu slutade, med undantag af *en*. Du återlemnar mig min dotter, ty af dig svär jag hon ej skall uppfostras — eller jag låter de mysterier, som här afslöjats, bli kända af hela verlden."

"Tag ifrån mig hvad du vill, sedan du tagit ifrån mig din kärlek! Hvad frågar jag efter allt annat — du, *du* — endast du . . . Du ser till hvilket för-

nedringens tillstånd du bringat mig. Men det gör detsamma: denna förnedring är en vällust, om jag endast får kyssa stoftet af dina fötter . . . endast du ej förskjuter din slafvinna. Ah, Filip, Filip, min själ, min herre, mitt lifs ljus . . . Det var ju endast en pröfning?"

"Stilla — sök smälta snön på Mont Blanc, om du behagar, men sök ej smälta det omöjliga . . . Jag uppsätter en förbindelse, hvaruti du öfverlåter vår dotter åt mig, som skall ega rättighet att ensam bestämma öfver hennes uppfostran."

Och detta dokument både uppsattes och undertecknades, ty sedan Lilia ändtligen blef öfvertygad att hon ej kunde komma öfver afgrunden, kände hon sig endast som en skugga, ett ting, en kropp utan själ.

"Säg nu: vill du ej genast resa? Jag skall bestyra om barnets jordfästning — tag emot af mig denna sista tjenst, detta sista samband emellan oss. Och tag med dig mitt löfte, att huru mycket ondt du gjort mig, skall jag bedja för dig, olyckliga . . . må du äfven sjelf förena dina böner med mina!"

Här höjde sig åter den skendöda gestalten. Själen tittade fram ur de fördunklade ögonen. Hon gjorde en afvärjande rörelse med handen.

"Jag förstår: du känner ingen ånger — du vill icke söka Gud?"

"Hvartill tjenar det, hvad skulle han svara mig? Visa bort mig liksom du. Och hvarföre skulle jag söka honom? Har han ej tillåtit mig födas till denna verld full af nattsvarta dårskaper, der man sätter engelns vingar på hyckleriets kropp — har han ej tillåtit mig förstöra sitt eget verk, ty jag var väl dock, äfven jag, ett verk af honom . . . Eller kanhända hade jag ett

annat ursprung? Jag tror det nästan, ty jag har stundom känt en vällust i att nalkas syndens yttersta rand. Jag har" . . . .

Här fälla vi täckelset.

Den sista scenen i Svallbohyttan afstå vi från att teckna. Den var förtviflan och hädelsen i deras höjd. Den visade en irrande själ, som ej vet af att det finnes en hamn, dit förirrade själar kunna fly.

41.

DET HEMFÖRDA ORAKELSVARET.

Omkring fjorton dagar efter den mörka episod, vi tecknat, uppsöka vi Honorine under sin promenad från ett af de nya trefliga torpen.

Hon var icke ensam: hon gick i sällskap med en af sina grannbönder, som hon träffat på vägen.

Och hvilken som hörde huru lugnt, villigt och tydligt hon med sin granne ingick i de ämnen, hvarom han rådfrågade henne, kunde visst aldrig hafva föreställt sig annat än att äfven lugn och frid fans inom denna så fridfulla yta.

Det är dock troligt att så icke var, ty sedan bonden tagit farväl, och Honorine kommit in i parkens afskilda enslighet, satte hon sig och framtog ett bref, som, ehuru hon läst det minst tio gånger, likväl för den elfte jagade blodet upp i hennes ansigte.

Hela brefvet utgjordes af följande rader:

"Nådigaste fru öfverstlöjtnanska!

Allt är brutet, för evigt brutet mellan mig och henne, hvars namn jag ej vågar nämna inför er.

Dagen efter dettas ankomst inträffar jag på Tjustorp för att bönfalla om en sista nåd.

Filip."

"Kanske", sade hon, i det hon kastade en skygg blick omkring sig, "är han redan kommen. Kanhända har han i det fallet gått att söka mig . . . Nej, jag hade icke sagt hvart jag gick."

Hon reste sig upp, och satte sig igen. Denna rörelse förnyades flera gånger, utan att hon tycktes komma till något beslut.

Ändtligen reste hon sig på allvar och gick skyndsamt nedåt vägen. Men så kom hon helt tvärt ihåg att hon borde hemta något i paviljongen.

Det var åter en förevändning — till och med den starka Honorine försmådde ej ibland att gerna finna en sådan.

Alltså blef det åt paviljongen hon i stället styrde sina steg. Hon ilade lätt öfver planen ditupp, ty hade hon ej liksom ilat undan ett fruktadt öde!

Men hade hon det verkligen? Stod ej fast mera just nu detta öde midt framför henne?

Åtminstone var det Filip Thurné, som, lutad öfver bordet, betraktade hennes teckningar, dem hon qvarlemnat, emedan hon ej visste af någon främmande.

"Ah, min gud, ni!"

Detta Honorines utrop kom alldeles ofrivilligt.

Filip vände sig hastigt om.

Det var icke mer den likbleke och förvirrade, af tusen qval och strider förstörde unge man vi först sett i Svallbohyttan, ej heller den kalle, hårde, men rättvise domaren, som vi sedan funno der. Det var en man strålande af glada aningar, med friska, kraftfulla, blomstrande känslor i hjertat, med frisk hy på kinden och eld i ögat, men ej denna glödande och rusande

eld, som bor tillsammans med stormiga lidelser, utan en eld, som i sig bär något himmelskt, något tillräckligt varmt, att ej tagas för lugn, men dock något tillräckligt rent och lugnt, att icke tagas för feber.

"Ja, jag, min fru, j a g" . . . Han skyndade emot henne och låg vid hennes fötter, innan hon ens hunnit tänka ditåt.

"Nej, stig upp, jag ber . . . Denna ställning . . ."

"Denna ställning skall jag behålla intilldess ni uttalat förlåtelsen öfver alla mina synder! O, ser ni icke att jag sluppit lös ur den grymma förtrollning, som hållit mig bunden! Hör ni icke på min röst att jag är fri, fri till hjerta, till känslor, till själ, till hand . . . Men icke en stråle i era ögon, icke en krusning på era läppar — jag skall då icke vinna förlåtelse?"

"Jag har redan — jag försäkrar det — förlåtit era hastiga ord vid vår skiljsmässa."

"Ack, icke tänkte jag på dem! Då var jag ju fullkomligt tokig, ja *så* tokig, att ni ej kunde annat än ömka er öfver den stackars dåren . . . Det är icke om d e n förlåtelsen jag talar."

"Min herre, om hvad helst ni talar, så var säker att jag icke svarar förrän ni stigit upp!"

"Jag lyder er, lyder er genast . . . Men nu skall ni ju också till belöning ge mig en enda blick, som försäkrar mig att det gamla icke är för evigt brutet?"

"Jag vet icke", sade Honorine med ett tvunget leende, "hurudana mina blickar fordom voro, men åtminstone önskar jag att de närvarande måtte uttrycka det deltagande jag erfar för ert öde!"

"Ah, det ni säger mig, min fru, är just icke mycket egnadt att uttrycka deltagande! Jag ser väl att min själ svärmat ut i drömmar och förhoppningar, åt hvilka ni ej vill låna ert öra."

"Ni misstager er . . . Jag skall höra hvad ni har att säga mig, och sedan skall *ni* höra mig. Det är ju helt enkelt."

"Ja visst. Men det vore ännu enklare, om ni sade till mig: 'Jag ser på den narraktiga förtjusning, som framlyser i hela ert väsende, att ni fattat ett beslut, det ni *nu* anser innefatta hela er kommande lefnads sällhet. Men jag beklagar att ni fattat detta beslut för sent — jag kan ej dela det'."

"Min herre, ni besvarar sjelf så väl den fråga ni måhända tänkt göra mig, att . . . att jag ej kan tillägga mer än det . . ."

"O, tyst, tyst, ni skall ej tillägga något, förrän ni hört mig!"

Och nu började Filip en hel serie skildringar af det förflutna.

Det var i sanning lefvande tablåer, satta på både vers och prosa, poetiskt hållna, djerfva och eldiga, nog af: de voro sådana att hans vältalighet mer än en gång som segertecken erhöll en förstulen tår ur Honorines öga.

Hon såg ju hans varma och ädla kärlek till henne alltid på bottnen af hans hjerta, medan hans fantasi, hans sinnen, hans passioner drogo honom åt det håll, der den onda engeln vinkade.

Hvad som passerat i Svallbohyttan förtäljde han naturligtvis icke i dess helhet, men han vidrörde en "underbar hemlighet", den der för alltid ryckt denna farliga qvinnas bild ur hans själ. Och att detta måste vara sant, derpå kunde Honorine ej tvifla, när hon såg det papper, som öfverlät Sylvia åt faderns vård.

"Och se nu", sade han, medan hans öga — detta öga, som åter blef strålande, då han såg hennes fördunkladt — djupt och varmt betraktade henne, "se nu, om det ej är sant hvad jag sade er, att hela min

lefnads sällhet ligger i era händer! Behöfde jag väl den ringaste besinningstid, sedan min själ återfick sin syn, hjertat sina ädlaste instinkter? Och fins i mitt väsende ringaste spår af sorg och saknad? Nej, der fins icke spår af annat än den lefvande tacksamhet jag dagligen hembär Gud, som tog denna qvalfulla lidelse ifrån mig — och under min resa hit fans der äfven spår af leende förhoppningar."

Honorine ärnade svara, men han höll henne tillbaka.

"O, haf icke så brådt! Ni har icke hört mig till slut: jag har ännu att tillägga det jag icke eger andra än lagliga band. Det arma barn, för hvilket ni velat visa er så ädelmodig . . ."

"Nåväl — har hon . . Anima sjelf . . ."

"Gud har tagit det till sig. Det var dessutom icke mitt."

"Icke ert?"

"Jag vill icke, jag vågar icke tänka mig tillbaka i dessa mysterier — må de sofva för evigt . . . Den nåd, hvarpå jag i brefvet syftade, d e n gällde min lilla Sylvia. Skall ni väl neka mig min bön?"

"Herr Thurné, jag bedyrar att jag känner en djup smärta — men jag nödgas afslå."

Nu ändtligen började Filip fatta en verklig misstro till den lycka, efter hvilken han så djerft vågat gripa. Och den plötsliga omkastningen i hans sinne röntes äfven i hans rörelser, i hans språk.

"Ni afslår . . . Honorine, Honorine, ni älskar mig då icke mer . . . Förlåt — dessa ord undföllo mig i utbrottet af min smärta . . . jag egde ingen rättighet att yttra dem."

"Likväl upptager jag dem", svarade Honorine mildt, "ty om också icke våra känslor fordom kunde uttalas, visste vi dock att de funnos."

"Gud, min gud, ni tillstår att ni en gång varit mig bevågen?"

"Jag anser mig ej böra neka er den trösten — om det är någon - att veta det mitt hjerta lidit af de sår ni gifvit det. Men i samma stund som jag, förgätande all qvinnlig stolthet, erkänner detta, kan ni ock vara säker att jag kufvat dess svaghet."

"Ni har slitit bort dens bild, hvars vankelmod ni föraktade?"

"Jag har bjudit till."

"Ha — ni har då icke helt och hållet lyckats?"

"Men jag skall lyckas, ty jag vill det. Det är ett beslut, som ej förestafvats blott af de sår, som qvinnan erhållit, utan ock af sjelfva förnuftet."

Filip satt med sänkt panna. Hans ögon, öfver hvilka en varm dimma dragit sig, vågade knappt blicka på Honorine. Hans läppar yttrade blott detta enda ord:

"Vedergällningsrätten!"

"Jag vet icke", återtog den unga qvinnan, "om detta uttryck syftar på böner, som kanske nyss voro ställda till er och hvilka ni afslog, men var viss — ifall jag gissat era tankar - att ni i ert afslag handlade lika klokt som jag gör."

"Jag kunde icke ha handlat på mer än ett sätt."

"Icke jag heller — var säker derom!"

Filip blef åter stum.

"En man sådan som ni, herr Thurné, bör endast ega vänner. Äktenskapsbandet — derom är jag nu förvissad — passar er ej. Och ett äktenskap med mig passade minst för oss båda."

"Tror ni det, min fru?" yttrade han bittert.

"Ja, så fullt och fast, att ingenting kan rubba min öfvertygelse. Jag har nu vant mig vid ett lugnt,

arbetsamt och husligt lif. Jag har varma känslor, men jag har icke denna glöd, som vore erforderlig för att icke ni, med era glödande exaltationer, snart skulle komma att frysa. Ni blir aldrig en man för detta hvardagslif, hvars enkla skönheter, lugna behag och heliga pligter ni blott med möda fattat och aldrig älskat."

"O — och det är ni som säger mig allt detta, *ni*, som fordom icke misströstade om mig! Hvad skall det då blifva af mig med detta hjerta, som, förskjutet af er, ej vet någon tillflykt, der det ej måste dö af sorg, af trånsjuka, af leda vid lifvet?"

"Huru vågar ni tala så, ni, som eger tvänne älskade barn, ni, som har en så stor fond af poesi, af fantasi . . . Nu blir ni i stånd att väga era krafter: nu är ni fri nog att egna er åt ert mål, och detta mål — er framtida sällhet, ära och lycka — är författarebanan."

Filip skakade endast på hufvudet.

"Och längre fram, när denna stund endast är ett mildt minne, skola vi återtaga vår brefvexling. Jag skall då, liksom fordom, bli er vän, er rådgifverska; och om ni förblifver i er frihet, ert rätta stånd, vill jag gerna åtaga mig er lilla Sylvias uppfostran. För det närvarande kan ni tryggt lemna henne i Jollis vård."

Filip steg upp. Hans kind var nu åter lika blek som om aftonen i Svallbohyttan; men han beherrskade sig, ty han led med sans.

Han kände att det var hans sista förhoppning som svek, måhända också hans sista illusion.

"Ni har sagt mig allt som behöfs min fru, och ni har tillfogat mig en gränslös smärta, en evig, en obotlig sorg. Den stormar ej — men den blir qvar."

"Min herre, äfven jag ber nu om barmhertighet!" Honorines kind blef blekare än de hvita törnrosorna i fönstret. "Jag har sagt mitt sista ord — det ändras aldrig."

"Och mitt sista afsked är erkännandet att ni handlat fullkomligt rätt. Jag var oförtjent att njuta den stora lycka jag eftersträfvade. Hädanefter förblifver jag ensam, alltid ensam! Men intill den stund, då döden hämmar detta oroliga hjertas slag, välsignar jag er. Ni är det skönaste, det renaste jag känt i lifvet; och ehuru ni försmått att följa mig som maka, skall ni dock följa mig som min sångmö, så länge jag förmår sjunga" . . . .

. . . .

Filip var borta.

Hans sista afsked — så värdigt, så ädelt och på samma gång så talande om djupa och allvarliga känslor — skakade väl icke det beslut, som Honorine på förhand tagit, men det gjorde det mångdubbelt svårt.

Hon ångrade sig icke heller — hon hade handlat efter en väl mognad öfvertygelse — men hon led, led förfärligt af denna grymma smärta, emot hvilken förnuftet förmår intet, och hvars tårar stillas blott af tiden.

Nu var det förbi. Men i ordet förbi — äfven då vi sjelfva skapat det — ligger någonting ofattligt, ligger dödens qval.

Honorine hade icke ro någorstädes.

Hennes sinne, detta eljest så lugna sinne, upptog förvirrande bilder, farliga bilder . . Hon bäfvade för ångern, då den var obotlig. Och sedan sade hon sig att det ej kunde vara ånger, ty hon visste ju bestämdt att, efter det som händt, hon ej velat tillhöra Filip.

Tre dagar varade denna revolution i den lugna och ädla qvinnans lif. På tre dagar brydde hon sig hvarken om sitt folk, sitt hus, sina anläggningar eller ens sina sjuka.

Och ingen besökande togs emot. Men på den tredje dagens afton, då hon flytt in i sin makes rum och der sökt sig en hamn, hörde hon en röst utanföre säga:

"Åh, nog får jag komma in?"

Vid dessa ord gick det en sakta dallring genom Honorines lemmar. En välgörande känsla, någonting af det gamla, det vanda, det fridfulla, och ändå något bättre, kom öfver henne.

Dörren gick upp.

"Herre gud, hur är det med dig?" ropade Sixten. "De dumma menniskorna, de sade att du ej ville se någon!"

"Åh, dig ville jag nog se, min dyre, käre Sixten!"

"Det var då väl det — jag hade eljest beredt mig på annat, när jag kom olofvande."

"Olofvande?"

"Ja, icke är månaden full än."

"Det är sant — men hvarför kom du då förut?"

"Kors, jag hade ju en sådan bål-stor nyhet att förtälja . . . Men först, Honorine lilla, må du säga mig om något fattas dig — jag tycker att jag icke känner igen dina ögon!"

"Det var endast lite dåligt lynne — jag var så ensam."

"Är jag välkommen då?"

"Mycket!"

"Ack, min gud, att ett enda ord kan ha så många behag . . . Men hör nu: jag skall berätta dig att min stackars kusin H. har gått och drumlat i vattnet — kan du tänka! Jag tror att halfva menniskoslägtet drunknar nu för tiden."

"Hur förfärligt . . . Och att dö så ung!"

"Ja, lyckligtvis, när olyckan så skulle bära till. Han var hvarken gift eller förlofvad. Och fast jag ärligt sörjer honom, bli väl ändå mina kreditorer och mina vänner belåtna med att jag fått ärfva Stora Wallby."

"Du?"

"Ja visst! Onkel och tant dogo ju för ett par år sedan, och se'n fins ej någon närmare arfvinge."

"Ack, min käre Sixten, hvad du der kommer att bli lycklig — hvad du kommer att verka mycket godt till tacksamhet för det Gud i din hand nedlagt så mycket!"

"Jag — skall jag flytta 30 mil från Tjustorp . . . nej, tack!"

Honorine smålog.

"Jag har fast mer tänkt fråga dig nu, då ingen kan misstänka mig för egennytta, om du icke finner att Tjustorp behöfver en inspektor? Herre gud, jag gåfve gerna hela Stora Wallby, om jag finge den platsen!"

"Gode Sixten!"

"Nå, hvad vore det att säga om! Du tror, du, att jag icke alltid skulle vara nöjd, blott jag finge hjelpa och tjena dig — jo skulle jag så! Att le med dig, då du är glad, att gråta med dig, då du är sorgsen, hvad kunde jag bättre önska!"

"Men . . . men Tjustorp behöfver ingen inspektor."

"Ne-nej, det var för mycket begärdt!"

"Vill du att jag säger dig hvad Tjustorp i stället behöfver?"

"Hvad — i himlens namn hvad?"

"En husbonde."

"Honorine" . . . den stackars baronen förlorade nästan hvarenda droppe blod . . . "Honorine, du skämtar grymt!"

Men med ett leende af himmelsk godhet utsträckte Honorine sin hand.

"Min ädle, gode Sixten, blott *du* har älskat mig verkligt, älskat med en trogen, djup och pröfvad kärlek. Vet, att jag i förgår afslog Thurné, för att . . ."

"För att . . ." stammade baronen flämtande.

". . gifta mig med dig."

Nästan sanslös af sin egen lycka föll Sixten på sina knän.

"O, Gud", sade han, "du hör min ed: jag skall bli henne värdig, men tillåt mig lefva — åtminstone några veckor!"

"Åh", sade Honorine skalkaktigt, "vi skola hoppas på en varaktigare sällhet, min Sixten!" . . . .

. . . .

Så hade då Honorine funnit den nya källa, som det af själen hemförda orakelsvaret förutspått. Och Honorine fick ej skäl att ångra det utbyte hon gjort, ty denna källa grum'ades aldrig: den blef tvärtom ständigt allt klarare.

42.

SLUTET. FÖRSTA SCENERNA.

En eftermiddag i April, omkring två och ett halft år efter Sixtens upptagande i paradiset — der han ännu fortlefde — inträdde madam Malmelin i poeten Alexis' vindskammare.

Det var icke den vindskammaren, som vi känna af gammalt, men dock en snarlik och på intet sätt beqvämare eller bättre inredd.

"Om jag kan begripa hvad det här spektaklet skall tjena till!" sade Malmelinskan helt vresigt åt sig sjelf. "När han kan lefva som stor-folk så väl om onsdagar som thorsdagar, då de ge hans komedier på sjelfva stora operan, och hans skrifter slippa att ligga i hög som i gamla tider, så skall han ändå tredskas och behålla det här otäcka hålet, som en får ha besvär att gå och elda och se efter . . . Nå nå, inte är det allt guld, som glimmar: nog sitter det ibland en maskstungen blomma under lustigheten också. Men inte hindrar det att han kunde bli qvar i de stora rummen: om en behöfver sucka, vet jag inte att det är nödigt att derföre traska af till söder och stiga tre trappor upp."

Malmelinskan, såsom husfru och värdinna hos den ömsom glade och melankoliske, men alltid af vännerna eftersökte poeten, var nu en ganska förnäm dam, den der endast i förbifarten nickade åt de jungfrur och betjenter, som fordom beställt sina gratulationer och kärleksqval hos henne, och en dam, som, sedan hon klädde sig i hatt och flor — Malmelinskan hade blifvit fåfäng på gamla dagar — på intet sätt tyckte om sin husbondes förtroende-uppdrag att se efter den narraktiga vindskammaren.

All denna förnämitė hindrade likväl icke den värdiga qvinnan från att på det noggrannaste städa upp "det dumma hålet". Och knappt hade hon i dag borttorkat sista damkornet, då det gick i trappan.

Det var vindskammarens egare som trädde in.

Sådan vi nu se Filip, hade han en min af behaglig sorglöshet och i sitt väsende något evinnerligt ungt, något af det gamla, af studenten.

"Nå, hvad ska vi göra här?" frågade Malmelinskan tvärt.

"För tusan, min ömma norna, vi skola ju skrifva första akten på min nya dram!"

"Det blir bara skräpet, om herrn gör det här! Vi få väl då bevars också ha lutfisk och gröna ärter?"

"Se så, mutter, var god nu! Jag har att traktera med goda nyheter från alla tre hållen."

"Nå, hvad är det om Alban?"

"Han fortfar att utveckla alla möjliga anlag att bli lik sin fader — till och med visar han sig redan helt ridderlig mot doktorns lilla dotter . . . Men allvar taladt: vi ha heder af pilten!"

"Det let jag på . . . Det andra då — det är väl från den kära öfverstlöjtnanskan?"

"Ja, friherrinnan Honorine förtäljer att Sylvia blir den andra drottning Adele. Och af hela brefvet röjs

tydligt att Honorine älskar min lilla drottning lika mycket som hon älskar sin egen lilla prinsessa, arftagerskan till Tjustorp och Stora Wallby."

"Nå, sista brefvet var väl från herr Dick?" inföll Malmelinskan mysande.

"Riktigt, och han låter mig veta att den stora ljuskronan snart för andra gången skall upplysas."

"Se så der ja, nog vet en hvad det betyder — jag tycker att fru Dick kunde ha nöjt sig med den fosterbror Alban fått: de äta ju upp alltsammans för honom, stackars barn!"

"Låt oss trösta oss, kära madam Malmelin — han får ju två arftagerskor att välja på."

"Åh, en har inte sett än om de bli ensamma om arfven, de heller . . . Men hur lefver verlden med fru Walborg?"

"Hon fortfar att reguliert ha sin kolik, att tie gånger om dagen göra visit hos gubben och att lika många gånger lugga upp Jerker, om något fattas hos gunstlingen."

"Om herr Filip inte blir ledsen, så skulle också jag nu kunna berätta en nyhet!"

"Hvad då för en? Den der minen gör mig redan ledsen. Kom ihåg, min kära norna, att första akten i min dram skall bli ett mästerstycke af humor — vi måste skratta."

"Jaså", svarade Malmelinskan, "då är det bäst att jag tiger."

"Nej,. tala så godt, ty eljest får jag icke den der högtids-tonen ur mina öron."

"Jag har sett någon, jag . . . Visste herrn att hon var i staden?"

"Ja, det måtte jag väl veta — jag har visst fått tie, om ej femton biljetter ifrån henne."

"Från henne — hon är ju helig nu, den argaste läserska, som en kan tänka sig."

"Nå ja, då är det att förmoda att hon vill omvända mig. Hon skall redan ha omvändt sex eller åtta vilsekomna unga män."

"Store gud, att herrn kan tala så lugnt om henne!"

"Lugnt — ja, mycket lugnt. Hon är död för mig."

"Ja ja, jag vet nog att herrn har många små kurtiser; men . . ."

"Var så god, min snälla madam Malmelin, och laga i ordning min punsch och mina cigarrer — det blir långt angenämare än att vidare fördjupa oss i det här."

"Och ändå hade herrn tänkt att gifta om sig med henne!"

"Nå, hur mycket tänker man icke! Lyckligtvis blef af hela den galenskapen icke annat än ett rykte."

En timma var förfluten. Poeten Alexis hade satt sig till sitt skrifbord.

Hemma i hans lilla nätta ungkarls-våning på norr var allt anordnadt med en viss kokett författar-lyx. Men här, i hans svärmeriers tillflykt, här, hvarest han älskade att drömma om strider, hvilka han egentligen också endast i drömmen utkämpat — ty ehuru han haft svårt att få sina verser lästa, hade han dock aldrig behöft skrifva för bröd, aldrig lagt sig hungrig, om icke på försök — här, med ett ord, der han erfor behofvet att skilja sig från lifvets glittrande utsida, härifrån hade han också

strängt förvist all flärd, all beqvämlighet och alla materiella ressurser till njutningar, undantagandes — förstås — punsch och cigarrer.

Hvad dessa tvänne artiklar vidkommer, var Filip viss om att forntidens störste filosofer, så framt ifrågavarande artiklar då varit kända, icke skulle hafva försmått dem — ja, han gick ända derhän i cynism, att han antog som möjligt att sjelfve Diogenes skulle lemnat dem plats i sin tunna.

Må dock ingen härföre tro att vår hjelte hyllade glaset mer än tillbörligt var, eller förespå att han kommer att sluta som vissa af de store skalderna.

Vi ha redan i början af detta arbete förklarat att han hvarken var eller skulle blifva stor i någonting.

Han hade visserligen haft stora, allvarliga och bittra olyckor att genomgå, men hans själ hörde icke till dem, hvilkas brottning med lidandet är en kamp på lif och död, och en kamp för lifvet. Han hade icke sett det materiella eländet ansigte mot ansigte. Han hade såsom poet varit för liten att förtäras af den grymma och ärelystna törst, som förtär många af de verkliga skalderna och ombildar deras natur, så att den tvingas in i många skiftningar. Kortligen: som han icke genomträngt det mysterium, hvilket för evigt blir ett mysterium emellan det högre skaldskapet och materialismen, så blef han endast den berömde och eftersökte författaren af en viss ordning, d. v. s. det slags ordning, der författarskapet omärkligt förblandas med författarens personlighet, och det intresse, som den i ett eller annat hänseende kan ingifva.

Detta hindrade emellertid på intet sätt vår hjelte från att vara lycklig. Han hade, gudskelof, egenkärlek nog att anse sig för en mycket lofvande talang. Och den talang, som han egde, gaf honom redan medel att föra en litteratörs nyckfulla lif.

Han tyckte dessutom icke illa om att höra hviskas: "Det är den ryktbare poeten Thurné, han, som haft så många romantiska öden" . . . "Kors, hvem har ej hört talas om honom, om hvilken det bisarra ryktet gick att han skulle gifta om sig med sin frånskilda hustru. Vid den saken lär hänga en lång hemlighetsfull historia."

Men sedan vi nu gjort reda för Filips närvarande ståndpunkt — och det är all anledning att förmoda att den ej skall skrida särdeles hvarken fram eller tillbaka — återgå vi till honom sjelf.

Cigarren är tänd, punschglaset fyldt, det ensliga talg-ljuset putsadt och pennan doppad: författaren väntar, för att sätta i gång, endast på idéerna.

"Hvart knåfveln ha mina idéer då tagit vägen?" frågade sig Filip. "Jag hade ju hela hufvudet fullt, när jag gick uppför trapporna . . . Det är Malmelinskans fördömda pratsjuka som blåst bort dem. Hvad skulle hon också komma på det ämnet efter!"

Han sköt papperet fram och åter, han doppade pennan på nytt, han blossade två eller tre drag af cigarren – ingenting hjelpte: alltsammans var bortblåst, hela scenen, hvarvid publiken skulle haft så innerligt roligt.

"O, melankoli, jag märker nog att du försåtligt nalkas min själ, att du ärnar smyga dig in i någon obevakad vrå och bygga upp ditt svarta näste i sjelfva hjertat af musernas tempel . . . dock stanna — jag befaller dig! Jag har ingenting emot att vara filosof, men jag vill icke bli misantrop . . . ännu åtminstone."

Men trots poetens förbud nalkades honom melankolien allt mer och mer.

Punschglaset sköts oförmärkt bort, pennan blef qvar i bläckhornet, cigarren kastades halfbränd i spott-

lådan, och ljusveken, som fick sköta sig sjelf, föll lång och ängslig åt ena sidan.

Filip började drömma.

Malmelinskan hade gått ut att hemta tidningarne; och som hon var mycket road af denna lektyr, plägade hon sjelf studera dem i boden, innan hon bar dem hem till sin herre.

Då den värdiga husfrun gick ut, ropade hon tre gånger utanföre: "Skjut på rigeln, herr Pilip!" hvartill han svarade: "Straxt, straxt!" Men något vidare blef det ej af, ty drömmarne skredo emellan.

Och i drömmen såg poeten nalkas sig en bild, som kom honom att lindrigt skälfva.

Det var bilden af den inspirerade besvärjerskan i Svallbohyttan. Han såg henne åter stå der med utsträckt arm, han hörde henne med förtviflans fasa klaga öfver att hon ej var blixten, som egde makt att förgöra, hörde henne förbanna den, som ödet ställt emellan henne och hennes önskningars mål.

Men må man dömma huru stor del denna qvinna numera egde i Filips känslor — nästa bild, som han såg, var hela denna scen framställd på theatern under åskådarnes stormande appläder.

"Ja", mumlade han, "det skulle vara ett stort ögonblick!" Och han förvånade sig icke ens öfver att denna tanke fallit honom in. Han undrade blott att han icke haft den förut.

Rodnaden på hans kind, elden, som kämpade med tåren i hans öga, förrådde att melankolien måste söka sig en annan tillflyktsort. Men innan han tillfyllest hunnit återtaga sin beherrskning, innan han fullkomligt upprest sin panna, knäppte sig kring denna heta panna tvänne kalla händer, och det så fast, som om de velat fördrifva alla de ljusa tankar, hvilka redan sökt arbeta sig upp.

En isande fläkt spridde sig ända till Lottnen af Filips hjerta.

"Hvad gör du här?" frågade han med samma låga och af en inre darrning vibrerande ton, som han skulle begagnat till vålnaden af någon afliden, i döden försonad vän.

Och den röst, som svarade, lät lika ihålig som om den återljudat från de dödas rike.

"Jag har kommit för att klappa på himmelrikets port och för att säga: öppna — jag fryser ... afgrunden är icke så het som man tror!"

Filip vände sig så häftigt att han befriades från det kalla fängslet kring sina tinningar.

Var denna röst en lefvande varelses? Och var denna luftkropp en kropp af kött och blod?

Han sprang upp och stirrade på den syn, som han hade framför sig.

Ja, det var i sanning en luftkropp: det var endast fläkten af en menniska, detta snöbleka väsende, som böjde sig vid hans fot.

De stora sköna ögonen lågo djupt inne i sina gömmor, och de strålar, hvilka lyste från deras matta emalj, voro strålarne i en döende sol-nedgång.

Lika matta, lika förbleknade syntes rosorna på denna sammets-kind, och lika matt var den fordom så elastiska hållningen i denna ytterligt späda gestalt.

"Lilia", hviskade Filip, "har du så kunnat förändras — *du*?"

"I åratal har jag tiggt dig om ett enda möte, Filip! Du har varit utan nåd — derföre har äfven Gud varit det."

"Gud", upprepade han, i det han med sakta våld upplyfte sin fordna hustru och satte henne på soffan, framför hvilken han sköt sin egen stol, "Gud

har du ju så väl funnit, att man till och med påstår att du lärt andra huru de skola finna honom."

"Jag har försökt att bli läserska. Jag har stundom trott mig vara det; men detta medel, som bort döfva, har åter lemnat mig lika arm, lika maktlös som jag var, innan jag försökte det. Jag har varit en profetissa, en drömmerska. Under min yra har jag inspirerat andra . . . Men jag har vaknat — man har den olyckan att vakna — och funnit att alltsammans endast varit ett anfall af galenskap, en clairvoyants vansinniga siare-förmåga."

Man skulle hafva hört den ton, hvarmed dessa ord frambragtes: bruten, klagande, döende, innehöll den hela bekännelsen om en hemlig själs-tortyr, en tortyr, hvarom inga ord, blott ljuden ge begrepp.

"Beklagansvärda qvinna, det fans då icke ens en gnista hopp i din gudsfruktan, icke en gnista verklig tro?"

"Icke en enda — hvarifrån vill du att jag skall få hopp och tro? För mig finnes endast *en* frälsning: *du*!"

"O, tänker du ännu på denna dåraktiga möjlighet?"

"Alltid . . . Då du förlåtit mig, blir jag försonad med Gud — då kommer också förlossningen."

"Förlåtit dig har jag ju länge sedan . . . allt, allt!"

"Denna förlåtelse lossar mig ej ur syndens och lifvets fjettrar. En röst förföljer mig ständigt. Den ropar: 'Du skall vandra på jorden en lefvande hamn, tills du återfunnit hans kärlek. Då, när det skett, blir du ännu en gång skön, ren och skär, och då skall grafven, till hvilken du hvarje dag trånadsfull vänder din blick, öppnas och taga emot dig. Så

snart hans kyss helgat dina läppar, faller du till stoft."

Filip kände en oändlig hemskhet gripa sitt väsen. Denna dystra, mörka vindskammare, med sitt ensligt flämtande ljus, denna våldnadslika varelse, från hvilken måhända vansinnet talade, allt detta var så skakande, att han nästan kände sig vidskepligt rädd, då det plötsligt föll honom in att hon äfven nu spelade.

Lilia läste i hans blick och besvarade högt hans hemliga tankar:

"Det är hvarken det ena eller det andra: jag spelar ingen falsk rol för dig, och är ej heller vansinnig . . åtminstone icke nu. Men mina lidanden ha under dessa sista år varit så oerhördt grymma, att mitt hufvud stundom angripes af en förtärande feber."

"Och det var denna feber som nyss lade orden på dina läppar?"

"Nej, det var min själs heliga öfvertygelse, och denna öfvertygelse har kommit till mig ofvanifrån. Vi kunna antaga sådana hemligheter, utan att vara rubbade på något sätt. Mitt hjerta är genom en olöslig makt fästadt vid ditt. Och om du återskänker mig den minsta . . ."

"Tyst, tyst, olyckliga — ingenting är omöjligare än detta! Förmår jag uppkalla hvad du sjelf begrafvit?"

"Ja, ja, du kan uppkalla det . . . Se på mig — ännu är jag icke så ful, ännu finnas de, som skulle vilja tillbedja detta stoftgrand, ännu kan blodet tränga till dessa hvita kinder, eld tändas i dessa ögon och ett leende framtrolla våren på dessa matta läppar. Detta underverk vore dig förbehållet, om du sade till mig: "Lilia, jag känner liksom en fläkt af det gam-

la!" och om du sträckte emot mig din famn så varm, att jag ej kände den frossa, hvilken följer mig i sjelfva febern."

Filips intet sägande blick gaf det svar, som hans läppar vägrade.

"Om du blifvit gift med henne, då hade jag ingenting hoppats . . . Men hon förkastade dig, hon."

"Med rätta!"

"Och hon blef lycklig utan dig?"

"Fullkomligt lycklig — hon har många gånger tackat Gud för detta val; och mannen, som hon föredrog framför mig, har ock visat hvad äktenskapet förmår verka, då makarne förstå att uppskatta allt det höga och heliga i denna förening."

"De äro således alla lyckliga, utom jag och . . du?"

"Jag är lycklig."

"Du bedrar dig — du kunde nog ha varit lyckligare?"

"Det erkänner jag . . . En dag egde vi båda i våra händer alla de skatter, som erfordras för en omätlig sällhet. Vi egde dessa skatter till öfverflöd: ungdom, rikedom, kärlek, snille, poesi. Hvarthän hade du ej kunnat leda mig, om du velat! Vid hvilken himmel skulle *vi* hafva stannat, om du icke, beherrskad af en ond genius, fattat alla våra skatter och utkastat dem i hafvet? Ha, Lilia — du hade kunnat vara min ljufva sångmö, min kärleks heliga idol, en ledande vän, en dyrkad maka, en lycklig mor, en aktad och afundad qvinna . . . Och nu . . ."

"Ja, nu har jag i stället sjelf bortkastat allt detta, emedan jag ville ha ännu mer, emedan jag, icke mäktig att kufva den lidelsefulla och fanatiska oro, som jägtade inom mig, i tanklös och öfvermodig yra grep

än i Guds kall och började *skapa* händelser. Men maskar skapa ej sådana utan att krossas under det verk, de försökt resa. Förr eller senare återkomma sansningens timmar, och med dem den ändlösa, fruktlösa ångern, den bittraste, den oförsonligaste af våra fiender . . Se, Filip, det är den som gjort mig till hvad jag är. Mina dagar liksom mina nätter utgöra blott ett enda verop!"

"Arma, arma Lilia!"

"Ja, arm på allt står hon: utan make, utan barn, utan kärlek, utan hopp, utan tro — ånger, blott ånger . . . Ah, om min röst vore stark, jag ville då ropa till alla dessa hustrur, som ej tycka sig förstådda, som klaga öfver att icke lifvet gifvit dem hvad de anat, hvad de eftersträfvat, och hvilka, i stället att nöja sig med det goda de ha, i stället att med tålamod och ömhet göra det än bättre, förslösa sin tid i fruktlösa dikter om inbillade olyckor och under försök till fantatiska förbättringsplaner — ja, jag ville ropa till alla dessa ombytliga, oroliga och svärmande själar: Stannen och sen hvart slutligen dåraktiga illusioner, lättsinniga koketterier och otyglade fantasier kunna föra hän! *Jag* var af naturen begåfvad med elaka instinkter, och jag motarbetade dem ej. Jag *ville* icke det onda från början, men jag lekte med de intryck, som härflöto från mina instinkter — och så kom det onda gradvis, af ett inre samband, det ena från det andra . . . Betrakten mitt öde, och tacken Gud för hvad ni egen!"

Filip stod stum, slagen af denna höga, denna oläkliga sorg, denna tröstlösa smärta.

"Sen" — skulle jag vidare ropa — "huru jag för sista gången böjer knä inför den man, som *jag* en gång beherrskade, men som nu föraktar att beherrska den, hvilken endast väcker hans leda . . .

Sen huru slö den blick är, som fordom glänste af kärlek, och dock . . älskar jag honom ännu — jag älskar e n s a m, och går bort utan annat hopp än att få fortlefva i mina qval."

Hon reste sig upp.

Filip ville tala, han försökte att tala, men hvarifrån finna de ord, som skulle trösta henne, då han ej kunde gifva henne den enda tröst, hvarom hon tiggt.

"Filip", sade hon sakta, "detta har varit vårt sista möte . . . Bed för mig!"

"Alltid, alltid, olyckliga vän, olyckliga qvinna . . . Men hvarthän tager du nu vägen? Jag kan icke, jag vill icke lemna dig så."

"Åh jo — min vagn väntar dernere. Du unnade mig icke att dö, jag måste då lefva . . . Farväl!"

Han förde henne sakta utför trapporna. Och liksom hon nu först fått mod till den sista frågan, hviskade hon sina barns namn.

Han tillfredsställde henne häruti fullkomligt.

Men länge, sedan den bleka vålnaden i vagnen sträckt sig fram och, upplyst af månskenet, vinkat honom sin sista helsning, stod den framför hans syn.

Efter denna stund tärdes Filip af enhemlig oro, en underbar trånad — hans dram fick hvila . .

. . . .

Samma natt, några timmar sednare, kastade månen sitt hvit-gröna sken in i ett djupt rum tillhörande botten-våningen af ett hus på Kungsholmen.

En dörr öppnades, och från den mörka sängkammaren trädde Lilia ut.

Hennes luftiga gestalt var insvept i en lika luftig nattdrägt, kring hvilken det upplösta håret nedföll nästan ända till fötterna.

Öfver kinden, den vi för icke längesedan sett liljeblek, hade nu uppstigit en blodig aftonrodnad; och lika onaturlig som denna blodfärg förekom på den snöbleka grunden, lika onaturlig förekom den lysande och genomträngande glans, hvilken utstrålade från hennes ögon.

Den unga qvinnan nalkades på tå, under det hon såg sig tillbaka.

Näst intill sängkammaren sof den trogna Gunnel, icke anande de fullkomligt tröstlösa tankar, som sista timmarne hade framalstrat i hennes matmoders hufvud.

"Jag har studerat alla dessa böcker", mumlade hon, då hon gick förbi ett bord, uppfyldt med skrifter tillhörande den mystiska religions-sekt, som vi i ett annat arbete skildrat, "jag har studerat dem. Jag har velat lefva efter dem, men jag har — såsom jag sade honom — uppvaknat armare, tusen gånger mera förvirrad än förut . . . ja, de hade en tid gjort mig vansinnig, tror jag."

Med tydlig rädsla skred hon förbi detta bord, och stannade framför ett annat under fönstret.

"Hvad var det jag mera sade honom . . . att jag skulle lefva . . . . Ah, jag visste icke då huru det kändes att komma tillbaka i detta kalla hem, sedan jag återsett honom, sedan han för sista gången visat bort mig . . . Och hvarföre skulle jag lefva? Jag vet det väl — för att ännu längre lida och göra bot . . . Men jag kan icke lefva. Du ser det, stränge domare, att jag försökt, och ändå har du icke låtit en enda hugsvalelsens droppe falla på mitt brinnande hjerta. Jag måste derföre sjelf släcka dess brand."

Med beslutsamhet upplåste hon ett på bordet stående skrin, tog derur ett litet pulver, drog till sig vattenkaraffen och glaset och tillblandade en dryck, som skulle "släcka hjertats brand."

"Om en timma har jag upphört att lida" — återtog hon med en röst, som förrådde att själen blef allt mera sväfvande — "eller lider jag under en annan form . . . Hvar irrar jag då? I hvilken stjerna får jag mitt hem, i hvilken får jag vänta honom . . . Blott jag icke under vägen möter . . ."

Hon ryste så häftigt till, att hon så när sqvalpat ut glasets hvita innehåll.

"Hu, det vore förfärligt . . . min andre man, han med de milda ögonen . . . Ts . . . det smyger steg bakom mig: vålnader gå så lätt, men jag hör nog ändå . . . Min gode Valfrid" — hennes ton lät försåtligt smekande — "hvad vill du? . . . Nej, de döda svara icke . . . Men dessa blickar . . . ja, jag förstår: de förebrå mig den rysliga tanken . . . det blå bandet då om natten . . ."

Hon fattade krampaktigt med ena handen fast i bordet — glaset skalf i den andra.

"Det var ju endast en tanke . . . stå vi då till ansvars äfven för dem . . . Hvad är detta . . . hur har jag nu kommit in i Arnolds kammare? Är det ej åter en nattsvart tanke som sväfvar fram . . . Ah, den förvandlas till en hamn, en liten hvit hamn, som hotande träder emot mig . . . Nej, nej, nej, jag är icke färdig: jag vågar icke ge mig af utan kallelse — ännu måste jag lida och vänta."

Glaset föll ur hennes hand . . . Klangen deraf väckte Gunnel.

43.

SLUTET. SISTA SCENEN.

Tvänne månader ha gått om.

Det är vår.

Trädgården, som på ena sidan omger Lilias boning, står i blommande pingst-skrud, och den mjuka gräsmattan, ligger lik en bädd utanför Lilias fönster.

Under de tvänne förflutna månaderna har den lidande qvinnan icke lemnat sängen. Först i dag är hon uppe: i dag har hon samlat sina få öfriga krafter för att kunna sitta i hvilstolen, den Gunnel flyttat ut på gräsmattan, och med vällust inandas hon nu den sköna luften, så ljum och ändå så frisk.

"Ack", sade Gunnel, lutande sig mot stolen, "hvad frun nu ser ljuflig ut! Allt sedan frun började ta emot den rättsinnige och hederlige pastorn — det är en prest det — har frun varit som en engel, det hon också för visso snart blir."

Lilia log. Öfver hennes ansigte låg ett förklaradt ljusskimmer. Hennes irrande själ hade ändtligen funnit hvad den så länge sökt.

"Gunnel", hviskade hon, "hur kom han hit, han den ädle, som gjort mig så mycket outsägligt godt — hade ej någon skickat honom?"

"Jo, kära fru, någon, som nästan hvar afton gått här utanföre och lyssnat och som ett par gånger, när frun var som svagast, låg vid sängen och gret."

"Jag har anat hans närhet . . . det var derföre jag så väl kunde höra och fatta den, som han sändt mig . . . och snart skall jag nu finna ro — ro!"

"Är det ingen som frun först ville träffa?"

En darrning genomflög den nästan genomskinliga gestalten, som hvilade mot de hvita dynorna.

"Ack, jo . . . Store gud — jag tycker att jag der borta mellan träden ser . . ."

"Kära fru, jag vet icke om vi törs . . ."

"O, skynda dig, skynda — jag kan dö, innan han kommer. Låt mig icke dö, innan han hinner hit!" . .

. . . .

Och solen lyste ännu en gång med högtidlig klarhet ned på tvänne varelser, som i lifvet varit så nära förenade, att de efter en lång och stormig skiljsmässa åter måste mötas i döden — mötas med kärlek.

Filip låg vid dens fötter, hvilken han förlorat som sin jordiska brud för att återfinna som sin himmelska. Och om han ännu icke talat på läpparnes tungomål, hade hans tårfyllda ögon talat ett skönare språk.

"Det är", sade Lilia, som först bröt tystnaden, "i dina blickar, min Filip, ett minne!"

"Ja," svarade han, "ett ljuft, ett gudomligt minne! Men der står ock en bön — jag var ej heller skuldfri. Långt derifrån!"

"O, tack, tack! Du hade en skuld — men den var min, äfven den."

Dessa ord mera hviskades än talades. Derefter förblef hon länge tyst.

Filips panna var sänkt i hennes knä. Hennes afmagrade hand lekte matt i hans lockar.

Solen började sjunka. Fåglarne slogo sina kärleksdriller i de gröna kronorna. Och en och annan lätt vind skakade från frukträdens grenar de rosenröda bladen, som i ett doftande regn föllo öfver den stumma gruppen.

"Gråt icke så, o Filip, öfver vår förspillda sällhet! Jag vill icke kosta dig flera tårar."

Filip upplyfte sitt hufvud.

"Ack, Lilia, du sade att du åter skulle bli skön och ren och skär, då kärleken på nytt flammade upp i mitt hjerta. Aldrig var du mera öfverjordiskt skön än nu, och aldrig kände jag mig genomströmmad af en heligare låga än den jag nu erfar. Jag älskar dig, jag älskar dig, jag älskar dig ännu."

Ett saligt småleende sväfvade på Lilias läppar. Hon hade ihopknäppt sina händer. Himlens klarhet parade sig i hennes ögon med de sista jordiska intryckens sällhet.

"Sedan jag funnit nåd vid Återlösarens fot, sedan jag vunnit hoppet och tron, visste jag väl att jag skulle återvinna ditt hjerta. Det är dig, dig, jag har — genom den värdiga själasörjare du sändt mig — att tacka för allt: jorden, himlen, förlåtelsen . . . Mig återstår blott *ett* att önska."

"O, säg, säg!"

"Kalla mig än en gång din maka!"

"Ja, min maka, min älskade, min försonade maka . . Denna kyss, denna varma och ljufva kyss, återskänker dig alla dina rättigheter!"

"Den återskänkte mig åt Gud . . . O, Filip, älskade, far . . . farväl . . . . . Sylvia . . . Alban . . . ."

Då Filip åter upplyfte sitt tårsköljda anlete, bortflög den sista sucken — det var hans döda maka som hvilade mot hans bröst.

Lilias förutsägelse hade slagit in:

"Så snart din kyss helgat mina läppar, faller jag till stoft."

Slut.